5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1702 Marți 2 Octombrie 1912

Salvaţi mica economie!

Articolul nostru despre mica economie, a fost şi este încă dezbătut de întreaga presă din Capitală,—dovadă c'am atins un punct dureros al organizmului nostru financiar.

Spiritul de economie e încă la începuturile lui, în ţară noastră. Statul are datoria să-l ajute în năzuinţele lui, şi în adevăr, a înfiinţat o Casă de economii pe lîngă Casa de Depuneri. Statul însă, nu oferă de cît 4 la sută pe an, pe cînd micii bancheri dau 6; publicul cel mare a renunţat la toate garanţiile de solvabilitate a statului, pentru diferenţa de 2 la sută, aşa că depozitele de la micii bancheri, au întrecut cu mult depunerile Casei de economii a Statului, cari, în anii cei mai buni, n'au trecut cu mult peste 60 milioane.

Ce se întîmplă însă acum? Ultimele evenimente au dovedit că micii bancheri nu meritau încrederea ce publicul are în ei. Odată cu înmulţirea marilor bănci, bancherii aceştia şi-au văzut stocul afacerilor împuţinîndu-se, aşa că ei, ca să poată trăi, sau trebuiau să-şi aleagă clienţii răi, respinşi de bănci, sau să joace la Bursă. Dar şi într'un caz şi în altul, depunătorii îşi vedeau depozitele compromise.

Adevărul e că micii bancheri au ales ambele aceste căi: au şi clienţi răi, şi joacă la Bursă.

Anul trecut pe vremea aceasta, un tînăr bancher din Capitală, a căzut în urma unor mari pierderi la Bursă, anul acesta alţi doi bancheri din Capitală, fraţii Levy, au fost chemaţi în declarare, din aceiaşi pricină.

Iar acum se vorbeşte în Bucureşti despre alte două bănci mici, cari n'ar sta pe roze din pricina scăderilor de la Bursă.

Iată dar pericolul cel mare la care sunt expuşi micii depunători, cari atraşi de firmele mari şi aurite ale bancherilor, precum şi de dobînda de 6 la sută, îşi varsă mica lor economie, în mîini, cele mai adese-ori neexpermentate, dacă nu chiar necinstite.

Statul are întreita datorie să intervină.

In primul loc, pentru că dobînzele aceste exagerate îi depreciază renta, Particularul, în loc să-şi plaseze economiile în rentă, care nu-i produce de cît 4 la sută, le depune la bancheri, cari li dau 6 la sută.

In al doilea loc, bancherii aceştia fac o concurenţă neleală Casei de economii a Statului, a cărei menire e mare într'o ţară ca a noastră, unde neprevederea şi luxul particular, merg mînă în mînă cu fastul şi risipa publică.

Apoi, în al treilea rînd Statul are imperioasa datorie să apere pe cei mici şi slabi, împotriva şarlatanilor şi necinstiţilor, cari se adăpostesc de multe ori, în dosul tejghelelor de bancheri.

Maximul ce se primeşte la Stat, pe un livret de economie este 3000 lei. Pînă la această sumă, depunerea e dar considerată ca mică economie. Legiuitorul ar putea foarte uşor interveni şi cînd e vorba de un depozitar particular şi să îngrădească mica economie cu garanţii puternice. Bancherii, cari printr'o reclamă neînfrînată atrag pe depunători, ar trebui controlaţi de inspectori financiari; depunătorilor, pînă la un anumit maximum, ar trebui să li se asigure asupra averei bancherilor un privilegiu care, în caz de încetare de plăţi, să li asigure un drept de preferinţă faţă de ceilalţi creditori.

Dar mai e ceva, în codul nostru de comerţ există art. 147, care obligă societăţile de asigurare asupra vieţei, să-şi plaseze rezervele (Fontinele) în ipoteci sau efecte. Or, cum economia, capitalizarea nu e de cît o asigurare asupra vieţei, în cea mai elementară combinaţie, nu vedem nici o dificultate că acest text să se aplice şi micilor bancheri.

Cu chipul acesta, pe de-o parte mica economie va fi salvată şi pusă la adăpost, iar pe de altă parte, nu toţi bancherii vor putea primi aceste condiţiuni de control.

Cîţi din ei, nu se tem să se uite ei în registrele lor, necum un inspector financiar!

Aşa că, depunătorii, cari azi se lăcomesc la acea diferenţă de 2 la sută, vor fi siliţi să-şi plaseze economiile în rentă sau la casa de depuneri, fapt din care va rezulta un bine şi pentru ei şi pentru Stat.

De aceia, încă odată, salvaţi mica economie, cît mai e timp. Căci aici nu e vorba să se salveze numai o sumă uriaşă de bani, ci însuşi spiritul de economie!

Procesul tramvaielor

D. Dobrescu ţine cu tot dinadinsul să prelungească la infinit procesul dintre Primăria Capitalei şi societatea comunală de tramvaie. In acest scop d-sa a adoptat tactica amănărilor şi şicanelor. Fiecare punct din proces se judecă de două ori.

La intîia înfăţişare a apelului, d. Dobrescu s'a abţinut, aşa că instanţa a trebuit să judece de două ori. Recuzările d. Dobrescu le-a făcut iarăşi de două ori. Odată înaintea secţiei III a Casaţiei şi odată Sîmbătă, înaintea Curţii de Apel. Respingîndu-i şi această a doua cerere, avocaţii Primăriei s'au retras din instanţă, lăsînd comuna fără apărare, ceia ce implică o revizuire a procesului.

Pînă acum magistratura era atacată de presa guvernului, care strînsă cu uşa a fost nevoită să declare că între ea şi guvern nu există nici o solidaritate şi că deci ziarele oficioase pot injura pe judecători, fără ca prin aceasta să angajeze răspunderea ministrilor.

Cele petrecute însă eri la Secţia II a Curţii de Apel, e un fapt fără precedent. Magistraţii au fost pur şi simplu insultaţi. Retragerea avocaţilor Primăriei, motivată pe o hotărîre preparatorie a Curţii, constitue un fapt fără precedent în analele noastre judecătoreşti. Avocaţii sunt auxiliarii justiţiei, şi ei la intrarea în barou, depun un jurămînt. Pe ziua de Sîmbătă, avocaţii Primăriei şi-au călcat acest jurămînt, au insultat pe magistraţii ţării. Iată de ce credem că prederea lor nu poate rămîne fără urmări.

Ştim că din nefericire, n'avem un ministru de Justiţie, care să intervină pentru a apăra prestigiul magistraturei, de aceia de datoria baroului Capitalei e să intervină el pentru a lua apărarea judecătorilor. Magistratura şi corpul de avocaţi formează o mare familie, şi de aceia credem că solidaritatea dintre ele trebueşte afirmată mai cu seamă în această gravă imprejurare.

AFACEREA

— Corbii se explică şi se înfundă rău —

Cîtă vreme actul—furătură, privitor la afacerea corbilor n'a fost transcris—acei cari au umblat cu mîinele prin şperla ministerului de instrucţie, păstrase cea mai prudentă tăcere. Acum, însă, cînd pungăşia a fost autentic consumată, cînd prada a fost împărţită între corbi, ni se răspunse şi este comod să se facă aşa.

Se dovedeşte cu cifre—probabil cu cei doi matematiciani din asociaţia corbilor—că la afacere corbii au căzut victimă păgubind 39,000 lei.

Iată adiţiunea corbilor: imobilul, cumpărat acum 12 ani, a costat 130,000+36,000 lei reparaţii şi îmbunătăţiri+14,000 lei amortizări din împrumut = 180,000. Scade 146.000 preţul vînzărei rămîne un minus pentru corbi de 34,000 lei, plus 5000 lei cheltueli de înregistrare plătite de corbi, rămîne un deficit de 39,000 lei.

S'ar crede, dar, că corbii aceştia sunt, de fapt, papagali sau alte păseri delicate, dar nu este aşa. Imobilul a fost cumpărat de corbi cu *130,000 lei*, preţ în care intrase şi firma şcoalei—o firmă foarte vechie şi cu excelent renume—şi bogatul mobilier al şcoalei — internat. Dacă ar fi să punem un preţ minimal ca valoare al firmei şi mobilierului, am pune 70,000 lei, rămînînd casa 60,000 lei, casa ce-a fost vîndută acum cu 146,000 lei, adică cu un cîştig de netto 61,000 lei.

Dar se pun la socoteală, în avantajul cumpărătorului, 14,000 lei amortizări. Acesta este un şeretlic aritmetic foarte subţire, căci nu ni se spune că aceşti 14,000 lei reprezintă o parte a chiriilor şi amortizărei capitalului pe timp de 12 ani.

Am făcut aceste socoteli spre a învedera afacerea. Cît s'a cîştigat la afacere cade pe plan secundar. Principalul este partea absolut imorală a trebuşoarei: o asociaţie din care fac parte: secretarul general, unul din directorii ministerului de instrucţie, un deputat cu trecere la acel minister şi doi junimişti rămaşi nesatisfăcuţi, acest cuintet face o vînzare ministerului respectiv.

In aceasta constă, în principal, pungăşia ordinară—cu nenumărate surori în catastiful asanării moravurilor.

On y vole—ar avea prilej să zică bietul Caragiale.

‚Concentrarea'

Ceea ce nu trebuia să se facă, nu s'a făcut, concentrarea. Nu trebuia să se facă —fiind că, aşa cum ştim noi că stau lucrurile, n'ar fi fost o tovărăşie cu cinste şi cu sinceritate.

Domnul Carp s'a deprins să facă pe nebunul de 50 ani. In această viaţă de om, joaca nebuniei a avut vreme s'ajungă chiar serioasă. Nici cum, nici cînd d. Carp n'a fost serios—putea oare să-i fi revenit cumînţenia în cursul unor scurte tratative?

Concentrarea—cu d. Carp—ea n'ar mai trebui discutată. Cînd toată lumea o voia—n'a voit'o d. Carp şi o va voi—cînd nimeni nu se va mai ocupa de dînsa.

Discuţia concentrării este, după a noastră părere, o crimă. Se conversează, se discută, se tratează, se rupe—şi ţara stă locului, progresul ei este împedicat de aceste inutile conversaţii.

Discuţiile concentrării menţin la trebile statului oameni iucapabili de a gîndi, de a munci, de a crea; menţin o stare anormală, menţin starea de anarhie, căci este o adevărată anarhie să ai la putere, cu războiul la uşă, un guvern al cărui cel mai important membru este d. Arion; este anarhie ca numai o parte a expresiunii ţării să fie reprezintată în Parlament în vremuri foarte grele.

Discuţia concentrării, recordul vorbei de clacă, a fost creată spre a temporiza această stare de lucruri şi ar fi absolut necesar ca asemenea joc de bursă politic să fie scos din uz.

Domnul Carp este antipodul concentrării sub ori ce formă ea ar fi luată. Şeful partidului conservator este chintesenţa elementului disolvant, este, din vechi, disolvatorul partidului conservator şi a fost şi acum absolut consecinte cu principiul seu, cu mania sa—cînd chemat să discute concentrarea a plecat să facă vănătoare la moşie.

De ce nu s'a ajuns nici acum la nici un rezultat? Nu numai fiindcă d. Ianovici a fost, şi de astă dată, contra unirei, nu numai fiindcă d. Carp era grăbit să plece la vănătoare, dar şi fiindcă d. Carp n'a împărtăşit avizul Coroanei, că ar fi vreme ca starea de anarhie să înceteze prin reluarea bunelor raporturi între partide.

Ce va fi de acum încolo? Un singur prognostic putem face—sigur şi îmbucurător: d. Carp nu va mai fi ministru în ţara romînească şi nimeni nu va mai discuta cu el chestia concentrării.

Pledoaria d-lui Cantacuzino

Domnul Matei Cantacuzino s'a angajat voluntar entusiast în procesul comunei cu societatea de tramvaie. Alături de d. N. Fleva, care se lasă subvenţionat şi d. Rosental, ale cărui onorarii au cinstea să fie publicate în *Monitor*, d. Cantacuzino s'a prezintat sub o formă mai curată: desinteresat, pătimaş pentru partea slabă — primăria.

Este o specialitate a senatorului de Iaşi, să fie apărătorul entusiast—desinteresat al primăriilor. Ca şi cum ele ar fi femei — vadane sau epitropisite rău, d. Cantacuzino sare în ajutorul lor: entusiast la terminul ultim al procesului dintre comuna Iaşi cu un proprietar de teren, entusiast, la botul calului în continuare, pentru primăria Bucureşti.

Pentru primăria Iaşi înţelesesem. Un ieşean cu suflet şi trup, fiiul boerului Vasile Canta, corespunde sufletului seu şi aspiraţiilor sale cînd dă sprijinul seu, incontestabil preţios, intereselor obşteşti ale oraşului seu.

Dar cînd acest sprijin se întinde şi asupra unei comuni cu care n'are legături sufleteşti şi într'o chestie pur locală—atunci nu numai că avem dreptul, ca ieşeni, să devenim geloşi, dar putem trage şi concluzia, că d. Cantacuzino cată să se specializeze în apararea gratuită a intereselor comunelor urbane din ţară.

Domnul Cantacuzino urma să debuteze ieri în apărător entusiast al savantelor invenţiuni juridice ale d-lui Fleva. Aceste savante invenţiuni consistă, invariabil, în a recuza magistraţii—pentru a... nu pleda procesul.

Aşa şi Sîmbătă la s. II a Curţii de Apel din Bucureşti. Au fost propuse recuzările a doi magistraţi, Curtea a respins incidentul şi atunci avocaţii comunei au părăsit instanţa.

Totul a fost o punere în scenă dinainte preparată, cu rezultat dinainte ştiut: recuzările n'au fost serioase, respingerea lor naturală, iar părăsirea instanţei de către cei trei avocaţi fusese hotărîtă cu cel puţin două septămîni în urmă.

Nemic n'a fost serios în acţiunea primăriei, nemic serios în incidentul de recuzare şi în părăsirea sălii: neserios ca toate loviturele fleviste.

Să fi fost serioasă angajarea în joc a d-lui Cantacuzino? Noi, cari cunoaştem pe d. Cantacuzino, afirmăm că nu.

Balcanii în flăcări

Ultima ştire ce ne soseşte de pe cîmpul de răsboi, ne arată, că Bulgarii au respins intervenţia marilor puteri şi a înaintat direct un ultimatum Turciei.

Era de aşteptat.

Bulgaria în răspunsul seu, spune că intervenţia puterilor e tardivă, adică guvernul bulgar are perfectă dreptate. După ce a fost lasată a fi astfel frămîntată şi a rîdica armata pe picior de răsboiu, ne greşit că o promisiune vagă, inainte ca armele să fie decis într'un fel sau altul, nu poate fi acceptată de presa bulgară, fără a rîdica întreaga naţiune, ca un singur om, spre un cumplit răsboi civil.

Ce se poate întîmpla acum, e lesne de prevăzut.

Turcia pentru a-şi apăra în primul rînd demnitatea ei de mare imperiu, va respinge ultimatumul Bulgariei, fără arăspunde.

La rîndul ei Bulgaria va rîdica arma, şi va porni în răsboiul ce-l consideră sfînt, pentru desrobirea conaţionalilor,

Răsboiul se prezintă azi în condiţiuni grele.

Turcia va fi atacată în patru părţi şi va avea în faţa ei şi armata bine organizată a Bulgarilor, judecînd după cele petrecute pînă azi, răsboiul va fi şi din cele mai crude, cari din ambele tabere ura este neîmpacată.

Dar cum se va opri acest măcel?

Aceasta negreşit nu se va putea face de cît printr'o intervenţie energică a puterilor. Această intervenţie energică va trebui poate impusă tot prin arme. Probabil că nici una din părţile beligerante, nu va consimţi la pace, cu promisiuni, care să fie identice cu cele de azi, înainte de izbucnirea formală a răsboiului.

Şi în joc vor fi apărarea integrităţei imperiului otoman' şi evitarea unei măcelăriri a popoarelor creştine din Balcani.

Semnalul e dat, — focul din Balcani, e aprins şi proporţiile ce va lua, pot fi de tot mari.

D.

Păreri asupra educaţiei morale

Acelaş profesor A. Zerr, care a arătat ce trebuie să se înţeleagă în şcoală prin raţionalism, vorbind în altă parte despre educaţia morală, dă norme după care trebue să se facă aceasta în şcoală.

Mai întâi se întreabă el, dacă instrucţia, bine înţeleasă, nu este prin ea însăşi o educaţie. Da. A învaţa iubirea raţiunei, afirmă el, este a învăţa întru cît-va justiţie. A învăţa disprețul pentru eroare, este a inspira disprețul pentru prostie şi pentru indolenţa spiritului, care îi sunt cauzele.

A preda ştiinţa este a dispune la detestarea fanatismului care i-a oprit progresul înăbuşind vocea promotorilor săi. A învăţa adevărul, este a vesteji minciuna şi ipocrizia. A preda istoria, această „conştiinţă a genului omenesc", este a moraliza. Istoria este de la început pînă la sfîrşit o lecţie de înţelepciune şi de virtute, cea mai elocventă şi cea mai puţin suspectă.

Şi apoi studiul este prin el însuşi un bine moral: după cum şcoala este antiteza trîndăviei, studiul este leacul tuturor viţiurilor.

Mai mult, institutorul prin atitudinea sa, prin aerul şi prin vorba prin rabdarea sa inspiră copiilor gustul pentru exactitatea.

Văzînd şi auzind în fiecare zi pe institutorul lor, copii învaţă cu încetul, fără cărţi, fără fraze, două lucruri frumoase: a respecta vrîsta şi experienţă şi că ştiinţa este un lucru grav şi mare.

*

Asupra întrebării dacă este trebuinţă ca morala să fie tratată ca o materie de program deosebită, profesorul din Paris este de partea acelor ce susţin că învăţămîntul moralei să fie ocazional; educaţia morală, fiind prin excelenţă o operă de fiecare moment, cel mai bun aliment al său, sunt ocaziile care vin din întîmplare sau din însuşi faptul predării unei materii.

Totul este materie de sfaturi şi de precepte. Ştiinţa pedagogiei şi învăţătorului trebue să constee în a şti să tragă folos din orice subiecte.

Cîte ocazii nu se ivesc pentru institutori e a face să simtă elevii preţul şi farmecul sentimentului, bunătăţii, al dreptăţii, a sincerităţii, a blîndeţei, a milei, a sobrietăţii, a stăpînirei de sine, a forţei sufleteşti, a ajutorului reciproc.

Trece o înmormîntare: institutorul vorbeşte despre respectul ce datorim morţilor.

Recruţii pleacă: spune cîte-va vorbe despre datoriile patriotice. Un copil chinuit, un animal: face observaţiuni despre urîţia cruzimei.

Un altul a rănit pe un camarad ori s'a rănit el singur în transporturile unei mînii: arată prostia şi pericolul acestei pasiuni.

Aceste lecţiuni întîmplătoare sunt cele mai eficace şi mai bine reţinute de acei copii.

Cu toate aceste s'a crezut de cuviinţă în cele mai multe şcoli şi se institue un curs special.

Aceasta pentru a nu se neglija această sarcină a învăţătorului.

Esenţialul însă este chipul cum se înţelege a se preda acest învăţămînt.

Pînă la un oare care punct, de fapt învăţămîntul moralei este un învăţămînt practic, concret, care constă din percepte, asupra cărora toată lumea este de acord. Este morala curentă, împărţită în lecţii predate nu numai după rigoarea unei deducţii, ci şi după claritatea şi uşurinţă, întărite prin lecturi frumoase, ilustrate de exemplu familiare şi de comparaţiuni scoase din mediul cunoscut de copii.

*

In Franţa şcoala fiind laică, s'au putut alcătui cărţi cu istorioare morale care au un principiu propriu, mult mai puternic de cît doctrinele biblice care se bat de multe ori în cap cu morala curentă. In programul şcoalelor noastre primare sunt o mulţime de istorioare biblice care dau această împesie a Moralei, nu poate să aibă alt izvor de cît cel ştiinţific, şi în cărţile noastre de citire ar trebui puse numai acele din istorioarele biblice care se potrivesc cu acest izvor.

Legea morală, cu toate legile derivă din natura lucrurilor, reprezentată, în speţă prin constituţia morală a omului. Cînd aceasta va fi aşa de bine cunoscută cum e cunoscută constituţia sa fizică, morala

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

va avea atunci, ca și igena, ac.iași baze pentru toți.

Dar de pe acum, zice profesorul de la Paris, putem afirma că singura morală care poate să fie universal primită, singura valabilă și irecuzabilă, este morală făcută de om pentru om, conform naturii sale, adoptată facultăților sale, măsurată numai cu capacitatea și trebuințele sale.

*

Această concepție natural ă și rațională, singura legitimă, este datoria elitei gînditoare de a o răspîndi în mulțime. Este dreptul statului de a o impune în școalele sale, după cum nu ezită de a le impune gimnastica și igiena. Este de dorit, spune curagiosul profesor, ca învățătorul să fie pătruns de aceasta, pentru ca să poată comunică lecțiilor sale, odată cu suflul generos care încălzește inimile și luciditatea care trezește inteligențile. Sunt departe de a vrea ca să se facă morala teoretică în școală, după cum sunt încredințat, că într'un sens, și mai cu seamă în vrista tînără, adevărata educație nu este un învățămînt, ci o obișnuință.

Aceasta privește și pe părinți. Aceștia uită foarte ușor că sunt primii educatori ai copiilor lor.

Ei se mărginesc a cruța pe copii lor în bune condiții igienice, iar cît privește educația morală, ei așteaptă vîrsta rațiunei, în timp ce acestă vîrstă fragedă, cere îndată o profundă imprimare și orientare morală. Părinților le încumbă sarcina de a crea sufletele, pentru ca institutorul să le poată întări.

*

Cu toate aceste institutorului îi rămîne partea cea mai frumoasă: „a disciplinei activității copiilor". La școală copilul va fi condus să lucreze cu socoteală. Această direcțiune intelectuală este indispensabilă. Ea devine capitală pe măsură ce copilul înaintează în vrîstă.

Coronamentul înțelepciunei, este de a ști pentru ce cine-va este înțelept și de a vrea cu tot dinadinsul să evite greșalele funeste în care altă dată virtutea a căzut din neștiință. Nu este de ajuns de a fi cu bună voință, trebue să știi dacă întrebuințarea acestei bune voințe va fi fericită sau nenorocită și dacă fără a voi a face rău, nu se va face rău cu toate aceste.

Cu toate că trebue de observat anume rezerve în ceia ce privește capacitatea intelectuală a copilului, totuși sunt raționamente, pe care el le poate pricepe de timpuriu. El va înțelege foarte bine, dacă îi se va explica pentru ce datorește iubire, respect și supunere părinților, politeță învățătorilor săi, simpatie și la trebință protecțiune camarazilor mai mici de cît dînșii.

In ori ce caz rămîne lucru sigur că morala care se va preda copiilor trebue să fie aceeași în fond ca și cea a oamenilor formați. Căci aceea ce ne propuneam să-i învățăm sunt nu numai calități în care se vor simți bine ca copii, dar încă și virtuțile de care vor avea trebuinți ca oameni mari.

Morala nu este un aparat de ortopedie de care am putea să ne lipsim într'o zi, ci sănătatea ce trebue să ne-o însușim și s'o păstrăm pentru totdeauna. Deasemenea nu este între morala pentru oameni și morala pentru copii, diferența ce este între natural și supranatural, dintre real și imaginar, ci numai diferența ce este între mare și mic.

Morala pentru a fi înțeleasă de copii nu trebue să fie sentimentală, ci cît se poate de rezonabilă. Nu avem dreptul, închee profesorul de la Universitatea din Paris, de a impune copiilor comandamentul unei puteri închipuită, pe motiv că sunt mici. Legea morală este o pîrghie care nu trebue să se sprijine de cît pe sufletul omului, mare sau mic. Nu este decît o singură morală pentru oamenii liberi și pentru viitorii oameni liberi. Și principiul său este bazat pe o regulă bine înțeleasă și liber primită.

Am crezut să facem un serviciu tuturor celor care se ocupă de educația tinerimei, arătînd părerile în această privință ale unui profesor de la una din cele mai însemnate Universități din lume. Cercetările asupra celor ce se fac în alte părți în privința educației morale în genere, sunt cu atît mai folositoare cu cît la noi sunt prea multe izvoarele din care își trag morala diferite persoane, cari vreau să creeze curente, dar care nu reușesc să creeze de cît curente artificiale, ținînd de azi pe mîni, cîtă vreme există a mijloc un interes material.

C. V. Buțureanu.

30-40 metri grilaj de fer *pentru balcon se caută.*
Adresa la Tipografia H. Goldner.

OAMENI ȘI LUCRURI

„ULTIMO..."

Cînd vor apărea rîndurile aceste, Iașul comercial va fi trecut prin una din cele mai grele încercări. Cum ziua de Duminecă nu comptează în combinații juridico-financiare, se va socoti astăzi de abia—lunea—drept ultima zi a lunei,—sau în termen consacrat de cercurile respective, drept „ultimo".

Zi emoționantă și bogată în peripeții; zi de scadență pentru mii și mii de cambii, obligațiuni, polițe,—zi deciziva de care atîrnă, în genere, soarta atîtor și atîtor elemente sociale cari se cuprind în marea categorie a comercianților.

„Ultimo..."

Sună ca o sentiuță rostită de judecători nemiloși, cari ar fi chemat la răspundere pe niște vinovați; sună ca o trîmbiță de alarmă care vestește oara primejdiei supreme.

Cu toate aceste, în timpuri normale, toată lumea o privește cu sînge rece, fără teamă, fără alarmă,—ca o zi de oarecare însămnătate, dar nu ca o amenințare. O zi în care se pun în ordine socotelile,—o zi în care trecutul netezește calea viitorului,—pentru întreținerea echilibrului și pentru păstrarea demnității comerciale în afaceri. Acum însă nu ne aflăm în timpuri normale,—ci în momente de panică și teroare. De aceea, devine o problemă grozavă, fatalul „ultimo" și cînd vor apărea rîndurile de față, se va ști—în bună parte—ce anume a adus, de astădată, această importantă zi, ca simptom al împrejurărilor de față și ca prevestire pentru acele ce urmează să vină...

Și cîte destinuri nu atîrnă de cumpăna zilei acesteia unice!...

Cîte portofolii refuzate, cîte credite spulberate, cîte datorii amînate,—cîte proteste la portărei și cîte... protestări de cinste—pot fi urmarea unei atari zile!...

Intîmplatu-s'a ceva extraordinar? Sunt, înlăuntru ori în afară de hotarele țării, evenimente decisive? Nimic precis, — afară doară de începuturi de lupte, ori de marile pagube pricinuite de ploi. Și cu toate aceste—ce buliversare preste tot! E adevărat că nu avem, ca în vecina noastră Bulgaria, un moratoriu general. Banii există; ba pe ici-colo, mai circulă încă,—dar cu cîta frică, cu cîtă neîncredere, cu cîtă rezervă, cu cîtă șovăială!... Pe neașteptate crediiele s'au limitat, ori s'au refuzat; torentul în curs a fost oprit cu bruschețe și efectele s'au resimțit sub forma unei reacțiuni generale, cu consecințe încă incalculabile. Lucrurile vor fi încă și mai rele, dacă, precum se prevestește, va avea loc un „ultimo" mizerabil—datorit complexului de împrejurări despre care am vorbit în treacăt.

Insemnează oare aceasta că totul e șubred?

Firește. Factorul esențial este creditul. Totul, în fond, e ficțiune, sau—cel puțin—convențiune. Cînd Statele pot — printr'un vot al Camerei—suspenda plățile; cînd—în ori-ce moment — Statul poate plăti prin... efecte publice, în loc de bani; cînd totul e relativ, din moment ce însuși banul e sub diverse forme o fabricațiune convențională internațională, — ce e de mirat că negoțul se sprijine pe temeliile șubrede ale creditului în piață,—pe, operațiuni de bancă, în care deseori unul scomptează, sub formă de portofolii, sărăcia celuilalt, iar dintr'o ficțiune într'alta totul merge perfect de... absurd—pînă în momente de crach, care și au folosul lor,—folosul de a opri vîrtejul...

Dar în fondul crizei de astăzi, spun unii, e numai alarma nemotivată, panica, într'un cuvînt. Intru cît este aceasta din urmă, la rîndul ei, un factor social și nu numai un simplu element psihic individual?

Rodion

ASUPRA SITUAȚIEI PIEȚEI

Cu toate aparențele, cu toată desfășurarea războinică din Balcani și cu toate victoriile, contestate, ale Muntenegrenilor, noi menținem punctul nostru de vedere: nu e nici un motiv de alarmă pentru România și țara noastră e departe de a se afla într'o criză economică.

Două împrejurări defavorabile s'au produs în ultimul timp și dintr'insele s'au făcut două pretexte de alarmare a părții naive a publicului. Aceste împrejurări sunt: ploia excesivă și lipsa exportului pe de o parte; iar pe de alta în năbușirea așa zisei burse din București, sub greutatea unor cursuri prea umflate în mod artificial.

Nevenind vapoare, navlul fiind prea ridicat, în porturile dunărene și la Constanța s'au îngrămădit cereale în valoare de vr'o 200 de milioane, cari, neputînd fi încărcate, nu se transformă în remise asupra streinătății și astfel s'a produs o oarecare jenă la devise, căci nu intră aur în țară.

De aci nu urmează, însă, că rezervele acumulate în ultimii doi ani de belșug, că averile vizibile cari s'au manifestat cu atîta vigoare cu prilejul înființărei atîtor întreprinderi industriale și financiare din vremea din urmă, au încetat ca prin farmec de a exista. Depozitele spre fructificare, depuse cu atîta ușurință la casa de depuneri și pe la toate băncile mari și mici și cari se cifrau la peste un miliard, n'au dispărut sub pămînt, nici nu s'au evaporat în aer, nici n'au fost cheltuite într'o singură zi. Prin urmare, nu e sărăcie în țară și nu se poate vorbi de criză. Și totuși se petrece un fapt incontestabil: mecanismul nostru economic e în „pană". El are supapele „ancrasate", ca un automobil, al cărui conducător a uitat să revizuiască toate părțile mașinei înainte de a pleca la drum. Ii s'au îmbîcsit supapele și trebue să stea în mijlocul drumului și să le spele cu benzină ca să-și poată urma călătoria. Dar mecanismul e întreg n'are nici un defect organic și poate înfrunta drumurile cele mai grele.

Această „pană" s'a produs în mecanismul nostru financiar tocmai din cauza excesului de bine. S'au întemeiat dintr'o dată prea multe bănci mici, a căror conducere a fost încredințată elementelor ce se găseau din întîmplare la îndămînă și unica preocupare a acestora a fost: să facă afaceri cît de multe, să se realizeze beneficii mari și să dea acționarilor, novici și nerăbdători, dividende chiar dela început. In acest scop aceste bănci mici au apelat la deținătorii de fonduri, oferindu-le dobînzi mari pentru depozitele libere și nu s'au gîndit că se aventurează pe un tărîm periculos. In țara noastră nu avem încă destulă statornicie în afaceri, căci averile cele mai multe sunt de dată recentă și nu au încă experiență destulă, ca să nu se emoționeze lesne. La noi există încă mulți oameni, cari cred că sunt mai siguri de averea lor dacă o țin în sipet, în zimți de aur. De aceia au greșit tinerele întreprinderi financiare de a doua mînă, cari s'au adresat economiilor particulare, chiar de la începutul existenții lor.

Neapărat, e frumos lucru ca, alături de capitalul tău de unul sau două milioane și de creditul ce-ți acordă băncile mari pentru o valoare egală sau chiar mai mare, să mai poți beneficia de pe urma unei sume ce nu-ți aparține și să scoți 5—6 la sută dobîndă și dela dînsa. Dar aceste sume adunate depe la particulari, sub forma unor depuneri spre fructificare ori cînd exigibile, nefiind acoperite cu nimic lichid, formează o mare primejdie pentru o bancă nouă și mică. Această primejdie s'a dovedit mult prea curînd pentru plăpîndele întreprinderi financiare de dată recentă. Cum s'au auzit de răsboi, depunătorii s'au repezit la ghișeuri ca să-și reclame banii. Și faptul nu s'a petrecut firește la băncile vechi și mari, ci de preferință la acelea cari oferiseră dobînzi mai mari, pentrucă ele înșile-le sunt mai mici. Pînă acum toate și-au putut achita depunătorii, speriați pe nedreptul; dar au sustras prin aceasta micului comerț, care formează clientela lnr, o bună parte din mijloacele de existență. De aci „pana". S'au oprit în loc o mulțime de afaceri mici.

Alături de această împrejurare, a mai venit faptul că la Bursa din București se speculează luni de zile și se urcaseră artificial unele volori la cote nefirești, nejustificate. Aceste operațiuni se întemeiau pe reporturi cu garanții ridicol de mici, făcute de preferință tot cu băncile mici, cari își imobilizau astfel și bună parte din creditele ce aveau la Băncile mari. Cursurile umflate astfel n'ar fi putut fi menținute nici în timpuri normale. căci specula se făcea pe spinarea unor cumpărători foarte slabi; dar încă pe timpuri de alarmă ușoară.

Cînd au găsit pretextul bine venit al eventualității unui războiu în Balcani, „haussiștii" s'au transformat peste noapte în „baissiști" și s'au dedat la cea mai desfrînată coborîre a cursurilor, de altfel tot așa de puțin întemeiată ca urcarea de mai înainte.

Și speculația aceasta cerea victime, Ele s'au găsit nu atît în rîndurile jucătorilor cu garanții mici, perdute în cîte-va secunde, ci între băncile mici, care făcuseră cu ușurință raporturi pe baza cursurilor umflate și cari acum trebue să dea băncilor mari adaose însemnate de garanții; iar ele nu pot face acelaș lucru cu slabii lor clienți, improvizați jucători de bursă prin propaganda remizierilor nescrupuloși.

Efectul a fost însă aci mult mai profund: băncile mari, cari își pot permite luxul de a fi prudente și de a ținea cît va timp numerarul în casă fără să scoată venit dintr'insul, au refuzat ori ce operații de raport pe acțiuni.

De aci o deznădejde profundă tot pentru bieții mici bancheri, care suferă astă-zi o lecție aspră, dar de sigur folositoare.

Starea aceasta de lucruri este, din fericire foarte trecătoare. Nimeni nu are intenții rele față de cei mici și nici o bancă de a doua mînă nu va fi lasată să sufere pînă la capăt de urmările unei ușurințe explicabile și pînă la un punct scuzabile, Lucrurile își vor relua probabil chiar în primele zile ale săptămînei viitoare mersul mai mult sau mai puțin normal.

Ne va fi însă, de sigur, dat să vedem extremul cel-lalt: excesul de prudență. care nu e mai puțin periculos de cît imprudenta. Acest lucru ar trebui evitat. Nu este drept ca ori-ce deținător de acțiuni să fie împedecat în afacerile sale, din cauza vinei speculanților fără scrupule. Raporturi se vor face, dar proporția sumelor acordate, nu se va mai judeca, după cursul zilei, ci după valoarea intrinsecă a titlului.

In ce privește remisele asupra străinătății și comerțul serios se vede din hotărîrile luate la întrunirea bancherilor în palatul Băncei Naționale, că ne aflăm într'o situuție normală. Schimul nu va forma obiectul de speculă neiertată, iar comerțul poate lucra liniștit, căci toate băncile îi vor pune la dispoziție aceleași credite ca și mai înainte.

Prin urmare, repetăm: nimeni nu are dece se alarma și calmul e de rigoare și la bine și la rău. Nici prea mult entuziam, dar nici descurajare. Extremele sunt periculoase în viața economică.

TRIBUNA LIBERA

Un paradox real

sau Libera-Cugetare progresistă, în Biserica creștină ortodoxă

Contrar autorului ce semnează „un creștin ortodox" al articolului din „Opinia" de la 26 Septembrie a. c., „Electricitatea în Biserică";—sunt de avis că,—din punctul de vedere al frumosului în sine și al higienei, este un progres al omenirii, fie chiar cînd această îmbunătățire a științei și a civilizației, este adusă unei instituții anacronice ca Biserica creștiuă: iluminarea bisericilor prin electricitate.

Este de sigur că Biserica creștină și cele de alte confesiuni, în decursul secolilor adunînd averi colosale, a putut să aducă în folosul ei, tot ce este atrăgător, sclipitor, frumos la vedere, plăcut la auz, spre a suggestiona pe enoriași, a-și domina și menținea clientela și deci exploatarea onorurilor și banilor, prin magnificența exterioară a cultului și ceremoniilor. Astfel, arhitectura, pictura, muzica, decorurile în aur și argint, îmbrăcămintea extra-luxoasă, — au servit ca învăliș decorativ și amăgitor, pentru ca devoții să fie menținuți în admirația, frică și umilință către Religie, Biserica, dar mai ales către reprezentanții acestora: **clerul.**

Cu toate aceste, *adevărul* și *progresul* spiritului omenesc, scrutator,—n'a putut a fi întunecat pentru vecie și în consecință Biserica catolică *din Franța*, una din cele mai bogate și mai luxoase din lume, care a introdus în biserică, tot felul de ceremonii, concerte, piese de teatru, cinematografe, etc., etc., spre a atrage pe ceedincioși și a i menține înainte în servitudine; a căzut; isgonindu-se congregațiile (călugării) în 1903 și efectuîndu-se în 1905: separația Bisericei de stat, suprimarea budgetului cultelor și a învățămîntului religios din toato școalele Statului, de toate gradele și de ambe sexe.

Tot asemenea și în *Portugalia* și în curînd și în celelalte State; cursul de Religie din școalele primare și licee a fost înlocuit prin cursul laic de Morală și educație civică raționalistă: drepturi și datorii.

O instituție, precum e Religia și Biserica ortodoxă-creștină,—în care totul este o fabulă și în care totul se prăbușește înaintea *criticei filozofice, raționaliste și logice*;—ori-care ar fi învesmîntarea decorativă ce-i se va da, e zădarnică.

De aceea pe noi *liberii-cugetători moniști*,—ori-care ar fi dichiseala Bisericei, nu ne supără, căci, cu cît se mărește aparența exterioară, cu atît se dovedește mai mult că miezul instituției este „hors du siècle" și că dispariția sa, va veni mult mai de grabă, de cît s'ar crede prin: Instrucția și educația integrală a tineretului și a poporului, pe baza *moralei raționaliste și a civismului liber și prin creșterea sentimentului de energie în sine însuși a omului, a demnității individuale și colective și a solidarității omenești naționale și internaționale.*

Este de sigur că: luminarea de ceară (parafinată), untdelemnul (falșificat), mornăitul (gîngav) al dascalilor, clopotele (dogite), sunt apanajul străvechei **credințe strămoșești** creștinești romîne și constituesc un feliu de „Baba-hîrca",—însă noi, liberi cugetători ne convine mai bine a ne lupta cu o *Babă dichisită* conform zicătoarei: „Vaincre sans péril, c'est triompher sans gloire", căci acestei din urmă îi putem arăta toate defectele fizice, intelectuale și morale, precum și inutilitatea absolută a existenței sale,—adăogîndu-i că, dichiseala sa: *muzica (corul Mitropolitan din Iași)* o admirăm ca atare, ca melodie și simfonie în sine și nu ne importă nici textul și nici că servește bisericei, tot astfel și cu picturile sau architectura lăcașului, care le admirăm ca opere de artă, iar nu la ceeace servesc în mod inconscient, adică la mărirea falșului prestigiu al Bisericei,—de oare ce știm că toată această podoabă e de împrumut și vremelnică.

Esențialul ce ne preocupă e: *Morala filozofică* și *Educația civică*, la care biserica nu poate contribui întru nimic, nici prin Biblie, Evanghelie, tainele, moaștele, parăzile și nici prin **clerul său**,—căci un singur caz (cel recent al Ierodiaconului Atanasie Kirilă, depus în penitenciarul Piatra), ne arată că, clericii n'au fost nici odată, nu sunt și nici nu vor putea fi reprezentanții unei Ființe (presupuse) superioare, creatoare (Iehovah etc) și deci intermediul clerului între credincioși și acea Ființă X, este inutilă și copilărească.

Opinez deci, pentru iluminarea Mitropoliei cu electricitate.

Dr. C. Thiron
Profesor la Universitatea din Iași.

Litere-Științe-Arte

O profeție.—Se pare că jocul, atît de modern la noi, al poeziilor improvizate „pe rime date" are o origină glorioasă.

Ziarul „Le Temps" de la 10 Octombrie povestește că într'o seară de Septembrie 1887 un tînăr locotenent din marina franceză petrecea la castelul Peleș într'un cerc literar intim. Erau de față Carmen Sylva, d-ra Văcărescu, d. S., secretarul Reginei, și d-șoarele de onoare.

Pentru a amuza societatea, Regina propuse cinci cuvinte: „muzică, urs, munte, știință, copil" cerînd ca în 5 minute ofițerul să... construiască o mică istorie. Marinarul reuși cu mult spirit. D-ra Văcărescu propuse alte cinci: „morcovi, painjen, Maria-Stuart, longitudine, amnistie..."

Jocul reuși tot așa de ingenios.

Carmen Sylva, încîntată, prezise locotenentului:

— O să ajungi la Academie.

Intr'adevăr Pierre Loti—căci el era marinarul—ajunse membru al Academiei Franceze...

*

A apărut „Noua Revistă Romînă" de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd:

Noutăți—De vorbă cu d. Gheșoff, primul ministru al Bulgariei—Concentrarea conservatoare.

Culturale.—Ion Kalinderu, Filosofia la Academia Romînă.

Sociale. — Dr. I. Duscian, Concediile d-lor miniștri.

Literatură.—Dinu Conta, Amurg (versuri). Emil Isac, Femeea cea vicleană și călugărul curat—Unui nou născut. Castor et Pollux, Nelegiuire (versuri). I. Laurina, Din Heine (versuri). D. Iacobescu, Excelsior (versuri după Longfellov).

Cronica literară, I. Trivale, „Intre viață și moarte" de N. Pora.—Spre cetatea Zorilor, de M. Cruceanu.

Cronica teatrală—L. Cosma, „Cumpăna" de Ludovic Dauș.—Concertul de Herman Bahr—Inconjurul, de Henri Bernstein.

Discuții.—Pană Popescu, Reclamă pedagogică.

Insemnări—O geografie socială a Romîniei—Regele Muntenegrului—Școli literare—Ce citesc studenții francezi și germani.

Revista Revistelor—Revista științifică „V. Adamachi"—Revista Infanteriei—La Revue du mois—Ungarische Rundschau—Zeitschrift für pädagogische psichologie—Archiv für pädagogik—Psychologiche Arbeiten.

*

A apărut „Sănătatea" cu data de 1 Octomb. Excelenta revistă de popularizare, cuprinde un sumar bogat și instructiv. Numeroase ilustrații.

*

:: Viața Romînească.— No. 9 apărută azi cuprinde următorul sumar:

I. Agîrbiceanu, Dinu Daina; St.-Galați, In preziua răsboiului Independenții (Guvernul liberal de la 25 Aprilie 1876—30 Aprilie 1877); D. D. Pătrășcanu, Inzăpăditi!; M. Sevastos. Durere (Versuri); M. Sadoveanu. Iașii și lucrătorii lui, în 1840 (trad. din Alecu Rusu); Dr. I. Bordea, Din binefacerilo higienii; T. Arghezi, Pentru Caragiale: Colaboratorii revistei, Note pe marginea cărților (Printre tomuri brăcuite); M. Sadoveanu, Toamna; T. Arghezi, Cronica eatrală.—București (Deschiderea stagiunei); V. Sadoveanu, Cronica economică (Prima expoziție regională de vite țărănești: I. G. Duca, Cronica externă); C. S., Cronica internă (Băncile pepulare și creditul țărănesc); G. Topîrceanu, Cronica veselă (Manon și Des Grieux.—Sonete pluvioase Versuri): C. Stere, Răsboiul din Balcani și atitudinea Romîniei; P. Nicanor & Co., Miscelanea (Tălmăcirile d-lui M. Sadoveanu din A. Russo.—Eminescu postum—Nedumeriri.—Un proces).

*

Celebrul roman japonez „Hototogisu" a fost tradus în limba franceză. Opera a avut pînă acum 100 de edițiuni în original. Titlul însamnă „Mai bine moarte",

Autorul romanului, Tokutomi Kenjiro, este cel mai gustat dintre scriitorii Japoniei de astăzi.

*

A murit în Londra, faimosul Boshock inventatorul celui mai perfect sistem de dresare a fiarelor sălbatice.

El a înlocuit sistemul torturei. prin blîndețe și răbdare.

Ultime Informaţii

Domnul Dickin, directorul general al Băncii de Credit Român, aflîndu-se în localitate, a azut ocaziunea a convorbi cu mai mulţi bancheri. Convingerea d-sale fiind, că panica ce domneşte pe piaţa Iaşului, este lipsită de seriozitate, a promis că va interveni la colegii d-sale, directorii marilor bănci din Bucureşti, pentru ca şi aceştia, la rîndul lor, să continue a sprijini pe bancherii locali.

Alergările de cai, fixate pentru zilele de 7—8 Octombrie, în Iaşi, au fost amânate fără dată hotărîtă încă, de oarece, în urma ploilor, pista a devenit improprie pentru alergări.

Un număr de comercianţi, au luat iniţiativa, de a provoca o consfătuire a tuturor comercianţilor, în care se vor ocupa de criza financiară şi de mijloacele de a se remedia răul, care devine zilnic mai mare.

La diferitele Case de Bancă din localitate, ultimul s'a petrecut în linişte. Plăţile s'au făcut în mod normal şi operaţiunile financiare, întrerupte un moment, au reîncepnt cu calmul de odinioară.

Debitarea apei, care în ultimele zile, se făcea numai cîte 2 ore pe zi, va fi mîine întreruptă cu desăvîrşire, din cauza unor noi stricăciuni la chilometrul 60.

Incă nu am putea peeciza durata lipsei de apă în vraş, totul depinde de reparaţiile ce sunt de efectuat.

Una din marele firme de manufactură, nu de mult stabilită în Iaşi, se află pe punctul de-a înceta plăţile.

De asemenea şi o firmă de fererie. Neguţitorul manufacturist H. Lehrer, făcînd faliment, a dispărut din oraş.

Astăzi, 1 Octombrie, foarte multe poliţi comerciale au fost la scadenţă. Situaţia va fi cunoscută mîne, dar se crede că numărul protestelor nu va fi mare.

Printre medicii militari din localitate, s'a făcut mişcarea următoare:

D-nii Maior I. Vereanu, a fost mutat la regimentul 6 Mihai Viteazul din Bucureşti; d. căpitan Ţintă. a fost înaintat maior la regimentul 13 Stefan cel Mare; d. căpitan Victor Săghinescu, a fost mutat comandant al companiei 4 sanitare; d. căpitan Gh. Pârvulescu, a fost mutat la spitalul central al corpului 4 de armată; d. căpitan Em. Veisa la liceul militar şi d. căpitan D. Constantinescu la batalionul 4 de vînători.

In strada C. Negri No. 91, s'a constatat aseară un început de incendiu.

Focul a fost curînd localizat.

Direcţiunea Teatrului Naţional din Iaşi, a acordat artistului *Penel*, o reprezentaţie de retragere. Reprezentaţia va avea loc la 20 Noembre a. c., cu piesa *Bébé*, comedie în 3 acte de Hennequin şi Valabrègue, tradusă de C. Ionescu. In această piesă Penel are o frumoasă creaţie în rolul profesorului Péttillou.

Artistul Penel luîndu-şi adio dela publicul ieşan, credem că sala are să fie arhiplină.

Incercare de sinucidere.—Eri, pe la orele 2 p. m. d-na Alexandrina Popovici, din strada Stihi No. 5, a încercat să se sinucidă, trăgîndu-şi două focuri de revolver, unul sub mamela stîngă, altul la antebraţul stîng.

In stare gravă, d-na Popovici a fost transportată la spitalul central şi internată în secţia d-lui dr. Anghel.

In camera, unde a fost găsită s'a descoperit şi un vas cu cărbuni aprinşi, ceia ce denotă că d-na Popovici a încercat întâi, să se sinucidă prin asfixiare.

*

Asupra cauzei sinuciderei nu se ştie încă nemic precis.

In tot cazul parchetul are a cerceta cazul, care este cu deosebire delicat.

D-na Popovici denunţase cu o zi înainte pe soţul seu, care ar fi comis în Ianuarie un furt de bijuterii, la d-na Mandiţa Patron, din strada Calaraşi. In baza acestui denunţ, d. Popovici a fost arestat de siguranţă, care în legătură cu această afacere, a făcut diferite percheziţii, însă n'a putut descoperi nimic.

In urmă, d-na Popovici, înainte de a încerca a se sinucide, a scris o scrisoare prin care se denunţă însuşi ca autoare a furtului. Ascultată însă la spital de un comisar de siguranţă, d-na Popovici a revenit asupra acestei declaraţiuni.

Azi parchetul va avea a lămuri această afacere.

In şedinţa din urmă a societăţii farmaciştilor locali s'a hotărît a se închide farmaciile la 10 ore seara, cu începere de la 1 Octembrie.

Ele vor fi deschise de la 8 dimineaţă pînă la 10 seara. Taxa suplimentară prevăzută pentru expediţii nocturne va fi percepută însă numai de la 11 oare înainte.

Serviciul sanitar a dat azi în judecată, ca contravenienţi la legea sanitară, pe d-nii Iancu Feierstein, depozit de băuturi din strada C. A. Rosetti 13 şi Solomon şi Moritz Bern, din strada Ghica-Vodă 32.

De-aie meseriaşilor.—Intrunirea săptămînală a cercului Uniunea meseriaşilar ieşeni a fost amînată, pentru ca meseriaşii să poată lua parte la conferinţa de corporaţii, cu toate acestea, n'au fost de faţă la conferinţă, de cît funcţionarii corporaţiilor, medicii şi un foarte mic număr de lucrători de fabrică.

*

D. Gh. Conya controlor al Corporaţiei Confecţiilor, a demisionat din acest post pe ziua de 1 Octombre.

*

D. M. Vladimir, zidar, a demisionat din postul de membru în breasla zidarilor.

*

Comisiunile de judecată şi cele de examinare, de pe lîngă corporaţiile locale vor începe a funcţiona de azi 1 Octombrie.

*

Meseriaşul Avram Zalman a fost condamnat de Cassa Centrală la o amendă de 1152 lei, adică cu o sumă aproape egală cu întreg cîştigul său, pe un an de zile.

Directorii şcolii normale şi al Seminariului Veniamin au admis ca elevii acestor şcoli, să aibă liber o jumătate zi în mijlocul săptămînei, pentru procurarea de cărţi literare, ştiinţifice etc, pe care să le citească în orele libere.

Domnişoara dr. Conta s'a retras din postul de medic al Riegiei tutunurilor.

Dintre cele două posturi rămase unul va fi redus la 1 Aprilie viitor.

Intrebăm ce măsuri s'au luat în potriva fraudelor ce au fost descoperite la cimitirul Eternitatea, unde de la 1911 se instalează grilajuri şi monumente fără autorizaţiuni şi fără plata taxelor comunale şi fiscale impuse de legi.

Domnul Gh. Gheorghiu, controlor fiscal de oraş, de la ad-ţia financiară locală, a fost transferat la Roman, controlor de judeţ.

Domnul I. Lambrino, controlor la băncile populare, a fost numit, pe ziua de 1 Octombrie, controlor fiscal pe lîngă Ad-ţia financiară Iaşi.

In numărul sosit astă-zi al ziarului „Le Temps", domnul Jules Claretie se ocupă de turneele artistice în legătură cu evenimentele balcanice actuale.

„Romînia, scrie excelentul academician — rămîne singura speranţă a impresiilor. Romînia încă nu mobilizează.

Numai de ar rămînea pentru multă vreme adevărată constatarea fecundului publicist!

Printre membrii societăţei funcţionarilor căilor ferate, se agită ideea, de a se convoca un mare congres ceferist la Bucureşti, pela 15 Noembrie, cu prilejul redeschiderei corpurilor legiuitoare.

La Primărie s'a ţinut licitaţia, pentru vînzarea a 10,000 kgr. de fontă veche.

S'a adjudecat provizor asupra d-lui David Herşcovici.

Nişte răi făcători, rămaşi necunoscuţi, au încercat să spargă biserica din comuna Cărlej, fără a reuşi, căci surprinşi, ei au luat-o la fugă.

Reprezentaţiile operetei Grigoriu cari atrag un public imens vor urma în modul următor:

Luni 1 Oct., superba operetă **Duşmanul Femeilor;** Marţi 2 Octombrie **Contele de Luxenburg;** Mercuri 3 Octombrie **Gozpodăria poloneză** la care va asista un public imens; Joi 4 Octombrie **Dama în roş** în care trupa escelează; Vineri 5 Octombrie *după cererea generală* **Studentul cerşetor.**

La aceste alese şi delicioase operete s'a dat întîlnire o lume imensă, admirabila trupă a d-lui Grigoriu obţinînd cu ele un formidabil succes.

D. inginer Victor Niţescu, inspector al circumscripţiei a VI de mişcare a C. F. R., va pleca mîine în inspecţiune.

D-na Ella Negruzzi, inspectoara şcolilor primare de rit străin, a sosit astăzi în localitate, unde va face inspecţiuni.

Cu începere de azi, orele de cancelarie la Prefectura de judeţ, sunt de la orele 12 jum. pînă la 5 p. m.

Farmaciştii din localitate întrunindu-se au hotărît că începînd de azi, să închidă farmaciile la ora 10 seara.

Noul program de astă seară Luni al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Sclava familiei, extrordinară dramă în două părţi. (O tînără fată martirizată de mama şi fratele ei).

Fata vîndută, film danez de mare artă, toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinşi artişti dramatici ai teatrului din Kopenhaga (2 părţi).

Cizmarul a cîştigat la loterie, scene foarte humoristice.

Prince nu plăteşte la restaurant, comedie.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Mercuri 3 Octomb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

Judiciare.—Judecătorul de instrucţie a lansat mandat de arestare contra lui Eugeniu Drob, autorul furtului de timbre şi tutun din debitul tribunalului.

Mandatul a fost confirmat astăzi de tribunalul s. II-a.

— D. Judecător H. Grigoriu a fost delegat jude sindic pe timp de trei zile, cît se va afla în concediu d. Cihodariu.

— La secţia I a tribunalului se va judeca mâine, Marţi, precesul ce-a fost intentat din oficiu comisarului de siguranţă din Iaşi, pentru abuz de putere.

— Curtea secţia I a admis acţiunea intentată de d. Saryanis pentru instituirea unui sechestru judiciar pe averea ramasă pe urma defunctei Maria Marassi.

Curtea, admiţînd acţiunea, a menţinut sechestru judiciari pe domnii T. Mandrea, în ce priveşte averea din Vaslui şi J. Vasiliu în ce priveşte averea din Galaţi.

Eri s'au redeschis cursurile de adulţi intemeiate de societatea *Vulturul* din localitate.

De Inchiriet

de la 26 Octombrie 1912

Un apartament compus din 4 sau 5 camere spaţioase *la faţă cu sau fără salonul cel mare din spre stradă, antret, bucătărie, closet, un subsol, instalaţie de lumină, apă şi canal în strada Carol No. 44 din casele ocupate actualiminte de Cercul Militar; precum şi toate atenansele din curte compuse din 18 camere.*

A se adresa la Proprietarul Iulius Beer strada Cogălniceanu No. 11 Iaşi.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 1 Octombrie

Balcanii în flacări

Răspunsul guvernului sărbesc

Turcia nu va admite cererile Bulgariei

Nota Greciei

Luptele crîncene de lîngă Berana

Statele balcanice trimit Porţei un ultimatum

Constantinopol.—Ambasadele reînoesc stăruitor pe lîngă Poartă demersurile spre a obţine punerea în libertate a vaselor greceşti cu încărcătură străină.

*

Belgrad.—Guvernul sărbesc a remis aseară ministrului Austro-Ungar răspunsul său la demersul Austro-Rus, precum şi o copie a notei sîrbeşti prin care dorinţele guvernului din Belgrad sunt aduse la cunoştinţa Porţei. Aceste dorinţe n'au forma unui ultimatum, dar depăşesc cadrul reformelor prevăzute din art. 23 al tratatului din Berlin.

*

Sofia.—Respunsul la demersul austro-rus a fost remis astă seară. Tot astăzi s'a remis şi nota către Turcia. Răspunsul ar fi redactat după cît se afirmă din loc competinte într'un ton demn, dar ar conţine cereri pentru vilaetele europene din Turcia, care după părerea generală nu vor putea fi admise de Poartă.

*

Atena.—O notă a fost remisă aseară legaţiunei turceşti.

Credite votate pentru armata sîrbă

Belgrad. — Seziunea extraordinară a scupcinei s'a închis după ce s'au votat proectele de credit pentru armată în sumă de 44,800,000 dinari, precum şi legea moratoriului.

*

Monitorul Oficial publică un ucaz regal prin care, principele Arseniu e numit colonel de cavalerie şi aghiotant de onoare al Regelui, ca şi prinţul Gheorghe.

*

Podgoritza. — Ştiri sosite aci spun că Muntenegrenii au luat oraşul Bjelopolje pe apa Lim. Vilaietul Jenibazar în Serbia Veche Muntenegrenii au stabilit provizoriu autoritatea muntenegreană în oraşul Podgoria.

*

Oficial.—**După o luptă ce a ţinut din revărsatul zorilor pînă la orele 4 p. m. armata de nord de sub conducerea generalului Vukotici a ocupat oraşul Bjelopolge. Populaţia sîrbească a oraşului a salutat cu entusiasm pe muntenegreni. Un serviciu divin a fost celebrat în sănătatea regelui Nikita.**

*

Sultanul în cartierul general

— Pierre Loti şi răsboiul —

6000 albanezi la graniţă

Creditul municipalităţii din Sofia

Constantinopol.—Se anunţă că Sultanul va vizita poimîne cartierul general stabilit actualmente pe piaţa ministerului de răsboiu.

*

Paris.—Marele scriitor francez Pierre Loti, care se află actualmente în America a adresat o telegramă unui ziar parizian, prin care spune că regretă că Europa nu intervine în Balcani cel puţin din respect pentru curajul eroic şi admirabil al Turciei. Cele ce i s'au spus de preşedintele Taft îl fac să nădăjduiască că Statele Unite vor face în curînd o propunere de arbitragiu.

*

Constantinopol.—Ziarele spun că şeful albanez Idiss şefer a hotărît să meargă la graniţa sârbească cu 6000 de oameni, guvernul primeşte din toate părţile albaniei cereri de împărţire de arme. Albanezii voind să meargă la graniţă guvernul va consimţi.

*

Tours.—Congresul socialist ţinut în acest oraş a învitat guvernul să-şi dea toate silinţele spre a opri conflictul balcanic care poate fi cauza unei conflagraţiuni generale europene.

*

Sofia.—Municipalitatea din Sofia a votat o sumă de 500,000 franci pentru familele sarace ale celor plecaţi sub drapel.

Situaţia politică

Bucureşti.— D. George Grigore Cantacuzino a sosit azi în Capitală.

D-sa a avut azi o întrevedere cu d. Take Ionescu, în chestia concentrărei.

Mîine d. Cantacuzino va avea o întrevedere cu d. Carp.

Cruzimele turcilor

— Nota Bulgară—Interviev cu ministrul de resboi turc —

Sofia.—Nota bulgară a provocat în întreaga Bulgarie o rea impresie.

Nota nu este provăcătoare, şi admite în termen de 6 luni, pînă cînd Turcia să realizeze reformele cerute.

Bulgaria cere numai rechiemarea trupelor turceşti din Macedonia.

Se crede, că dacă Turcia va respunde acestei note, guvernul bulgar ar găsi formele pentru a scape din situaţia de azi, mulţumindu-se că a putut trata direct cu Turcia.

*

Belgrad.—830 sîrbi au sosit azi aci, venind din Serbia veche.

Ei povestesc fapte înspăimîntătoare despre cruzimile turcilor, faţă de populaţia creştină.

Mulţi barbaţi au fost cumplit mutilaţi.

Femeile au fost siluite şi în urmă mutilate.

La numeroşi copii li s'au tăiat cupeţele care au fost apoi azvîrlite în Serbia. Un ţaran anume Vojin Matic, a fost tăiat în bucăţi, iar carnea azvîrlită la cîni.

*

Constantinopol. — Ministrul de rezboiu, intervievat de corespondentul *Adevărului*, **a declarat că trupe soseşc mereu din Asia mică Crede că razboiul va fi de lungă durată şi Europa nu va putea constringe Turcia, care nu se va opri în marşul ei victorios.**

Pacea turco-italiană

— Presa italiană şi tratativele de pace —

Onichi. — Negocierele italo-turce n'au fost întrerupte până acum. Din partea Turciei se observă oare care optimism. Timpul fixat pentru tratative expirînd astă seară, a fost prelungit până Marţi seara.

*

Roma. — Ziarul Tribuna după ce a amintit că Italia a făcut pentru încheerea păcei tot ce era compatibil cu onoarea-i naţională adaugă că ultimatul Italiei trebue să fi fost comunicat Sîmbătă dimineaţă fiduciarilor turci.

E de nădăjduit zice acest ziar, că guvernul turcesc va şti să descifreze această notă şi materialmente şi moralicește şi va înţelege această comunicare ce o primeşte în astfel de limbaj. Dacă Turcia nu-l va pricepe, atunci tunul va avea cuvîntul.

Se caută de un ofiţer o odaie mobilată, cu chirie lunară. Odaia să fie cu întrare la stradă. A se adresa la ziar.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42. (foastă Golia)

La Farmacia D Harzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curţei Regale—
Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*

DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI

Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei.

Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

De vînzare şi de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafaţă de 2600 m. p. anume:

Corpul principal cu 7 camere spaţioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, şură zemnic, pivniţă, grădină spaţioasă de flori şi fructe.

Instalaţiune electrică şi apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I, Cocea str. Bucşinescu 15 Iaşi.

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca, **un salon elegant** mobile străină, **un salonaş, un vestibul, un dormitor sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar Dl. **Marcu luster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în fiecare Duminică de la 3—6 p. m. iar prima Duminică 9 a. c. numai de la 3—4 p. m.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

||| IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI |||

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, necontinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. SIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1.925,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,253 63 | 100

Societatea „Ancora" inchee;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. 'architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAȘI
Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] Nevralgiile [illegible] Afecțiunile reumatismale acute și cronice [illegible] l'alte remedii.

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In dimineața d'intâiu se ia câte 3 hapuri, unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, seara. Dacă bolnavul n'a simțit vre o ușurare, va mai 4 hapuri a doua zi: 3 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, seara. Nu trebue să le ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les FORTIFIANTS FILUTES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, care se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV

Redacția și Administrația Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1703. Mercuri 3 Octombrie 1912

Criza financiară

In ultimele zile s'a semnalat pe piața noastră, o deosebită mișcare financiară, provocată de consfătuirea dintre directorii băncilor de credit, mișcare, care a pus în gurile tuturor cuvîntul, criză, și criza a isbucnit.

E de ajuns a se pune în circulație un cuvînt, care se denote o situație oare care, pentru ca supozițiile. aprecierile, conjecturile să iea proporții atît de mari ca panica să ocupe locul încrederei, stagnarea să înceapă și ca consecință să ne găsim în situația rea, pe care singuri ne am creat-o.

Intr'adevăr în întreaga mișcare comercială și financiară din lume, sunt și momente critice, se ivesc și crize. Nu totdeauna însă, crizele sunt antemergătorul dezastrelor financiare.

Sunt crize trecătoare, crize care nu pot lasa alte urme, de cît acele voite, cu știință sau fără știință, de acei ce sunt chemați a ținea în mînele lor frînele operațiilor financiare, a operațiilor de credit.

Pentru ca o criză să poată provoca o ingrijorare excepțională, dusă pînă la panică, să poată decide retragerea capitalului din circulațiune, acea criză trebue să aibă la origina ei, cause serioase și motive puternice.

Un an agricol rău, peste măsură de rău, încă n'ar putea provoca un dezastru pentru toată activitatea economică a unui popor.

Speculațiunile, ori cît ar fi ele de întinse și numeroase, totuși nu pot provoca o panică, pentru că atunci ar trebui să ne închipuim, că acei ce au acordat creditele în acele speculațiuni, au fost sau de rea credință, sau cu ochii minței legați. Că speculațiile au dat o respirație cam artificială unora din iszoarele producătoare de venit și profit, este adevărat, dar mila sfîntului, corzile n'au fost încă întinse atît de tare și cu caracter atît de general, în cît, o retragere bruscă să fie justificată, cel puțin scuzabilă.

Să poate că retragerea creditului să fie opera unei încercări de rezistență, după cum guvernele fac încercări de mobilisarea puterei armate, dar și în acest caz momentul nu e tocmai bine ales.

Lumea de la noi, s'a cam alarmat de întinderea speculațiunei.

Pînă acuma vina cădea pe spatele bieților negutitori, ei și numai ei, abusau de credite mari, disproporționate față cu capitalul și agerimea lor, emiterea unei păreri, de a se limita prin lege întinderea creditului.

Nu cerem să se posteze jandarmul la ușa negutitorului, pentru a-i împedeca creditul. Ceream pur și simplu ca la darea pe față a falimentului, uzarea de credit mai mare de cît acel permis de lege, să constitue principalul element al bancrutei frauduloase.

Cu alte cuvinte, propunerea mea tindea la a pune frîu speculațiunei, care periclitează capitalul, periclitează însăși existența creditului.

Multe voci sau rîdicat contra acestei propuneri, care dacă ar fi fost adoptată, astăzi nu ne-am găsi în situația tristă în care ne aflăm.

Criza de la noi nu are la baza ei motive serioase, care să justifice retragerea capitalului, trecînd peste limitele unei stări de lucruri normale de și periodice,

Speculațiunea, e singura cauză care ar provoca atențiunea capitalului; căutînd a ocoli părțile de hasard, în care s'ar fi îndrumat, s'au s'ar putea îndruma speculațiunea.

Capitalul are partea sa de culpă, că a încurajat speculațiunea; iar astăzi nu-i este permis ca în mod brusc să se retragă sub cort, după ce au înlesnit acțiunea, prin transacțiuni; care au crescut valorile în toate direcțiunile.

Operațiile comerciale propriu zise, n'au depășit pînă la surprinzător speculațiunea, ca să justifice o alarmare. In agricultură și în viticultură, se pare a se fi întins struna ceva mai mult.

Industriile au o bază solidă, care nu se poate contesta, ele deci, au dreptul a pretinde trecerea liberă ca și pînă acuma.

Comerciul, cu toate zilele amare ce le găsește în apropierea capitalului, totuși va merge spre bine, lecția de astă-dată fiind bine venită, a tempora unele transacțiuni, fruct al supra-plusului industriilor străine, care acordă credite, atît cît nu trebuie, retrăgîndul, pentru a diminua efectele dezastruoase ale concurenții nebune, fie în prețuri, fie în acordarea creditelor.

Moderata acordare a creditelor e netăgăduit necesară, nici odată însă nu se poate practica „pentru că nu se poate justifica" *brusca lui retragere.*

Chestia balcanică are netăgăduit marea sa importanță, dat fiind faptul, că o creștere a Bulgariei, nu poate fi privită cu indiferență de un guvern romîn, conștient de viitorul neamului; dar pînă acuma n'am ajuns încă la nevoia de a aplica măsuri extreme, măsuri care ne-ar putea fi mai mult vătămătoare, pînă la pericol, de cît folositoare.

Ne putem rezuma în puține cuvinte.

Ne aflăm într'o situație, care nu depășește cu mult normalul și deci *nu e permisă retragerea complectă a creditului în mod atît de brusc*, numai moderațiunea e necesară și permisă în situația în care ne aflăm.

G. D. Șerban

Raporturile d'intre partide

Capitol la ordinea zilei de care „Epoca" rîde în hohote. O analiză superficială a temei, așa cum o face ziarul junimist, face să dispară foarte legitim rîsul în hohote al „Epocei."

Raporturi bune între partide—în țara romînească? Dar, se va întreba lumea, în ce constă oare toată politica romînească de cît în raporturi rele între partide, în polemici și chiar în înjurături?

Dacă s'ar ajunge la stabilirea unor raporturi bune între partide, n'ar fi desființată oare lupta politică ea însăși? Intru cît partidele politice în Romînia, nu sunt stabilite pe programe, pe lupte de idei, ci sunt numai partide în ceartă —n'ar fi să li se iee temelia dacă partidele ar conveni să se comporte amabil între ele?

Astfel pusă chestia — firește polemica „Epocei" este reușită. Dar nu este așa, și „Epoca" n'are de ce rîde.

Vrea Coroana ca raporturile între partide să fie reluate. Să fie reluate, fiindcă în trecut, ele existase. Existase în înțelesul, că șeful unuia din partide nu coborîse discuția la nivelul, la care l'a coborît în senat d. Carp.

Recunoaște chiar d. Carp lucrul acesta, căci este gata să retracteze o parte din declarațiile inconștiente făcute de el. Acele declarații și depunerea în parlament a legei anticonstituționale, adusese ruptura în relațiile dintre partide prin retragerea opoziției din Parlament.

Regele vrea acum, cînd vremurile sunt foarte întunecate, ca o eventuală primejdie mare, să nu găsească România, politicește, în starea anormală în care se află—și cum nu d. Brătianu și-a permis ieșiri inopinate contra familiei d-lui Carp, nici acuzări de agent electoral biruit de foame contra partidului liberal—natural că pasul trebue să'l facă insultătorul, nu insultatul.

Domnul Carp nu vrea, sau vrea pe jumătate. Ar vrea poate, dar mîndria sa, ambiția sa, cîntăresc mai mult de cît interesele țării. Dar vrea d. Carp, pentru triumful deșartei sale ambițiuni, ca partidul acuzat de el a fi o asociație de negutitori necinstiți și șeful acelui partid, invinuit a face parte dintr'o familie de necinstiți—să revie într'un Parlament al d-lui Carp.

Lascar Catargi de ar trăi ar fi spus în asemenea împrejurare:

— Aiasta nu se poate.

PESTE PLEAȘCA

Domnul dr. Gane, medic al Spiridoniei, a fost supra-numit medic al penitenciarului Iași; d-ra doctor Aspasia Severin a fost supra-numită medic „a corporației meseriașilor pentru specialitatea obstetrică și ginecologie".

Ce am pus între ghelemete, ca distincție onorabilă, specialitate obstetrică și ginecologie"—este extras tale quale din gazeta poliției locale.

Domnul dr. Gane a avut cinstea să fie supra plătit pentru curajul civic, de care dăduse dovadă acum aproape doi ani, cînd se vînduse guvernului junimist, el, fiul reposatului Matei Gane, pentru o slujbă la Spiridonie. Acum l'au pus în încă o slujbă, medic la poarta verde, probabil ca să facă studii de caractere.

Și domnișoarei dr. Severin îi trebuia o supra satisfacție. Doctorul Bogdan, ilustrul rectum, nu-i tradase și dînsei secretul diagnozelor, așa că d-ra Severin, sora nesatisfăcutului ilustru chimist, fu plasată ultima la reușitele la concursul de medici secundari.

Penitenciar de dame n'avem în Iași, ca să fi fost răsplătită și sora ilustrului chimist, asemenea funebrului dr. Gane, cu un loc de medic la vesela pușcărie. Ci a fost numită, la biata corporație a meseriașilor, medic la „obstetrică și ginecologie"—un prost de un comic iresistibil.

„Specialitatea ginecologie" înseamnă, în exactă traducere, moașă. Ce-i trebue moașă „corporației *meseriașilor*? Dacă-i trebue Scorțescu, de ce nu-i ar trebui și moașă? Se moșește în tot felul la acea sărmană corporație, de ce, în cale, nu s'ar moși și în—cum zice *Evenimentul*—„specialitatea ginecologie?".

Umblase odată o pretinsă vorbă de haz „să mă vezi moașă de cvartal, dacă mint". Iată vorba aceasta devenită oarecum realitate: domnii meseriași de la Iași sunt gravizi!

SCANDAL

Cele ce se petrec la Bursa din Capitală, au ajuns să frisese scandalul. Înțelegem ca valorile să scadă. față de evenimentele turburi din Balcani, înțelegem să se resimtă depresiunea față de recolta mediocră din anul acesta. Dar cele ce se petrec la Bursă au întrecut orice așteptare, și desfid cel mai elementar bun simț.

Ziua de eri a fost o nouă zi tristă pentru lumea financiară. O bandă de speculatori, constituită în consorțiu, scoboară în chip artificial hîrtiile și aruncă ruina și deruta în sute de deținători cinstiți. Comitetul Bursei, cu drept cuvînt alarmat de această ruinătoare speculă, a luat primele măsuri de asanare. Cîțiva remisieri au fost suspendați. Atît însă nu e destul. La spatele acestor remisieri, stau încă speculanți fără inimă și fără conștiință, cari pentru cîștigul lor personal, nu ezită să ruineze o întreagă lume. Impotriva acestora ar trebui să se ia măsuri.

Dragoste de artist

S'a vorbit atîta de dragoste de artist. In sufletul sbuciumat al omului de artă, iubirea și recunoștința par a găsi toate coardele și a face astfel ca aceste sentimente să iasă la iveală în toată splendoarea lor.

In „Fire de artist" cunoscuta operetă, Maximilian a făcut o creațiune, ce va rămîne.

Și cît sunt de înșelați, acei cari își închipue, că arta este unilaterală, că ea nu se poate face de cît în anume condițiuni. Arta, adevărata artă, se poate face pretutindeni, în comedie, în farsă și operetă depinde numai ca intrepretul să aibă suflet de artist.

In Fire de artist, excelentul Maximilian, știe să miște pe spectatori pînă la lacrimi. El înduioșează pe toți prin iubirea lui discretă și plină de sacrificii pentru draga lui Nelly, care însă îl consideră de prieten, dar a căreia inimă înclină pentru altul.

Și punctul culminant îl atinge bătrînul artist, cînd află realitatea și atunci se sacrifică cu totul, numai pentru a nu turbura liniștea adoratei sale.

Această iubire de artist, excelentul Maximilian știe s'o redea cu accente ce merg de-a dreptul la suflet. El a creat nu un rol de operetă, dar o icoană din viață.

Mai zilele trecute, ieșenii au admirat un film la teatrul Sidoli, cuprinzînd un epizod din viața artistică: „Recunoștință de artist".

Un bătrîn artist nu mai găsi angajament și era cît pe ce să rămîie pe drumuri, împreună cu copilița sa adorată. Intîmplarea îl puse în calea unui mare artist, care acuma era în toiul succesului său.

Marele artist convocă pe colegii sei și o clipă de consfătuire a fost de ajuns, pentru ca viața bătrînului artist să fie asigurată, iar viitorul tinerei copile fără de grijă. Autorul filmului a ținut să releve recunoștința artistului și a reușit.

Se pare însă că în Iași, acest sentiment cel puțin e foarte puțin apreciat de artiștii noștri.

Bătrînii artiști, acei „foști", cari au adus înflorirea teatrului, cari au muncit pentru intemeiarea societății dramatice, sunt neglijați și unii sunt siliți să caute în fața justiției, dreptatea ce li se tăgăduește.

Dar mai mult!

Curioșii, vizitînd cimitirul Eternitatea nu vor putea găsi mormîntul lui Bălănescu, adevăratul intemeietor al teatrului din Moldova, dacă nu și al celui din întreaga țară.

Bălănescu nu posedă nici cel mai modest monument, pentru ca și generațiile viitoare să se intereseze și să afle de acela, care în viață, a fost atît de mare și a contribuit ca teatrul cu adevărat național să devie o realitate.

Artiștii noștri se află azi adunați în preajma apropiatei deschideri a stagiunei de iarnă,—nădăjduesc că zisele mele vor găsi răsunetul cuvenit și se vor grăbi să nu mai desmintă adevărul asupra iubirei și recunoștinței sufletului de artist.

D.

Intrebarea „Epocei"

„Epoca" se miră de necesitatea bunelor raporturi, între partide și se întreabă naiv, cînd aceste bune raporturi au existat chiar între liberali și conservatori?

Cei de la guvern, pe lîngă alte multe lipsuri, sufer și de-o complectă absență a memoriei.

Dacă „Epoca" a uitat de bunele raporturi cu liberalii, facă apel la domnul C. C. Arion și actualul ministru de Interne îi va da amănunte prețioase asupra așa zisului *tour de valse*, pe care junimiștii din opoziție îl făceau cu partidul liberal, de la putere.

Dar imprudența „Epocei" merge mai departe. Ziarul guvernamental reconstitue istoria noastră politică, și se întreabă, la fiecare dată mai însemnată, unde erau bunele raporturi dintre conservatori și liberali. Greșala cea mare a „Epocei" e că ea confundă, în chip voit istoria partidului conservator adevărat, cu istoria grupării junimiste.

Insă de vreme ce „Epoca" a pus discuția pe terenul acesta, nevoiți suntem s'o urmăm.

Ziarul guvernamental începe cu anul 1876, cînd în ajunul războiului, liberalii veniți la putere, au pus sub judecată fostul guvern conservator. Prea adevărat, printre cei puși sub acuzare se afla și domnul T. Maiorescu.

Faptul acesta se datorează însă împrejurării, că pe vremea aceia junimiștii erau prea tineri în politică, — se aflau în viața publică numai de 4 ani — și încă nu începuseră lupta împotriva lui Lascar Catargiu.

Dar, continuă „Epoca", „ca o icoană vie de armonie, aproape de solidaritate între partide, regimul cel de 12 ani al lui Ion Brăteanu n'a putut fi răsturnat de cît în urma unor violente lupte de stradă, care au atins chiar proporțiile unui început de război civil".

Dar cu ce-au contribuit junimiștii la campania de răsturnare din 1884—1888? Domnul Titu Maiorescu răspunde în chip neîndoios la această întrebare, în notele preliminare de la discursurile d-sale parlamentare.

Pe cînd partidul conservator lupta contra lui I. C. Brăteanu, domnul Carp și ai săi tratau cu marele defunct la Fialcowski, intrarea lor în partidul liberal, și în guvernul prezidat de Ioan C. Brătianu.

Iată dar „bunele raporturi".

Acum în urmă, de la venirea liberalilor la putere, în 1907, și chiar sub guvernul Cantacuzino, junimiștii erau în ce le mai bune raporturi cu partidul liberal și numai datorită acestor bune raporturi gruparea d-lui Carp s'a putut menține în viața politică a țării și veni la guvern.

Odată ajunși la putere, junimiștii nerecunoscători ca un stomac — ce-i dai și ce-ți dă — s'au năpustit împotriva partidului liberal, cu acuzări de necinste.

Intrebarea firească ce se pune e: cum junimiștii au aflat despre necesitatea liberală, în momentul cînd au venit la putere? Afacerea tramvaielor doar data din 1909, și în tot răstîmpul acesta, junimiștii nu bagaseră de seamă că e necurată, ba chiar în clipa venirei lor la putere n'au văzut realitatea, de vreme ce oferiseră d-lui I. Brătianu, pentru partizanii d-sale, 55 scaune în Parlament.

Abia după ce șeful partidului liberal a refuzat acest cartel, junimiștii și-au dat seama că au de a face cu un partid necinstit, căruia trebuie să-i aplice fierul roșu....

Iată cum s'au rupt și de ce s'au rupt „bunele raporturi" dintre junimiști și liberali. Iar azi „Epoca" prefăcîndu-se că ignorează întreaga noastră istorie politică citează fapte și lupte ale trecutului, la cari junimiștii n'au luat parte, sau au luptat printre adversarii partidului conservator.

Impresii și note din Basarabia

XI

Școala rusască.— Noi Romînii din România regat am avut atingeri didactice cu Rusia încă din secl. al XVIII-a. Sub Caterina II școala rusască primise odată cu influența franceză și o puternică înrîurire pedagogică, modernizînd alfabetul slav și apropiindu-l de alfabetul latin. Drumul de aici la alfabetul *civil*, *mixt*, care și la noi a stăpînit între 1830—1860 școala și publicistica românească își are explicarea nu atît în curentul latinist, care nu-și făcuse atîta drum în societatea noastră, cît influenței rusești școlare, unde latinizarea alfabetului începuse din suta a XVIII-a.

Nu vom stărui aici de cît asupra abecedarului rus, întru cît cu acest abecedar „rodnaia azbuca" fac cunoștință sutele de mii de copii moldoveni, *azbuchea* rusască fiind prima nadă de înstrăinare a neamului nostru basarabean *prin cultură*. In fața *azbucăi* rusești, dascalul moldovan face toată explicarea în moldovenește, pănă ce ajunge copilul la scris cuvîntul rusesc.

Am înaintea mea 4 abecedare; 2 lesești și 2 rusești.

— *A B C* pierwsza nauca dla dzieci de Wł. Ludwik Anczyc. Warszawa.

— *A B C* nauka czytania i pisania de August Ieske. Warszowa.

— Rodnaia azbuca, bucvar, de I. Silconco. Odesa 1893.

— Rodnaia mir, azbuca de I. Davis. Riga 1911.

A). In abecedarul d-lui Anczyc se dau întăi vocalele *a, e, i, o, u, y*; apoi diftongii (spolgloski); exerciții de cetirea literelor prin cuvinte mono și bisilabe: m, r, l, n, b, p, k, g, s, z, d, t, f, w, h, ch, c, dz, cz, sz, rz, z, c, n, ș, z; ă, e, ó; se dă apoi alfabetul de tipar și de mînă, în ordinea leșască; Toate aceste exerciții de cetire pe silabisire țin 17 pagini. De la pg. 18—36, se dau exerciții de cetire a cuvintelor de 2—3 silabe, după moda veche a noastră: baba, bate, bătu; de pildă Taca, teka, tony, tury, tyki;—ucho, ule, ulga, usta, uszy, etc. La pg. 37 se dau semnele de punctuație: , ; : . ? ! - — ... „ ˘ ˇ ( ) etc. cu aplicări la o poezie pe pagina 38. Urmează apoi exerciții după icoane, dîndu-se la pg. 39 și 41 figuri de plante, animale și obiecte uzuale (39 la număr), după cari se citesc istorioare după imagini cu prilejul fiecărei litere din alfabet: *altana*, *baranek*, *choinka*, *Druciarz*, *elementarz*, *fuzya*, etc.

ABC lui Anczyc se închee cu cunoașterea cifrelor și numerația scrisă. Cuprinde peste tot 144 fețe. Alcătuirea sa ne aduce aminte de metoda silabizirei și alfabetică, ușurînd învățarea literelor prin imagini și istorioare după tablouri.

B). *ABC* d-lui Aug. Ieske e mai metodic, și e adept al metodei scriptolege. Avem în primele 5 pagini exerciții de desenare a liniilor simple în toate combinațiile de figuri geometrice, desenuri de obiecte uzuale: scrisoare, placă, cruce, vas cu flori, scaun, catedră, dulap, fereastră, tabelă, ușă, cumpănă, paner, punte, ceas, felinar, etc. In alte 7 pagini avem exerciții preliminare de litere ca i, u, r, n, m, l, t, l, etc. pănă ce elevii scriu cuvinte întregi ca *gile*, *nogi*, *gad*, etc.: Se dau apoi vocalele în ordinea scriptică: *i. u, o, a, e, y*, cu figuri *ac*, *ureche*, *ochiu*, *înger*, *carte*, *pește*.

Succesiunea literelor e cea scriptică' cele cuprinse între 2 linii caligrafice, n, m, w, r; apoi celece ies în josul și susul liniilor caligrafice: p, j, g, f, h, k; apoi literele din linii ovale: c, s, z, etc. Cum scrierea polonă e alfabetul latin aplicat la o limbă slavă, e nevoe de o sumă de litere compuse și derivate pentru reprezentarea, sunetelor slave, ceia ce îngreue numărul lecțiilor de cetire, 34 la număr, toate lecțiile avînd figuri mici pentru a face învățămîntul cetirei mai reprezentativ, unind cetirea cu scrierea și cu intuiția.

De altfel lucrarea d-lui Ieske poartă supra titlu: systematyuziny kurs nauk" și e făcut în numele revistei pedagogice. Școala Pedagogică a lui M. Areta.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

C). Bukvar-ul d-lui Silcenko din 1893 e mic, modest ca tehnică, dar practic. Dă în primele 10 pagini metodica fonetică a abeeedarului dînd ca exemplu sonarea cuvîntului *Sad* (grădina) = s, a, d, în rostire continuă: *sss, aaa, d*. Se începe apoi scrierea de la literele ușoare: o—s=os, so; apoi dă *osa* (albina) cu exerciţii de metateză literele, ca și cum ar avea mașina de litere as, sa, os, so, osa; apoi *osi, osu*; — som (somn), nuk, us; uși (urechi) șar, sito (sită), stol (masă), arsin, ocki (ochelari) sad (grădini), noj, (cuţit) usi (mustăţi) snop; etc. isprăvind alfabetul rusesc în 35 de lecţii. Abecedarul se închee cu alfabetul bisericesc: ţercovno slavianskaia gramota, întru cît sînt și școli primare *duhovnii*, cari încep cu scrierea veche chirilică.

D). Cel mai nou și metodic este abecedarul d-lui I. Davis din Riga, numit în mod figurat *rodnoi miru* un fel de *orbis pictus* a lui Comenius, făcut pentru învăţătura limbei rusești în școlile celor de alt neam „cniga dia obuceniia russcomu iazicu va inorodceschih uciliștah".

Scopul ce se urmărește ca prin această carte să se pună la îndemăna copiilor de alt neam „inorodceschih" arată că s'a recurs la cele mai lesnicioase metode. Cartea aceasta are curs în Basarabia și am găsit'o la librăria din Soroca, ca singurul abecedar întrodus.

In primele 2 file avem exerciţii pregătitoare de scriere de obiecte usuale din linii drepte și curbe; apoi scrieri de litere în ordinea scriptică, până ce înbină și cuvinte: mama, mila, cosi, cosa, poca, roca, nașa, etc.

In prima lecţie de scris-cetit se dă literele *m, a, p*, cu care se scriu cuvintele *mama, papa*, dînd și mici tablouri: mama stînd la masă cu copila în braţe, iar tata ducînd pe copil de mînă la școală. In a doua lecţie avem cuvintele *lapa* (labă) și *lampa* cu exerciţii bogate de cuvinte. In lecţia a 3-a avem litera *i*: *pila* (ferestrău), *lipa* (teiul); în lecţia 4: *lisa* (vulpe), *misa* (castron); în următoarele 10 lecţii: (5—14) se învaţă aceste cuvinte: *osi, osa, som, lom, pol, nos, sion, sani, us, suma, luna, rama, nora, sarac, rom, sito, topor, rac, cosa, ruca. eli, pero, coleso, elca, len, osel, lev, vilca, sova, sad, dom, uda.*

Copiii de Moldoveni deci în primele 14 lecţiuni, cam 2 luni de clasă în toate clasel I-a din Basarabia, copii învaţă aceste 36 cuvinte rusești, din cari unele sunt și în graiul nostru: sită, rac, coasă, topor, sarac, luna, ramă, somn, sanie, etc.

Ca prilej de exerciţii de vorbire se dau în tablouri vii în seria: *posuda* (ustensile), *mebel* și *obuv* (mobilă și încălţăminte). Ce face băetul și fata? (cto dealaet malcic ili deavocica?). Pe baza acestor imagini dascalul în școală face dese conversaţii în rusește cu copii, așa că prinde și fraza rusască.

In sfîrșit, abecedarul d-lui Davis se prezintă în condiţiuni de tehnică-pedagogică și tipografică de o superioritate vădită. In 148 lecţii se percurge tot abecedarul, cu bogata lui materie de cetit cu imnul imperial la urmă „Boje Ţaria hrani"! cu litere mari mobile, și cu *Patria noastră* „Nașe Otecestvo".

Trecînd la cartea de cetire, vol. III pentru clasa 3 și a 4, am în faţă un gros volum de 672 pagini, autor V. și E. Vahterovi. Materia e împărţită în 11 părţi. In primele 6 părţi avem materia literară, proză și versuri, aleasă din cei mai buni scriitori ruși, ca Plesteev, Tolstoi, Dostoevschi, Acsacov, Cehov, Crilov, Turghenew, Gogol, Pușchin. Maicov, Necrasov, Nichitin, Lermontof, Jicovskii, Corolenco, Baricovoi, Dancenco, Grigorovici, Crabb, Staniacovici, cum și traduceri din de Amicis, vom Vizin, Anderseen, Franklin, Dikkens, etc. Partea VII cuprinde bucăţi de cetire despre puterile naturii „sili prirodi"; corpurile cerești, cunoștinţi de fizică și chimie; în partea a VIII cuprinde capitule din șt. naturale, minerale, plante și animale. In partea a IX-a bucăţi cu referinţe la geografia și istoria ţării, scrise de cei mai de samă scriitori, nu redactate de ocazie de simpli dascali fără nici o pregătire literară. Materialul istoric și geografic cuprinde 200 pagini. Partea a X-a e consacrată tot istoriei și arheologiei Rusiei „iz glubocoi starini".

Partea a XI e rezervată la întrebări, pentru a face pe elevi să răspunză verbal ori în scris la ele din tot cercul de cunoștinţi căpătate în cele 10 părţi ale Cărţii de cetire „cnigo dlia clasnago citeniia", un fel de memento al celor învăţate; iar acest chestionar e urmat de un vocabular de cuvinte tehnice sau greu de înţeles; iată cîteva: aurora, allah, assamblè, assignaţia, aulà, ataman, Ahilevs, balzam, bas, basibuzuci, bizon, bloc, bronza, bursa, biuro, etc., căci limba rusă a trecut de faza de a rusifica lexicul, după moda ungurească sau nemţască, ci ea are foarte multe neologisme; numai în gramatică Rușii în secl. XVIII-a au rusificat terminologia, cînd curentul naţionalist stăpînea prea mult spiritele.

Am stăruit asupra metodelor de cetire, și cărţi de cetire, întru cît pentru moment și copii noștri de moldoveni pe aceste cărţi învaţă, stropșindu-si graiul lor cu rusisme și fiind lipsiţi de înlesnirea ca primele cunoștinţi să le capete în limba maternă. Și tocmai pe cînd autorul Davis spune așa de frumos în titlul seu figurat dat *azbucoavnei* rusești că e *rodnoi mir*: lumea părintească pentru copilul de moldovean această *lume* e străină; curat vorba Cimilitiţurei: cîmpul alb, oile negre; cine le vede nu le crede, cine le paște le cunoaște.

Ajunge băetul de moldovan să cetească și să scrie rusește; ce lipsă mare e însă pentru neamul nostru că Abecedarul în loc de a-i grăi în graiul lui ajunge a-l înstrăina, de graiu și de scris, lăsînd în părăsire graiul mamei, pentru trebile casei.

E un strigăt al vremei, și dacă politica imperialistă a așa zișilor deputaţi ai oblastiei Basarabiei au șters pentru moment din lista noroadelor cu drept de școala primară în limba norodului, chestia nu e îngropată, ci amînată, căci va veni vremea foarte curînd că de la Hotin la Akerman și de la Prut la Nistru pe tot întinsul Basarabiei moldovene, poporul supus și leal al M. S. Ţarului să aibă dreptul de a învăţa carte în moldovenește, căci conceptul politic cu care se scoate ochii astăzi că în școala moldovenească ar sta sîmburele de separaţie el trebue să dispară, întru cît Ţarul tuturor Rușilor e în așa treaptă că *trebue* să fie proslăvit nu numai cu *Boje*, ci și cu *D-zeu*, el fiind prea sus pus și Imperiul prea bine organizat ca din varietatea graiurilor să iasă unitatea glasurilor și a gîndurilor.

Se lipsește un milion și jumătate de Moldoveni de hrana minţei și dacă D zeu dă cu mila sfinţiei sale hrana trupului, pînea și mămăliga, trebue ca oamenii stîlpi ai ţărei să se gîndeacă că e o crimă a lipsi pe un norod întreg de lumina minţii în limba lui.

Norodul moldovenesc așteaptă dreptate de la mai marii lui, și de la stepenele scaunului Măriei Sale Ţarului.

Gh. Ghibănescu

OAMENI ȘI LUCRURI

Glossa Fricei....

Spuneam că starea de faţă — alarma, panica, — în bună parte nejustificate, pre cît se pare — fac parte dintr'un element social propriu zis, de care trebue ţinut seama în totdeauna, cînd judecăm oamenii și lucrurile: — *frica*.

De unde pornește o manifestare de felul acesta? In ce moment și în ce loc începe frica? Cine rostește, cel dintăiu, cuvîntul amenințător: primejdie? Nu se știe nici-odată. Priviţi cum se produce o panică într'o sală de teatru, — cum se pricinuesc groaznice catastrofe numai din lipsă de disciplină, de ordine, de sînge rece....

Ne povestia în una din zilele vacanţei acesteia un medic rus care, luase parte în campania contra japonezilor, cum n'au avut loc marile dezastre, sub forma cîte unei fugi rușinoase.

„De ce fugiam? Nimeni nu știa. Cine ne pusese de goană? Mister! Se stîrnise numai, că ne urmăresc japonezii și noi ne-am pus pe goană. Uneori era numai o spaimă imaginară.... Dar noi fugeam cît ne ţineau picioarele...."

Frica e teribil de suggestivă și de comunicativă.

Nimeni însă—după cum arată și Mosso în a sa „Fiziologie" a „fricei" n'a lămurit ce este teama în sine. Cu atît mai puţin a indicat cineva *leacul*, despre care filosoful Descartes spunea că nu-l găsește omul numai în voinţa de a *nu* se mai teme....

Iată ce spunea, între altele, acum cîte-va zile, istoricul Ernest Lavisse în discursul său adresat unor premiaţi francejii ai școlilor inferioare.

„...Tineri fricoși ce sunteţi, nu am intenţiunea de a mi bate joc de voi, ori să vă umilesc. Nu e vina voastră, dacă vă este frică.

Pe cînd, în leagănele voastre încă, ochii voștri se minunau descoperind că aveţi mîni, că aveţi picioare...

Pe cînd tot ce e împrejur vă uimia, se putea ghici după încruntările feţei voastre, după strîmbături și tresăriri — că vă este teamă. V'a venit dară frica din născare; aţi moștenit-o. Cum v'a fost transmisă și de unde — e o taină. De ce oare puiul golaș, proaspăt eșit din găoace, recunoaște ţipătul păserei de pradă, pe care nu l'a mai auzit nici o dată și aleargă șchiopătînd să se oploșească repede, sub aripa cloștei, — pe cînd alte ţipete nu'l supără de loc?

Oameni și animale, aducem, născîndune, terori vechi de cînd lumea... Astă-zi încă simţim emoţiuni și repetăm gesturi de ale oamenilor dintăiu, care aveau atîtea motive să se sparie, atunci cînd își orînduiră traiul pe un pămînt necunoscut care a trebuit să fie cucerit, sub cerul misterios care trebuia înţeles abia. Frica este cea dintăi emoţiune pe care a simţit-o omenirea. Nimic nu este mai omenesc de cît frica..."

Negreșit. Frica nu e o rușine, ci un instinct ce se manifestă în virtutea unei adînci moșteniri, în puterea unei legături străvechi cu împrejurările, cu mediul.

„Frica e din raiu" zice poporul, — fără ironie.

Și cu toate aceste stimăm pe cei bravi, disprețuim pe poltroni; admirăm pe eroi, — osîndim pe lași — deși nimeni nu e, de fapt, vinovat de temperamentul pe care l-a moștenit, ori chiar l-a adoptat.

In împrejurări grele, însă, se arată adevărul, că — într'un fel ori într'altul — instinctul fricei stăpînește pe toată lumea și, sub o formă oare care panica nu cruţă nici un sufet.

Omenirea încă nu și-a făcut educaţia sufletească deplină; nu e destul de oţelită, ca să sfideze primejdiile. Le va putea sfida vre-odată?

Rodion

Ingrijorare neexplicabilă

E un adevăr care de cîtva timp e evident pentru toţi, adică scumpirea tuturor articolelor de consumaţie. Dar, după cum am mai spus-o și altă dată, nu e vinovat un anumit factor pentru aceasta, ci toate împrejurările au contribuit la provocarea lui.

Cu cît se fac mai mulţi pași pe calea progresului, cu atît nouile necesităţi create îngreuiează viaţa, de aceia ea atît aici cît și pe Noul continent e mai grea.

O soluţiune empirică nu se găsește. Singura care isbucnește din însăși cunoștinţa profundă a societăţii și a economiei ei este în a se valorifica energiile latente cari dormitează în indivizi, pentru ca să li se ușureze traiul.

Astfel stînd lucrurile să nu ne înspăimîntăm de vremea de azi.

Dar ceea ce e regretabilpînă la crimă, faţă de societate, este tendinţa pronunţată ce au unii factori mai mult sau mai puţin oficioși, de a profita în ori ce moment de ori ce știre, cari să mărească greutăţile.

Inconștientă sau la drept vorbind, *prea* conștientă, această tendinţă, este de natură a vătăma întregei societăţi în schimbul procopselei cîtorva indivizi presăraţi ici și colo în marele ocean al naţiunei.

A fost destul ca micile state balcanice împinse de inconștienta rebeliune a masselor semi-civilizate, să fie silite să iea o poziţiune ostilă contra Turciei, pentru ca piaţa noastră să intre în panică.

A fost de ajuns plecarea bulgarilor și altor balcanici din ţară, chemaţi prin ordine de concentrare dincolo de Dunăre, pentru ca creditul să fie oprit pe piaţa financiară.

Zadarnic s'a spus, și o știu toţi, că Romînia n'are nici în clin nici în mînecă cu ceea ce se petrece sau se va petrece dincolo; degeaba suntem convinși că Europa —marile Puteri—e decisă să astîmpere febrele belicoase—pretutindeni la noi, se *resimte* îngrijorarea.

Cursul unor valori a scăzut brusc, creditul marilor negustori s'a limitat, știrile cele mai fantastice se colportează și prind rădăcină, și, pentru ce?

Situaţia financiară a Romîniei e din cele mai înfloritoare; anul agricol, cu toate intemperiile lui Septembrie se prezintă bine după alţi doi ani excelenţi,— atunci care e motivul de panică?

Aflăm că prin mahalale se preumblă știrea că pînea s'a scumpit în regiunea manevrelor, că Statul va confisca depunerile și că se va face o mare mobilizare.

Cine, cine să fie interesaţii, cari caută să pescuiască în apa tulbure din Balcani?

Să încercăm a-i găsi.

La noi e ușor a te juca „de-a" instituţiunea financiară. La noi e și mai ușor a provoca la Bursă scăderi și ridicări după placul cîtorva. Aici trebue căutată sorgintea tuturor răutăţilor.

E o nenorocire că nu se dă curs serios lucrurilor pozitive, cari par a scăpa sagacităţei generale și se dă crezămînt tuturor combinaţiunilor interesate. Astfel avurăm scăderi, remarcabile pe piaţa financiară, cari desigur sunt în directă legătură cu zvonurile ce circulă în masse le poporului despre fel de'fel de prăpăstii apocaliptice.

Cu toată simpatia ce avem pentru tinerele state balcanice cari—la adică—au veritabile revindecări, dar cari s'ar putea cîștiga și pe alte căi, cu toată simpatia noastră ziserăm, ele ar fi trebuit să jude ce mai matur.

La noi specula cu răsboiul se va stinge în curînd, în faţa evidenţei!

Dar dincolo de Dunăre, chiar dacă se va reveni la sentimente mai pașnice, ușurinţa procedurei se va resimţi, și încă mult timp—pe cînd Romînia va păși înainte spre viitor cu încredere în perspicacitatea forţelor ei.

Litere-Ştiinţe-Arte

Am primit la redacţie broșura: „*O kulturi u Crnoj Gori*" (Despre cultura Muntenegrului), apărută de curînd, la Cetinge, în limba muntenegreană. Ea cuprinde, în traducere făcută de un domn dr. George Stefaneli, studiul publicat sub titlul romînesc de mai sus, de d. *Ilie Bărbulescu* în **Viaţa Romînească** de la Iunie 1911.

Traducerea, cum se spune pe scoarţa broșurei, a fost mai întăi publicată în ziarul din Cetinge: „*Cetinski Vjesnik*", iar apoi din acesta s'a extras în broșură separată de către poetul, acum și deputat, muntenegrean M. Pavicevic, care ne-a trimis-o și nouă.

*

Tot nu de mult, în acest an, a apărut în Iași, în limba franceză, cartea: *Relations de Roumains avec les Serbes, les Bulgares, les Grecs și la Croatie, en liaison avec la Question Macédo-roumaine*, de *Ilie Bărbulescu*.

Lucrarea aceasta are aproape 400 pagini și cuprinde cercetări ale autorului cu privire la raporturile *actuale* și vechi alo Romînilor cu Sîrbii, Bulgarii, Grecii și Croaţia.

*

Noul număr al „Vieţei Romînești" cuprinde între alte, două cronici semnate de d. C. Stere: una relativă la băncile populare și alta la războiul în Balcani.

*

La Paris s'au pus bazele unei ligi populare de cinema școlar. Liga aceasta își propune să organizeze conferinţe cu proecţiuni ştiinţifice, fixe și animate, în localurile școalelor, dar mai cu seamă în cele primare.

Liga va da, după fonduri și după numărul secţiunilor, ședinţe periodice, gratuite pentru elevi și cu subiect numai instructiv, educativ și moral.

*

Teatrul „Gymnase" din Paris a reluat după aproape 10 ani de întrerupere primul mare succes al lui Henry Bernstein „Le Détour"—Incunjurul...

De atunci piesa, e drept, a făcut... încunjurul lumei.

*

Artista Simona, foasta Le Bargy, a plecat în America, unde va juca *în limba engleză*.

In repertoriul ei figurează: Vijelia și Hoţul de Bernstein, Retour de Ierusalem de Lavedan.

*

La Paris face mare senzaţie, o dansatoare străină Sahary-Djeli al cărui dans numit dansul „proibit", e ceva nemai văzut.

El ţine de acrobaţie într'atît poziţiile artistei sînt riscate și primejdioase. Sahary-Djeli joacă goală pînă la brîu cu o podoabă de diamante care îi prinde sînul ca două cătărămi și apoi se coboară în ghirlandă și reţine o fustă de mătase plisată și onduloasă.

Picioarele ei sînt goale și ea cade aproape leșinată, cînd se lasă cortine. Intreg Parisul o sărbătorește și o acopere cu flori și bijuterii.

*

ACTUALITĂŢI RIMATE

ICARI MODERNI

In strategia modernă aviaţiunea joacă un rol important.

Cînd omul visul său de a sbură,
Indeplinit putu să l vadă
El s'a grăbit să se preschimbe
In crudă pasăre de... pradă.

*

AMERICANE...

Cu ocazia vizitei sale în Elveţia, împăratul Germaniei s'a plîns că America ne ia artiștii.

Noroc e că Americanii,
Sunt prea convinși republicani,
Căci alt-fel cum ne iau artiștii,
Ni-i-ar lua pe... Suverani.

Donna Clara

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAŢIUNE MODERNĂ
CONSULTAŢIUNI:
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

INFORMAŢII

Au fost numiţi suplinitori la liceul militar din Iași, în locul titularilor în congediu: d. I. Drăgan, în locul d-lui I. Paul, la catedra de germană și filozofie; I. Zugrăvescu, la catedra de ştiinţi fizico-chimice, în locul d-lui dr. Riegler și d. I. Petrovan, la istorie, în locul d-lui I. Mitru.

Au fost șterși din controalele liceului militar din Iași, elevii: Coșoveanu Nicolae, Paraschivescu Ion, Marinescu C. A. și Davidescu G. elevul Popovici I. Petru a fost reprimit în acel liceu.

Au fost numite moașe în judeţul Iași: Alexandrina Vaslui, la Belceşti; Ana Anghel, la Costuleni; Sofia Vulpe, la Copou și Vataman Agripina, la Ungheni.

D. Artur Gorovei a fost ales decan al corpului de avocaţi din judeţul Suceava.

Programul Congresului farmaciștilor.—Iată programul cougresului societăţii farmaciștilor din Romînia, congres ce va avea loc la Galaţi.

Ziua I-a, Joi 4 Octombrie. — Congresiștii sosesc Mercuri seara sau Joi dimineaţă, pe la ora 9. Tedeum la episcopie, orele 10. Deschiderea congresului în sala teatrului „Papadopol" de către d. președinte. Cuvîntarea d-lui dr. C. I. Istrate, secretarul general al „Asociaţiunei romîne pentru înaintarea și răspîndirea ştiinţelor". Cuvîntarea către congresiști din partea primăriei. Cuvîntarea către congresiști din partea prefecturei. Conferinţa d-lui profesor G. Ţuţesca, președintele asociaţiunei, despre: Cultura ştiinţifică, diferite propuneri și alegerea biroului. La oarele 2 p. m. ședinţa de deschidere a congresului farmaciștilor. Congresul se va deschide prin cuvîntarea prezidentului. Citirea sumarului ședinţei ultimile adunări generale. Darea de seamă a casierului, bibliotecarului și arhivarului. Raportul comisiunei de verificare a gestiunei pe anul societar 1911—1912. Alegerea prezidentului pentru prezidarea congresului. Orele 6—7 p. m. Conferinţa d-lui G. D. Soroba despre „Viaţa Popoarelor" (sala mare a prefecturei).

Orele 9 p. m. conferinţa d-lui dr. G. Marinescu, folosul medicinei sociale în prosperitatea și viitorul popoarelor (sala mare a prefecturei).

Ziua II-a Vineri 5 Octombrie. — Ședinţa se va ţine la orele 8 dimineaţa, cetirea sumarului ședinţei anterioare.

Discuţiuni relative la noul proect de concurs de comisie farmaceutică.

Comunicări.— Dr. M. Georgescu: Despre emplostrele adesive (cauciuc). Dosajul acifilor grași în săpunuri. Estincţiunea mercurului și Droguele false.

A. Henţescu.—Asupra preparării injecţiunilor hipodermice.

C. Kollo. — Dozajul principiilor active în preparatele farmaceutice.

Aurel Scurtu.—Farmacia Popilor de la Avignou în secolul XIII-lea. Demnitatea noastră profesională.

Discuţiuni asupra incompatibilităţilor medicamentoase și observaţiuni practice de laborator propuse de d-nii D. Nicolau și N. Potazi. Dacă ordinea de zi se epuizează până la orele 10 jum. se poate lua parte la conferinţa d-lui G. Rădulescu-Motru, care va vorbi despre însemnatatea filozofiei pentru formarea spiritului ştiinţific (în sala cea mare a prefecturei).

După amiază.—Orele 2—5 și jumătate după amiază vizitele la fabricile de cuie, buloane, lanţuri Wolf și I. Coltofeanu, fabrica și expoziţia de paste alimentare Joseck; Moara Modernă „Steaua" și fabrica de bidoane, cutii și placarde de pe tinichea Fischer et Co.

Orele 6—7 conferinţa d-lui dr. G. Stănculeanu: Despre orbire și prevenirea ei în România (sala prefecturei). Orele 9—10 p. m. conferinţă publică cu experienţe. Despre aerul lichiol de d. dr. G. Teodorescu, în sala mare a liceului.

Zina III-a Sîmbătă 6 Octombrie.—Ședința se ține la orele 9 dimineața.

Citirea sumarului ședinței anterioare.

Discuțiuni asupra programei învățămîntului farmaceutic. Discuțiuni asupra dreptului de succesiune al farmaciilor.

In chestiunea personalului. Comunicare făcută de domnul D. C. Heberling, Turnu Măgurele. Orele 12 dejunul pe vaporul ce va transporta congresiștii la Turcoala pentru vizitarea carierei.

Orele 9 și jumătate p. m. comunicarea doamnei E. Bacaloglu, despre : Răspîndirea cunoștințelor relative la Romînia în țările latine și conferința d-nei Eng. de Reus Ianculescu despre : Femeia Romînă și Politica (sala mare a prefecturei).

Ziua IV-a Duminică 7 Octombrie.—Ședința se ține la orele 8 dimineața. Citirea sumarului ședinței precedente.

Continuarea discuțiunilor asupra chestiunilor rămase neterminate. Chestiunea furniturilor medicamentelor și chestiunea ordonanțărei compturilor farmaciilor rurale pentru medicamentele furnizate Spitalelor rurale. Cuvîntarea prezidentului de închiderea congresului.

Orele 3—7 p. m. vizitarea monumentelor, a expoziției de la prefectură și liceu, a secțiunei organizate de colegul nostru D. I. Foltiș; laboratorul de higienă cu expoziție medicală și a filtrelor de la Țiglina.

:: La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Ultime Informații

:: *Se zvonește că direcțiunea C. F. R. ar fi dat un ordin circular tuturor gărilor, ca timp de 9 zile să nu se mai facă încărcări de mărfari pentru ca vagoanele de marfă să poată fi ținute la dispoziția direcțiunei.*

:: *Ziua de eri s'a terminat foarte bine pentru pista eșană, de oare-ce contra tuturor prevederilor pesimiste cea mai mare parte din polițe au fost achitate, și numărul protestelor n'a atins de cît cifra de 300, reprezentînd o valoare totală de vre-o 100.000 lei.*

Știrea răspîndită eri, ca o mare firmă manufacturieră ar fi în stare de încetare de plăți s'a dovedit a fi fantezistă, de aseminea și știrea despre încetarea plăților manufacturistului Ch. Lehrer din strada C. Negri.

In chestia crizei financiare

Cu privire la intervievul ce d. Marinescu, directorul Băncei Naționale, filiala Iași, a acordat ziarului *Mișcarea*, întrucît el emană de la directorul unui însemnat institut de credit, desigur că i se va da o importanță deosebită și de aceia ținem să arătăm următoarele :

Ne miră că tocmai în momentul cînd toată lumea, fără deosebire, conlucrează pentru a găsi *un modus* de a sprijini comerțul și agricultura în mod eficace, d. Marinescu să vie cu vechiul cîntec de capital străin și capital românesc. Ne amintim că defunctul Take Protopopescu, care totdeauna susținea valorificarea capitalului romînesc în viața economică a țărei, a recunoscut în nenumarate rînduri valoarea și însemnătatea așa numitelor bănci străine și a capitalului adus de ele în țară.

O probă evidentă de aceasta este faptul că regretatul Protopopescu, până la aproape de sfîrșitul vieței sale, a făcut parte din consiliul de administrație a unuia din cele mai îusemnate institute de bancă din țară și asupra căruia s'ar putea referi în primul rînd alegația că lucrează cu capîtaluri din Buda-Pesta.

Mai mult participarea băncilor străine cu un capital anumit la societățile pe acțiuni din țară, dă certitudinea că la un moment dat, ele nu vor putea retrage capitaturile lor și aceasta se poate vedea clar din faptul, după cum ni s'a comunicat că Banca românească a restrîns cea dintăi creditul, mult mai mult decît celelalte bănci mari.

Aratarea că în ultimele zile n'a fost posibilă bombardarea acțiunilor Băncei Romînești, probabil că este adevarată, dar domnul Marinescu a uitat să adaoge că aceiași soartă au avut-o și acțiunile celorlalte bănci, precum acele ale băncei Marmorosch Blank, Banca Generală, Banca de Credit Romîn etc.

Credem că domnul Marinescu a expus lucrurile prea subiectiv și că faptele stau în mod opus cu cele aratate de d-sa.

D. Marinescu trebue să știe, că aproape întreaga industrie din țară a fost desființată de băncile străine cu capital străin și că excepționînd fabricele de zahar și de hîrtie, pentru care s'au făcut legi speciale, aproape întreagă cealaltă industrie nu aduce chiar în ani buni, o mai bună fructificare a capitalurilor investite în trînsa.

De altfel este evident, că cu cît țara înaintează în progres economic, cu atît capitalul romînesc va fi mai mult întrebuințat în economia națională a țărei, luînd locul celui străin, care va fi mai puțin căutat.

La Farmacia D Harzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Apel către învățători

Iubite Coleg

Dintre dascalii noștri rurali, cari au zeci de ani în învățămînt au fost înlocuiți la diriginție fără de motive temeinice, prin colegi, care n'au o vechime mai mare de patru pînă la cinci ani, și fără merite superioare celor înlocuiți. Ca probă e faptul că pe cînd unul din cei înlocuiți este învățător definitiv, avansat pe loc cu o activitate școlară și extra școlară excelentă, iar înlocuitorul n'are nici definitivatul fiind căzut la acest examen.

Suntem în măsură să vă spunem că alte noi înlocuiri la diriginții sunt decise a se face ; deci fie care din noi este amenințat a fi lovit pe această cale, de care nici un partid politic pînă în prezent nu s'a folosit, fiind absolut dăunător din ori ce punct de vedere bunului mers al școalei rurale, cît și al prestigiului ce trebue să aibă în fața săteanului.

Avînd în vedere că aseminea procedee care de fapt nu purced de la autoritățile școlare, ci de la niște oameni, care nu și dau seamă de situația ce li s'a încredințat, tind să tulbure viața destul de amară a învățătorului și a școalei rurale. Avînd în vedere că aseminea procedee întronează între descalii rurali o luptă de exterminare, făcînd ca școala să fie privilă caraghios de țăran, în fața cărui se vor dislănțui cele mai permise răzbunări între colegi. Avînd în videre că încă și alte lucruri, destul de grave, s'au mai petrecut și se petrec pe seama existenței morale și fizice a dascalului rural din acest județ, sunteți invitat ca în ziua 30 Octombrie ora 2 p. m. să ne întrunim la o consfătuire intimă în orașul Iași hotel Dacia pentru a protesta cu toată energia, către autoritatea superioară școlară, chiar prin publicitate, rugînd ca să înceteze aceste atentate ce nu s'au mai pomenit aci în Jud. Iași.

Cu această ocazie se va termina și cu măsurile de luat în ce privește internatul ce-l vom înființa.

Un grup de învățători

:: **Aventura unui comerciant în Serbia.**—Representantul unei case din München' d. Haeck, a sosit eri în localitate, venind din Serbia.

Asupra celor pățite de d-sa acolo, d-sa povestește următoarele :

*

D. Haek sosise în Serbia înainte de a se decreta mobilizarea. Insă cînd era să părăsească Belgradul, nu mai circula nici un tren, în afară de trenurile militare.

Toate stăruințele puse, pentru a putea părăsi orașul, rămaseră zădarnice.

Casa din München, credea că s'a întîmplat o nenorocire representantului ei, și interveni la ministerul de externe, care la rîndul seu înștiință pe representantul țerei la Belgrad.

După mari stăruințe, d. Haek obținu autorisația de a părăsi Belgradul, urcat într'un tren militar.

*

Dar aventura nu era terminată. Incă înainte de a ajunge la frontieră trenul militar fu supus la o severă inspecțiune.

Și drept culme, se confiscă d-lui Haek suma de 20,000 lei, ce avea asupra sa, cu promisiunea că după răsboiu i se vor înapoia banii.

:: In redacția noastră s'a prezintat d. Dimitrie Popovici, funcționar comunal, asigurîndu ne că toate știrile ce circulă în privința sa, cu privire la un fapt infamant ar fi lipsite de temei.

:: Săteanul Gh. Oarză, fost primar al comunei Holboca, fiind atacat de un individ din numita comună, a primit două lovituri de topor în cap.

Intr'o seară foarte gravă a fost adus la Iași și internat în spitalul Sf. Spiridon.

:: Un tînăr din str. I. C. Brăteanu a dat în pept două lovituri de cuțit, fetei Elena Davidescu, din str. V. Conta.

Victima a fost internată în spitalul Sf. Spiridon.

:: Atragem atențiunea administrației comunale, asupra întunericului ce domnește în str. Veche și str. Cismărie.

Pînă a se schimba lămpile de azi, cu globuri mari, e drept a se înlocui becurile, cari par a nu mai vroi să servească.

:: **La consiliul de higienă** care s'a întrunit eri seara sub prezidența d-lui dr. Flor s'au făcut următoarele lucrări : s'a expus mersul epidemiilor în luna Septembrie. s'a citit ordinul Direcțiunei serviciului sanitar, relativ la măsurile ce sunt de luat, față de epidemia de febră tifoidă ce a început să se întindă în toată țara, s'a luat dispoziția de a se opri vînzarea loturilor de la periferia orașului, pentru construcții, pînă ce terenurile nu vor fi asanate, s'a hotărît ca sacalele vidanjelor să fie deșertate pe șesul Țuțora.

:: D. Miescu fost medic veterinar la Ungheni, a ieșit la pensie pe ziua de 1 Octombrie.

:: D Th. Jellea a demisionat din demnitatea de vice-președinte al societății de sport, muzică și gimnastică.

:: Luni 8 Octombrie se deschid la liceul particular, profesorii sociați, cursurile clasei I-a a școalei Comerciale superioare.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

Se publică spre cunoștința generală că isprăvindu-se apa din rezervoriu, alimentarea orașului cu apă se va face cu începere de la 2 Octombrie a. c. numai din conductele vechi dela Ciric.

No. 27,575 2 | 15 Oct. 1912

:: In ziua de 4 Octombrie se deschide la Galați congresul științific.

Astă seară, d. profesor universitar dr. Constantin Thiron, va pleca la Galați, unde urmează a ținea o conferință, la acel congres, tratînd despre, Problema religiei creștine ortodoxe în România, din punct de vedere științific, educativ, moral și social.

Congresul va dura pînă în ziua de 8 Octombrie.

:: Aseară un număr de 30 rezerviști bulgari, au sosit în localitate , venind din Rusia.

Cu trenul de 2 seara, rezerviștii bulgari in mare entusiasm au plecat spre București de unde se vor întoarce în țara lor.

:: Concursul elevelor candidate la bursele școalei normale de fete, Mihalache Sturdza, a luat sfîrșit. Comisiunea a sfîrșit citirea tezelor și facerea mediilor, astfel că astă-zi vor fi recomandate ministerului reușitele.

:: **Școlare.**—D-rei Lucreția Constantinescu, de la școala No. 1 Iași, i s'a acordat un concediu de o lună de zile. D-sa va fi suplinită de d-șoara Lucreția Florescu.

— Invățătorul I. Iamandi, din Belcești-Munteni, a fost pus în concediu din oficiu, potrivit articolului 170.

— Concediu de cîte o lună de zile au mai fost acordate, după cerere institutorilor C. Grădanescu din Roman, și Gh. Borcescu, din Porcești, (Roman)

KALODONT.

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Représentant: Sam. Löbl, Bucarest.

:: La facultatea de ședinți examinele parțiale se vor ține între 3 și 15 Octombrie.

:: Noul program de astă seară Marți al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele :

Sclava familiei, extrordinară dramă în două părți. (O tînără fată martirizată de mama și fratele ei).

Fata vîndută, film danez de mare artă, toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinși artiști dramatici ai teatrului din Kopenhaga (2 părți).

Cizmarul a cîștigat la loterie, scene foarte humoristice.

Prince nu plătește la restaurant, comedie.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite.

Noul program viitor se reprezintă : mîne seară Mercuri 3 Octomb.

Peste cîteva zile : „Lanțuri sfărîmate" dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus și sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal.

A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

ULTIMA ORA

Telegrafice și Telefonice

București 2 Octombrie

Răsboiul din Balcani

Mișcarea febrilă din Turcia
Ultimatumul Bulgariei
Nota guvernului grecesc

Constantinopol.— Transporturile militare continuă cu febrilitate în mijlocul unui mare entusiasm, Trupe și rezerviști străbat străzile cîntînd și jucînd. O corespondență locală anunță că Muntenegrenii au dat foc comunei musulmane Tranja. Trupele turcești își continuă mersul înainte. De la Scutari se poate zări lupte spre Tuzi și Tranja.

*

Londra.—Agenția Reuter află din Podgorița, că o telegramă a generalului Vukotici spune că trupele au ocupat eri înălțimea Visitor de lîngă Gusinie. Turcii au resistat cu înverșunare și au suferit perderi considerabile. In același zi Muntenegrenii au ocupat alte două pozițiuni turcești.

*

Cetinge.—Perderile Muntenegrenilor de la începutul rezboiului se urcă la 255 morți și 800 rniți pînă în present.

*

Constantinopol.—Nota Bulgariei remisă eri însărcinatului de afaceri al Turciei e considerată ca un ultimatum. Ministrul Bulgariei așteaptă ordinul de a părăsi Constantinopolul. Ziarele spun că Sîrbii au început eri un atac în spre Sienica, dar au fost respinși cu perderi considerabile.

*

Belgrad.—O știre oficială sosită din Risovac la ora 9 dimineață, spune că trupele trucești au trecut granița sîrbească în regiunea Risovac și Gornivraci și au atacat trupele sîrbești. Lupta a început cu înverșunare, cu perderi mari din ambele părți.

*

Paris.—Știrile sosite din Constantinopol arată că luptele continuă în jurul orașului Berana fiind foarte sîngeroase.

*

Sofia.—Nota remisă legațiunei turcești enumeră cari sunt reformele radicale cerute de Bulgaria ca putînd singure să îmbunătățească soarta mizerabilă a populației creștine. Aceste reforme sunt : autonomia administrativă a provinciilor ; guvernator un general belgian sau elvețian ; adunări provinciale elective; jandarmărie și miliție regionale; libertatea învățămîntului, Aplicarea acestor reforme să fie încredințată unui consiliu superior compus din musulmani și creștini în număr egal și sub supravegherea ambasadorilor marilor puteri.

Situația Politică

Mersul Crizei

Consfătuirea de la d. Cantacuzino.—Declarația d-lui P. P. Carp.—Apelul Suveranului la d. Ionel Brătianu.—Răspunsul șefului partidului liberal.—Un guvern național. —Demiterea d-lui Carp din șefia partidului.

București.— O persoană în curent cu sentimentul cercurilor politice, a declarat următoarele, cu privire la criza guvernamentală.

*

In astă-seară, cu expresul de Moldova, d. P. P. Carp sosește în București.

Mîine va avea loc o consfătuire la d. Cantacuzino, la care, pe lîngă d. Carp, vor azista d-nii Maiorescu, Filipescu și Marghiloman.

D. Carp va declara, că nu face nici o retractare, pentru a reluia relațiunile normale cu partidul liberal și nici nu poate autoriza pe alt cineva din partid, să facă guvern de concentrare, în numele seu.

*

Acest lucru va fi adus la cunoștința M. S. Regolui de către d. Maiorescu.

După cît se afirmă, M. S. Regele va chema pe d. Ionel Brătianu, și i va cere, sau să se angajeze că partidul seu va participa la întreaga activitate publică, chiar dacă d. Carp va fi din nou însărcinat cu formarea guvernului de concentrare, sau să-și ieie răspunderea formărei unui guvern exclusiv cu elementele din partidul seu.

D. Brătianu va face cunoscut Regelui, că nu poate dispune în mod absolut și fără nici o condiție pe sentimentul partidului seu și deci nu se poate angaja ca partidul seu va consimți să participe la viața publică dacă d. d. Carp ar reveni astăzi la guvern.

In aceia ce privește însă formarea unui guvern pur liberal, crede că în împrejurările actuale n'ar fi posibil, pentru că n'ar putea satisface dorința M. Sale cu toate partidele să sprijine acest guvern, în caz grav.

Va putea obține sprijinul conservatorilor democrați, crede însă că nu va putea obține nici măcar neutralitatea partidului conservator.

*

In urma acestora M. S. va face apel la d. G. Gr. Cantacuzino, pentru a forma un guvern național, din tustrele partide.

D. Carp va refuza să participe la asemenea guvern și va face un apel stăruitor la toți prietenii sei, să nu sprijine asemenea guvern.

Iar dacă d. Cantacuzino va vroi să treacă peste părerea d-lui Carp, acesta se va retrage din șefia partidului și va cere proclamarea de șef a d-lui Filipescu.

*

Dacă domnul Filipescu va primi sau nu șefia, nu se știe încă ; dar este probabil că după proclamarea sa de șef, și în cazul participărei noastre la războiu, va intra în guvernul național, dacă i se va da răspunderea portofoliului de războiu.

Ultimatumul guvernului grecesc

Albanezii în apărarea Turciei

Salonic.—Albanezii cer cu insistență să li se dea arme ca să combată pe dușmanii Turciei. Chiar oamenii bătrîni plea că la război. Știri din Pristina spun că albanezii fac pregătiri spre a merge la graniță unde sîrbii au ridicat puternice întărituri.

*

Athena.—Agenția telegrafică din Athena spune, că o notă identică cu cea a celorlalte state balcanice a fost remisă astăzi de Grecia legațiunei turcești la orele 5 p. m. In substanță noua cerere cere o mai bună administrație pentru toate vilaetele Turciei europene, iar numai pentru Macedonia în acest scop cer Porții reforme avînd următoarele baze, autonomia etnică a naționalităților, egalitate de drepturi pentru creștini și musulmani. Administrația școalelor si jandarmeria europeană; principalele garanții ale acestor reforme sunt numirea do valii elvețieni sau belgieni agreați de puteri cu consilii generale elective.

Un consiliu superior cu reședința la Constantinopole și însărcinat să aplice reformele, va functiona sub supraveherea ambasadorilor puterilor și miniștrilor statelor balcanice. Nota n'are caracterul unui ultimatum, nici nu fixează vre-un termen pentru răspuns.

Profesoară de piano

predă lecțiuni la domiciliu și în familii.

Condițiuni avantajoase.

A se adresa str. *Gindu 8.*

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri

Mobile în piele ultimele noutăți.—

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.

Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.

Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*

Vase Galeé și Daum (*reduse*

Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane — Canapele-Pat.

PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume și la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 78

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, nu conţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragede şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fînd cu „GELÉE KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate . 430 .

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 poliţe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Cauţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;

Asigurări pe caz de viaţă şi deces în combinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi eferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Instacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCURESTI
Agentul general pentru Iaşi.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(Iaşi, strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. şi constr. de maşini agricole, electrot. 'arch'tect şi de construcţii.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de Incredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible]

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible]

A se cere: Les véritables Pilules [illegible] de CLIN & Cie, de Paris, [illegible]

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX - No. 1704. Joi 4 Octombrie 1912

Situaţia d-lui Carp

Evenimentele interne se rulează împrejurul persoanei d-lui Carp. O sumă de ipoteze se formulează asupra ce va zice d. Carp.

Și în adevăr, d. Carp e șef de partid, dar nu e șef de guvern. Ca șef de partid are cuvîntul întâiu în diriguirea trebilor interne ale partidului; nimene nu poate trece peste d-sa, afară dacă se urzește o detronare din demnitatea sa de șef. Dar pentru moment nimene nu se gîndește la detronare, ci la nelucrare, de oare-ce însuși d. Carp s'a pus în impasul acesta.

Ca șef de partid, d-sa poate înlesni apropierea celor 2 partide conservatoare, lăsînd să treacă de la dînsul multe piedici; ca șef de partid poate dar înlesni concentrarea conservatoare, dînd dreptate celui nedreptățit și dînd dar ascultare asentimentului general al suflării conservatoare.

Ca șef de partid d. Carp poate face act de abnegare politică, cedînd pasul șefului nostru în diriguirea partidului. Dar asta n'o face, n'o dorește, n'o poate chiar.

Nefiind d-sa de cît șef de partid, nu poate avea răspunderea și a prezidentului consiliului de miniștri, care reprezintă puterea Statului, puterea Regală. Guvernul d-lui Maiorescu nu mai poate merge din o mie și unul de motive. Coroana voește un guvern tare, *de concentrare, de coaliţie naţională*, dar în fine un guvern tare.

D. Carp dorește să revină în fruntea guvernului. Presa de partid luînd asentimentul șefului a cerut sus și tare *restitutio in integrum*, adică ca șeful partidului să revină ca șef al guvernului. Se vede însă că nu totdeauna cele 2 șefii se pot contopi. Răspunderea uneia nu e răspunderea alteia, și mai ales d. Carp s'a deprins cu această diferențiare.

D. Carp nu poate reveni ca șef de guvern, căci cerințele momentului sînt de așa natură, că d. Carp nu le poate îndeplini. D sa e om dintr'o bucată și deci și față de Coroana și față de partidul liberal el nu poate schimba nimic din cele ce a făptuit. Și e bine să fie omul din o bucată, întru cît ar fi anormal lucru ca acum la 70 de ani să-și schimbe firea. De cît un lucru, d-sa trebue să fie ținut de o parte. Concentrarea e o cerință politică ce trece peste d. Carp, întru cît d-sa a fost factorul principal al desmembrării partidului și nu de silă, va desface ceia ce a făcut de voință, de plăcere, de plan.

Se mai cere de Coroană—ca o necesitate inexorabilă a politicei externe—reluarea raporturilor normale cu partidul liberal, pentru a fi toți fruntașii țării de acord înlăuntru. Pe baza acestui postulat regulat și de oportunitate, liberalii și-au formulat nu numai principiul, dar și formula în practică, cum să se facă retractarea acuzărilor. D. P. Carp nu poate face acest lucru, nu poate satisface aceste cerinți de moment și deci d-sa trebue să rămînă de o parte.

Cînd d. Carp a plecat la război, avînd alături pe cei 2 mareșali belicoși, pe d. Nicu Filipescu și pe d. Alex. Marghiloman, și-a măsurat bine fapta, și-a cercat bine oțelele la arme, și-a controlat cartușiera cu plumbi și numai așa a plecat la luptă; și a deschis focul și a dat lupta cu gîndul să răpună, să doboare, să învingă. Și d. Carp a avut iluzia învingerii, dușmanul s'a retras de pe teren; parlamentul a rămas gol de opoziție, și d-sa a făcut berbunca cu majoritatea sa.

Azi d. Carp e învins; și învingerea lui dăinuește de mult, căci moartea i-a venit de la 8 Ianuarie, cînd putea fi răpus de-a totului tot, *dacă se voia*. Războiul nu se mai poate redeschide, iar preliminările de pace nu se pot retracta, deci d. Carp nu poate îndep'ini nici o cerință politică de moment. D-sa a devenit un last pentru partidul său, pentru politica țării. Dovadă? Alții poartă politica în locul său; alții au chemarea de a face, de a o satisface. Cum însă faptul e insolit, ca șeful general al unui partid să rămînă în afară de rostul politic al faptului, de sigur că situația precară a guvernului actual nu mai poate dăinui, și azi-mîne trebue să se limpezească.

Dar mai este o chestie mare, care reclamă izolarea d-lui Carp. E chestia națională față de problema orientului. Dl. Carp în chestia națională e un diletant, e *un farsor*. Cînd în Balcani se aprinde focul, și cînd acolo avem conaționali de ai noștri împrăștiați în Bulgaria, în Serbia și în Turcia, nouă ne cade răspunderea menținerei, creșterii, valorificării lor. Cine altul să-i apere? Cine altul să-i reprezinte? Cine altul să-i ajute?

Ei bine d. Carp e prea cuprins în sine, ca neamul românesc să aștepte ceva de la sine. D-sa n'ar fi o garanție de neam în aceste momente. D-sa care a tratat *în Hecubă* chestia Macedoneană, cum va putea lua asupră-și apărarea intereselor Romînilor din dreapta Dunării. Nu numai că în Macedonia avem interese mari de neam, de aparat, față cu Grecii și cu Bulgarii exigenți, dar în însăși Bulgaria și Serbia noi avem sute de mii de Romîni, cari cer viață românească în stat bulgăresc și sărbesc. Un alt guvern, un alt om politic trebue să fie reprezentantul țării în numele ideiei de neam. Noi ne știm cît de slabi sîntem astăzi numai cele 7 milioane. Ce n'am deveni mîne fiind 14 milioane de Romîni la Dunăre într'un singur stat omogen? S'ar aduna împrăștiații de pretutindeni și ar veni la patria mumă, revendicînd drepturi istorice de graiu, de credință, de tradiție, de lege.

Dl. Carp e străin de toate acestea, ba le ia în batae de joc.

Ori cum am privi dar situația de azi, internă și externă, d. Carp în politica sa e un om trăit; vorba ceia: și-a trăit traiul, și-a mîncat malaiul.

Alții la altele; d. Carp a fost la ale sale și pentru ale sale.

***

SITUAŢIA

Rămînerea înainte a ministerului Maiorescu este esclusă—fiindcă ceia ce nu este n'are cum rămînea; revenirea d-lui Carp este esclusă fiindcă la situaţiuni grave trebue cap cuminte, şi cum este foarte adevărat că situaţia este gravă, tot adevărat este că d. Carp nu este cuminte; un guvern pur liberal nu poate prelua situaţia, fiindcă nu vrea partidul—pe cînd Regele ar voi asemenea guvern, însă cu condiţia ca să se împace liberalii, în raporturi, cu conservatorii.

Aceasta este situaţia. Astfel fiind s'a recurs la ideea d'a se forma un guvern numit naţional, probabil fiindcă toate guvernele ce s'au perindat pînă acum fusese antinaţionale.

Asemenea guvern naţional ar urma să fie prezidat de d. Cantacuzino, în care caz d. Carp ar lansa un apel către partid, ca să nu intre nici un conservator în guvern, iar el—d. Carp—s'ar demite din şefie şi ar încredinţa o d lui Filipescu. Noul şef ar primi să intre în guvernul naţional, dacă i s'ar da pe seamă portofoliul războiului.

Frumoasă situaţie! Imposibilul se isbeşte de impobibil; totul pare a fi o fantazie macabră, dar imposibilul va merge pînă acolo ca să vorbească şi despre domnul Take Ionescu. Domnul Take Ionescu ministru în ţara romînească, a ajuns un non sens atît de clasic, că nici macar de leac nu se mai citează numele său.

Poate pentru că situaţia, înăuntru şi în afară, este foarte gravă, că ţara are nevoe de capete luminate şi cine nu ştie că d. Take Ionescu este om de mîna a doua!

Dar să-l lăsăm pe şeful nostru, fiind că a fost trecut la pensie şi să ne înapoim la situaţie.

Nimeni nu vrea să preiee răspunderea; nimeni nu vrea să mai fie ministru în Romînia. Atunci ce va fi?

Un concetăţean al nostru, defunct acum, obişnuia să rămîie credincios guvernului şi să-şi păstreze astfel, sub orice regim, funcţia sa salariată.

— O fac aceasta, spunea dînsul, fiind că ţara Romînească are nevoe de funcţionari romîni, iar dacă toţi funcţionarii, cari au stat sub liberali, ar demisiona la venirea conservatorilor, aceştia s'ar vedea nevoiţi să aducă slujbaşi din Anglia.

In situaţia de astăzi, lucrurile se schimbă diametral opus: nemai voind Romînii să fie miniştri în Romînia, va fi nevoe ca M. S. Regele să aviseze, ca să facă import de ministeriabili din străinătate.

Aşteptăm.

CRIZA

Ziua de 1 Octombrie, plățile de ultimo Septembrie, a fost considerată de la izbucnirea crizei pe piața noastră ca data fatală, care va aduce multe ruine.

Cu exagerările inerente în asemenea situațiunii se citau chiar nume.

Este greu a preciza astăzi cu fapte precise. Dar este absolut sigur că multe dificultății au fost învinse și plățile făcute. Că lista polițelor protestate va fi mai mare ca de obicei aceasta era de așteptat; vor fi și cîteva falimente poate, dar mult mai puține de cît se credea.

Comercianții noștri au făcut tot posibilul de a onora semnăturile.

Nădăjduim că acum lucrurile vor intra cu totul în normal și că cercurile înalte financiare, băncile mari de la noi vor relua activitatea brusc întreruptă în ultimele zile.

Trebue făcut o mare deosebire între scăderile ce au loc la bursă și între criza din piață. Înțelegem ca cursul acțiunilor să scază sub influența evenimentelor din Balcani. Dar ce este vinovat comerciantul care în viața lui n'a călcat pe la bursă să sufere consecințele scăderii unor acțiuni de cari a auzit vorbind, dar pe cari nici nu le-a văzut poate vreodată.?

Este cu totul nedrept, cînd situațiunea neutră a țării noastre față de eventualul răsboiu din Balcani a fost arătată pe cale oficială de atîtea ori, ca băncile să suspende ori ce credit acestui comerciu, silindu-l în acelaș timp să facă față tutulor plăților.

Prevederea din primul moment a băncilor noastre mari a avut o justificare: acum nu ne îndoim că lucrurile se vor îndrepta și băncile vor relua activitatea.

Un alt fapt care a pricinuit oarecare dificultăți comercianților noștri este cererea fabricanților din străinătate cari aveau compturi deschise la comercianții noștri de a fi achitați. Este lesne de înțeles că în majoritatea cazurilor, mai ales cînd aceste conturi nu erau ajunse la scadență, această acoperire nu s'a putut face și de aci multe trate protestate.

Este de datoria ministerului de Comerț să publice comunicate în presa străină spre a arăta din nou că țara noastră n'are vr'un amestec în evenimentele din Balcani,

Magistratura

Epoca a reluat tema magistraturei. Ea pretinde că nu înjură magistratura ca instituție, ci numai pe doi judecători, pe domnul Bagdat, primul președinte al Curții de Casație și pe domnul Schina, judecător la secția II a Curții de Apel din București.

In primul loc, ținem să arătăm că „Epoca" minte.

Ziarele guvernamentale n'au înjurat numai pe acești doi magistrați, ci pe toți ceilalți care au avut prilejul să se rostească în afacerea tramvaielor. Injurat, și încă înjurat trivial, a fost și domnul Algiu, președintele secției II-a tribunalului Ilfov, și împreună cu d-sa și domnul Bossie, judecător la aceiași secție. Injurat a fost și domnul Rătescu, primul-președinte al Tribunalului Ilfov, împreună cu toți judecătorii, care au format anul trecut secția comercială a Tribunalului. Injurat a fost și domnul Dobrescu, președintele secției a II a Curții noastre de apel, de oare ce presa guvernamentală insinua că domnul C. Nacu a făcut ca apelurile să fie repartizate la secția prezidată de domnul Dobrescu.

De asemenea înjurat îndirect, a fost și domnul Oscar Niculescu, primul președinte al Curții de apel din București, fără complicitatea căruia domnul Nacu n'ar fi putut repartiza apelurile la secția dorită de d-sa.

Iată dar, cum au fost înjurați toți magistrații, care au sosit în procesele tramvaielor — și cu toate acestea „Epoca" pretinde că nu insultă magistratura ci numai pe 2 din judecători.

Dar însuși faptul că ea acuză pe domnul Bagdat de venalitate, și pe judecătorii de la Casație ca sugestionați de voința primului-președinte, nu aruncă oare asupra Inaltei instanțe — care are competință generală asupra întregei țări — o umbră urîtă, menită să discrediteze suprema Curte?

Cum, cînd toți judecătorii, de la întreaga noastră filieră judecătorească, sunt tîrîți în noroi, corpul judecătoresc al țării nu suferă?

Cînd presa guvernamentală pretinde că două tribunale: Curtea de Apel și două secții ale Casației au judecat, nu după carte, ci după poruncile cluburilor politice, prestigiul magistraturei poate el eși nestirbit pin asemenea afirmare.

Distincția bizantină, pe care presa regimului încearcă s'o facă între magistrați și magistratură, e cea mai bună dovadă că regimul și-a dat seamă de imensa infamie comisă, și că încearcă o retractare.

Țara însă va judeca acest regim, ce se pretinde conservator, așa cum trebuește judecat.

POARTA RESPINGE NOTA BULGARĂ

Pînă în acest moment, încă nu se cunoaște rezultatul Consiliului de miniștri turc, cu privire la nota Bulgariei.

Dar corespondeții marilor ziare streine din Constantinopol, au și comunicat redacțiilor respective, că Turcia va respinge nota Bulgariei, care conține cereri extravagante.

Impresia aceasta, ziariștii au cules-o din convorbiri avute cu miniștrii.

In legătură cu aceasta, se afirmă că pînă Sîmbătă, tot Balcanul va întra în foc.

Serbia și Grecia va declara oficial răsboiul mîne Joi, iar Sîmbătă aceiași declarație va fi făcută de Bulgaria.

Diplomația europeană prevede orbilul măcel, și se adevereşte pe deplin, afirmarea d-lui Take Ionescu, de convocarea urgentă al unei conferinți europene.

Astăzi chiar primim știrea, că Franța a luat această inițiativă și propune convocarea unei conferinți, în care să se tranșeze o dată pentru totdeauna situația țărilor balcanice față de Turcia.

Bine înțeles că inițiativa aceasta va avea efect abea după cîte-va sîngeroase încercări, dacă nu se vor întîmpla complicațiuni, ce nu pot fi prevăzute.

Intr'un cas sau altul, de netăgăduit că România va avea un rol de seamă.

E însă trist, că această situație ne găsește într'o atmosferă turbure și sub un guvern provizor, care nu poate să-și asume marea răspundere ce incumbă în atari împrejurări.

Resolvirea crizei interne și dispariția atmosferei grele de azi, se impune în mod urgent, căci evenimentele ne pot surprinde. **D.**

OAMENI ȘI LUCRURI

E pur si muòve...

Ni se afirmă că opereta domnului Grigoriu își va prelungi cu cîteva seri—respectabila serie de reprezentații... De ce înregistrăm aci această noutate?

Ca un simptom al vremei, în potriva credinței unora, că Iașul este stăpînit de nu știm ce obsesiune tristă,—cuprins de nu știm ce extraordinară panică, pe urma căreia nu-și mai găsește răgazul și nu mai cultivă plăcerile.

Ei bine,—iată că nu!

Publicul pretinde operetei să-și prelungească șederea,—ca să poată repeta unele spectacole dînd posibilitatea să le vadă și aceia cari n'au găsit bilete de intrare.

Acum cîteva zile ziarul a publicat știrea, destul de originală, despre o... devastare, care a avut loc la agenția „Thalia", unde lumea dase năvală ca să capete locuri la teatru. Dovadă că, cu toate ravagiile și devastările pricinuite de ploi, de inundații, de restrîngerea debitelor, —panica nu este atît de mare, în cît publicul să renunțe la mulțumirile ce-i procură arta.

Teatrul e plin; sălile de cinematograf sunt mult frequentate; matineele atrag vizitatori nenumărați. La nici unul din matineele operetei n'au putut fi satisfăcute cererile iașanilor.

Așa dar Iașul... petrece!

S'ar putea spune—drept reflecție pozitivă pe urma constatărilor de mai sus —că orașul nu sufere de sărăcie,—și că, fără panica știută, buna stare ar continua să domnească.

Publicul iașan are încă destule rezerve și din ele care se pot recruta contingente de amatori liniștiți, înzestrați cu destul sînge-rece, cu destulă bună dispoziție, ca să umple cîte-va săli de spectacol pe seară.

Sunt încă destui iașani, cari, în mijlocul preocupărilor pesimiste obștești, să se preocupe de știri pur artistice, cum este dedublarea rolului englezoaicei din „Dama în Roșu" — anunțată pentru Joi seara cu drăguța subretă, d-na Metaxa-Doro în locul picantei Florica Florescu,— ori să se bucure, constatînd cît de mlădioasă a devenit aceasta din urmă—grație curei ce-a urmat. O adevărată artistă... subțire!

Facem constatările aceste fără urmă de uimire, ori de revoltă. Din potrivă. Cu cît un oraș știe să fie mai vesel în timpuri grele, cu atîta dovedește mai multă vlagă, mai mulți sorți de viață și izbîndă în viitor.

Și Iașii trebuie să trăiască și să izbîndească, în contra tuturor profeților cari văd negru...

Rodion

B. P. Hasdeu

Se împlinesc cinci ani de la moartea lui B.-P. Hasdeu.

Era o zi de toamnă plină de soare; un car funebru, urmat de vreo doi-trei prieteni sau admiratori întîrziați, trecu nebăgat în seamă pe stradele cu oameni serioși și grăbiți; trecu apoi și cortegiul prea frumos împodobit al tuturor penelor măiestre de la periodicele vremii și în urmă-i se așternu tăcerea la cimitir. Inmormîntarea marelui Hasdeu se terminase pretutindeni.

Anii uitărei și ai dreptei judecăți au trecut de-atunci; moartea l'a înmărmurit în nemișcarea necesară unei exacte măsuri și totuși în istoria culturei noastre stă încă nescrisă pagina, pe care i-o datorește conștiința unui neam întreg. Nimeni n'a înălțat încă simbolul de bronz și peatra care să mărturisească viitorimei că l'am înțeles și l'am prețuit pe B. P. Hasdeu; nimeni n'a construit momentul *aere perennius* care să oglindească întreaga sa operă prin prizma unei critici luminate și drepte și să rămînă ca prinos și ca sentință din partea unei generații pentru marele său profesor. Doar cîte un glas răzleț înfruntă din timp în timp uitarea, numai pentru a o face apoi mai grea și mai profundă, căci ni se reamintește că am uitat.

Care e taina acestei tăceri? Nepriceperea? Nerecunoștința? Uitare reală? Nici una,

Preocupările științifice actuale au pus la contribuție și în unele puncte au lăsat în urmă rezultatele dobîndite de Hasdeu; recunoștința publică s'a manifestat față de alții; de mult mai puțin preț și nu putea să-l ignoreze cu voință pe el; și nici opera sa nu poate fi în realitate uitată, pentru că, pe orice domeniu de cercetare a culturii romînești ne-am îndrepta, e cu neputință să nu întîlnim urma viguroasei sale cugetări.

E tăcere pentru că Hasdeu se arată inaccesibil în totalitatea operei sale.

Ea se pare deodată unitară și simplă cînd o privim sub un singur aspect, ca și acei munți după care se ascunde un întreg șir de culmi nevăzute; abia după ce am ajuns pe creasta întâiului munte, ochiul uimit descopere o altă culme și apoi o alta, pînă ce, obosiți, renunțăm să mai ajungem la culmea de pe care să avem priveliștea întregului lanț.

Muncit de dorul nestins de a cunoaște și mînat de necesitatea neînduplecată a cheltuirii de sine, Hasdeu a străbătut cu pași gigantici domeniul de cercetare al filologiei, al istoriei, al științelor vieței și literaturei, a samanat pretutindeni noi adevăruri, a pus temeliile unor opere cărora o viață de om nu le e deajuns și a întipărit pentru totdeauna unor aspecte ale acestor preocupări, pecetea personalității sale.

Astfel opera sa apare uriașă sub înfățișări multiple, deopotrivă de prețioase' încît nu poate fi clasficată sub nici o rubrică unică.

Dar după ce a străbătut toate domeniile cunoscutului și a cercetat adevărurile demonstrabile, după ce moartea celei mai iubite ființi l'a pus în fața realităților pe care Logica nu le mai poate cuprinde în deșărtăciunea formulelor sale, un avînt mistic l'a îndemnat să depășească hotarele cunoscutului și să caute deslegarea misterului pătruns *de dincolo* de mormînt. Atunci a apărut complectarea filosofică a operei sale—un măreț imn de laudă creștină spre atotputernicul Dumnezeu, un imn în care credința

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

primitivă încearcă să înarmeze cu cele mai noui descoperiri ale științei pozitive pentru a da înțeles vieței de aici și realitatea vieții de apoi,

Această clădire de gînduri nu s'ar fi putut înfiripa fără impulsul unei inimi cu palpitări uriașe, ce să fixeze idealuri și să susțină greul drum către ele; entuziasmul pentru cauze înalte, a căror sferă se întinde pînă la a conține idealul religios al întregei omeniri, a încălzit pînă în cea din urmă clipă sufletul *romanticului* Hasdeu. Dar, pentru că în el totul lua proporții ce depășesc cadrul individualităților obicinuite, a fost ursit să nu găsească tovarăș, să rămînă într'o splendidă izolare; „cel mai tare e cel ce rămîne totdeauna singur"; singurătatea e dovada puterii sale fără egal.

Acum vremea acoperă și opera și pe om. Va trece oare cenușa ei peste culmile atinse de B.-P. Hașdeu? N'o crede nimeni.

Și dacă rememorăm în aceste rînduri chipul celui ce a fost B.-P. Heșdeu, e că mai așteptăm cu încredere tîrziu venita operă de dreptate a posterității,—căci altfel ar fi mai bine să nu ne mai aducem aminte că am uitat.

C. Sp. HASNAȘ

Recensemîntul populației

Ce s'a făcut pînă acum și cum se proectează

D. Leonida Colescu, directorul serviciului statistic de pe lîngă ministerul de domenii, însărcinat cu conducerea serviciului pentru facerea recensemîntului general al populației, a convocat pentru eri după amiază în localul acestui din urmă serviciu pe cei mai de seamă statisticiani ai noștri, spre a le expune modul cum a înțeles d-sa să facă recensemîntul precum și a se consulta cu d-lor asupra acestei mari operațiuni.

D. Leonida Colescu a expus planul d-sale. A arătat că nu s'a călăuzit de modul cum se face recensămîntul în străinătate, trebuind să ție seamă de situația noastră administrativă și topografică.

D-sa a centralizat lucrările și dela centru conduce operațiunile. Ministerul de interne n'a avut un tablou exact al comunelor și cătunelor din țară. Tabloul acesta a trebuit să se facă acum și s'a făcut.

S'a alcătuit apoi un chestionar care a fost trimis notarilor din comunele rurale spre complectare. Acest chestionar complectat îți dă o noțiune exactă asupra situațiunei comunei.

Notarii din cele mai multe comune au dat dovadă de multă pricepere în executarea acestei operațiuni.

Tot din inițiativa d-lui Colescu, ca o principală operațiune în vederea recensămîntului general, s'a procedat la nomenclatura străzilor și numărătoarea caselor din orașe și sate.

Pentru conducerea operațiunilor de recensămînt s'a alcătuit cîte o comisie de statistică în fie-care județ, compusă din prefect, primar și alți fruntași ai autorităților. Pe lîngă această comisie se va numi de la centru un delegat al ministerului, o persoană care are cunoștințe serioase de statistică.

Delegatul acesta va convoca comisia, va da instrucțiuni agenților, cu cari va face conferințe și experiențe practice.

Chestiunea alegerei agenților nu e tocmai ușoară. Ei vor fi în număr de peste 20 de mii, hotărîndu-se ca fie-care agent să aibă de cercetat un număr de 40—50 case. S'a constatat din experiențele făcute, că atît poate cerceta un agent în timp de o zi.

In afară de agenți se vor numi și un însemnat număr de controlori, cîte unul la 5—6 agenți recenzenți.

Și unii și alții se înțelege că vor fi retribuiți cu o diurnă fixă. In afară de această diurnă se vor prevede și premii pentru cei cari și-au îndeplinit misiunea cu mai multă conștiințiozitate.

Inainte de ziua fixată pentru facerea recensămîntului toți agenți vor face timp de 10 zile operațiuni prrmergătoare.

Delegații ministerului pe lîngă comisiile de recensămînt vor funcționa timp de o lună, cu începere de la 1 Noembrie.

D. Leonida Colescu aducînd la cunoștință toate aceste amănunte asupra recensămîntului general al populației, a făcut apel la cei prezenți să-i dea concursul pentru ca această operațiune, care se face pentru prima oară la noi, să aibă cea mai deplină reușită.

Abuzul de credit și urmările lui

Proverbul romînesc: „unde dai și unde crapă", nu-și poate avea o potriveală mai nimerită, ca în împrejurările de față.

După cum o molimă, ce bîntue o parte din omenire, face să cadă, să se nimicească, mai întîi indivizii plăpînzi, slabi și fără vlagă; tot așa o criză economică, provenită indiferent din ce pricini, aduce după sine o prăbușire sigură a unei înjgebări șubrede, artificiale și care sub aparența bujorilor de roșață în obraz, nu ascunde în corp, decît viermele ofticei și al pierzărei. Această stare precară a negoțului, în mare parte, nu este decît veriga aceluiași lanț neînrădăcinat. Cea mai însemnată dintre ele și despre care ne ocupăm astăzi, este *abuzul de credit*, care în primul rînd, a dat naștere, pe deoparte la o sumă de întreprinderi, fără temelii trainice, apărute ca ciupercile după ploi cu nemiluita; și care pe de alta, au contribuit în deosebi la noi, să agraveze această boală socială, numită: scumpirea traiului.

*

In adevăr de la o vreme încoace și ca o consecință a cîtorva ani buni ce s'au urmat la rînd, au luat naștere un număr însemnat de bănci mai mari și o pusderie de bănci mai mărunte. Toate se întrec în goana după clienți, astfel că, o parte dintre negustori, care altă dată lucrau cu o sigură Bancă, lucrează astăzi cel puțin cu două și altă parte și anume cea mai numeroasă cu trei, cu patru și chiar cu cinci Bănci de odată. Sistemul este pe scurt acesta: se iau banii de la o Bancă și se plătește fabricantului, cînd vine scadența obligațiunei către Bancă, ea este acoperită cu creditul obținut de la alta.

Dobînzile și comisioanele însă cresc; dar negustorul nostru o scaldă înainte și mergînd astfel din bute în bute, vine un timp ca cel de astăzi, cînd șuruburile se string și iată crahul, iată ruina, în toată goliciunea lor.

Dar sistemul acesta, abuzul acesta de credit, mai strică negoțului în general și în altă direcțiune.

Inlesnirea aceasta, cu care se poate obține credit, fără capital, fără nimic chiar, a dat prilej la o mulțime de inși, care înainte se îndeletniceau cu altceva și la un număr mai mare de foști vînzători prin diferite prăvălii, să se apuce de negoț. Să luăm cazul unuia din ei.

Cutărui băiat de prăvălie, îi trăznește prin minte că vrea să se facă și el negustor. Dumnezeu știe de unde înjghebează cîteva mii de lei; tocmai cît trebue pentru rafturi, tejghele și chirie pe 6 luni, comandă cîteva firme cu litere mari aurite și cu culori bătătoare la ochi, „lansează" prin piață zvonul că, cutare sau cutare om al zilei sau cu punga groasă, îl proteiează tacit și îndată, comisionarii, cu geanta subțioară încep să sosească. Toți se grăbesc să-i ofere marfă, cu înlesnire de plată bine înțeles; pe 3 luni, pe 6 luni, cît îngădue fabricantul, numai și numai, să nu vie concurența și să scape bunătate de afacere.

Prăvălia se umple cu marfă și acum vine rîndul Băncilor; căci de, nu șade frumos unui negustor în ziua de azi, să nu lucreze și el cu o Bancă! Nu trece însă mult și începe sistemul descris mai sus, ba, cînd nu se poate alt-fel, unii merg și mai departe; fac între ei schimbul de semnături de complesență și pe cînd o poliță merge cu semnătura unuia și cu girul celuilalt, la Banca cutare; cealaltă poliță cu locul semnăturilor schimbat, intră în portofoliul altei Bănci.

*

Tot această stare, care a înlesnit înfăptuirea a o mulțime de afaceri de asemenea soi, are ca imediată consecință, un alt fenomen, care lovește deadreptul în consumator și care nu este de cît o scumpire generală a traiului.

Apărute pe piață, fără ca să fie un rezultat al unei legi precise economice, aceste înjghebări rachitice nădăjdudsc să se poată menține prin concurență. Prezența lor nu mărește cu o iotă debușeul, adică numărul cumpărătorilor; dimpotrivă el scade prin aceia că mărfurile scumpindu-se, cumpărătorii se abțin. Cum se petrece acest fenomen?

Foarte simplu. Prin aceia că un număr prea mare de comercianți, oferă un articol de acelaș fel, ar urma ca prin concurență prețurile să scadă. Ori cererea nu s'a mărit și prin faptul că fiecare din acești negustori, trebue să plătească deosebit: chirie, personal, dări către stat, cheltueli pentru trai, încălzit luminat, dobînzi, amortizări, ș. a. m. d., mărfurile nu pot scădea — cît de mare ar fi concurența — sub costul lor, încărcate încă, cu cheltuelile de mai sus, care dacă s'ar repartiza la un număr mai restrîns de negustori, ele ar putea să fie vîndute mult mai eftine.

Unde mai punem că toți caută să se îngrămădească la centru, chiriile cresc și toate acestea pe spatele consumatorului.

Spațiul nu ne îngădue a da aci o dezvoltare mai largă acestei chestiuni, putem însă desprinde din ea, următorul adevăr economic:

Dacă indiferent din ce motive, cari n'au o bază economică firească, *numărul comercianților* în același articol crește articolele, se scumpesc, iar consumul scade.

*

Pornit in aceste condițiuni și pe această cale, cea mai mică adiere, nu poate să aducă negoțului de cît crachul care bate la ușă și e lesne de înțeles, că atît cei ce au abuzat de credit, cît și bancherii cari au luurat atît de ușuratec, se vor prăvăli laolaltă în prăpastia, ce și-au pregătit-o singuri, tîrînd după ei spre a împărtăși aceiași soartă, pe cei mulți și lacomi, care pentru 1 sau 2 la sută mai mult, și-au încredințat economiile în astfel de mîini.

Litere-Științe-Arte

Speranța impresarilor. — Iată, textual pasagiul în care—după cum s'a pomenit într'o informație de eri—academicianul Jules Claretie ne face reclamă în cea mai nouă cronică a sa:

„...Organizatorul de turnee nu vede în războiu de cît ruina planurilor sale.

„Și itinerarul nostru? Ce facem cu itinerarul? Romînia singură lasă oarecare speranță impresarilor. *Ea* nu mobilizează. Acolo, în Romînia se mai poate încă avea speranța de a se juca vre-o comedie. Intr'adevăr n'ar putea să iee avizul directorilor ambulanți ai puterilor balcanice înainte de a-și redacta ultimaturile lor?

E drept că liniștea domnește la noi, mai curînd ca în... Balcani. Dar academicianul francez nu știe un lucru,—că turneele pariziane nu se întreprind numai pentru țara noastră, ci, mai curînd, noi profităm de turneele întreprinse pentru centrele turcești, egiptene și celelalte grație legăturilor ce fac prin Podul de peste Dunărea, portul Constanței în Constantinopolul.

De aceia se poate prevesti că vom avea de astă dată, un sezon foarte sărăcăcios de trupe străine.

*

Confratele nostru d. St. Antim, a pus sub presă și va apare în curînd, o lucrare juridică intitulată *Filosofia economică a dreptului*.

*

Henry Bernstein anunță ziarelor cu ocazia reluării piesei lui „Le Détour" că a modificat radical vechea lucrare. In special unul din acte e transformat cu totul.

Noua ediție va apare de sub presă zilele aceste.

*

In 1916 va avea loc într'o localitate din Germania o nouă olympiadă, continuare a aceleia care a avut loc dăunăzi la Stockholm.

Asemenea serbare sportistă mondială are loc din 4 în 4 ani.

*

Se pare că primul ministru al Bulgariei d. Gheșof este președintele unei întreprinderi de asigurare pentru viață, cazuri de moarte și accidente.

După cum afirmă scriitorul și deputatul francez, socialistul Jaurès, acum 2—3 săptămîni încă, d. Gheșof a prevenit pe subalternii săi, să nu mai contracteze asigurări, în vederea evenimentelor așteptate și cari pot da naștere la multe... accidente periculoase.

*

In sfîrșit după luni de așteptare, monumentul poetului englez Oscar Wilde, va putea fi inaugurat în cimitirul Pere Lachaise din Paris.

Se știe că administrația cimitirului obiecta pînă acum că monumentul e prea îndrăzneț, în concepția sculptorului englez Elbstein, care a acceptat să introducă oare cari modificări.

*

Un fruntaș al științei economice franceze d. Ponson, publică de curînd o carte menită să pună pe gînduri pe toți îndrăgostiții de progres liberal și egalitar: *Organisme économique et désordre social.*

Două mari îngrijiri își exprimă autorul una în fața actualei preponderențe luată de spiritul corporativ, care se arată tot atît de îngust, de rutinar, de pizmaș și de parazitar ca și altă dată; a doua în fața scăderii forței represive a Statului în contra celor ce atacă banditește societatea, care rămîne fără apărare și va recădea în barbarie.

*

Cartea lui Leon Poinsard asupra Portugaliei, studiu social, economic și politic—atinge chestiuni cari nu-s străine de loc de ale noastre.

Ea desvălue consecințele funeste ale luptelor politice sterile din acea țară, administrația ei teoretică și centralizatoare, plaga funcționarismului, desorganizarea ei socială, precipitată de îndărătnicia elitei sale de a se interesa în chip direct de trebile muncii și insistă asupra misiunei pe care o au proprietarii mari de a răspîndi metode noi de producție, pe care țăranii n'au de unde le învăța ei singuri.

Concluzia studiului de față este: „Populația portugeză e viguroasă, dar îi lipsesc instituțiunile sociale care să-i favorizeze creșterea și întărirea".

*

Despre amănuntele și peripețiile crizei financiare în Iași, despre cronica intervențiune a economistului A. C. Cuza în aceste împrejurări se ocupă „Scrisorile din Iași" în „Ordinea" de astăzi 3 Octombrie.

*

STRUNA ZILEI

EFTENIREA TRAIULUI

In zilele din urmă sinuciderile au devenit îngrijitor de frequente.

Ziarele.

E mai atrăgător pămîntul,
Ori e o plăcere de murit?
.. Guvernul și-a ținut cuvîntul—
Și traiul *s'a mai... ieftenit.*

INFORMAȚII

D-nii locotenenți Al. Cantuniari și Ioan Neculcea, din batalionul 4 vînători, fiind avansați pe ziua de 1 Octombrie la gradul de căpitan, au fost mutați în regimentul No. 12 „Cantemir" din Bîrlad.

D. locotenent Ghica, de la închisoarea militară Iași, a fost mutat la regimentul 2 roșiori; d. locotenent G, Săndulescu, a fost mutat la închisoarea militară din Iași.

Domnul locot.-colonel N. Prasa, comandantul batalionului I vînători, a fost mutat la regimentul 13 Ștefan cel Mare, în locul d-lui Jipa Constantin, mutat comandant bat. 3 vînători; căpitanul Vivoski Alexandru, instructor militar la școala „V. Lupu" și Cotescu Victor, din reg. 13 Ștefan cel Mare, au fost mutați unul în locul altuia; locotenentul Carp Constantin din regim. 7 Cuza-Vodă și Pascu G. din același regiment, la consiliul de războiu corpul IV.

Doamna Maria Tulbure, institutoare în Iași, a fost numită inspectoare a școalelor particulare primare de fete.

Domnul Ștefan Pantelimonescu, directorul arestului preventiv din Ploiești, a fost înaintat director al penitenciarului Iași, în locul d-lui N. I. Făgărașeanu.

Am primit la redacție broșura: „*O kulturi u Crnoj Gori*" (Despre cultura Muntenegrului), apărută de curînd, la Cetinge, în limba muntenegreană. Ea cuprinde, în traducere făcută de un domn dr. George Stefaneli, studiul publicat sub titlul romînesc de mai sus, de d. *Ilie Bărbulescu* în **Viața Romînească** de la Iunie 1911.

Traducerea, cum se spune pe scoarța broșurei, a fost mai întîi publicată în ziarul din Cetinge: „*Cetinski Vjesnik*", iar apoi din acesta s'a extras în broșură separată de către poetul, acum și deputat, muntenegrean M. Pavicevic, care ne-a trimis-o și nouă.

*

Tot nu de mult, în acest an, a apărut în Iași, în limba franceză, cartea: *Relations de Roumains avec les Serbes, les Bulgares, les Grecs și la Croatie, en liaison avec la Question Macédo-roumaine*, de *Ilie Bărbulescu.*

Lucrarea aceasta are aproape 400 pagini și cuprinde cercetări ale autorului cu privire la raporturile *actuale* și vechi alo Romînilor cu Sîrbii, Bulgarii, Grecii și Croația.

Școlare.—La revizoratul școlar a sosit tabloul Cercurilor culturale din județul Iași, cuprinzînd numirea cercului, președintele și ordinea în care se vor ținea aceste conferințe lunare. Scopul acestor cercuri a atins întru cîtva țelul dorit, căci pe lîngă corpul învățătoresc au luat parte în cursul anului trecut și un numeros public sătesc ce a aratat o deosebită dragoste pentru aceste cercuri. In județul Iași sunt constituite 20 cercuri sătești cu următoarele reședințe:

In Prisacani avînd de președinte pe învățătorul Gh. Sachelari.

In Bosia avînd de președinte pe învățătorul Ioan Popovici.

In Osoiu avînd de președinte pe învățătorul Ioan Toma.

In Ciurea-Slobozia avînd de președinte pe învățătorul D. Voinea.

In Buciumi avînd de președinte pe învățătorul Theodor Sandu.

In Voinești avînd de președinte pe învățătorul St. Velișcu.

In Cornești avînd ca președinte pe învățătorul Al. Niță.

In Țiganași avînd de președinte pe învățătorul Ioan Anton.

In Rediu Mitropoliei avînd de președinte pe învățătorul C. Andriescu.

In Rădeni avînd de președinte pe învățătorul V. Sevastian.

In Cogeasca avînd ca președinte pe învățătorul C. Popa.

In Românești avînd ca președinte pe învățătorul V. Dorin.

In Podul Iloaei avînd ca președinte pe învățătorul C. Dodan.

In Cotnari avînd ca președinte învățătorul C. Liciu.

In Belcești avînd ca președinte pe învățătorul Cosolchi.

Russian-American India Rubber & Co.
„TREUGOLNIK" St. Petersburg
Sucursala: București, Strada Sărindar 22
(numai pentru engros)

Ultime Informaţii

In vedere că strugurii din recolta curentă n'au putut ajunge la maturitate, consiliul sanitar superior a permis ca să pună zahar în must—pînă la 1 Ianuarie 1913.

Legaţiunea bulgară din Bucureşti, a comunicat telegrafic, un nou ordin, prin care toţi supuşii bulgari, în vrîstă de la 19 la 50 ani, să plece imediat în Bulgaria.

La revizoratul şcolar se lucrează la întocmirea unui tablou ce va cuprinde întreaga activitate ce se va desfăşura de noile cercuri culturale, cu începerea noului an şcolar. Aceasta în urma unui ordin al Ministerului Instrucţiunei Publice.

Mîine, Joi, 4 Octombrie, d. Dalmed, mare enciclopedist şi iluzionist, va da o singură representaţie, la teatrul Pastia. Programul e foarte variat.

Cu toate protestările făcute de locuitorii străzii Ciurchi, administraţia comunală lasă cu totul în părăsire această stradă destul de frequentată şi de populată. Accidentele sunt foarte numeroase, iar circulaţia cu trăsura imposibilă, chiar dacă ar fi trăsura pe care o plimbă degeabă d. I. Stamatiu.

D. Dimitriu, inspectorul Cassei centrale a plecat Luni pentru a se reîntoarce Vineri în Iaşi. D-sa a dus în Bucureşti un sac de reclamaţiuni şi se va reîntoarce cu promisiuni.

In Ianuarie expiră mandatele actualilor membri ai comisiunilor regionale din judeţul Iaşi.

In ziua de 28 Octombrie se va efectua alegerea pentru comunna rurală Ţuţora.

Astăzi se ţine la şcoala de Bele-Arte, concursul pentru acordarea de burse la elevii merituoşi ai şcoalei.

Zilele aceste se vor pune bazele unei nuoi societăţi de asigurare, avînd sediul la Craiova.

Gimnaziul Alexandru cel Bun, a fost închis pînă Luni din cauza unor reparaţii urgente.

Eri urma să se judece la s. I a tribunalului procesul intentat din oficiu comisarului de siguranţă din Iaşi, pentru maltratarea lui I. Nica, funcţionar inferior la gara Iaşi.

Propunînd martori ministerul public, judecarea a fost amînată.

Astăzi a fost amînat procesul referitor la Iani Haralambos, autorul escrocheriei în prejudiciul Băncii de Credit Romîn.

Judecarea a fost amînată pentru a se cita direcţia Băncei de Credit din Bucureşti.

Bătrînul avocat Călimănescu a încetat eri din viaţă.

S'a anunţat în ziar că proprietarul depozitului de spirt din strada C. A. Rossetti, d. I. Feuerstein, ar fi fost dat judecăţii pentru contravenţie la legea sani ară.

Ştirea aceasta fiind lipsită de temei, facem rectificarea cuvenită.

D. Haiek, ne roagă să arătăm, că autorităţile din Serbia, i-au înlesnit plecarea din ţară şi că nu i s'a confiscat vre-o sumă de bani, după cum din eroare am arătat ieri.

Locuitorul H. Kirilă, care se sforţa să sue o ladă în trenul ce pleca eri din Dorohoi spre Iaşi, lucrînd a fost prins sub ladă şi aproape strivit.

Preşedinţii şi secretarii Camerilor de comerţ au fost convocaţi pentru ziua de 11 Octombrie, la ministrul de industrie şi comerţ, în vederea lucrurilor congresului viitor.

Predarea staţiei Iaşi, care urma să se facă zilele acestea, a fost amînată, din cauză că noul şef de staţie, dl. Armăşescu, este reţinut in interese de serviciu la Paşcani,

La penitenciarul central din localitate s'a început instalarea unui serviciu de autropometrie. Serviciul va fi înzestrat cu aparatele cele mai noi şi va fi pus sub conducerea d-lui Al. Bojinga.

Starea d-lui Gh. Oază fost primar al Comunei Holboca, rănit în împrejurările care am arătat eri, s'a agravat mult,

In comuna Cornesti s'a constatat o gravă epidemie de scarlatină.

Serviciul sanitar a luat cuvenitele măsuri pentru izolarea bolnavilor.

In strada I. C. Brătianu, cotiugaru Buzoianu a calcat pe băetul Iosub Abramovici, care în stare gravă, a fost transportat la spital.

D. Dr. Tiron a fost numit suplininitor la catedra vacantă de patologie internă, la facultatea de medicină din localitate.

Cursurile liceului particular al profesorilor asociaţi, au fost suspendate pînă la 8 Octombrie, din cauza mutărei şcoalei în noul local, din str. V. Conta 15.

La 19 Octombrie, încep conferinţele pastorale, sub înalta preşidenţie a Mitropolitului Moldovei.

Universitare.—D, profesor Iohn Peretz, va începe examenul de Istoria Dreptului Roman cu studenţii anului I de licenţa Luni 10 Octombrie ora 8 dimineaţa.

— D. profesor Eugeniu Melik va începe examenul de drept internaţional public şi privat cu studenţii anului III de licenţă în ziua de 7 Oct. orele 9 jum. a. m.

— D. prof. I. Th. Burada va examina studenţii an. 1 şi 2 de licenţă la dreptul roman, Vineri 5 Octombrie orele 8 dimineaţa.

— Examenele de chimie agricolă şi agronomie vor avea loc în zilele de 8 şi 15 c., orele 9 dimin.

— Examenul de zoologie şi morfologie ţinute cu d. prof. P. Bujor, vor avea loc în zilele de 10, 11, 14 şi 15 c. orele 9 jum. dimin.

Cu ocazia predărei atelierului seu, de la şcoala profesională de fete Sf. Sava, cu prilejul retragerei sale la pensie, elevele şcoalei împreună cu directoarea şi profesoarele şcolii profesionale şi-au luat rămas bun, oferind frumoase jerbe de flori doamnei Elena Tisescu.

Două din elevele claselor IV şi V (cursul superior) au ţinut următoarele cuvîntări:

Mult stimata şi iubita noastră profesoară

Plecarea d-voastră din mijlocul nostru o primim cu multă părere de rău, căci ca de la o mamă ne-am adapat de lecţiile şi sfaturile dv.

Regretăm din inimă ducerea d-vs şi rugăm pe Dumnezeu să vă dea sanatate viaţă fericită şi liniştită.

Rog primiţi din partea noastră gingaşile flori ca talisman de iubire şi recunoştinţă.

Elevele clasei IV-a.

*

Mult iubita noastră profesoară

Suntem fericite că dintr'atîtea generaţii ne-a dat nouă să încheiem această frumoasă şi rodnică activitate în timpul căreia atîtea eleve, care astăzi în societate ocupă o situaţie demnă, s'au folosit de învăţătura şi sfaturile d-vs.

Nici noi nu vom uita poveţile sub care se ascunde atîta bună-voinţă şi iubire şi vom căuta să ne servească şi nouă ca celor din trecut.

Pentru D-voastră a sosit timpul de odihnă atît de meritos cîştigat după o muncă fără preget timp de 35 ani; noi însă retragerea D-voastră o considerăm ca o mare perdere a unor bune şi părinteşti sfaturi.

Vă mulţumim şi închiem dorindu-vă o viaţă lungă şi fericită.

Elevele clasei a V-a.

Din partea societăţei „Hipodromul din Botoşani" prin următoarele:

Ploile din anul acesta împiedicîndu-ne a prepara terenul pentru alergări. De altă parte evenimentele din Balcani agravîndu-se din moment în moment. Comitetul Societăţei „Hipodromul Botoşani" a luat hotărîrea să amîie cursele de cai anunţate în toamna anului. acesta, pentru primavara anului viitor, cînd se va fixa mai din vreme programul şi ziua hotărîtă pentru alergări.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găseşte zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Noul program de astă seară Mercuri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Hoaţa de copii, extrordinară dramă în două părţi. Adaptare cinematografică după drama lui Eugène Grange. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici ai teatrelor Réjane şi Sarah Bernhard.

Malurile fluviului Eure (Franţa) scene şi vederi de escursiuni pitoreşti.

Florăreasa din Palmas, naraţiune însufleţită.

Lombarzii, exerciţii de înaltă acrobaţie, scene artistice-sportive.

Rozalia e superstiţioasă, scene foarte humoristice.

Răzbunarea cerşetorului, scene comice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinzînd între altele:

Bucureşti, societatea „Sborul" organizînd primele alergări de biciclişti—Contele şi contesa Betheim la Sinaia—De la congresul eucaristic din Viena—Meeting de hidroaeroplane în Belgia—Marele duce Nicolae la Paris—Mare incendiu la Newyork—Serbări la Moscova: Centenarul răsboiului cu Napoleon I-iu (1812), Pe locul luptei, Ţarul, Ţarina, Ţareviciul, parada etc.—Moda pariziană—Mare incendiu la Chicago, un milion pagube etc, etc.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Vineri 5 Octomb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.40, oca		0.60
Caşcaval grecesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

De vînzare şi de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafaţă de 2600 m. p. anume:

Corpul principal cu 7 camere spaţioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, şură. zemnic, pivniţă, grădină spaţioasă de flori şi fructe.

Instalaţiune electrică şi apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I, Cocea str. Bucşinescu 15 Iaşi.

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 3 Octombrie

Răsboiul din Balcani

Bombardarea de la Tuzi

Luptele de la graniţa muntenegreană

Belgrad.—Biroul presei e autorizat să desmintă în mod cert prin ştirile ziarerelor din Constantinopole, că nimeni nu a atacat din partea sărbilor pînă ce Turcia nu a atacat partea dintre Bistovatz şi Vitogos unde sîrbii s'au mărginit numai la aparare.

*

Petersburg. — Agenţia Westnik desminte toate zvonurile de mobilizare ale Rusiei.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că propunerile Franţei pentru a se ţinea o conferinţă a puterilor asupra afacerilor balcanice au fost primite la Londra.

*

Podgoritza.—O ştire oficială anunţă că azi dimineaţă a început bombardarea porturilor de la Tuzi, Generalul Vucotici a comunicat că trupele sale au ocupat eri după o crîncenă împotrivire muntele vizitar lîngă Gurinie.

*

Coburg.—Regele a invitat pe profesorul doctor Colmers să vie pe teatrul războiului luînd postul de medic director. Kolmers chiar a şi plecat în astă seară.

*

Viena.—Delegaţia austriacă a adoptat budgetul războiului precum şi creditele extra-ordinare cerute.

*

Constantinopole.—Ştirile oficiale turceşti asupra luptelor de la graniţa muntenegreană spun că trupele turceşti primind întăriri în regiunea Gusinie au reluat ofensiva respingînd pe muntenegreni de la graniţă. Lupta la Berana continuă. Lupta de la Krania s'a sfîrşit prin înfrîngerea muntenegrenilor.

In această luptă un maior turc a fost ucis. Se anunţă oficial că sîrbii au trecut graniţa pe la Plevely în Novibazar. Luptele continuă cu succes pentru trupele turceşti.

*

Constantinopole.—Poarta a decis să recheme pe miniştrii din Sofia, Belgrad şi Atena, şi să lase cîte un secretar pentru paza arhivelor.

*

Athena.—Guvernul a depus în cameră diferite proecte militare, între care, reîntegrarea în armată a principilor greci, starea de asediu în ţară, curţi marţiale, şi acordarea de credite extraordinare şi complimentare pentru armată.

Ministrul marinei a făcut importante declaraţiuni asupra stărei excelente a marinei.

*

Atena.—In şedinţa de eri a Camerei d. Venizelos a declarat, că mobilizarea turcă a făcut să se mobilizeze şi statele creştine.

In cursul declaraţiunei sale d. Venizelos a declarat că, este timp pentru Turcia a colabora cu statele creştine pentru binele general.

Atentat contra lui Rooswelt

Chicago.—Cercetarea rănei d-lui Rooswelt a arătat că glonţul a pătruns la trei degete în piept, fără a atinge plămînul. Expectoraţiunile sunt fără sînge însă trebue o extremă precauţiune pentru a preveni septicemia.

Scutire de taxă

Madrid.—Un decret regal scade cu 50 bani drepturile importaţiei asupra porumbului la suta de kg.

Numiri în Diplomaţie

Sofia.—Regele a iscălit un ukaz numind pe ministrul de instrucţie Bobcief ca ministru la Petersburg, iar pe vicepreşedintele sobraniei Pegeff ca ministrul al instrucţiunei.

Muntenegrenii spre Scutari

Salonic.—Muntenegrenii cu ajutoare de la malisori au înaintat foarte mult spre Scutari după nişte nişte lupte crîncene.

Pacea italo-turcă

Roma.—Agenţia Stefani publică şi anunţă că azi la orele 6 seara s'a iscălit la Ouchy acordul premergător pentru pacea între Italia şi Turcia.

*

Paris.—Preliminarea păcei Italo-Turce s'a iscălit.

Lupta de la Tuzi

— 5000 prizonieri Turci —

Muntenegrenii ocupă muntele Vizitor

Cetinge.—Se confirmă că Turcii au luat ofensiva, primind ajutoare la Gusinte, dar oraşul Tuzi a căzut în mîinele muntenegrenilor.

5000 turci au fost făcuţi prizonieri.

Asemnea au căzut în mîinele muntenegrenilor numeroase tunuri, mitraliere şi arme.

*

Viena.—Ziarele publică ediţii speciale, în care arată că Serbii aruncă bombe cu dinamită în satele turceşti de la frontieră.

*

Cetinge.—Muntenegranii au reocupat muntele Vizitor şi operează din nou contra Beranei.

*

Constantinopol. — Opiniunea publică turcă, e convinsă că izbînzile muntenegrenilor sunt aparente şi că nu vor putea păstra poziţiile ocupate.

Banca Iaşilor

Societate anonimă

D-nii acţionari sunt invitaţi, a face vărsămîntul al doilea de lei 200 de acţiune cel mult până la 15 Octombrie a. c.

Inştiinţare

Se face cunoscut că poliţa în valoare de patru mii de lei, emisă la 26 Septembrie a. c., semnată de mine şi de soţia mea, în ordinul D-lui L. Nadolsky, constructor, şi cu scadenţa la 26 Decembrie 1912, o declarăm de nulă şi de neavenită.

Ioan Bucovineanu şi soţia

Iaşi 3 Octombrie 1912

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

De inchiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spaţioasă.*

Strada Cuza-Vodă 13

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No. 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.

Pentru informaţiuni a se adresa la d.

I. Goldenberg

Str. I. C. Brăteanu 151

De vînzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iaşi, proprietatea erezilor def. George Maxim, dînd şase încăperi de stăpîn cu subsol deependinţe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori

A se adresa: d-lui **D. G. Maxim,** *în Bucureşti, strada 11 Februar 14 bis.*

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătături

Servesc la domiciliu. Rog a se adresa printr'o carte postală.

Strada Sălcilor No. 12

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin.

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.

Domnişoara Erna Eckstein

reîntorcîndu-se din Viena anunţă onorata sa clientelă şi onor public, că şi-a redeschis **atelierul de rochii şi confecţiuni de dame** *Str. Ştefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele şi modele cele mai noi.*

Angajează perfecte lucrătoare.

Magasinul de Muzică

„MICHELS OHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

De inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smirdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Ba anțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

||| IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI |||

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE" KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smirdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1.925.501 72 | 100 **rentă**

Cantițunile depuse la Casa de depuneri din București.
Lei 7.453.506 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemenea toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta stradă de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible]

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible]

A se cere: Les Véritables Pilules Moussette, de CLIN & Cie, de Paris, care se pot [illegible]

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX – No. 1705. Vineri 5 Octombrie 1912

BIBLIOTECA CENTRALĂ ROMÂNIA

Bursa din Capitală

— O lichidare dificilă —

Cei șase agenți oficiali de schimb au avut luna aceasta o lichidare din cele mai dificile. Cu particularii lucrurile au mers ca de obicei, principalii clienți ai mijlocitorilor sunt însă băncile. Cu ele ucrurile au mers însă foarte greu.

Pînă acum băncile mari, cari aveau de livrat hîrtii agenților, aveau obiceiul să le încredințeze, în dimineața zilei de lichidare, toată marfa. Agentul de schimb, odată în posesia hîrtiilor, le preda la rîndul lui cumpărătorilor în schimbul numerarului, pe care îl vărsa seara, băncii care i'a dat marfa.

Neapărat, fiecare din agenți are cu băncile din Capitală diferite conturi curente, în virtutea cărora ridica sumele de bani necesare pentru lichidare.

Așa au mers lucrurile, din vechi și pînă în ziua de 1 Octombrie.

Față însă de scăderile enorme din ultimele zile, și față de restrîngerea creditorilor, băncile mari au refuzat să pună la dispoziția agenților, ca de obicei, acțiunile necesare pentru începerea lichidării. Și în adevăr, pe ziua de Luni, lichidarea nu începuse.

D. M. Blank a convocat pe toți directorii de bancă la o consfătuire, care a avut loc Luni seara, și s'a hotărît a se cere agenților de schimb tablourile operațiunilor din luna Septembrie, cari urmau să fie lichidate.

Neapărat, agenții au refuzat să presinte asemenea tablouri, cari ar fi dat în vileag numele clienților, lucru neadmisibil.

Față de acest refuz, directorii de bancă au acceptat să li se dea tablouri anonime, conținînd numai cifrele operațiunilor.

Eri diminiață a avut loc o întrunire a agenților de schimb, întrunire în care s'a luat decisiunea ca lichidarea să nu se facă ca pînă acum, ci treptat. Adică marfa să fie ridicată în loturi de la bănci și după ce va fi lichidată și acoperită să se procedeze la lichidarea celuilalt lot.

In așa condițiuni a început pe ziua de 2 Octombrie lichidarea la Bursa din Capitală.

*

Faptul acesta, cum am arătat mai sus, e fără precedent. Norocul cel mare e că agenții noștri oficiali sunt oameni prudenți și au știut să se acopere în așa fel, încît să nu sufere nici o pagubă, nici ei și nici clienții lor.

Numai așa se explică că s'a putut evita la ultimo Septembrie, un adevărat dezastru.

Pericolul nu e însă înlăturat cu desăvîrșire. Primejdia cea mare pentru agenți nu stă nici în urcările prea mari, precum nici în scăderile exagerate. Adevărata primejdie stă în fluctuațiunile prea dese ale cursurilor.

In așa împrejurări agentul n'are nici un mijloc de orientare. O operațiune greșită a unui client, poate da loc la diferențe enorme și agentul se poate trezi astfel descoperit cu sume enorme.

Pe ziua de eri, Bursa Capitalei a avut o zi mai bună. Mai toate hîrtiile au fost în urcare. Faptul se datorează știrilor favorabile primite de pe piețele Paris, Berlin și Viena, și fără îndoială, lichidării, fără căderi, din acea zi.

De datoria factorilor regulatori ai pieței noastre financiare, e de-a interveni. Panica și deruta din ultimele săptămîni, au grupat și strîns la un loc pe toți pescuitorii în apă tulbure, cari prin mijloace artificiale și doloase scoboară cursurile hîrtiilor. Sunt acțiuni, cari stau azi sub cota lor de emisiune. Așa, de pildă, acțiunile Băncii Agricole, emise de curînd pe un curs de 490 lei au ajuns la 1 Octombrie la cursul de 440, tot așa și cu acțiunile Băncii Romînești. Așa enorme scăderi, nu pot fi rezultatul unui joc normal și cinstit al cererei și a ofertei. Specula doloasă apare aici cu toată evidența.

Neapărat, aceste institute de credit n'au nici o cădere să intervină. Nu e însă mai puțin adevărat, că acțiunile Băncii Agricole au fost scoborîte prin manevre doloase, de o mînă de baissiști, și că hîrtia aceasta își va reveni în curînd.

Sindicatul și Comitetul Bursei au hotărîrea să vegheze. Faptul că au fost suspendați cîteva remisieri, faptul că garanțiile agenților au fost ridicate de la 20 la 50.000 lei, n'au nici o importanță, Totul e ca să se pună frîu speculei scandaloase, pe care o fac unii.

Aici e rana, și că va trebui în cele din urmă pipăită.

DEMNITATEA MAGISTRATUREI

Presa guvernamentală nici nu-și dă seamă de opera păcătoasă și disolvantă pe care o face, atăcînd magistratura, ori decîte ori guvernul pierde procesele tramvaielor.

Presa aceasta nu vrea să înțeleagă odată, că dacă toate instanțele cari s'au rostit în afacerea tramvaielor, au dat dreptate societății, apoi acesta s'a făcut pentru că dreptatea era de partea societății.

In chestia tramvaelor s'a rostit pînă în prezent Curtea de Casație de trei ori, Curtea de Apel de patru ori, și tribunalele de trei ori. Adică în total zece hotărîri condamnatoare pentru regim.

Ba ceva mai mult. mai toți marii jurisconsulți din țară și din străinătate au opinat în favoarea societății de tramvaie.

Presa guvernamentală, în loc să vadă nedreptatea regimului în această unanimitate de păreri și în această constanță de hotărîri, se încăpățînează a crede într'un complot al magistraturei împotriva d-lor Carp și Marghiloman.

Oamenii aceștia nu vor să pricească că ori unde s'ar fi judecat, ar fi trebuit să peardă niște procese, vădit nedrepte.

In neputința lor, ei s'au năpustit cu insulte la adresa judecătorilor, cari s'au rostit în afacere. Precedentul acesta periculos, e cu atît mai nemernic cu cît e creat de un grvern care 'și zice conservator.

O LĂMURIRE

Evenimentul *încearcă un stadiu de psihologie politică: „este d. Badareu pentru sau contra concentrării?“ Și ajunge la concluzia: d. Badareu este pentru concentrare în unele discursuri ce le rostește în public, este pentru în conversații intime—dar este contra în* Opinia. *Ca dovadă, ziarul grecinist reaminteşte discursul din 1910, luna Iulie, rostit de șeful nostru la Huși, discurs în care preconizează împăcarea și reproduce un articol recent din* Opinia, *care susținea că împăcarea n'ar mai putea fi tratată cu d. Carp.*

O *mică paranteză.* Opinia *a reapărut în 1906 și reapariția aceasta n'a fost motivată de alt scop, de cît era un tribut foarte umil adus de prieteni d-lui Badareu în toiul urei ce se deslănțuise contra șefului nostru.*

Astăzi ca și la apariție, Opinia *este nu organul de publicitate personal al d-lui Badareu, ci o atenție politică la adresa sa—o atenție ce ar dispărea, dacă s'ar ști că ea jenează pe șeful nostru, că-i face rău, cînd ținta unică a* Opiniei *este de a servi interesele politice ale șefului.*

Vine, însă, Evenimentul *și dă a înțelege că d. Badareu stă toată ziua la redacție, că tot ce se scrie este opera, este inspirația, reprezintă vederile d-lui Badareu.*

Intorcînd „principiul“ acesta, am putea spune și noi, că vocabularul special de care se servește ziarul grecinist este al d-lui Grecianu; de cît noi, mai cinstiți, afirmăm contrariul: asemenea vocabular este diametral opus firei d lui Grecianu.

Și acum să ne întoarcem la fapt. Tema Evenimentului *este naivă. Dacă d. Badareu are ca ideal —și-l are— un partid conservator unit și puternic; dacă șeful nostru nu face nici un secret din acest ideal—și nu l face; n'are să vie să scrie altfel la gazetă, după cum nici nu vine să scrie în vederea idealului seu.*

Ruptura în partidul conservator nu s'a produs din cauza polemicilor din gazete, duse de gazetari, nici nu vor fi fost articolele de gazetă pricina concentrării, dacă ea se va face.

Nu s'ar putea oare întîmpla miracolul banal ca, în toiul unei campanii contra concentrării, cei cîțiva oameni politici, chemați s'o hotărească, s'ajungă la stabilirea unui acord?

Astăzi — ca să cităm alt exemplu — ziarele turcești atacă Italia, ziarele italiene atacă Turcia—pe cînd la Ouchy se subscrie tratatul de pace.

Spune „Evenimentul“ că d. Badareu tratează concentrarea. Dacă o tratează este absolut consecinte cu vechiul seu ideal. Dar n'are să vie să ne spună nouă dacă tratează, fiindcă sunt fapte foarte delicate pe cari tocmai gazetarilor nu trebue să le comunici.

Se prea poate ca articolul nostru, reprodus de Evenimentul, *ca dovadă a „duplicității“ politice a d-lui Badareu, să nu fi fost un articol politic pentru împrejurări. Dar, atunci, în ce constă vina șefului nostru?*

D-lui Grecianu i-a trebuit dovada, că d. Badareu este contra concentrării și d. Grecianu... a găsit'o. Noi, însă, nu trebue să căutăm ca să găsim dovada, că d. Grecianu este un adversar al concentrării, fiindcă d. Badareu o susține.

„RIMASELE“

Se putea oare ca grecinizmul să rămîe indiferent la situația pieței? Secta aceasta are soluții în toate chestiile și cum și criza financiară este o chestie, grecinizmul s'a pronunțat asupra ei.

Nu în mod original. Original grecinismul este numai în lupta ce-o dă contra corespondentului *Universului*. Ca să-și servească cititorii cu știri ... fapte asupra crizei, gazeta grecinistă a apelat la răspunsurile unui director de bancă. Trebue să fi trecut bietul director prin o mare panică, citind în ziar ce a spus el reporterului.

Directorii băncilor din localitate, scrie ziarul, au făcut o intervenție la Banca Națională, ca să le pună la dispoziție *rimasele* de care au nevoe“.

Bine înțeles că interviewatul director n'a spus *rimase*, nici *rimasele*, dar interesant mai este că, ori cît de banal prozaic ar apărea acest cuvînt nou în bancă el devine, în continuare, cu rimă și, deci, urmează să fie trecut în poezie.

„Proprietarii nu'și pot vinde *produsele* (a nu confunda cu productele, nici rimase cu remesse), fiindcă este lipsă de vase.

„Rimase“ rimează, de și cam șchiop, cu „vase“. Pentru „produsele“ proprietarilor, „vasele“ prezintă, incontestabil, o reală necesitate. Dar, lucru afurisit, „vasele“ lipsesc momentan din porturi, iar docurile din Brăila sunt „pline“.

Și tot vorba vechie este cea cuminte „o nenorocire nu vine nici odată singură“. Avem criză, avem panică, avem zile rele. Vine „Evenimentul“ și ne arată, ocazional, că *rimasele* stau bine, că proprietarii n'au ce face cu „produsele“ lor, fiindcă nu sunt vase“.

S'ar fi putut da de gol *Evenimentul* cu toate aceste comicării cerealo-financiare, dacă n'am fi avut criză și dacă n'ar fi fost panică?

Iașul izolat

Iașul e de patru zile izolat, mulțumită faptului, că firul special telefonic, a binevoit a se deranja, tocmai în momente critice. Și pe cînd capitala se va pune peste cîte-va zile în legătură telefonică cu Viena, prin cablu subteran și direct, Iașul va avea să revie la sistemele primitive.

Dacă această nepăsare va continua, probabil că vom ajunge să vedem cum se suprimă calea ferată pentru Iași, sfătuindu-se pe ieșeni să apuce drumul cu căruța de poștă.

E drept că a fost o vreme, cînd se ducea lumea la București, cu căruța de poștă, avînd în frunte pe vestitul „surugiu“—dar după cum fiecare va recunoaște că nu se mai poate reveni la un atare sistem, tot așa de iluzorie este afirmarea azi, că se renunță la firul telefonic, pentru a te mulțumi cu telegraful.

Lucrurile au luat altă turnură, nevoile momentului s'au înmulțit, și toate aceste nu se pot satisface de cît prin convorbirele directe, rapide și imediate, și nu mai pot fi altfel înlocuite.

Iată pentru ce cu drept am arătat, că de trei zile orașul nostru e izolat.

Nu e întăia oară, cînd relevăm nepăsarea ce domnește, ori de cîte ori e vorba a se deservi Iașul.

Trec zile până să se știe unde e deranjamentul și alte zile până să se facă cuvenita rectificare. Fiecare diriginte de telegraf, pe unde trece firul special, e un fel de pașa, care nu se deranjează așa de lesne, și puțin 'i pasă, dacă tocmai a doua capitală e izolată.

E un scandal ce trebue să înceteze. Iașul nu trebue să rămîie complectamente izolat, mai ales cînd sunt mijloace, ca macar în parte reul să fie îndreptat.

Ajunge să arătăm, că Brăila are mai multe fire speciale cu București și Galați de aseminea.

In anii trecuți, dacă se 'ntîmpla o deranjare a firului special ce leagă Iașii de București, se intervenea pe lîngă dirigintele de Galați sau Brăila și se punea un alt fir la serviciul Iașului, măcar o oră pe zi.

Era ceva. Cel puțin puteau fi deservite ziarele. Mai ales în momente critice, ca cele de azi, cînd lumea e avidă de știri de pe cîmpul de resboi, cînd fiece clipă poate aduce un eveniment de o gravitate excepțională, e drept a se lua toate măsurile pentru ca izolarea să nu domnească în permanență.

Dar pentru aceasta se cere ca intervenția celor în drept să fie energică. Nu ajunge o notă, la care să aștepți cu anii respunsul, sau declarația vagă a domnișoarei de la telefonul din Galați sau Brăila, că are prea multe convorbiri proprii.

Ne oprim pentru azi. — Credem că nu se poate permite izolarea Iașului, iar în a se evita aceasta, nu ajunge numai să-și facă fiecare datoria, dar să se puie nitică inimă.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

UN COMIC

Ceea ce s'a întîmplat—și poate se întîmplă încă—în orașul nostru, în mediul modestelor depozite de economie, se știe... S'a vorbit preste tot de acest neașteptat fenomen social, survenit după prea cunoscute întâmplări și în chip surprinzător,—aproape straniu. Lumea a pierdut încrederea; sau—mai drept—a adoptat, cu oare cari pierderi, principiul „ce-i în mînă nu-i minciună“—și atunci de preste tot își ridică banii. Și vin,—mereu vin,—vin neîntrerupt și se îngrămădesc, care de care să ajungă a-și ridica mai curînd economiile.

Ce s'a întîmplat? ne-am pus cu toții întrebarea. Ce însemnează această obștească frică? De ce atîta neîncredere în ce o să aducă ziua de mîine? Nimeni n'ar putea să spună. Dar, aproape fără excepțiune, fie care vine de se perindează, înspăimîntat și nerăbdător, în fața casierilor strîmtorați și surmenați...

In primul rînd e Cassa de economie a Statului, unde se reclamă cele mai multe depozite. Pentru cuvîntul că acolo se și află infinit mai multe de cît la instituțiile celelalte, particulare.

Acolo, în primul loc, și-au depus economiile lor modeste, greu realizate,—mici, funcționari, salariații de orice natură, tineretul de ambele sexe; acolo și-au făcut încetul cu încetul, obiceiul de a depune, —toți acei mulți pe care, în ori ce moment, îi poate răzbi nevoia și-i poate obijdui soarta. Acolo vin și acum, în primul rînd, cei mulți, ca să-și ridice banii în care și-au pus atîtea mari speranțe la zile grele.

In cercetarea și lămurirea întîmplărilor au intervenit toți care s'au crezut chemați a-și spune cuvîntul,—a indica o soluțiune, a recomanda un leac, a găsi un mijloc pentru scapare.

A... intervenit și cel mai chemat între toți, în actualele imprejurări, profesorul de... economie la universitatea din Iași. Cînd și cum? Iată.

Economistul—celebru între toți—A. C. Cuza avînd o afacere la administrația financiară, dete peste un grup foarte numeros, care își aștepta rîndul la ghișeul respectiv,—al micilor economii. Numai de cît își potrivi ochelarii pe nasul... semit, pe care-l poartă cu o trufie de Cyrano în veșnică luptă cu elementele, și exclamă:

— Ce atîta jidovime pe aici?

Ecxlamația, ni se afirmă, dete loc unui dialog cam zgomotos, după intervenția foarte energică și demnă a unui funcționar din administrație, care chemă la ordine pe zvăpăiatul profesor, amator de gălăgie și autor de glume proaste, cînd nu sunt plagiate de la nemți spirituali.

Epizodul își are rostul lui de a fi înregistrat, pentru că, în această atmosferă și vreme de îngrijorare, economistul A. C. Cuza este, fără îndoială, singurul om vesel în orașul nostru, singurul pe care nu-l preocupă nimic... serios.

Om bogat, cu lefuri grase, cu venituri mari, cu afaceri rentabile—din combinațiunile cărora nu sunt excluși adese ori nici uricioșii semiți—d. Cuza nu are, întradevăr, nici un motiv de amărăciune,—afară doară dacă l'ar fi mîhnit în taină, decepțiile ce a îndurat de o vreme încoace,—începînd cu căderile în alegeri, cu eliminarea chimistului Șumuleanu de la institutul de chimie și celelalte. Fără a uita, bine înțeles, procesele plagiatelor, în care a fost într'adevăr lipsit de noroc, —omul pe care destinul l'a ajutat în toate împrejurările, mai mult ca pe ori care altul și înfinit mai mult de cît l'ar fi îndreptățit cultura lui, priceperea și talentul lui.

Cetiți săptămînalul naționalist din localitate și veți vedea cu ce violeuță e atacat funcționarul, care și-a permis—și a făcut datoria—să cheme la ordine pe economistul hărțăgos, care, în grandomania sa a uitat că toți acei mici depozitari care i-au supărat vederea, sunt elemente mai folositoare decît lefegiul de prisos,—chiar cînd incasează, fără muncă, fără știință proprie, o leafă de profesor universitar.

Atacurile brutale în contra modestului funcționar dovedesc odată mai mult că d. Cuza este un comic, pe care nimeni nu trebue să-l iee în serios—și nu-l va lua.

Rodion

Anti-eminescianism

Inainte de vacanță am relevat și subliniat oare cari fenomene literare care puteau să denote o trezire a cultului pentru geniul lui Eminescu.

Am mai vorbit atunci de Neo-Eminescianism.

Suntem înclinați a contribui unui sentiment de anti-eminescianism excesul ce, de o vreme încoace, se face cu „postumele“ și cu „ineditele“ marelui poet.

A fost din cale afară sever și drastic epitetul pe care „Facla“ l'a aplicat dăunăzi acelor „discipoli“ cari compromit prin excesul lor de zel reputația tot mai generală a maestrului, sub cuvînt că vor să-i propage opera.

„Viața Romînească“ atrage cu drept cuvînt luarea aminte asupra reflecțiilor făcute, cu ani înainte, de domnul G. Ibraileanu cu ocazia tipăririi primului volum de „Postume“ eminesciane sub egida d-lui I. Scurtu, unul dintre cei mai activi „specialiști“ în acest gen.

Căci a devenit un... gen literar, ocupația de a tipări neîncetat producțiuni noue de Eminescu. Cu atît mai noue, cu cît sunt mai vechi.

Nu numai întreprinzătorii literari, — editorii și scriitorii, dar și directorii de reviste abuzează în această direcțiune. Lucrul s'a văzut cînd cu repetatele încercări ale unei răspîndite publicațiuni săptămînale de a oferi cetitorilor săi asemenea inedite senzaționale.

In această privință reflectează cu multă dreptate „Noua Revistă Romînă“ vorbind de.... „Uciderea lui Eminescu“:

*

„Moartea lui Eminescu, al cărui real și accesibil talent a intrat ușor în sufletul contemporanilor intrigați de sfîrșitul acela penibil, a fost, în acelaș timp și semnalul unui început de literatură sărăcăcioasă, fără viață, o literatură de slugarnică imitație. Eminescu fusese pentru noi primul dascăl într'ale literaturei și lumea nu mai cerea literatură; lumea cerea pe Eminescu.

Spiritul oportunist al ariviștilor a prevăzut atunci un nou piedestal sub picioare; ei au priceput că simpla pastișare a lucrărilor celui dispărut ajunge ca să întreție o decenie din gloria lor improvizată.

Cimitirul în care trebuia să doarmă neatinsă ca o reliquă sfîntă moștenirea intelectuală a lui Eminescu, s'a prefăcut într'un local de închiriat măsci pentru carnavalul literaturei noastre post-eminesciane; dascălii mărunți au eșit de pretutindeni, iar massa poetică a limbuției lor sentimentale s'a prefăcut, cu timpul, într'un fel de mal'arrie năbușitoare. Eminescianismul reprezintă azi epidemia endemică a lipsei noastre numai de intelectualitate.

Nouă însă ne e drag Eminescu, pentru că, fiind poet adevarat, a fost și original; ne e drag, ne doare să-l vedem tîrît, în

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

ediţiile șterse ale imitatorilor lui, prin toate maidanele publicaţiilor din Romînia și din Ardeal.

Dispreţul nostru faţă de eminescianizm este, astfel, îndreptăţit de datoria de a pastra neatins, și neprofanat de mîini nepioase, un lucru la care ţinem. Eminescu a fost cineva; dovada e făcut de faptul că a putut pluti pînă astă-zi peste noroiul imitatorilor lui.

Se întîmplă însă ceva și mai ciudat, parcă e un făcut. Toţi aceia care jură în numele lui, caută în inconștienţa lor, să-l necinstească.

Eminescianismul nu l'a doborît încă; îl vor doborî însă șoarecii rozători ai manuscriselor lui postume.

Ziarele anunţă de cît-va timp încoace apariţia a două mari volume care vor cuprinde, fiecare, toate hîrtiuţele cu putinţă de găsit ale lui Eminescu. Fie-care editor își tipărește reclama în ciuda și cu injurii la adresa celui-lalt și fiecare roagă revistele și ziarele să anunţe publicul că numai lucrarea lui e valabilă. Vom avea prin urmare bilețele de cereri de împrumut; chitanţe pe la spălătorese; improvizaţii culinare pe listele de mîncare ale birturilor; fișe, de nepriceput pentru noi, ale cine știe căror lucrări viitoare; variante proaste ale lucrărilor care l'au încoronat cu glorie, etc. Dovada e făcută de bucăţile publicate prin *Romînul* din Arad și prin *Flacăra*; spiritul de reclamă a fost, aici, mai tare decît teama de a murdări cu bucăţi proaste un nume mare.

Asta însă e puţin faţă de ce se prepară. In curînd vor veni și ediţiile complecte în care vom întîlni, înecate în noianul notelor fără valoare, cele cîte-va poezii din frumoasa ediţie a lui Maiorescu. Doi inși se bat pentru aceasta.."

Suprimăm pasagiul final, în care se vorbește, cu aprecieri puţin favorabile, despre cei doi toreadori literari cari s'au încins în lupta pentru „răspunderea" lui Eminescu. Nu ţinem a contribui la personalităţi, chiar e în joc simpatia noastră veche, profesorul economist de la Iași...

Adăogăm numai, că ar fi vreme și ar fi bine ca „sportul" acesta să înceteze, sportul de a se tipări cu lăcomie *tot* ce a avut cînd-va... de gînd să scrie poetul:

...pe ici, pe colo, de imagini o fâșie,
Vre-o urmă de gîndire, vre un petec de hîrtie

Defunctul Eminescu aparţine trecutului, care trebue să însenineze amintirea lui, iar nu s'o întunece. E un strămoș vrednic de respectat, sau — cel puţin — de lăsat în pace:

Ci lasaţi măcar strămoșii ca să doarmă în colb de cronici.

E cine-va de altă părere?

A.

Situaţia Financiară

Pînă mai eri ţara noastră avea o situaţie financiară din cele mai strălucite. „Epoca" începuse chiar o serie de articole întitulate „Seria albă, în care arătînd excelenta noastră situaţie economică, o atribuia în întregime d-lui P. P. Carp.

Budgetul Statului pe anul trecut se încheie cu excedent uriaș, peste 110 milioane lei. Intr'un cuvînt, totul mergea bine. Belșugul nu mai cunoștea margini.

Lucru, de altfel, explicabil. Agricultura s'a perfecţionat la noi, graţie mașinelor ce se introduc în număr din ce în ce mai mare. Dezvoltarea pe care a luat-o industria noastră naţională, contribue a ne da un comerţ exterior cu o balanţă din ce în ce mai favorabilă nouă, căci pe cînd, graţie agriculturei, exportul nostru e în continuu spor, datorită industriei, importul diminuează de la un an la an. Să nu uităm de-asemenea industria petroliferă, care pe lîngă că a fecundat munca naţională, atrage anual, sume enorme în ţară.

Dacă mai adăugăm la această situaţie generală, recoltele excelente din ultimii șase-șapte ani, și preţurile excepţional de rîdicate la cari s'au rîdicat produsele agricole, vom complecta tabloul bunei noastre stări economice.

*

Avem, așa dar, temeiuri și sănătoase și trainice și durabile pentru a ne crede o ţară bogată, — și cu toate acestea, după un deceniu de prosperitate, iată-ne într'o acută criză financiară și economică, abia după cîteva zile, de la izbucnirea unui conflict internaţional, la care pînă în prezent, e decis că nu vom participa.

Cum, am sărăcit în două săptămîni, în așa hal în cît zece ani buni nu ne-au servit la nimic?

Iată o enigmă pe care economiștii o vor dezlega foarte cu greu.

Mai întîiu trebue să afirmăm, din capul locului că panica de acuma are și o bază serioasă, dar că în cea mai mare parte ea se datorează speculaţiunilor interesate de la Bursă.

Legea burselor de la noi prezintă o mare lacună; ea nu îngrădește jocul de bursă, ca joc, și nu prevede nici o penalitate împotriva acelora cari, prin mijloace doloase încearcă să influenţeze cursurile valorilor.

Din pricina aceasta, o mulţime de oameni, dornici de cîștig fără muncă s'au năpăstuit asupra bursei și speculează nesupărați de nimeni, după cum le dictează fantazia și interesele. Cum cîmpul operaţiunilor e la noi strîmt, aventurierii aceștia au în mînă întreaga piaţă, și pot da lovitura cum le convine.

Iată dar cauza artificială a panicei de azi.

Dar mai există și o clauză reală.

Anul acesta recoltele păioaselor s'au strîns mai tîrziu ca de obiceiu, din pricina timpului plos de pe vremea secerișului.

Pe de altă parte preţurile erau slabe și cererea mică. Aceste împrejurări au făcut ca tranzacţiunile de cereale să lăncezească. Pe cînd în anii precedenţi pe vremea aceasta, cea mai mare parte din recoltă era vîndută anul acesta, imense cantităţi de grîne sunt depozitate în magazii, docuri și silozuri, proprietarii așteptînd un moment mai favorabil pentru a le vinde.

In așa situaţie ne-au surprins evenimentele din Balcani.

Zvonurile de războiu și ameninţarea vecinică că strîmtorile de eșire din Marea Neagră pot fi închise au paralizat comerţul nostru de cereale.

Nesiguranţa transporturilor a suspendat tranzacţiile.

Iată de ce se simte azi la noi nevoia numerarului, iată de ce cursul schimbului cu străinătatea a ajuns niște proporţiuni de adevărat agiu. Cercul asupra Parisului, e azi 103, pe cînd cu două luni înainte era sub sută; Napoleon a ajuns cursul fabulos de 70 bani, tot așa și coroanele austriace și mărcile germane.

*

Aceasta e situaţia.

Ar fi să nu rostim adevărul dacă am afirma că nu suntem strîmtorați. De aici însă și pînă la criză e distanţă.

In primul loc, nu e adevărat că ne aflăm într'o criză economică.

Bogăţii fabuloase zac în hambarele și magaziile ţării. Supărător e că ele nu pot fi transformate acum în aur. De aceia criza e de natură pur financiară, ba încă ea nu merită titlul de criză, e o simplă jenă financiară, trecătoare prin natura ei.

Din clipa în care evenimentele internaţionale vor permite reluarea exportului pe mare, numerarul, care ne lipsește azi, va veni și totul va lua înfățișarea de acum o lună.

Iată dar de ce suntem îndrituiţi a afirma că nu e loc de panică, și că zilele grele de azi vor trece cît mai curînd, fără a lăsa vre-o urmă, căci încă odată, nu poate fi vorba la noi acum de-o criză financiară, și cu atît mai puţin de una economică, — totul se reduce la o jenă financiară trecătoare.

De vînzare și de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafaţă de 2600 m. p. anume:

Corpul principal cu 7 camere spaţioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, șură. zemnic, pivniţă, grădină spaţioasă de flori și fructe.

Instalaţiune electrică și apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I, Cocea str. Bucșinescu 15 Iași.

Epitropia Generală a Casei spitalelor și Ospiciilor Sf. SPIRIDON DIN IAȘI

Face cunoscut că pentru ziua de 5 Noembrie 1912, s'a fixat termenul de concurs pentru ocuparea a posturilor de externi la spitalele pendinte de această casă.

Concursul se va ţine în camera colegiului medical din spitalul central, conform regulamenlui de concursuri în vigoare.

Domnii studenţi în medicină care voesc a concura sunt invitaţi să se prezinte la açeastă Epitropie cu cel mult zece zile înainte de termen cu cerere înscrisă și însoţite de actele prevăzute în regulamentul pentru concursurile posturilor medicale publicat în Monitorul Oficial cu No. 236 din 27 Ianuarie 1912.

No. 07793 3 Octombrie 1912

Litere-Științe-Arte

„Cei cinci..."—A făcut înconjurul scenelor europene de cîteva luni încoace, piesa germană, intitulată „Cei cinci din Frankfurt". O trupă de turneu a jucat-o și în București, iar un ziar teatral în darea de seamă, scrie:

„...Cei cinci din Frankfurt"—piesa care s'a reprezentat—este o comedie destul de slabă, care graţie subiectului ei, a fost jucată pe scenele cele mai însemnate din Germania și Austria.

Intr'adevăr—subiectul e original. De altfel singurul merit, sau singura calitate pe care o are. Ni se înfățișează familia celor cinci Rotschilzi, satirizîndu-se atît prejudecăţile timpurilor noastre, cît și puterea aurului, graţie căruia fraţii Rotschild isbutesc să fie rădicaţi la rangul de baroni și prin mijlocirea căruia caută să suprime graniţele ce există,—atît din cauza religiei, Rotschllzii fiind evrei, cît și din pricina deosebirei de rang—între fiica unuia din ei și un duce dintr'o familie domnitoare, care fiind într'o situaţie precară, apelează la capitalurile celor cinci fraţi.

Comedia aceasta, numai în cazul în care ar fi ireproșabil iuterpretată cînd fiecare actor ar face din rolul său un mic capo d'operă dp analiză sufletească și cînd totul ar fi bine studiat și analizat numai atunci ar putea să aibă un real succes".

Piesa, credem noi, e o lucrare literară și psihologică de valoare. Cere însă, într-adevăr, actori foarte buni.

Ori-cum, ocazia de a cunoaște subiectul acestei faimoase lucrări e binevenită pentru cetitori.

*

Fostul docent la universitatea din Iași d. E. Lovinescu se mîngăie de perderea catedrei de la Iași, publicînd un roman în „Universul".

Dacă n'a putut altfel...

*

Tînărul și fericitul autor dramatic francez Sacha Guitry a fost un moment bănuit de plagiat.

Un act de „La prise de Berg-opzoom" samănă foarte mult cu un roman al fraţilor Al. și Em. Fischer, carî făcuse plîngere către comisiunea autorilor și compozitorilor dramatici în acest senz.

Dar tînărul Guitry și-a dat cuvîntul de onoare că n'a cunoscut romanul în chestiune și cei doi fraţi autori s'au mulţumit cu... mica reclamă ce a rezultat din această afacere.

*

Greaca și latina se învaţă ușor după metoda indicată de Solomon Reinach, academicianul cunoscut și autor al celor două opere faimoase „Eulalie, ou le grec sans larmes", „Cornélie, ou le grea sans plaintes".

Acum eruditul publică: „Sidonie, ou le français sans peine».

*

La Stuttgard se pregătesc 3 reprezentaţii din „Ariadne à Naxos" de Richard Strauss.

O firmă din Berlin a cumparat toate biletele pentru aceste reprezentaţii și acum vinde locurile cu preţuri înzecite.

*

Reputatul dansator ruso-german Nijniski a conceput planul unui balet, pentru care Hugo von Hoffmansthal i-a promis un balet, iar Richard Strauss compoziţia.

*

O statistică a accidentelor pricinuite de vehicule în departamentul Senei din Franţa, în 1906:

Tramvaie . .	1.498	accidente
Automoaile .	1.797	»
Trăsuri .	10.736	»

Să nu se uite, însă că numărul trăsurilor este incomparabil superior automobilelor.

*

Opera lui Wagner „Parsifal" a fost tradusă în limba franceză de Raoul Gunsbourg, celebrul impresar și compozitor originar din Romînia, autorul libretului „Ywann le Terrible".

STRUNA ZILEI

COLABORARE GRATUITĂ..

Ziarul „Argus" e singurul care publică regulat tabloul falimentelor, moratoriilor, polițele protestate etc.

Prospect.

Iată o gazetă care,
Fără „premii" și „cupoane"
Să-și ocupe e în stare
Zilnic, lungile coloane...

INFORMAȚII

Darul Regelui.—Iată textul actului de danie prin care M. S. Regele dăruește Casei centrale a meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești, spitalul din Azuga.

„In anul mîntuirei 1912 și al 47 lea al binecuvîntatei Domnii a Majestăţei sale Regelui „Carol I al Romîniei" înălţatus'a acest spital infiinţat cu cheltuiala Majestăţei Sale pe moșia Regală „Clăbucetul Baiului" din jud. Prahova, în poiana numită „Colţul Roșu" pentru căutarea lucrătorilor bolnavi din fabricele întemeiate în Valea de sus a Prahovei și înzăstratu-s'a cu toate cele trebuincioase prin dărnicia fabricelor din Azuga și Buștenii și mai multor oameni de bine.

„Ca semn al dragostei obștești pentru tinerele vlăstare ale Moștenitorului Coroanei Remîne acest așezămînt va purta numele Principelui Nicolae, fiul A. S. R. Principelui Ferdinand al Romîniei și se dăruește de M. S. Carol I Casei centrale a meseriilor, Creditului și Asigurărilor Muncitorești pentru corporaţia „Principele Nicolae" din Azuga, înfiinţată în ziua de 28 Martie c. pe temeiul legii pentru organizarea meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești din 27 Ianuarie 1912.

„Casa centrală va avea iudatorirea de a întreţine acest spital și de a-i păstra menirea, primind cu precădere lucrătorii bolnavi din fabricele învecinate.

„Harul Domnului să binecuvinteze acest așezămînt înfiinţat într'un gînd de creștinească compătimire pentru alinarea celor în suferinţă și în viea dorinţă de a vedea propășind din viac în viac munca industrială, cu binefăcătoarele ei roade în frumoasa Vale a Prahovei.

„Scrisu-s'a acest act în trei exemplare din care unul s'a zidit în temelie, altul se va păstra în arhiva Casei centrale a meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești, iar al treilea în arhiva proprietăţei Regale".

La Piatra Neamţ a avut loc logodna d-rei Rosina G. Simionescu, cu d. avocat Ernest D. Kirculescu.

A, S.R. Principele Carol a împlinit astăzi 19 ani de viaţă.

Cu această ocazie Principele a fost înaintat locotenent în batalionul 1 vînători.

Intre ministerul de finanţe și arhitectul M. Alexandrescu a intervenit o transacţiune în ce privește clădirea antrepozitelor vamale din Iași, lucrare efectuată de d. Alexandrescu.

D. dr, Teodor Stihi a fost numit cu tillul definitiv la catedra de igienă de la liceul naţional din Iași.

Eri au sosit la Burdujeni, pentru a vizita instalaţiile abatorului de acolo, domnii Artur Konipzer și Anton Havrank, reprezentanţii guvernului austriac.

Următorii medicii din judeţul Iași au fost delegaţi să execute, în comuni rurale, lucrările de medicină legală: domnii D. Gr. Iamandi, I. D. Popescu și Matei Sava.

Astăseară, la orele 9 seara, are loc în sala Pastia, cea mai frumoasă distracţie oferită eșanilor, organizată de marele enciclopedist și ilusionist Dalmed, care a debutat și la curtea regală, fiind și decorat.

Profesorul Dalmed va sbura deasupra spectatorilor fără a putea fi zărit. De necrezut dar adevarat. Programul mai cuprinde: Misterele fachirilor, Gîcirea gîndurilor, oglinda magică sau revolverul misterios. Capul de mort vorbitor. Mare ședinţă spiritistă, etc. etc. Se va petrece minunat și îndemnăm publicul să ia parte la reprezentaţie.

Banca Iașilor

Societate anonimă

D-nii acţionari sunt invitaţi, a face vărsămîntul al doilea de lei 200 de acţiune cel mult până la 15 Octombrie a. c.

Două comunicate liberale.—Ziarele liberale din București publică astăzi două comunicate, pe care le reproducem mai la vale: primul este relativ la criza politică și la coucentrare, al doilea privește ţinuta partidului liberal faţă de armată.

Iată cum glăsuesc comunicatele:

Cei interesaţi ca starea turbure de astăzi să nu se limpezească și cari cu toată inconștienţa lor, tot se tem că vor duce răspunderile situaţiunilor, din care patimele strîmte nu-i lasă să iasă nici în faţa împrejurărilor de astăzi, caută să arunce asupra partidului naţional-liberal vina propriei lor neputinţi.

Pînă azi criza de partid și de guvern se petrece, cum e firesc, în sinul partidului conservator și partidul naţional-liberal n'a avut întru nimic a interveni, nici nu se consideră chemat a spune cuvîntul său asupra condiţiunilor în cari ar fi posibilă o concentrare. Cu o preocupare a interesului general, de tradiţie în acţiunea lui, partidul nostru, în faţa evenimentelor externe, s'a ferit să facă ori ce ar fi putut provoca noi complicaţiuni în situaţia internă. Dar tocmai aceste preocupări îl fac să constate, cu adîncă mîhnire, prelungirea unei situaţii netolerabile și necesitatea ce o impun, azi mai mai hotărît de cît ori cînd, interesele statului, ca ele să nu fie încredinţate unui crîmpei de partid, reprezentant violent al tuturor pasiunilor personale și de coterie.

*

In mai multe rînduri „Epoca" a publicat note cu aparenţă de comunicate oficioase, tinzînd să atribue guvernului actual tot meritul puterei militare a Romîniei.

Indrăzneala acelor care încearcă să introducă în oștire frămîntările patimelor ce-i absorb chiar în gravele momente de astă-zi, și-a găsit sprijinul în atitudinea partidului liberal, care în timpii din urmă a împins așa de departe grija lui patriotică de a scoate armata din discuţiile politice, în cît și atunci cînd în fruntea ministerului de războiu se află unul din cei mai pătimași politiciani, el s'a ferit de a-i critica actele, cu toate rătăcirile lui evidente.

Dacă progresele puterei noastre militare au fost neîntrerupte, aceasta se datorește în primul rînd muncei luminate a ofiţerimei noastre, iar mijloacele bănești puse la dispoziţia acestei puteri au putut fi sporite mulţumită înţeleptei politici a guvernului liberal din ale cărui excedente s'a desăvîrșit treptat întreaga noastră organizaţie militară.

Acei care văd în oștire, pe deasupra ori căror interese mai strîmte, garanţia cea mai puternică a propășirei acestei ţări, nu vor desprinde, din însăși încercările îndrăzneţe ale presei conservatoare, precum și din rezultatele ultimilor manevre, de cît datoria esenţială ca, în directivele și în comandamentul ei, armata să fie ferită de orice năzuinţi vătămătoare și să rămînă sub autoritatea permanentă și întreagă a aceluia care, după Constituţie, este șeful ei suprem și care găsește în Moștenitorul Tronului ajutorul Său firesc și înzestrat cu toate însușirile militărești ale Hohenzollernilor.

Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineaţă și seara litrul 0.40, oca		0.60
Cașcaval greçesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

a

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suș.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREȚURI EFTINE *Face și condiţiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

Tratativele de concentrare se urmează acum numai înăuntrul partidului conservator, în convorbiri ce au loc, acasă la d. Cantacuzino, între domnii Carp, Cantacuzino, Maiorescu, Filipescu şi Marghiloman.

Din cauza absenţei d-lui Filipescu din Bucureşti, convorbirele au fost suspendate pe două zile şi vor fi reluate Sîmbătă.

Domnul Titu Maiorescu va părăsi ţara la 15 Octombrie şi se va stabili, pentru mai multă vreme, la Wiesbaden, în sudul Germaniei, unde se află şi sora primului ministru, d-na Humpel.

La data plecării d-lui Maiorescu, criza va fi rezolvită şi chiar dacă se va forma un guvern de concentrare, d. Maiorescu, obosit, nu va face parte din el.

In onoarea reluării raporturilor normale: o scrisoare a d-lui N. Filipescu către d. I. I. Brătianu.

Datată din staţia Făurei, d. N. Filipescu a adresat o scrisoare şefului partidului liberal, scrisoare al cărui conţinut foarte delicat va contribui, suntem siguri, la o cît mai grabnică reluare a raporturilor între partidul conservator şi cel liberal.

Aflăm că s'au dat ordine la diferitele instituţiuni de stat, a se suspenda pentru moment lucrările în executare.

Această pînă la noi dispoziţiuni.

Bursa din Viena, după telegrame primite de bancherii din Iaşi, a fost astăzi şi mai fermă de cît ieri.

Decanii facultăţilor de litere şi de ştiinţi din Iaşi, au intervenit la ministrul de instrucţie, spre a-i reaminti că, potrivit legei, examenele de capacitate urmează să se ţie anul acesta în Iaşi.

Lucrările de reparaţie la instalaţiunea de apă continuă. Cu toate aceste se crede, că debitarea apei va mai fi întreruptă cîteva zile.

Confratele Ordinea *este autorizat de domnul Badareu să declare, că sentimentele sale privitoare la concentrare sunt diametrul opuse acelora ce-i le atribue* Viitorul.

D. C. Topa, învăţător la şcoala din Hagi-Giol, a fost permutat la şcoala din Ungheni.

Pentru instrucţia teoretică şi practică a pionierilor, fiecare regiment de cavalerie va întrebuinţa în cursul anului bugetar 1912—1913 următoarele cantităţi de explozibile: 100 cartuşe de dinamită 100 grame; 166 capse fulminant de mercur; 100 metri fitil Bick zorot; 33 capse pocnitoare şi 33 semnale luminoase.

Acest material se va consuma de corpuri din cel aflat asupra lor, iar scăderea lui se va cere pe baza procesului verbal încheiat de ofiţerul însărcinat în corp cu instrucţia practică şi teoretică a pionierilor verificat de ajutorul comandatului şi vizat de comandantul corpului.

Inlocuirea materialului consumat se va face prin stări de cerere, aşa că corpurile să posede întotdeauna asupra lor cantităţile de material explosibil prevăzut în manualul săpătorilor şi telegrafiştilor de cavalerie.

Atît actele relative la scăderea celui consumat cît şi stările de cerere pentru înlocuirea lui, se vor înainta pe cale ierarhică ministerului de război (direcţia cavaleriei).

D-na Elisa Bănulescu din Chişcăreni a obţinut un concediu de 25 zile.

Consiliul profesoral al facultăţei de medicină va fi convocat să se întrunească în cursul septămînei spre a întocmi programul de studii de şcoalei de farmacie, care va funcţiona în Iaşi cu incepere de la 15 c.

O telegramă particulară sosită din Atena, vesteşte că tratatul de pace dintre Italia şi Turcia a fost semnat.

D. D. Dimitriu inspector al Cassei Centrale inspectează astăzi Corporaţia din Tg. Frumos.

Neajunsurile provocate de lipsa apei au atins culmea. Eri s'a putut vedea în faţa gurei de apă de la Golia cîteva sute de femei, copii, barbaţi, veniţi din toate punctele oraşului spre a'şi lua apă.

Rîndul de apă s'a plătit astăzi cu 50 bani.

Mulţi din locuitorii mărginaşi îşi transportă cîte o găleată de apă cu tramvaiul.

Duminică se va ţine în localitate un meeting în contra războiului, convocat de clubul social democrat.

Sunt vacante trei burse la facultatea de ştiinţi din Iaşi; Una la secţia fizico-chimică, una la secţia ştiinţelor naturale şi a treia la matimatici.

D. docent dr. I. C. Constantinescu a fost numit, pe ziua de 1 Noembrie, conferinţiar în specialitatea fiziologie vegetală, la facultatea de ştiinţi din Iaşi.

Din fondul jubilar al Universităţi Iaşi, vor fi acordate anul acesta 30 burse a 50 lei lunar.

Şcolare.—D-na Ecaterina Constantinescu, institutoare la şcoala din Cotuari, a fost permutată la şcoala din Cîrpiţi.

D, I. Zaharia de la şcoala ein Bădeni, a fost trecut la Cotnari.

La nouă ani jumătate pe banca acuzaţilor.

Astă vară, la un joc de zmee, copilul Constantin Persu, în vrîstă de 9 ani jumătate, înjunghiase mortal, cu un cuţit, pe colegul său de joc Ghiţă Petruţ, de 11 ani.

Judecătorul de instrucţie clasînd afacerea, a făcut apel, la Camera de punere sub acuzare, partea civilă. Astă-zi apelul a fost primit şi astfel copilul Persu va apare înaintea tribunalelor, pentru crima de omor, săvîrşit şi izbutită.

Doamna Kaufman, soţia directorului Băncei de credit Român din Iaşi, a dat naştere unui băeţel.

La secţia II-a a Curţei s'a amănat ieri, procedura fiind incomplectă, judecarea apelului colonel Cazimir în contra jurnalului trib. Dorohoi, pentru punerea în posesie a surorilor lui G. Calmuski în averea lasată de acesta în România.

Domnul David Fischer a acţionat astă-zi în îudecată pe tatăl seu, d. Froim Fischer, ca să se vadă condamnat acesta să-i servească o pensie alimentară.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găseşte zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Noul program de astă seară Joi al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Hoaţa de copii, extrordinară dramă în două părţi. Adaptare cinematografică după drama lui Eugène Grange. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici ai teatrelor Réjane şi Sarah Bernhard.

Malurile fluviului Eure (Franţa) scene şi vederi de escursiuni pitoreşti.

Florăreasa din Palmas, naraţiune însufleţită.

Lombarzii, exerciţii de înaltă acrobaţie, scene artistice-sportive.

Rozalia e superstiţioasă, scene foarte humoristice.

Răzbunarea cerşetorului, scene comice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinzînd între altele:

Bucureşti, societatea „Sborul" organizînd primele alergări de biciclişti—Contele şi contesa Betheim la Sinaia—De la congresul eucaristic din Viena—Meeting de hidroaeroplane în Belgia—Marele duce Nicolae la Paris—Mare incendiu la Newyork—Serbări la Moscova: Centenarul răsboiului cu Napoleon I-iu (1812), Pe locul luptei, Ţarul, Ţarina, Ţareviciul, parada etc.—Moda pariziană—Mare incendiu la Chicago, un milion pagube etc, etc.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Vineri 5 Octomb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 4 Octombrie

Măcelul de la Scutari

—Plecarea ministrului turc din Belgrad—

Operaţiunile contra oraşului Beran

Ultimatumul statelor balcanice

Sofia.—Sefik Emin notabil musulman din Starazagon fiul fostului deputat în sobrania Bulgară a remis mari cantităţi de cereale şi rufărie pentru armata şi crucea roşie bulgară. Muftiul a invitat pe musulmanii din satele cu populaţiune mixtă să dea obolul lor pentru crucea roşie. Aceste măsuri au făcut o excelentă impresie în populaţiunea bulgară.

*

Salonic.—Trupe de intărire Turceşti în număr considerabil sunt în drum spre Scutari. Incercările Muntenegrenilor de a ataca Scutari au fost zadarnice. Muntenegrenii au avut perderi mari. Patru batalioane otomane au învins 8000 muntenegreni înspre Urania pricinuindu-le perderi colosale şi găsindu-şi moartea 600 muntenreni.

*

Athena.—Ministrul Turciei la Athena a primit ordin să părăsească capitala Greciei. Consulii turci din Grecia vor primi ordin de plecare dacă ruptura relaţiunilor va fi definitivă.

*

Belgrad.—Ministrul Turciei a cerut la orele 4 p. m. paşaportul seu şi a părăsit Belgradul la orele 6 seara cu tot personalul legaţiunei plecând spre Constantinopole via România.

Toţi reprezentanţii diplomatici ai marilor puteri şi ministrul Romîniei se aflau de faţă la înbarcarea lor. Suouşii turci au fost luaţi sub protecţia ministerului german.

*

Belgrad.—Şeful statului major sîrb generalul Putnici a plecat la graniţă să dirijeze concentrarea trupelor.

*

Sofia.—O ştire din isvor oficial spune că consiliul de miniştri de eri n'a luat nici o hotărîre cu privire la declaraţiunea răsboiului.

*

Podgoriţa. — După o luptă crîncenă coloana de sud a armatei Muntenegrene de sub conducerea generalului Martinovici a ocupat portul de pe muntele Muriel în faţa localităţei Tarabas; artileria Muntenegreană a terminat pregătirile de atac al acestei localităţi prin tirul ei. Coloana de nord de sub comanda generalului Vukotici îşi ocstinuă operaţiunile contra oraşului Beran. Coloana din centru se pregăteşte să-şi desfăşoare trupele din Tuzii spre Scutari.

*

Belgrad.—Se svoneşte că statele balcanice vor remite mîine ultimatele lor la Poartă. Totuşi din izvor competinte se declară că nu s'a stabilit încă vr'un acord definitiv cu Sofia şi Athena în această chestiune.

Numiri în diplomaţie

Berlin.—Principele Lihnovsky a fost desemnat ca ambasador la Londra.

Starea d-lui Roosvelt

Chicago. — Starea d-lui Roosvelt este satisfăcătoare. Medicii au hotărît să lase de o cam dată glonţul în piept.

Scandalul din Dieta Bucovinei

Cernăuţi.—La discutia budgetului în dieta Bucovineană deputatul romîn Chisanovici adresînd atacuri personale contra deputatului Blindu, acesta enervat la înbrîncit de la tribună şi şedinţa a fost suspendată.

La redeschidere s'a numit o comisiune de reprobare. Blindu cerîndu-şi scuze discuţiile camerei au continuat.

Escadra franceză

Paris.—O escadră de 6 Chirasate a plecat azi din Toulon să realizeze concentrarea anunţată, în Marea Mediterană.

Pacea Italo-Turcă

Roma.—Tribuna spune că un firman al Sultanului concede populaţiunei din Libia cea mai largă autonomie şi lasă soarta lor în propriile lor mîni.

In urma acestui firman Italia va publica un decret adresat mai ales arabilor concedînd deplina amnistie combatanţilor contra Italiei dacă vor depune armele.

Cei care se vor împotrivi vor fi consideraţi de rebeli.

Sechestrarea vaporului Principesa Maria

Comunicatul guvernului

Bucureşti. - Eri s'a ţinut un consiliu de miniştri, sub preşedinţia d-lui Maiorescu.

Consiliul s'a ocupat în primul rînd de sechestrarea la Varna a vaporului românesc „Principesa Maria".

S'a hotărît a se trimite o notă guvernului bulgar, cerîndu-se eliberarea imediată a vasului.

*

In acelaşi timp, s'a dat presei comunicatul următor:

„—Guvernul a fost înştiinţat de servicioul maritim, că vaporul Principesa Maria a fost oprit de autorităţile bulgare din Varna.

Guvernul a dat imediat instrucţiuni legaţiunei romîne din Sofia, ca să ceară absolută libertate a vaselor romîne şi să protesteze contra acestui fapt, contrar tuturor regulamentelor internaţionale.

Ocuparea oraşului Berana

- Convorbire cu d. Calincoff -

Răsboiul bulgaro-turc inevitabil

Sofia. —Se desminte ştirea că Turcii ar fi intrat în Bulgaria.

*

Bucureşti.—Azi dimineaţă un redactor al ziarului Adevărul, *a avut o convorbire ca d. Calincoff, ministrul Bulgariei la Bucureşti.*

D. Calincoff a declarat că pînă în acest moment n'a primit încă ştirea despre declararea răsboiului.

Aceasta însă nu însamnă, că această ştire nu poate sosi din moment în moment.

*

D. Calincoff a mai declarat că răsboiul este inevitabil.

Faţă de felul cum s'a purtat Turcia, situaţia din Balcani nu poate fi schimbată, de cît prin arme.

*

Viena.—Corespondantul din Peggoriţa al ziarului Neues Wiener Tagblatt, **spune că oraşul Berana, a fost ocupat de muntenegreni.**

Lupta a ţinut două zile.

Incendiul din Capitală

Bucureşti.—Azi dimineaţă un incendiu a isbucnit la magazinul de sticlărie Kislingen din Calea Victoriei.

Focul a fost localizat.

Congresul chelnerilor

Bucureşti.—In sala Amiciţia s'a deschis azi congresul chelnerilor.

Participă delegaţi din întreaga ţară.

Situaţia politică

Consiliul de miniştri.—Chestia concentrărei. — Consfstuirea de la domnul G. Gr. Cantacuzino.—Cînd se va cunoaşte rezultatul?

Bucureşti.—Consiliul de miniştri, ce s'a ţinut eri, sub preşedenţia domnului Titus Maiorescu, s'a ocupat şi de chestia concentrărei.

Consiliul a hotărît să stăruie ca concentrarea să se facă sub domnul Carp, iar în cazul cînd nu se va putea ajange la acest rezultat, concentrarea să se realizeze sub domnul Maiorescu, care va pastra externele, dar cu asentimentul d-lui Carp.

*

O consfătuire va avea loc zilele aceste la domnul G. Gr. Cantacuzino.

Vor lua parte şi domnii Carp, Marghiloman şi Filipescu.

Se va discuta şi căuta a se stabili un acord, pentru ca concentrarea să se facă sub d. Carp.

In cercurile guvernamentale din Capitală, se consideră concentrarea ca realizată.

*

E probabil că pînă Marţi să se termine în chip definitiv chestia concentrărei.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia

De Inchiriet
Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI — *este vacant un loc de elev pentru un tănăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.*

Profesoară de piano predă lecţiuni la domiciliu şi în familii. Condiţiuni avantajoase. A se adresa str. *Gîndu 8.*

De Inchiriet *dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza" In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.*

Se cedează contractul de închiriere a 4 camere cu bucătărie şi odae de lemne în casele Motăş, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăş.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

De Inchiriet de la 26 Octombrie 1912 **Un apartament compus din 4 sau 5 camera spaţioase** *la faţă cu sau fără salonul cel mare din spre stradă, antret, bucătărie, closet, un subsol, instalaţie de lumină, apă şi canal în strada Carol No. 44 din casele ocupate actualiminte de Cercul Militar; precum şi toate atenansele din curte compuse din 18 camere.*

A se adresa la Proprietarul Iulius Beer strada Cogălniceanu No. 11 Iaşi.

SE TAE LEMNE DE FOC Cu MASINA
CONDIŢIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală D. Lernovici, str. Zagravilor 41

„HÉLÈNE"
Magazin de Mode şi Furnituri
Iaşi str. Lăpuşneanu 30
Anunţă că, revenită din străinătate a, adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, şi Viena,** *o variată colecţiune* **de pălării** *modele ultimele creaţiuni, cum şi* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne.*
Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc. Preţuri extrem* **de convenabile.**

Dr. A. SPIRT
specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Domnişoara Erna Eckstein
reîntorcîndu se din Viena anunţă onorata sa clientelă şi onor public, că şi-a redeschis **atelierul de rochii şi confecţiuni de dame** *Str. Ştefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele şi modele cele mai noi.*
Angajează perfecte lucrătoare.

KALODONT.
PASTĂ DE DINŢI
de-vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc.
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris.
Reprezentanţi: Sam. Löbl, Bucureşti.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția ceea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, necontinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA" (ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,925,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.

Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;

Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.

Prelungirea automatică. (Neanulabilitatea asigurării).

Polița universală.

Plata imediată și integrală a sumei asigurate.

Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166 (foastă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăcuit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari ... *rezistă* la toate celelalte remedii.

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In doua cea d'antâia sa se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sêra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sêra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toți Drogheri și Farmacii.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1706. Sîmbătă 6 Octombrie 1912

Opinie publică

Trăim într'o epocă de frămîntări interne și externe. In adevăr nu e țară care să nu aibă preocupările sale zilnice, preocupări cari prezintă chiar oare care garanție. Franța, de exemplu, duce în interior luptă de moarte contra sindicalismului tendențios. Și cu toată distincțiunea ce se caută a se face între sindicalismul sănătos, acela adică care are în vedere numai interesele generale ale celor sindicați și cel nesănătos, în care se propagă anachia, antimilitarismul și antipatriotismul, totuși mișcarea aceasta e de natură a provoca îngrijorări.

S'ar putea zice că ajunge acestei țeri, treburile ei de toată ziua, fără să mai fie turburată de împrejurări exterioare.

Italia, de asemenea, după o luptă de decenii, abia ajunsese a se consolida în interior, organizîndu-și finanțele. Luptele dintre partide ca și asigurarea organizațiunii sale interne, erau de ajuns, pentru ca această țară să nu fie angajată în interior. mai multă vreme.

Noi de asemenea avem certurile și neînțelegerile noastre. Și la noi lupta politică e destul de serioasă, ba din acest punct de vedere suntem poate mai angajați de cît multe alte națiuni. Ne-ar ajunge poate atîta fără să mai fie nevoe a fi tîrîți în complicațiuni exterioare.

Se știe însă că nu vremele ascultă de om, ci acesta stă sub puterea lor.

Se prea poate dar, că de și suntem înflăcărați înăuntru să fim angajați și în afară.

In adevăr, de a dreapta Dunării, se aude zingănit de arme, care se crede a fi preludiul unei crîncene încăerări. Iar cei ce au a juca un rol direct în afacere se laudă cît pot. Astfel dacă ascultați ce se spune de o parte și alta fie care e pregătit și înarmat până în dinți, fiecare poate pune pe picior de războiu o forță formidabilă. Aceasta e lauda pe care de altminterea și în împrejurări mai mici, s'o aduc cei ce au o luptă de purtat.

Ca în toate mișcările de felul acesta, se produc exagerări de tot felul și, lucru curios, oameni foarte serioși sunt dispuși a le da crezare.

Or, în asemenea momente ar fi nevoe de o opinie publică, stăpînă pe sine, conștientă, care să-și dea sama de împrejurări, și care să fie un sprijin pentru acțiunea guvernativă.

Dar, pentru a avea așa ceva, este nevoe de o educațiune, care să aibă un scop bine determinat. Ideia de patrie, iubirea de neam, trebue însădită generațiunilor tinere pentru ca în momente grele să fie farul care să le călăuzească.

Aceasta însă va fi acțiunea, care trebue să cadă în sarcina profesorilor și în genere a învățătorilor de toate gradele.

Și zic acestea, pentru că după cît văd, în secolele noastre, chiar cele elementare se pare că domină curentul a se face știință, a se face discuțiuni înalte academice, și prea puțin, a se vorbi de acel patriotism, care ridică sufletele și le dă un ideal.

Eu cred că nota ce se dă astăzi discuțiunilor noastre politice ar fi schimbată dacă educația tinerilor generațiuni e mai bine supraveghiată și în special dacă ea are drept bază sentimentul patriotic.

Avem nevoe de formarea unui curent sănătos, mai ales cînd vedem că e de ajuns o vorbă, un strigăt aruncat de un inconștient pnntru ca toată lumea noastră să se zăpăcească, neștiind fiecare încotro o să apuce.

In adevăr e destul de lamentabil timpul prin care trecem de vr'o cîte-va zile. Se pare că noi care aveam încredere în armata noastră, în instituțiunile noastre, am perdut'o cu desăvîrșire.

De aceia cum ziceam e nevoe de o operă educativă a poporului nostru. Și această operă se poate înfăptui, pentru că avem elemente bune, care să pună mîna la lucru și să nu lase ca să se strecoare curente nesănătoase, ori de acele cari moleșesc inimile și micșorează curagiul.

Dacă n'avem însă acea educațiune a maselor, educațiunea pe care o dorim, ar trebui, să fim puși în plăcuta situațiune de a nu zice tot astfel despre ceia ce obișnuim încă a numi elita noastră socială.

Această elită își perde astăzi vremea în certuri fără folos.

Acum cînd probleme vitale încep a bate la ușă, la noi se discută ca pe timpurile cele mai bune și mai pline de îmbelșugare. Recolta e cam slabă, vînzări nu se pot face, mijloace de transport nu prea sunt, devize asupra străinătății nu găsim, aur nu intră în țară, ba pe lîngă aceste calamități mai suntem amenințați a fi amestecați într'o conflagrațiune generală, iar elita noastră se întreabă: se împacă ori nu se împacă? Rămîn conservatorii la putere ori vin liberalii?

Și cînd te gîndești că toate lucrurile stau pe loc, că suntem expuși la multe neajunsuri numai pentru capriciile unui singur om, fie el cît de inteligent, te întrebi, ce mai însămnăm toți ceilalți? Ce rost mai avem noi cetățenii? N'ai mijloace de circulație în Capitala țării pentru că X e supărat pe Y. Ce sunt vinovați locuitorii acelui mare oraș, ca să sufere din cauza capriciilor unuia, a animozității pe care dînsul o pune în lupta contra altuia?

Și cu toate acestea avem pretenția de a fi civilizați, de a nu ne lăsa conduși de unul singur, fie acel cît de priceput. Pentru a ajunge însă acolo, unde avem pretenția de a fi, ne mai rămîne drum de făcut. Avem dar nevoe de educațiune civică, educațiune care să ne dea caractere și care să întăriască pe cei mai slabi.

Trebue dar să luptăm pentru difuziunea învățăturei, pentru luminarea minților și pentru lărgirea dreptului de vot. Trebue să ajungem a realiza în o măsură cît mai largă, guvernarea țării prin ai săi și se înțelege că printr'un număr cît mai mare din ai săi.

In Franța ministerul anterior celui de astăzi, ministerul Caillaux, a căzut pentru că a încheiat niște convențiuni secrete cu Germania. Opinia publică s'a alarmat, și cu toate susținerile acelui minister, că e vorba de acte diplomatice secrete, ea n'a voit să țină samă de aceasta. A voit să fie pusă în cunoștință, și ministrul care procedase cu de la sine putere a trebuit să plece. Și nu se știe dacă vre-o dată miniștrii de atunci vor mai reveni. La noi, cine știe ceva despre mersul trebilor?!

De aceia se și explică faptul că la cele dintâi zvonuri ne eșim din sărite.

V. I. Radu

Raporturi normale

Excelentul nostru confrate La Roumanie *publică următorul articol:*

Cu privire la încercarea, care se face în acest moment pentru a se ajunge la o colaborare a partidului conservator cu partidul conservator-democrat, mai mulți dintre confrații noștri ating chestiunea restabilirii raporturilor normale între partidul coservator și cel național-liberal.

N'am fi intervenit, dacă tonul pe care îl iau anumite ziare conservatoare n'ar fi de natură să dezespereze și—să spunem cuvîntul—să desguste pe acei cari, ca și noi găsesc că restabilirea raporturilor normale e o necesitate de prima ordine.

N'am fi intervenit, pentru că noi credem că ziarele cari au onoarea de a reprezinta partidele, adică organisme vii și disciplinate, au ca misiune de a înlesni și nu de a împiedica sarcina oamenilor care diriguesc acele partide.

Cîte odată, însă, tăcerea nu mai e de aur.

De aceia, suntem siliți să vorbim.

Suntem siliți la aceasta, mai întâiu dintr'un sentiment de onoare și dintr'o datorie de conștiință.

Partidul conservator-democrat e acela care, din propria sa inițiativă și avînd simțimîntul răspunderii sale înaintea țării și a istoriei, a spus această chestiune prealabilă oricărei încercări de a schimba actuala situațiune politică în România, —situațiune care e detestabilă.

Așa dar, partidul conservator-democrat și el revendică onoarea—și el revendică onoarea și responzabilitatea—este acela care pune chestiunea. Deci, cu el trebue să se discute. El se simte în măsură a o face, și el nu are obiceiul nici de a ascunde adevărul, nici de a fugi de răspunderi.

De mai bine de un an, partidul conservator-democrat să silește să strige: „opriți-vă!“ acelora cari voesc să se sinucidă și, ceia ce e mai rău, să otrăvească existența țării.

Partidul conservator-democrat a întrebuințat toate mijloacele pentru a împiedeca greșelile capitale. El a avut norocul de a prevedea totul: prevederile sale s'au îndeplinit punct cu punct, și chiar mai mult de cît s'au îndeplinit.

Această vedere clară îi conferă dreptul moral de a mai da și astăzi sfaturi.

Este straniu că tocmai aceia cari au cumulat greșeli peste greșeli,—atîtea încît nu mai știe cum să iasă,—tocmai aceia să voiască acum să dea lecțiuni acelora cari n'au încetat un singur moment de a vedea drept și de a lucra bine.

Partidul conservator-democrat e acela care a pus axioma că, în împrejurările în care se găsește în ceasul de față Orientul european, Romînia are dreptul de a avea un guvern care se poată cere și obține concursul moral al opoziției, — un guvern care, dacă cumva nevoie ar fi, să se poată transforma dintr'un guvern de partid, în guvern național.

Ne dezgustă—o repetăm: ne dezgustă—de a intra în examenul micilor mizerii a vechilor animozități, justificate sau nu.

Fără a voi să exagerăm sau să înspăimîntăm pe cineva, ni se pare sigur că starea de lucruri în Europa este în așa fel, că toate nenorocirile sunt cu putință.

Zicem: cu putință și nu probabile.

Dar, patriotismul nostru, ca să vibreze, n'are nevoie de probabilitatea unei catastrofe. Posibilitatea îi ajunge.

In examenul sincer, profund și dezinteresat al situațiunei, am găsit că e un interes primordial ca Romînia să aibă astăzi un guvern, care, pe față și fără gînduri ascunse, să poată cere și să poată obține bunul acesta neprețuit care se cheamă concursul, aprobarea tuturor Romînilor.

Sub un regim parlamentar, această dorință se traduce prin formula următoare: trebuie ca guvernul Romîniei să aibă raporturi normale cu opoziția, în așteptarea ca să aibă cu ea raporturi cordiale.

*

„Epoca“ numește aceasta snobism.

O rugăm să afle că snobii suntem noi.

Nu suntem dintre acei cari au pretenții asupra bogății ideilor. Cînd, însă, avem una, nimic și nimeni nu ne-o poate smulge.

Intenția noastră nu e nici de a otrăvi desbaterea, nici de a îngreuna sarcina acelora, cari poate că se silesc să obție pentru Regat guvernul de care are nevoie în împrejurările de față.

Este, însă, de datoria noastră de a spune acelora cari nu înțeleg, acelora pe cari patima îi împiedecă de a înțelege, că am fi cei mai nenorociți dacă s'ar încăpățîna a nu pricepe,—dar că, cu toate acestea, noi vom merge pe drumul cel drept.

Se obișnuește, în ultimele timpuri, de a se compara situația actuală cu cea de la 1877.

O astfel de comparație nu poate să dovedească de cît o profundă ignoranță.

In 1877, nu era cu putință nici un fel de surpriză.

Se știa că Rusia se pusese de acord cu Austria-Ungaria și era evident că Rusia va bate pe Turci.

Războiul rămînea un episod sîngeros, un episod, însă, al cărui început și sfîrșit erau tot așa de sigure ca lumina zilei.

Astăzi, o conflagrațiune generală în Europa, ar fi nu numai o calamnitate fără precedent, dar și un imens semn de întrebare.

In fața unor atari posibilități, trebue să simtă cel puțin acest adevăr elementar, anume că Regatul are nevoie nu de un regim de rezboiu inferior, fie el chiar numai de vorbe și diatribe, ci de un regim mai mult de cît normal.

Dacă am fi în timpuri obișnuite am zice: Cu atît mai rău pentru cei ce nu pricep!

In timpurile în care ne găsim, însă, nu putem spune pentru nimeni: cu atît mai rău! Nu vom putea de cît să regretăm adînc lipsa ori-cărei energii romînești.

De aceea, sfîrșim nu cu surle și cu tobe, ci printr'un apel la datorie.

Incidentul cu vaporul Principesa Maria

Privitor la oprirea vaporului „Principesa Maria“ de către autoritățile bulgare din portul Varna, guvernul romîn publică următorul comunicat:

„Guvernul a fost înștiințat de serviciul maritim că vaporul „Principesa Maria“ a fost oprit de a părăsi Varna de autoritățile bulgare.

„Guvernul a dat imediat instrucțiuni legației romîne la Sofia, ca să ceară absoluta libertate a vaporului, protestînd contra acestui fapt contrar tuturor regulelor internaționale“.

Motivul invocat de autoritățile portului era că pe vaporul romînesc se găsesc refugiați otomani. Ori, întru cît războiul turco-bulgar nu este încă declarat în mod oficial, o asemenea măsură luată de guvernul bulgar este cu desăvîrșire lipsită de orice înțeles. Cu atît mai curios ni se pare, cu cît supușii otomani se găsesc sub protecțiunea pavilionului Romîniei, o putere amică Bulgariei, — după cum declară toți oamenii ei de stat, prin interviewuri, diverșilor ziariști.

Este adevărat, guvernul bulgar, în urma energicelor protestări de la București, s'a grăbit să elibereze bastimentul romînesc, totuși vexațiunea adusă serviciului nostru maritim cadrează foarte puțin cu acele declarațiuni de dragoste și de recunoștință cu care, de cîtva timp încoace, oficialitatea bulgară ne gratifică zilnic.

Intru cît ne privește, am prefera din partea bulgarilor mai puține protestațiuni de amiciție și mai multă corectitudine în raporturile internaționale.

„Distinsul primar“

Cînd s'a demis d. Grecianu din primariatul Iașului, junii Turci din jurul ilustrului adversar al concentrării plănuise să-i dea de succesor pe domnul... Stamatiu. Nu i-a fost scris, însă, Iașului să cadă așa de jos și primar fu ales d. Botez, fratele Anei Csilag.

O bună bucată de vreme d. Botez fu literalminte maltratat de grecenişti, iar acuma este numai lăudat. *Evenimentul* a ajuns chiar să-l recunoască de primar pe d. Botez și să-i dee și o delegație: în numărul său de ieri, ziarul grecinist recomandă „distinsului“ primar să iee măsuri contra sacalelor sacagiilor și-l învață să cumpere 50 sacale în contul comunei.

Delicata chestie a sacalelor intră, în deobștie în atribuțiile agenților sanitari, dar „Evenimentul“ o crede destul de importantă pentru un „distins“ primar ca d. Botez și-i recomandă să debuteze în cariera sa de prim magistrat al Iașului, Inspectînd sacalele și făcînd o comandă de 50 bucăți pentru onor. comuna Iași.

Domnul Botez trebue să se mulțumească și cu atît.

Fiind-că, la început, grecinismul se opusese că primarul orașului să fie onorat cu prezența unui gardist la domiciliul său privat—trebue considerat ca o temperare a relațiilor rele, fastul că-i se dă delegație să inspecteze sacalele și că-l onorează cu misia comercială de a tîrgui 50 asemenea obiecte.

De ce n'a fost însărcinat d. Stamatiu cu asemenea explorare-cumpărare? Primo fiind-că d. Stamatiu trebue să fie inspiratorul afacerei și apoi fiind-că d. Stamatiu este considerat ca adevăratul primar al Iașului—dovadă că el—și nu d. Botez—cedează loja primăriei, la teatru, șefului curățirei stradelor.

Primi-va „distinsul“ primar delegațiunile ce-i au fost conferite? Nu vom greși răspunzînd afirmativ, fiind-că de altă treabă nu este bun, la primărie, “distinsul“ primar—poate se va specializa macar în arta de a inspecta și cumpara sacale.

OFENSIVA TURCILOR

O telegramă sosită în cursul nopții, arată că Turcia, după ce a rechiemat pe reprezintanții sei, a declarat răsboiu Greciei și Serbiei.

Pe ziua de azi, marea presă europeană este pesimistă. Organele din Viena, și chiar „Neue Freie Presse“ consideră răsboiul ca început și nu-și ascunde gravitatea consecințelor.

La Paris ultimele știri au provocat o atmosferă de neliniște. Convocarea de urgență a unui consiliu de miniștri a adus o scădere la bursă. Aceasta a făcut pe primul ministru francez, să publice un comunicat, prin care să arate, că în consiliul de miniștri s'au discutat chestii pendinte și numai în treacăt chestia balcanică.

In chip oficial, Austria s'a văzut nevoită să desmintă știrea despre mobilizare. Nu e însă mai puțin adevărat, că toate trupele aflătoare în Cracovia, în frunte cu pionierii, au fost expediați spre frontieră.

Un mare ziar german, vorbind de plecarea acestor trupe, zice că în ochii ofițerilor se putea ceti vădit, că nu se duc la manevre.

Dar resboiul în Balcani, încă n'a luat o turnură gravă, din cauză că pînă în momentul, cînd scrim aceste rînduri, Bulgaria n'a intrat în luptă. Dar, după cum a arătat și d. Calincoff, reprezentantul Bulgariei din București, această declarare o așteaptă din moment în moment. Intrebarea ce se pune acuma, e ce se va întîmpla?—Am arătat de la începutul acestui articol, îngrijorarea ce domnește pretutindeni, că războiul nu va putea fi localizat cu ușurință și teama ce există, ca nu cum-va conflagrațiunea să devie generală.

Teama aceasta, face ca toată lumea să fie alarmată și fie care să urmărească cu o vie încordare, mersul evenimentelor din Balcani.

D.

Inainte de Stagiune

Aseară, în sala plină a teatrului național, unde trupa de operetă a d-lui Grigoriu își urmează reprezentațiile, s'a distribuit prospectul viitoarei stagiuni a teatrului ieșan.

El cuprinde între altele, o introducțiune a directorului, intitulată: Cîte-va cuvinte și care cuprinde următoarele remarcabile reflecțiuni.

„Și de data aceasta, după încercările unei noui stagiuni: 1911—1912, putem afirma că Teatrul nostru Național se află în vădit progres. Fără îndoială că suntem încă departe de ceia ce ne-am propus să realizăm și de ceia ce publicul ar avea dreptul să ceară de la o instituție de cultură ca aceasta. Insă salturi nu se pot face cînd e vorba de progrese în domeniul cultural. Săriturile de altminteri ori cînd și ori unde pot fi primejdioase.

Ne-am propus, de la venirea noastră în fruntea Teatrului Național ieșan, cîteva lucruri.

Intre altele, în primul rînd, îmbunătățirea stării materiale a artiștilor. De aceasta se leagă strîns rîvna și dragostea lor pentru instituție. Arta nu trebue să-ți dee tristul privilegiu de a pieri de foame.

Apoi am țintit la îngrijirea repertoriului și, treptat, a montărilor: avem deci în vedere publicul.

Sporul budgetului nostru, de la 136 mii în 1910—1911 la 189 mii în 1911—1912, ne-a puus în măsură să dublăm aproape retribuțiile personalului artistic. Actualul budget ne-a îngăduit să facem cheltueli pentru înoirea materialului scenic.

E un început numai, căci trebue urmărit scopul necontenit și într'o direcție și în alta: trebue îmbunătățită treptat și starea artiștilor și starea scenei.

Nădăjduim să ajungem la asta, ori să croim măcar drumul spre țintă. Noi avem toată buna-voința; artiștii dovedesc muncă și rîvnă; publicul dovedește simpatia lui crescîndă pentru instituție prin *frequentare*, care a fost în progres față de alți ani în 1910—1911 și poate cea mai mare pînă acum în 1911—1912.

Totuși credem că teatrul nostru, veche și frumoasă instituție de cultură, ar trebui să se bucure de mai multă asiduitate din partea publicului. Ar mai trebui să se bucure și chiar de mai multă indulgență.

Teatrul nostru e pus în cumpănă tot deauna cu marile teatre în care o piesă face serii de zeci și sute de reprezentanții. Publicul nostru fără îndoială e select și pretențios în materie de teatru. Ne permitem totuși a-i atrage luarea aminte asupra faptului că nici odată la Iași o piesă n'a făcut serie de zece săli pline.

Avem încă un public restrîns, acelaș și acelaș, căruia trebue să-i dai necontenit altceva. In alte părți o trupă face repetiții foarte multe înainte de a începe *reprezentările* unei piese; după patru cinci reprezentații artiștii încep a se simți în rolele lor.

Intr'un teatru ca al nostru, care trebue să schimbe de patru zeci de ori afișul pe stagiune, din nevoe nu din plăcere, repetițiile trebue să se facă într'o încordare și o înfrigurare am putea zice tragică.

Nu mai vorbim de faptul că nu poți judeca pe artiști de la prima reprezentație, care devine de multe ori ultima, și nu poți osîndi montarea unui teatru care ar fi forțat să cheltuiască pentru atîtea zeci de piese, fără folos. Un teatru care dă două-trei piese nouă pe an și încasează de la săli pline, toate face orice cheltueli de montare.

Nu mai vorbesc în sfîrșit că e întru cît-va nedrept să compari pe artiștii noștrii care au jucat de două ori o piesă

Mobile LOBEL

IAŞI — 32 Str. LAPUŞNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé şi Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE *Face şi condiţiuni de plată avantajoase.*

cu artişti străini care joacă aici aceiaşi piesă a suta nri a mia oară.

In sfîrşit, judecăţile, regretele, doriuţele se pot urma aşa multă vreme. Mulţi dintre cititorii acestor rînduri le vor înţelege.

Aici se găseşte şi explicaţia *reluărilor* căci omeneşte ar fi peste putinţă să dai necontenit spectacole nouă. O aşa pretenţie ar fi şi o absurditate.

In doi ani, cît am lucrat cu artiştii Teatrului Naţional din Iaşi, le-am cerut energie şi nădejde.

Acum începem împreună a treia stagiune. Nu cerem publicului de cît să răsplătească în măsura de pînă acum, progresiv, străduinţele noasrre. Se munceşte cu rîvnă ; am înzestrnt scena cu cîte-va lucrări nouă ; aşteptăm cu încredere ceasul cînd, ridicîndu-se cortina asupra asupra începutului nou de stagiune, vom începe chiar din nou a ne mai face datoria.

Director, **Mihail Sadoveanu**

STRUNA ZILEI

CÎND NU E APĂ..

La cişmelele iaşane
se dau adevărate lupte
pentru apă.

Ne'ntrebăm cu ce mijloace
L'am fi stîns, noi—bieţi iaşani—
Dac'ar fi venit încoace
Focul din... Balcani !

OAMENI ŞI LUCRURI

Gospodărie poloneză

E o oară tîrzie de seară. Dar în jurul cişmelei de peste drum norodul continuă a face strajă. Sunt mulţi; sunt sute. E o rumoare care umple văzduhul, ca şi cum s'ar înălţa dintr'o pustie imensă, glasuri de revoltă către cer.

Şi cu toate aceste ce norod resemnat, ce mulţime disciplinată şi înfrînată !...

Ne întrebăm ce ar face domnii din fruntea comunei dacă sutele, miile de iaşani cari stau, într'o dureroasă aşteptare, pe frigul acesta al serilor umezoase de toamnă, postaţi în faţa oftigoaselor cişmele, triste rămăşiţe ale trecutului !— ar da năvală în curtea primăriei şi *ar pretinde* autorităţii să-i dee apa ce e *datoare* să-i dea cu regularitate, cu îndestulare, în schimbul dărilor ce se percep cu o nemiloasă regularitate şi îmbelşugare ?

Da, să-i pretindă, pentru că e un drept al populaţiunii să nu fie expusă, atît de des şi atît de neaşteptat !—unei cumplite suferinţe, unei torturi, unei primejdii, — inr, pe de-asupra, unei exploatări ruşinoase, ca în codrul Vlăsiei.

Nu e nimeni stăpîn în oraşul acesta ? Nu e nimeni răspunzător în satul lui Cremene ? Nu e nimeni *plătit* de cetăţeni—bine şi scump plătit — ca să aibă datoria de a veghea şi chiar de a prevedea ?

Nu credem să ne înşelăm, ori să exagerăm, cînd afirmăm că un primar vrednic de această demnitate şi conştient de sarcina ce are de îndeplinit—ne gîndim, bună-oară la un Gh. Lascar, ca să fim aproape de amintirea tuturora — n'ar fi avut o clipă de răgaz şi nu ar fi văzut numai în lojile, ori în trăsurile primăriei bălălănindu-se toată ziua (ce crezi domnule... Bălălănescu, şeful serviciului apelor ?) fără pic de mustrare şi fără pasiune pentru atîtea nevoi.

Un oraş întreg însetat; şcoli, spitale, prăvălii, hoteluri, locuinţe— cu robinetele secate; străzile murdare; incendii şi dezastre posibile; molime şi epidemii în perspectivă,—iar norodul, tăcut şi resignat, luptîndu-se doară în preajma cismelelor, reînviate odată cu vechii lor amanţi, —aparii, singurii cari se... îmbogăţesc în aceste vremi de ananghie !

Subt podul de peste Bahlui,—ce tristă ironie în amintirea acestui nume simbolic, pentru trecutul bolnav al Iaşului ! — locuitorii regiunii au desfundat un vechiu şipot glodos,—ca să se adape.

In faţa casei apelor, a sfintei Golii,— mulţimea e... mobilizată — sau imobilizată, mai bine zis — ca pentru bătălie. E o rumoare asurzitoare, o sinistră simfonie, un concert tragic... Un clinchet nesfîrşit de căldări, de cofe, de sticle, de căni, de ciubere, de pahare şi de simple pahare. Iar domnii edili se amuză, inconştienţi.

Nimeni nu-şi face iluzii. Răspundere propriu zisă nu există; sancţiune nu are nimeni; de pedepse penale administraţia nu se teme. Publicul nu poate trimite primăria la închisoare, chiar dacă se fac erori criminale şi se periclitează viaţa unui tîrg nenorocit. De aceea facem numai constatări platonice şi opinăm a se trimite cei vinovaţi, dacă nu la ocnă, macar—ca să-şi încunune opera — la... Golia.

Rodion

P. S. Alaltăseară, în „Gospodăria poloneză", d-nele Leonard, Grand şi Cinsky, în captivante costume respective, se lăudau mereu că au făcut... baie între culise. Era numai o ironie, suntem siguri, la adresa gospodăriei... poloneze, care trona în loja primăriei. Dar, ori-cum, spectatorilor le lasa gura... apă. Nici măcar asemenea glume nu s'ar cădea să se facă pe scenă, în a doua Capitală.

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

Şedinţele Dietei

Scene tumultoase—Un deputat pălmuit —Regularea financiară a băncilor cooperative amînată—Democraţii ieau defensiva.

Cernăuţi 4 Octombrie.—Şedinţa de azi a Dietei Bucovinei a fost un adevărat teatru de bîlciu, în care reprezentanţii poporului s'au încăerat, cercînd să se zugrume unul pe altul, din cauza raporturilor duşmănoase ce există între dînşii.

Se ştie că chestia regulării financiare a băncilor cooperative din Bucovina, a fost luată drept argument de către partidul naţional-romîn, pentru a se face o obstrucţiune straşnică în Dietă, silindu-se astfel disolvarea ei şi înscrierea de alegeri noui.

Această chestiune care a dat loc la desele conflicte dintre partidele romîneşti în ultimul timp, preocupă în cel mai înalt grad pe politicianii bucovineni şi fiecare caută ca dînsa să fie odată resolvată şi să dispară din discuţia politică.

Numai partidul naţional-romîn se serveşte de dînsa ca armă contra democraţilor, cari au fost pînă acum la putere, crezînd că prin aceasta îi va face să dispară de pe arena politică.

Era deci de prevăzut, că de îndată ce această discuţie va începe în dietă, vom avea de înregistrat incidente regretabile.

In ultimul moment însă situaţia s'a schimbat.

De astă dată obstrucţioniştii sunt democraţii. Şi iată de ce:

In urma primei şedinţi publice a dietei pentru a se înlătura o eventuală obstrucţiune a partidului naţional-romîn pe tema asanărilor, comisiunile dietei au hotărît amînarea acestei chestiuni pentru viitoarea sesiune şi alegerea a 10 deputaţi, cari să se ocupe cu această chestiune pînă atunci.

Partidul naţional s'a declarat mulţumit. Cel democrat înaă, socotind aceasta ca un succes al celor dintăi s'a retras din majoritate, începînd a face în dietă o opoziţiune energică proiectelor de legi şi budgetului.

In astfel de împrejurări s'a deschis şedinţa de eri.

Primul punct din ordinea de zi fiind regularea rîurilor, chestiune de o importanţă capitală, şedinţa a fost liniştită şi discuţiile au urmat fără nici un incident, avînd ca resultat votarea în întregime a proectului de lege corespunzător.

După aceasta urmînd votarea budgetului, democraţii au început a face obstrucţia. Intre altele ei s'au motivat atitudinea prin faptul că au fost traşi pe sfoară de majoritate.

Orele fiind însă înaintate şedinţa s'a amînat pentru azi, cînd au avut loc scene oribile.

La oarele 5 p. m. mareşalul declară şedinţa deschisă dînd cuvîntul deputatului democrat dr. Aurel Onciul. D-sa chiar şi începe obstrucţia vorbind 5 ceasuri fără întrerupere contra budgetului.

După d-sa vorbeşte deputatul Halip, iar apoi deputatul Chisandvici, unul din cei mai buni oratori democraţi.

D-sa după ce ilustrează faptele naţionaliştilor, atacă vehement acest partid pe care îl numeşte reclamagiu. D-sa se mai ocupă şi cu cîteva personalităţi ale acestui partid, zeflemisîndu-i.

La un moment dat deputatul dr. Blîndu se repede la orator, dîndu-i două palme puternice, fapt care a atras după sine un tumult îngrozitor. Vociferările nu mai conteneau. Deputaţii se insultau reciproc în mod trivial. Clopoţelul preşedintelui nu se mai auzia. Cu mare greutate după vre-o 20 minute de fluerături şi huiduieli mareşalul s'a putut face înţeles, suspendînd şedinţa pentru 30 minute.

La redeschidere, deputatul Chisanovici, continuă pe un ton şi mai vehement, la adresa unor deputaţi, ceea ce a făcut pe preşedinte să-i retragă cuvîntul.

Această întîmplare a dat loc la noi scandaluri, necesitînd o nouă suspendare a şedinţei pentru alte 30 minute.

Se făcuse orele 12 noaptea, cînd furtunoasa şedinţă se redeschisese pentru a treia oară.

Deputatul Chisanovici propune amînare şedinţei. Preşedintele se opune. Chestiunea fiind pusă la vot, propunerea deputatului Chiranovici e respinsă.

După aceasta se mai anunţă la cuvînt peste 40 de deputaţi. In sînul majorităţii să observă o mişcare vie şi se crede că şedinţă va dura toată noaptea.

După ce mai vorbeşte deputatul Strancher contra budgetului, deputatul Vasilco propune închiderea discuţiei, lucru ce stîrneşte din prostestări şi strigăte din partea celor ce s'au anunţat de la un cuvînt.

*

Propunerea însă pusă la vot se primeşte, în puternice strigăte de „ruşine" ! „Ni se răpeşte libertatea cuvîntului ! etc. etc.

Dintre toţi oratorii anunţaţi, s'au ales doi, unul pentru, şi altul contra, după a căror cuvîntări, discuţia s'a închis la o rele 4 dim.

Budgetul a fost votat cu o majoritate sdrobitoare.

Cu aceasta s'a terminat şedinţa de azi anunţîndu-se ordinea de zi pentru şedinţa de mîne, care va începe la orele 4 p. m. şi cînd se crede că vor avea loc noi scandaluri, de oare ce în discuţia de mîne va fi vorba de regularea financiară şi de modificarea statutului băncii ţării.

Pînă în acest moment succesul a fost de partea partidului naţional căci a reuşit să-l doboare pe cel mai mare contrar pe d. Lupu care şi-a dat demisia din demnitatea sa de preşedinte a băncii ţării.

Cu toate acestea, democraţii speră, prin obstrucţie sistematică, să împiedice orice discuţie a celorlalte proiecte de legi ast fel să arăte că fără dînşii orice discuţie e exclusă.

*

Pînă una alta însă, democraţii au fost puşi în defensiv.

Ultima şedinţă a dietei va fi Sîmbătă seara, cînd seziunea chiar va fi închisă de tot.

Asupra populaţiei ţării incidentele scandaloase din dietă au produs o impresie cît se poate de urîtă.

Gama

Litere-Ştiinţe-Arte

„Curagiu" literar.—Războinicul organ local al naţionaliştilor a anunţat o campanie literară. Inainte de a o inaugura dă următoarea dovadă de... curagiu, să-i zicem—literar :

„In numărul nostru trecut—vorbindu-se de chipul discutabil de a recenza al matroanei literare „Viaţa Romînească" —s'a avansat din eroare că apreciatul nostru colaborator Victorian e autorul studiului, cu privire la unele moravuri „poporaniste" pe care-l vom publica.

Autorul acelui extrem de interesant studiu—în posesia căruia am şi intrat şi care va vedea lumina tiparului chiar din primul număr ce urmează—e însă un distins publicist din localitate, de achiziţia căruia nu ştim cum să ne felicităm mai bine—ce-şi va păstra de-ocamdată anonimatul iscălind „Adrian".

Adecă cum devine cazul ? Redacţia na ştia oare cine e autorul studiului pe care-l avea gata ?

Ori e d. Victorian prea cunoscut şi ţine să se ascundă, de teama vre unui... examen universitar ?

Şi ce mi-i Victorian, ce mi-i Adrian, dacă e vorba de dus o campanie literară în numele unui partid ?

Ce seriozitate prezintă asemenea notiţe cu reticenţe, echivocuri şi retractări ? Cine le crede şi cînd le mai acordă credit ?

Toată lumea va şti că Victorian e Adrian, întocmai cum în vechea operetă se cîntă :

Căci Celestin e Floridor
Şi Floridor e Celestin...

*

Autorul dramatic Georges de Porto-Riche pregăteşte o nouă ediţie a versurilor sale, apărute de mult sub titlul : „Bonheur manqué".

Scriitorul a declarat la Bruxelles că apariţia primei ediţiuni a acestei opere a fost pripită din cauza unui editor nerăbdător. ?

*

In Spania teatrele au o organizaţie dierită de a teatrelor europene.

Se joacă aproape neîntrerupt după amiezile şi seara. Piesele sunt mici, aşa că spectatorii pot vevi în ori-ce oară de zi, ori de seară, fără să pieardă reprezentaţia.

Cel puţin de 3 ori se schimbă seria de spectacol.

*

Un jubileu interesant serbează acum teatrul „Palais Royal" din Paris cu „Petit Café" a lui Tristan Bernard.

Un an de zile comedia excelentului humorist a ţinut afişul fără intrerupere. Cu matineele la olaltă a atins 378 de reprezentaţii.

D. Vlad Cuzinski care a văzut piesa la Paris e convins că la comedia va serba n această stagiune un iubileu de cel puţin.., zece reprezentaţii. Recordurile teatrale la Iaşi sunt modeste.

*

In duelul dintre criticul Leon Blum şi dramaturgul Adrian Veber—la Paris—a fost destul de serios rănit acesta din urmă.

*

„Paris-Journal" publică un admirabil entre-filet artistic despre sculptorul romîn Brincuşi, ale cărui noui cercetări promit să facă o adevărată revoluţie în cercurile artiştilor parisieni.

*

„Terre de France" este titlul unei noi reviste literare bilunare, care va apare la Paris pentru a susţine lupta nouilor curente ce se agită în artă.

*

Germania are şapte hangare militare pentru dirijiabile ; La Conia, Strassburg, Metzi, Konigsberg, şi trei la Tegel (o mahala a Berlinului). Aceste 6 hangare au o lungime de 130—150 metri, adică pot să adăposteasca Zepelinuri de 19,000 metri cubi.

*

Lupta încinsă între cele două... ţărmuri ale Genei—„le livre droit" şi „le rive ganche" cu ocazia alegerii unor „prinţi" —al poeziei şi al prozei—n'a încetat încă. Se ştie că lui Paul Fort, ales al ţărmului stîng, îi s'a opus dincolo Paul Reboux. Iar în proză s'a opus lui Han Rijner,— lauriatul ţărmului stîng,—nuvelistul Henri Duvernois, favoritul ţărmului celuilalt...

INFORMAŢII

Guvernul bulgar s'a grăbit să dea explicaţiunile necesare asupra incidentului vaporului „Principesa Maria" la Varna.

Guvernul din Sofia declară că întru nimic nu s'a gîndit să reţină vaporul, dar că formalităţile pentru controlul paşapoartelor şi a actelor de stare civilă a supuşilor turci ce voesc să părăsească Varna întărzie îmbărcarea musulmanilor şi prin urmare plecarea vaporului.

D. Ghica ministrul nostru la Sofia, a telegrafiat ministerului de externe că guvernul bulgar a dat instrucţiuni grabnice autorităţilor din Varna, ca operaţiunile de poliţie să fie efectuate cît mai repede posibil pentru ca „Principesa Maria" să-şi poată urma drumul său.

In acelaş timp ministrul nostru la Sofia, a telegrafiat la Varna comandantului vaporului „Principesa Maria" că poate părăsi portul cînd va voi.

*

Din Varna se telegrafiază că vaporul „Principesa Maria" a părăsit azi dimineaţă portul, îndreptîndu-se spre Constantinopole.

A apărut decretul prin care d. C. Lateş, sub şef de birou la prefectura judeţului Iaşi, se înaintează şef, în locul d-lui N. Giurgeanu, scos la pensie din o ficiu pe ziua de 1 Octombrie.

D. Gh. Volceanu inspector financiar al circumscripţiei Iaşi şi d. August Opran director al creditului viticol au început astăzi inspectarea ad-ţiei financiare din localitate.

Aflăm încetarea din viaţă a d-nei Sevastiea I. Cumpătă, mama prietenului nostru I. Cumpătă.

Direcţiunea Vămilor, a admis oferta unei case străine, de a instala în timp de o lună calorifere în localul vămei Iaşi.

Consiliul judeţian a fost convocat pentru 15 Octombrie.

La ordinea zilei, sunt mai multe chestiuni importante.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAŞI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAŢIUNE MODERNĂ
CONSULTAŢIUNI:
DELA 8—10 a. m. şi DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
şi
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Pentru inspectarea şi controlul întreţinerii şi păstrării muniţiilor şi armaturei aflate în magazii şi asupra companiilor de la stabilimentele şi depozitele de artilerie, ministerul de războiu a hotărît astfel :

Inspecţiile ce se vor face vor fi : Permanente, trimestriale, anuale, speciale şi generale.

Inspecţiile permanente se vor face la companii de către comandanţii depozitelor. Inspecţiile anuale se vor face de către directorii stabilimentelor şi comandanţii depozitelor.

Inspecţiile speciale se vor face de către un ofiţer superior din direcţia armamentului.

Acest ofiţer va fi ajutat :

Pentru inspecţiunile de armatură şi trăsuri, de maestrul controlor al arsenalului. Pentru inspecţiile de pulberi şi muniţiuni, de către unul din chimiştii pulberăriei armatei şi unul din maeştrii atelierului de încărcare de la pirotechnia armatei.

Inspecţiile generale se vor face de către inspectorul general al stabilimentelor militare cu prilejul inspecţiei ce va face acelor stabilimente şi depozite.

Inspecţiile se vor face potrivit cu prevederile art. 1—5, 179—187, din regulamentul armamentului portativ.

Data inspecţiunilor trimestriale şi anuale se va fixa prin ordinea de zi.

Inspecţiile speciale se vor face la datele fixate, de minister şi se vor anunţa stabilimentelor şi depozitelor cel puţin cu 48 ore înainte. Rezultatul inspecţiunilor trimestriale, anuale şi speciale se vor consemna prin procese verbale, din care un exemplar se va înainta direcţiei armamentului. Stabilimentele şi depozitele vor înainta trimestrial direcţiei armamentului situaţiile armăturii, muniţiilor şi trăsurilor aflate în depozite şi asupra companiilor de pe modelul deciziei ministeriale abrogată în 1913.

Şcolare.—Duminică 7 Octombre ora 9 a. m. în localul şcoalei de băeţi No. 7 „Gh. Asache" se vor împărţi paltoane elevilor ajutaţi de „Societatea pentru învăţătura poporului romîn." D-nii institutori sunt rugaţi a asista la solemnitate.

— D-ra Maria Bulai absolventă a 5 cl. secundare a fost numită pe 1 Octombre suplinitoare la Zmeu, comuna Lungani—Iaşi.

— D-ra Lucreţia Focşa Invăţătoare în satul Burdujeni, a fost detaşată pe 1 Octombre în Tg. Burdujeni, la catedra d-rei Petrovanu.

Azi dimineaţă a fost găsit lîngă halta Nicolina, corpul cumplit mutilat a lui Alexandru Şerban, şef de coloană.

Se crede că adormind, ar fi căzut din tren şi strivit.

Foastele profesoare şi maestre precum şi foastele absolvente ale Atelierului de Croitorie de la Şcoala Profesională Sf-tul Sava din Iaşi, sunt rugate a-şi da cît de curînd adresa lor la Direcţia Şcoalei, arătînd tot odată dacă doresc să participe la serbarea, ce se va face în cursul lunei Octombrie, în urma retragerei la pensie a D-nei maestre Elena Tisescu.

Administraţia Comunală a dispus azi reparaţia tuturor chioşcurilor de ziare proprietatea Comunei.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găseşte zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Apollinaris

Apă minerală de cură şi de masă, cu o reputaţiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuinţat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Ultime Informaţii

Circulă svonul, că direcţia generală a căilor ferate, ar fi dat un ordin, prin care urmează a se suspenda ori-ce transit de mărfuri pe timp de 9 zile, urmînd ca vagoanele libere să fie ţinute la dispoziţia direcţiunei.

Reproducem svonul sub toată reserva ce comportă.

Lucrările de reparaţiune tot nefiind încă gata, Iaşul va fi încă cel puţin 2 zile lipsit de apă.

Consiliul comunal din Berlin, a votat în şedinţa de aseară, o subvenţiune de 600,000 mărci, pentru importul de carne proaspătă din Rusia şi Romînia.

Pe ziua de întăi piaţa financiară a Capitalei, n'a avut mult de suferit. S'au protestat poliţe ceva mai multe ca de obicei, dar atîta tot.

Instituţiile financiare n'au avut de suferit, afară de o singură bancă — neinsemnată de altfel—care n'a fost în stare să restitue depositarilor sumele depuse. Se crede însă, că lucrurile se vor aranja şi cu această bancă. In ori-ce caz o cădere e pentru moment exclusă.

Poliţia a organizat un serviciu special, pus sub conducerea unui subcomisar, pentru a evita certurile şi incaerările ce au loc în faţa gurei de apă de la Golia.

Comisiunile de judecată instituite pe lînga Corporaţiile din localitate au fost convocate aseară, pentru a lua cunoştinţă de regulament.

Nu s'a putut lucra din cauza lipsei personalului.

Domnul R. Ghenadie, director la Inchisoarea Slănic, a fost transferat în aceiaşi calitate la penetenciarul Iaşi.

Duminică 7 a. c. la ora 10 a. m. va avea loc deschiderea cursurilor universitare, cu care ocazie d. Iulian Teodorescu, delegatul facultăţii juridice, va vorbi despre „Desvoltarea socială a Romîniei".

D. Savul a fost numit secretar al Facultăţii de drept.

Opereta Grigoriu mai joacă în Iaşi numai până Marţi 9 Octombrie cînd ne părăseşte spre regretul unanim. Ultimele reprezentaţii vor decurge în modul următor: In astă sară Vineri, *Eva*, marele succes al Floricăi Cristoforeanu şi a lui Leonard. Sîmbătă 6 Octombrie după cererea generală, *Studentul cerşetor*. Duminică în *matineu, Dama în roş*, marele succes al trupei şi *sara* faimoasa operetă *gospodărie poloneză*, la care publicul se prăpădeşte de rîs, veselii Maximilian şi Carussy avînd creaţiuni splendide. Luni 8 Octombre, *Duşmanul femeilor* operetă cu muzică delicioasă la care şi-a dat întîlnire un public imens; iar Marţi 9 Oct. *ultima reprezentaţie* cu frumoasa operetă *Cîntecul lui Fortunio* şi *Suzana* cu Florica Florescu care are o creaţiune splendidă; spectacolul la ultima reprezentaţie va începe la 8 jum. fix, pentru ca publicul să poată părăsi teatrul la 12.

Opereta Grigoriu ne va lasa cea mai plăcută amintire, iar d. Grigoriu merită toate laudele pentru modul admirabil cum a organizat'o şi cum o conduce, ieşanii fiindu-i recunoscători pentru plăcutele seri de desfătare artistică ce ni le-a procurat.

Noul program de astă seară Vineri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Din capriciile „Regelui Soare" (*Ludovic al XIV, 1643-1715*),—măreaţă reconstituire istorică din trecutul glorios al Franţei.

Jurămîntul sau moartea eroică, naraţiune însufleţită.

Pasiune fatală, roman contimporan în două părţi.

Tîndală pictor celebru. scene foarte humoristice.

Scara dublă, scene comice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinzînd între altele:

Aviaţiune în Franţa, Garror la 50000 metri înălţime—Mari călduri la Newyork, ghiaţă împărţită gratuit—Manevrele franceze etc.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Duminică 7 Octomb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

De vînzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iaşi, proprietatea erezilor def. George Maxim, dînd şase încăperi de stăpîn cu subsol deependinţe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori

A se adresa: d-ilu **D. G. Maxim,** *în Bucureşti, strada 11 Februar 14 bis.*

30-40 metri grilaj de fer *pentru balcon se caută.*
Adresa la Tipografia H. Goldner.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 5 Octombrie

RESBOIUL S'A DECLARAT

Acţiunea canonierelor greceşti

Athena.—Un comunicat oficial al ministerului de marină anunţă că canonierile A şi O au reuşit să pătrunză în strîmtoarea de la Prevaza; canonierile greceşti au intrat în acţiune la orele 2 p. m. şi la orele 4 au sosit la Vornitza. Drumul acesta a fost făcut în nişte condiţiuni extrem de grele. Cu toate fortificaţiunile lor, turcii nu au putut opri canonierile greceşti.

Trecerea graniţelor bulgare

Paris.—Agenţia Havas află din Constantinopole că, Poarta a dat armatelor otomane ordinul de trecere a graniţelor Bulgarei şi Sîrbiei. Poliţia otomană a primit ordine de a lua cuvenitele măsuri în privinţa supuşilor sîrbi şi bulgari, ordinile acestea nu privesc pe Grecia.

Un general francez despre războiul din Balcani

Paris.—Generalul de Lacroix făcînd în ziarul Le Temps din punctul de vedere militar comentarii cu privire la începutul ostilităţilor în peninsula Balcanică arată temeinicia dorinţelor guvernului Francez de a se lua toate siguranţele posibile în contra unei eventuale întinderi a conflictului balcanic şi adaugă că această ideie de localizare e cu totul în tradiţiunile politicei Franceze. Generalul de Lacroix mai spune că zidirea statului romîn a doua zi după războiul din Crimeea nu a avut alt scop de cît de a închide peninsula balcanică poftelor slaviste şi de a lasa să se dezvolte singure sub nici o înrîurire. Temeinicia acestei idei se mai găseşte şi azi şi s'a întărit în acest termen de reculegere, cînd se preţueşte atît de mult neutralitatea Romîniei şi complicaţiunile care nu ar întîrzia să se ivească dacă atitudinea Romîniei nu ar fi în comformitate cu judecata prudentă a regelui Carol cuceritorul Plevnei şi a vitejei oştiri care a căzut într'un mod eroic sub redutele de la Griviţa.

Pacea Italo-Turc

Constantinopole.—Vorbind de preliminările de pace între Turcia şi Italia ziarul Ikdam dă ca condiţie de pace următoarele:

1. Numirea unui comisar turc de către Sultan pentru un termen de 7 ani.
2. Infiinţarea unei miliţii indigene.
3. Plata unei anuităţi de 20 mii lire turceşti.
4. Evacuarea insulelor şi Italia sprijinind Turcia în cursul răsboiului balcanic.

*

Viena.—Guvernul Austro-Ungar a recunoscut suveranitatea Italiei asupra Libiei.

Ştirile răspîndite în străinătate despre mobilizarea în Austro-Ungaria sunt fără temeiu.

*

Roma.—Ministrul de externe Austro Ungar contele Berchtold, a trimis cu prilejul încheierei păcei între Turcia şi Italia o depeşă de felicitare ministrului de externe al Italiei di Sangiuliano.

Cercurile Comerciale cer moratoriu

Bucureşti.— Azi diminiaţă s'a ţinut o importantă consfătuire a membrilor Cercurilor Comerciale, sub preşidenţia d-lui Perieţeanu-Botoşani.

D. *Bădescu*, delegat al cercurilor din Brăila, a aratat situaţia deficilă, prin care trece piaţa Brăilei.

D. *Mihalcea* a propus numirea unei comisiuni, cari să ceară guvernului acordarea unui moratoriu de 3 luni de zile.

D, *Gh. Dobrescu* vorbeşte în acelaş senz.

S'a hotărît numirea comisiunei.

In capitală vestea despre această Consfătuire a produs o vie senzaţie.

Declaraţia oficială a răsboiului bulgaro-turc

Manifestul Ţarului Ferdinand

Apel către Ţările neutre

Sofia.—Azi dimineaţă la orele 10, s'a făcut cunoscut în mod oficial declararea răsboiului.

In acel moment, clopotele tuturor bisericilor anunţară acest mare eveniment.

La fiece biserică se oficie cîte un serviciu divin.

Aseminea şi la catedrală, la care participau reprezentanţii autorităţelor.

In oraş domneşte un mare entuziasm.

Grupuri, grupuri de cetăţeni discută proclamarea războiului. La ora 11 reprezentanţii presei, au urmat pe Ţarul Ferdinand, care a plecat spre lagărul central al armatei bulgare.

*

Sofia.—Ţarul Ferdinand a lansat azi un manifest în cuprinderea următoare:

Bulgari!

„In cursul domniei mele de 25 ani, am căutat mereu, ca prin munca incontinuă, să cultiv progresul şi gloria Bulgariei.

In această direcţie am voit ca naţiunea bulgară să meargă necurmat, dar providenţa a judecat altfel.

„A venit momentul cînd rasa bulgară e chemată să renunţe la binefacerile păcei şi să recurgă la arme, pentru realizarea unei mari probleme.

„Dincolo de Rilo şi Rodep, fraţii noştri de sînge n'au fost fericiţi şi astăzi, după 35 ani de la libertatea noastră, trebue să dobîndim pentru dinşii o viaţă umană, suportabilă.

Toate sforţările ce s'au făcut, pentru a atinge pînă acuma, acest scop, atît de către marele puteri, cît şi de guvernul bulgar, n'au putut crea condiţiuni, care să îngădue acestor creştini, să se bucure de drepturile şi de o libertate umană.

*

Manifestul, după ce descrie toate neajunsurile suferite de bulgarii stabiliţi în Turcia, se termină astfel:

Cu credinţă în D-zeu aduc la cunoştinţa naţiunei bulgare, că războiul pentru dobîndirea de drepturi umane pentru creştinii din Turcia, s'a declarat".

*

Intoarcerea vapoarelor greceşti

Alger. — Patru contratorpiloare greceşti au plecat azi remarcate de marele vapor grec Macedonia luînd drumul spre Athena.

Sofia.—In sînul coloniei romîne, manifestul Ţarului Ferdinand a produs o rea impresiune, de oare ce în el se aduc mari elogii Ţarului Rusiei şi armatei ruse, pentru dobîndirea independenţei bulgare şi nu se pomeneşte cu nimic despre armata romînă.

*

Sofia.—La rîndul seu, guvernul a lansat un apel către ţările neutre.

Prin acest apel, după ce se face o descriere a stărei rele, în care se găsesc creştinii din Turcia, arată că Bulgaria găsîndu-se în stare de războiu cu Turcia, i-a adresat o declaraţie formală, în conformitate cu articolul I al convenţiei relative la deschiderea ostilităţelor, din 17 Octombrie 1897.

Acest manifest, se termină astfel:

— „Astfel guvernul regesc crede că se poate bizui pe simpatiile naţiunilor amice şi face un apel călduros să nu-i refuze neutralitatea bine-voitoare, în greua sarcină, pe care şi-a asumat-o".

Manifestul e semnat de minustrul Ghesoff.

Situaţia politică

Se crede că concentrarea se va face

Lansarea unei liste ministeriale

Bucureşti.—„Adevărul", publică următoarele stiri asupra situaţiei politice: De aseară, circulă cu insistenţă svonul, că d. P. P. Carp ar fi revenit asuora hotărîrei luate, de a nu face nici un fel de declaraţiune, în cela ce priveşte restabilirea raporturilor normale între partide.

Astfel fiind, se crede că se va forma un guvern de concentrare, sub preşidenţia d lui Carp.

In cercurile guvernamentale, s'a şi lansat o listă a membrilor noului guvern, care ar cuprinde din partea conservatorilor pe d-nii: Carp, Marghiloman, Filipescu şi Mişu Cantacuzino şi din partea conservatorilor-democraţi pe d-nii Take Ionescu, Al. A. Badareu, Disescu şi Nicu Xenopol.

Un general ar lua portofoliul razboiului.

*

Azi la orele 2 p. m., va avea loc o nouă consfătuire, şi se crede, că se va lua o deciziune definitivă.

AVIAŢIUNEA IN CAPITALĂ

Bucureşti.—D. general Mavrocordat, a executat eri 2 sboruri, pe deplin reuşite.

Un sbor admirabil a fost executat şi de d-ra Mavrocordat, pe un aparat Farman.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de războiu

Belgrad. — Regele Petru a plecat la Nisch.

Inainte a lansat un manifest către popor, prin care anunţă declararea războiului. Ziarele au scos ediţii speciale, şi care anunţă evenimentul.

*

Constantinopole. — Eri a fost 3 ciocniri intre Turci şi Muntenegreni în valea riului Tara afluentul riului Drin. Turcii au luat un tun muntenegrenilor precum şi multe muniţiuni. Turcii au invins la Prepolatz.

*

Belgrad.—După o ştire din izvor privat se confirmă, că a avut loc lîngă Prepolatz o ciocnire între o bandă de arnăuţi şi trupele sîrbeşti. Artileria sîrbească ar fi avut 200 morţi. Numărul răniţilor nu se cunoaşte.

*

Paris.—Agenţia Havas află din Constantinopole că Issa Boletinat ar fi pătruns în Serbia, Presa turcească anunţă o mare victorie a trupelor otomane asupra muntenegrenilor lîngă Podgoritza. Turcia ar fi capturat mai multe tunuri de ale muntenegrenilor.

*

Belgrad.—Declaraţia de războiu pe care ministrul sîrb la Constantinopole a fost însărcinat să remită porţei e motivată de faptnl că s'a epuizat toate mijloacele paşnice de a înbunătăţi condiţiunile de trai a conaţionalilor sîrbi din Turcia.

*

Constantinopol. — Se afirmă aci, că trupele turceşti, au trecut în Bulgaria, prin punctul Kirdjali.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

Magasinul de Muzică

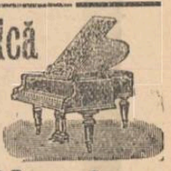

„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

De inchiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spaţioasă.*
Strada Cuza-Vodă 13

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No. 91.
Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.
Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.
Pentru informaţiuni a se adresa la d.
I. Goldenberg
Str. I. C. Brăteanu 151

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curţei Regale—
Cunoscută casă de încredere.
Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*
DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI
Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.
Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.
Poftiţi dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin.

Biliard aproape nou de vinzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătături

Servesc la domicilin. Rog a se adresa printr'o carte postală.
Strada Sălcilor No. 12

Se cedează contractul de închiriere a 4 camere cu bucătărie şi odae de lemne în casele Motăş, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăş.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOȘIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule „Garwens", balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**
Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100
Societatea „Ancora" închee;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăcuit, *Migrenele*, *Durerile*, *Sciatica*, *Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari se resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiu se se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toți Drogheriștii și Farmaciștii

Iași — Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1707. Duminică 7 Octombrie 1912

Războiul și România

Războiul a izbucnit.

Alături de celelalte state ale Europei, România stărue pentru localizarea războiului din Orient.

România n'a făcut mobilizări. N'a făcut-o fiind-că mobilizarea este un gest ce poate deveni rău făcător. Dacă ar fi mobilizat, România ar fi trebuit să intre în foc.

Dar România, care a fost contra războiului, nu putea să alimenteze focul. România 'și păstrează și forțele și sîngele rece.

Partizani sinceri ai păcii, noi aducem prin atitudinea ce păstrăm, cel mai prețios concurs pentru menținerea păcii generale și pentru localizarea războiului.

Dar aceasta nu ne va putea împedica să luăm parte și să fim ascultați la regularea socotelelor. Avem interese morale și materiale de aparat și le vom apăra la momentul oportun.

Pînă atunci avem datoria să facem totul spre a liniști panica din lumea noastră economică și financiară. Din momentul ce România nu este prinsă în războiu, ar fi stupid să suferim, mai mult de cît celelalte state europene, de consecințele războiului.

Războiul de față este un război al Orientului. Trebue să ne așteptăm deci la tot soiul de știri fanteziste și să ne deprindem cu adevărul, că cele mai multe din știrile asupra războiului vor fi invențiuni.

Nouă—cu încrederea nestrămutată ce o avem în forțele armatei noastre—nu ne trebue, spre a trece bine prin aceste vremuri critice — de cît două lucruri: să știm păstra tot sîngele răce trebuitor și să știm uita certurile noastre politice.

Manifestele de eri

A fost o săptămînă de cumplită enervare. Țările balcanice stăteau înarmate pînă la dinți, dar nu se mișcau, ci schimbau note care însă rămîneau fără de răspuns.

Marile puteri încercase o ultimă sforțare, pentru a nu se turbura pacea. La această intervenție, guvernul turcesc, a cerut în primul rînd ca Bulgaria să demobilizeze, să-și retragă cererile și în primul rînd să se desfacă de alianța cu Serbia și Grecia.

Turcia pare hotărîtă, a nu înceta războiul cu Grecia, de cît în momentul redobîndirei Cretei. Aceasta explică și atitudinea ministrului turcesc din Athena, care nici n'a voit să iee cunoștință de nota guvernului turcesc, ci a lasat-o în crăpătura ușei, fapt ce a provocat o vie protestare chiar din partea populațiunei grecești....

Dar enervarea aceasta a trecut.

Bulgaria a dat semnalul rszboiului, și celelalte țări balcanice au făcut același lucru.

Pe ziua de eri am avut acele două mari manifeste, ce fac azi înconjurul presei mondiale. E mișcător manifestul Țarului Ferdinand, care arată că poporul bulgar nu rîvnește alta, de cît desrobirea conaționalilor, pentru a li asigura și lor un traiu mai bun, mai liber. Bulgaria a trebuit să întrerupă — zice manifestul — opera sa de pace și cultură, pentru a nu lăsa în părăsire pe creștinii din țara Turcească.

Manifestul Sultanului e mai concis, dar tot așa de emoționant.

Sultanul se adresează generalilor, și le spune, ca să caute a imita pe vechii osmani, și să nu permită cucerirea de către dușmani nici a unei palme din acel teritoriu.

Eu, zice Sultanul — voiu fi în mijlocul vostru și voiu dirigui lupta, căci preferăm să murim cu toții, de cît să cedăm inamicului.

Situația în afară e : prin urmare întru cît va lămurită pentru puțin timp, ce-i dreptul. Acum puterea armelor are întăi a decide, pentru ca apoi să se vadă ce este de făcut, dacă războiul va putea fi localizat, sau se va întinde și va cuprinde Europa toată.

La noi situația politică externă continuă să fie încă turbure.

Sunt speranțe însă, ca la începutul săptămînei viitoare, această situație se va clarifica.

E timpt. D.

O mîngîiere a d-lui Nenițescu

Ministrului de industrie, îi s'a luat o piatră de pe inimă. M. S. Regele a donat Casei centrale a meseriilor, spitalul din Azuga, clădit din caseta particulară a Suveranului.

Gestul de dărnicie a M. Sale nu ne-a surprins, întrucît ne-am deprins cu asemenea daruri din partea Regelui nostru.

D. Nenițescu a voit însă să vadă în această donație regală, o indicație cum că Suveranul aprobă legea asigurărilor muncitorești, și că darul făcut Casei centrale, e semn că nimeni nu va mai putea desființa ceia ce a făcut d. Nenițescu.

Ministrul industriei e pur și simplu caraghios. Noi conservatorii democrați, nu ne-am putut gîndit la desființarea legei asigurărilor muncitorești, pentru simplul motiv că ea figurează în programul nostru, de unde a furat-o d. Nenițescu, iar în ce'l privește pe partidul Național-liberal, presa s'a afirmat în nenumărate rînduri că dacă ideia în sine e bună, legea d-lui Nenițescu e proastă — lucru pe care l'am susținut și noi.

Ceia ce se impune, așa dar, este modificarea legei d-lui Nenițescu—și modificarea aceasta nu este exclusă prin darul M. S. Regelui.

Varietenl universitar

Zidurile orașului au avut din nou nenorocirea să fie inundate de proza și de numele ilustrului rectum al Universității. Pentru acest om, care de atîta vreme n'a mai avut ocazia să-și vază numele în dosul biletelor de staluri, la cine știe ce serbări jubilare, ajunsese o boală ideea că vulgul orașului său universitar nu-l va mai vedea pe pînza cinematografului, dînd mîna cu bucatarul sau cu vezeteul lui Cuza-Vodă. Atunci a avut geniala idee să se aducă din nou aminte acestui vulg, care a aratat tot atîta atenție numelui său de pe biletele de staluri, cît arată numele lui Ducaten de pe biletele de bal mascat.

Ocazia 'i-a fost dată de deschiderea cursurilor universitare. De ieri zidurile orașului sunt împodobite cu anunciul cursurilor universitare, în cît zăboviții colțurilor de stradă vor putea de azi înainte în timp ce vor avea alături inscripțiile mari „nu fești locu", să se distreze cu lectura prozei universitare a rectumului.

Pentru ori ce om cu simțul normal al cuviinței, se înțelege că această publicație nu este de cît o nouă ocazie de a aminti celor ce-l uită lesne, că în josul acestor programe să citească „rectum dr. G. Bogdan". Pentru ori ce om cu mintea sănătoasă, se înțelege că anunciul cursurilor universitare nu se face pentru stradă, de cît doar în orașele unde există cursuri și conferințe universitare populare, în afară de cursurile oficiale. Anunciile universitare se fac în universitate și în institutele ei, căci este o rușine să presupui că studenții cărora se adresează exclusiv aceste publicații, vor lua cunoștință de ele la colțurile de stradă.

Pentru omul umflat care iscălește aceste programe, însă, nici colțurile de stradă nu perd ocazia de a fi inundate cu numele lui, întocmai iscăliturilor ce le lasă pe ziduri reclamagii din rasa canină, cari vor să arate drumul pe unde au trecut.

Programul amănunțit al cursurilor universitare este alcătuit ca un adevărat anunciu de atracții, în care impresarul anunță toate „numerile bune" pe care le are în varieteul său și în care nu uită să adauge „Universitatea are laboratorii și anexe bine instalate", cum ar zice „la ori ce oră din zi și din noapte mîncări calde și reci",

Domnilor profesori de universitate ! Ați hotărît să începeți o mișcare pentru excludorea reclamei din Universitate. Începeți-o cel puțin de sus.

Incetarea speculei dela Bursă

Cele petrecute în ultimul timp la Bursa din Capitală, au dat pe față întreaga putreziciune a pieței noastre financiare.— Cîțiva indivizi fără scrupule, în mare parte funcționari de bancă, au reușit să producă panică la Bursă și să scadă cursurile tuturor valorilor, cu mult peste limita legitimată de evenimentele din afară.

D. Bibicescu, directorul Băncii Naționale, alarmat de această stare de lucruri afirmă, că ar fi adus la cunoștința poliției numele cîtor-va speculanți. Cum însă legea Burselor noastre nu prevede, nici o penalitate împotriva acelora, cari se fac vinovați de manevre doloase, guvernul și justiția se află dezarmați față de îndrăzneala speculanților.

Pe ziua de ieri, a venit la Bursa din Capitală, vestea că la Paris s'au suspendat afacerile cu termen, adică nu se mai permite joculdebursă. *Imediat s'a luat în București aceiași măsură, care de alt fel a și fost luată pe ziua de 1 Octombrie, de către agenții de schimb mai serioși.*

Cu chipul acesta se speră că se va pune capăt speculațiunei din București. Dacă însă nici acest mijloc nu va reuși, guvernul e hotărît să ordone expulzarea cîtorva din speculanții străini.

Exportul de porumb

— Ar trebui prohibit —

Anul acesta, ori ce s'ar spune, recolta n'a fost ceia ce se aștepta de la ea. Toate culturile au fost inferioare anul trecut și mediei din ultimii zece ani.

In privința aceasta îndoiala nu poate fi. Cifrile publicate de Serviciu statisticei generale din Ministerul agriculturei, sunt de-o preciziune feroce. Grîul a fost anul acesta inferior și cantitativ și calitativ.

In ce privește însă recolta porumbului, privitoare la care n'aveau încă cifre oficiale,—ea poate fi potrivită ca complect compromisă.

Frigul anticipat și ploile neîncetate, tocmai pe timpul coptului, au stricat cu desăvîrșire această plantă, Lucrul nu mai e azi un secret pentru nimeni. Avem porumb puțin și de calitate cu totul inferioară.

Dar dacă o recoltă proastă de ceriale poate constitui la noi o problemă pur financiară, o recoltă de porumb compromisă, devine în țara noastră *o gravă problemă socială*. Porumbul este unica hrană a țăranului, și dacă sătenii cîmpiilor noastre vor fi lipsiți de singurul lor aliment, chestia agrară va reveni la ordinea zilei în întregime.

Iată de ce credem că o prohibire a exportului porumbului se impune, și guvernul va trebui să ia această măsură imediat.

O veste bună

— Inchierea păcii cu Italia —

Telegraful ne-a adus vestea îmbucurătoare că pacea italo-turcă e asigurată. Pentru noi și pentru comerțul nostru, vestea aceasta are mai multă valoare de cît însăși pacea în Balcani.

In adevăr, am arătat, în repetate rînduri, că pricina crizei financiare, ce se resimte azi la noi, e că exportul pe apă a fost suspendat. Nesiguranța transportului pe Mare, a paralizat transacțiile de cereale, producînd o colosală lipsă de numerar. Numai în porturile Sulina, Brăila și Constanța, zac în silozuri și magazii mărfuri aprețuite la peste 150 milioane, cari nu pot fi prefăcute în aur.

Teama cea mare a lumei comerciale era ca nu cumva, Italia să combine cu statele Balcanice un atac de uscat și de apă, așa că Dardanelele ar fi putut fi închise.

Azi, însă, cînd pacea cu Italia e aproape încheiată, siguranța strîmtorilor nu mai e tulburată, și e de sperat că comerțul nostru de cereale, un moment stînjenit, va fi reluat, și criza de azi, va trece în domeniul faptelor trecute.

De altfel, Bursa, care e aparatul cel mai sensibil în această privință, s'a și resimțit, căci urcările din ultimele zile, au fost determinate exclusiv de bunele știri venite din Roma și de la Constantinopole.

In ziua în care pacea italo-turcă va fi semnată, exportul nostru pe apă va fi reluat, și jena financiară de azi va dispare cu toate că o bandă de baissiști apasă prin dol întreaga noastră piață.

OAMENI ȘI LUCRURI

Alea jacta est...

Sorțul s'a aruncat. Războiul a izbucnit la cea dintăi frontieră a țării noastre chiar dacă teatrul luptelor și obiectivul lor este departe de noi.

„Clopotele au sunat eri toată ziua..."

Am spune un neadevăr, dacă n'am recunoaște că a domnit adîncă emoțiune și printre noi, cînd s'a cetit mișcătoarea proclamațiune — în ziarul de aseară — adresată poporului bulgar de către Suveranul lui.

Un mare organ francez ne aduce însă textul publicațiunei Sultanului către poporul musulman, — nu mai puțin impresionantă :

„Șovinii Bulgariei, Muntenegrului, Serbiei și Greciei, țări care timp de șase sute de ani, au fost cîmpiile de biruință a armatelor noastre, au îndreptat trupe în potriva frontierelor noastre...

„O datorie sfîntă aveți : să vă apărați patria ! Nu lăsați pe dușmanii voștri să încalce macar un crîmpei din solul sfînt udat de sîngele strămoșilor voștri. Se adună protivnicii voștri în preajma hotarelor, căutînd să smulgă din mîinile voastre patrimoniul vostru, să ruineze speranțele de fericire, — ale voastre, ale copiilor și urmașilor voștri.

Luptați cu îndrăzneala străbunilor voștri.

Arătați-vă vrednici de frații voștri care se luptă în Tripolis"....

Tripolis. Teatrul unei tragedii încheiată acum, — încheiată în grabă, pentru ca musulmanii să se poată împotrivi celor patru popoare care s'au unit împotriva lor.

Războiul va fi infinit mai crîncen ; va fi sîngeros și va împurpura cerul Europei.

Inarmări pregătite de mult ; încăerări de mult așteptate ; uri străvechi, dușmănii străbune, — toate socotelile se vor răfui în momentul cînd omenirea înregistrează centenariulului mai crîncen dezastru — venit după cele mai crunte războaie și viitorii : catastrofa lui Napoleon la Borodino în Rusia.

Incurabilă omenire ! Veșnică reînoire a marilor tragedii războinice !

Astă-zi nu trăesc genii militare ; suntem într'o epocă a mediocrității, — dar și a unor înarmări uriașe.

Iar de oparte și de alta luptele se vor da pe viață și pe moarte. Turcia nu vrea să moară ; Bulgaria vrea să crească ; principatele balcanice vor să renască la viață.

Semi-luna trebue să biruiască, în urma marei decepțiuni a noului regim ; adversarii ei trebuie să cucerească teritoriu nou din vechiul organizm care, odinioară, a îngrozit Europa și a îngenunchiat-o. — Turcia a dat, în vremea din urmă, dovezi de vlagă, de energie, de vigoare. N'a dat oare și Bulgaria ?

Simpatiile nu pot merge de cît către unii, ori către ceilalți — a căror țintă e, istoricește, de opotrivă de vrednică. Pămîntul e izvorul de viață ; de aceea e ținta eternă de lupte și întreceri :

Qui terre a, guerre a....

...De aceia să dăruim tuturor nu aceiași simpatie — ci aceiași milă ; nu — urări ci — lacrimi închinate hecatombeler de victime care vor cădea pe altarul însîngerat al unui ideal pe care trebue să-l respectăm și să-l slăvim :

— Iubirea de țară !

Rodion

Impresii și note din Basarabia

XII

Nistrul. — In Soroca stînd te îmbeți de privala apei Nistrului. O vezi de aproape, la marginea ei, și-i sorbi măreția cursului ei. Vine din depărtări din sus, merge în depărtări în jos. Își merge mersul ei din începutul vremilor și-l va merge spre sfîrșitul vremilor. Pe dunga apelor sale te perzi cătînd să legi trecutul ineguros cu îndepărtatul zilelor de după mîne ; și cu cît tu ești trecător de o zi pe aceste maluri, cu atît mai mult te pierzi în înodarea vremilor.

De la Otel cu același poștalion străbăteam la întors aceiași alee de copaci, avînd acum în stînga apa Nistrului și în dreapta malul în terasă plin de grădini, de vii, de roade. Dar ce plin îmi purtam acum sufletul la întors. Trăisem în cele 7 ceasuri o întreagă viață de moldovan și-mi lărgisem cercul cunoștințelor cu oameni și fapte, cari pontru mine erau o înviorare, o reînviere.

Ocolim podul și acum iată-ne pe rîpa prăpăstioasă cu șoseaua în zigzaguri, tot suind; într'un sfert de ceas eram în deal ; în față stînca albă a malului prăpăstios cu gura de peșteră milenară. Intinderea ochiului merge hăt departe și în zarea răsăritului vederea se oprește de cerul îmbinat cu pămîntul. Tot suim în clină și grădina raiului Sorocăi ni se arată de departe și mai dumnezeiască, și mai sfîntă !

Ajungem la punctul cel mai înalt, de unde vederea se împarte în două : în sus și spre răsărit Nistrul, în jos și spre apus văile cu lanuri de grîu, ogoare de popușoae și satele cu grădini.

Și iată Nistrul apare măreț în privala lui, din acest ungher văzut. Inima mi se învioră la această vedere largă și deschisă, dar un alean mi se înodă în gît, cînd știam că în o clipă îl voi pierde din vedere. Imi legaiu în minte : Hotinul cu paromul, Japca cu monastirea, Răbnița cu țăranca de pe peronul gării, Benderul cu cetatea lui de pămînt, căci din toate aceste locuri avui prilej să văz apele Nistrului.

La Hotin în puterea nopții simții mersul năvalnic al apelor lui mărețe, cînd sub pîntecele paronului valurile se rostogoleau înăbușit și înfiorător ; iar în faptul zilei l'am trecut iarăși cu obștea de pe peron. La Japca evlavia creștină a înalțat loc de rugă în moldovenește ca o chizășie că apele acestui mare fluviu vor rămînea pentru de a pururi tot moldovenești, căci nu în zadar se roagă călugărași de acolo Domnului Dumnezeului celui din ceriuri, făcătorului ceriului și al pămîntului.

La Răbnița meșteșugul omului a întins pod de fer sus pe înălțime, ca apele marelui fluviu să se pară mici balaurului ce șueră cu foc și pară, ducînd gîndurile alor noștri departe în mîndrul răsărit. Iar la Bender, vad de trecere pentru noroadele de tot soiul, apele Nistrului au văzut cele mai multe sîngiuri, fapte de arme, zingănit de săbii, bubuituri de tunuri, răpuneri și omoruri.

Pe tot întinsul tău, mărețule Nistru, tu ai fost, ești și vei remănea apă moldovenească. Ce e Nistru pentru marea împărăție a Țarului tuturor Rușilor de cît o apă mai mult pe lîngă marile ape ale Rusiei ?

Rusia are pe Volga, care a adus cu sine robia Țarismului timp de 200 de ani Tatarilor de la Cazani, Rusul are Donul, apă căzăcească, are Niprul cu Chierul cel sfînt, mama gprodnrilor rusești ; are Neva cu lacurile sale mari și întinse ca niște mări ; are Vistula crescută cu un mare și mîndru popor înghițit în pîntecele Țarismului ; are Uralii graniță de continente și izvor de aur și de argint.

Ce e Nistrul față de atîtea ape mari, cari spun așa de mult de trecutul Rușilor, de creșterea puterii lor, de răpunerile și învingerile lor ! Cel mult poate vorbi Rușilor de o tradare de țară, de un secret de stat violat, de o șmichirie diplomatică ; în fine de ceva care pune în proastă lumină toată vaza politicei moscovite față de noi și demască lumei că politica creștină dusă de Ruși contra Turcilor n'a urmărit alta decît o răsluire de țară, acolo unde era un interes de aparat un popor creștin de către păgîni.

Nistrul prin numele său sonor dă la iveală partea proastă a diplomației rusești și înscrie o pată rușinoasă în mersul crescînd al împărăției Țarilor. Totdeauna Rușii își vor aminti vorbind de Nistru de cavalerul Rege al Suediei, Carol XII, care fugar fiind la Bender a stîrnit contră-le

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

pe Turci și a făcut să înregistreze prima înfrîngere la Stănilești, unde însuși marele Petru împărat era să fie făcut prizonier, dacă rubla și fusta rusască nu s'ar fi amestecat cu folos!

Nistrul vorbește Rușilor urît, rău, desastros, căci au luat cu hapca ca de la Turci, o bucată de pămînt Moldovenesc, de la niște minori tutelari, de a căror bun patrimonial n'avea cădere tutorul — Turcul — să-l înstrăineze, nici Rusul să-l primească fără teama de răspundere...

Tu Nistrule, ni ești chizăș că n'a fost nici un fapt de arme, din care ai noștri, Moldovenii, plăeșii locurilor de pe acolo, să fi căzut pe cîmpul de luptă, în cioandă cu pajura rusască sau cu cazacii de la Don. Nu! Moldovenii n'au fost mișei ca prin răpunere să li se fi luat pămîntul dintre Prut și Nistru! Rușii ne-au venit în țară ca apărători, ca pravoslavnici creștini și în numele crucii s'au luptat cu Turcii pentru scoaterea noastră de sub Turci, nu însă ca să ne ia din țară pentru dînșii.

Dacă pentru Ruși Nistrul grăește slut de tot; cîte nu se vorbește în graiul său misterios apele Nistrului pentru noi Moldovenii... In dosul meterezurilor naturale ce Nistrul își înalță de o parte și de alta și mai ales pe malul drept al cursului său, Moldovenii s'au întins hăt departe, și sîntem în drept de a socoti Nistrul ca o apă curat moldovenească. Așa este și așa va rămînea! Impestrițarea de limbi și noroade, ce au venit pe urmă nu strică întru nimic ca Nistrul să fie al nostru și pe îmbele sale maluri să vază sporind neamul și graiul moldovenesc.

Eram în marele Sabor din Chișinău și între închinători erau și o păreche de tineri moldoveni, cari căscau gura sfinții cei auriți ai bisericei. La întrebarea pusă că de unde sînt, ei mi-au răspuns că sînt de dincolo de Nistru cale de 2 ceasuri cu trăsura și că nu știu de cît moldovenește că cu Rusasca n'au ce face și apoi D-zeu primește ruga și din gura moldovanului nu numai din a Rusului.

Și neamul nostru ni se sporește, căci în o sută de ani numai sub Ruși el s'a înzecit în Basarabia, deci și pe văile Nistrului; și se va însuti în altă sută de ani, căci nimic din meșteșugurile oarbe ale științei care strică și secătuește puterile mamei, n'a atins duhul moldovencilor, pentru a se pune în cîrcă cu D-zeu și cu sfinții lui, ci copii roesc în satele de moldoveni, ca muștile la miere, căci e bine cuvîntat de D-zeu neamul nostru și însutit îi e rodul pîntecelui său!

Nici o apă de la noi din țară nu cuprinde mai multă vlață veche romînească ca Nistrul. Dunărea cît e de măreață nu ne spune multe, căci ea ne-a fost înstrăinată de Turci veacuri întregi și n'a fost hotar politic, ci numai administrativ intern. Oltul, Argeșul, Prahova, Ialomița, Buzeul, Siretul, Prutul nu ne spun de cît hotară de moșii, ori margini de ținuturi, nu însă și întinderi etnice.

Valea Nistrului bate pe toate apele. Apă de hotară, el și azi trece în ochii celor din loc ca hotar de țară moldovenească.

— Ce! ești de colo de la Moldova noastră! N'oiu uita pe veci gestul larg și sincer al Moldovencii din Râbnița, arătînd spre malul drept al Nistrului.

Croit de la D-zeu să aibă pat de stîncă, apele tale, Nistrule, n'au răsluit nici o dată pămînt de la vecin. Pe unde D-zeu te-a hotărît să curgi, pe acolo curgi, mărindu-ți cursul, lungindu-ți calea prin marile ocoluri ce le faci, cînd înaintînd spre răsărit ca un simbol al lățirei neamului nostru într'acolo cînd apuci drept spre apus, arătîndu-ne că tot așa de lesne venit-au peste noi năvălitorii să ne ia, să ne sfărtice, cum ne-au luat și ne-au sfărticat. Pe întinsul apelor tale de la Hotin și pînă la mare neamul nostru și-a înscris fapte mărețe și de arme, căci Stefan Vodă la Nistru s'a luptat cu Tatarii; la Nistru pusu-și-a străjile sale să-și facă ochii roată spre răsărit; Apele tale Nistrule au văzut trecînd domni pribegi și fugari, ca Vasile Lupul, înecîndu-și în apele tale sculele lor, odoarele lor, năduhul lor. Iar în sunete de dobe și de surle, alți pretendenți de domnie cu Cazacii veneau și-ți băteau apele tale cu pintenii cailor lor ca să margă de sirg asupra Sucevei și Iașilor să ne învingă, să ne răpună!

Apele tale au văzut domnițe și jupanițe trecînd în fuga rădvanului spre a-și duce cu dor și alean soarta lor; miri domnești, sfetnici împărătești, crai fugari, boeri mazili; o lume întreagă, un potop de lume, cari ducea și aducea grija, speranța, izhînda ori căderea.

Cați voinici pe cai năzdrăvani n'au trecut în puterea nopții ca și în faptul zilei apele tale spumate pentru a duce și aduce stafete împărătești, hochiumuri sultanești, pașale, viziri și ulemale; seraschieri turcești, hani și mărzaci tătărești, hatmani căzăcești, rohmiștri și polcovnici leșești, vornici moldovenești, lume și iar lume. Rostogolitu-s'au în apele tale carete cu domni și voevozi tineri. și undele tale scaldă și azi trupuri de domni, de boeri, de pani și jupani, de domnițe chiar.

Pe malul tău stîng au curs șiroae de lacrimi din ochii întristați. Boeri pribegi își plîngeau pe malul tău stîng răstrîștea caselor sale, viața robită a jupăneselor, cu coconii și jupănițele lor; de pe acelaș mal domni și boeri fugari își făceau cruce uitîndu-se îndărăpt că au scăpat de ascuțișul ferbinte al sabiei dușmanului lor! Cîte capete n'ar fi zburat, dacă tu, Nistrule, nu ai fi slujit de hotar între țări și noroade.

Iar de pe malul tău cel drept mîndria Moldovanului era soră cu măreția plaiurilor tale înalte, dumnezeești. Și a fost vrednic Moldovanul nostru de a stăpîni așa frumoase meleaguri, în care D-znu a pus de toate!

Pe malurile tale în luptă cu dușmanul, Moldovanul s'a oțelit în lupte. Aici noi am avut plăeșii Orheeni și Soroceni; aici Lăpușneanu și-au croit drumul la domnie: aici Hâncul a întrupat în vinele sale dărzia și rezistența norodului la fără de legile domnilor.

De pe malul tău cel drept începea sfîntul pămînt al Moldovei, pe care Dan bătrînul, acel stejar falnic din timpii de de plăeșie a lui Stefan Vodă, a venit să-l sărute spre a se ținea de cuvînt, și a se întoarce la cortul hanului Ghirai.

Pe tine Nistrule, te-a cîntat poeții și rapzozii noștri; de apele tale vorbesc cronicarii noștri cu evlavie și cucerie; pe tine te proslăvește norodul și în cîntările noastre de realțare de neam, de graiu, de soartă, tu ne ești marginea neamului, tu ne ești hotar de rasă, de limbă, dacă nu și de credință în ale bisericei.

Tu nu ești apă măloasă ca Prutul; tu nu ești blăstămat de norodul nostru. Numai la Prut e slut, iar la Nistru e îngrijorare, nu e slut încă.

Iar norodul de azi Moldovenesc și Romînesc de pretutindeni, la tine, Nistrule, trebue să vină fie-care și să îngenunche, căci de pe colinele tale, noi ne putem ceti trecutul nostru, de la apele tale ne sorbim viitorul. Pe tine noi te purtăm pe buzele noastre, te proslăvim în cîntările noastre, te visăm în visurile noastre legănătoare de neam; pe tine numai te binecuvîntăm, nu te blăstămăm. Căci tu ne rezervi, dacă nu nouă, urmașilor noștri, pagini nouă și de înălțare din cutele tainice ale viitorului nostru.

In duruitul roatelor, scoborîm la vale, și Nistrul ne-a dispărut din ochi. Noaptea se lăsa pe vale și acoperea cu vălul ei cel negru aceste locuri binecuvîntate și sfinte nouă. In tăcere înalțai imnuri de laudă Domnului D-zeului nostru, ca să ție în a sa pază cerească destinele neamului nostru pentru mai multă creștere, pentru mai multă sporire, pentru mai multă înflorire.

In visuri legănate me-am dus la Cobăla noaptea de 15 August și pe cînd maicile de la Coșoleva cîntau rugi ferbinți ceriului, eu îmi legănam în minte povestea unui neam întreg, desprinsă din apele cele frumoase ale Nistrului.

Fii bine cuvîntată, apă între ape, fluviu între fluvii; tu păstrezi încă neamului nostru zile mai bune, căci poporul nostru merită altă soartă, merită alt viitor.

Gh. Ghibănescu

„HÉLENE"

Magazin de Mode și Furnituri

Iași str. Lăpușneanu 30

Anunță că, revenită din străinătate a, adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, și Viena**, *o variată colecțiune* **de pălării** *modele ultimele creațiuni, cum și* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne.*

Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc. Prețuri extrem* **de convenabile.**

FATALITATE

Ostașilor pieriți în valurile Dunărei

O, Dunăre! Ne-ai înghițit
Copiii 'n valul tău năpraznic!
Cum i-ai cuprins așa cumplit,
Așa de rece-adînc și groaznic!

Au nu știai? Erau copii,
Erau odrasle de-ale tale!
Ce nu mai poți să-i mai învii
Oricît ai lăcrima de jale!

Erau cel mai puternic scut,
Nădejdea, vlaga, floarea țării...
Ce palizi, triști, muți i ai făcut!
Vai, cum i-ai asvîrlit pierzării!

Văzuși cum au îngălbinit
De spaimă? N'ai băgat de samă
Ce mîndri's, n'ai încremenit
De mila lor, cumplită mamă?

Erau copiii tăi, ai tăi!
O, Dunăre, nu te cutremuri?
Stau ale inimii bătăi
Și mută-i gura de blestemuri!

O, Dunăre! Așa de dragi
Și mulți și tineri, plini de viață!
Cum te 'nduraşi, ah, să-i atragi,
Să-i strîngi la sînul tău de ghiață?

Deșteaptă-i, Dunăre, să-i lași
Să le sărute caldul soare
Obraji palizi, triști și trași...
Nu te 'nspăimînți de tine oare?

21 Sept. 1912

Carmen Sylva

„Flacăra"

Se face? Nu se face? Concentrarea

(Notele unui călător)

Plec din Botoșani pentru cîte-va zile să scap de plictiseala preocupărilor de concentrare conservatoare și mai cu seamă de nesuferitele vorbe *„Se face? Nu se face?*

Nu mai puteam suferi, eram sătul, indignat de această interminabilă chestie a concentrărei; căci unde te întorceai în oraș, la birt la cafenea, la club, în societate... pretutindeni aceiași nesuferită vorbă de concentrare, *Se face? Nu se face? Se face! Nu se face!...*

Imi pregătesc geamandanul în grabă, trimet la o trăsură și spun chelnerului să-mi aducă o cafea.

Trăsura sosește imediat. Mă uit la ceas. Nu am de cît 10 minute pînă la plecarea trenului. Grăbit scobor scările și cînd ajung în gangul hotelului, chelnerul mă ajunge zicînd:

— Dar nu așteptați? *Se face!*

— Ce se face, Domnule?

— Cafeaua!...

— Dă-o dracului de cafea, credeam că mi spui și d-ta de concentrare.

Plec. Birjarul mă duce în gară la timp. Grăbit mă duc la Casă și cer un bilet pentru București. La dreapta mea doi domni își încheiau discuția asupra concentrării, Unul zicea că *se face*, altul că are informațiuni precise că *nu se face.*

Iau repede biletul și o șterg în vagon. Ocup un loc intr'o cabină unde era o doamnă.

Am noroc, îmi ziceam, cu doamna voiu fi scutit de discuții politice și de concentrare.

Trenul pleacă. Am mers liniștit pînă la Dolhasca. De aci începe chinul concentrărei și idealul nesuferitelor vorbe: *„Se face! nu se face!* vorbe, ce pare-că nu-mi mai ies din urechi.

Din gara Dolhasca se suie în cabina noastră doi domni cunoscuți și prieteni cu doamna, tovarășa mea de drum, din Botoșani.

Cu ce vorbe credeți că întîmpină doamna pe acei doi domni foști deputați?...

— Ei, *se face* concentrarea d-le X?

— *Nu se face,* Cuconiță! Am informații sigure din București dela o persoană cu vază în lumea politică.

— Ce spui d-le X!... Și eu credeam că *se face*... știi interosul meu!...

Dar d-ta, domnule Y, ce zici? Intreabă doamna pe cel de al doilea domn, fost deputat.

— Eu cred, cuconiță, *că se face* concentrarea. Ieri, m'am întîlnit cu Prefectul nostru și mi-a spus în secret—dă n'ar trebui să spun, dar vă rog să nu mai spuneți la nimeni...

— Vai de mine, domnule Y, mă știi că sunt discretă!...

— Mi-a spus...

Se uita domnul Y la mine, dar eu mă făceam că dorm.

— Mi-a spus... *că se face* sigur concentrarea, cu Take la externe, Bădărău la Instrucție, Filipescu la răsboiu, Arion la interne, Disescu la Justiție... în colo nici Prefectul nu a mai putut afla...

— Așaa!... Va să zică, tot se face!... D-zeu să-i înțeleagă.

Unii zic că *se faee,* alții că nu *se face*... iacă și D-voastră doi sunteți și nu de aceiași părere.

. . . . . .

Și dă-i, și dăi ba că se face, ba că nu se face...

Eu mă făceam că dorm, dar fierbeam în mine de necaz. Dădeam din picioare nervos și mă sileam să mă stăpînesc...

Pașcani!... aud conductorul.

Sar din vagon nervos și mă îndrept spre restaurant să iau masa.

„Ei, asta *nu se face*"!... țipă un băet cu jurnale, rîdicîndu-și pălăria plină de noroiu și lovind cu ea pe un alt tovarăș care i-o dăduse jos...

Mă uit urît la băiatul, care spuse că *nu se face* și trec înainte.

Mă așez la o masă. Poruncesc o friptură.

Doamna cu cei doi domni prieteni, își continuă discuția asupra concentrării la o masă în dreapta mea. In stînga, se încinge o discuție aprinsă tot asupra concentrării întrei domni. Răsună vorbele: *„Se face, nu se face."*

— Aduce cafeaua, băete?

— Vine, Domnule!

— Dar cînd vine?

— *Se face* îndată, Domnule!

— Da nu se mai face, Domnule?

— *Se face* îndată și ceaiul D-oastră!

— Aduci cafeaua cu lapte, chelner?

— *Se face*, Domnule!

— *Se face* ceaiul, chelner?

— *Se face.*

Hotărît că mă persecută vorbele *se face* și *nu se face*.... o să mă înebunească!... Îmi iau cafeaua și or șterg spre vagon.

Pe peron, băeții cu jurnale dela trenul din Iași sosit:

„Opinia de mîne"! Concentrarea Conservatorilor! *Mișcarea! Evenimentul!* cu concentrarea!

Fug repede la vagon și mă mut în o altă cabină cu nădejdea să scap de *se face* și *nu se face concentrarea.* Deocam dată sunt singur.

Mă culc. Trenul pleacă. In cabină e frig. Probabil că nu funcționează mecanizmul de la tuburile cu aburi.

Mă învelesc bine cu un pled și mă silesc a dormi....

In gara Roman, aud ceartă la ușa cabinei:

— Dar bine, domnule conductor, eu văd că *nu se face!*

— Ba, se face, domnule, aveți răbdare. Mașina e defectă. Peste o jumătate de oră o să aveți căldură.....

Na!... credeam că iarăși e vorba de concentrare. Fac cruce că am scăpat și de discuție și de musafiri în cabină și mă așez pe somn.

Merg bine, liniștit pînă la Buzeu.

Aci, am pătimit-o. In cabina mea să suie doi domni negustori. După ce se așează negustorește în cabină, încep discuția:

— Iei, ce spui, nene Nae? *Se face,* ori *nu se face* concentrarea?

— Ce să zic, mă Sterică, dacă nu s'a făcutără pînă acușica, puțină nădejde să se mai facă!...

— Ba, o să se facă, vere, *se face*... Am știre din sursa de la Abatros... știi de la... și cînd zice al nostru *că se face,* să știi că *se face;* cînd zice că nu *se face,* apoi *nu se face*...

. . . . . .

Sar arsă din cabină, îmi iau pledul și ies în culuarul vagonului. Nu mai puteam suferi. Eram din cale afară de enervat și-mi venea nebuneală:

„Dar bine, nenișorule, ce fugiși? Aia *nu se face!*... Doar suntem oameni de treabă. suntem negustori", zice unul din tovarășii mei din cabină scoțînd capul pe ușă.

Imi reiau locul în cabină și încep a le povesti simpaticilor negustori de pățania mea cu *se face* și nu *se face.*

Ei rîd de se prăpădesc și schimbăm vorba despre afaceri, despre ploi...

La Ploești se dau jos domnii negustori și le iau locul doi domni căpitani din infanterie, cari își continuă discuția despre concentrarea în manevre...

După o oră sunt în gara de Nord.

Băeții cu jurnalele strigă:

— Tratativele de concentrare?

— *Se face* concentrarea conservatoare! Trec repede prin mulțime.

„Faceți la dreapta" strigă tregherul. Mă iau după el și-i zic: spune, măi băete, apucă la dreapta, mai bine de cît *faceți* la dreapta.

— De ce, Domnule!

— Pentru că nu-mi place vorba *se face.*

— D'apoi bine, Domnule, D-voastră nu știți că *se face?*

— Ce?

— Concentrarea, Domnule! Uite acușa auzii pe un fost ministru zicînd unui domn, că *se face*...

Faceți pe ușa asta, Domnule!... La eșire.

Mă apucai de cap... și sării într'o trăsură...

Hug.

Banca Iașilor

Societate anonimă

D-nii acționari sunt invitați, a face vărsămîntul al doilea de lei 200 de acțiune cel mult până la 15 Octombrie a. c.

Litere-Științe-Arte

Răni fără sînge.—La urma urmei ori ce s'ar zice, suntem un popor practic, în comparație cu altele.

Iată, bună oară, un poet—și unul căruia nu-i lipsește curajul, după cum nu i-a lipsit nici odată simpatia marelui public. E d. Radu Rosetti.

Ofensat de o notiță a unui recenzent iașan,—în „Viața Romînească", scriitorul a trimis un vehement răspuns publicațiunii iașane, care s'a grăbit să *n'o* publice.

De aci intervenția originală către... corpul de portărei, darea în judecată a directorilor „Vieței Romînești" și celelalte cari nu vor avea urmări primejdioase.

Spuneam că e o cale practică, o dovadă de sînge rece.

Ne gîndiam—spunînd aceasta—la duelul sîngeros care a avut loc la Paris, între criticul Leon Blum și scriitorul Pierre Veber, pentru o daraveră de culise... literare.

Duelul fu teribil, cu o multime de reprize și s'a terminat cu rănirea lui Veber. Rana n'a fost departe de a fi mortală: un centimetru de deplasare numai și talentatul dramaturg ar fi căzut victimă, în loc să scape cu o rană simplă.

Martorii erau toți, niște scriitori apreciați, în frunte cu Alfred Capus. Acesta însă n'a împiedecat violența duelului.

Nu suntem noi oare mult mai practici ocolind asemenea prilejuri de a ne însîngera pe cîmpul de luptă?

*

A apărut No, 3—4 Iulie-August din „Floare-Albastră", revistă literară iașană despre care vom mai vorbi.

*

Polytechnikum din Lemberg a numit pe d-na Curie doctor onorific în științele tecnice.

*

A murit celebrul editor parizian Alphonse Lemerre, în vîrstă de 74 de ani. Nu de mult s'a vorbit mult de dînsul cu ocazia precesului ce intentase lui Anatole France, care a refuzat să recunoască paternitatea unei opere vechi,—„Istoria Franței".

*

Bernard Shaw cunoscutul autor dramatic englez apare din studiu. pe care îl închiuă d. Augustin Hamon ca un Molière al sccolului.

*

Consiliul municipal din Rouen a răscumparat casa în care s'a născul Corneille.

*

Teatrul „Drury Lane", cel mai vechiu din Londra, și-a serbat zilele trecute jubileul de 100 ani al existenței sale. El a fost inaugurat la 10 Octombrie 1812, cu un prolog de Byron.

Sub actualul director, Artur Colin, teatru acesta s'a ridicat într'atît, în cît contează astăzi printre cele mai de seamă din Londra.

Numeroși voterani ai acestui teatru mai trăesc încă. Printre ei se află Fred Robinson, odinioară cel mai bun „rege Lear" al scenelor engleze, și James Doughty, decanul clownilor de circ, în vîrstă de 95ani.

*

STRUNA ZILEI

CAPITULĂM...

Turcii au capitulat la Tuzi, de oare ce muntenegreniităiase cursul conductelor de apă.

Știre.

Setea le-a învins la urmă—
Biete legiuni turcești!
Nouă, ce dușmani ne curmă
Cursul de la... Timișești?

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘ

MARE ALEGERE

Dormitoare, Sufragerii, Saloane,
Mobi
Paturi de bronz, Noptiere, Lava
Covoare, Perdele comp
Lămpi electrice cele ma
Vase Galeé și Daum
Mobile mici fantesiuri. —
PREȚURI EFTINE

ltimele noutăți.—
asortate.
lei în suș.
uri excepționale de reduse
ricane.— Canapele-Pat.
condițiuni de plată avantajoase.

Scrisori din Bucovina

— *De la corespondentul nostru* —

Centenarul marelui romîn Eudociu Hurmuzachi.—Mobilizarea Turcilor din Bucovina.—In jurul obstrucţiei Dietei.

Cernăuţi 5 Octombrie.—Zilele acestea împlinindu-se 100 ani de la naşterea marelui romîn bucovinean Eudociu baron Hurmuzachi, studenţimea romînă a ţinut să sărbătorească acest eveniment în mod impozant, organizînd un pelerinagiu la mormîntul acestui barbat distins care a jucat pe vremuri un rol însemnat în politica acestei ţări.

Localitatea unde se află depusă rămăşiţele pămîntesti ale marelui romîn, se numeşte Cernăuca, în apropiere de Cernăuţi.

Pe lîngă toţi studenţii societăţei Academice „Junimea" au mai luat parte la acest pelerinagiu, şi următoarele persoane distinse :

D. profesor Eusebiu Popovici, şeful partidului naţional romîn, deputaţii Dosimidont Popovicl, Aurel Ţurcan şi George Bonches precum şi numeroşi săteni.

Iată raportul cel mai exact al acestui pelerinagiu.

La orele 10 dim. 3 preuţi din Cernăuca au oficiat un parastas în biserica de acolo, la care au luat parte pelegrinii şi aproape tot satul. Răspunsurile au fost date de corul „Junimei".

Din biserică s'a înşirat un scurt cortegiu precedat de preoţii cu făclii mînă, spre locul de hodină al reposatului.

In timp ce „Junimenii" au organizat pelerinajul, societăţile „Bucovina" şi „Moldova" aranjează astăzi Joi seara în sala festivă a palatului german din localitate un concurs festiv în amintirea marelui romîn.

*

Consulul Otoman din localitate d. Pruncu, a primit ordin de la guvernul său ca să comunice tuturor supuşilor otomani din Bucovina să se întoarcă cît mai curînd posibil în patrie în vederea importantelor evenimente din Balcani.

In Bucovina locuiesc peste 300 de supuşi otomani, cari imediat ce au fost anunţaţi de consulat au început a se pregăti de plecare.

Călătoria la Constantinopol priveşte guvernul turcesc.

E interesant că mai toţi rabinii din Bucovina şi Galiţia sunt supuşi otomani, şi prin urmare acum trebuie să plece în patrie pentru a-şi face datoria ostăşească. Chestia e complicată prin faptul că rabinii propriu zis, fiind deja trecuţi de vrîsta cerută de regulamentele militare, n'au nevoie să se reîntoarcă în ţară, ci numai fiii acestora, trecuţi de 19 ani.

Populaţia evreiască de aici susţine că fiii rabinilor născuţi în Bucovina, urmează să satisfacă legea recrutării în Austria.

Acum chestiunea o vor descurca notele diplomatice ale ambelor state.

*

In jurul obstrucţiei dietale, se observă o schimbare spre bine. In şedinţa de azi discuţiile de azi n'au fost întrerupte şi raporturile dintre deputaţi normale.

Astă-seară preşedintele ţării oferă un banchet în onoarea deputaţilor, cu care ocazie se crede că se vor încheia pacte între partide, pentru asigurarea votării legilor ce au rămas încă nevotate.

Dieta va mai ţine două şedinţe, după care sesiunea va fi închisă pînă în Decembrie.

Gama

Ultime Informaţii

▪ *Pe baza comunicărei primită de la legaţiunea Romîniei din Constantinopole, ministerul afacerilor străine, aduce la cunoştinţa publică că, în urma mobilizărei armatei otomane, guvernul Imperial a interzis, din cauza trebuinţelor locale, pînă la noui ordine, exportul din posesiunile Turciei Europene şi din porturile Mărei de Marmara şi ale Archipelagului, al următoarelor producte : făină, cartofi, grîu, orz, ovăz, porumb, fasole, orez, fîn şi pae.*

▪ *Se credea că debitarea apei va reîncepe azi.*

Insă, în timpul lucrărilor, a pocnit un nou tub, aşa că din nou cel puţin trei zile oraşul va fi lipsit de apă.

▪ *E vorba a se ţine o consfătuire de industriaşi, în care să se desbată chestia reducerei orelor de lucru la fabrici, din cauza aglomerărei de mărfuri.*

▪ Primim plîngerea următoare :

Toată infecţia şi toată murdăria scoasă din stradela Făinei, au baricadat de 8 zile toată strada Procopie. Este un miros pestilenţial. Proprietarii şi chiriaşii din str. Procopie au reclamat întăi medicului de dispărţire şi care i-a trimes la inginerul comunei ; s'au dus unii la d. Savul să se plîngă, iar d-sa îi trimete la d-nii Cugler şi Donici. Şi cînd te gîndeşti că dacă un biet om, varsă nişte zoi curate în stradă, domnul Stamatiu le dă în cap cu contravenţiile! Iar acum cine să dea, Primăra în judecată care a aruncat toate infecţiile din vestita stradă a Făinei, în strada Procopie — drumul care duce la Palatul Institutului Anatomic !

▪ Domnul Gr. G. Patriciu a fost numit pedagog de matimatici la liceul militar din Iaşi, în locul d-lui I. Neculau, demisionat.

▪ **Şcolare.**—Ministrul de Instrucţie a aprobat cererea inspectorului învăţămîntului primar, al circumscripţei Iaşi, ca d-na Maria I. Simionescu, institutoarea de la şcoala No. 3 de băieţi, Iaşi, care fusese detaşată la şcoala No. 2 din Rîmnicul Sarat, să se reîntoarcă la catedra din Iaşi ; de asemeni ca d-na Amelia Constantinescu, de la şcoala No. 3 de băeţi din Iaşi să-şi reia catedra de la Rîmnicul-Sărat.

— Un congediu de zece zile a fost acordat de minister, domnului I. Ciocan, nstitutor din Roman, suplinit de d-ra Rojniţă.

— Se înfiinţează — pe ziua de 1 Octombrie 1911, postul II, plătit cu 80 lei lunar la şcoala din Horodniceni, judeţul Suceava.

— Pe ziua de 1 Octombrie 1912, postul de la Cornesti-Ciurleşti-Iaşi se transferă ca postul I la Ungheni.

▪ D-ra Elena Fîntînaru, licenţiată în ştiinţi, a fost numită asistentă la farmacia S-ftul Spiridon.

▪ D Gheorghe Dudău a fost numit maestru turnător la şcoala superioară de arte şi meserii din oraşul Iaşi.

*

D. D. Simionescu a fost numit ajutor secretar şi supraveghetor de ordine la şcoala superioară de arte şi meserii din oraşul Iaşi.

▪ Comuna încă n'a luat nici o măsură cu privire la lipsa de apă. D. Botez primarul oraşului a plecat astăzi la Timişeşti pentru a se convinge cum merg lucrările de reparaţie a conductei.

▪ Brigada de siguranţă a stabilit că banda de spărgători, care a fost prinsă zilele acestea, a făptuit şi spargerea din str. Albineţ unde se comisese şi o înjunghiere.

▪ Eri seara au fost încarceraţi la arestul poliţiei 4 pungaşi, prinşi de către d. comisar Bădulescu şeful brigăzei de siguranţă pentru căile ferate.

▪ Eri a încetat din viaţă bătrînul telegrafist Ştefan Constantinescu din gara Iaşi.

▪ La 15 Octombrie se va începe la Epitropia sf. Spiridon concursul pentru locurile de medici secundari în specialitatea medicinei interne.

Juriul se va compune din d-nii d-ri S. Gheorghiu (T.-Ocna), Carnabel (Galaţi), Anghel şi Ştefănescu-Galaţi din partea Epitropiei.

▪ In spitalul sf. Spiridon din cauza lipsei de apă se dă bolnavilor numai cîte un fel de mîncare, ne fiind apă la bucătărie.

In schimb li se dă laptele curat, de oare ce intendentul nu are de unde să adauge apă.

▪ Din judeţ au fost aduşi azi 5 copii bolnavi de anghină difterică.

Toţi au fost izolaţi în spitale.

▪ D. I. Anastasescu, şef de secţie la administraţia financiară Muscel, a fost transferat la Iaşi, iar d. A. G. Niculescu a fost transferat de la Iaşi la Putna.

▪ La 15 Oct. se va ţine la prefectura de judeţ, licitaţie pentru arendarea mai multor parchete din pădurile statului.

▪ Solemnitatea deschiderei cursurilor universităţei va avea loc mîni Duminică ora 10 jum.

La această solemnitate va asista şi I. P. S. S. Mitropolitul Pimen.

▪ Pentru Luni 8 Oct. 1912 ora 10 jum. a. m., consiliul facultăţei de drept este convocat pentru formarea programului pe anul 1912 | 913 şi diferite alte chestiuni.

▪ D-na Elisabeta Creţulescu se numeşte moaşă cl. I la comuna Andrieni jud. Iaşi, în locul d-nei Veronica Borcea, trecută la pensie.

▪ In oraş s'a constatat azi un nou caz de febră tifoidă.

▪ Astă noapte nişte hoţi, rămaşi rămaşi necunoscuţi, au spart biserica din Mînzăteşti, de unde nu s'au furat însă de cît cîte-va pachete cu lumunări.

▪ D. maior Ţintă care a fost inaintat şi numit ca medic şef al regimentului 13 infanterie, pe ziua de 1 Octombrie, în locuind pe d. maior I. Vereanu mutat la Bucureşti, va prezida cu începere de la 1 Noumbrie comisiunea de examinare a rezerviştilor ce urmează a fi încazarmaţi de la acea dată.

▪ Mîne Duminică (7 Oct.) la orele 9 a, m. în localul şcoalei primare „Gh. Asachi" se vor distribui hainele elevilor, ajutaţi de „Societatea pentru Invăţătura Poporului Romîn din Iaşi.

▪ Pe baza comunicărei primită de la legaţiunea Romîniei din Constantinopol, ministerul nostru de externe aduce la cunoştinţa publică că, în urma mobilizărei armatei otomane, guvernul imperial a interzis, din cauza trebuinţelor locale pînă la noui ordine, exportul din posesiunile Turciei europene şi din porturile Mărei de Marmara şi ale Archipelagului, al următoarelor producte: făină, cartofi, grîu, orz, ovăz, porumb, fasole, orez, fîn şi paie.

▪ Costul navlului care ajunsese pentru Brăila-Anvers la 25 sh. a avut o scădere simţitoare după aflarea încheerei păcii dintre Turcia şi Italia.

▪ La serviciul telegrafic se comunică următoarele :

Turcia nu mai primeşte telegrame de cît cu condiţiunea ca perderea sau întarzierea telegramelor, să fie pe răspunderea expeditorului.

Serbia. Bulgaria şi Muntenegru nu mai primesc telegrame în nici o limbă convenţională suu secretă.

Se primesc numai telegramele redactate în limbele Germană. Franceză şi Engleză.

▪ **Opereta Grigoriu** mai joacă în Iaşi numai până Marţi 9 Octombrie cînd ne părăseşte spre regretul unanim. Ultimele reprezentaţii vor decurge în modul următor : In astă sară Vineri, *Eva*, marele succes al Floricăi Cristoforeanu şi a lui Leonard. Sîmbătă 6 Octombrie după cererea generală, *Studentul cerşetor*. Duminică în *matineu, Dama în roş*, marele succes al trupei şi *sara* faimoasa operetă *gospodărie poloneză*, la care publicul se prăpădeşte de rîs, veselii Maximilian şi Carussy avînd creaţiuni splendide. Luni 8 Octombre, *Duşmanul femeilor* operetă cu muzică delicioasă la care şi-a dat întîlnire un public imens; iar Marţi 9 Oct. *ultima reprezentaţie* cu frumoasa operetă *Cîntecul lui Fortunio* şi *Suzana* cu Florica Florescu care are o creaţiune splendidă; spectacolul la ultima reprezentaţie va începe la 8 jum. fix, pentru ca publicul să poată părăsi teatrul la 12.

Opereta Grigoriu ne va lasa cea mai plăcută amintire, iar d. Grigoriu merită toate laudele pentru modul admirabil cum a organizat'o şi cum o conduce, ieşanii fiindu-i recunoscători pentru plăcutele seri de desfătare artistică ce ni le-a procurat.

▪ Noul program de astă seară Sîmbătă al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele :

Din capriciile „Regelui Soare" (*Ludovic al XIV, 1643-1715*),—măreaţă reconstituire istorică din trecutul glorios al Franţei.

Jurămîntul sau moartea eroică, naraţiune însufleţită.

Pasiune fatală, roman contimporan în două părţi.

Tîndală pictor celebru, scene foarte humoristice.

Scara dublă, scene comice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinzînd între altele :

Aviaţiune în Franţa, Garror la 50000 metri înălţime—Mari călduri la Newyork, ghiaţă împărţită gratuit—Manevrele franceze etc.

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Noul program viitor se reprezintă : poimîne seară Luui 8 Octomb.

▪ La Debitul Badareu cu începere de azi se găseşte zilnic deliciosul must dulce e Cotnar. Litrul 80 bani.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 6 Octombrie

RESBOIUL BALCANO-TURC

Plecarea d-lui Griparis

Nota Bulgariei către ţările aliate

Lupta de lângă Padova

Belgrad.—Guvernul sîrbesc a însărcinat pe ministrul Serbiei la Constantinopole să facă în numele guvernului sîrbesc ministrului de externe otoman, o comunicaţie identică cu cea făcută de ministrul Bulgariei.

*

Constantinopole.—D. Griparis în urma ordinului primit în acest moment din Athena pleacă azi împreună cu personalul legaţiunei din Constantinopole. D. Griparis a remis azi la prînz d-lui Noradunghian o notă, declarînd războiu Turciei.

*

Belgrad.—Azi dimineaţă s'a făcut la catedrală şi în bisericile din regat un serviciu divin pentru izbînda armelor sîrbeşti şi ale ţărilor aliate.

*

Podgoritza.—Agenţia Reuter află că s'a întrerupt lupta între Muntenegreni şi Turci în urma retragerei armatei muntenegrene.

*

Belgrad.—Miniştrii sîrbi au fost însărcinaţi să remită guvernelor respective o notă zicînd: anarchia care domneşte în Turcia turburînd siguranţa statelor vecine şi agravîndu-se de cîtva timp marile puteri au judecat de trebuinţă a lua în mîni realizarea reformelor prevăzute prin tratatul din Berlin art. 23. Ca răăpuns la această ultimă expresiune a voinţei colective a marilor puteri sublima poartă a recurs la o procedare, care i-a servit de mai multe ori.

*

Salonic.—Lupta de lîngă Padova s'a întins pe o distanţă de 20 kilometri. Turcii şi Sîrbii au primit întăriturí. Turcii au respins atacurile sîrbeşti. Perderile nu se cunosc.

*

Constantinopole.—Vaporul romînesc Principesa Maria a sosit azi aci aducînd 260 otomani din Bulgaria.

*

Sofia.—Regele a citit azi dimineaţă manifestul său în biserica catedrală Starazagora. Trupele bulgare au ocupat punctul strategic Kurtkale în apropiere de Mustafa-paşa. D. Guasoff a adresat preşedinţilor de consiliu a Greciei, Serbiei şi Muntenegru o depeşă, anunţînd că s'au făcut azi dimineaţă servicii divine pentru izbînda armatelor aliate asupra duşmanilor.

Pacea italo-turcă

Roma.—Agenţia Stefani află din Ouchy că tratatul de pace italo-turc a fost iscălit. Agenţia Stefani află că d. Berchtold va părăsi Viena la 20 Octombrie spre a se presenta regelui Italiei şi a se întâlni cu d. di San Giuliano.

*

Constantinepol.—Ministrul de comerţ al Turciei Reschid Paşa va fi numit Cadiu la Tripolls.

Trupele turceşti spre Philipopoli

Constantinopol.—După ştirile de noapte ale ziarelor turceşti, toate trupele turceşti au rupt prima linie de aparare bulgară la Tiurach şi s'ar fi aflînd în mergere spre Philipopoli.

Situaţia politică

Desminţirea Epocei.— D. Carp refuză prezidarea guvernului de concentrare.—Intrunirea de azi.

Eventualul minister de concentrare

Bucureşti. — Ziarul „Epoca" desminte ştirea dată de un ziar de dimineaţă despre demisia d-lui Th. Rosetti.

*

Ziarele ocupîndu-se de situaţia politică, spun că d. Carp a refuzat să prezideze guvernul de concentrare, menţinîndu-şi punctul de vedere, în chestia restabilirei raporturilor normale cu partidul liberal.

In acest caz, noul guvern de concentrare, va fi prezidat de către d. Titus Maiorescu,

*

Ziarele ocupîndu-se de această eventualitate, publică o listă ministerială, care cuprinde persoanele următoare :

Titus Maiorescu, preşedinte de consiliu şi ministru de externe.
Take Ionescu, interne.
N. Filipescu, domenii.
Al. Marghiloman, Finanţe.
Al. A. Badareu, Instrucţia.
C. Disescu, justiţia.
Mişu Cantacuzino, industria.
N. Xenopol, Lucrările publice.

Ziarele adaogă că alegerea ministrului de războiu, va fi lasată la apreciarea Suveranului.

Sunt candidati d-nii Aslan, Culcer şi Hîrjeu.

*

Ziarele mari arată, că situaţia unui guvern de Concentrare sub preşedinţia d-lui Maiorescu, va fi supusă rectificărei, la consfătuirea ce are loc azi la d. Cantacuzino' şi la care vor participa şi foştii miniştri, Filipescu şi Marghiloman.

*

După ce soluţia va fi adoptată d. Maiorescu va avea o nouă întrevedere cu d. Take Ionescu, în care urmează să se fixeze data alegerilor şi noile numiri.

Abia după aceasta, d. Maiorescu va comunica rezultatul Suveranului.

O cerere a bulgarilor cetăţeni romîni

Tulcea. — Trei zeci bulgari, cetăţeni romîni, au cerut învoirea de a se înrola în armata bulgară.

Cererea a fost refuzată.

*

Tulcea. — S'au arestat mai mulţi bulgari cari făceau propagandă printre bulgarii cetăţeni romîni de a se înrola în armata bulgară.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de rezboiu

Viena.—„Neue Freie Presse" publică o telegramă din Sofia, în care se spune că guvernul bulgar a fost asigurat de neutralitatea României.

*

Salonic.—Se anunţă din Acova, că trupele turceşti au respins pe muntenegreni.

*

Sofia.—Trupele bulgare au trecut eri frontiera şi au cucerit fortul Kurtcaleh.

*

Constantinopol.—Se zvoneşte aci, că trupele turceşti, după o luptă crîncenă, au rupt prima linie al armatei bulgare.

Comercianţii şi criza economică

Bucureşti.—In cercurile guvernamentale a făcut o rea impresie, cererea de moratoriu, formulată în consfătuirea de eri a cercurilor comerciale.

In aceste cercuri, se afirmă că nu se va da nici o atenţie acestei cereri, România negăsindu-se în o aşa situaţie.

In aceste cercuri se desminte deasemenea ştirea despre mobilizarea, ce a circulat eri.

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal.
A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

Cele mai frumoase varietăţi de Pere şi Mere de iarnă

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.
Preţuri moderate

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de
— NAS, GÎT ŞI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

Orfană de 22 ani

400,000 Mărci zestre în numerar doreşte **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilegen (Apă de păr)

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, necontținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE" KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Dreg. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100 lei 1,995,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casa de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc.

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încrede

Execută ori-ce lucrări t[illegible] ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pe[illegible] bănci, afișe în diferite mărimi și c[illegible]lori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Pre[illegible]ftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameștecă și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Ischiatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari le resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antîiu să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX · No. 1708. Marți 9 Octombrie 1912

Cercurile Comerciale

„Glasul cercurilor", organ al Cercurilor Comerciale, ce apare la București, în No. 44 din 4 Octombrie a. c., ne aduce vestea, că Cercurile Comerciale au cîștigat o mare victorie, căci guvernul le-a promis și promisiunea guvernului „e cuvînt de evanghelie", că va modifica deodată în prima zi a deschiderii corpurilor legiuitoare, chiar dacă complicațiile exterioare ar fi de o gravitate excepțională, patru legi, de o potrivă de importante, fie la venituri fiscale și chestii morale, cum e legea licențelor, dîndu-ne și chiar și modificările ce se vor face după dorința cercurilor, guvernul a promis și e dator să facă ceia ce a promis, căci nu de frunza frăsănelului cercurile au fost și sunt agenții electorale ai d-lui Carp, prin organul schimbător, cînd al d-lui Marghiloman, cînd al d-lui Deșliu.

Comercianții din Capitală întruniți în sala Dacia la 27 Septembrie 1912 au decis și guvernul Maiorescu, musai, va face ca legea licențelor să fie modificată în sensul următor.

Legea licențelor să fie modificată în sensul ca taxa actuală fixă să fie înlocuită prin taxă de consumațiune și anume:

Cîte 1 ban la gradul de țuică și rachiu sub 30°. Cîte 2 bani la gradul de țuică și rachiu de fructe cu taxă peste 30°.

Cîte 3 bani de grad de țuică și rachiu cu tăria peste 50°. Cîte 4 bani la gradul de spirt. Cîte 10 bani la decalitru bere. Cîte 10 bani la decalitru de vin.

Dorința cercurilor mai prevede și anumite condițiuni, pentru capatarea autorizărei de a deschide cîrciumă. Aceste condițiuni tinzînd la scoterea comercianților de sub jugul guvernului, eu o găsesc foarte bună și felicit pe autorii acestei propuneri, numai mă miră că cercurile nu văd că nașii steagurilor cercurilor, nu vor face acest lucru, pentru simplu motiv, că va veni vremea a se întreba pe d. Deșliu, de cînd l'a ajuns durerea de inimă de interesele cîrciumarilor.

A doua lege, care se propune a se modifica este aceia a organizărei Camerilor de Comerț.

Aci cercurile au greșit că n'au făcut a se invedera, că prima condiție ce se cere unei legi, este aceia de a închide ușile și ferestrele chiar și cele mai lăturalnice și mai dosnice negutitorilor și industriașilor de contrabandă, care caută să facă din aceste instituții agenturi electorale.

Camerile de comerț trebuie să rămînă organe ale comerțului și industriei, fără amestecul nechematilor și al agenților electorali. Numai comercianții cu prăvălie și industriașii de carieră să fie aleși și alegători ai Camerilor de comerț.

A treia lege este acea referitoare la comerciul ambulant, preconizînd sistemul a se prohibi acest comerț și în fine a patra, legea faimoasă asupra repausului duminical.

Noi ne-am ocupat de toate aceste legi și am căutat a le da soluțiunile cele mai apropiate de nevoile orale a le claselor comerciale.

Dacă avem ceva de obiectat, este, politicianismul dus pînă la arme electorale, de care s'a servit tocmai guvernul traiului, asanărei și făgăduelilor.

Din toate aceste legi, care reprezintă adevarate nevoi comerciale s'a făcut arme electorale prin promisiuni și promisiuni ne-realizate, abuzînd în mod brutal de credulitatea dusă pînă la naivitatea comercianților noștri.

Din toată mișcarea comercianților constituiți în cercuri—nu vorbim de acei de la Iași—cari nu pot sermanii să crăcnească o vorbă contra onoratului guvern, care ori ce s'ar zice, dacă nu la toți, unora le a dat, iar altora nu le a luat pînea și sarea, reținem proiectele care tind în trei mari direcțiuni, care trebuie să fie crezul ori cărui negutitor.

a) Punerea negutitorului prin legi și pe temeiul legei, în afară de puterea statului și de șicanele agenților administrativi, organe ale guvernelor răle, cum spre pildă este guvernul actual.

b) Organizarea camerelor de comerciu, așa fel ca aceste organe să aparțină de fapt după cum se cuvine de drept, numai negutitorilor și industriașilor veritabili dînduse afară pe acei de carnaval și

c) Libertatea ; absolută a comerciului și industriilor cu o serie de legi ocrotitoare, pentru a-l feri de concurența neloială și frauduloasă.

Cercurile comerciale sperăm că vor vedea cît de curînd, că nu șade bine unei clase sociale atît de importante, să se inhame la carul politicianului celui mai puțin recomendabil.

G. D. Șerban.

Moratoriu?

Zilnic se face apel la presă, de către comercianți și bancheri, ca să fie cît mai circumspectă în publicarea știrilor asupra situației pieței. Am rămas cu drept cuvînt uimiți citind rezoluția ce a fost luată de Cercul comercial și industrial din București de a interveni la guvern pentru acordarea unui moratoriu general.

Vrea să zică nu presa a alarmat țara și străinătatea, ci însuși un cerc comercial și industrial a dat alarma cea mai mare și cea mai periculoasă.

Nu știm ce drept are cercul comercial al unui singur oraș din țară, de a face propunere de moratoriu pentru țara întreagă—dar știm pozitiv că votul luat la București este, din fericire, nesocotit și îndrăzneț.

Romînia trece incontestabil prin friguri economice, dar pretutindeni în Europa, starea este aceiași. Cînd o țară agricolă mai este împedicată, prin împrejurări externe, să facă exportul bogățiilor sale—de belșug nu poate fi vorba. De cît între belșug și nevoie diferința este foarte mare, precum mare este diferința între îngăduiala momentană și moratoriu.

Lucrurile acestea nu le-a înțeles onor. cerc comercial din București și nepriceperea l'a adus să comită un act de nesocotință. El a produs perturbare în străinătate, care are capitaluri mari angajate în România și a fost nevoie de un comunicat al guvernului pentru ca străinătatea să se liniștească și hîrtiile noastre, primite spre cotare, să nu sufere mari scăderi la bursele străine.

Toată lumea va dezavua votul nesocotit luat de acel cerc din București și îi va recomanda mai multă prudență pe viitor, tot atîta prudență, de cîtă puerilă nesocotință a dat dovadă zilele acestea.

Falimente talmudice

Se putea oare ca d. A. C. Cuza să nu-și deie avizul, în gazeta sa, despre starea actuală a pieții? Nu se putea. Fiind-că jena financiară, lipsa de numerar, falimentele—nu sunt chestiuni universitare, în tot cazul nu țin de „competința" profesorului Cuza—de acea chestie a situației pieței.

E specialitatea d-lui Cuza de a se ocupa de tot ce nu-l privește. Și iată-l ocupîndu-se de faptul dacă Rifca a fost sau nu primită în spitalul Spiridoniei și de falimentul unor bancheri din București.

„Studiul" eminentului profesor asupra situației economice poartă titlurile: „Panica trif și falimentele talmudice". Cînd în împrejurări foarte grave, un profesor universitar se amestecă cu comp tința sa unde nu-i fierbe plagiatul și dă „studiului" său, două titluri cum sunt cele de mai sus, titluri nimerite pentru calendarul lui Scaraoțki sau pentru cupletele lui Iulian—este de prisos să mai cercetăm ce cuprinde „studiul", fiind-că, natural, el nu poate cuprinde nemic înrudit macar cu seriosul.

Dacă „studiul" urmează a fi lasat în părăsire, mania trebue cercetată. Această manie să manifestă la d. Cuza prin întrebuințarea adjectivului talmudic. Fiind adjectiv el poate fi plasat în urma oricărui substantiv și d. Cuza nu face alta: avort talmudic, faliment talmudic, jidan talmudic, moratoriu talmudic, ba chiar și plagiat talmudic.

Substantivul se lasă urmat de acest etern adjectiv, dar vorba este, ce vrea să zică avort talmudic, ce faliment talmudic? Și ce însamnă panică trif?

Nemic—pozitiv. Nemic ca înțeles, ca noimă, sau, maçar, ca aluzie. Dar ca vorbă de clacă, ca prinsoare pentru naivi și ca dovadă că d. Cuza are toată vremea la dispoziție, spre a fi rîsipită pe degeaba—„talmudic" și „trif" sunt două adjective ce servesc foarte bine domnului Cuza.

Ca vorbă de clacă—fiindcă adjectivele citate nu spun absolut nimica; ca prinsoare pentru naivi—fiind-că este foarte probabil ca un agramat oare-care să creadă în posibilitatea de a provoca avorturi prin talmud — fiind-că „tema" o susține un profesor universitar; ca dovadă că d. Cuza n'are ce face — fiind-că dacă ar avea ce face și ar putea produce lucruri serioase — ar fi chemarea lui—tocmai acum —să scrie studii serioase de economie.

Dar... Nu poate fiind-că este profesor de Economie politică și a ajuns profesor, fiind-că...

— Allo Socor!

Agravarea evenimentelor din Balcan

Știrile mai grave, ne vin azi din Rusia. Acolo s'a făcut o schimbare în opinia publică și dorința de pace s'a prefăcut într'o cumplită năzuiță răsboinică.

Semnalul l'a dat „Novoye Vremea", care a atacat cu vehemență politica d-lui Sasonoff, pe care o consideră drept criminală, în dauna Rusiei, și a creștinilor din țările balcanice.

Și se vorbește că zilele politicei d-lui Sazonoff sunt numărate, pentru bunul motiv, că marele ziar rusesc n'a făcut de cît să reproducă părerea ce domină în această chestiune în sferile curței imperiale.

Schimbarea aceasta, poate aduce grave consecinți. Intrarea unui guvern răsboinic în Rusia poate anihila sforțările, pe care le face încă diplomația europeană, de a localiza răsboiul din Balcani.

Campania în potriva lui Sazonoff a ajuns atît de departe, în cît aproape întreaga presă rusă își bate joc de inițiativa d-lui Poincaré, zicînd că ea n'are de cît năzuința de a complace Germaniei.

Alianța franco-rusă, a fost uitată. Mai că nu se mai vorbește de dînsa. Tot ce se discută este chemarea unui alt prim-ministru, care să apere politica tradițională a Rusiei, să dea o puternică mînă de ajutor țărilor balcanice, în potriva turcilor, dușmanul secular.

Avem dar să ne așteptăm la evenimente și mai grave.

Rusia pare a vroi să părăsească calea de pace a diplomației europene și să sară în ajutorul țărilor balcanice, precum de altfel a și spus-o principele Nichita, în cuvîntarea pe care a adresat-o poporului său, în ajunul declarărei răsboiului.

Ne amintim aceste cuvinte. „Mobilizarea de probă, însamnă că Marele Țar al tuturor rușilor își întinde mîna sa protectoară peste țările balcanice".

Nu era o simplă vorbă, aruncată pentru a încuraja mulțimea, ci era un fapt al căruia realizare începe a se vedea.

Trebue prin urmare, cu și mai multă băgare de seamă, cu o prudență și mai mare urmărite toate fazele, prin care trece răsboiul balcano-turc.

Cu aceiași liniște, se impun însă și măsurile de precauțiune.

D.

O nouă îndrumare

Zece zile de panică neexplicabilă au fost suficiente să sguduie nepăsarea ce apăsa ca o îndolență peste tot și pentru toți Au trebuit să survină complicațiuni internaționale, ca la noi să se evidențieze falsa aparență în care ne lăfăim de la mic pînă la mare.

Svonuri, umflate prin transmisiune, din gură în gură, pe cale particulară sau prin presă, știri interesate transmise prin telegraf, au provocat, pe lîngă panica nejustificată ce s'a remarcat în tîrgurile noastre de tot felul de transacțiuni, și o redeșteptare a calităților latente ce de mult s'au înmormîntat în noi.

Era și natural ca la aceasta să contribue și marea specură, ce se practica de mult timp pe piața noastră financiară, pentru ca să se vază *acum* cît de falșă și de depărtată de adevăr era întreaga noastră suprafață de belșug și de prosperitate.

Toate împrejurările coroborează să arate veritabila noastră situație: o ceartă balcanică, care se va sfîrși poate printr'un dezastru acolo; specule ilicite cari se practicau sub ochii noștri, dar cari—sperăm că, de aci înainte nu se vor mai practica; ploi și inundații tocmai în timpul strînsului ultimei bogate recolte de porumb, ploi cari au fost poate cel mai de seamă motiv serios al jenei ce se resimte în ultimul timp.

Si toate, toate acestea aduseră spectrul galben, care ne stăpînește de cîtva timp.

*

Toate relele însă aduc bine. Din întîmplările trecute și din repercusiunea lor în mase, se poate produce la un moment dat un reviriment, care va fi bun pentru un timp oare care, pînă cînd iarăși liniștea se va schimba în indolență.

Din ceeace se petrece în ultimul timp, spiritul nostru pare a fi recunoscut, că trebue să se mai miște.

Sunt atîtea și atîtea căi nebătătorite, exploatate de oameni de rea credință, cari le-au compromis, și sunt atîtea trenuri virgine, care nu astupă decît energie și muncă.

Să învețe romînul din ultimele evenimente, ceeace trebuia de mult să învețe, adică să fie econom, să nu alerge după cîștiguri iluzorii și să nu se lase pe speranța că, ce bruma a putut economisi, îi va fi îndeajuns pentru zilele negre.

Să pătrunză cu spiritul său perspicace toate problemele ce i se prezintă și să prinză dintr'o ochire partea practică și cinstită, pentru că în toate ramurile, după vorba Mîntuitorului „sunt multe lăcașuri".

Să nu se mai arate lesne încrezător la perspectivele speculanților și să le refuze concursul.

Astfel nu ne vom mai plînge și de scumpirea vieței, care după cum am spus'o de atîtea ori, este semnul progresului pe care calcă un popor.

Forțele latente puse în lucru, trenurile neexploatate, iată viitorul nostru economic.

OAMENI ȘI LUCRURI

Glossa celor trei...

„Au fost odată trei subrete..."

Nu,—prea seamănă unei romanțe simboliste, semnată de d. Ion Minulescu.

S'o luăm mai îndelete.

In ajun de a-și încheia seria de spectacole, trupa de operetă a d-lui Grigoriu poate constata cu mulțumire că Iașul i-a rămas fidel. Și constatarea dobîndește o valoare și mai mare, dacă adăugăm amănuntul că această statornicie în devotament i-a aratat-o Iașul în vremi critice cum sunt acele de acum.

După ce au consacrat noua înjghebare artistică, a d-lor Frank și Bărcănescu, iașanii au întărit din nou că și-a păstrat nemicșorată valoarea ei, vechea companie artistică a d-lui Grigoriu. Defecțiunile suferite, de aceasta din urmă, sunt recompensate de oarecari nuoi avantagii—fie că e vorba de achiziții recente, ca duioasa d-ră Cristoforeanu, fie că e vorba de înoiri de decoruri și de montări îngrijite, cum nu poate încă să arăte și să dee trupa rivală.

D-na Cristoforeanu are menirea, de sigur, de a înlocui pe d-na Micioara. Posedă duioșie; manifestă un temperament liric; are însușiri alese. Dintre elementele mai dinainte cunoscute—nu vorbim de barbați, nici chiar pentru a lăuda pe admirabilul Maximilian,—d-na Apăteanu și d-na Teodorescu își păstrează cu demnitate locurile cucerite odinioară prin reale calități scenice.

Dar, să fim sinceri. Favoarea publicului, ori cît ar recunoaște meritele artistelor amintite—se îndreaptă, în rîndul întîiu, către cele trei grații ale trupei, — cele trei subrete, pentru cari, rînd pe rînd, publicul a manifestat preferință, ba chiar admirație. Fiecare, după un număr de seri, și-a cîștigat simpatiile ei proprii,—și-a asigurat un număr de devotați cari au acordat, fiecăreia din ele — dacă nu chiar tuturor în același timp, aplauzele și omagiile.

Lucrul nu surprinde. Opereta este acel gen special de artă în care, cele de mai multe ori, prețuiește mai puțin ceea ce e de... auzit, decît ceea ce este de... văzut: honny soit qui mal y pense.

E o constatare obiectivă; aproape științifică. Genul operetei e alcătuit din dulcegării, din echivocuri, din frivolități și fără de ele spectatorul nu poate fi legănat de acele iluzii pe care vine să le caute în cea mai amuzantă artă ce a născocit omul. De aceea — în afară de *voci*—și une-ori fără a se ținea samă de ele—își au rolul lor important: fizicul artistei, modul de a se prezenta, geniul... croielei—genul subretei într'un cuvînt.

S'a văzut direcția trupei Bărcănescu apelînd la... balet exotic, pentru a compensa lipsa de subrete. In trupa d-lui Grigoriu, din potrivă, genul e abundent reprezentat prin cele trei mult aplaudate, —d-na Metaxa-Doro, admirabil înzestrată și avînd înclinări spre ingenuitate mai... decentă, d-na Cinski, cu sprintene și încîntătoare îndrăzneli, d-ra Florica Florescu, subreta clasică, posedînd resurse inepuizabile de mișcări insinuante.

Toate trei, bucurîndu-se de dorul de a atrage pentru *ele*; toate trei numărînd, în rîndurile spectatorilor,—constanți, admiratori și apărători zeloși nu numai ai lor, ci ai *genului* teatral pe care-l reprezintă.

Lucrul e atît de adevărat, în cît numai o aparentă și nevinovată încercare a noastră de a glumi pe seama uneia din cele trei, a fost luată drept persiflagiu condamnabil și ne-a atras mustrări numeroase în limba romînă și franceză. Sfera lor de influență se întinde dară pînă *sus*...

Direcția trupei poate pleca mulțumită. Publicul ieșan va păstra o plăcută amintire, care va răsuna ca o romanță minulesciană:

— Au fost odată trei subrete...

Rodion

Către sănătate și succes prin educație

S'ar părea un paradox de a susținea că prin educație se poate căpăta sănătatea și succesul chiar.

Și totuși e un fapt vădit, de și sănătatea atîrnă mai întîiu de la condițiile hereditare și higienice; iar succesul de noroc mai mult, după cum cei mai mulți cred.

Cu toate acestea, Doctorul V. Pauchet arată că higiena morală este indispensabilă sănătății. Crierul lucrează asupra mușchilor și organelor noastre și pentru aceasta trebue să întreținem spiritul cu idei de sănătate. „Nu vorbiți nici-odată de mizeriile voastre; spuneți totdeauna că sunteți sănătoși; țineți-vă drept; fiți dispuși; iată condiția de a fi bine".

Cît privește succesul, Doctorul Pauchet ne dă o sumă de calități ce trebue cîștigate pentru a ajunge să mai reușim în viață.

1) *Aplicațiunea.* A ne concentra maximul facultăților în îndeplinirea unui act, punînd toată activitatea ființei noastre fizice, intelectuale și morale.

2) *Concentrarea.* Să facem numai un singur lucru deodată, fără a ne lasa distracții de altceva.

3) *Stima de sine,* care printr'un fel de auto-suggestie la distanță, atrage și stima celorlalți. — Vorbele și actele noastre să fie totdeauna expresia a ceea ce este adevărat, bine și drept.

4) *Voința,* facultatea prin care trecem de la fapt executînp ceea ce inteligența ne comandă.

5) *Energia și perseverența.* De a nu ne lasa de executarea unei acțiuni, ori care ar fi piedicile peste care se poate trece.

6) *Hotărîrea.* A executa imediat aceea ce am hotărît să facem fără a ne lăsa influenți și suggestii paralizatoare.

7) *Optimismul,* calitatea cea mai favorabilă sănătății și succesului. Orice întîmplare, orice lucru, orice ființă își are partea urîtă și partea frumoasă. Aptitudinea de a lua în samă numai ce-i frumos și de a lasa la o parte ceea ce-i urît, constitue optimismul.

Această stare de spirit — ne spune doctorul — atrage simpatia, încurajează și pe ceilalți, stimulînd totodată și focul sacru și entuziasmul personal.

8) *Bună-voința,* aptitudinea de a considera pe ființele umane ca prieteni și nu ca dușmani. Pentru aceasta trebue să înăbușim tendințele ce le-am avea către invidie, gelozie, ură — ceea ce strică așa de mult sănătății chiar și succesului.

9) *Liniștea.* Să vorbim, să cugetăm și să vorbim fără ca sensibilitatea să intre în joc. Să lucrăm totdeauna în plină stăpînire de noi înșine. Răbdarea să nu ne părăsească niciodată.

10) *Increderea în sine,* este neapărat celui care dorește să ajungă la o isbîndă oarecare. Această calitate atrage respectul, intimidează pe concurenți și impune subalternilor.

11) *Metoda,* de a urma un plan anu-

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

mit. Cînd voim să facem ceva să avem un program.

D-rul Pauchet ne dă totodată și defectele, care atrag neizbînda în întreprinderile sau cariera noastră.

1) *Lenea*, care de cele mai multe ori este urmarea lipsei de energie și voinţă; căci energia și voinţa se educă mai ales prin cultura fizică.

2) *Nestatornicia*. Să nu se uite niciodată legea continuităţii. 90 la sută din cei care renuuţă la un proiect, cad în momentul în care piedicile păreau de neînlăturat și după această barieră se găsia tocmai succesul.

3) *Timiditatea*, defect foarte mare, care presupune că toată lumea ne observă.

4) *Pesimismul*, care face pe cine-va să devie antipatic și să fie înlăturat de toţi.

5) *Invidia*, care pe lîngă că ne face pesimiști, apoi provoacă în ţesături și formarea de otrăvuri care strică toată sanatatea.

6) *Mînia* ne face ridicoli în faţa celorlalţi și omoară orice încredere numai în sine.

7) *Distrugerea* care nu-i de cît lipsa de concentrare ce împedecă continuitatea într'o acţiune și în cugetare.

*

Cîștigarea calităţilor de mai sus și înlăturarea defectelor amintite aduce sănătatea și succesul în viaţă, de la care atîrnă fericirea noastră. Procedeele pentru a ajunge la fericire sunt mai întâiu *cultura fizică* și apoi bunele dispoziţii sufletești. Și atenţia părinţilor și a educatorilor în general asupra acestei condiţii ar trebui să fie îndreptate. Atunci negreșit că n'am întîlni la fiece pas atîţia tineri blazaţi, sfătui de viaţă, fără vlagă și fără încredere în viitor. Dar și aceștia sunt îndreptăţiţi să fie în această tristă dispoziţie sufletească, căci cei care îi înconjoară, mai marii lor, sunt ei altfel.

De aici iesă marea nevoie de a se face educaţia educatorilor pentru ca educaţia ce se dă tinerimei să fie într'adevăr folositoare, ţintind la prosperareu întregei naţiuni.

Cu cît-va timp în urmă, educaţia nu era de cît o chestie de tradiţie, o afacere privată, și tocmai pentru aceasta rezultatele erau așa de mici. De acum însă educaţia nu mai poate fi privită de cît ca o chestie mare socială și prin urmare toţi educatorii trebue să lucreze în această vedere, urmărind acelaș scop: *formarea valorilor umane*, fără care o naţiune piere.

Maria C. Buţureanu

Litere-Științe-Arte

Intuiţia actualităţii.—Cînd am cetit în numărul trecut al „Flacărei" notiţa că „ne-a sosit la redacţie prea tîrziu bucata Carmen Sylvei..." prima impresie ce ne-a lasat notiţa fu următoarea.

Iată o Regină, nu numai poetă de talent superior, dar de o originalitate fără pereche în procedeu. Inspirată de o dureroasă întîmplare—înnecarea șalupei în Dunărea, peirea în valuri a 31 militari merituoși—Regina-poetă scrie sub puterea primei impresiuni o mișcătoare bucată.

Cetitorii noștri au putut aprecia poezia, pe care am reprodus-o în numărul trecut al ziarului. Dar, în acelaș timp, are și inspiraţia pur democratică de a trimite strofele, spre publicare, unei reviste populare riscînd chiar să ajungă bucata prea tîrziu și să fie nevoită a aștepta numărul viitor, gustînd senzaţia obicinuită, în rînd cu ori-care simplu muritor, care vrea să-și vadă lucrarea imprimată cu o oară mai înainte.

Carmen Sylva posedă excelente daruri literare, are inspiraţia repede și scînteietoare. Dar are acum și intuiţia complectă a actualităţii. Am spus-o și cu altă ocaziune: Regina Elisabetha are spiritul nu numai a literatului—dar și a ziaristului. E o calitate mai mult pe lîngă celelalte...

*

Numărul apărut astăzi din „Noua Revistă Romînă" de sub direcţia d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinde un bogat și interesant sumar cu articole datorite d-lor C. Rădulescu-Motru, V. Ghidionescu, D. Iacobescu, Adrian Maniu, I. Trivale, Dem. I. Teodorescu etc.

Numeroase actualităţi, ilustraţii, recenzii.

*

Henri Bonvalet, un tînăr și talentat poet remarcat de către Jean Richepin, a încetat din viaţă în vrîsta de 23 de ani.

După el rămîne un volum intitulat: „Royaume de la terre".

*

Senatul Parlamentului federal Australian a adoptat proectul de lege numit „Maternity bill", prin care se acordă noi premii de 125 franci maximum pentru fiece copil din părinţi albi, născut în Australia.

Legea a intrat în vigoare la 13 Octombrie stil nou.

...De nu i-ar fi fatală această dată de 13....

*

Un congres internaţional pentru regularea oarei—Le congrès de l'heure—a avut loc la Paris, cu delegaţi din Berlin, Milano, Hamburg, Bruxelles, Marsilia, Lyon, etc.

E vorba de organizarea unui serviciu internaţional pentru unificarea oarei.

*

—In Berliner Tageblatt, generalul *Maelzlet* publică un articol, în care studiază valoarea comparativă a flotelor aeriene franceze și germane. El crede că efectul moral produs asupra trupelor de prezenţa aparatelor aeriene va fi excelent, El emite părerea că ***un atac nocturn efectuat de un dirijabil, va trebui considerat ca un adevărat asasinat.*** Chestiunea aceasta crede acest general că va trebui supusă tribunalului dela Haga.

*

STRUNA ZILEI

SECETĂ...

„Evenimentul" atrage atenţia primarului asupra sacalelor murdare cu care se transportă apa de băut.

O! sacalele murdare,
E grozav să bei din ele!
Dar o simplă întrebare:
Cu **ce** *oare să le... spele?*

INFORMAŢII

Solemnitatea deschiderei cursurilor universitare.—Deschiderea cursurilor universităţei locale s'a făcut eri. La ora 10 dimineaţa s'a început serbarea prin oficiarea unui mic serviciu religios de către părintele Agapi, asistat de diaconul Buznea.

D. Iulian Teodorescu profesor al facultăţei juridice și delegat al consiliului profesoral, înainte de a începe tratarea subiectului conferenţei d-sale despre *Moralitatea în Romînia*, face un eloquent elogiu memoriei lui Cuza-Vodă, creatorul Universităţii. Își exprimă speranţa că în scurt timp universitatea din Iași se va distinge printre celelalte universităţi.

Intrînd în subiect arată că la noi domnește credinţa că stăm rău din punct de vedere moral, găsește că această părere e falșă și sprijinit pe date statistice afirmă că adevărul e tocmai contrar, noi găsindu-ne între cele dintâiu ţări din Europa sub acest raport, relativ.

Arată legătura ce există între cultură și moralitate, constată că cultura merge la noi crescînd și progresiv, și moralitatea în aceiași proporţie.

Face evidentă marea înrîurire ce are asupra temperamentelor educaţia care învinge chiar relele tendinţi ereditare.

Susţine că la noi nu se găsesc, de cît un număr foarte mic, de tipuri de criminali sîngeroși, căci dacă se ţine seamă de rolul mare, ce-l are asupra manifestărilor individului sugestiunea, dacă se lasă la o parte crimile determinate de alcoolizm sau boală (pelagra se constată că numărul cel mare al crimelor au ca mobil certurile pentru pămînt. Făcînd expunerea statistica în specie) pentru diferite perioade conchide că criminalitatea a crescut foarte puţin la noi și numai în proporţie cu creșterea populaţiei.

In ce privește infracţiunile și delictele constată că numărul lor a mers crescînd, fapt însă care e datorită, grevei agricole, și creărei de noi legiuirei care conţin noi specii de infracţiuni, ca legea repausului duminical, legea monopolului circiumelor, legea meseriilor etc.

Analizînd statistica furturilor, ultragiilor, calomniilor, și a adulterurilor, trage încheerea că stăm mult mai bine ca toate celelalte state europene.

In privinţa condamnaţiunilor în general numărul lor scade pentru închisoare și crește pentru amenzi, ceea ce este îmbucurător. Relativ la sinucideri—pe care le consideră ca un semn al scăderei simţului moral—proporţia la sută este destul de mică conparativ cu alte state. Cauzele ar fi imitaţia, pasiunea și într'o măsură foarte mică, mizeria.

In genere moralitatea la ţară e mai mare ca la orașe și din punct de vedere al regiunilor Moldova stă în frunte ear Oltenia în coadă.

Terminînd spune că din cele expuse rezultă că Romînia este o ţară fericită sub raportul moralităţei.

Conferinţa a fost viu aplaudată de asistenţă, căci constitue o înaltă concepţie cu privire la direcţia preocupărilor universităţii noastre, care a fost coborîtă atît de jos uneori.

:: In ziarul de Duminică s'a publicat că Inspectoratul Circ. Iași ar fi cerut Ministerului revocarea detașărei D-rei Maria Simionescu, de la Rîmnicul-Sarat la Iași și a D-rei Aurelia Constantinescu, de la Iași la Rîmnic.

Adevărul este că D-ra Maria I. Simionescu a cerut direct Ministerului ca să-și ia catedra de la Iași și Ministerul i-a aprobat cererea.

:: Casaţia și afacerea tramvaielor.—Considerentele deciziunei înaltei Curţi de Casaţie s. I, privitoare la inconstituţionatitatea legei Marghiloman, n'au apărut încă.

Dar au apărut speţele chestiunilor de drept judecate în recurs—și noi le reproducem în cele ce urmează:

1. a) Instanţele judecătorești au competinţa să examineze, cu ocazia judecărei unui proces, dacă o lege invocată de una din părţi în stabilirea dreptului său, este sau nu contrară Constituţiei și sunt în drept cînd constată că acea lege violează constituţia, să înlature aplicarea ei în procesul dintre părţi și această doctrină se aplică în toate cazurile în care legea ce se aplică conţine dispoziţii cari sunt în contradicţie cu principiile constituţionale și cu drepturile garantate anume prin constituţie.

b) Conform art. 36 și 14 din constituţiune, justiţia se exercită de Curţi și Tribunale și nimeni nu poate fi sustras de la judecătorii ce-i dă legea;

Astfel, din momentul ce Societatea comunală a tramvaielor a dedus înaintea tribunalului un litigiu iscat între dînsa și Ministerul de interne, acesta din urmă nu putea, fără a nesocoti principiile constituţionale sus expuse, să se pronunţe el însuși printr'un proect de lege prezentat corpurilor legiuitoare asupra mijloacelor sale de apărare și să impuie instanţelor judecătorești admiterea lor prin mijlocul unei legi declarată interpretativă, căci prin aceasta se substitue chiar în propria sa cauză instanţelor judecătorești, impunînd judecătorilor soluţia unui litigiu pendinte înaintea lor.

c) O lege interpretativă presupune obișnuit că o lege a prezentat dificultăţi asupra înţelesului ei înaintea instanţelor judecătorești. Astfel cînd o lege nu a avut ocaziune a veni în discuţiune dinaintea instanţelor judecătorești, nu era nevoe, ca o lege nouă să vie să o interpreteze, mai cu osebire cînd legea nouă coprinde dispoziţiuni cu totul noui și cu înţelesuri diferite și chiar contradictorii asupra aceluiași punct.

d) O lege, fie interpretativă, fie nonă cu efect retroactiv, nu poate nesocoti principiile constituţionale, așa că declaraţiunea acelei legi de interpretativă nu poate împedica instanţele judecătorești de a înlătura o asemenea lege, cînd este contrarie constituţiunii.

e) Art. 480 c. civil, care defineste proprietatea, și vorbește de limitele determinate de lege, nu poate fi înţeles decît în sensul unei reglementări prin lege a exerciţiului dreptului de proprietate, iar nu în înţălesul că legiuitorul ar fi în drept să admită o expropiere în afară de cazurile cu totul excepţionale prevăzute de constituţie, căci astfel înţeles art. 480 c. civil, ar fi în contradicţiune cu principiul din art. 19 din constituţie, care declară că proprietatea e sacră și inviolabilă, fără a face nici o distincţiune între mobile sau imobile, ci dispune că proprietatea de ori ce natură este pusă sub acest principiu ocrotitor;

Astfel legea din 18 Decembrie 1911, nereglementînd numai exerciţiul dreptului de proprietate al acţionarilor Societăţei comunale de tramvaie asupra acţiunilor lor, ci permiţînd comunei și de a-i priva de acest drept în schimbul unei sume de bani, prin aceasta se nesocotește art. 19 din constituţie, așa că cu drept cuvînt instanţa de apel a înlăturat acea lege ca inconstituţională.

f) In virtutea principiului separaţiun puterilor, instanţele judecătorești chemate a se pronunţa asupra plîngerei particularilor în contra actelor puterei administrative, care-i vatămă, nu au în principiu dreptul să anuleze actul nici să constrîngă la anulare prin mijlocul daunelor cominatorii, chiar dacă ar găsi că actul este ilegal sau abusiv, ci puterea lor se mărginește numai la dreptul de a condamna la daune-interese, iar această limitare a puterei judecătorești presupune că actul ilegal sau abusiv este făcut de autoritatea administrativă în limitele competinţei, iar nu și cazul cînd acel act abusiv nu întră în competinţa agentului sau autorităţei care-l comite, caz în care nici principiul separaţiunii puterilor, nici dispoziţiile art. 74 din legea din 1910 a Curţei de Casaţie, și nici explicaţiunile date în Parlament cu ocazia votărei acestei legi, nu se opun ca justiţia să facă să înceteze un act comis în dispreţul legei și fără nici o competinţă.

g) Numai comuna ca parte contractantă, iar nu Ministerul de internă ca autoritate tutelară, este în drept să invoace ariticele ce le are de făcut, în contra societăţei comunale de tramvaie, printr'o acţiune ce ar intenta pentru desfiinţarea acelei Societăţi.

h) Constatarea daunelor și fixarea cuantumului lor, sunt cestiuni de apreciere în privinţa cărora decizia instanţei de fond nu poate fi supusă controlului Curţei de Casaţie, dacă instanţa de fond arată pe ce elemente s'a întemeiat pentru a constata și fixa daunele. (Cas. s. I, decizia No, 539 din 28 Iunie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curţei de apel Bucureşti s. II No. 106/912).

:: Intrunirea de protestare în contra războiului.—Eri a avut loc în sala Societăţei Turn-Verein întrunirea convocată de partidul socialist.

Seria cuvîntărilor a început la ora 3 d. Manole Stanciu care arată că proletoriatul din Romînia se asociază cu proletoriatul din toate ţările Balcanice pentru a protesta în contra ororilor războiului care nu folosesc de cît claselor diriginte.

Domnul Ghiulea student — critică în principiu războiul pretinzînd că războiul de la 1877 n'a adus nici un bine ţării noastre, și cele ce s'au realizat în timpul din urmă sunt opera păcii de nu a războiului.

Domnul Dumbrăveanu — spune că muncitorii nu pot dobîndi nimica de cît prin lupta de clase, lupta între naţiuni aduce numai rele.

Domnul Bujor, advocat, analizînd cauzele războiului găsește că cea mai principală este capitalizmul; face o expunere a politicei Rusești și Austriace în Balcani spunînd că războiul este o consecinţă a acestei politici care nu urmărește de cît exploatarea micilor populaţiuni balcanice. Domnul Ghelerter medic, după ce face teoria luptelor sociale și internaţionale, își exprimă convingerea că singura soliţiune ce s'ar putea da chestiunei balcanice este formarea unei coaliţiuni a tuturor statelor balcanice sub suseranitatea Turciei.

:: Cererea de moratoriu și domnul Take Ionescu.

Domnul Take Ionescu a primit pe un redactor al ziarul „Bukarester Tagblatt căruia i-a făcut următoarele declaraţiuni privitoare la cererea de moratoriu făcută de tot cercul comercial din Bucureşti.

:: In sanatoriul dr. Ţaicu, a încetat din viaţă, în urma unei operaţiuni dureroase, doamna Stroian, în etate de 36 de ani, soţia fostului comisar din Iași, actualminte în Rîmnicul-Vîlcea.

Inmormîntarea a avut loc eri la cimitirul „Eternitate".

❑ Mîne au loc la universitate, exemenele de Pedagogie — Estetică și Morală pentru studentele de la facultatea de litere

:: D-na Alice Berescu, a fost numită, pe ziua de 1 Septembrie, maestră titulară de Muzica vocală, la școala secundară de fete din Ploești.

D-sa este detașată la externatul de fete din localitate, în locul d-nei Juga, aflată în concediu.

:: Au fost numiţi în poliţia Iași: d. Nicolae G. Tătărescu, sub comisar clasa II a fost avansat cl. I, în locul d-lui Leon; d. Vasile Lisievici, sub comisar cl. II și d. N. Forescu idem.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAŢIUNE MODERNĂ
CONSULTAŢIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

:: Ministerul a aprobat, în urma inspecţiunilor ce li s'a făcut, pe următorii învăţători și să se prezinte la 1 Noembrie 1912, la examenul pentru gradul de institutor:

Jud. Dorohoiu: Horodincă Nec., Manoliu Gh., Fotea Teodor, Tudor Tudor, Stefănescu Petru, Soltuz Grigore, Diaconescu Gh., Andriescu Matilda, Fotea Ilaria, Serghie Ioan, Ionescu Haralamb, Băncescu Ioan, Alexandrescu I., Pantazescu Eugenia, Moruzi Constantin.

Jud. Iași: Cososchi Vasile, Dumitriu Ioan, Dumitriu Constantin, Laurescu Const., Mardare Dim., Mardare Nec., Niţă Alex., Negoiţă Vas., Rotta Dim., Rotta Ecaterina, Vasiliu Mihai, Teodor Sandu, Pantilimonescu I., Gavrilescu Nec., Voinea D., Rotariu Gh.

Jud. Vaslui: Adam Gh., Carare Teodor, Botez Ioan, Cogălniceanu Gh., Topor Gh., Zavloschi Const., Bălăuţă Nicu, Potroc Nicu, Mărdărescu C., Ignat Gr., Hăulică Ioan, Gandore V., Donose I., Alexandrescu Gh., Babușeanu I., Antohi I., Donose Nec., Arnăuţescu N., Rotaru Ioan, Rotaru Smaranda.

Jud Botoșani: Focșa Lucreţia, Ionescu Olimpia, Simion Gh., Cumpătă Gh., Petrescu Alex., Gheorghiu Olga, Olaru Gh., Laurescu Ecaterina, Irimescu Teodor, Stoleriu Ioan, Păucă Dim., Dimitriu Eugen, Mateiu Const., Mănescu Ioan, Vasiliu Ilie, Dumitraș Ilie, Petrescu Elena, Maxim Const., Morariu Alex., Telega V., Ioan Nifon, Hodoreanu Alex., Dimitriu Ortansa.

Jud. Suceava: Zota Ioan, Vasilache Gh., Știrbu I., Teodorescu Elena, Todicescu Ioan, Ţifescu Gh., Stefănescu Ioan, Gavrilovici Ion, Penescu C., Penescu V., Petrescu D., Stoleriu Maria, Irimescu Irimia, Popovici Eugenia, Popovici Nec., Vasiliu Alex., Vierme Gh., Herescu Pavel, Gavrilovici Eleonora, Cernescu Octav, Brohanschi C., Hudiţă V., Ionescu Gh., Pescariu D., Costea Nec., Dumitriu Iul., Enășescu Ed.

Jud. Roman: Verșescu Const., Stan Ion, Rusu N., Paraschiv F., Năsturaș Gavril, Nazare Mih., Mateeriu V., Liteanu V., Idriceanu C., Gheorghiu I., Enache F., Andrei Gh., Antohi C., Adam Gh., Bejanariu Ecat., Bejanariu Dim., Cuciureanu Ecat., Cojocariu Gh., Mîrţ Petrea, Dăscălescu Pavel, Anastaziu Stef., Pipa C., Ţărdea Gh.

*

In numărul de mîne, vom publica lista învăţătorilor din celelalte judeţe ale Moldovei.

Vor fi două comisiuni de examinare, una la Iași, pentru învăţătorii din Moldova și Dobrogea și alta în Bucureşti, pentru cei din Muntenia și Oltenia.

:: După cum ni comunică d. avocat Ș. Epure, secretarul comitetului de iniţiativă, s'au făcut pentru ridicarea unui monument lui Vodă Știrbei, la R. Vâlcea, subscripţiunea următoare:

Lei 1000 Gr. Ghica-Deleni, lei 400 Al. Filipescu, lei 100 C. G. Disescu, lei 300 Banca-Rîmnic, lei 200 Marmorosch-Blank, lei 500 St. Filipescu-Drăgășani, lei 100 Siemens-Schuckert, lei 40 Ioan Pleșu, lei 34 Ţăranii din Zatieni, lei 5 Alca de la Universul. Total, lei 2679.

:: La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suș.
Lămpi electrice cele mai noui } *Preţuri excepţionale de reduse*
Vase Galeé și Daum
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE *Face și condiţiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

Demisia d-lui P. P. Carp din şefia partidului conservator.

Ziarele guvernamentale au fost autorizate de d. P. P. Carp să publice comunicatul ce urmează :

Pentru a pune capăt diferitelor ipoteze ce se clădesc în jurul demisiunei d-lui P. P. Carp din şefia partidului conservator, suntem autorizaţi a declara că d. Carp convingîndu-se pe de o parte că nu-i este cu putinţă a prezida un guvern de concentrare, iar pe de alta, nevoind a lua răspunderea unei acţiuni la care nu participă, demisiunea sa din şefia partidului se impunea.

Iniţiativa pentru producerea unei mişcări în favoarea obţinerei unui moratoriu nu porneşte de la comercianţi, ci de la agenţi electorali ordinari, cari pescuiesc în apă tulbure.

Nici un guvern n'ar admite asemenea cerere nebună şi neîntemeiată: un guvern care ar admite aşa ceva ar fi alungat de la putere în 24 ore. Nu există criză financiară în ţară, ci numai o jenă financiară momentană, provocată de spirite fricoase.

Statul şi Banca Naţională dispun de resurse puternice, graţie cărora s'ar putea evita orice calamitate financiară. Criza va înceta de îndată ce noul guvern va lua în conducere treburile statului.

Persoane sosite din Rusia, afirmă că 80 regimente de cazaci din Don, au primit ordinul de a-şi schimba garnizoanele, apropiindu-se de diferite frontarii.

1800 vagoane stau gata pentru transportarea acestor trape.

O delegaţie bulgară, compusă din trei ofiţeri superiori, au trecut eri prin Iaşi, ducîndu-se la Petersburg.

Ni se afirmă, că societăţile de asigurare Dacia, Naţională şi Generala ar fi hotărît a nu mai face asigurări, pentru casele situate în străzile supuse alinierei.

Consiliul facultăţei de medicină se întruneşte azi la ora 4, pentru a discuta mai multe chestiuni importante.

La spitalul israelit a fost adus azi Gr. Grecu, din strada Nicolina 49, avînd o serioasă plagă, contusă la frunte, provenită dintr'o lovitură ce i-a aplicat un necunoscut.

Gr. Grecu a primit primele îngrijiri de la d. dr. Margulies, medic la sus arătată instituţiune.

Apa a fost azi redată consumaţiunei publice, terminîndu-se reperaţiunile de la Timişeşti.

La concursul de medici secundari ce se va începe la Epitropia Spitalului Sf. Spiridon la 15 Octombrie, pentru specialitatea de boale interne, s'au înscris d-nii Doctori Ed. Fabini, Alexandru Brumă, Sarchis Romaşcan, D-na Dr. Tereza Savini Castano, Dr, Ioan Moţoc, D-ra Dr. Virginia Botez, Dr. Iancu Neculai şi C. Papadopol.

Intrunirea meseriasilor.—Eri a avut loc în localul societăţei Frăţia întrunirea cercului meseriaşilor ieşeni.

Şedinţa se deschide la ora 3 p.m.sub preşedinţia d-lui Ilie Rozin care arată că cercul va căuta să formuleze în mod precis doleanţele meseriaşilor pentru ca la o eventuală modificare a legei, cercul să poată să-şi spună cuvîntul.

Dl. V. Arsenie spune că în privinţa ajutoarelor pentru boală, legea a fost aplicată rău de oarece se scade în prima săptămînă trei zile, pe cînd legea prevede ca ajutoarele să nu se dea pentru incapacităţi de lucru, mai mici de trei zile, deci cu totul altă ceva.

Dl. N. Teleman spune că deşi legea prevede că comuna, judeţul şi statul să dea meseriaşilor lucrări în anumite condiţiuni, comuna Iaşi nu respectă acele dispoziţiuni şi dă lucrările fără licitaţie numai unor favoriţi.

Dl. B. Leinstein zice că nici una din promisiunile făcute de d. Neniţescu n'au fost încă ţinute,—regretă că până astăzi nu s'a arătat încă cam în ce direcţie se vor face noile modificări.

Dl. I. Constantinescu îşi arată speranţa că în curînd meseriaşii vor obţine realizarea cerinţelor lor spre propăşirea meseriilor şi liniştea ţărei.

Intrunirea s'a terminat la ora 8, cînd biroul a expediat mai multe intervenţii şi reclamaţiuni cassei centrale.

Antreprenorul serviciului barometric a fost amendat cu 30 lei pe zi, pentru că nu s'a conformat caetului de sarcini.

Astă noapte la orele 1, un incendiu a distrus un rînd de case, în strada Labirint.

Pagubele sunt însemnate.

In comun acord, farmaciştii din localitate au decis, ca furniturile pentru stat, să fie executate, prin rotaţie, de toţi farmaciştii din localitate.

Noul program de astă seară Luni al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele :

Recolta de cacao în Africa, scene şi vederi exotice, foarte interesante.

Tîndală contra lui Tîndală, scene foarte humoristice.

Goana după fericire (La course du bonheur), grandioasă desfăşurare sportivă în două părţi de cinema.

Trupa Jocopi, scene artistice sportive de varieteu.

Supliciul unei mame (film d'art, Paris). Dramă modernă în două părţi. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici ai Comediei Franceze. In rolurile principale apar d-ra Lara şi d. Garry.

Peruca lui Prince, scene comice.

De-a ascunsele, comedie.

Noul program viitor se reprezintă : poimîne seară Mercuri 10 Octomb.

In Bulevardul Ferdinand, s'a constatat azi un caz nou de scarlatină.

Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2,20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.40, oca		0.60
Caşcaval grecesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 8 Octombrie

RESBOIUL BALCANO-TURC

Succesul Muntenegrenilor

Grecii ocupă oraşul Elarona

Demonstraţiile din faţa insulei Tenedos

Podgoritza. — Muntenegrenii au luat azi dimineaţă localitatea Gusinge. Detalii lipsesc. Agenţia Havas află că aripa dreaptă a armatei Muntenegrene comandate de generalu-Martmovici au ocupat înălţimele din Belaje de unde au alungat artileria. Trupele turceşti s'au retras.

*

Athena.—O secţiune a trupelor inamice compuse din infanterie şi artilerie, au fost bătute şi gonite din poziţiunile sale de trupele greceşti care au ocupat Elesora. Turcii s'au retras spre trecătorile din Sarantaporon unde forţele duşmane sunt concentrate. Trupele greceşti au ocupat toate înălţimile situate la nordul oraşului Elasora.

Grecii au avut 13 răniţi dintre care unul mai grea. Se aşteaptă cu mare nerăbdare bătălia decisivă.

*

Viena.—Contele Berchtold a plecat la San Rossare unde va avea o intervedere cu ministrul de externe italian, d. Di San Giuliano.

*

Podgoritza.—După ştirile oficiale Muntenegrenii au atacat aseară Plava şi au luat nişte întăriturí după o scurtă dar violentă împuşcătură. 280 turci au fost făcuţi prizonieri şi transportaţi la Podgoritza. Trupele turceşti au fost risipite Muntenegrenii merg spre Djakovas.

*

Paris.—Guvernul otoman a înştiinţat guvernul francez rugîndu-l să facă cunoscut şi societăţilor de navigaţie interesate că a dat ordine flotei Turce să bombardeze Varna şi Burgas care sunt blocate de eri.

*

Constantinopole.—Ştiri oficiale anunţă că 6 vase greceşti fac demonstraţie în faţa insulei Tenedos. Corespondenţe locală află că trupele otomane au atacat lîngă Pristina 3 batalioane sîrbeşti ca-au fost nimicite. Confirmaţia e şte pînă acum.

*

Lupta de la Tuzi

Constantinopole. — Biroul presei telegrafiază în privinţa afacerei din Tuzi pe care Muntenegrenii vor să o presinte ca o bătălie mare, că a fost o luptă cu totul ordinară. Faptul că o mică garnizoană otomană a ţinut cinci zile în faţa ei forţele superioare ale Muntenegrenilor e un succes turc. Muntenegrenii nu pot să meargă mai departe de Tuzi. Se asigură că pentru moment poarta nu se gîndeşte să expulzeze din Turcia pe Grecii care sunt în număr de 200,000 mii. Asemenea măsură va fi luată în cazul cînd flota greacă ar încerca un atac în contra insulelor. După *Alemdar* Sîrbii au mai fost bătuţi şi lîngă Prepolatzi avînd 50 morţi. Autorităţile din Ueskueb au sechestrat nişte documente trimese de comitetul bulgar şi care arată că acest comitet revoluţionar pregăteşte în timpul războiului actual turburări interne în Turcia. Mulţi bulgari au fost arestaţi.

Lupta de la Trinrak

Constantinopol.—Biroul presei a comunicat că după părerea ministrului de război atacurile bulgarilor de lîngă Kirtjali sunt numai împuşcături de avantposturi.

Din Ueskub se telegrafiază că turcii au luat 2 însemnate posturi sîrbeşti din ţinutul Zagra care sunt poziţiuni foarte însemnate. Un oficer sîrb a fost ucis. După depeşele private lupta de la Trinrak şi Djucumbata au ţinut 36 ceasuri. Cu o rară violenţă Bulgarii au fost siliţi să părăsească poziţiunile lor întărite şi au fost urmăriţi de turci care au ocupat mai multe poziţiuni strategice. Turcii ar înainta şi spre Kustendje. Albanejii care au înaintat pînă la Kursumlyna (Serbia) cu toată rezistenţa a 40 batalioane sîrbeşti au ocupat mai multe poziţiuni.

Jeni Gazeta află din izvor sigur că s'a iscat o luptă violentă lîngă Mojkovatz. Muntenegrenii au avut mari perderi şi au început să plece în dezordine.

Manifestul Ţarului Ferdinand

Constantinopol.—Manifestul regelui Ferdinand a făcut în cercurile otomane cea mai rea impresie, mai ales unde e vorba de războiul crucei în contra semii-lunei.

Intreaga presă blamează tonul acestui manifest.

Mişcarea flotei turceşti

Constantinopol.—Flota turcească care se găseşte actualmente operînd în Marea Neagră se compune dintr'un kuirasat, 2 crucişătoare, 4 coverte cuirasate şi mai multe contratorpiloare şi torpiloare, în-total 18 vase de războiu.

Sechestrare de muniţiuni

Constantinopol.—50 tunuri sîrbeşti cu muniţiunile lor au fost luate şi reţinute de Poartă sosind aci şi vor fi întrebuinţate de armata turcească.

Batalioane macedonene

Podgoritza.—Şapte batalioane de macedoneni au fost organizate de Muntenegreni şi au reînfiinţat poştă şi telegraful în Berana.

*

Sofia.—Trupele bulgare au ocupat în seara de 5 curent ambele maluri ale rîului Maritza, lîngă Mustafa Paşa. Podul de pe rîul Maritza poate fi întrebuinţat încă pentru trecerea convoiurilor militare.

D. Sarafoff în Capitală

Bucureşti,—D. Sarafoff ministrul Bulgariei din Constantinopol, a sosit azi în Bucureşti, de unde va pleca spre Sofia.

D. Sarafoff a fost întîmpinat la gară, de către d. Calinkoff şi de personalul legaţiei bulgare din Bucureşti.

Evadarea şi prinderea lui Dimitroff

Bucureşti.—Stoian Dimitroff, asasinul lui Ştefan Mihailescu, care evadase din închisoarea Văcăreşti, a fost prins în comuna Stăneşti, din jud. Vlaşca.

Dimitroff nu prea dă amănunte asupra evadărei sale. El spune numai, că n'a fost ajutat nici de gardieni şi nici de d-na Ema Colieff, ci a profitat de un moment, cînd era mai puţin supraveghiat pentru a evada, îmbracat într'un costum de şofer.

In calea Victoriei a tocmit nn automobil, care l'a adus pînă la Stăneşti, unde avea să găsească pe un vechiu cunoscut, anume Nicolae Moldoveanu.

Arestarea s'a făcut, mulţumită lui Nicolae Moldoveanu, care a înştiinţat autorităţile.

Ema Colieff interogată, a declarat că ea n'a contribuit la evadarea lui Dimitroff, dar că a dorit aceasta de oare ce era îndrăgostită de dînsul şi Dimitrof i-a promis s'o ieie în căsătorie de îndată ce va fi liber.

Cercetările continuă.

O DONAŢIUNE

Viena.—Ziarul „Neues Wiener Tageblatt" afirmă că d. Reitzes, consulul general romîn. a donat 200.000 coroane, pentru eăutarea ofiţerilor bolnavi.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Berlin.—Din Constantinopol se telegrafiază că un vapor rusesc mergînd spre Pireu, a fost oprit în Bosfor, lîngă forturile Kavak.

S'au găsit şi confiscat o mare cantitate de muniţiuni, donate guvernului grecesc, de un bogat grec din Rusia.

După ce s'a rădicat muniţiunile, vaporul a putut să-şi continue calea.

*

Constantinopol.—Mai multe vase turceşti au blocat porturile Varna şi Burgas.

Bombardarea Varnei a continuat timp de 3 ore.

*

Constantinopol.—Poarta a înştiinţat oficial pe reprezentanţii Puterilor, despre blocarea porturilor Varna şi Burgas.

*

Atena.—Trupele greceşti, după o luptă crîncenă, au respins pe turci lîngă Mastonian şi au cucerit numeroase posiţiuni.

Trupele greceşti, înaintează spre Nord.

*

Constantinopol.—Flota turcească din Marea Neagră, a primit ordinul să plece în Marea Egeea, pentru a întîmpina flota grecească.

Atentatul contra Imparatului Germaniei

Hamburg. — La inaugurarea bisericei San Mihail, la care asistase şi împaratul Germaniei, un individ s'a repezit şi voi să lovească pe împarat.

Mulţimită rapidei intervenţii al celor prezenţi, lovitura a putut fi îndepărtată.

Individul a fost aresta .

Situaţia politică

Bucureşti.—Astăzi urmează să aibă loc o nouă consfătuire între d-nii Maiorescu şi Take Ionescu, în chestia concentrărei.

La această consfătuire, vor participa şi d-nii Filipescu şi Marghiloman.

*

Domnul P. P. Carp a declarat, că demisia sa e irevocabilă.

Dacă această demisie i se va primi, fără discuţie, va continua să rămîe soldat devotat al partidului.

Dacă însă nu i se va primi, atunci, se va adresa publicului.

In cazul însă cînd demisia i va fi acceptată, nu va provoca nici odată vre o discuţiune, în ceia ce priveşte împrejurările în care s'a produs demisia.

*

In chestia concentrărei s'au mai rădicat unele dificultăţi. Astfel conservatorii ar dori să încredinţeze ministerul de rezboiu d-lui Nicu Filipescu, pe cînd guvernul concentrat ar dori ca acest portofoliu să fie încredinţat unui militar.

Dacă aceste obstacole vor fi învinse, apoi concentrarea va fi realizată pînă în cîte-va zile.

*

In unele cercuri din Capitală. se afirmă că d. D. Greceanu ar fi declarat, că în Iaşi nu va face concentrarea, chiar dacă ambele partide o vor declara făcută.

De închiriat *un apartament de 3 camere, între care una foarte spaţioasă. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*
Strada Cuza Vodă 13

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.

Nicolae Popovici
Masseur şi Operator de bătături
Servesc la domiciliu. Rog a se adresa printr'o carte postală.
Strada Sălcilor No. 12

Se cedează contractul de închiriere a 4 camere cu bucătărie şi odae de lemne în casele Motăş, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăş.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Caza-Vodă 42, (foastă Golia

Cele mai frumoase varietăţi de Pere şi Mere de iarnă
sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Badeşti moşia Climeşti prin Roman. Preţuri moderate

La Farmacia Dr. Ratlanu — IAŞI —
este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.

Profesoară de piano
predă lecţiuni la domiciliu şi în familii
Condiţiuni avantajoase.
A se adresa str. *Gindu 8.*

De Inchiriet
dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza"
In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.

De Inchiriet
de la 26 Octombrie 1912
Un apartament compus din 4 sau 5 camere spaţioase *la faţă cu sau fără salonul cel mare din spre stradă, antret, bucătărie, closet, un subsol, instalaţie de lumină, apă şi canal în strada Carol No. 44 din casele ocupate actualiminte de Cercul Militar; precum şi toate atenansele din curte compuse din 18 camere.*
A se adresa la Proprietarul Iulius Beer strada Cogălniceanu No. 11 Iaşi.

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIŢIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală
D. Lernovici, str. Zugravilor 41

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smirdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

FABRICI

Tevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE
Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii
„PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSETEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care păstrează mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și întărește mai mult pielea scorojită; nu este unsuros, necălătinînd untari sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras După locul de frunte luat toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie și toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. SIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smirdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 436 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 92.127 polițe de lei 654 339.154 64 | 100 lei 1.393.501 72 | 100 rentă

Cauțiunile depuse la Casa de Depuneri din București.
Lei 7.433.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scumirea de plata premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemenea toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc.

Direcțiunea pentru România,
BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(lângă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. 'arch'tect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAȘI
Fondată în 1856
Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Mousette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSETTE [illegible] durerile de cap, [illegible] Nevralgiile cele mai grele de [illegible], Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și cronice care se [illegible] celelalte remedii.

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSETTE [illegible] în masă. In ziua cea d'antâiu să se ia 3 hapuri: unul dimineața, unul la prânz, și unul la cină, seara. Dacă bolnavul nu a simțit nici o ușurare, [illegible] și 2 dimineața, unul la ușă și unul la cină, seara. Nu trebue să se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Le VÉRITABLE PILULES du Docteur de CLIN & Cie, de PARIS, care se pot găsi la toți Droghiștii și Farmacii.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1709. Mercuri 10 Octombrie 1912

România și răsboiul din Balcani

Războiul în Balcani a izbucnit. Deocamdată între Turcia și Muntenegru, în curînd între Turcia de o parte și celelalte state balcanice (Bulgaria-Serbia-Grecia-Muntenegru) coalizate de altă parte. O rezolvire pașnică a chestiunei balcanice sau mai bine zis a chestiunei orientale e peste putință. față cu aspirațiile de creștere, de întindere teritorială a statelor balcanice în detrimentul Turciei. Groaza diplomației europene de redeschiderea chestiunei orientului, unde atîtea interese contrare stau față în față, s'a văzut din declarațiile diferiților barbați politici, autorizați, din cari declarațiuni reese dorința de menținere a statului quo și pentru liniștirea spiritului războinic s'a vorbit și de un demers colectiv, pe lîngă statele balcanice, ale puterilor, garantîndu-se aplicarea reformelor, cerute, în Turcia.

Aceste state însă au luat-o înaintea acestui demers, și au și declarat războiul, nețiind samă nici de declarațiunile oficiale ale oamenilor politici ruși, ce s'au declarat contra turburărei păcei în Balcani.

Țarul și-a manifestat însă pe față simpatia pentru popoarele balcanice, ceia ce e o încurajare a năzuințelor lor.

In asemenea împrejurări Romînia e datoare să-și spue cuvîntul, cuvînt ce va avea deplină autoritate, bazat pe situația ei geografică militară. Găsesc oportun momentul politic pentru acțiunea aceasta, rămîne numai ca oameni politici, cari au conducerea destinelor acestei țări, să aibă tăria sufletească și simțul politic profund, să se folosească de aceste împrejurări.

— O afirmare necontenită publică a spirațiilor noastre naționale, e necesară, pentru educația opiniei publice.

Netăgăduit că expansiunea teritorială, naturală a Romîniei și impusă de logică, de anumite condițiuni pentru dezvoltarea poporului nostru temeinic, în viitorime e, peste Prut, peste Carpați, de oare-ce acolo există, peste Carpați mai ales, pe lîngă o populație romînească, care e de baștină, și o conștiință națională, și un stat preferă să aibă o populație omogenă cu aspirații unitare, de cît un amalgam de popoare ce gravitează mereu către alte state limitrofe, cu cari au comunitate de origină și de limbă, și deci de sentimente. (De pildă Serbii din Bosnia-Herzogovina în legătură imediată, geografică și etnică cu Serbia).

— Totuși se poate dovedi cu istoria, că puterea statului e așa de covîrșitoare, că se poate, cu forța, înăbuși și chiar armoniza interesele și curentele divergente dintr'un stat. Un alt mijloc e *cultura*.

(Exemple: Austro-Ungaria, cel mai poliglot stat din Rusia, unde se mai vorbește puțin și limba noastră). Anglia și Irlanda etc. — Se vede de aci însă că formarea statelor pe baza principiului naționalităților e un simplu desiderat pentru foarte multă vreme.

Să cucerim însă sau Basarabia sau Transilvania nu se poate vorbi cel puțin în prezent.

Ar fi absurd. (D. C. Stere a susținut la cursuri că la 1848 ar fi fost un prilej, ce nu se întîlnește de două ori în viața unei națiuni, pentru o reconstituire în parte măcar a Daciei-Romane. Cred că o aprofundare a împrejurărilor istorice de la 1848, va da dreptate perspicacității d-lui Stere). Atunci, admițînd că statele balcanice își vor mări granițele, ce ne rămîne de făcut?

Dl. C. Dissescu, fruntașul om politic, a declarat într'un interview acordat ziarului „Universul" că în acest caz e bine, e prevăzător politicește, și de pe acum chiar, să pretindem cuadrilaterul Silistra-Varna, mărindu-ne astfel eșirea la mare, pe o bună distanță, de la Mangalia până la Varna.

— (Curajul și tăria acestui distins fruntaș al vieței noastre publice—aceasta s'a văzut și cu ocazia vizitei contelui Berchtold la Sinaia, cînd i-a adresat cunoscuta scrisoare—e vrednic de toată lauda).

Da—desigur. Am spus însă, că interesele noastre de extindere sunt peste Prut, peste Carpați. Dar și peste Dunăre până la Varna de ce nu? Ne temem oare că numărul Bulgarilor din Dobrogea se va mări cu un număr însemnat și că va adăugi la numărul streinilor și așa, destul de mare? Ei și? Dar ce sunt o sută, sau chiar două-trei sute de mii de streini, față cu 7 milioane de romîni? Slavă Domnului, căci puterea Romînului de asimilare și tenacitatea lui e fără seamăn. Nu am arătat apoi că state cu populație eterogenă dăinuesc de secole și vor dăinui?

Că Englezii coexist de secole cu Irlandezii și Englejii le vor acorda și autonomia politică (*home-rule*) pe lîngă cea administrativă, pe care o au? Dar Romînii din Bucovina nu au parlamentul lor, deci se bucură, bine înțeles între anumite limite, de descentralizare politică?

— Or noi nu suntem în această situație. Atunci?

— Expectativa pașnică a României e aceia a unui școlar cuminte.

Dreptul la viață a unui stat, al unei națiuni, se manifestă astfel: prin afirmarea statornică, viguroasă, în timp de pace, în toate ramurile de activitate națională și în timp de resboi, prin ofensivă.

— O politică de defensivă, de „expectativă" pașnică în aceste vremuri, e scăparea unei ocazii de afirmare a pretențiunilor noastre legitime. Legitime? da— Pentrucă, ca să trăim, e nevoe să luptăm și viața e luptă.

Cu o armată ce se poate ridica la 350,000 oameni, cu o disciplină și educație militară excelentă, cu un Rege ce e un Hohenzollern — și asta e ceva) înzestrat cu calități militare excepționale, succesul e al nostru.

Suntem într'o epocă de intens progres economic, ce cere o relaxare, o destintere a forțelor noastre nervoase economice și deci politice.

Găsesc ocazia de a aplauda răscoalele, grozavele răscoale de la 1907, ce-au fost patate cu sînge, și iată de ce aceste răscoale ne-au arătat vitalitatea acestui neam, prin dorința lui de a trăi mai bine, mai omenesc. Nu-i vorbă, aceasta ne-a arătat-o țăranul în mod brutal, sălbatec, căci prisosul lui de energie nu și l'a manifestat pe căi pașnice, legale (cari ar fi fost desigur sterile), ci pe cale de revolă contra unui trai ce ajunsese de nesuferit.

O experiență tristă, dar a fost mai bine așa, de cît impasibilitatea, nesimțirea sclavului.

Concluzia acestor rînduri este: România să pretindă, și de pe acum să-și formuleze pretenția, cuatrilaterul Silistra—Varna, în caz de mărire a statelor balcanice în dauna Turciei. (Lumea e a îndrăsnețului, spune o zicătoare). Prin aceasta se va păstra echilibrul în Balcani, ceia ce e o chestiune de existență pentru noi.

Fi-vor Bulgarii mai volnici de cît noi?

Sune dar goarnele de alarmă și ecoul lor, însoțit de freamăt de săbii și puști, și de ropot vijelios de copite, va trece Dunărea și va înfiora Balcanii.

Const. N. Palladi
Licențiat în drept

O DATORIE

Acum cînd ostilitățile au început în Balcani, Romînia are și ea o datorie.

Timp de 45 de ani populațiunea romînă din Macedonia și-a îndreptat privirile spre București pentru a găsi o protecțiune morală; spre București care nu putea în nici un caz, să se găsească în ostilitate cu Constantinopolul.

Indreptîndu și speranțele spre noi cuțovlachii au riscat ura celorlalte națiuni creștine și mai ales ura grecilor și a grecofililor pentru că pe domeniul elenismului putea să înflorească românismul. Această ură cuțovlachii au plătit'o scump, au plătit'o cu sîngele lor.

Această risipă de sînge a provocat la un moment dat ruperea relațiunilor diplomatice între Grecia și România. Azi cînd războiul a izbucnit, Macedonia și Epirul vor fi teatrul nu numai al unui război între armatele celor cinci state beligerante, dar chiar și mai ales o guerillă feroce și fără milă a bandelor revoluționare grecești, sîrbe și bulgare, la cari fatal guvernul turc va opune bandele musulmano-albaneze.

Cuțovlachii sunt singurii cari în aceste lupte de exterminare, ar putea plăti vechea lor legătură cu noi și ar putea plăti foarte scump.

Să ne adresăm numai guvernului imperial pentru a apăra pe pacinicii romîni macedoneni contra bandelor revoluționare. nu e destul, pentru că guvernul imperial nu va mai putea să dispue de trupele sale altfel decît conform cu considerațiunile strategice ale războiului care e declarat.

Azi este sigur că bandele revoluționare creștine vor fi sub direcțiunea și sub dependența celor patru regate, care intră în luptă cu Turcia. Lor trebue să ne adresăm pentru a le cere respect față de viața și proprietățile cuțovlachilor.

De altfel este și interesul regatelor coalizate de a lua măsurile cele mai energice pentru ca acțiunea războinică a bandelor revoluționare să n'atingă pe inocenți.

Masacrarea cuțovlachilor ar produce în Romînia o emoțiune ale cărei consecințe ar putea fi incalculabile. Neutralitatea și liniștea noastră sunt prea prețioase pentru beligeranți, pentru ca să n'o plătească cu respectul conaționalilor noștri, cari trăesc pe teatrul războiului. Și spunem conaționali în sensul larg al cuvîntului. Cuțovlahii sunt otomani creștini și poate singurii otomani creștini, cari n'au visat schimbări. Dar ei sunt și romîni și în baza acestui titlu, este imposibil să ne fie străini. Și sunt romîni, cari au provocat ura tocmai pentru că sunt romîni.

Hotel sau Universitate?

Aiurea, rectorii Universităților, aleși d'intre profesorii aleși, cată să ridice instituțiile culturale în fruntea cărora se aflu prin merite—la înălțimi culturale tot mai mari.

Noi, la Iași, avem un rectum ales prin fraudă, prin giruri cambiale, prin triumful ignoranței, căci luați, la întîmplare, veri-ce moașă mosnegită în cvartalul ei, puneți-o la concurs cu agramatul rectum —și de nu-l va da gata, din carte, moașa pe rectum—noi ne prindem să închidem gazeta—drept pedeapsă.

Alaltăieri s'au redeschis cursurile universitare. Ați văzut ce s'a întîmplat cu acel prilej: sălile au fost iluminate, becurile de la intrare ardeau, steaguri cu verdeață împrejmuite împodobeau intrarea în localul focarului culturei. Așa ceva face Braun la a sa panaramă de pe cheiul Dîmboviței, sau se vede la Iași pe piața Halei, cînd se demenează pe scurt timp—dama cu barbă.

Asta ca exterior. Ca interior, rectumul a dat afară din el un discurs, în care a vorbit de „îmbunătățirile aduse Universității" și de „progresele" făcute de dînsa. „Îmbunătățirea" constă în crearea unei școli de farmacie, iar „progresele" în plasarea rectumului d'asupra Universității.

Iar ca culme de îmbunătățire, ni se servește de rectum în „Evenimentul" un „comunicat universitar" în următorul cuprins agramato-universitar:

De astăzi *va* începe să funcționeze seminariile facultății de litere. Casa în care sunt instalate seminariile, *au* fost reparate, amenajate, luminate cu electricitate, într'un cuvînt *întocmite* așa după cum cere un seminar occidental.

E un nou progres ce-l face Universitatea din Iași.

Vrea să zică: ca să ai seminarii universitare, trebue musai să repari casa, s'o amenajezi „cu tot confortul modern"; lumină electrică, calorifere, ascensor, grilroom, fiwe o'clock muzical — și asta înseamnă nu otel, nu casă cu chambres garnies—se chiamă „progres universitar".

Nu profesorii buni constitue progresul, nici studenții silitori, nici ceva prelegeri interesante — ci confortul. Ca să atragi lume la prelegerile seminariale nu trebue să publici numele profesorilor, titlurile conferințelor—ci trebue să anunți: „avem casă reparată, situată în cartierul ideal al orașului; avem lumină electrică, avem calorifere, avem water-closete sistem Panama—deci avem progres!

In curînd va apare manifestul universitar al d-lui Gotesman, noul antreprenor al otelului Traian. Și atunci se va vedea că mai există, în Iași, și alte „seminarii universitare" — în afară de acelea „create" de Boxdan.

Puțină pacienței!

Ziariștii și războiul

Lipsesc încă știri precise de pe cîmpul de războiu. Aceasta din cauza cenzurei și a greutăților ce întîmpină ziariștii pentru a transmite știrile.

De altfel presa e foarte bine reprezentată.

Marile organe din străinătate, ca și cele de la noi, au trimiși speciali.

Unele au trimes pe lîngă ziariști de profesiune, și foști militari, care să poată da și amănunte technice, asupra mersului războiului.

Fie care armată azi în luptă, e urmată de un grup de ziariști.

Astfel numai cea bulgară, va fi urmată de un grup de 80 ziariști, toți gata la orice sacrificiu, pentru a putea transmite repede veștile cele mai exacte.

Ziariștii înfruntă mari greutăți. El chiar duc lipsă de multe lucruri esențiale, căci sunt de tot mici mijloacele de aproxionare.

Dar toată buna voința ziariștilor, se sfărîmă de întransigența cenzurei militare. Ziariștii cari urmăresc armata bulgară au fost învitați de a nu transmite nimic, care să poată jigni sau să aducă vre-un prejudiciu armatei bulgare.

Telegramele au prin urmare ca scop de a nu înregistra de cît victoria, iar nici de cum o eventuală înfrîngere. Și celelalte țări aliate, Grecia, Serbia și Muntenegrul, au luat aceiași măsură.

In Turcia măsura a devenit și mai drastică. Corespondenții ziarelor, au fost instiințați, că el nu pot urmări armatele turcești, ci au a-și primi știrile numai de la biroul presei.

Fiind toate țările balcanice în foc, ziariștii nu găsesc nici un refugiu adică să aibă posibilitatea de a trece o frontieră, de unde să poată telegrafia în tihnă.

Aceasta face ca cele mai multe din marele ziare străine, să caute o confirmare a unor eventuale știri în București, fiind singurul centru, unde ele pot fi mai ușor controlate.

Din cauza acestor greutăți, pentru moment știrile de pe cîmpul de răsboiu, lasă încă de dorit.

Nu ne îndoim însă, că această nu va dura mult. Avem încredere că distinșii noștri colegi, vor găsi chipul, de a face pe cititorii lor să fie repede și bine informați.

OAMENI ȘI LUCRURI

In plină istorie

N'am prea înțeles bine de ce în împrejurări senzaționale — bună oară cum este Războiul de acum — se urcă în mod simțitor tiragiul ziarelor.

Ne grăbim, care de care, să punem mîna mai repede pe cel dintăiu ziar ce se pune în vînzare; cetim cît mai multe gazete în una și aceiași zi, ca și cum, într'adevăr, fie care din ele ar putea să ne aducă *alte* noutăți, *alte* surprize.

Cu toate aceste e lucru evident: tocmai în asemenea împrejurări, cu cît cetim mai mult, cu atîta știm.... mai puțin. Nimic nu poate ilustra paradoxul acesta mai bine de cît evenimentele din zilele din urmă. Teatrul războiului e, de astă dată, foarte aproape de noi. Punctele unde se localizează evenimentele sunt cunoscute tuturora.

Și vedeți ce confuze, ce contrazicătoare sunt știrile chiar din prima zi! Gîndiți-vă cîte noutăți a telegrafiat cel mai popular ziar din București numai într'o singură seară — și cu cîtă nerăbdare le sorbea publicul chiar în antractele operetei!...

Varna bombardată; teritoriul bulgar invadat de Turci; Muntenegrenii — victorioși și.... nimiciți. Toate în intervalul a două antracte.

Și tot astfel continuă „războiul" depeșilor, variînd numai sursa de unde se aprovizionează gazetele. Nu ale noastre, se 'nțelege, ci gazetele londoneze ori vieneze, de la care se hrănesc, treptat, gazetele capitalelor europene. Nimeni nu va crede că într'adevăr „trimișii speciali" ai ziarelor bucureștene pot comunica știri propriu zise. Ei sunt la sursă în..... capitalele țărilor beligerante, prin urmare tocmai ei sunt cei mai rău informați. Pot culege impresiuni, pot vedea tablouri interesante, pot surprinde scene vii și moarte, — dar nu rezultate ale unor luptă.

De ce dară cetim ziare?

E o necesitate psihică a omului, de a-și crea iluzia că e în curent cu întîmplările, — în momente importante.

Contrazicerile între agențiile de informațiuni nu-l supără. Din potrivă. Se simte bine în confuziunea de noutăți, iar prin nota ei comică, acea confuzie scade din cruzimea evenimentelor....

Omenirea în genere, omul în parte nu cunoaște niciodată adevărul despre întîmplări. Cel mult rezultate tîrzii, absolut precizate, urmări închegate, schimbări înfăptuite, mutări de frontiere și altele la fel.

Cîți oare cunosc *astă-zi* — după încetarea războiului italo-turc, rezultatele lui? Extrem de puțini. Marele număr de cetitori ai ziarelor a ajuns a se plictisi de contrazicerea și confuzia știrilor, — veșnic variate după originea de unde veniau...

Italienii, în manualele lor de istorie și geografie vor.... anexa Tripolisul; la rîndul lor Turcii, îl vor păstra în manualele școlilor lor.

Toată lumea va fi mulțumită. Milioanele de profani nu cunosc nici Lybia, nici Cyrenaica și nu se pasionează de conținutul tratatului încheiat la Ouchy.

Așa trăește și așa moare istoria, — cu senzațiile ei trecătoare, — cu emoțiunile ei de un moment!

Rodion.

Impresii și note din Basarabia

XIII

Spre Chișinău.—Intors de la Soroca consacrai ziua de 16 August la copierea de documente slavo-romîne, pentru a pregăti prima fasciculă a publicării de documente basarabene din arhiva Catargi, întru cît după o matură chibzuință ar fi fost greu de luat la Iași originalele, lăudînd stăruința tînărului Victor Catargi în a nu înstrăina pentru o zi măcar o hîrtie din bogata și interesanta sa colecție de documente. Căzui de acord cu d-na Catargi ca în interesul publicității documentelor slavo-romîne cu referință la Cobăle, Bălți și la alte moșii din Basarabia, cari au fost subt stăpînire Catargiască, ori au avut atingeri de hotară cu moșii Catargiești să copiez în patru răstimpuri documentele pentru un volum de cel puțin 20 coale tipar.

In acest scop noaptea de 15 August, ziua și noaptea de 16 Agust a trebuit să le consacru unei grăbite copieri de tot ce s'a găsit slavo-romîn până la 1670; copiile s'au rădicat la peste 100 bucăți, cu a căror traduceri și note rămînea să le fac acasă la biuroul meu de lucru.

In momentul cînd scriu aceste însemnări am deja tipărite primele 4 coli de documente și a cincia e în lucru, și abia au încăput 30 documente în cele 80 de pagini, întru cît cu traducerile și notele la unele documente actele au luat dimensiuni întreite. Țin foarte mult ca acest prim volum de documente Basarabene—al noulea volum al colecției mele de „Surete și Izvoade"—să fie de așa fel ca să deschid și altora pîrtia în cercetarea arhivelor particulare basarabene. Cu drept cuvînt spune d. N. Iorga în memoriul său cetit la Academie la 12 Maiu a. c. vorbind despre „însemnatatea ținuturilor de peste Prut". „Știu bine că mulți (din boerii moldoveni) au colecții frumoase de documente, la cari țin și din punctul de vedere de altfel totdeauna respectabil, ca o formă nobilă de solidaritate socială, al mîndriei de familie. Cît mai curînd trebue să știm ce se cuprinde în aceste arhive private și oameni cu știință și tact n'ar putea fi opriți de nimeni în cercetările lor, cari folosesc sub toato raporturile și tuturora" (pag. 9).

Dacă ar fi posibil — și vom căuta să fie—să publicăm toate documentele de la Cobăle, Bălți și cele Bălsești ale olatului Grecenilor s'ar împlea 4 volume mari de Surete și ar lămuri multe chestiuni vechi cu referință la locurile Basarabiei; și nu mă îndoesc nici ca cum că buni romîni ca d-na Catargi cu drăguții ei feciori să nu contribue la acest bun al neamului, sporind materialul istoric cu trecutul a două din cele mai ilustre familii Catargi și Balș.

După atîtea ceasuri de muncă încordată, în dimineața zilei de 17 August eram parcă fiert; în 36 de oare dormisem 10, mă recreasem cel mult 4 oare și scrisesem întru una 22 de oare:

Vineri dimineața eram gata de plecare. Afară ploua, ploae măruntă și rece. Ne hotărîsem a lua trenul spre Bălți și de acolo cu trăsura prin Fălești la Pârliți și apoi cu trenul la Chișineu, unde urma să ajungem noaptea de Vineri la 12.

Aceasta cu atît mai mult cu cît aveam prilejul a întovărăși pe d-na Catargi până la Bălți, avînd a pleca de acolo la Viena.

Buna primire din casă; discuțiile lungi și interesante asupra trecutului nostru, asupra trecutului familiei Catargi, atîta bogăție de documente; bibliotecă mare și bogată; apoi acea căldură în comunicare, acel interes viu de viață veche a noastră mă făcură să uit că sînt așa departe de casă, dincolo de hotar, spre malul Nistrului, ci să mă aflu în mijloc de traiu moldovenesc, căci dacă politica a dus hotarele țării la Prut, sufletul de romîn viază pretutindenea și nu hotarele cu tamojnă pot stînjeni un neam în desvoltarea sa sufleleasca, ci istovirea sufletului, pierderea conștiinței de neam.

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Mă întorceeam acum acasă încărcat sufletește cu o lume nouă de senzații, cu o mare și largă cunoștință de oameni, de locuri, de fapte. Eram intinerit și de loc nu simțiam oboseala celor 22 ceasuri de scris într'una la masa de lucru și la lumina lămpii. Și eram doritor acum să văz linia Cobâle-Bălți ; era ziua. Pentru a se trece valea Ciornei, unde e Cobala, în văile Răutului, linia șerpuește tot urcînd, așa că ajuns la gara „stanția" Unchiteși ai în față pe cealaltă coastă gara Rogojeni, între ele distanța fiind drept 2 kilometri, așa că 28 de minute se merge cu trenul pentru a înainta cu 2 kilometri spre Bălți. Apa Răutului e încă frumoasă pe aici, căci de la Florești Răutul începe a avea maluri stîncoase.

In drum se trece de trenul pe lîngă Alexandrovna, sat cu coloniști evrei, cari fac agricultură, experiență care a prins puțin în Basarabia, deprinderea evreului fiind pentru comerț. Era împinzit cîmpul tot cu evrei, cari adunau snopii în clăi, pentru a se îndeplini vorba lui Moisi din Pentateuc, că numai Leviții aveau dreptul de a trăi din laptele turmei, ceilalți trebuia să fie muncitori și păstori.

In Bălți statul ne-a fost scurt; dejunul; o mică vizită preutului și d-lui Pelivan judecător și la 1 jum. eram pe drum în trăsură spre Pârliți, 55 verste, cam 60 kilometri. Drumul era ca o piele; plouase ceva de cu noapte, dar ca vara pămîntul se bătuse, și nici tu colb, nici tu soare înăbușitor.

O minune de drum ! Pe hartă îmi închipuiam că aveam să trecem prin codrii Măgurii și ai Bâcului. Totul e tăiat; nici zare de copac. In Harta Basarabiei de Arbore, locurile aceste sunt însemnate cu verde, ca fiind pădure. Nimic din toate acestea.

Din ori-ce punct al drumului te-ai uita, locul cel mai înalt îl ocupă Măgura cu movila sa uriașă de strajă și cu coastele prăpăstioase. Sînt din acele imagini fantastice, cari de departe îți par cetăți, cu turnuri, ziduri înalte, oșteni adăpostiți în dos gata de luptă; așa vezi de departe măgura, o cetate de pămînt rîdicată de D-zeu în inima Basarabiei ca să fie loc de strajă în toate părțile.

Nicăiri ca la Bălți nu se văd mai multe movile ce brăzdează zarea dealurilor în direcția spre Iași și Suceava. Or fi fost ele multe semne de hotar, dar aici se vede că au fost făcute ca să slujască de pază și strajă. Cine se suie din dealul Măgurei—zice-se—că vede Iașii, Repedea, colina Osoiului, a Răducănenilor și noi cești de la Copou cînd ne uităm spre Basarabia, peste Prut, dealul care brăzdează orizonul e culmea de dealuri ai Bâcului cu cel mai înalt pisc Măgura.

Din vechiu erau postați aici un corp de *hănsari* „Hăusari ot Măgura" despre care se vorbește în actele de pe la 1600, Pe atunci în adevăr numele corespundea cu realitatea, căci măgura e deal acoperit cu pădure. Azi dealul Măgurei e pleșuv, iar în primăvara aceasta s'a năruit o bună parte din deal, amenințînd și movila.

Privala acestei măguri e după locul din care te pui s'o vezi. 20 de chilometri vii și vii și tot vii avînd movila în coastă din stînga și în jos. De la Florești drumul ia în spre Măgura și o vezi în față; toate văile din jur i se desprind și satele ce zac la poalele ei, cu coline și năruituri. Pare că te apropii de uriaș și te înfiorezi. O vezi atunci că e locul cel mai înalt în lanțul de dealuri ce merg de la Nord la Sud, brăzdînd mersul apelor ce curg spre Prut și spre Nistru. Ai în această înlănțuire de dealuri tot felul de culori ; de la coloarea pămîntului, la zarea albastră închisă ce se îmbină cu văzduhul.

Năluci de văz, năluci de simț, năluci de gînduri. Pare că-ți trece pe dinainte tot felul de cete, de hănsari cu lănci, de călărași și pedestrași, unii alergînd în sus, alții în jos, ducînd și aducînd zarva și liniștea, domnie veche sau nouă, dar mai ales cete de răzeși și mazili cerbicoși à la Hâncu, cari cu Orheenii și Sorocenii de sus ori cu Lăpușnenii de jos, veniau la Iași cu zurbă contra Voevozilor hrăpareți și lacomi de banul și avutul țării. In părțile aceste de loc s'a plămădit forța de rezistență a neamului fie în lupte zilnice cu Tatarii din Bugeac, fie cu slujbașii dornici de căștig din strîngerea dărilor și jăcuirea norodului. Iar dacă astăzi tocmai această parte stă sub Ruși, nu însamnă că și-au pierdut din caracterul lor, ci-și stîmpără focul în năduful zilei de azi, așteptînd în tihnă o altă soartă.

Dar trăsura înainta și Măgura rămînea la spete, mărindu-și chipul și zarea îndepărtată ca un punct ce se leagă cu ceriul, iar noi ne scoborîm în tîrgușorul plin de glod al Pârliților. Soarele sta să se culce în dosul dealurilor înalte ale Bazgăi și Răducănenilor, căci în față ai Moldova, la spete Moldova, în sus Moldova, în jos Moldova, numai soarta a rupt locul în două,—și cu dînsul și inima de moldovan ne-a sfărticat-o în două. Era un cer senin și roșul soarelui la asfințit colora dealurile Moldovei și împrăștia în jur acea boare mulcomitoare de liniște, de pace în cer și pe pămînt.

In gara Pârliți ajunsesem cu lumină și trenul avea să vină tocmai la 8 sara. Inoptarăm în gară și cînd balaurul cu ochi de foc șueră de sosire în gară, ne luarăm locul cuvenit spre a ne duce în capitala Basarabiei și a încheia astfel întâiul drum de cercetări documentele asupra Basarabiei.

In vagonul de clasa I nefiind nici un călător plecat din Ungheni, conductorul n'a mai avut de ce să aprinză luminări, căci în trenurile rusești luminarisirea vagoanelor se face cu lumînări de său, ca pe vremea vechii iluminarisiri a tîrgurilor noastre. In lumina slabă a opaetului, vagonul mare rusesc apare misterios și pas de mai citește ceva, totul te dispune la somn.

Ațipirăm și cele 3 ceasuri de drum le petrecusem în somnul legănat al poiazdului și la șueratul lung al mașinei întrînd în gara Kișinău, mă deșteptai din o lungare visare plăcută, pentru a lega și la Chișinău cele începute la Cobâle, ca cu alt prilej să încep la Chișinău cele ce voiu sfîrși la Cobâle.

Intram în Chișinău după 17 ani, căci din 1895 nu mai fusesem prin Chișinău și dorul de a l revedea crescuse mai mare, mai ales că acum legam ceva mai precis în scopul șederii mele la Chișinău.

Gh. Ghibănescu

Litere-Științe-Arte

Inter arma.—E de remarcat că numărul cel mai nou al „Vieței Romînești" cuprinde mai puține bucăți în versuri ca de obiceiu.

Aproape nici unul din reprezentanții atitrați ai poeziei din ciclul marei publicațiuni nu figurează în acest număr, deși ar fi mai natural ca—după vacanță—să-i găsim cît mai bine echipați cu producțiuni făurite în liniștea și răcoarea vacanței.

Exceptînd cele două excelente bucăți ale poetului humorist G. Topîrceanu, poezia propriu zisă e reprezentată prin o bucată lirică, foarte isbutită și suggestivă de altfel, semnată de d. M. Sevastos: „Durere". Veșnic inspirătoarea Toamnă e onorată doară prin o schiță lirică a d-lui M. Sadoveanu.

De ce această subită anemie poetică ? Nu așteaptă oare în birourile redacției manuscrise,—strofe fără număr ?

E poate o pură întîmplare. E, poate—din cauză că în acest număr d. C. Stere, afară de cronica internă, economică, consacră numeroase pagini actualității supreme—răsboiul.

Se cunoaște proverbul : „inter arma silent musae..."

*

La 15 Oct. apare în localitate o revistă „Teatrul". Titlul arată programul ei de activitate.

*

Suntem informați că peste puțin va apărea în localitate o nouă publicațiune literară, săptămînală în jurul căreia se vor grupa numeroși scriitori tineri, dintre care unii consacrați prin publicațiuni anterioare.

Credem a nu ne înșela afirmînd că apariția nouei reviste coincide cu întoarcerea de la Paris a d-lui I. M. Rașcu, apreciat în cercurile noastre literare pentru merituoase producțiuni poetice.

*

Suma încasată de opereta d-lui Grigoriu în seria de reprezentații date la Iași ar fi de aproximativ 58000, după cum ni se afirmă.

*

Ziarul „Italia" anunță că Raoul Pugno și d-ra Nadia Boulanger au terminat partițiunea pentru „Orașul mort" al lui D'Annunzio.

Acum au cerut poetului un nou poem și D'Annunzio proiectează un „Orfeu".

*

In Florența se va intemeia în curînd un Muzeu Dante.

Tot în Florența se mai găses : o revistă cu titlul „Dante", un ziar „Dante", o societate „Dante" și o „Casa di Dante".

*

A murit dr. Franz Hartmann, teosof și cercetător al științelor oculte. Lasă în urma lui 70 volume scrise în limba germană și 60 volume scrise în englezește—toate de știința teosofică.

Răposatul teosof era și director al revistei lunare „Neue Lotosblüten" (Noile flori de nufăr).

*

Cu ocazia congresului de chirurgie din Paris s'a relevat încă un nume romîn—afară de al d-lui profesor Toma Ionescu, autorul procedeului cunoscut de stricnostovainizare.

E vorba de d-rul Iscovescu și de teoria sa asupra lipsidelor, cu importante aplicațiuni în tratamentul anemiei.

*

Un strănepot al Regelui Ioseph, contele Primoli, a dăruit Comediei Franceze—cu ocazia centenarului decretului din Moscova—o carte de mare preț.

E vorba de un exemplar din volumele lui Molière ce a apărținut lui Napoleon pe cînd gloriosul captiv citea literatură în insula S-ta Elena.

Volumul cuprinde : Tartuffe, Amphitryon și George Daudin.

*

Reluarea piesei lui Henry Bernstein—Inconjurul—în noua edițiune a autorului, a fost un mare succes al teatrului Odeon din Paris.

*

Gerhard Hauptman a terminat o dramă cu subiect grecesc »Ulysse" arcașul primejdios, și se prepară să reia un vechiu proect de trilogie asupra răsboiului țăranilor în Germania.

Va scrie, adecă, două piese cari vor forma un fel de prologuri—în traduceri la drama pe care a scris-o mai de de mult „Floricel Geyer".

*

La Londra s'a fundat sub titlul „Cosmopolis" o mică societate literară cu scopul de a propaga gustul literaturii și teatrului străin,—începînd cu literatura și dramaturgia franceză.

Nu e în curent Anglia cu doctrina străino-fobă a d-lui Cuza ?

*

In noul balet „Ioseph și Putiphar" la care lucrează Richard Strauss și poetul Hugo von Hofmannsthal—pentru trupa de balet rus a lui Nijinski, rolul eroine Putiphar va fi încredințat unei dansatoare ce face parte din aristocrația italiană.

Acolo Putiphar—poate avea încă glorioase reprezentante.,.

*

Aero-Clubul Marei Britanii prepară un „raid" senzațional : zborul de la Londra pînă în India.

S'a stabilit itinerariul acestui drum care ar avea, pe la nord, adică prin Ostenda, Dresda, Lemberg spre Asia mică și India, 6930 km., iar pe la sud, adică prin Calais, Münich, Viena, Belgrad, Sofia, Constantinopole etc, 8230 km.

Numai de n'ar sbura—proeiectul.

*

STRUNA ZILEI

PREMIUL INTÂIU

In conferința d-sale de la universitate, prof. Iulian Teodorescu arată că Doljul înjură cel mai mult ; Iașul vine în rîndul al 4-lea...

Doljul meritul ni l fură ?
Toat' Oltenia—ursuza—
Nu înjură într'un an
Cît un singur bun ieșan
Numai într'o zi înjură.
Intrebați pe A. C. Cuza...

Congresul agronomilor din țară

Agronomii din țară, membri ai „Societății romîne de agricultură" se vor întruni în prim congres în București, înzilele de 19, 20 și 21 Noembrie.

In vederea ținerei acestui congres comitetul central al societății, întrunindu-se a hotărît următorul program :

In prima zi, dimineața la orele 9, întîmpinarea în Gara de Nord a agronomilor congresiști, iar la orele 3 d. a. prima ședință în care se va rosti cuvîntarea de deschidere a congresului, după care se va proceda la constituirea biroului, care se va face prin aclamare.

Seara, congresiștii vor participa la un festival organizat în onoarea lor.

A doua zi dimineață, congresiștii vor vizita ferma de la Herăstrău și școala superioară de agricultură.

In ședința de după amiază și a ttreia zi congresiștii vor asculta diferitele comunicări privitoare la următoarele chestiuni :

Creditul pe termen lung în agricultură și tot creditul pe proprietatea mijlocie.

Asociațiile de interes agricol. Urmările regimului agrar din 1908 ; Grîul romînesc Colonizări interne vechi și noi.

Invățămîntul agricol ; Evoluția tracțiunii în agricultură.

Presa agricolă. Parazitologie regetală și principalii dușmani ai culturilor. Organizarea creșterii vitelor.

Fie care comunicare va mai trebui să fie expusă de un referent și doi conferențiari.

Agronomii care voesc a face vre-o comunicare asupra vre-unei chestiuni, va trebui să înainteze comunicarea redactată într'o formă scurtă, societății în str. Berzei 12, cel mai tîrziu pînă la 1 Noembrie, pentru a putea fi imprimată și împărțită de birou în ziua congresului.

In vederea ținerii acestui congres, comitetul organizator a intervenit pe lîngă ministerul lucrărilor publice de unde a obținut o reducere de 50 la sută pe C. F. R.

Agronomii care voesc a participa la acest congres, trebue să se adreseze la sediul societății în strada Berze 12.

Cutia cu scrisori

Domnule Director,

Vă rog. bine voiți, a publica în coloanele Ziarului Dv. următoarele:

Acuma 10 sau 12 ani dl. Gr. Oază, vărul meu, cunună pe tînărul Gheorghe Nastuță și pe Elena Copăcianu. Fiind-că părinții tinerilor erau oameni nevoeși, roagă pe vărul meu, ca să le dea suma de lei 360, angajindu-se ca să- lucreze pentru suma de 360 lei. Vărul meu le dă suma cerută, iar ei cu acești bani cumpără casa unde s'a întîmplat crima. După cîtva timp vărul meu le face cunoscut, ca să vie la lucru. Ei vin și lucrează pentru suma de 90 lei, rămînd ca pentru rest să-i lucreze în alți ani. In trei ani după aceia le face cunoscut de-ai lucra pentru suma rămasă, dar ei refuză.

După trei ani de căsnicie tînărul Gh. Năstuță se îmbelnăvește și moare acuma un an și jumatate. După moartea lui Gh. Năstuță, vărul meu înștiințează pe fina sa Elena, de a-i lucra pentru suma rămasă, dar ca refăză pe motivul că actele erau în mînele lui Alex. Năstuță fratele decedatului. Vărul meu văzînd refuzul atît al nevestei, cît și a fratelui decedatului, îi acționează în judecată și judecata condeamnă pe Elena Nastuță, de ai elibera casa vărului meu, rămînd suma de 90 lei ca chirie pentru 12 ani stați în casă.

Acuma Luni 1 Octombrie vărul meu s'a dus să-și vază casa, sau că a fost chemat să-o ia în primire, nu știu. Criminalul s'a pornit de acasă de la el, căci nu locuia la casa unde a făptuit crima și s'a ascuns după portiță, unde l-a așteptat pe vărul meu ca să-și răsbune, la casa care trebuia să'o primeassă vărul meu. Acolo i-a aplicat 2 lovituri de topor în partea stîngă a capului vărului meu.

Am scris aceasta scrisoare spre a lămuri pe cei interesați, rămînd ca vărul meu să precizeze mai bine.

Cu speranță că nu voiu fi refuzat vă salut.

C. Oază
Holboca

Iași 4 Octombrie 1912

INFORMAȚII

▪ Direcțiunea C. F. R. a luat dispoziționea ca denumirea trenurilor No. 7, 8, 55, 56, 60 | 57, și 58 | 59, să fie schimbată din trenuri exprese în trenuri accelerate.

▪ Legațiunile romîne din Turcia au comunicat ministrului nostru de externe, că guvernul otoman a oprit exportul din provinciile Turciei europene și din partea mărei de Marmara și ale arhipelagului pentru următoarele produse : orz, grîu, făină, cartofi, fasole, ovăs, fîn și pae.

▪ Comercianții din localitate au intervenit prin camera de Comerț, la Primărie și la prefectura de județ pentru a se lua măsuri de secarea bălței ce se află în fața vechilor magaziile a vămei locale și care face transporturile aproape inposibile.

▪ Direcțiunea căilor ferate romîne a decis să ia în locațiune de la o societate străină 2000 vagoane de marfă. Se cere ca aceste vagoane să fie imediat predate și pe timp de cel puțin șase luni.

▪ Corespondentul lui „Frankfurter Zeitung" din Sofia menține afirmațiunea că Banca statului rusesc a deschis în străinătate Băncei Naționale bulgare un credit din 25 milioane.

CABINETUL MEDICAL AL DOCTORULUI IN MEDICINĂ & CHIRURGIE

EDUARD FABINI

IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I

Vis-à-vis de Jockey-Club

(DEASUPRA FARMACIEI)

INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ

INSTALAȚIUNE MODERNĂ

CONSULTAȚIUNI: DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.

PENTRU

Boale interne

de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.

și

Boale de Femei

TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

▪ **Școlare.**—D-na Anastasie Gafencu, institutoare la școala de băeți din Trg. Frumos și Maria Opaiț, institutoare la școala de fete din Trg. Frumos, s'au transferat una în locul altuia.

— D-na Elena D. Drăghici, învățătoare la școala No. 2 mixtă din Bucegea, s'a detașat la școala de gospodărie, din aceiași localitate.

— S'a revocat detașarea d-rei El. Ștefănescu, de la grădina de copii din Jugani, spre a funcționa la catedra din comuna Focurile.

— D-na Maria Simionescu titulară la școala Cuza Vodă din Iași și detașată la școala de băeți No. 2 Rîmnicul-Sarat, și Aurelia Constantinescu detașată la școala de băeți Cuza Vodă și titulară la No. 2 de băeți din R.-Sarat își reiau catedrele unde sunt titulare.

— S'a acordat un concediu 10 zile institutoarei Elena Popovici, de la școala C. Negri.

— D. Gh. Popa, absolvent a 7 clase liceale, a fost numit învățător suplinitor la școala din Belcești—Munteni, în locul titularului, I. Iamandi, pus în concediu din oficiu.

— In satul Cîrpiți com. Sculeni, declarîndu-se epidemie de anghină difterică, școala s'a închis pentru a se face desinfectarea localului.

▪ In comuna Focurile, copilul Gr. Irimia, a fost strivit de o mașină de trier. Copilul a încetat din viață.

▪ In astă seară are loc ultima reprezentație a trupei Grigoriu. Rețetele, în total, se urcă la 50,000 lei.

▪ Dl. Filip, inspector al școlilor particulare pentru limba germană, a inspectat școala catolică din localitate și încă unele instituțiuni particulare.

▪ Cercul „Uniunea meseriașilor" va convoca pentru Duminică o întrunire publică în chestiunea legei meseriilor și a modului cum se conduc corporațiile.

▪ Consiliul facultății de medicină a delegat pe d. dr. Manicatide, în juriul pentru concursul de medici secundari.

▪ La Rediu Mitropoliei s'a declarat epidemia de anghină difterică.

In localitate au fost aduși azi trei copii bolnavi, din sus aratata comună.

▪ La spitalul central a fost internat Dumitru Avram, care, lucrînd la o mașină de spalat, și-a fracturat mîna dreaptă.

▪ Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.40, oca		0.60
Cașcaval grecesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri

Mobile în piele ultimele noutăți.—

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.

Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suș.

Lămpi electrice cele mai noui / Vase Galeé și Daum — *Prețuri excepționale de reduse*

Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.

PREȚURI EFTINE — *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

Tratativele de concentrare întimpină iarăşi foarte mari dificultăţi. In cercuri politice bine informate se afirmă că nu se va ajunge, nici de astă-dată, la nici un rezultat.

Pentru astăzi, Marţi, ora cinci seara, este anunţată o întrunire la clubul carpist din localitate.

Se va protesta contra faptului, că clubarile din provincie nu sunt consultate asupra concentrării, se va propune o moţiune de solidarizare cu d. Carp şi se va lua vot contra concentrării.

Greciniştii afirmă că voturi identice vor fi luate, tot astăzi, de multe alte cluburi din provincie.

Iniţiativa s'ar datora—aşa se pretinde în cercuri guvernamentale—d-lui N. Filipescu.

La consfătuirea ce a avut loc ieri în Bucureşti acasă la d. George Cantacuzino, a fost părăsită cu totul chestia formărei unui minister de concentrare, discutîndu se chestia prefecturilor şi primăriilor.

Discuţia va continua astăzi.

Ministerul de instrucţiune publică, a anulat publicaţiunile pentru concursurile, ce trebuiau să inceapă la 15 Oct. la Facultatea de Medicină din Iaşi, pentru catedrele de clinica boalelor nervoase şi de patologie internă.

Tot asemenea s'au făcut noui publicaţiuni şi s'au anulat cele vechi din April, pentru toate catedrele de la amîndouă universităţile, care au fost vacante înainte de sfîrşitul anului şcolar trecut.

Cauza acestei anulări este conflictul universitar de la Bucureşti, care a făcut ca toate rezoluţiile luate la Bucureşti, în timpul grevei profesorilor, împotriva rectorului, să merite a fi revăzute, iar situaţia anormală a universităţilor din cauza acestui conflict, să facă necesară o înţelegere normală a legilor.

Pentru aceia, în ce priveşte Universitatea noastră, pe lîngă cele două catedre de mai sus, pentru care trebuie să se înceapă concursul, se vor face din nou formalităţile şi recomandările pentru clinica chirurgicală, rămasă vacantă prin moartea regretatului dr. Sculy, precum vor trebui din nou să ceară permutarea la Bucureşti—pe care o ceruseră în Iunie—d-nii profesori Bejan, Juvara şi D. Ionescu.

Se crede că d. dr. Bălăcescu nu va mai cere transferarea la catedra de chirurgie a dr. Sculy, ci va rămîne la catedra sa.

Consiliul profesoral al Facultăţei de medicină, a delegat pe d. profesor dr. Manicatide, în juriul examinator al candidaţilor pentru concursul de medici secundari de boale interne, ce se va începe la 15 Octombrie la spitalul Sf. Spiridon.

La facultatea de ştiinţi din Iaşi sunt 4 burse libere din fondul Adamachi de la Academie şi cîteva ajutoare din fondul universitar.

Inscrierile la burse se primesc numai pînă la 15 Oct.

Azi dimineaţă băetul Leizer Senderovici, trecînd prin strada sf. Andrei, a fost grav rănit de un zid ce căzuse asupra sa.

Astă-noapte un incendiu a distrus 2 şire de grîu, pe moşia Gropniţa.

Pagubile sunt de 5000 lei.

Şcolare.—Postul II-lea dela Roşiori-Ciuturesti (Roman) s'a desfiinţat şi s'a înfiinţat în schimb la Misihăneşti (Roman).

— D-ra Eugenia Stroescu şi-a reluat postul dela Boroaia-Reşa, jud. Suceava.

— D-ra Eugenia Foti învăţătoare la Slobozia Secătura, jud. Botoşani a demisionat.

— D-na Maria Postelnicu, profesoară titulară la şcoala secondară de fete Ploeşti, s'a detaşat la şcoala profesională de fete din Botoşani, la orele vacante de aritmetică şi contabilitate.

— Pentru anul şcolar 1912—913 Casa de Economie, credit şi ajutor a corpului didactic acordă membrilor săi strămtoraţi şi împovoraţi de familie grea, ajutoare pentru întreţinerea la învăţătură a copiilor silitori din şcolile publice (art. 31 din lege).

Cererile, fără acte, trebuesc făcute direct la casă, arătîndu-se în ele numele şi etatea fiecărui copil, şcoala şi clasa în care urmează — cu menţiune dacă este extern, solvent sau bursier—cum şi dacă este sau nu e repetent în acea clasă. Cererile, care nu vor avea aceste date, vor fi refuzate.

Membrii căror li s'a acordat şi în anii trecuţi asemenea ajutoare, trebuesc să reînoească cererea.

In conformitate cu art. 31 din lege, vor face asemenea cerere numai acei membri, cari au o vechime de cel puţin 2 ani ca membri ai casei.

— S'a înfiinţat p. II plătit cu 80 lei lunar la şcoala din com. Horodniceni jud. Suceava.

Numiri de suplinitori.—Au fost numiţi suplinitori în învăţămîntul rural: D-ra Raluca Batist, la Porceşti, judetul Roman, postul III, Sofia Dumitrescu, la şcoala de fete din Mihăileni, I. Marianu la Dolhasca, D. Munteanu la Ipate, V. Aramă la Broscăşeşti, judeţul Fălciu, M. Soltuz la Străteni şi Gh. Alistar la Tupilaţi.

Judiciare.—S'a cerut declararea în stare de faliment, a casei de manufactură „La Luvru" din Iaşi.

Terminul a fost fixat la 11 Octombrie.

— Curtea de Apel s. II-a a admis eliberarea pe cauţiune de 5000 lei, a comerciantului Michelsohn din Piatra N.

D. C. Stere profesor universitar va pleca peste cîte-va ziie în Ardeal.

D. Gh. Tabacovici profesor de Dr. Civil va ţinea examen cu studenţii anul I în zilele de 12 şi 13 a. c.

Noul program de astă seară Luni al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Recolta de cacao în Africa, scene şi vederi exotice, foarte interesante.

Tîndală contra lui Tîndală, scene foarte humoristice.

Goana după fericire (La course du bonheur), grandioasă desfăşurare sportivă în două părţi de cinema.

Trupa Jocopi, scene artistice sportive de varieteu.

Supliciul unei mame (film d'art, Paris). Dramă modernă în două părţi. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici ai Comediei Franceze. In rolurile principale apar d-ra Lara şi d. Garry.

Peruca lui Prince, scene comice.

De-a ascunsele, comedie.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Mercuri 10 Octomb.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 9 Octombrie

RESBOIUL BALCANO-TURC

Inaintarea trupelor bulgare

Panica în sînul populaţiunei turceşti

Bombardarea Covarnei

Mari lupte la graniţa sârbă

Sofia.—Trupele bulgare continuă să înainteze pe toate părţile. Trupele turceşti cuprinse de panică se retrag în dezordine părăsind puşti, obuziere, muniţiuni şi merinde.

Populaţia turcească părăseşte de-asemenea satele. In cîteva sate copii mici rătăcesc părăsiţi fiind de părinţii lor şi au fost îngrijiţi de soldaţi bulgari.

Avantposturile bulgare se întind pînă sub Kirilisio ajungînd linia forturilor Reduţii Adrianopolei. Trupele bulgare au ocupat satul Jakoroodo în districtul Raziog. La Mustafa Paşa bulgarii au luat una sută mii kgr. de grîu.

Moralul trupelor bulgare continuă să fie foarte ridicat. Pînă acum nici un soldat bulgar n'a fost făcut prizonier de turci.

Prizionerii turci sunt bine primiţi şi bine trataţi de trupele bulgare.

*

Sofia.—(Agenţia bulgară). Două cuirasate turceşti au început azi dimineaţă să bombardeze Cavarna.

Au făcut stricăciuni cazarmei din Euxinograd, debarcaderului la două depozite de merinde, unui post militar, unei mînăstiri şi altor clădiri şi prăvălii din oraş.

Turcii au cercat o debarcare cu două şalupe, dar faţă de focul bine hrănit al bulgarilor şalupele s'au retras.

*

Constantinopole.—O corespondenţă locală, află că s'au dat alaltăeri la graniţa Muntenegreană lupte în regiunea Crevitza Kirciska şi Ograkimin. Muntenegrenii au fugit părăsind munţii corturi. 6 ofiţeri şi 15 soldaţi muntenegreni au fost ucişi.

Lupte sîngeroase continuă în spre Berana şi Bjenspole. Muntenegrenii au pierderi mari.

La graniţa sîrbească trupele turceşti şi albaneze au atacat Veliki, sîrbii au fugit cu mari perderi spre Kursumple. La graniţa bulgară trupele otomane înaintează spre Kuvendil. Ziarele turceşti anunţă că principile Abdul-Hamid a sosit la Kikilisie.

*

Paris.—Agenţia Havas află din Niş, că azi dimineaţă generalul Jaukovici apărînd la sandjacul Novibazar, a întâlnit forţe arnăute la Merdara şi le-a împrăştiat. Cîteva sate au fost incendiate. Sîrbii au avut 7 morţi şi 120 răniţi.

Transportarea ex-sultanului Abdul Hamid

Adrianopole.—Ex sultanul Abdul Hamid a fost transportat noaptea trecută aci în vechiul palat de lîngă palatul parlamentului.

Se crede că transferarea ex sultanului e datorită temerei unui atac al Salonicului.

Starea Principelui moştenitor rus

Paris.—O ştire privată sosită aci, arată că starea principelui moştenitor rus, bolnav de mai multe zile, s'a agravat.

O manifestaţie ruseasca în favoarea Bulgariei

Asaltul de la Podujevo

Belgrad.—Corespondenţa ziarelor au sosit aici şi au plecat pe teatrul războiului. Statul major Sîrb a hotărît ca nici un ofiţer străin să nu ia parte pe locul unde operează toată armata cea Sîrbă.

*

Kukumlija. — Sîmbătă seară mai multe bande sârbeşti profitînd de o ciaţă deasă au luat cu asalt retranşamentele de la Podujevo. Trupele sîrbeşti au luat drapelul batalionului turcesc, 80 corturi. 2000 kg. pesmeţi lăzi cu muniţiuni, 50 boi şi material de războiu.

*

Belgrad.—Un raport oficial spune că sârbii înaintează victorioşi spre Kukumlija şi Unstina.

*

Athena.—Regele Greciei a primit de la regii aliaţi, depeşi de mulţumire pentru salutul regelui Greciei urînd succes armatelor aliate.

15 ofiţeri turci au fost făcuţi prizonieri fiind rădicaţi de pe vase şi au fost transportaţi la Athens.

*

Constantinopol.—Lupte mari s'au dat la graniţa sîrbă înspre Bokvice şi Umrudja. Perderile sunt mari din ambele părţi.

Fostul deputat albanez Safi în fruntea unui batalion de voluntari a plecat la graniţa Sîrbă.

*

Salonic.—Flota greacă a apărut la Lemnos dar s'a îndepărtat. Pe cînd un transport de muniţiuni turceşti mergea la Filat o bandă grecească le-a atacat ucizînd 8 soldaţi Turci. Muniţiile au fost scapate. 30 persoane considerate ca complice ale bandei au fost arestate.

*

Petersburg. — Societatea de bine faceri slavă a dat eri un banchet în cinstea d-lui Ludskanoff ministrul de interne al Bulgariei, au asistat la masă însărcinatul de afaceri al Bulgariei, profesorul sârb Kosutici şi mai mulţi deputaţi din dumă răspunzând cuvântărei de bună venire, domnul Ludskanoff a zis slavi balcaniei continuă azi acţiunee începută de Rusia, terminând oratorul strigă să trăiască Ţarul. Asistenţa a intonat imnul Rusesc.

Inchiderea Dietei Bucovinei

Cernăuţi 8 Oct. — Astăzi, la orele 4 dim. Dieta Bucovinei a fost închisă, după ce s'au votat toate proiectele de regularea financiară a băncilor cooperative, care a rămas să se discute într'o scurtă sesiune în luna Decembrie, cînd Dieta va fi convocată anume pentru această chestiune.

S'a ales o comisiune compusă din mai mulţi deputaţi, cari să studieze pînă atunci, în mod amănunţit, actele Centralelor acestor bănci, pentru a se vedea asupra cui urmează să cadă responzabilităţile enormelor deficite constatate, sau dacă aceste responzabilităţi sunt de atribuit cui-va.

Conducătorii Centralelor susţin, că aceste deficite sunt rezultatul unor pierderi comerciale şi nici decum unor manipulaţiuni necinstite. In acest caz regulare financiară, se va face conform proiectului de sanare propus în actuala sesiune.

In şedinţa de azi, cînd s'a discutat despre această chestiune, discuţia a fost foarte vie între democraţi şi cei din partidul naţional romîn, şi la un moment dat, se credea o nouă isbucnire a patimilor politice. Au intervenit însă la timp mai mulţi deputaţi din alte partide şi spiritele s'au liniştit. Toată afacerea cu regularea financiară a băncilor cooperative a fost lăsată asupra comisiunei alese, care îşi va depune raportul în sesiunea de Decembrie.

Majoritatea dietei însă a hotărît de pe acum punctele principale, de care se va conduce această comisiune în resolvarea acestei chestiuni extrem de complicate.

La sfîrşitul şedinţei, mareşalul ţării a mulţumit adunării pentru modul demn cum a ştiut să rezolve proectele propuse, declarînd sesiunea de închisă.

Cu această ocaziune şi preşedintele ţării, a asigurat aplicarea legilor votate în mod cît se poate de desăvîrşit, promiţînd o imparţialitate şi dreptate egală pentru toţi.

Iată pe scurt o mică parte din cele mai importante legi votate: Regularea riurilor, budgetul pe anii 1909, 1910 şi 1911, modificarea axisului pe bere, modificarea sistemului de vot pentru comună, chestia limbilor pe la autorităţi, modificarea statului băncii ţării, chestia şcolară şi numeroase legi administrative, economice şi culturale.

Astă-seară cei mai mulţi din deputaţii bucovineni în parlamentul din Viena, au părăsit localitatea pentru a lua parte la deschiderea parlamentului.

Gama.

Situaţia politică

Intrunirea de la d. Antonescu

Bucureşti. — Aseară a avut loc o întrunire la d. Em. Antonescu, la cari au participat mai mulţi deputaţi guvernamentali:

S'a hotărît să se înceapă o campanie de solidarizare cu d. Carp.

S'a mai hotărît a se cere d-lui Cantacuzino, să convoace de urgenţă comitetul executiv conservator, în care să se afirme solidaritatea cu d. Carp.

Diferiţi oratori au relevat că n'au nimic de zis în potriva concentrărei.

In chestia Tramvaiului

Bucureşti.—Consiliul Comunal s'a întrunit azi şi a discutat chestia respingerei recuzărilor făcute de Primăria Capitalei, în procesul tramvaiului de la 9 Septembrie.

Consiliul a hotărît să facă recurs la Casaţie.

Criza economică

Piatra N. — Din cauza crizei financiare, fabricele de cherestea Goetz Leichler au suspendat lucru.

Aviaţiune

Bucureşti.—Prinţul Carol, a petrecut eri trei ore pe cîmpul de aviaţiune de la Băneasa, însoţit de d. General Perticari.

Un protest

Bucureşti.—Ministrul Bulgariei din Bucureşti a înaintat azi şi guvernului nostru, un protest în potriva bombardărei de către turci a portului Covarna.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Constantinopol.—Se anunţă că 200 bulgari au fost făcuţi prisioneri la Kirkilise.

*

Constantinopol. — Ziarul „Ikdam" anunţă din Adrianopol, că la graniţă 400 cavalerişti bulgari au fost distruşi.

Bombardarea de la Covarna

Bucureşti. — La ministerul de interne, s'a primit o telegramă prin care se arată că bombardarea de la Covarna a durat o noapte întreagă.

Au fost incendiate şi distruse casele şi magaziile de cereale.

*

Athena.—Grecii au ocupat insula Semnue şi au început debarcarea trupelor la Madros, capitala insulei.

Athena.—Flota din Marea Ionică a blocat coasta turcească la puntul Cumanik.

Concentrarea Conservatoare

Bucureşti.—Ziarele, ocupîndu-se de concentrarea conservatoare, spun că tratativele continuă.

Ori cum însă va fi rezultatul, d. Maioresco va prezinta mîine Suveranului demisia Cabinetului.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

3000 lei No. 57098, 10760.

2000 lei,—8859, 4307, 10039, 29862 22108, 23284, 50985.

1000 lei—54945, 50557, 39332, 59306 7856, 8159, 25782, 27035, 28120, 7152 10738, 22657, 32408, 42791, 55863 44089 36624. 16338, 20165, 41375.

500 lei No. 40904. 7751. 8693, 46889 27811, 20570, 23896, 2323, 7751, 8693 20570, 28111. 3053. 9383, 37601, 58024 10857, 11163, 13917, 18679, 24035, 27422 28584, 31135, 32285, 44646, 49976, 59709.

20,000 prizionieri turci

Londra. — Ziarul Daily-Mail publică o telegramă din Sofia, după care bulgarii au ocupat punctul Kirkelis, făcînd 20,000 prizonierii turci.

Din cauza aceasta, drumul între Constantinopol şi Andrianopol este întrerupt.

Bertha Şulimovici, soţie; Simon, Moritz şi Herman Şulimovici, fii; Sofie Feldman, fiică; Toni, Mathilda, Tereza Şulimovici, nurori; Carl Haller, Lazăr Feldman, gineri; precum şi fruţii, surorile şi nepoţii, au durerea a vă face cunoscut pierdererea ce au suferit prin încetarea din viaţă a prea iubitului ler soţ, tată, socru, frate, unchiu şi bunel

Lazăr Şulimovici

decedat în vrîstă de 68 ani Luni 8 Octombrie crt. şi roagă pe toţi prietenii şi cunoscuţii defunctului să asiste la înmormîntarea, care va avea loc Mercuri 10 Octombrie a. c.

Cortegiul va pleca de la locuinţa defunctului str. Nemţască, la orele 2. p. m.

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

Magasinul de Muzică

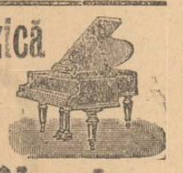

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smirdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

CEL MAI MARE DEPOSIT

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, necontinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate la prezent *preparat fiind cu „GELÉE" KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smirdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100 lei 1,925.501 72 | 100 rentă

Cauțiunile depuse la Casă de depuneri din București.

Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" inchee;

Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acerdă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.

Prelungirea automatică.

(Neanulabilitatea asigurarii).

Polița universală.

Plata imediată și integrală a sumei asigurate.

Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI

Agentul general pentru Iași. IOSEPH POPPER,

Strada I. C. BRATIANU No. 166 (fosta strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)

Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.

Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de cămaș, *Migrenele, Gastralgiile, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și cronice* cari ar resista la numeroase alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antaia să se ia 3 hapuri, unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, seara. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cină, seara. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX - No. 1710. Joi 11 Octombrie 1912

Limita solvabilității

O bancă din București asudă, în sudoare de moarte, ca să-și salveze situația. La două milioane capital pe hârtie, a reușit să aibă un milion o sută de mii lei depozite, pe carnete 6 la sută, plătibile la vedere.

Cu declararea crizei, toți depozitarii au năvălit pentru a cere restituirea banilor—ceiace banca în chestiune n'a fost în stare să facă.

In primul loc, trebue observat că între depozite și capitalul unei bănci trebue să fie un raport fix. Niciodată o bancă nu trebue să se angajeze prea mult față de depositari. Apoi, aceleași deposite, trebuesc proporționate după natura afacerilor. Dacă banca face transacțiuni ce se lichidează repede, cum e scontul și rescontul, pericolul unor deposite prea mari nu e tocmai de temut. Dar cînd instituția financiară se află imobilizată în afaceri de mai lung termen, cum ar fi ipotecile sau o intreprindere de industrie—depozitele trebue să fie cît mai reduse.

Cînd însă fără voia băncii—ceia ce nu e cazul băn ii din București—depositele cresc peste măsura convenabilului, care e datoria băncii? A respinge pe depositari nu se poate. In cazul acesta se usitează să se micșoreze dobînda acordată deponenților, și chiar prin acest fapt ei vor merge aiurea cu depunerile lor.

Or, așa s'a făcut în București?

Fără teamă de-a fi desmințiți, putem afirma că în tot cursul acestei vacanțe, micii bancheri din Capitală postau la porțile Casei de depuneri, agenți de ai lor, cari prin momente atrăgeau pe depunătorii Casei de economii în prăvălia lor.

Din pricina aceasta publicul a început să ridice în așa măsură banii dela Casă, încît direcția ei s'a văzut nevoită să dea un comunicat prin care încerca să liniștească publicul.

Adevărul era că micii bancheri, în disperare de cauză, au atras cu chipul acesta pe depositari, și cu banii lor au jucat la bursă.

Azi toți acești bancheri sunt în neputință să plătească,—și teoriile asupra limitei solvabilității au început să fie puse în circulație.

Ce voiți—spun acești bancheri—noi nu plătim 6 la sută pe an ca să ținem banii în lada de fer? Noi îi întrebuințăm în afaceri, și dacă toți depunătorii ne cer banii într'o zi, cum o să-i plătim?

Teoria aceasta are numai o aparență de seriositate, în fond însă nu e decît scuza falitului.

In adevăr, în primul loc, cînd cine-va primește bani străini în depozit, trebue să se gîndească la o zi grea de restituire, și de aceia ține totdeauna la dispoziția publicului cel puțin o treime din totalul depozitelor. Înțelege ori-cine că atunci cînd un bancher plătește 6 la sută pe an, dacă el ar ține imobilizată a treia parte din sumele primite, dobînda reală pe care el ar plăti-o ar fi, nu de 6, ci de 8 la sută pe an! De aceia nici unul din micii bancheri de pe piața Capitalei, n'a fost așa pregătit pentru zilele acestea de criză.

In manipularea depozitelor, trebue avut în vedere calculul probabilităților, bazat pe media depunerilor și ridicărilor într'un an normal. Cînd plătești însă o dobîndă de 6 la sută, neaparat că dai la o parte acest calcul.

Și acum să trecem la limita solvabilității. Am văzut ce susțin bancherii depositari: că ei, întrebuințînd banii în afacerile lor, nu pot plăti la un moment dat pe toți deponenții, și că neplata la timp n'ar constitui o insolvabilitate.

Aici trebuește făcută o distincție. Intrebarea e: cînd devine un depozitar insolvabil, în momentul cînd el nu mai poate răspunde depozitul, sau în momentul cînd el îi este cerut?

In cazul bancherilor noi credem că limita aceasta trebue fixată la momentul cererei. In adevăr, ce însemnează ridicările furibunde ale economiilor? Insemnează că deponentul nu mai are încredere în depositarul lui, adică că acesta și-a micșorat solvabilitatea, fie din greșala lui, fie datorită împrejurărilor independente de bancher, cum e cazul unei crize generale. Răspunde bancherul cererei depozitarul, el devine iar solvabil în ochii deponentului, și în adevăr, s'au văzut cazuri cînd, din cauza unor svonuri false și rău-voitoare, toți deponenții unei bănci au venit să-și ridice capitalurile, iar atunci cînd banca i-a satisfăcut, imediat ei depun din nou banii.

Pentru a ne lămuri mai bine gîndul, să luăm un exemplu absurd, dar care tocmai din pricina absurdității lui, va fi mai doveditor.

Să luăm de pildă Banca Națională. Ea a pus în circulație o cantitate întreită de bilete, față de stocul ei metalic. Proporția aceasta se bazează pe calculul de probabilitate, că nici-odată publicul nu va cere mai mult aur de cît a treia parte. Să presupunem însă că printr'o uriașă prăvălire a întregului nostru edificiu economic, toți deținătorii de bancnote ar cere preschimbarea lor în aur. Evident că Banca Națională n'ar putea satisface asemenea cerere absurdă.

Intrebarea e: cînd și-au perdut biletele de bancă valoarea, atunci cînd banca nu le-a putut preschimba în aur, sau cînd publicul a început să ceară valoarea lor? Evident că în momentul acesta din urmă.

Tot așa și cu depositarii de economii. Insuși faptul că publicul le cere capitalurile, e o dovadă a micșorării solvabilității lor, iar atunci cînd ei nu mai pot face față acestor cereri, avem stadiul *falimentului*, aceasta după însăși definiția art. 695 din codul nostru de comerț.

Iată dar de ce conchidem încă odată că statul ar trebui să intervină pentru a protegui mica noastră economie. Bancherii —vorbim de cei mici— nu pot avea prevederile necesare din pricina marei dobînzi plătită.

Scrisori din țara rusească

Literatura fără literați de seamă.—Se scrie frumos dar fără fond.—Ipertrofia individualismului.

Voiu vorbi, bine înțeles, mai întâi de toate, de literatura rusească. Ea are prioritatea de a fi trecut granița țărei și de a fi făcut cunoscută Europei, Rusia, prin scrisul cîtorva din cei mai iluștri scriitori ruși. Literatura interesează un cerc mai larg de cetitori și ea e mai la îndămîna fiecărui.

Și începînd vorba despre literatura rusă, voiu repeta un paradox cetit nu de mult: există în momentul de față în Rusia o mare mișcare literară, dar lipsesc cu desăvîrșire literații. Da, literatura fără literați! E paradoxal, dar e adevărat. Și ce este mai interesant e că paradoxul acestă s'ar putea lăți și la literatura noastră. Și la noi există în prezent o mișcare literară, dar literați n'avem.

Acum două zeci de ani în Rusia puteai cita cîteva nume. Spuneai Tolstoi, Dostoevski, Turghenev, Gorciacov, Bielinski și spuneai numele a cîtorva talente și genii extraordinare. Dar literatură nu exista. Revistele „groase", așa sunt numite revistele ruse, că formatul *Vieței Romînești* spre pildă, de și revista ieșană are cel puțin pe jumătate mai puține pagini de cît o revistă groasă rusească; zic, revistele groase rusești erau într'o vreme înțesate de traduceri, de studii artistice, literare, de multă știință și printre aceste articole se strecura un roman sau o nuvelă semnată cu numele unuia din scriitorii pe cari îi amintii.

Astăzi revistele groase publică numai lucruri rusești. Se scrie enorm și ce este mai caracteristic se scrie frumos.

„Nu găsesc, scrie un tînăr critic rus d. Anton Kraini în revista *Ruskaie Misl* nimic mai pustiu, mai fără conținut, dar în acelaș timp nimic mai drăgălaș și mai frumos de cît povestirile lui Alexei Tolstoi. (noul)". (De acest scriitor am vorbit anul trecut la această rubrică). „Scriitorul acesta nu stă pe picioarele sale intelectuale și sufletești—dacă e permis să mă exprim astfel. Și cu toate acestea din pleada celor ce scriu admirabil el scrie cel mai bine".

Ce însemnează aceasta? Ce fel de manifestare o fi aceasta?

„E un fapt foarte ușor de explicat. Literatura se dezvoltă, dar numai literatura. Pînă eri, continuă același critic, noi n'am avut literatură. Au fost scriitori, talente, literațiuni, dar literatură n'a fost. Acum avem un fenomen contrar: n'avem literați dar avem literatură. Ea se dezvoltă, puterea ei culturală crește, ea e plină de talent și cu Gusevi-Orenburski, Ciulkovi, Arțibașevii și alții. In alte vremuri cînd unul singur trebuia să răzbată să-și creeze calea, să făurească limba—scriitorii cu puțin talent au rămas în umbră. Ei pe lîngă că n'aveau *ce* să spuie, dar mai aveau și nenorocirea, din lipsa dezvoltărei limbei literare, să nu știe *cum* să spuie și cum să scrie. Astăzi și acei care n'au *ce* spune, *spun* căci au la îndămînă o limbă creată, cizelată, maestrită de atîți predecesori. Și ei *spun*, spun nimicuri, scriu mereu și mult și tot ce scriu ei, e frumos, de și e pustiu și fără miez.

Pentru ca în scriirile sale un scriitor să poată avea și *ce* spune nu e de ajuns să fie literat, trebuie să fie încă și un *om*, o *personalitate*. Aci chestiunea ia proporții mai mari, devine socială, ese din ramele literaturei pure. Trebuie să fi *ceva* înainte de a scrie. Lew Tolstoi a fost *ceva* și fără Ana Karenina; dar Ana Karenina ar fi rămas nescrisă dacă n'ar fi fost afară din ea, acel *ceva* al lui Tolstoi. Bine înțeles Tolstoi e unic; nu poți cere ca toți scriitorii să fie ca Tolstoi; dar într'o măsură, vorbind de personalitatea și originalitatea acestei personalități—poți pretinde de la scriitori acel ceva, ce îi va pune mai presus de restul omenirei. Căci personalitatea e veșnică, unică.

Personal, individual e foarte puțin în literatura noastră. Și de aceea se vede și se răspîndește stilul acesta plăcut, frumos care e comun tuturor scriitorilor".

Transpunînd aceste spuse la literatura noastră am vedea că ele îi sunt tot așa de aplicabile ca și literaturei rusești.

E greu să numești astăzi un nume în literatura romînească care să însemneze o individualitate mare, un Eminescu, un Alexandri, un Caragiale. Și cu toate aceste este o literatură mult mai mare, mult mai rodnică de cît literatura din epoca de glorie a acestor stăpîni ai versului și prozei romînești. Se scrie astăzi mult; și versul și proza romînă au reprezentanți admirabili, dar în nici o lucrare nu găsești acea personalitate aparte, unică, care va rămîne veșnic, formînd o școală, o epocă în istoria literară.

Noi credem pentru literatura românească că societatea romînă însăși trece printr'o fază de comun, de banal, și prin urmare nu e logic ca să iasă din obicinuit ceva extraordinar, ceva deosebit.

In ceea ce îi privește pe ruși d. Kraini crede că lipsa de individualități și de individualiăm în operile de artă și între artiști e tocmai hipertrofia individualismului.

„Un scriitor englez, spune d. Kraini, a observat foarte just că la noi din lipsa de viață socială, s'au atrofiat și sentimentele de sociabilitate, dînd loc la o așa de mare dezvoltare a libertăței individuale, în cît ea nu 'și mai pune stavile, nu recunoaște nici un fel de disciplină.

„Această înclinare spre individualism a societăței noastre e foarte periculoasă. Această hipertrofie a personalității e dăunătoare omului însuși, individualității însăși, căci ea a creat monștri, oameni în afară de omenire."

Și totuși criticul rus al revistei *Ruscaia Misl* e optimist:

„Cum să nu ne bucurăm, că în literatura noastră—într'una din cele mai profunde manifestări ale vieței — domnește în momentul de față o unitate, o dezvoltare comună? Nu face nimic că nu sunt individualități artistice, nu face nimic că toți scriu la fel — dar frumos, ei crează literatura rusească. Nu sunt „literați"—dar vor fi mai tărziu. Să fie literatură. Să fie paharul, vinul va veni cu vremea!"

Paharul e frumos, literatura de azi rusească are părțile ei frumoase. De ea nu se prea vorbește aiurea de cît-va timp—e drept... Dar de ea tot merită să se vorbească.

Și 'mi voi face plăcerea să vorbesc de ea într'una din viitoarele noastre scrisori.

Dr. I. Dusoian

P. S. In precedenta mea scrisoare, nu știu de ce zețarul a cules două fraze așezîndu-le în formă de vers, cînd ele n'aveau nici o indicație spre a fi astfel așezate.

Cetitorii cred că au făcut rectificarea cuvenită.

Apelul lui Kiamil-Pasa

Ziarele engleze, publică un apel a lui Kiamil-Pașa, către națiunea engleză. Kiamil-Pașa vorbește în primul rînd de războiul din Balcani, pe care Turcia nu l'a provocat.

Nu vorbește nemic de reformele promise de Turcia, dar nerealizate, dar spune numai că țările balcanice urmăresc o întindere de teritoriu. Nu este exact că războiul actual ar putea fi comparat cu o nouă cruciadă a țărilor creștine, în potriva semilunei.

Dar nu războiul din Balcani alarmează pe Kiamil-Pașa. El socotește că Turcia va fi în măsură să-și apere integritatea teritoriului, fără nici un alt amestec.

Apelul său însă are de scop de a preveni o mare primejdie ce amenință imperiul otoman. Pe cînd armata turcă are de furcă cu patru țări aliate și luptă la patru fruntarii, Rusia face pregătiri, pentru a ataca Turcia în Asia, adică în inima țărei.

Apelul se termină, prin a ruga națiunea engleză, de a interveni în acest moment greu în favoarea Turciei și a nu lăsa, ca ea să fie nimicită și nici să permită, ca conflagrațiunea să devie generală.

Sunt mișcătoare cuvintele lui Kiamil-Pașa și par a fi bazate pe informațiuni exacte.

Ne amintim cuvintele rostite de prințul Nikita, în chiar ziua ce preceda declararea de războiu. Pentru prințul Nichita, mobilizarea provizorie din Rusia, nu însemna nici mai mult și nici mai puțin, de cît înalta protecțiune, pe care Marele Țar o acordă țărilor balcanice.

Ulterior s'a aflat despre noile pregătiri ce le face Rusia, și anume concentrarea regimentelor de cazaci. Kiamil-Pașa a confirmat aceste știri, care au căpătat astfol o consacrare.

Se 'nțelege că astfel situația, se prezintă, în condițiuni din cele mai grave. Cîtă vreme, răsbolul continuă între Turcia și țerile balcanice, sunt încă speranțe, că el se va localiza și o conferință europeană, va avea să-și spue ultimul cuvînt, într'un viitor apropiat.

Intervenția Rusiei însă poate schimba într'o clipă cîmpul de luptă.

In locul țerilor balcanice, vor veni marile puteri și resboiul ce se va încinge, va deveni un războiu european.

Teama aceasta explică în deajuns și ingrijorarea cercurilor românești. Suntem departe încă departe de mobilizare, dar statul nostru major, nu-și permite răgaz și pregtește astfel totul, pentru ca la un moment dat, România să fie în stare a face față imperioasei necesități.

Și Romînia ar fi gata, căci nu poate fi surprinsă,—fapt ce nu ar găsi nici-o scuză.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Vuet și tăcere...

In timp ce, dincolo de frontiere, zgomotul e în creștere, — noi suferim de o stare contrarie: tăcere excesivă.

Cu cît strimtorarea e, unde-va, mai simțită, cu atîta domnește tăcerea mai mare. Lucrul se poate adeveri și în orașul nostru, dacă observăm, în treacăt centrul propriu zis al tîrgului. Bună-oară punctul, atît de zgomotos altă-dată, al „Bursei".

Un moment domnia iluzia că mișcarea și neastămpărul vor merge mereu crescînd.

Sub impresia stirilor bune s'a văzut luînd, naștere, în acel punct al orașului, o „bursă". Menită să asigure cîteva sinecure unor funcționari și intermediari, în realitate nu avea nici o temeinică legătură cu negoțul. „Bursa" înființată de președintele Camerei de Comerț și Industrie a fost un mic „bluff", de scurtă durată și, de la înflințarea ei pînă acum, nu știm—și nu s'a auzit — că ar fi corespuns vre-unei trebuințe reale, ori că ar fi adus cui-va foloase practic. Oare-cari lefuri însă s'au încasat, fără îndoială.

Așezată în centrul orașului, în mijlocul cafenelelor unde, de zeci de ani, se adună negustorimea ce aparține specialității „cereale", pentru a încheia afaceri mai mari sau mai mici—„Bursa" oficială —pe ale cărei vitrine flutură de pe acum avizurile simbolice „de închiriat" face impresiunea unei instituțiuni de... operetă. Tot suntem în plin sezon de operetă!

In cea mai modestă dintre acele cafenele se fac și se desfac infinit mai multe afaceri, se pun la cale, cu infinit mai multă pricepere și capacitate, de cît în „Bursa" misterioasă inaugurată, dăunăzi, cu oare-care tămbălău oficial și scufundată de atunci încoace într'o tăcere de țintirim...

Acolo, în cafenele, în jurul meselor simple, se fac proorocirile din vreme asupra anilor agricoli; acolo se fixează prețurile mărfurilor respective; acolo se consultă cifrele curente și se speculează asupra lor; acolo se redactează contractele, obligațiile, scrisorile; acolo se aud vocile violente ale unor combatanți înfierbîntați; acolo se comentează cu nervozitate articolele din buletine și gazete; acolo în momente mai liniștite, în afară de sezon, se discută „politică" și se joacă „lotto" ori „domino" fără pasiune; acolo se rîde cu pricepere și cu dreptate de „Bursa" vecină, atît de... bosumflată, pentru că numai cafenelele sunt și rămîn la Iași — adevărata, unica bursă căutată și utilă.

Domnește oare care tristețe, ce o bucată de vreme, în mediul acela vesel, expansiv, îndrăzneț, al cafenelelor comerciale. Se fac prea puține traficuri și prea puțin promițătoare. Apoi—se înregistrează, zilnic, atîtea știri îngrijitoare, apărute prin ziare; se constată exportul, atît de stagnant, prețurile zilei atît de șovăitoare. Și pentru toate aceste rațiuni cafenelele sunt mai tăcute ca de obiceiu. Cu atît mai mult, de cînd recolta împuținată prin ploile excesive a coincidat cu starea externă amenințătoare și cu panica generală, atît de dăunătoare lumei comerciale. Caracteristica momentului este —liniștea. Și cu cît frigul se apropie, cu cît pare că ne apropiem mai mult de o epocă glacială, de preocupări generale,—de tăcere într'un cuvînt.

Rodion

Educațiunea morală și socială a soldatului

In vederea pregătirei lui pentru răsboiu

Subiectul ce mi-am propus a desvolta prezintă de cîtva vreme mai ales, o importanță excepțională.

Literatura militară romînă și străină, ne pune la îndă mînă numeroase și valoroase scrieri, relative la chestiunile de educațiune morală și socială a soldatului în armată, la chestiunile de redeșteptare conștiinței naționale în general, la cea mai sfîntă și înaltă datorie cetățenească, la datoria conștientă a fiecărui individ, de a și apara țara, patria sa.

Această redeșteptare a conștiinței naționale, în fie care luptător, preocupă cu atît mai mult spiritul și mintea conducătorilor destinelor țărei, cu cît se manifestă mai mult, tendința de a se reduce termenul serviciului militar sub arme, tendința provocată de 2 cauze: una economică, alta de a chema sub arme. în fiecare an un număr cît mai mare de tineri, pentru a atinge principiul „Națiunei armate".

De la 3 ani, cît era în ultimul timp, el e redus la noi și 'n multe țări la 2 ani, și pare a nu fi departe timpul, cînd de drept—căci de fapt la noi, s'a și introdus în parte prin ultimele dispozițiuni și ordine, ce în mod prematur s'au dat—se va introduce în infanterie poate, serviciul sub arme numai de un an.

Cu cît acest termen de seruiciu, se reduce, cu atît instrucțiunea militară, pentru pregătirea soldatului de războiu, se condensează, se reduce la strictul necesar, care se poate caracteriza în: a ști să mărșăluiască mult și bine, în a ști să tragă cît mai bine cu arma, în a ști în fine, ca folosindu-se de adăposturile terenului, să ajungă cît mai repede la inamic, pentru a-l răsturna și infrînge; cu atît conpucătorii oștire, trebue să se gîndească mai mult și să găsească mijlocul cel mai ificace, de a contra balansa această pregătire militară sumară, prin altă ceva, care să dea coeficientul de putere necesar, pentru a asigura victoria, și aceasta nu poate să fie, de cît puterea morală, educațiunea morală militară și socială a luptătorului.

Cum, în contra tuturor tendințelor de desarmare, de pacificare universală. tendințe ce vor rămîne poate, pentru totdeauna numai un ideal nerealisabil, al unora din marii cugetători, existența națiuilor e strîns legată de necesitatea, ca ele să fie în stare a întreprinde în orice moment și cu succes, un răsboiu ce nu l'ar putea înlătura, de cît cu prețul demnității sau existenței lor; trebue ca din timp de pace, toate forțele vii ale na-

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Représentant: Sam. Löbl, Bucarest.

ațiunei, să fie pregătite în acest scop suprem: războiul.

Ori, serviciul pe 2 ani, presupune aducerea în cazarmă, a tinerilor pregătiți sufletește și moralmente, pentru marea chemare a lor, cînd ceasul de grea cumpănă va suna; ast-fel în cît, ei să nu aibă a învăța în cazarmă de cît meșteșugul armelor și consolidarea desăvîrșită a calităților morale, necesare unui luptător patriot, gata a-și sacrifica viața, pentru apararea și independența patriei sale.

Avem noi acești tineri? Afrimăm fără frică de a fi desmințit, că suntem departe de această fericită etapă a desvoltărei morale și patriotice a unui popor.

Familia și școala, au făcut pînă azi, prea puțin, dacă nu aproape nimic, pentru a sădi și cultiva în inima copilului și a școlarului, acele nobile sentimente patriotice, care atunci, cînd sunt exercitate și puse în mișcare, împing pînă la exaltare simțul de jertfă pentru toată țara.

Cît timp acești 2 importanți factori ai prosperității unei națiuni — familia și școala — nu-și vor înțelege sau înțelegînd, nu-și vor îndeplini cu putere și convingere această sfîntă, datorie, de a naște și pregăti sufletele viitorilor apărători ai țărei, nu avem dreptul să sperăm că după 2 ani — sau mai bine zis după 14—15 luni — de viață în cazarmă, a tinerilor recruți, vom trimete la vetrele lor, altă ceva, de cît niște picioare și brațe pregătite a merge și lupta, de cît niște inteligențe mai mult sau mai puțin desvoltate și puse în serviciul celor mai bune mijloace de luptă, sub ordonate cît mai mai mult posibil voinței conducătorilor lor — ceia ce este un mare succes obținut de noi — nu însă și niște inimi încălzite de focul sacru al patriotizmului, exaltate și gata a forma un zid indistructibil, în jurul tronului, la hotarele țărei, gata mai ales, a înfinge drapelul național, la limita maximă a idealului nostru național, acolo unde încetează de a se mai auzi tot graiul cel romînesc, unde încetează de a se mai vedea portul, obiceiul și pămîntul romînesc.

A gîndi, a simți, a voi la un fel, înseamnă a lucra cu toții la un loc, înseamnă a avea numai unul și acelaș suflet.

Și numai oamenii, care pot avea același ideal, pot să-și întrunească într'un singur mănunchiu, toate puterile lui individuale, fizice, intelectuale și morale, pot să devină capabili, de a produce cele mai mari sforțări, pe care voințe, ori cît de multe ar fi ele — dar izolate — inimi care nu bat la un fel pentru atingerea aceluiași idial, ori cît de multe ar fi ele, nu pot să le înfrîngă, nu pot nici să reziste chiar, avîntul a celor dintăi.

Ținta finală a sforțărilor noastre de toate zilele, trebue să fie, de a pregăti sufletul, inima soldatului, pentru sacrificiile, ce i se cer în războiu de a trimete astfel pregătit și convins mai ales, acasă unde să nască și să crească generația viitoare în asemenea credințe, în asemenea sentimente, care constituesc piedestalul cel mai puternic și chiar mai măreț, al importantei instituțiuni numite „armata".

De sigur că pentru cea mai mare parte din noi, chestiunea sau e cu totul nouă, sau continuă să rămînă încă, numai de domeniul discursurilor ocazionale, fără nici o aplicațiune practică, în munca noastră de toate zilele.

Să recunoaștem adevărul.

Pînă acum, a ne ocupa de instrucțiunea militară a soldatului, a aplica pe teren cît mai bine principiile tactice, este în mare parte, ținta sforțărilor noastre.

De partea sufletească, de cultivarea în adevăratul înțeles al cuvîntului, a sentimentelor sub alternilor noștri, de preparațiunea soldatului pentru viața la vatra sa, în satul său, de desvoltarea datoriilor lui cetățenești, ne-am ocupat prea puțin, sau de loc.

Trebue să recunoaștem, că îndeplinirea acestei importante obligațiuni, îmbrățișează aproape toate cunoștințele omenești, nu în amănuntele lor, ci în esența, în priincipiile lor.

Pentru aceasta, ofițerul are nevoie de o cultură intelectuală foarte desvoltată, care să-i permită a-și asimila esența chestiunilor, fără a le poseda în detaliile lor, cultură, care să-i dea facultatea de a se folosi în exercițiul funcțiunei sale în companie, de aceste diverse chestiuni, fără ca să aibă nevoie a le studia în fond.

O întinsă cultură științifică și mai ales istorică, este absolut indispensabilă azi, unui ofițer.

A vorbi în treacăt soldatului sau a-i da definiția principalelor însușiri, ce trebuie să le capete, în cazarmă, pentru a deveni un bun apărător al țărei, ai vorbi de disciplină, onoare, devotament, abnegațiune, de datoriile lui către camarazi, inferiorii și superiorii lui, de curaj, vitejie, spirit de corp etc. ai vorbi cu groază de lașitate, tradare, frică, de barbarie către prizonieri rîniți sau locuitorii pașnici ai țărei, cu care ne războim, este de sigur a impresiona mult pe soldat, a contribui mult la educațiunea lui morală.

Avînd însă în vedero puțina pregătire cu care soldatul vine în cazarmă, căci cea mai mare parte sunt analfabeți, iar cei ce cunosc cîte-va clase, primare, cunosc numai partea practică și speculativă, a instrucțiunei, căci învățătorii nu numai că nu fac cultura națională a copiilor de la sat, nu numai că nu le descriu armata, aceia ce este: scutul țărei, unde cu drag tot tînărul trebue să se ducă, pentru a învăța cum să-și apere mai bine patria dar par a fi animați pe sentimente ante militare — probe nu au lipsit în această privință — nu vom putea căpăta rezultate fericite, numai prin teorii și prelegeri reci, ci pe cale de convingere, infiltrată în sufletul soldatului prin exemple, prin descrierea atîtor episoade din epoca de glorie, de mîndrie a neamului nostru, din epoca de decadență de nenorocire a națiunei romînești.

Studiind cu ardoare și aprofunzime Istoria națională, studiind starea socială și economică din diferitele epoce a principatelor, vom găsi de sigur atîtea exemple de patriotism, de devotament, de sacrificiu, de vitejie, de viață economică abondentă, de credință în Dumnezeu, în epoca lui Mircea Basarab, Vlad Țepeș, Constantin Brîncoveanu, Stefan cel Mare, Mihai Viteazu, Vasile Lupu, Matei Basarab, Ioan Vodă cel cumplit, Cuza Vodă, Domnitorul și Regele nostru; vom mai găsi, destule exemple de durere, de umilință, de lipsă și sărăcie ce au sîngerat inima străbunilor noștri din Principate și Ardeal, din timpul fanarioților, a influenței Turcilor, a dominațiunei sălbatice a Rușilor, Austriacilor și a Ungurilor mai ales, în principate și în Transilvania, unde dominațiunea ungurească ne procură zilnic din nenorocire, atîta exemple de ce vrea să zică a fi sub tirania, sub jugul unui neam străin.

Prezentînd în mod sentimental, în mod colorit, aceste diverse pagine ale istoriei noastre naționale, soldaților noștri, făcînd tabloul diferitelor suferințe și măceluri chiar, ce Romînii din Transilvania, îndură zilnic din partea Ungurilor, stăruind apoi—prin contrastul ce ar reeși—asupra vieței libere și independentă de care tot cetățeanul se bucură în Romînia liberă și independentă, vom ajunge mult mai repede și mai sigur la rezultatul ce urmărim: redeșteptarea conștiinței naționale în tot soldatul, desvoltarea sentimentului de patiotism, care atrage după el tot cortejul de calități, ce caracterizează o armată conștientă de menirea ei, gata a se jertfi atunci, cînd s'ar încerca să se aducă cea mai mică atingere, teritoriului sau demnității noastre naționale, sau cînd împrejurările, ar favoriza atingerea idealului nostru național.

Iată ce mai avem de făcut, pentru a ne îndeplini complect datoria noastră de instructor și educator al soldaților noștri, iată ce avem de făcut, pentru ca să putem zice, că ne-am apropiat cu credință și convingere crezului Japonez, ce trebue să ni-l apropiem și care este: „Instrucțiunea ne învață să luptăm; iar educațiunea morală să murim".

(Revista infanteristă)

Maior Broșteanu

(Va urma).

Epitropia Generală
a
Casei spitalelor și Ospiciilor
Sf. SPIRIDON DIN IAȘI

Aduce la cunoștința generală că în ziua de 9 Noembrie a. c. ora 2 p. m. se va ține în cancelaria acestei Epitropii licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere pe timp de 3 ani a transporturilor de lemne de foc din pădurea Bîrnova la Spitalele Casei din Iași.

Condițiunile speciale pentru această întreprindere se pot vedea în cancelarea Epitropiei la Serviciul Silvic și Domenial, în ori-ce zi de lucru între oarele 12—3 p. m.

Garanția provizorie și definitivă este de 1000 lei.

Licitația se va ține conform art. 72—83 din legea comptabilității generale a statului.

No. 7940—9 Octombrie 1912.

PIAȚA

Dacă n'ar fi avut loc propunerea nebunească a unuia din cei mai ordinari agenți electorali, pentru a cere un moratoriu, am fi amînat să ne spunem cuvîntul asupra situațiunei pieței.

In adevăr, este absurd de a vorbi de un moratoriu în plină prosperitate economică, pe cîtă vreme sunt atîtea alte mijloace pentru a veni în ajutorul jenei trecătoare care, fără îndoială, a emoționat piața noastră în ultimele zile.

Tulburările economice sunt periodice. Perioadele de mare prosperitate sunt urmate de crize, în mod tot așa de fatal ca și în fenomenele fizice intermitente. Marea prosperitate împinge la exagerarea afacerilor și, prin urmare, la întrebuințarea creditului în mod nelimitat. Or toate exagerările se plătesc.

Marea prosperitate din ultimii ani, a dat naștere unuia din cele mai frumoase și mai îmbucurătoare fenomene ale vieței noastre naționale. Romînii au căpătat gustul afacerilor și încrederea în stabilimentele de bancă ale țărei.

Acum șapte ani, depozitele la băncile din regat nu depășeau 50 pînă la 60 milioane. In acest moment, ele trebue să se fi urcat la 240 sau 250 milioane.

Banii acestor depozite sunt acei cari au permis numeroaselor bănci—prea numeroaselor bănci—cari au ieșit la iveală în timpii din urmă în țară, de a alimenta noul spirit de întreprindere.

Urcarea atît de repede a valorii pămîntului și furia pentru afaceri, se datoresc în parte acestui fenomen.

Era vădit, pentru ori-ce om cu bun simț, că, chiar fără nici un războiu și fără nici o greutate excepțională în comerțul nostru extern, un moment de oprire trebuia să se producă.

Dificultățile monetare se puteau prevedea, încăde mai multe luni. Surplusul formidabil al încasărilor noastre de la vămi, mărturiseau o creștere fantastică a importațiunilor și, prin urmare, necesita tea, tot mai mare, de a face față la plăți în străinătate.

La acest factor de ordine naturală, s'au adăogat două fapte neprevăzute.

Primul, este lipsa absolută de vase în Marea Neagră, ceea ce a provocat încetarea exportului.

Se spune că, numai la Brăila, ar fi în acest moment, mărfuri în valoare de aproape o sută de milioane, mărfuri care așteaptă bastimentele pentru a fi exportate. Dacă ne gîndim la celelalte porturi și la gările căilor ferate, vom fi siliți să recunoaștem că o cantitate absolut excepțională de cereale pentru export a rămas în țară și că, prin urmare aurul pe care-l reprezintă valoarea lor lipsește din circulația noastră.

S'a adăogat apoi, situațiunea din afară rea, situațiune pentru care Romînia a făcut tot ce i-a stat prin putință pentru a n'o agrava.

Să nu uităm un factor secundar, cu totul secundar; mașinațiunile speculatorilor și știrile, pe cît de neîntemeiate pe atît și de inutile, asupra unei pretinse mobilizări a armatei romîne, știri care trebuia să se știe că erau absurde.

Ar fi pueril de a tăgădui că toate acestea au produs o oare care dificultate monetară.

Dar, că n'avem la dispoziție de cît moratoriul, ultima resursă a situațiunilor în primejdie, asta este dovada unei ignorențe care nici măcar nu merită să fie discutată.

*

Altele sunt măsurile ce trebue să luăm și pe care le putem lua.

In adevăr, avem la dispoziție doi factori de cea mai mare însemnătate pentru a ridica în mod absolut piața.

Statul are mari fonduri la dispoziția sa. El le poate întrebuința cu curaj pentru a ajuta reîntoarcerea la o situațiune cu totul normală.

Pe de altă parte, Banca Națională are o situație din cele mai solide.

Rezervele sale, stokul și Creditul său n'a fost niciodată așa de bune și ar mai merita să fie invidiate de multe stabilimente similare din străinătate.

Prosperitatea economică este reală. Ceea ce ne lipsește în acest moment, nu-i bogăția, ci încrederea — ceea ce e cu totul alteeva.

In afară de marile rezerve ale Statului și situația strălucită a Băncii Naționale, mai e, la orizont, și un semn bun. Incheerea păcei dintre Turcia și Italia, a început deja să mai facă ca bastimentele să se reîntoarcă în Marea Neagră.

In această situație, ceea ce trebuie înaintate chiar de toate, e să avem un guvern.

De șase luni, s'a făcut în Romînia cea mai interesantă dintre experiențe: aceia de a se vedea dacă o națiune modernă ar putea să trăiască fără guvern. S'a făcut puțintel un fel de încercare cu teoriile prințului Krapotkine.

Pînă acum trei săptămîni, experiența părea a fi izbutit: pentru sociologie, era ceeace se numește în știință faptul nou care răstoarnă teoriile admise.

Dar, de trei săptămîni în coace, experiența a căzut în mod rușinos.

Foarte vădit. ne întoarcem către vechile primejdii; națiunile au nevoe de un guvern.

Să sperăm că, dacă se va fabrica unul, va fi un guvern și nu un simplu consiliu de miniștri.

Indată ce Romînia va avea un guvern, dacă va avea unul — căci, miniștri, avea întotdeauna—guvernul va trebui să se pue de acord cu Banca Națională pentru un complex de măsuri de luat imediat.

Insă, mai mult decît guvernul și mai mult de cît Banca Națională, publicul este acela care poate să lucreze la însănătoșirea absolută a pieței noastre. Publicul trebue să aibă încredere.

*

Increderea acelora cari au depus 240 pînă la 250 milioane în Bănci, este un factor decisiv însituație.

Or, nimic n'ar fi mai lipsit de fundament, mai absurd pentru fiecare și mai periculos pentru toți, ca lipsa de încredere pe care nimic, absolut nimic, n'o legitimează în țara aceasta.

Suntem în stare, și Banca Națională împreună, de a face față chiar unei eventuale lipse de încredere din partea publicului. Dar, fără îndoială, sarcina guvernelor,—și în acest senz Banca Națională face parte din guvern—este mai grea dacă cei guvernați îi refuză sprijinul.

Incă odată, nu trebue să uităm că nu suferim de nici o criză economică, că ne găsim în deplină prosperitate, și că unor simple greutăți monetare, o Bancă Națională așa de solidă ca a noastră și un guvern chiar mediocru, numai să existe, sunt mai mult de cît de talie de a le face față,

Incredere și iarăși încredere!

Litere-Științe-Arte

Lipsă de entuziasm.—Că academicianul, profesorul și apostolul N. Iorga s'a aratat „desgustat de țară", așa pe neașteptate, cu prilejul guvernamentalizării unui organ de publicitate al naționaliștilor din Bîrlad—are și o explicație credem noi, ceva mai complicată. Ceea ce ne face să presupunem acest lucru e următoarea notiță dintr'un organ pur naționalist:

„...Toate persoanele care au primit liste de subscripție pentru fondul cultural „N. Iorga" sunt rugate să le înapoeze dinpreună cu sumele subscrise, cît mai curînd posibil, casierului acestui fond. Fiecare trimițător de bani primește o adeverință, pe care e rugat să o ceară în tot cazul cînd nu i s'ar fi trimes.

Aceasta pentru a nu fi omis din broșura ce se va tipări și care va trebui să conție numele tuturor donatorilor.

Fondul a ajuns pînă acum la 5500 de lei..."

Intr'un moment de elan partizanii „politici" ai apostolului au propus a se crea fondul sus pomenit, acum un an de zile. Dar cum fu vorba de obol, de subscripții bănești, entuziasmul s'a potolit repede. Și iată „fondul" în chestiune redus la proporții minuscule, aproape ridicule.

Admirația platonică nu poate mulțumi pe un savant ambițios ca profesorul Iorga.

De aci încă odată mîhnirea în potriva secăturilor entuziaste ale partidului.

*

A apărut „Drepturile femeei" anul I, No. 8, pe Octombrie 1912, cuprinzînd un bogat sumar social și literar.

*

Primim „Rațiunea" No. 1—2 anul al doilea cu un sumar de mare actualitate.

*

D-na Curie, care a primit nu de mult un nou omagiu sub forma unei subvenții, votată prin consiliul „Caisse de recherches scientifiques" pentru studii de fscut asupra poloniului, a fost invitată la Leyde, pentru a face experiențe în laboratoriul profesorului Kamerling Ouwe. D-na Curie va ține acolo și mai multe conferințe despre radiu.

*

La Houston—în Texas—s'a inaugurat în ziua de 12 Octombrie o nouă universitate,

*

E pe cale de a se funda la Paris un colegiu al atleților, adică un așezămînt de educațiune fizică desăvîrșită.

In acest scop s'a publicat prin „L'Opinion" un apel de către un comitet de inițiativă în care figurează Auguste Rodin, Jean Richepin. Marchizul de Polignac, Gabriel Bonvalet, d-rii Weiss, Boucard ete.

*

STRUNA ZILEI

REGIM HIGH LIFE

Prefectul de poliție interzice jocurile de nuci în ogrăzi, la Iași.

Afipt

Jocurile suspendate
De prefect ?.,. Ei vezi, de aia
Nucile vor fi jucate
De-acum numai la... Sinaia.

INFORMAȚII

Eri la orele 9 a. m. d- Take Ionescu' șeful partidului conservator-democrat, a avut o nouă consfătuire cu d-nii Titu Maiorescu, Nicu Filipescu și Al. Marghiloman, în continuarea discuțiunei întrerupte aseară relativ la tratativele pentru încheierea concentrărei conservatoare.

Ivindu-se două noui chestiuni de rezolvit, discuțiunile au fost întrerupte până mîine seară, Miercuri.

Administratorul casei bisericelor, d Boroianu, a demisionat din acest post.

D. M. Iftadoiu, profesor de limba romînă la gimnaziul din Vaslui, a fost detașat în aceiași calitate la școala comercială elementară din orașul Iași.

D-na Rozalia Ghibănescu de la școala No. 8 de fete Iași, a obținut un concediu de trei luni, până la 1 Ianuar 1913, fiind suplinită de d-ra Natalia Florescu.

D-ra Elena Cocotă, învățătoare la școala Tărnăuca, Dorohoiu, se numește pe 1 Octombre, institutoare titulară la școala de fete No. 2 Dorohoiu, în locul d-nei Nat. Valeriu transferată la București.

D-na Nat. Valeriu, institutoare în Dorohoiu, a fost transferată pe 1 Octombre 1912 la școala No. 20 de fete București.

Școlare. — D-na Elena Closs directoara școalei de fete Hărlău a obținut un concediu de 25 zile. Suplinită de d-ra Enescu.

— In jud. Suceava pe 1 Octomb. s'au făcut următoarele numiri de suplinitori: Gr. Zăhărescu la Botești; V. Dimitriu la Soci; I. Vasiliu la Găuești; C. Grigorescu la Dumbrăvița și N. Gramadă la Horodniceni.

— D-ra Margareta Vidrașcu învățătoare la școala din Perieni-Țiganași-Iași se transferă pe 1 Oct. 1912 în postul II-lea de la școala din Spineni-Andrieșani, al cărui post se ridică la 110 lei, coborîndu-se postul al II-lea de la Perieni—Țiganași la 65 lei.

— D. Manoliu absolvent a 4 cl. liceu a fost numit pe 1 Oct. suplinitor la școala Lunca jud. Dorohoiu.

— Dl. Gheorghe V. Popa absolvent a 7 clase liceale, a fost numit ca suplinitor la școala din comuna Munteni în locul o-lui Ioan Iamandi pus în concediu din oficiu.

— In ziua de 7 Octombrie a. c. s'a ținut conferințe culturale sătești în următoarelo sate: Costuleni, Hilița, Bucium și Bîrnova.

— Duminică 14 Octombre se vor ținea conferințe Culturale sătești, ținute de corpul învățătoresc al județului Iași în următoarele comuni: Prisacani, Golăești, Mogoșești și Andrieșeni.

— Invățătorii admiși la examenul de institutor:

Județul Neamț: Andronic Gh., Butnariu V., Baltă C., Diaconiță D., Dediu V., Dumitriu V., Hanganu V., Irimescu V., Ionescu I. T., Popescu T., Popescu Elena, Stan B. N., Timofti I., Trofin N., Tablan I.

Județul Fălciu: Agarici Gr., Alexandrescu Gh., Bucur C., Chirilă Scărlat, Chiriac I., Filon Ștefan, Costăchescu V., Filon Natalia, Olăreanu C., Panfil C., Munteanu V., Șerban Const., Sălceanu D., Manea Mihai.

Județul Constanța: Alexandrescu Ion, Helgiu V., Ionescu C., Lepădatu V., Lepădatu Lucreția, Mușat Eufrosina, Melinte Pericle, Mușătescu Gh., Nicolescu T., Nedelcu Victoria, Niță Tanase, Sterea Xenopon, Stefănescu V.

Județul Bacău: Azamfirei Vîlcu, Bută V., Chirnoagă Gh., Chiriac I., Dăscălescu C., Davidescu V., Floareș M., Gruia Gh., Gălușcă I., Grigore I., Juncu St., Mihălăchescu D., Oancea Gh., Pușcașu Gh., Soltuz C., Șelaru C., Șeptelici Maria, Țîrcan N., Todiriță Gh., Turcu V., Verdeș N.

Continuare în numărul viitor.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI:
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Ultime Informaţii

:: Astă-zi au fost declarate rupte definitiv tratativele de concentrare si d. Maiorescu a plecat la Sinaia pentru a prezinta Regelui demisia cabinetului.

Nereuşita tratativelor se datoreşte, de astă-dată, faptului că conservatorii au pretins să aibă preponderenţa într'un minister de concentrare şi ca primarlatul Capitalei, ca şi prefectura poliţiei Capitalei, să fie încredinţate la doi conservatori.

Acum se plănueşte formarea unui minister de coaliţie conservatoro—conservatoro-democrat.

:: *Junimiştii puri s'au abţinut ieri ostentativ de la întrunirea provocată de d. Grecianu. Acesta ca să-şi răsbune, a rostit un adevărat discurs funerar prilejit de retragerea d-lui Carp din şefia partidului.*

:: *Afirmăm că „discursul" ţinut ieri de d. Grecianu la club şi textul ce va apare astăzi în* Evenimentul *nu vor sămăna între ele.*

Recunoscînd gafa ce-a făcut-o, d. Grecianu şi-a retuşat astă-zi discursul.

:: *Succesul zilei, pe aceste vremuri de panică, este al d-lui D. Grecianu, care s'a dovedit a fi om de stat de clasa I.*

Din iniţiativa d-lui Filipescu d. Grecianu convocase, pentru ieri, pe membrii clubului, ca să propună un vot contra concentrării, pentru ca exemplul Iaşului, leagănul tuturor ideilor mari, să fie imitat de restul ţării.

Ce se întîmplă însă? D. Grecianu fu chemat la telefon şi primi vestea de la d. Filipescu că concentrarea poate fi considerată ca realizată şi că el — d. Filipescu—va lua portofoliul rezboiului.

Clubiştii, cari ştiau că d. Grecianu va vorbi contra concentrării, au avut de ce rămîne miraţi cînd au auzit, din gura d-lui Grecianu, aflător pe tribună, **că concentrarea este un fapt împlinit.**

Astăzi afirmarea d-lui Grecianu s'a realizat vice-versa—iar succesul zilei este, incontestabil, al d-lui Grecianu.

:: **Intrunirea de la clubul conservator.**—Membrii clubului conservator s'au întrunit aseară la orele 6 seara.

D. *D. Greceanu*, luînd cuvîntul zise că această convocare se datoreşte faptului extrem de grav, anume comunicatul, prin care se anunţă retragerea d-lui P. P. Carp din şefia partidului.

Situaţia partidului conservator era normală şi era de aşteptat ca să continue, fără piedică, munca pentru binele public.

Insă situaţia externă s'a schimbat şi ea ne poate rezerva grave eventualităţi, ce cer ca să fim bine pregătiţi.

De aceia s'a făcut apel la partidul conservator, zicîndui-se că avem nevoe de o concentrare perfectă a tuturor forţelor conservatoare.

Nu ştiu, dacă alţii vor putea să se arăte atît de patrioţi, cum ne-am arătat noi, în ceia ce priveşte ideia concentrărei şi a cooperărei tuturor forţelor conservatoare.

Pentru aceasta trebuia însă o perfectă linişte în ţară şi o armonie, fie chiar forţată, între toate partidele politice.

De aceia s'a ţinut la centru o şedinţă, care va rămînea memorabilă, şi a căreia amintire îmi va rămîne adînc întipărită prin greutatea cuvintelor spuse cu privire la viitorul ţărei.

In acestă şedinţă s'a hotărît concentrarea, şi odată cu dînsa s'a hotărît şi jertfe, şi unele foarte dureroase.

Cel dintăiu care s'a crezut dator să se sacrifice, a fost şeful nostru, d. P. P. Carp.

D-sa crezîndu-se o piedecă, atît cu privire la concentrare, cît şi cu privire la stabilirea raporturilor normale între partide, a găsit de cuviinţă să se retragă pentru a nu fi expus la retractări şi explicaţii, pe care d. Carp a refuzat în mod categoric să le facă.

Gestul d-saie e de admirat, căci a ştiut să salveze şi onoarea partidului şi demnitatea d-sale".

*

Continuînd, d, Grecianu spune:

„Cred că rezolvindu-se concentrarea, vechii noştri amici, ne vor preţui după cum merităm să fim preţuiţi şi am această convingere, că am avut ocazia să constatăm pînă unde suntem capabili să ne înălţăm, atunci cînd icoana ţărei se rădică mai presus de ori ce interes".

*

Revenind la decisia d-lui Carp d. Grecianu zice:

„Gestul d-lui Carp e măreţ, trebue să ne mîndrească pe toţi, doar nu e mai puţin adevărat, că trebuie să rămîie gest un fapt îndeplinit.

D. Carp, care nici odată nu s'a interesat de ceia ce este în esenţa ei organizaţiunea unui partid, va recunoaşte ce forţă este, uitîndu-se azi la partidul său care îl reclamă mai mult ca ori cînd şi în fruntea căruia trebue să rămîe cu ori ce preţ".

*

După ce mai vorbesc d-nii Cosmovici şi Tarnoschi, se redactează d-lui Carp, telegrama următoare;

„Conservatorii ieşeni, luînd cunoştinţă de comunicatul ce l'aţi dat, arătînd că în împrejurările actuale vă credeţi datori de a vă retrage de la şefia partidului, se gîndesc a vă răspunde, că tocmai din cauza acestor împrejurări, vă consideră astăzi mai mult ca ori cînd, ca pe şeful necesar, de cari suntem mîndri, rugîndu-vă să credeţi în neclintitul lor devotament".

Telegrama a fost semnată, în numele tuturor, de către d. D. Grecianu.

:: Pentru examenele de burse de la şcoala normală de fete Mihail Sturdza, comisiunea examinatoare a candidatelor, a înaintat raportul de Joi.

Din secţiunea Iaşi au fost recomandate numai candidatele care au întrunit de la media 9 în sus, şi anume un număr de 50 pentru burse şi 20 pentru solvente.

Din acestea, abia de vor putea intra pe tabloul de admitere primele 15 concurente, care au avut medii mai mari de 9 50.

:: Consiliul permanent al Instrucţiei a amînat pentru ziua 1 Martie, concursul de lengerie şi lucru de mînă, de la Externatul secundar de fete Oltea Doamna, de sub direcţiunea d-şoarei Tereza Strătilescu.

:: Pentru concursul de învăţători ajutori, au ramas a fi examinate încă trei serii, astfel în cît rezultatul reuşiţilor la acest concurs nu se va da de cît peste 8 zile.

:: Aseară după terminarea reprezentaţiei trupei Grigoriu, publicul a făcut o călduroasă manifestare simpaticului artist Maximilican.

:: Ştirea că direcţiunea căilor ferate a închiriat 200 vagoane şi 50 locomotive se adevereşte.

Faptul că pînă astăzi cu toată lipsa de vagoane ce s'a simţit totdeauna noi n'am făcut închirieri de material rulant dă ştirei o importanţă deosebită.

:: Mai mulţi fruntaşi liberali din localitate vor pleca cu trenul din astă seară la Bucureşti, pentru a lua parte la întrunirea comitetului executiv al partidului liberal, care a fost convocat pentru mîne dimineaţă.

:: Potrivit unui ordin al ministerului de răsboi, toate corpurile de trupă vor primi imediat, hrana de război pentru timp de două zile.

:: D. Colonel Oprescu şeful statului major al corpului al patrulea de armată a început astăzi inspectarea lucrărilor pregătitoare unei eventuale mobilizări.

:: Curtea de Casaţie a respins ieri recursul primăriei de Iaşi în procesul de expropiere cu d. A. Braunstein.

:: Noul program de astă seară Mercuri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Iubire şi dezonoare, grandioasă desfăşurare în două părţi de cinema. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici pariziani.

Şepte la număr, scene comice.

Onoarea soldatului, mare dramă militară.

De la Chamonix (Franţa) la poalele muntelui Blanc spre marea de ghiaţă, scene şi vederi foarte interesante.

Prince şi scrisoarea anonimă, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Vineri 12 Octomb.

:: Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.40, oca		0.60
Caşcaval greçesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Creditul fonciar urban Iaşi

La 3 şi 4 Noembrie stil nou 1912, se va face a 62-a tragere la sorţi a scrisurilor acestei Societăţi conform art. 53 din legea Creditelor fonciare şi art. 122 din statute.

Domnii detentori de scrisuri sunt rugaţi a asista la tragerea care va avea loc la sediul Societăţei la ora 2 din zi în prezenţa consiliului de administraţie şi a comisarului guvernului.

Direcţiunea.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 10 Octombrie

Acţiunea de pe cîmpul de resboiu

Armata sîrbă în luptă cu 40,000 albanezi

Moartea a 5000 greci

Mersul înainte al trupelor aulgare

Athena.—La orele 3 a. m. trupele au debarcat la Lemnos. După o scurtă luptă cu garnizoana turcă ele au ocupat capitala insulei unde s'a instalat steagul naţional. 3 ofiţeri turci şi 45 soldaţi au fost făcuţi prizonieri.

*

Belgrad.—Armata a treia sîrbă a înaintat până în faţa Pristinei. Coloana armatei a doua a ocupat Kratovo, o altă coloană a ocupat Coceana.

*

Constantinopol.—Cavaleria greacă care înainta spre Elasson s'a predat şi este prizoniera trupelor turceşti.

*

Sofia.—După un zvon neconfirmat trupele bulgare au înaintat între fortăreţele Kirkilisie şi Adrianopole, despărţind astfel cele două părţi turceşti.

*

Belgrad. — Prima armată sîrbă a înaintat eri până înainte de Kumanova şi după o vie luptă a artileriei înălţimea Rujan a fost luată într'un atac de baionete. A treia armată sîrbă a înaintat de asemenea cu succes.

*

Cetinge.—Prinţul Petru s'a dus la Kuplik spre a lua comanda brigăzei noi de la Bjelopolje.

*

Belgrad.—A treia armată sîrbă şi cea din Jbar au avut lupte crîncene pe terenul Veljeglava cu un inamic evaluat la 40,000 albanezi şi 10 detaşamente de nizami cu patru baterii şi după o ofensivă energică s'a respins inamicul şi toate blockhausurile au fost deja cucerite din mînile turcilor. Regele a plecat la Wranja unde e acum cartierul general al armatei Sîrbe,

*

Constantinopol.—In lupta dintre Turci şi Greci între Diskata şi Elasona, grecii au perdut 5000 de oameni. Trupele turce cu artileria au înpresurat satul Bogdanovce lîngă graniţa Sârbească care fusese ocupat de 3 batalioane sârbe cu cavalerie.

Artileria turcă a bombardat satul. Sârbii au fost cu totul nimiciţi. Linia de retragere spre Pristina ar fi tăiată. Duasalturi repetate în contra muntenegrenilor, turcii au luat Byelopolje.

*

Athena.—O flotă greacă comandată de Averoff de zece contratorpiloare a sosit în faţa insulei Lemnos.

*

Constantinopole. — Trupele turce au trecut defileul Ohilevo în valea Lab şi merg în direcţia Pristinei care se află în primejdie. Se aşteaptă o luptă decisivă.

Budgetul Austro-Ungar

Viena.—Budgetul pe 1913 a fost depus în Parlament. Ministrul de finanţe Aleski relevează dezvoltarea favorabilă a încasărilor statului în ultimii ani. Totuşi acest aspect favorabil este lovit în ultimele săptămîni din cauza războiului din Balcani. Expunerea ministrului este viu aplaudată. Lc unele şedinţe socialiştii au depus o interpelare cerînd ca guvernul să facă toate silinţele în favoarea menţinerei păcei.

Moartea baroanei Rotschild

Paris.—Baroana Gustave Rotschild a murit.

Bombardarea Portului Varna

Voluntarii albanezi la Prestina

Constantinopole. — O depeşă primită chiar acum de la comandantul flotei din marea neagră anunţă că în timpul bombărdărei portului Varna trei torpiloare bulgare au voit să iasă dar sub focul combinat al flotei au suferit stricăciuni şi au trebuit să se întoarcă în port. Bombardarea continuă.

*

Constantinopol. — Ministrul de războiu comunică că grosul armatelor sîrbeşti şi turceşti nu au luat încă contact. Se aşteaptă astă-seară sosirea a 200 prisonieri bulgari prinşi în luptele din zona Kirkilise.

*

Constantinopole. — Corespondenţa locală spune că albanezul Mehmed Paşa cu mai multe mii de voluntări albanezi a plecat spre Pristina. Armata din Vaidar a început să dea atacuri importante.

Suzeranitatea Italiei

Roma.—Agenţia Stefani anunţă că guvernul francez a recunoscut suzeranitatea deplină a Italiei asupra Libiei.

Starea prinţului moştenitor rus

Petersburg.—Principele moştenitor s'a plins peste noapte de dureri, care însă au încetat. In genere noaptea a fost mai liniştită de cît cea trecută. Temperatura era azi dimineaţă 39.1 pulsul 138. Ţareviciul a trecut ziua de 22 liniştit şi fără dureri, a dormit bine, a mîncat cu poftă. Temperatura peste zi 39, seara 39.5 pulsul peste zi 132, seara 144 foarte plin.

Situaţia politică

Din ediţia specială al ziarului Adevărul.—Noile dificultăţi şi chestia concentrărei.—O declaraţiune a d-lui Take Ionescu.—Comunicatul din „La Roumanie".—D. Maiorescu la Rege. — Probabilitatea unui guvern liberal.

Bucureşti.—Cu privire la situaţia politică, ziarul *Adevărul*, a apărut în ediţie specială, publică amănuntele următoare:

In ceia ce priveşte concentrarea conservatoare au apărut noi dificultăţi.

Eri s'a ţinut o nouă consfătuire, cu d. Take Ionescu la care au participat d-nii Maiorescu, Marghiloman şi Filipescu. Aceşti din urmă ca delegaţi ai d-lui Gr. Cantacuzino.

Guvernamentalii au cerut modificarea condiţiunilor stabilite în Mai, în senzul că ei să aibă proponderenţa în partid, prin 5 ministere şi Primăria Capitalei. D. Take Ionescu nu s'a îndepărtat de condiţiunile stabilite în Mai. şi a cerut să se clasifice chestia şefiei partidului. D. Take Ionescu a adăugat că nu are nimic de obiectat, dacă şefia se va da d-lui Gr. Cantacuzino, însă în acest caz constituirea comitetului executiv, să se facă, întocmai după condiţiunile stabilite,

Nu s'a ajuns însă la nici o înţelegere.

D-nii Maiorescu, Marghiloman şi Filipescu, au avut seara o conferinţă cu d. Cantacuzino, care s'a raliat la părerea d-lor Marghiloman şi Filipescu, neprimind condiţiunile şefului partidului conservator-democrat.

O nouă întrevedere a avut loc în urma acestora, între d-nii Maiorescu şi Take Ionescu.

*

In ziarul „La Roumanie", va apare azi comunicatul următor:

„Publicul primind cu prea multă uşurinţă ştirile ce i se dau, suntem nevoiţi a-i preveni cu privire la cele raiative la încercările unei înţelegeri între partidul conservator-democrat şi partidul conservator.

Dificultăţile pe care le întîmpină acele încercări, sunt astfel, că în acest moment e mai probabil că nimic nu se va putea stabili".

*

După ziarul „Adevărul", d. Maiorescu, va prezinta azi demisia cabinetului, şi după toate probabilităţile pînă Sîmbătă vom avea un guvern liberal.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Stara Zagora. — Buletinul oficial al mersului trupelor bulgare, spune:

Marşul trupelor continue metodic şi cu deplin succes.

Fluviile Bregalnite, Struma, şi Mesa, în partea lor supremă sunt în stăpînirea bulgarilor.

Oraşul Mechomia a fost ocupat.

Două companii de Nizami s'au predat, cu arme şi bagaje. Aseminea a fost ocupat oraşul Trovlen.

Aici bulgarii au pus stăpînire pe mari deposite de muniţiuni.

Acţiunea României în răsboiul balcanic

Viena.—Ziarul Neue Freie Presse publică o ştire din Paris, după care o înţelegere s'ar fi stabilit între Austria şi Romînia cu asentimentul Germaniei, după care Romînia să intre în acţiune de îndată ce armata bulgară s'ar apropia de Constantinopol.

De aci—spune ziarul—au isvorît şi marile pregătiri militare ce le face Romînia.

Criza de guvern

Bucureşti.—In tabăra conservatoare domneşte o mare fierbere.

Se crede că pînă deseară se va şti dacă d. Maiorescu a prezintat demisia Cabinetului.

Guvernamentalii afirmă, că nu vor accepta de cît un grvern liberal prezidat de d, Costinescu, altfel vor face manifestaţiuni de stradă.

D. Carp refuză să primească pănă şi pe cei mai intimi prieteni ai săi, şi declară că se va duce în străinatate.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

3000 lei No. 22811, 17969. 45202

2000 lei, 10047. 50146, 20250 36354

1000 lei—19612. 2483, 55387, 21178 3795, 58754, 37004, 44274, 21126 42899 1892, 45619, 16902, 9128, 28094.

De închiriet *3 odăi şi o bucătărie în strada Păcurari 49 bis (colţ cu str. Cişmeaua Păcurari), Apă, canal, lumină electrică, grădină; cea mai pitorească poziţie a oraşului.*

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI — *este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.*

Se cedează contractul de închiriere a 4 camere cu bucătărie şi odae de lemne în casele Motăş, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăş.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

Cele mai frumoase varietăţi de Pere şi Mere de iarnă *sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman. Preţuri moderate*

De Inchiriet *dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza". In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC şi APERITIF

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE : Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

MAŞINI DE OCAZIE

Instalaţii de gaz sărac

1 Buc. Fabricaţie Benz & Co. 50 Hl P.
1 Buc. Fabricaţie Maschinenfabrik Werdau 50 H. P
1 Buc. Fabricaţie Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg A. G. 30 HP.
1 Buc. Fabricaţie Motorenfabrik Oberursel 16 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.

Motoare de Benzină

1 Buc. Fabricat Motorenfabrik Darmstadt 4 H. P. culcat

Motoare de Benzină Brută

1 Buc. Fabricat „Moenus" 10 H.P. în picioare.

Maşini cu Abur

1 Buc. Fabricat Lanz normal 10 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 16 H. P.
1 Buc. Fabricat Lanz normal 25 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 40 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 60 H. P.

Maşini cu Abur

1 Buc. Fabricat Fries Sohn Frankfurt a. M. 20—26 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Idem, Idem, 38-50 H. P.
1 Buc. fabricat Maschinenfabrik-Vogel, Offenbach 60—80 H.P. culcat.
1 Buc. Fabriccat Pokorny & Witterkind 120—140 H,P. cu condensaţie culcat
1 Buc. Fabricat Gebr. Sulzer ventil Compound 250—300 H.P.

Cazane cu Aburi

de toate mărimile oferă din depozit. Corespondenţa preferabil în limba germană.

JOSEF ROSENAU, junior
Maschinenhandlung Frankfurt a/M

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 poliţe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,925,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende
Lei 1,988,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viaţă şi deces în combinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. şi constr. de maşini agricole, electrot. arhitect şi de construcţii.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAŞI
Fondată în 1856
Casă de Incredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

NEVRALGIELE!
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăcuri, *Migrenele, Gastralgie, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* cari au resistat tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sêra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua ți: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sêra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe ți.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1711. Vineri 12 Octombrie 1912

Sfîrșitul tratativelor

Situația politică este următoarea: tratativele de concentrare au fost rupte cu desăvîrșire. Regele a primit demisia guvernului Maiorescu și va însărcina acum pe d. I. I. Brătianu cu formarea unui guvern liberal.

Partidul conservator a rămas astfel fără de șef, a fost nevoit să se retragă de la putere și trece în opoziție în plin faliment și în totală dezorganizare.

Domnul Take Ionescu apare înălțat din această situație; nu șeful nostru a provocat „gestul măreț“ al d-lui Carp; nu șeful nostru a zădărnicit idealul concentării.

Domnul Carp a debarcat de la șefie într'un chip pueril, de care rîd contimporanii cum vor rîde și cei din viitor: o debarcare, lămurită într'o informație de gazetă; iar idealul concentrării n'a putut fi realizat din cauză că numirea unui fiu al Nababului ca primar al Capitalei, n'a putut fi acceptată în împrejurările actuale.

Rezultatul? Țara va avea mîini un guvern liberal. Demisia din șefie a d-lui Carp și imposibilitatea de a desemna pe d. Gr. Cantacuzino ca primar al Capitalei—au produs schimbarea de guvern.

Dacă s'ar fi putut evita un guvern liberal, dacă s'ar fi putut un guvern de funcționari sau un guvern național—dezastrul partidului conservator ar fi fost cu mult mai mic.

Dar un guvern liberal provocat de conservatori—înseamnă dezastrul total al acestora, căci este extra-ordinar să provoci venirea la putere a adversarului contra căruia ai luptat cu ultimele mijloace permise.

Noi, din parte-ne, constatînd dezastrul partidului conservator, suntem mulțumiți că criza este terminată—căci era timpul ca țara să aibă guvern.

Drojdia deasupra

A fost destul ca un Mihalcea-Vrânceanu să ceară într'un moment de jenă personală, moratoriul legal, pentru ca discreditul să fie aruncat asupra țării. Străinătatea e de obicei rău informată asupra noastră. Ba, în Franța nici nu se cunoaște bine situația Geografică. Evenimentele din Balcani au produs de la sine o restrîngere a creditului, așa că cererea insolită a omului protejat pînă mai eri de guvern, ne-a înrăutățit cu mult situația.

Prea adevărat, guvernul s'a grăbit să dea prin Agenția Romînă un comunicat prin care reduce la adevăratele ei proporții cererea de moratoriu. Ba ceva mai mult, Camera de Comerț din Capitală a votat o moțiune în acelaș senz, iar Uniunea marilor comercianți și industriași a arătat că membrii ei nu se solidarizează cu acțiunea lui Mihalcea.

Deși, dar, cererea de moratoriu a fost blamată din trei direcțiuni autorizate, nu e, totuși, mai puțin adevărat că impresia cererei d lui Mihalcea a rămas. Acum se știe în străinătate, că în țara Românească s'a formulat cererea unui moratoriu legal,—fapt care va atinge grav creditul negustorilor cari au relațiuni comerciale cu străinătatea.

Dar nici acei comercianți, cari s'au pus sub conducerea d-lui Mihalcea n'au tocmai motive ca să fie mulțumiți de demersul său nenorocit.

D. Mihalcea se dă drept conducător al comercianților de băuturi spirtuoase, grupați în cea mai mare parte, în „cercurile comerciale și industriale“. Or, d. Mihalcea lucrînd în numele acestei categorii de negustori, a cerut moratoriul, deci lor le-a stricat în primul loc creditul. Și cu toate acestea, cîrciumarii stau în nepăsare și n'am văzut încă nici un „Cerc“, cerîndu-i socoteală pentru fapta lui.

Să fie oare cîrciumarii în așa situație în cît să fi legitimat demersul d-lui Mihalcea? iar tăcerea lor de azi să fie aprobarea lor?

Iată ce-am voi să știm; de aceia: un glas autorizat să se ridice!

Fără guvern

Trecem printr'o grea situație, și internă și mai cu seamă externă.

Înăuntrul țărei, o criză financiară care se prelungește peste asteptări, amenință cu ruina particularilor în mijlocul celei mai mari bogății a statului. In afară, focul s'a incins în Balcani și nu se poate ști ce va aduce ziua de mîine.

Și în așa grele împrejurări, singura țară din Europa, care stă fără guvern dela 12 Ianuarie 1912, este fericitul regat al României.

D. Maiorescu a declarat încă din ziua numirei d-sale ca președinte al consiliului, din ziua de 28 Martie a. c, că numirea d-sale e provizorie. Toată țara, întreaga opinie publică știe și simte că ne aflăm înaintea unui guvern provizoriu,—și cu toate acestea, provizoratul acesta s'a prelungit și amenință să se eternizeze, deși evenimentele sunt de natură a cere pentru țară un guvern la înălțimea evenimentelor exterioare,

Un important aderent al concentrării

— O telegramă *urgentă*, cu conținutul că concentrarea nu se mai face, face **șapte** ore, ca s'ajungă de la București la Iași.

Onor. telegraful romîn, necăjitul părinte al monstrului fir telefonic „special“ București-Iași și retur—acest năcăjit părinte, voind să se consoleze cu bucuriile altora—se prenumeră printre aderenții unei sincere concentrări conservatoare.

Se înțelege că onor. telegraful romîn mai mult este scîrbit de cît voios în această afacere, fiindcă și concentrarea mai mult nu se face de cît se face, sau, cum ar zice d. Grecianu, cînd se face atunci se rupe.

Cu telegrama 3750, expediată nouă urgent, din București 5, 10 Octombrie, la orele *12.50*, ni se anunță textual: „Aproape sigur că nu se mai face“. Această telegramă a fost transmisă din București la orele *6.10* seara, adecă după o siestă de *5 ore și 20 minute* și remisă nouă la orele 8 *seara*.

Conținea această telegramă fie un fapt inexact, de ceva contra intereselor guvernului? Contra guvernului ar fi un non senz, fiindcă n'avem guvern, căci precum partidul de la putere este lipsit de șef și țara este lipsită de guvern.

Conține telegrama ceva inexact? In glăsuirea ei „aproape sigur că nu se mai face“—telegrama nu spunea nimic cert. Nu se mai face—ce? Aci ar putea urma ori-ce substantiv femenin: nunta, logodna, concentrarea, cafeaua. Și masculin: împrumutul, războiul etc.

Dar onor, telegraf, fiind-că telegrama era adresată unui ziar, a ghicit numai de cît că este vorba de concentrare, că, dar, dînsa nu se mai face și, de durere, a ținut telegrama peste 5 ore în loc, iar noi am primit-o 7 ore de la prezintare.

Concentrarea are astfel, evident, un important aderent în onor. telegraf romîn, iar pentru noi există dovadă că onor. telegraful, ca și fecioru său, distinsul monstru, se află încă în plină harabură—cu toate „reformele“ ce le face d. colonel de gardă civică Varză, sau mai bine, din cauza acestor „reforme“.

Lovitura d-lui Grecianu

Evenimentul are dovada făcută că noi suntem niște intriganți; are si sancțiunea în această privință: să se facă concentrarea cu excluderea noastră.

In ce constă dovada? In faptul că, pe cînd noi prevestisem că întrunirea de la clubul d-lui Grecianu va fi o manifestație contra concentrării, d. Grecianu, din contra, anunțase concentrarea ca fericit eveniment împlinit.

Am putea deschide o paranteză și să insistăm asupra sistemului a la Petrăchescu: esti contra concentrării si o anunți cu plăcere cînd la adică. Dar să lăsăm sistemul Petrăchescu.

Am anunțat una și s'a întîmplat cu totul altă ceva. Deci suntem intriganți. De fapt, însă, d. Grecianu a voit să spună una și a zis alta — și de ar fi vorbit în sensul dorit am fi ieșit tot așa de bine, pre cît de rău a isprăvit'o în realitate.

Discursul d-lui Grecianu a insistat asupra concentrării fapt împlinit, pe cînd, în realitate, s'a petrecut tocmai contrarul. Dacă este adevarat că a făcut convocarea spre a anunța concentrarea, atunci să ne arate dovada că încă de Marți dimineața a primit știrea oficială în sensul vorbirei sale. Dacă a primit'o el, cum de n'au primit'o toate celelalte cluburi din țară, cum de n'a anunțat'o macar *Evenimentul*?

Adevărul este cel susținut de noi: d. Filipescu l'a sfătuit pe d. Grecianu să provoace, la Iași, un vot contra concentrării. Tot d. Filipescu, în ziua întrunirei, la orele patru jumătate, a telefonat d-lui Grecianu să schimbe tactica în sens opus, fiind-că este vorba să se facă afacerea.

Atunci d. Grecianu, de și spusese unor intimi, că va combate ideea concentrărei, că va protesta contra ignorării organizațiilor din țară, a schimbat planul, vorbind pentru concentrare și anunțînd-o ca fapt împlinit.

Că s'a făcut de rîs — faptul banal îl privește. Dar este extraordinar ce a făcut acest bărbat de stat! El, suflet și trup contra concentrării, tocmai el s'aducă vestea că s'a făcut și să adauge că admite! Și aceasta după ce toată lumea știa ce „lovitură“ urmărește d. Grecianu cu convocarea clubului.

Iar a doua zi—„tratativele s'au rupt“, anunță—victorios gazeta d-lui Grecianu—care gazetă și care domn Grecianu, sunt iarăși contra concentrării.

„Lovitura“ d-lui Grecianu este exact la înălțimea calității sale de „om politic“ și de „orator“.

Spre Constantinopol

E foarte curioasă telegrama ziarului „Neue Freie Presse“ și pe care am reprodus-o și noi.

Marele ziar vienez anunță, că o convenție secretă ar exista între Austria și Romînia, cu asentimentul Germaniei, după care Romînia ar intra în acțiune, de îndată ce statele aliate din Balcani, s'ar apropia de Constantinopol.

Ziarul mai arată că de aci se explică marile pregătiri militare ce le face Romînia.

„Neue Freie Presse însă lansînd această știre, o atribue cercurilor din Paris și o înregistrează fără a-și asuma răspunderea. E încă o nouă dovadă de chestiunea pe care azi întreaga Europa o dă Romîniei.

Mai puțin chiar interesează mersul luptelor, și mai mult, care va fi atitudinea Romîniei, în cazul cînd armatele aliate vor fi învingătoare.

Se 'nțelege că aceste știri, de care presa romînă n'are nici o vină, și nu face de cît să le reproducă ca documente.

Insă ele au o mare influență asupra vieței noastre economice, care devine din ce în ce mai rea. Panica ce a cuprins lumea de la noi creste. Toate apelurile rămîn fără de ecou și avem să ne așteptăm la o situație și mai tristă.

In afară însă de știrile ce vin din străinătate, contribue la această nesiguranță faptul că și situația politică internă este tulbure.

Cu drept cuvînt, d. Take Ionescu, în interviewul acordat asupra crizei financiare, a declarat că ea va dispare de îndată ce situația politică internă se va limpezi și noul guvern va fi constituit.

Faptul este întocmai. Azi domnește un provizorat dăunător. Din cauza aceasta însuși comunicatul oficial cu privire la criză si la eventuale mobilizări nu produce efectul dorit, căci toată lumea crede că actualul guvern nu are precăderea necesară de a escompta asupra viitorului țărei.

Aceasta o recunosc însiși guvernamentalii și nu e un fruntas sincer din partidul conservator, care să nu declare că lucrurile nu mai pot continua, și o schimbare se impune.

O zic fruntașii guvernamentali. Cu atît însă e mai mare nedumerirea populațiunei, care alarmată, vede că această schimbare, care e menită să-i redea siguranța și încredere, întîrzie.

Cît pentru știrea din marele ziar vienez, am reprodus și noi sub toată rezerva ce comportă. Poate nu va fi mult de așteptat, căci până în acest moment, trupele aliate merg înainte, — cu arma întinsă spre Constantinopol. **D.**

OAMENI SI LUCRURI

Boala exotizmului

Intr'o cronică recentă din „Le Temps“ academicianul Jules Claretie spunea că, dată fiind situația complicată și primejdioasă din Balcani, Romînia este singura speranță a impresarilor de teatru.

E un compliment, care ar fi de dorit să fie adevărat,— să corespundă, adecă, unei stări de reală liniște și cît mai durabilă. Mai puțin măgulitor însă e că suntem, mai de mult, speranța unor autori de vodeviluri senzaționale, — unde ni se atribuie ciudate și penibile roluri sociale și speranța unor scriitori de alt gen: a iubitorilor de exotice subiecte cu parfum oriental.

Pierre Loti ne-a cruțat, din înaltă considerațiune pentru Carmen Sylva. Dar iată că, tot din dorința—credem — de a consacra un elogios și voluminos capitol operei literare a Reginei-poete, cronicarul Leo Claretie—care nu trebuie cufundat cu academicianul pomenit mai sus—editează un volum întreg de 270 pagini: „La Roumanie intellectuelle contemporaine„ unde se ocupă de *tot* ce poate fi cuprins într'un atare titlu, tot ce alcătuește intelectualitatea țării noastre: poezia, roman, teatru, istorie, critică, filologie, folklor, filosofie, pedagogie, sociologie, drept, știință generală și specială, presa, arte frumoase, organizații academice, — literatură populară și—pour la bonne bouche—opera literară a Suveranei.

D. Claretie nu e străin cu totul de împrejurările noastre literare. A venit în diferite rînduri în Capitală, a păstrat relațiuni literare cu unele ziare, la care scrie cronici... pariziane. Dar cartea ne lasă impresiunea că a fost „construită“ după informațiuni date de ici, de colo,—iar nu fructul unor îndelungi cetiri sau cercetări personale cum ar urma să fie.

Pentru pariziani, ori pentru străini în genere lucrarea rămîne o interesantă și întru cîtva laborioasă culegere privitoare la o țară exotică, — o țară depărtată, unde ceilalți nu au mijlocul de a pătrunde și a controla. Acolo dară impresia e ușoară. Dar la noi?

Cînd se întorc în țara lor de... origine, atari informațiuni și afirmări sunt expuse unui altfel de control și riscă să producă o impresie ciudată; lacunele nu se pot ascunde; erorile se văd așa cum sunt, iar originea unora din exagerările involuntare ale autorului se ghicește lesne. Se distinge numai de cît ceea ce cutare scriitor a avut amabilitatea de a scrie... despre sine însu-și de puținul ce a putut afla autorul despre acei cari n'au avut nemodestia de a se auto-biografia.

Știm că politețea impune rezerve. Ba, pentru noi, acei cari figurăm în volum, un grad de recunoștință crează situații și mai delicate. Dar fără a întra în amănunte — am făcut aiurea o analiză mai largă a cărții — subliniem numai că d. Claretie s'a mulțumit cu indicațiuni vagi, date de alții, prea adeseori și nu s'a adresat izvoarelor, de-a dreptul.

Publicistica modernă, — chiar cînd iea forma unor volume simandicoase—se rezumă încă prea mult în reportagiu. E genul cel mai comod, întrucît rezervă un loc larg—fantaziei și superficialității.

Rodion

Educațiunea morală și socială a soldatului

In vederea pregătirei lui pentru răsboiu

II

Ce trebue să facem ca să ajungem la acest rezultat?

Trebue a ne pregăti, pentru ca în fiecare zi să fim în stare—ofiterii subalterni si căpitani—să stăm de sfat cel puțin 30 cu oameni din companie si să-i întreținem ca la sezători, cu subiecte care i-ar interesa foarte mult, i-ar atrage, le-ar dezvolta dragostea de țară, explicîndu-le necesitatea unei vieți de familie, de viață cinstită, la căminul lor, de respectul autorităților și legilor din stat, explicîndu-le multe din chestiunile economice care i-ar interesa și i-ar îndemna, ca plecați la vetrele lor, să fie cetățeni muncitori, economi etc.; toate aceste sfaturi cari cer din partea ofițerului o pregătire prealabilă, ar avea darul de a lega strîns sufletul soldatului de al ofițerului, căci soldatul va vedea atunci în ofițerul său, nu numai un comandant, dar și un bun și folositor sfătuitor, pentru viața practică de toate zilele, de care despărțindu-se la trecerea în complectare, nu se va înstrăina cu sufletul nici odată, căci acasă în fie-care zi, aplicînd cu folos pentre el și familia lui, toate principiile sociale, morale și economice, ce ofițerul i le-a dat, el își va duce aminte cu drag și recunoștință, de învățătorul său din cazarmă.

Ast-fel, dacă le-am mai vorbi cu căldură de toți romînii, ce locuesc de veacuri atîta pămînt românesc, însă se găsesc mereu sub dominațiunea, sub jugul străin, dacă le-am vorbi de necazurile, de nedreptate, de cruzimele ce le îndură romînii din acele părți, fapte pe care noi să le urmărim cu interes și să-le redăm soldaților ast-fel, ca să le priceapă și să simtă și ei, compătimirea caracteristică a romînului, pentru cel obijduit și apasat; dacă le-am explica că azi copilului romîn din Transilvania și religia i se predă în limba ungurească, dacă Ie-am explica că romînii din Transilvania nu au voe în satul lor, să-și aleagă primarul ce vroesc, nu au voie a se întruni la hora din sat și a juca jocuri romînești, a purta în zilele de sărbătoare culorile naționale romînești etc, dacă le-am explica că în Basarabia, Moldovenii basarabeni,nu vor mai avea nici școli romînești pentru copiii lor, nici voe de a se închina în biserică în limba românească, după noua lege ce se votează în Duma rusească, de sigur că i-am face să se simtă mîndri de libertatea, așa cum o au ei azi la noi în țară, să simtă diferența între robie și libertate, i-am face să se gîndească cu compătimire la frații noștri robiți și să nutrească în sufletul lor, speranța și deci idealul de a-i desrobi, de a-i desrobi, de a-i readuce la libertate, de a forma cînd-va, din întregul neam românesc, rupt în atîtea părți, un mare stat românesc, liber și independent.

Dar dacă le-am mai descrie în mod colorit, frumusețele cîmpiilor din Bucovina, Transilvanic, Basarabia, Banat etc., dacă le-am descrie bogățiile acestui pămînt romînesc, deveacuri, iar azi stăpînit și exploatat de străini, de sigur că le-am excita dorul și sentiment ca acele bogății naționale și frumuseți ale naturei, să reîntre cît mai curînd, numai în stăpînirea neamului romînesc, fără a mai fi împărțite, cu atîtea neamuri streine.

Odată angajați cu sufletul pe acest drum să explicăm soldaților noștri, că aceasta nu se poate face bătînd din palme, ci trebue ca să lucrăm neîncetat în acest scop, ca ei ajunși acasă și gospodăiți, să crească copii lor, în aseminea sentimente și procedînd astfel, ani dearîndul, ofițerii vor reuși a trimete contingente întregi, bine pregătite pentru a sădi în inima generațiilor viitoare, idealul măreț, ce tot romînul trebue să-l aibă și care e izvorul cel mai puternic al tuturor virtuțiilor și calităților ce se cer în răsboiu.

Iată dar, ca această educațiune morală și socială nu poate fi fructul unei hotărîri spontanee și a muncei unei sigure generațiuni, educațiunea ca și obiceiul, are un coeficient caracteristic, cu atît mai mare, cu cît e rezultatul aplicatiunei neîntrerupte, a mai multor generații.

Ast-fel privită chestiunea educațiunei în general,și a celei militare și naționale în special, urmează că trebue s.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

rupem cu trecutul, să dăm toată atenţiunea necesară chestiunilor de educaţiune morală și socială în armată. urmează că ofiţeri să încadreze în cercul cunoștinţelor și ocupaţiunilor lor profisionale, studiul necesar pentru a fi în stare ca zilnic să se întreţină cu soldaţii în companie 30—50 asupra chestiunilor culese din istoria noastră naţională, chestiuni de patriotism, de morală socială, asupra legilor constituţionale și organice ale ţărei noastre, chestiunea penalităţilor prevăzute în diferitele coduri noastre, pentru cei ce ar cerca să calce alcătuirea statutului nostru, să le mai dăm toate lămuririle necesare asupra avantajelor ce le prezintă legile privitoare la cooperativele săteşti, la asociaţiunile agricole, creditul agricol, oare care principii de economie casnică etc. principii care expuse clar și convingător, își vor găsi zilnic aplicaţiunea bine făcătoare în viaţa de toate zilele soldatului, întors la căminul său.

Indeplinin cu credinţă și convingere, toate aceste, noi și grele la început, dar nobile, obligaţiuni ce trebue să și-le impună ofiţerul, nu trebue să ne gîndim a culege imediat foloasele acestei ocupaţiuni, ci să lăsăm această satisfacţiune generaţiilor viitoare.

Iată într'un cuvînt o nouă serie de îndatoriri ale ofiţerului, pe care trebue să le îndeplinească de front și zilnic faţă de soldatul ce-i este încredinţat, pentru pregătirea de războiu, care cuprinde în aceiași măsură, instrucţiunea și educaţiunea lui.

Să ne deprindem a înţelege că numai atunci, ofiţerul e la înălţimea nobilei sale misiuni, cînd va deveni un perfect instructor și un desăvîrșit educator și învăţător al soldatului.

Ca să vă faceţi o idee de ce vrea să zică a lucra în acest senz, de valoarea extra ordinară, care se pune pe chestiunile de educaţiunc morală și naţională, în pregătirea soldaţilor, cred necesar să vă citesc mai multe exemple, luate din scrierile actuale ale unora din cugetătorii și scriitorii mai de seamă din alte părţi.

Generalul Von der Golz scrie în cartea sa „Naţiunea armată“ următoarele rînduri :

„Războiul viitor va fi întîlnirea a 2 „popoare, nu numai lupta între 2 armate „în viitorul războiu se va desfășura de „o parte și de alta toată puterea morală, pentru lupta de exterminare, toată „puterea inteligenţei naţiunei, pentru a „distruge pe inamic“.

In conferinţa sa, de la 9 Februarie 1898 Generalul prusian de Bernhardi se exprimă astfel :

„Visul păcei universale, n'a putut nici „odată să se nască de cît în epocile fără „ideal, de cît în epocile de deçadenţă, de „slăbiciune morală“ iar mai departe zice „se recunoaștem că imperiul german, „nou format, nu a atins încă, de limitele de extensiune posibile, ale puterei „sale.

„Unificarea sa, renașterea sa, i-au „impus noi și superioare datorii, pe care „pînă acum, Prusia singură, a trebuit să „le îndeplinească.

„Se recunoaștem că misiunea sa istorică, nu este încă terminată, pentru că „această misiune constă, în a forma simburile în jurul căruia, se vor grupa toate elementele împrăștiate ale rasei Germane, a întinde sfera sa de influenţă în „scop de a o pune în armonie cu limitele sale politice, a da și a asigura „germanizmului“ locul ce i se cuvine în „univers“.

Profesorul de geografie Daniel, scrie în cartea sa de Geografie — care se predă în șoolile primare Germane și care e atins ediţia 241 — la pagina 189 următorul titlu:

„Aceste 5 state sunt locuite în totalitate sau în cea mai mare parte de Germani. In cursul timpurilor, ele sau despărţit de confederaţiunea statelor vechiului imperiu german, căruia aparţineau încă, din Evul mediu“.

Iar în altă parte scrie :

„Naţiunea germană, inima Europei, o „după o suprafaţă de 850,000 km. p. (pe „cînd suprafaţa totală a imperiului german este numai de 540 mii km. p., observaţia conferenţiarului) și că imperiul „german nu este de cît o parte principală a naţiunii germane“.

Profesorul de geografie german, Langhans, expune în „Alldeutscher—Atlas“ același ideal, întocmai ca și profesorul Daniel.

Dacă mai adăogăm la aceste propăvăduiri scrise și predate elevilor în școală — ceia ce constitue în mod real educaţiunea naţională a poporului german — ideile și perceptele marelui muzician și filosof german Wagner, ale marelui filosof Nietzsche apologistul forţei și de ale căror însemnate teorii, s'au imbibat toţi care contribuesc la educaţiunea morală și naţională a generaţiilor germane, ne vom putea da bine socoteală, de cît preţ se pune în Germania, pe cultivarea acestor sentimente.

Aceşti filosofi, nu recunosc de cît 2 rase de oameni: rasa celor puternici, rasa stăpînitorilor, de o parte, iar de alta, rasa celor slabi, rasa sclavilor și deci 2 morale: morala celor tari și a celor slabi.

Aceia ce este mai bun și mai sănătos e forţa.

Nu este de cît un drept sacru pe lume, acela al forţei.

(Revista infanteristă)

Maior Broșteanu

(Va urma).

Un pretins atentat

asupra pulberăriei garnizoanei Cernăuţi

Cernăuţi 10 Octombrie.—Astă-zi circulă în oraș o versiune senzaţională, în urma căreia populaţia manifestă o vădită groază, dat fiind actualele împrejurări critice din peninsula balcanică, în care privirile generale sunt aţintite asupra monarhiei austro ungare și Rusiei.

Se vorbea adică că în două nopţi consecutive s'au comis atentate cu focuri de arme asupra pulberării garnizoanei Cernăuţi, fără ca autorităţile locale să fi putut da de urma atentatorului sau atentatorilor.

Ziarele de dimineaţă chiar, s'au grăbit să înregistreze versiunea, bănuind ca nu cum-va să fie la mijloc vre-o pro vocare străină, care are cel puţin mai mare interes ca statul austriac să iasă din rezerva lui cea pacinică chiar de pînă acuma.

In tot cursul zilei, versiunea circulă cu persistenţă, fără însă să fie confirmată în mod oficial, răspîndindu-se ca fulgerul chiar în toate cercurile locale.

Faţă de bănuelile grave ce erau în circulaţie, au ţinut să mă informez în mod exact despre cele ce se vorbeau, transportîndu-mă la locurile competente de unde am aflat următoarele:

In adevăr, în cursul nopţei de eri, santinela de serviciu de la primul post al pulberării a observat în apropiere mai mulţi indivizi necunoscuţi, care cercau să se apropie pe furiș.

Somindu-i să stea, aceștia au dispărut în întunericul nopţei, trăgînd în urmă o împușcătură.

Santinela a dat alarmă, lucru ce a atras desigur atenţia locuitorilor din împrejurime, de unde a și pornit probabil svonul de mai sus.

*

Cu toate acestea însă, autorităţile militare cred, că la mijloc nu poate fi vorba de un atentat asupra pulberării, ci e posibil că niște derbedei fiind cu chef au cercat să sperie postul de acolo, și nimic mai mult.

Atît autorităţile militare cît și serviciul poliţiei, cercetînd întîmplarea au ajuns la aceeaș convingere.

Ziarele de seară, dînd lămuriri, în acest sens populaţia s'a liniștit, și în oraș nu se mai vorbea despre această întîmplare de cît, ca de o glumă de prost gust.

Gama

Cele mai frumoase varietăţi

de

Pere și Mere de iarnă

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budești moșia Climești prin Roman.

Preţuri moderate

Litere-Științe-Arte

Decepţii literare.—Am pomenit eri aci de o mică decepţie morală a apostolului de la Vălenii de Munte. Dar iată că-l așteaptă o dezamăgire mult mai mare, dacă e să judecăm după ceea ce scrie poetul Macedonski în „Rampa“ de eri :

„...Tot în cursul acestei stagiuni, teatrul naţional va mai juca o piesă dintre cele mai puternice. Ea este intitulată „Moise“ și are ca autori pe un scriitor din noua generaţiune, pe care *d. Iorga are meritul de a-l fi consacrat* cel dintăiu poet mare între cei tineri și de un suflet cu totul ales și vibrător de simţiri frumoase și de inspirare, am numit pe d-nii Oreste și Hîrjeu...

„Piesa lor „Moise“ pe care am fost rugat de autori s'o citesc eu însu-mi directorului teatrelor, evocă în versuri fermecătoare *cea mai frumoasă pagină a bibliei.*

„Cu totul senzaţională, această piesă care va vedea probabil rampa în primele zile ale lui Ianuarie, este și ea dintre acele opere care dacă ar fi scrise într'o limbă occidentală ar face oculul lumei,..

„D. Bacalbașa pe cît ţin minte, nu era tocmai-tocmai un iubitor al paginelor de teatru clasic... Mi a și spus-o prin o critică a sa, cu prilejul unei piese a mea. Cu cîtă luare aminte „asculta însă, dăunăzi, pe maiestosul Moise al d-lor Oreste și Hîrjeu și cum vedeai resfrîngîndu-i-se pe trăsuri mulţumirea intimă că ascultă o operă atît de însufleţită și că ea este opera a doi tineri,..“

Aţi înţeles, cred, gravitatea lucrului. Talente descoperite — poate chiar inventate de d. N. Iorga,—idealizînd epizode și figuri din... biblie. Se poate o mai mare amărăciune ?

De aceea credem că apostolul va spune „celui dintăiu între tineri“—ca și vechiul Cezar al Romanilor:

—„Tu etiam, fili mi !...“

*

Actualitatea esenţială a momentului fiind răsboiul balcanic, vom alimenta pe cît posibil, una din coloanele literare—a 5-a din prima pagină a ziarului—cu subiecte legate de această mare preocupare a zilei.

*

Tristan Bernard lucrează actualminte ia o nouă comedie al cărei rol principal va fi susţinut de Le Gallo, comedianul care a creat rolul principal din „Cafeneaua Mică“, reprezentată la Palais Royal.

*

După cum am anunţat va apare peste puţin în localitate o gazetă literară săptămînală *Artemis* cu colaborarea d-lor: D. Anghel, T. Arghezi, N. Davidescu, H. Furtună, Hidalgo, Isov, E. Isac, A. Macedonski, I. Minulescu, I. M, Rașcu, Al. Th Stamatiad și alţii.

*

Lucien Guitry celebrul artist parizian s'a reîntors din turneul făcut în America de Sud.

A plecat la Londra, de unde se va reîntoarce pentru a pune în studiu piesa „Kismet“ pentru reprezentaţii în Decembre, la Paris.

*

După hotărîrea telegrafiată din Roma, viitorul congres eucharistic, va avea loc de la 23 la 27 April 1913 la Malta.

Cu privire la recentul și zgomotosul congres eucharistic din Viena, un organ socialist foate serios afirmă următoarele:

„...După informaţii luate din izvor sigur, cheltuelile congresului eucharistic, au fost plătite de patru ovrei „nebotezaţi“, al căror nume e următorul: „Bernhard Poppe, directorul lui Bankverein, M. Reitzes un particular a cărui avere e socotită la o sută milioane, șeful firmei de cărbuni David Berl și șeful firmei A. Grab.

„Și aceștia nu sunt singurii căci se făcuse un adevărat tîrg în care se vindeau titlurile de nobleţă celor ce dădeau mai mult pentru cea mai mare glorie a bisericei apostolice romane“.

*

A apărut „Ilustraţiunea Romînă“ No. 9 anul II-lea, cu următorul bogat sumar :

Al. Tzigara-Samurcaș—Desenurile M. S. Regina, pe zidurile mînăstirei Sinaia.
A. de Herz—Cronica.
D. Anghel—Divanul.
D. Karnabatt—Victimile Bohemiei.
L. Rebreanu—Idilă de la ţară.
George Cair—Lenuţa.
T. A. Teodoru—Curentele în artă.
Vlad—Teatrul în Septembrie.

Manevrele regale, două noui podoabe palatul primăriei, palatul ministerului de interne, răsboiul în Balcani, catastrofa de pe Dunăre, informaţiuni, bibliografii etc.

Printre ilustraţiuni, de remarcat: M, *S. Regele Carol I în uniformă de feldmareșal al armatei ruseşti,* desemnurile M. S. Regina pe zidurile mînăstirei Sinaia, proectele palatului primăriei (Antonescu și Mincu), Manevrele regale (numeroase instantanee), epoziţia N. Vermont etc.

*

STRUNA ZILEI

ECONOMIE...

Focurile de tun cad
mereu asupra Cavarnei.
Ziarele.

Cu atîta foc, pe semne,
Vor s'asigure Cavarna—
Cald să-i fie toată iarna
Fără... lemne.

Un proces curios

Curtea de Casaţie austriacă, confirmînd sentinţa judecătoriei din Klagenfurt, cu o serie de considerente și deducţiuni, a hotărît că *acel care*—prin sfaturi ori alt cum—*ar împedica o operaţiune chirurgicală* la un bolnav, atunci cînd medicul curant a declarat-o absolut necesară pentru a-i scăpa viaţa, *comite un delict* tinzînd a compromite și chiar a suprima o vieaţă.

Era vorba de un bolnav îngrijit acasă pentru o rană la picior complicată de gangrenă. Medicul declară că singurul mijloc de a scăpa pe bolnav de la moarte era operaţia: amputaţia piciorului.

Bolnavul la început primi, dar în urma sfaturilor și insistenţei unui prieten, șovăi... reveni... și în sfîrșit refuză operaţiunea.

Prevederile medicului împlinindu-se, bolnavul muri; procurorul general deschise atunci acţiune publică contra prietenului și-l acuză de a fi sfătuit și convins pe bolnav să nu-și facă operaţiunea, iar prin aceasta i-a compromis și suprimat vieaţa.

Inculpatul, condamnat în primă instanţă, merse mai departe pînă făcu apel în Casaţie.

Curtea. considerînd că apelantul a exercitat presiuni asupra voinţei rănitului într'un moment cînd acesta ar fi putut încă fi scăpat de la moarte, *confirmă* decizia primei judecăţi.

Curtea a găsit ca circumstanţă particular agravantă faptul că apelantul știa foarte bine că medicul curant a declarat amputaţia piciorului, ca singurul mijloc de a salva pe bolnav și totuși a împiedecat-o.

INFORMAŢII

▪ Pentru cele două școli medii ce urmează a se înfiinţa în Iași, s'a renunţat a se închina localuri speciale.

Se vor înfiinţa numai două clase I pe lîngă două din școlile primare pnblice care dispun de clase libere.

Pentru fiecare din acele clase vor funcţiona cite un institutor și o institutoare, iar programul zilnic va cuprinde cinci oare de ocupaţie.

Școlile se vor deschide la 1 Nosmbrie.

▪ Eri s'a ţinut ședinţa comitetului doamnelor pentru deschiderea nouei „Maternităţi“ ce va funcţiona pe lîngă spitalul israelit din localitate.

Pînă la finele lunei instalaţia va fi complectă și noua „Maternitate“ va fi deschisă.

▪ Inspectorul meseriilor d. D. Dimitriu nu s'a mai întors în Iași. Din această cauză stagnează o mulţime de lucrători de birou, cereri de ajutoare etc. Comitetele corporaţiilor nu au nici un rol și nici o putere pentru rezolvirea acestor chestiuni.

▪ Foasta școală de serjenţi n'a puputut fi redeschisă pînă acum din lipsă de local.

S'a raportat în acest sens ministerului de interne.

▪ Domnul Mihai Vioresсu, șeful de regiune viticolă și șeful pepinierei Vișan-Iași, a fost numit numit inspector viticol în locul d-lui D. Rocco, trecut la pensie.

In postul actulminte ocupat de d. Viorescu va fi adus d. Giurgianu, șeful pepinierii Cotnari.

▪ Domnul I. Tufescu, profesor la liceul internat din Iași, a fost numit inspector al învăţămîntului secundar privat.

Domnul Tufescu nu va avea, însă, vreme să depună jurămînt.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAŢIUNE MODERNĂ
CONSULTAŢIUNI:
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

▪ **Examenul de judecători.**—Următorii candidaţi, au fost chemaţi la probele scrise în ziua de 17 Octombrie orele 8 dimineaţa, în localul adunării deputaţilor.

Pentru funcţiunea de judecător de tribunal.—D-nii Băloiu Teodor, Constantinescu V. Alexandri, Duli G. Mihail, Dumitrescu Ioan, Nicolaide N. Ioan, Protopopescu D. Ioan.

Pentru funcţiunea de judecător de ocol.—D-nii Apostolescu N. Vasile, Atanasiu V. Ioan, Bedreag N. Vasile, Besnea Stroe, Brătianu Emil, Cociu St. Aurel, Condopol Gh., Constantinescu I. Vasile, Costin Alexandru, Foișoreanu Mihail, Garofeanu Constantin, Gălușcă G. Ion, Gervescu G. Dimitrie, Ionescu I. Gheorghe, Ionescu A. Vasile, Iordanovici Nicolae, Istrati George, Marinescu N. Gheorghe, Marinescu N. Ion, Millo C. M. Alexandru, Popescu A. Alexandru, Popescu D. Ion, Popescu Panait, Popovici Andrei, Răiciulescu Panait, Rădulescu S. Ion, Sava Constantin, Sion Eduard, Spiridon I. Gheorghe, Stoiculescu Anastasie, Știubei Mihail, Vasiliu T. Ion, Veicescu D. Gh., Venculescu Nicolae și Vizzu D. Cristian.

▪ D. I. Stroja controlor al casei centrale a meseriilor a anchetat eri, la corporaţia Metalurgică, reclamaţia familiei defunctului meseriaș Ștefan Costinescu relativă la ajutorul de înmormîntare.

▪ Direcţiunea generală a serviciului sanitar, avînd în vedere aciditatea vinului din anul acesta, a aprobat viticultorilor să adauge zahar în proporţia și după procedeele indicate de direcţiune.

▪ Un nou ordin sosit de la casa centrală a meseriilor spune, să se erte amenzile tuturor meseriașilor care se vor pune în curent cu cotizaţiile.

▪ **Școlare.**—Se detașează pe ziua de 1 Oct. 1912, pe d-ra Olimpia Zaharescu de la Valea Sacă, Suceava, în postul vacant de pedagogă la școala normală de fete din Iași.

— D-ra Lucreţia Focșa învăţătoare la școala din Darabani, Dorohoi, se detașează pe ziua de 1 Oct. la școala din Tg. Burdujeni la catedra d-rei Emilia Petrovanu detașată la azilul „Elena Doamna“ din Bucureşti,

— D. N. Manoilescu, a fost reintegrat în învăţămînt și trecut la școala din Bălești, Vaslui.

— S'a acordat un concediu de 45 zile d-rei Elena Stoica, învăţătoare la școala din Dersca, Dorohoi.

— D-ra Lucreţia Ivanceanu de la șc. din Sabaoani, Roman, a obţinut un concediu de o lună.

▪ La spitalul sf. Spiridon a fost internat lucrătorul Ion Birsă, care lucrînd la manevrarea unei maşini, în gara locală, și-a fracturat mîna stîngă.

▪ D. maior medic Ioan Vereanu, care a fost mutat la Bucureşti, va preda mîne d-lui maior Ţintă, în primire, spitalul reg. 13 Ștefan cel Mare.

LA

Farmacia Bendorf

DIN HUȘI

este vacant postul de asistent sau licenţiat.

A se adresa imediat.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiera, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fanteslurl. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE *Face și condiţiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

Situaţia politică

Demisia guvernului primită.— Noul guvern liberal.

Domnul Titu Maiorescu s'a prezintat Regelui căruia i-a comunicat că, cu toată demiterea din şefie a d-lui Carp, concentrarea nu se poate face. Domnul Maiorescu a adăugat că el încă are speranţă că se va putea face ceva, dar că d. Take Ionescu este de părere contrarie.

In urmă d. Maiorescu a prezintat demisia guvernului, care a fost acceptată de M. S. Regele.

Este absolut sigur că Regele va însărcina pe d. I. I. Brătianu cu formarea noului guvern. Dacă d. Brătianu va propune d-lui Take Ionescu să formeze împreună un guvern de coaliţie, suntem informaţi că şeful nostru nu va primi.

*

Comitetul executiv central liberal, întrunit astăzi dimineaţă acasă la d. Ionel Brătianu, va lua cunoştinţă de faptul că d. Brătianu va fi însărcinat cu formarea noului guvern.

Suntem informaţi că noul guvern, care va depune jurămînt cel mai tîrziu Duminecă, va fi astfel compus:

Domnul I. I. Brătianu, ministru preşedinte şi ministru de externe;

Domnul Emil Costinescu, interne;

Domnul Spiru Haret, instrucţie;

Domnul Toma Stelian, justiţie;

Domnul C. Stere, finanţe;

„ I. G. Duca, domenii;

„ V. G. Morţun, lucrări publice;

Domnul I. G. Saita, industrie şi comerţ;

Domnul general C. Iarca, războiu.

Ştirile privitoare la ordine de concentrare sau de mobilizare a corpului IV de armată, sunt lipsite de temei.

Adevărat este că toate măsurile au fost luate pentru un eventual ordin şi că mobilizarea s'ar putea face în trei zile.

Adevărat mai este că o delegaţie de ofiţeri ai corpului IV au plecat să iee în primire pesmeţii de rezboiu pentru acel corp.

Guvernamentalii afirmă că în ziua constituirei noului guvern, comitetul executiv central conservator va proclama ales şef al partidului pe d. N. Filipescu.

Alegerile generale vor începe în ziua de Duminică, 4 Noembrie.

La 20 Octombre se va face la universitatea din Bucureşti, alegerea de rector, în locul d-lui I. Bogdan, care a fost revocat în cunoscutele împrejurări.

Va candida d. dr. Toma Ionescu.

Totuşi d. Bogdan, după cunoscutul sistem bogdanist, a început să facă declaraţii liberalilor, în cît unii din profesorii liberali, alături de vechii bogdanişti, vor propune din nou realegerea d-lui Bogdan.

Domnul P. P. Carp, va pleca mîine dela Bucureşti la Viena, unde va sta trei septămîni.

În cursul ernei fostul şef al partidului conservator se va stabili definitiv la Paris.

Iată cum vor fi distribuite demnităţile în Iaşi, sub noul guvern: d. G. Mărzescu, preşedintele comisiei interimare; d. G. Săndulescu, prefect de poliţie; d. Kilimoglu, prefect de judeţ; domnii N. Gane, C. Krupenski şi P. Fîntânariu, efori ai Spiridoniei.

Concursul de interni în Spitalele Sf. Spiridon a fost amînat pentru ziua de 23 Octombrie, din cauză că mulţi din d-nii studenţi cari erau înscrişi la acest concurs, sunt ocupaţi pînă la acea zi cu examenele de doctorat la Facultate.

La concursul pentru locul de medic primar al Spitalelor din Trg.-Frumos şi Hărlău ce se va ţine la Epitropia Sf. Spiridon, s'au înscris pînă acum d-nii d-ri Nicolaescu Petru, Erfurt şi Agapi.

La poliţie a sosit al doilea ordin de chemare pentru contingentul 1913.

Se afirmă că la corpul 4 de Armată se lucrează cu activitate la pregătirea ordinelor individuale de chemare la mobilizare, pentru ca totul să fie gata la momentul necesar.

Domnul Sever Zotta, cunoscutul publicist, a fost numit şeful arhivei statului din Iaşi, în locul d-lui G. Ionescu, trecut la pensie.

Am primit la redacţie No. 9 (an. V-lea) al *Ilustraţiunei romîne*, conţinînd între alte ilustraţiuni, splendide instantanee de la manevrelo regale. Remarcăm deasemenea: M. S. Regele Carol. în uniformă de Feldmareşal al armatei ruseşti. Redacţia şi Administraţia: str. Academiei 6.

La 30 Octombrie va avea loc la consiliul permanent, procesul d-lor Ficşinescu, I. Popovici şi Ecaterina Popovici, institutori din Botoşani.

Din judeţ au fost aduşi azi trei bolnavi de anghină difterică şi unul de febră tifoidă.

Autorităţile au încuviinţat, ca Duminică, 14 Octombre, cu prilejul serbătoarei sf. Paraschiva, prăvăliile să fie deschise toată ziua.

Locuitorul Gh. Băiceanu, lucrînd la o maşină cu motor, a fost prins de curea. Nenorocitul s'a ales cu o mînă ruptă

Consiliul de higienă al oraşului, s'a întrunit aseară, sub preşedinţia d-lui dr. Roşculeţ.

S'a discutat mai multe chestiuni privitoare la asanarea satelor.

D-nii Kaizerman şi Goldştein, proprietarii firmei comerciale de manufactură „La Luvru. au fost declaraţi în stare de faliment după cererea firmei Bomerciale din Bucureşti Marca Goldman.

D. Heul şi-a înaintat demmisiunea din postul de agent de constatare pe lîngă ad-ţia financiară din localitate.

Ministerul de domenii a întentat acţiune, uzinei centrale de electricitate, pentru suma de 20000 lei daune cauzate cu ocazia incendiului expoziţiei viticole.

Neculai Alexandrescu lucrător, ocupat la tăerea de şi-a tăiat lemne mîna stîngă.

Comisarul de siguranţă Uţă, a făcut eri o percheziţie la Neculai Buştiuc, din strada. Sărăriei.

Din Huşi. — De Duminică 7 Octombrie guvernamentalii s'au instalat la Bucureşti spre a urmări peripeţiile concentrării şi a-şi asigura situaţiile. La Bucureşti au avut fel de fel de conciliabule. Unii inspiraţi de vechii junimişti, alţii din sursă cantacuzinistă. Ambele tabere s'a întors în localitate Mercuri dimineaţa şi conform înţelegerii de la Bucureşti s'au întrunit pe la oarele 10 jum. a. m. spre a discuta modul de solidarizare cu şeful Partidului d-l P. P. Carp. Vechii junimişti, d-nii: general Teleman, deputat, Vasile Peiu senator, Gh. Berea, deputat, cap. An. Teleman, Prefect, Gh. Gociu, primar, la care s'a alipit foştii cantacuzinişti—Bădărăniştii, Pavel Michiu senator şi Em. Iamandi deputat, au hotărît să se solidarizeze în totul la actele de guvernămînt ale lui P. P. Carp, cu hotărîre de a-l urma necondiţionat. D-mii Adam Mitache senator, Iancu Pivniceriu deputat şi Grigore Vericeanu, deputat, inspirat din sursa Cantacuzinistă, au admis punctul că se solidarizează cu actele de guvernămînt ale şefului P. P. Carp; dar nu pot face declaraţii, ca conservatori, că vor urma necondiţionat pe d. Carp şi pe viitor, şi neconvenindu-se asupra redactării telegramei către d. P. P. Carp, dtnii Adam Mitache, I. Pivniceriu, Grigore Vericeanu şi partizanii lor s'au retras din Club.

Toţi Huşenii în general şi în special toată suflarea conservatoare aprobă gestul d-lor A. Mitache şi I. Pivniceriu care nu vor să se solidarizeze la ambiţia d-lui Carp şi ai sei, să cadă partidul de la putere şi să-i ia loc liberalii; doresc o conlucrare a forţelor conservatoare şi să se formeze un guvern de „concentrare conservator, acum cînd ţara e în primejdie.

Au fost numiţi definitivi la catedrale lor de la liceul militar din Iaşi, domnii: I. Prassa, franceza; I. Paul, germană şi filozofie; V. Teodoreanu, matematici; dr. Em. Riegler, ştiinţe, fizico-chimice; I. Mitru, istorie; Romulus Sevastos, ştiinţi.

Prima gradaţie a acestor profesori începe de la 1 Aprilie 1912.

D. C. Babeş, la scrimă, prima gradaţie de la 1 Aprilie 1913.

D. V. Sinigaglia definitiv la catedra de limba italiană, cu prima gradaţie de la 1 Aprilie 1913; d. I. Constantinescu,— geografie, cu prima gradaţie de la 1 Aprilie 1913.

Au fost numiţi cu titlul provizor, economul Gotcu la religie; d-nii: Răducu Manoliu, romîna; August Scriban, latina; Ioan Bejan, latina; Ioan Petrovanu, istoria; Valentin Bude, germana; Mihail Ţilenschi, ştiinţi fisico-chimice; D. Dimitriu, muzica vocală; N. Popovici, desemn şi I. Bucovineanu gimnastica.

De Inchiriet

dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza".

In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.

Consfătuirea de la camera de comerţ.—Aseară membrii camerei de comerţ, s'au întrunit în şedinţa extraordinară.

D. Cerchez propune a se face numirile de membri corespondenţi, pentru ca astfel camera să aibă posibilitatea de a avea informaţiuni precise asupra chestiilor de ordin economic, şi financiar.

D. Tuffli, vice-preşedintele camerei se declară mulţumit, că în fine se va realiza propunerea, formulată de d-sa mai de demult. Se impune ca să avem în cameră representanţi adevărati ai comerţului şi industriei, cari să ni dea lămuririle necesare, ceea ce nu se poate pretinde de la camera de comerţ, în actuala ei formaţiune.

Propunerea se admite şi se aleg, ca membri corespondenţi pe d nii Dinner-man, Klepper, L. Brill, Fliegelman şi T Negruzi.

*

Terminîndu-se şedinţa camerei de comerţ, urmează o consfătuire cu privire la criza economică.

Iau parte la această consfătuire, d-nii Marinescu directorul băncei naţionale, Uhrinovski direc. băncei agricole, Dinnerman direc. băncei Moldova, Kaufman direc. băncii de credit, Max Diamant bancher, L. Brill industriaş, Fligelman junior manufacturist, dr. Racoviţă şi L. Geller.

D. Cerchez spune că nu e o criză reală ci o panică nejustificată. Cere lămuriri, dacă în adevăr banca naţională a redus creditul.

D, *Marinescu*, directorul Băncei Naţionale, spune că Banca Naţională nici n'a restrîns creditele, nici n'a redus scontul. Din contra Banca a făcut mai mari înlesniri ca ori-cînd. In general însă, panica s'a produs prin scoaterea depositelor particulare de la diferite Bănci, iar din lipsa de export, Băncile se văd stînjenite în acţiunea lor.

D. *W. Dinerman*, directorul Băncei Moldova, spune că din circulaţie lipsesc 425 milioane, şi anume 100 milioane din depositele de la porturile Constanţa, Galaţi, Brăila; 150 milioane din recolta nevîndute; 75 milioane din deposite scoase şi 100 milioane plasate în străinătate.

Negreşit că lipsa acestor milioane se resimte şi ea provoacă jena de azi.

D. *Kaufman*, directorul Băncei de Credit, spune că situaţia nu este aşa de rea şi că elementele solide, vor găsi de la Bancă aceiaşi înlesnire, ca şi pînă acum.

D. *Uhrinovski*, directorul Băncei Agricole, declară că Băncile nu string de gît pe comercianţi.

Este însă un mijloc de a se evita, în marginea posibilităţei, lipsa monetară de azi.

Pentru aceasta ar trebui intervenit la Banca Naţională, să sconteze varantele docurilor.

In acelaş timp Banca Naţională să facă mai mari înlesniri Băncilor particulare.

D. *dr. Racoviţa*, descrie starea comercianţilor, pe care o găseşte foartea rea. D-sa e de părere că Băncile să continue a face comercianţilor aceleaşi înlesniri, ca şi până acuma, pentru a nu-i strînge de gît.

D. *Max Diamand*, bancher, se plînge că Băncile mari au restrîns creditul şi operaţiunile, din care cauză e stagnaţiunea de azi.

D. *Leon Brill*, industriaş, e de părere a se convoca o consfătuire de comercianţi, pentru a se auzi şi doleanţele lor.

*

La urmă se hotăreşte, a se lansa un comunicat, prin care să se arăte, că panica nu e justificată.

In aeelaşi timp să se intervie la Banca Naţională, ca să facă împrumuturi pe varantele de la docuri.

Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.40, oca 0.60

Caşcaval greçesc 2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

De Inchiriet

de la 26 Octombrie 1912

Un apartament compus din 4 sau 5 camere spaţioase *la faţă cu sau fără salonul cel, mare din spre stradă, antret, bucătărie closet, un subsol, instalaţie de lumină, apă şi canal în strada Carol No. 44 din casele ocupate actualminte de Cercul Militar; precum şi toate atenansele din curte compuse din 18 camere.*

A se adresa la Proprietarul Iulius Beer strada Cogălniceanu No. 11 Iaşi.

Noul program de astă seară Joi al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Iubire şi dezonoare, grandioasă desfăşurare în două părţi de cinema. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici pariziani.

Şepte la număr, scene comice.

Onoarea soldatului, mare dramă militară.

De la Chamonix (Franţa) la poalele muntelui Blanc spre marea de ghiaţă, scene şi vederi foarte interesante.

Prince şi scrisoarea anonimă, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Vineri 12 Octomb.

Din cauza vîntului ce a bîntuit astă noapte, atît firul special telefonic cît şi firul telegrafic cu străinătatea, s'au întrerupt aşa că suntem siliţi a apărea azi, fără ultimile ştiri de la ultima oară.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIŢIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o carte postală
D. Lernovici, str. Zugravilor 41

Dr. H. SOLOMOVICI
Specialist în boale de
— NAS, GÎT ŞI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

Magasinul de Muzică
„MICHELS OHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi
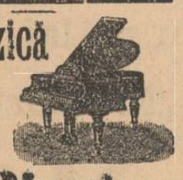
Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune,
se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordoral-volajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

De inchiriat *un apartament de 3 camere, între care una foarte spaţioasă. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*
Strada Cuza-Vodă 13

Biliard **aproape nou de vinzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.**

Nicolae Popovici
Masseur şi Operator de bătături
Servesc la domiciliu. Rog a se adresa printr'o carte postală.
Strada Săloilor No. 12

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Profesoară de piano
predă lecţiuni la domiciliu şi în familii
Condiţiuni avantajoase.
A se adresa str. *Gîndu 8.*

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.
Str. Lăpuşneanu 11 bis.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR
Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul
„LA VULTUR"
Toate onoratele clienţe sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.
Poftiţi dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin

Dr. A. SPIRT
specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Domnişoara Erna Eckstein
reintorcîndu-se din Viena anunţă onorata sa clientelă şi onor public, că şi-a redeschis **atelierul de rochii şi confecţiuni de dame** *Str. Ştefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele şi modele cele mai noi.*
Angajează perfecte lucrătoare.

Orfană de 22 ani
400,000 Mărci zestre în numerar doreşte **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

Case de vînzare
Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No. 91.
Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.
Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.
Pentru informaţiuni a se adresa la d.
I. Goldenberg
Str. I. C. Brăteanu 151

Mobile HIRSCH
—Furnisorul Curţei Regale—
Cunoscută casă de incredere.
Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*
DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI
Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.
Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile fabricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

Dr. Suzana WEXLER-GROSI
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Strada Anastasie Panu 43 —

De inchiriet *3 odăi şi o bucătărie în strada Păcurari 49 bis (colţ cu str. Cişmeaua Păcurari), Apă, canal, lumină electrică, grădina; cea mai pitorească poziţie a oraşului.*

De Inchiriet
Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal.
A se adresa Doamnei Unter Pacurari 37

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI —
este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.

Se cedează contractul de inchiriere a 4 camere cu bucătărie şi odae de lemne în casele Motăş, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăş.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra îngheţului*—**Băi hygienice**—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte — Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la dispoziţie.

Dr. B. Brandmark
după o practică mai lungă în provincie s'a stabilit în
IAŞI Strada Socola No. 99
Consult. de la 8—10 a. m. 3—5 p. m.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

MAȘINI DE OCAZIE

Instalații de gaz sărac

1 Buc. Fabricație Benz & Co. 50 Hl P.
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Werdau 50 H. P
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg A. G. 3 HP.
1 Buc. Fabricație Motorenfabrik Oberursel 16 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.

Motoare de Benzină

1 Buc. Fabricat Motorenfabrik Darmstadt 4 H. P. culcat

Motoare de Benzină Brută

1 Buc. Fabricat „Moenus" 10 H.P. în picioare.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Lanz normal 10 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 16 H. P.
1 Buc. Fabricat Lanz normal 25 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 40 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 60 H. P.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Fries Sohn Frankfurt a. M. 20—26 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Idem, Idem, 38-50 H. P.
1 Buc. fabricat Maschinenfabrik-Vogel, Offenbach 60—80 H.P. culcat.
1 Buc. Fabriccat Pokorny & Witterkind 120—140 H.P. cu condensație culcat
1 Buc. Fabricat Gebr. Sulzer ventil Compound 250—300 H.P.

Cazane cu Aburi

de toate mărimile oferă din depozit. Corespondența preferabil în limba germană.

JOSEF ROSENAU, junior
Maschinenhandlung Frankfurt a/M

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Mousette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] a vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de [illegible], *Migrenele, Oftalgiile, Sciatica, Afecțiunile* [illegible] și [illegible] contra celor-l'alte remedii.

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mese, în diua cea d'întîiu să se ia 5 hapuri, câte dimineața, [illegible], și unul la cina, sera. Dacă totuș nu a simțit vre o ușurare, va lua [illegible] a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toți *Droghiștii și Farmaciștii.*

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru Romînia prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,925,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.506 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,253 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și u'ori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1712. Sîmbătă 13 Octombrie 1912

Agitația conservatoare

N'avem să ne amestecăm în treburile altora ; nu ne importă, deci, cele ce se petrec în lagărul carpist.

Demisia d-lui Carp, pe care noi nici n'am contestat-o pînă azi, este un eveniment privind pe d. Carp și pe acei al căror șef este.

Spectatori imparțiali, acea demisie nu ne atinsese de cît prin lipsa ei de logică. Pentru orice observator cu mintea întreagă, domnul Carp încetase încă din Martie 1912 să fie șeful partidului conservator — căci atunci se formase cabinetul Maiorescu, care însamna că partidul nu se solidariza cu greșelile șefului și nu voia partidul să cază odată cu șeful.

Știm că în Martie 1912 se recursese la un truc pentru a împedica venirea la putere a partidului democrat.

Dar soliditatea și disciplina partidului nostru sunt d'asupra meschinei chestiuni a venitului sau nevenitului la putere — și aceasta fiind că, pentru noi, puterea este o datorie și nu o țintă.

Cînd situația fu schimbată prin evenimente exterioare, ea impuse tuturor oamenilor conștienți, alte responsabilități și, deci, altfel de atitudini—și de crezut era că d. Carp ar putea să reînvie, cu condiția ca să renunțe, în public, la politica de ură ce dăduse faliment, pentru a face posibil, în acest regat, concursul tuturor în serviciul patriei.

Refuzînd d. Carp să facă acest gest, pentru motive ce-l privesc, dar pe noi nu ne privesc de loc, pentru partidul conservator nu mai există de cît două ieșiri : să-l părăsească pe d. Carp sau să se solidarizeze cu el, public și deschis în politica sa de ură.

Cînd s'a aflat despre demisia d-lui Carp, s'a părut tuturor că el făcuse, cu o adevarată grandoare, sacrificiul persoanei sale, pentru a scoate partidul dintr'un impas.

Ne-am abținut să comentăm evenimentul, fiind-că situația noastră de partid opus ne impunea datoria de a tăcea sau de a lăuda pe acel care se retrăgea. Pentru un ziar democrat ar fi fost prea deplasată gravura *Serei* representînd pe d. Carp braț la braț cu d. Sturza.

Dar iată că situația se încurcă și devine ridicolă — sinistră. Se anunță o întrunire publică de protestare, a partidului conservator, contra demisiei d-lui Carp. E un adevărat caz patologic acesta.

Căci dacă partidul conservator nu vrea să primească demisia d-lui Carp, ar trebui s'o respingă și d. Carp, atunci, ar trebui s'o menție sau să revie. Și dacă comitetul nu știe sau nu vrea să se miște, partizanii ar trebui să se întrunească în conclav și să hotărască.

Dar ce are să se amestece în acest caz—o întrunire publică ? Contra cui va protesta ea ? Contra d-lui Carp—care a demisionat ? Atunci ar fi mai simplu ca partidul să se transporte în calea Dorobanților, la domiciliul d-lui Carp și să protesteze cu rugămintea ca să-și retragă demisia.

Fi-va întrunirea de protestare contra unora din organele partidului conservator ? Atunci nu ne-am mai afla înaintea unui partid, ci în fața unei cohorte.

Se face intrunirea contra acelora cari au impins evenimentele astfel, că d. Carp se află prins ca într'o dilemă ? Dar aceia suntem noi, partidul conservator-democrat, care cînd ni s'a cerut o colaborare, am pus condiție prealabilă ca șeful partidului liberal să facă posibilă viața normală a acestei țări.

De altmintreli, contra noastră nu este loc de protestare. N'au de cît să se lipsească de colaborarea noastră.

Aceasta este cu atît mai ușor în acest moment, cu cît grație evenimentelor din afară, noi ne-am abținut de la ori-ce agitațiune.

Nu se simte oare destul de bine că ie curioasă uvertura la simfonie, ce ar urma s'o cîntăm împreună, cînd se protestează într'una, în cluburi și în întruniri publice, contra condiției prealabile a ori cărei simfonii ?

Dacă știrile cu întrunirea de protestare nu sunt exacte, atunci noi ne am grăbi să retractăm complect cele cuprinse în articolul de față. Dar dacă ele sunt adevărate, atunci este momentul ca să scoată de pe ordinea de zi ori-ce idee de colaborare între partidul conservator și al nostru.

La Roumanie.

„Modalitățile“ adică, pe șleau, ciolanele. Aruncă ciolanele greciniștilor, lasă-l pe apucatul Botez să-și facă mania de primar, lasă-l pe Stamatiu să prezinte bastonul în trăsura primăriei, lasă-l pe Hociungescu să vîndă morminte — și vor dispărea Balcanii și actul de patriotizm și toate—și vivat concentrarea va striga grecinizmul !

Fără de „modalități însă“ — poate să ardă Balcanii cît vor pofti, concentrarea n'ar putea fi admisă de cît în principiu.

Scandalurile de la Primăria Capitalei

Incuria și necinstea s'au încuibat la Primăria Capitalei odată cu venirea actualului regim. Acum, însă cînd guvernamentalii sunt pe ducă au izbucnit scandalurile.

Un consilier comunal a învinuit de necinste și incapacitate, pe toți inginerii comunei. Corpul technic al Primăriei a protestat cu energie, și membrii săi sunt gata să-și dea demisiile.

D. Ionel Protopopescu-Pake a ținut cu totdinadinsul să întroducă auto-busele în Capitală. Ba căpătase chiar însărcinarea să întocmească un proect și un caet de sarcini. Din avocat, cum îl știm, d. Ionel Protopopescu-Pake se transformase în adevărat inginer.

Lucrurile au mers bine, pînă la apropierea sfîrșitului. Pe ziua de eri d. Dobrescu i-a dat, ajutorului său, cu proectul în cap și a renunțat la autobuze, pe cari, totuși, înainte cu vre-o două septămîni le arătase ca absolut necesare Capitalei.

Dar cele ce s'au petrecut, în ultima ședință a consiliului comunal cu exproprierile, întrece ori-ce îngăduință. Cîtă vreme consilierii comunali credeau că concentrarea se va realiza, n'au făcut nici o mișcare ; imediat însă ce au fost informați la telefon că sorții împăcării au scăzut—s'au repezit în sala de ședință a consiliului și au votat, fără nici o discuție, o sumă de exproprieri. Faptul în sine constitue un scandal și o rușine, și ne-a fost dat s'o vedem practicată cu cinism și pe față, sub un regim ce-și zice al cinstei.

Manifestații postume

Idealul dricarului l'a avut d. Carp de multe ori, în zbuciumata sa viață politică. Idealul dricarului desinteresat : ca să scape de adversari—nu din lagărul liberal—fostul șef al partidului conservator promitea funeralii gratuite de clasa I.

Că s'a răzbunat firea în această privință, că așa i-a fost scris d-lui Carp,— nu știm, dar ceia ce vedem petrecîndu-se la adresa d-lui Carp, este o manifestație a prietenilor sei de a-l exhuma.

Domnul Carp a fost înmormîntat de viu. Nu adversarii au făptuit această crimă. Prietenii cei mai buni ai d-lui Carp, chiar și moștenitorul seu presumptiv la șefie, d. Marghiloman, sunt autorii romanului politico-criminal ; înmormîntarea de viu a șefului.

Intr'o consfătuire dela d. Cantacuzino, la care nu luase parte și d. Take Ionescu, s'a pus chestia formărei unui guvern de concentrare, pe baze, între altele, a reluărei rapoartelor normale Domnul Carp s'a opus la formarea unui asemenea guvern și nu mică i-a fost desperarea, cînd, pusă la vot chestia, ea a fost admisă de toți cei prezenți.

Votul, evident, constituie o desavuare a d-lui Carp și lui nu-i rămînea de cît să demisioneze, ceea ce a făcut.

Crima a fost operată în familie și dacă este adevărat că remușcările de cuget constitue un moment ușurător pentru făptuitorii ei—, în cazul special, n'au macar scuza aceasta.

Dacă crima n'ar fi fost comisă cu voință și cu premeditare, dacă votul de neîncredere dat d-lui Carp ar fi fost o eroare simplă, făptuitorii ar fi revenit imediat—adică ar fi rupt tratativele începute cu d. Take Ionescu.

Nu ! Au mers înainte și setoși încă— ei creșteau în pretenții, pentru că și-au decapitat șeful : să li se dee încă un portofoliu ministerial, încă o primărie etc.

Și tratativele n'au căzut fiindcă nu mai era șeful—au căzut fiindcă nu era încă un portofoliu.

Există și manifestații pentru exhumarea șefului. Dar de unde vin ele ? Un oare care Antonescu, un oare-care Mehedinți și cunoscutul pentru-contra Virgil Arion, frate cu fostul cui al țării C. Arion, anunță o întrunire publică pentru revenirea d-lui Carp.

Sala Dacia n'a avut nici odată între clienții sei pe d. Carp. Să-i fi fost scris tocmai dînsei să servească de moment politic important d-lui Carp ? Reveni-va d. Carp chemat de discursurile ce se vor ține în public în favoarea sa, cînd știe că amicii sei de seamă l'au decapitat — în intimitate ?

Viitorul ne va desluși. Noi prezicem că d. Carp nu va reveni, fiind-că și-a văzut misiunea terminată.

Unde va fi lupta decisivă ?

In cercurile militare, se socotește, că lupta decisivă, în războiul balcano-turc, se va da în jurul Adrianopolului, care e oare-cum cheia, de la actualul cîmp de rezboiu.

Turcia și-a dat la un moment seamă de aceasta, și după războiul turco-rus, a început fortificarea Adrianopolului. Această fortificație a fost proectată în special în potriva unei năvăliri a armateei bulgare.

Fortificația însă nu dispune de instalații moderne. Dar chiar ceia ce s'a făcut, poartă stampila administrațiunei dezorganizate turcă. Nici nu e complectă și nici executată măcar, după planul alcătuit. Intăririle sufăr și de ceia că se găsesc în prea mare apropiere de Adrianopol, așa că armata dușmană, odată ajunsă la înălțimile din apropiere, va putea bombarda orașul, trecînd pe deasupra fortificaților.

Din această pricină, Abdulah-Pașa, a început, o dată cu inaugurarea noului regim, să se ocupe serios de întărirea Adrianopolului. Dar pentru complectare a lipsit vremea.

Totuși s'au făcut niște fortificații provizorii, pe o întindere de 10 chilometri. Ele sunt făcute în beton armat și înzestrate, se zice, cu mari tunuri Krupp.

Pentru a da acestor întăriri forma definitivă, se lucrează acum, în mod febril, ziua și noaptea.

După cît se știe din tactica adoptată de armatele aliate, ele vor ataca Adrianopol tocmai în partea sa cea mai fortificată, cu toate că sunt părți mai slabe, dar prezintă greutăți tehnice, din pricina celor trei fluvii Marița, Arda și Tundza, inaccesibile, mai ales în actualul anotimp.

Se prevede dar în jurul Andrianopolului lupta cea mai crîncenă ce a existat vre-o dată.

Armatele aliate știu, că succesul aci deschide calea spre Constantinopol,—Turcia are noțiunea exactă a pericolului ce o amenință.

Diplomația are acum privirea ațintită asupra acestei lupte. Ori cum ar fi rezultatul, va încerca ca aci răsboiul să fie oprit și să se găseacă o soluțiune pacinică, într'o conferință europeană.

Dacă Turcia va învinge, chestia va fi mai ușor resolvită, căci Turcia se va mulțumi cu succesul și va lăsa diplomației aranjarea păcei.

Cu totul altfel se va petrece, în cas de succes al armatelor aliate. Ele au trecut peste avizul marilor puteri și au deschis focul. De vor învinge, cu siguranță că vor dori să continue drumul spre Bosfor.

In acest moment, aceasta e părerea dominantă, România va avea să între în acțiune.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

De peste Prut

Dacă am înțeles bine atmosfera ce a domnit și domnește în orașul nostru, credem că ea se poate rezuma într'o formulă concisă și anume. Preocuparea esențială *n'a* fost și, ni se pare, nu este nici acum, în jurul întîmplărilor dinlăuntru—destul de importante, sau de „senzațională“ în felul lor, ci—mai mult intense — în jurul evenimentelor de peste frontiere.

Poate din pricina situațiunii speciale a Iașilor ; poate — în legătură cu împrejurările de altă-dată și chiar cu acele de astăzi, întrucît a doua Capitală a țării este punctul de trecere în și dinspre împărăția vecină a Rusiei...

Chiar dacă nu sunt mulți cari să fi apucat întîmplările propriu zis vechi, — dar foarte mulți își vor fi aducînd aminte despre cea din urmă epocă a evenimentelor ruso-romîne, aparținînd perioadei războiului din 1877.

De aceea sunt variate aducerile aminte și impresiunile publicului iașan. Au domnit, zilele acestea, tot felul de curente, tot felul de senzații, tot felul de temeri și de speranțe. In ce s'ar rezuma toate ?

„Venirea Rușilor... Armata peste Prut...“

Pentru pesimiști, pentru cei preocupați de tainele și posibilitățile diplomatice, gîndul acesta înseamnă eventuale primejdii de o importanță incalculabilă ; înseamnă că, într'o bună zi, putem vedea oștirile moscovite trecînd Prutul și luînd reședință în Moldova — poate chiar în nefortificatul tîrg al Iașilor — pînă la o schimbare de împrejurări, care poate să nu vină de cît foarte tîrziu,—poate chiar să nu vină nici-odată...

In această categorie de pesimiști intră, mai cu seamă, intelectualii, titrații, oamenii culți,—dăscălimea de diferite grade, mai în curent cu istoria principatelor, mai în măsură de a-și da seama de eternul spirit de cotropire, de care se călăuzește politica marei autocrații.

De altă parte sunt acei cari aparțin unor medii cu totul depărtate de aceste diplomatice bănueli. Lumea negoțului și a întreprinderilor, lumea micilor funcționari, — toate acele straturi pentru care gîndul „venirei Rușilor“ ar însemna... intrarea banilor în țară, cîștigul, belșugul, —îmbogățirea...

Cîți nu evoacă timpurile acelea, pe cari noi le simțim aproape doară de copilăria noastră,—ori cu primii ani de școală— și pe cari le-am auzit descrise ca niște vremi de aur, sau—cel puțin—de... ruble, deoarece bănetul era într'adevăr abundent și peste tot se făcea „vînzarea“ cea mai înfloritoare.

A, dacă epoca aceea nu s'ar fi sfîrșit printr'o... vînzare definitivă a Basarabiei „cedată“ de către Marile Puteri, în dauna Romîniei...

După starea socială, după gradul de intelectualitate, —iașanii au avut— și au în momentul de față—preocupări diverse. Iar preste tot domnește o atmosferă greoaie de preocupări, de meditări, de îndoeli și de îngrijorări.

Dacă, după vorba veche, lumina vine adeseori de la nord, — de sigur că din partea Colosului de la nord vin — mai curînd, umbre și temeri decît seninătate și speranță.

Rodion

Educațiunea morală și socială a soldatului

In vederea pregătirei lui pentru răsboiu

III

Cea dintăi datorie a celor puternici, este de a desvolta, *„eul lor“* ast-fel în cît să-i dea toată extenziunea, toată grandoarea, toată puterea, toată facultatea de acțiune și tot imperiul de care *eul* unui individ, e capabil.

Cel mai credincios discipol al școalei lui Nietzsche și cel care împrăștio în întregul imperiu german, această doctrină, e însuși Imparatul Wilhelm al II-lea, care dă dovadă în toate ocaziunile de un cult desăvîrșit amintirilor istorice naționale, care confirmă neîncetat, că istoria națională, este mijlocul cel mai bun de educațiune a poporului.

Să vă citesc cîte-va rînduri, dintr'unul din nenumăratele discursuri, pe care împaratul le ține armatei și poporului în diferite ocaziuni, discurs ținut la 4 Octombrie 1900, la punerea petrei fundamentale a Muzeului Roman de la *Saalburg* în care se exprimă ast-fel :

„Pe cea dintăi lovitură de ciocan, con„sacru această piatră Imparatului Frede„lik III, a 2-a o consacru tineretului „germaniei, generațiunelor care se ridică „și care vor putea să învețe în acest nou „Muzeu, ceia ce înseamnă un *imperiu „universal* ; pe a 3-a lovitură, o consasru „viitorului patriei noastre germane.

„Să dea Dumnezeu, ca ea să reușească „în viitor, prin acțiunea comună a Prin„cipiilor și a popoarelor Germane, a ar„matelor lor și a cetățenilor în general, „să ajungă tot atît de puternică, tot atît „de strașnic unită, tot atît de extra or„dinară ca și imperiul roman universal „de altă dată, în scopul ca să se poată „zice ori unde în viitor „sunt cetățean „*german*“ după cum se zicea altă dată „civis romanus sum“.

Să nu se obecteze, că aceste sentimente se cultivă numai în germania militaristă, căci cu puțină osteneală, fie-care se va putea încredința personal, că scriitori, cugetători, profesori și militari, din marea

Demisia d-lui Carp

Retragerea d-lui Carp din fruntea partidului de la cîrmă e o afacere pur internă de partid,— iată de ce presa celor două partide de opoziție, nici nu s'a amestecat și nici n'a comentat într'un fel sau în altul această demisie.

Singur partidul conservator era interesat în această retragere. Și n'am fi spus nimic cu privire la ea, dacă d. Em. Antonescu, cel cu ville, n'ar fi pornit o adevărată cruciadă în chestia demisiei d-lui Carp Ba d-sa anunță chiar o întrunire publică în Capitală, pentru a protesta contra retragerei șefului conservatorilor. Neapărat, cînd ții o întrunire publică și cînd te pornești să protestezi, trebue să protestezi în potriva cui-va. Inpotriva cui va protesta d. Em. Antonescu la „Dacia“ ? Impotriva d-lui Carp că și-a dat demisia ? Impotriva acelora cari l-au primit-o ? Singuri cei cari au provocat întrunirea nu știu ce vor— și cu atît mai puțin ni se poate cere nouă acest lucru.

Adevărul e că d. Carp a adus o politică pe care țara a desgropat-o și de aceia d. Carp a trebuit să plece de la guvern. Or, nu se putea constitui un alt guvern, fără a nu se inaugura și o altă politică. D. Carp a crezut altfel, și de aceia evenimentele l'au înșurat. Iată, în adevăr cine a mazilit pe d. Carp. și d. Em. Antonescu, cînd convoacă întruniri pentru a se lupta cu morile de vînt, nici nu-și dă măcar seamă că d. Carp nu e victima nimănui, afară doar de victima sa proprie, a propriilor sale greșeli.

Intrunirea convocată la București e un mare non-sens. dacă junimiștii au a protesta impotriva cuiva, apoi protestul lor trebuește îndreptat numai inpotriva lor singuri.

Grecinizmul și Balcanii

Evenimentul crede util să publice un comentar la trapezeria politică operată, alaltăieri, de „distinsul nostru șef“, adică de ce d. Grecianu, care convocase clubul să se pronunțe contra concentrării, a avut, în „discursul“ său, accente duioase pentru concentrare—concentrare ce fusese anunțată de „distinsul șef“ ca fapt împlinit.

Comentarul grecenist, o nouă podoabă de ridicul, glăsuește astfel : „se știe că conservatorii ieșeni s'au pronunțat în contra concentrării. Cînd s'a făcut, însă, apel la patriotizmul conservatorilor ca să se unească în vedere focului din Balcani, conservatorii ieșeni au trebuit să-și calce pe inimă și să admită concentrarea *în principiu*“.

Vrea să zică : anunțînd concentrarea ca fapt împlintt și salutînd-o fără rezerve, d. Grecianu, care era pregătit să vorbească într'un fel și a vorbit în altul —o admisese numai în principiu, sau cum s'ar zice : „declar concentrarea făptuită, o salut și o admit... în principiu.

Dar cum rămîn Balcanii ? Concentrarea urma să fie prima manifestație de războiu a Romîniei, Balcanii, denumiți camera de copii ai Europei, erau destinați să facă și o pace în războiu. De cît pacea nu s'a făcut—și atunci cum rămîne cu actul de patriotizm, admis în principiu—al d-lui Grecianu ?

Cum rămîne acest „act de patriotizm“ ne spune tot *Evenimentul ;* „să nu uite *Opinia* că, asupra concentrării, noi neam rostit *în principiu* și că încă n'am formulat modalitățile cu privire la localitate“.

Iată toată chestia Balcanilor, iată actul de patriotism, iată de ce „noi, conservatorii ieșeni“ suntem contra concentrării, o anunțăm împlinită și o admitem în principiu.

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

majoritate a statelor din continente, prin scrierile, actele și propovăduirile lor, contribuesc cu toții la educațiunea națională a poporului.

Vorbesc numai în treacăt de Franța, țara generoasă, țara prin excelență a educațiunei naționale, țara a cărei istorie e plină de fapte militare strălucite, de cul național, țara care cu ocazia desastrului de la 1870 provocat de atîția alți factori, de cît acela al conștiinței și educațiunei naționale; a dat poate cea mai strălucită dovadă, de un viu sentiment de patrie, de sacrificiu, pentru salvarea ei,

In toată Franța se găsesc răspîndite în școli și căzărmi, nenumărate scrieri, în care episoade, fapte patriotice ale generațiilor trecute, sunt descrise, într'un mod atît de sublim, încît *oricît de puternică ar fi otrava internaționalismului antipatriotic*, ea e finit de mică și în imposibilitate, de a stînge focul sacru, ce arde în inima fiecărui cetățean de oraș și sat francez, gata a se sacrifica pentru țara lui.

Să vă dau un singur exemplu, din atîtea pe care le cunosc și acesta nu din 1870, care sunt încă proaspete în inima sîngerîndă a francejilor, dar din anul 1792 cînd Europa întreagă se ridicasă in contra Franței, pentru a se frînge și îngenunchia la frontierile ei.

Austriacii sub ducele de Saxa, asediase cetatea Lilleși după un bombardament, trimite în ultimele zile ale lunei Septembrie, un parlamentar la Generalul Rault, care para cetatea, ca să se predea, dacă nu vrea ca cetatea, orașul și oștirea sa să fie sfărîmată de ghiulele Austriace.

Generalul răspunde: „Garnizoana ce „am cinstea de a comanda, și eu, sun„tem hotărîți a ne înmormînta sub ruine„le cetății mai bine de cît să ne predăm „dușmanului, și cetățenii credincioși ju„rămîntului de a trăi liberi sau a muri, „împărtășesc sentimentele noastre și ne „vor ajuta cu toate puterile lor".

Parlamentarul pleacă și imediat începe un bombardament înspăimîntător, edificiile publice, spitalele chiar, sunt incendiate, o bombă cade în plină ședință a consiliului de răsboiu, cure era declerat în permanență, fiecare își face cu mai multă energie datoria, țaranii din împrejurimi care puteau să rămînă în siguranță din colo de liniile inamice, le-au străbătut părăsind căminile lor, pentru a intra în cetate si a se sui pe parapet.

Se anunță unui tunar că a luat foc casa lui, el respunde „Foc pentru foc, rămîn aici unde mi-e datoria".

Bărbierul Maes, se ilustrează prin faptul că bărbierea soldații sub ploaia de gloanțe; infanteristul Ovigneur, rămîne la postul său pe cînd femeia lui era în agonie.

Dar să revenim la timpurile actuale, bîntuite de ideile socialiste, și să vedem ce respund șefii socialiștilor din Franța și Germania, cînd sunt acuzați de antimilitarism, de nepatrioți.

Jaurès, șeful socialiștelor franceji, respunde ast-fel între altele, în ședința de la 15 Aprilie 1905.

„Lunga istorie a Franței, este o așa de „minunată îngrămădire de geniu, de ero„ism de nobile pasiuni omenești, care „chiar în ceasurile de nenorocire, nu-au „încetat de a fi într'o strălucire desăvîr„șită, rana care a mîncat unul din flan„curile ei, s'a îndurerat cumplit inima ei, „n'a micșurat grandoarea națiunei, nu „este nimeni pe lume, și nu există nici „un fapt, în fața căruia Franța să fie si„lită a-și pleca fruntea sau să-și întoarcă „privirea, deci nu eu voi fi acela, care „să lucrez la întunecarea sau pălirea „macar a strălucirei, a gloriei, ce isbuc„nește din istoria Franței".

Bebel — șeful socialiștilor germani, răspunde în acelaș timp în parlamentul german, în modul următor:

„Dacă vre-o dată Germania ar fi ata„cată, dacă existența Germaniei, ar fi „în joc, atunci vă dau cuvîntul meu de „cinste, că toți, de la cel mai tînăr la „cel mai bătrîn, vom fi gata a pune paș„ca pe umăr și a merge în calea duș„manului.

„Aceia ce spun eu acuma, nu e pen„tru D-voastră („dreapta, conservatorii „care-l acuză", dar pentru toți, căci a„cest pămînt, e patria noastră ca și a D-voastră.

„El e patria noastră mai mult chiar, „de cît a D-voastră, ne vom apara pînă „la cea de pe urmă picătură de sînge „vă dau încă odată cuvîntul meu de cinste".

Inainte de a termina, să vă mai citez cîte-va rînduri din cursul de geografie militară bulgar, al Colonelului Catargiev, tipărit chiar la Sofia la 2 Ianuarie în anul 1901.

Ca să aveți un exemplu numai, din nenumăratele pilde ce toți patrioții bulgari, dau în fie care ocaziune, pentru a consolida și dezvolta pînă la fanatizm, educațiunea națională a poporului bulgar:

Iată-ne „Popor cu mari aspirațiuni is„torice, înconjurat de toate părțile cu „dușmani, hotărîți în fie care minut, nu „numai de a pune pedică aspirațiunilor „sale spre ideal, dar încă gata de a o „împărți în bucăți.

„Atunci, cum ar putea altfel să existe „acest popor, să se dezvolte, întărească „și să atingă idealul său testamental, dacă „nu prin puterea armelor?

„Numai cu Zeul Marte, Bulgaria poate „să-și facă drum înainte și să respingă „pe toți dușmanii din țară și *din spina„rea sa.*

„Așezîndu-ne natura într'o pozițiune „excepțională, ne impune și datoria de „a lupta în mod excepțional pentru e„xistență.

„Populațiunea Bulgariei, trebue să se „deprindă de la sine, cu cea mai com„plectă idee e „Poporului sub arma".

„Impărțirea sa în categorii, trebue să „fie numai pe hîrtie, iar în realitate, tot „ce e în stare de a purta armele, tre„bue să fie organizat, pregătit în așa „mod, în cît să se poată azvîrli de o„dată ca un uragan, asupra inamicului, „spre a-l spulbera dinaintea sa.

„Bulgaria nu poate să ducă lupta tră„gănătoare, ei îi trebue ori victorie re„pede, ori moarte grabnică, fără agonie „— ori, cînd vom putea noi, să fim na„ționea sub arme, spre a putea să fim „gata de odată cu toții pentru luptă?

„Atunci cînd vom avea budgetul răz„boiului, destul de mare, cu care să pu„tem să pregătim tot ce este trebuin„cios, pentru războiu, nu numai pentru „armata activă și de rezervă, dar încă „și pentru milița națională.

„Noi ne îndeplinim datoria de a spu„ne, că nu numai pentru întinderea fron„tierilor Bulgariei, dar încă și pentru e„xistența sa proprie, e necesar a se da „organizmului militar, destule mijloace „pentru a organiza victoria armelor Bul„gariei, încă din timp de pace.

„Fără aceste mijloace, viitorul iubitei „noastre Bulgarii este nesigur și întu„necos".

Și acum e rîndul să ne întrebăm, cum e posibil ca în asemenea țări, militarismul și patriotismul, să nu fie cele mai nobile și mai răspîndite sentimente, în toată populațiunea de la mic pînă la mare, cînd Imparat, filosof, muzicant, profesor și militar în discursurile lor, în cărțile de școală și în cazarmă, propăvăduesc mai zilnic aseminea sentimente?

Se întîmplă oare aceasta la noi?

Scrim noi, vorbim noi, lucrăm noi zilnic în toate direcțiunile pentru a sădi în inima copilului, școlarului, soldatului și cetățeanului romîn, aseminea sentimente, noi romînii, care suntem rupți în atîtea părți, care avem de revendicat atîtea drepturi sfinte națiunei noastre, care avem de reîntrigat națiunea romînească, care suntem într'o situațiune geografică și etnografică într'adevăr de plîns nu ca Bulgarii, facem noi, ceia ce trebue pentru a asigura viața și propășirea neamului romînesc, pentru atingerea idealului nostru național?

Trebue să recunoaștem că pînă azi, asemenea manifestațiuni nu se fac, de cît un scop speculativ la întruniri și diferite festivități, și se fac în cea mai mare parte de acei, ce au făcut tot ce le-a stat prin putință, pentru ca să nu facă cunoștință cu meșteșugul armelor, cu pregătirea pentru războiu.

Nu se poate îndrepta o stare rea de lucruri dacă o vom ascunde mereu de frică că vom displăcea, de frică că introducînd în discuțiune, un element nou poate, dar bun și regenerator, putem fi luați drept resturnători al unei stări de lucruri, consacrată prin o practică îndelungată dar, nejustificată.

Să ne punem dar, noi în cazarmă, pe lucru, cu toată conștiința, cu tot sufletul nostru și în această nouă direcțiune de educator al soldatului și poporului romînesc — care va mai contribui în mod strălucit, la realizarea idealului nostru național.

(Revista infanteristă)

Maior Broșteanu

LA

Farmacia Bendorf

DIN HUȘI

este vacant postul de asistent sau licențiat.

A se adresa imediat.

TRIBUNA LIBERĂ

CONGRESUL

ASOCIAȚIEI PENTRU INAINTAREA ȘI RĂSPÎNDIREA ȘTIINȚELOR — din Galați —

D. prof. dr. C. Thiron, membru al congresului, a adresat următoarea scrisoare deschisă d-lui președinte al congresului, prof. universitar Țițeica.

Hotel Bristol, Galați, 7 Oct. 1912

Domnule Președinte,

După cum știți, conferința mea a fost oficial anunțată, *contradictorie* astfel că nu fugiam de nici-o argumentație opusă părerilor mele, iar expunerea era să fie *dialectică* și *obiectivă*, avînd ca titlu despre: „Religia creștină ortodoxă în Romînia, din punct de vedere științific, educativ, moral și social".

Constat cu foarte mare regret că, deși d-voastră însuși mi-ați designat ziua de 6 c. oara 10 seara, localul sălei Apollo, după ce m-ați schimbat din secție în secție,—sub motiv că subiectul „delicat și spinos"—în fine mi-ați acordat sala Apollo, cu aprobarea oficială și scrisă a d-lui ajutor de primar T. A. Bădărău, înscrisă conferința mea în ziarul oficial al partidului guvernamental „Galații" și anunțată apoi în foi volante oficiale, tot de către gazeta „Galații", în urmă cînd m'am prezentat, spre a ține conferența, mi-ați zis că „publicul ascultase două conferențiare, ale d-nelor Bacaloglu și lanculescu, mai înainte și că fiind obosit acest public, nu e cu putință să mai asculte o a treia conferință" apoi ați plecat cînd văzui că pleacă și d. secretar general dr. Istrati.

Prin acest incident publicul s'a despărțit în două tabere și cu toate că majoritatea mă aclamase spre a ținea conferința,—iar eu începînd-o, minoritatea s'a dedat la gălăgie, împedicînd cuvîntarea mea—după care se execută un ordin oculț, dat nu știu de către cine! de a se stînge lumina lăsînd publicul în întuneric complect; e de sigur că clericalismul antiraționalist și politicismul romîn, nu voiau **Lumină**.

Comitetul congresului ce poartă marea etichetă de „pentru înaintarea și răspîndirea științei" și la care, toți conferențiarii, precum și dv. ați invocat necontenit, numele savanților: Berthelot, Haeckel, Ostwald, Arrhenius, Jodl, Mach, Bergson, H. Poincaré, etc, însă aceștia sunt „liberi-cugetători", iar nu devoți creștini. N'a putut astfel în astă ocazie, a se ținea în neutralitatea ideilor și n'a apărut: *Libertatea* întrunilor, a conștiinței și toleranței credințelor, condiție esențială de progres al omenirei și deci a țărei noastre.

Scopul meu era de a expune în această conferință, *înlocuirea învățămîntului religios confesional creștin ortodox*, astăzi anacronic și medieval, precum și a tuturor manualelor didactice școlare, după care se predă acest învățămînt, dela cl. I-a primară la clasa VI-a liceală (inclusiv): —prin cursurile de *Morală, instrucție și educație civică avînd ca bază: Patria, familia și școala (laică, integrală) raționalistă*, filozofică și științifică, ce eliminenză orice fel de supranatural și după cărțile școlare în număr de opt, ale profesorilor universitari (actuali) din Paris: Aulard, Bayet, Payot și Compayré, prin care se predă acest curs azi în Franța. Manuale ce adusesem cu mine și eram să le arăt publicului și să schițez conținutul lor în rezumat și pe care cărți le-ați văzut singuri și vi le-am detailat în camera mea, de la hotel Bristol, Galați.

Prin urmare era o chestie absolut didactică și pedagogică modernă: *schimbarea programei analitice actuale de învățămînt a religiei*, în țara noastră, în acea conformă progresului științific, reprezentînd cursurile de Morală individuală și colectivă, instrucție și educație civică, din Franța și Portugalia în 1912, în care ieri s'a îndeplinit, cea mai mare reformă socială modernă: Separația bisericei de stat și suprimarea bugetului cultului.

Mă găsesc ast-fel, prin atitudinea d-voastră și a incidentului citat, în poziția neplăcută, să protestez (și în această circumstanță, dialectic și obiectiv), înapoindu-vă „insemnul" de membru al congresului ce prezidați;—în vedere că nu ați susținut evoluția progresului spre „Adevăr și Bine" a mentalității omenești în genere și celei romîne în special. *Evoluția* trebuind a se executa în toate ramurile activității științifice a cugetului omenesc, chiar și în direcția religioasă creștină ortodoxă, care reprezentînd o instituție de esență **absolut** și în **totul** omenească,—trebuie să fie continuu progresistă și în cazul de față **inlocuită**, de oare-ce nu mai corespunde întru nimic și de loc, timpurilor actuale, trecînd o ast-fel ca arhaică, în domeniul: Istoriei și filozofiei critice a religiilor.

Primiți, Domnule Președinte, considerația ce vă păstrez.

Dr. C. Thiron

Profesor la Universitatea din Iași

N. B. A se ceti în No. din 5 Octombrie a. c, al ziarului „Dimineața" articolul: „Congresul științific din Galați și Libera-cugetare romînă".

Litere-Științe-Arte

„Cel mai de sămă".—E titlul unei piese în două acte, datorită confratelui Const. Rîuleț.

Nu aci și nu acum vom face o analiză propriu zisă a lucrării. Ceia ce vom sublinia în această notiță e că piesa unui ziarist—care e în acelaș timp un scriitor de talent—se petrece în mediul gazetăresc avînd, între personagii, pe un director de ziar, un redactor, un reporter, un corector, un secretar,—tot „mediul" redacțional într'un cuvînt.

Volumul poartă următoarea interesantă dedicație;

„Vouă, făuritorilor de glorii. cari trăiți și muriți necunoscuți — confraților mei din presă—vă închin această lucrare".

Remarcăm, în sfîrșit, că piesa s'a publicat în foiletonul unui ziar cotidian,—„Voința Națională",

In repertoriul foastei companii dramatice Davila, d. Rîuleț a figurat cu o mică dramă: „Femeile ciudate", jucată și la Iași.

*

Colaboratorul nostru d. C. V, Buțureanu a tradus în întregime opera lui Jean Jacques Rousseau: *Emile*, de o mare însemnătate pedagogică și literară în același timp.

*

La teatrul național se repetă actualmente „Cafeneaua mică" de Tristan Bernard.

De asemenea repertoriul Caragiale în întregime.

*

In Spania, femeile sunt admise la Universități în aceleași condiții ca bărbații, putînd ocupa funcțiile la care dă drept diploma universitară.

*

In Bohemia, s'a oferit mandatul de deputat în Cameră, d-nei Maria Tuma în locul ramas vacant prin moartea deputatului Skorda.

Socialiștii sprijină cu convingere această candidatură,

Legile în Bohemia nu opresc femeite de a 'și exercita dreptul de cetățene.

*

STRUNA ZILEI

GRECII.. CALOMNIAȚI

Inconjurați la Elassona
Grecii stau în nemișcare.

O telegramă.

Presa despre ei ce 'ndrugă
Să admitem—este greu:
De la Dòmokos pe fugă
Au pornit—și fug mereu...

Situația financiară

Până mai eri țara noastră avea o situație financiară din cele mai strălucite.

Bugetul statului, pe anul trecut se încheie cu un excedent uriaș, peste 110 milioane lei. Intr'un cuvînt, totul mergea bine. Belșugul nu mai cunoștea margini.

Lucrul, de altfel, explicabil. Agricultura s'a perfecționat la noi, grație mașinelor ce se introduc în număr din ce în ce mai mare. Desvoltarea pe care a luat-o industria noastră națională, contribue a ne da un comerț exterior cu o balanță din ce în ce mai favorabilă nouă, căci pe cînd, grație agriculturei, exportul nostru e în continu spor, datorită industriei, importul diminuează de la un an la an. Să nu uităm deasemenea industria petroliferă, care pe lîngă că a fecundat și munca națională, atrage anual, sume enorme în țară.

Dacă mat adăugăm la această situație generală, recoltele excelente din ultimii șease-șeapte ani și prețurile excepțional de ridicate la cari s'au ridicat produsele agricole, vom complecta tabloul bunei stări economice.

Avem, așa dar, temeiuri și sănătoase și trainice și durabile pentru a ne crede o țară bogată, — și cu toate acestea, după un deceniu de prosperitate, iată-ne într'o acută criză financiară și economică, abia după cîte-va zile, de la izbucnirea unui conflict internațional, la care, pînă în prezent e decis că nu vom participa.

Cum, am sărăcit în două săptămîni, în așa hal în cît zece ani buni nu ne-au servit la nimic?

Iată o enigmă pe care economiștii o vor deslega foarte cu greu.

Mai întâi trebue să afimăm, din capul locului că panica de acum are și o bază serioasă, dar că în cea mai mare parte se datorește speculațiunilor interesate de la Bursă.

Legea burselor de la noi presintă o mare lacună: ea nu îngrădește jocul de bursă, ca joc, și nu prevede nici o penalitate împotriva celora cari, prin mijloace doloase încearcă să influențeze cursurile valorilor.

Din pricina aceasta, o mulțime de oameni, dornici de cîștig fără muncă, s'au năpustit asupra bursei și speculează nesupărați de nimeni, după cum le dictează fantazia și interesele. Cum cîmpul operațiunilor e la noi strîmt, aventurierii aceștia au în mînă întreaga piață și pot da lovitura cum le cuvine.

Iată dar cauza artificială a panicei de azi.

Dar mai există și o cauză reală.

Anul acesta recoltele păioaselor s'au strîns mai tîrziu ca de obicei, din pricina timpului ploioios de pe vremea secerișului. Pe de altă parte prețurile erau slabe și cererea mică. Aceste împrejurări au făcut ca transacțiunile de cereale să lîncezească. Pe cînd în anii precedenți, pe vremea aceasta, cea mai mare parte din recoltă era vîndută, anul aeesta, imense cantități de grîne sunt depozitate în magazii, docuri și silozuri, proprietarii așteptînd un moment mai favorabil pentru a le vinde.

In așa situație ne-au surprins evenimentele din Balcani.

Svonurile de răsboiu și amenințarea vecinică că strîmtorile de eșire din Marea Neagră pot fi închise, au paralizat comerțul nostru de ceriale.

Nesiguranța transporturilor au suspendat transacțiile.

Iată de ce se simte azi la noi nevoia numerarului, iată de ce cursul schimbului cu străinătatea a ajuns niște proporțiuni de adevărat agiu. Cecul asupra Parisului e azi 103, pe cînd cu două luni înainte era sub sută; Napoleonul a ajuns cursul fabulos de 70 bani, tot așa și coroanele austriace și mărcile germane.

Aceasta e situația

Ar fi să nu rostim adevărul dacă am afirma că nu suntem strîmtorați. De-aici însă și pînă la criză e distanță.

In primul loc, nu e adevărat că ne aflăm într'o criză economică. Bogații fabuloase zac în hambarele și magaziile țării. Supărător e că ele nu pot fi transformate acum în aur. De aceia criza e de natură pur financiară, ba încă ea nu merită titlu de criză, e o simplă jenă financiară, trecătoare prin natura ei. Din clipa în care evenimentele internaționale vor permite reluarea exportului pe mare, numerarul, care ne lipsește azi va veni totul va lua înfățișarea de acum o lună,

Iată dar de ce suntem îndrituiți a afirma că nu e loc de panică, și că zilele grele de azi vor trece cît mai curînd, fără a lăsa vre-o urmă, căci încă odată, nu poate fi vorba la noi acum de-o criză financiară, și cu atît mai puțin de una economică,—totul se reduce la o jenă financiară trecătoare.

CABINETUL MEDICAL AL DOCTORULUI IN MEDICINĂ & CHIRURGIE

EDUARD FABINI

IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I

Vis-à-vis de Jockey-Club

(DEASUPRA FARMACIEI)

INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ

INSTALAȚIUNE MODERNĂ

CONSULTAȚIUNI

DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.

PENTRU

Boale interne

de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.

și

Boale de Femei

TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

Se cedează contractul de închiriere a 4 camere cu bucătărie și odae de lemne în casele Motăș, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăș.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Représentant: Sam. Löbl, București.

Ultime Informaţii

:: Din Bucureşti se comunică: mîine Sîmbătă, M. S. Regele va veni în Bucureşti unde va sta mai multe zile. Suveranul va avea mai multe consfătuiri cu oameni politici pentru rezolvirea crizei.

In tabăra conservatoare se susţine acum principiul unui guvern de colaborare între ambele partide conservatoare.

Senatorii şi deputaţii guvernamentali au fost invitaţi să participă la o consfătuire, ce urmează să aibă loc Duminică la clubul conservator din Bucureşti.

:: In vedere că anul acesta, clasa I-a din şcoala normală de fete Mihail Sturdza, va cuprinde un număr prea mic de eleve d-na Agripina Gh. Buţureanu, a cerut ministerului instrucţiunei să se ridice numărul burselor şi al solvenţilor la cel puţin 50, în loc de 38, cîte sunt actualminte, făcînd pentru aceasta mai multe amenajări, în interiorul localului şcoalei primare de aplicaţie, de pe lîngă acea instituţie.

:: Bateria din regimentul 8 artilerie, comandată de d. căpitan Vasile Hînţescu, eşită cea dintâi la concursul de tragere al artileriei corpului IV de armată, care a avut loc la Ruginoasa în zina de 27 Septembre, va pleca la Bucureşti pentru a lua parte la concursul de trageri generale a artileriei.

:: Domnul Take Ionescu a fost primit astă-zi dimineaţă în audienţă de M. S. Regele.

:: Domnul N. Dîrţu a fost numit diurnist la serviciul silvic de la eforia Sf. Spiridon.

:: Domnul D. Stavrat, controlor clasa III în administraţia financiară Iaşi, a fost avansat clasa II şi mutat în Roman.

:: Cu începerea de azi fabricanţii de zahăr au scăzut preţul cu 10 bani la kilogram.

:: Ministerul de războin a făcut azi cunoscut corpurilor şi serviciilor, că în vederea războiului din Balcani, „Crucea Roşie" a fost autorizată de minister să dea la garnizoanele respective serbări, pentru venirea în ajutor rîniţilor din Balcani.

:: Am anunţat că consiliile generale ale judeţelor au fost convocate în sesiune extraordinară pentru ziua de 15 Oct. a. c.

Cu această ocaziune ministerul de interne a atras atenţiunea prefecturilor de judeţe că durata sesiunei este obligatorie de 20 zile, ea se poate prelungi cu încă 15 zile, după expirarea celor dintâi însă numai cu admiterea ministerului, arătîndu-i chestiunile ramase nerezolvate în decursul celor 20 de zile.

Consiliile generale nu se vor putea ocupa de cît cu chestiunie prevăsute în programul lucrărilor.

Cel mai tîrziu la 19 Noemb. prefecturile vor trebui să înştinţeze ministerul de închiderea sesiunei.

:: Un început de incendiu s'a declarat la atelierul de croitrie Clara Singer din str. Sărărie.

:: In comisiunea de judecetă de pe lîngă corporaţia confecţilor au fost confirmaţi d-nii C. Botez. Stan, Gh. Pascariu, Al. Mihai, C. Perea, G. Popa. R. Dabija, D. Drîmbă, Gh. Huţanu, C. Teodoriu, Gh. Ionescu.

:: In ziua de 5 Noemrie se va ţine concurs pentru ocuparea nor posturi de externi la spitalul Sf. Spidon.

:: Catedra de medicin operatorie de la facultatea din Iaşi va scoasă la concurs.

:: Colegiul medical al asei Sf. Spiridon a fost convocat să întunească Sîmbătă, oarele 4 p. m. pent a proceda la tragerea la sorţi a unui ombru în juriul examinator al concursul de medici secundari, în locul d-lui dr. Gheorghiu, care a demisionat.

:: Astăzi s'a judecat naintea Trib. secţia II procesul lui Halambos Iani care cu o scrisoare fals a Băncii de Salonic a escrocat Banca e Credit Romîn din Bucureşti cu sumde 17000 lei. Tribunalul a calificat fapt sa de fals în acte private şi l'a eondanat în consecinţă la un an jumătate chisoare corecţională. Inculpatul a făc apel.

:: Comecianţii din loc tate au fost înştiinţaţi că fabricele au us preţul zaharului, cu 5 bani kilogram.

:: Inaugurarea bustului gretatului dr. Ludvig Russ, a fost definit fixată pentru Duminică 21 Octombrie.

:: Direcţiunea generală serviciului sanitar, a reînoit dispoziţi după care în anul acesta se încuviinţea ca mustul să fie îndulcit cu zahar cristizat.

Indulcirea are a se efua numai la locul de producţie, în timul fermentaţiunei, pînă la 1 Ianuarie 13.

:: † **Justin Vîrlănescu.**—Cu mare părere de rău aflăm despre decesul, survenit ieri seara, ora zece, a tînărului şi meritosului inginer electrician al comunei Iaşi, Justin Vîrlănescu.

El moare în vrîstă de 32 ani, răpit de o meningită cerebrală şi comuna Iaşi pierde în el pe cel mai de seamă şi cel mai util al ei funcţionar.

Luăm vie parte la durerea familiei şi i exprimăm profunda noastră părere de rău.

:: Am primit la redacţie No. 9 (an. V-lea) al *Ilustraţiunei romînă*, conţinînd între alte ilustraţiuni, splendide instantanee de la manevrele regale. Remarcăm deasemenea: M. S. Regele Carol, în uniformă de Feldmareşal al armatei rusesti. Redacţia şi Administraţia: str. Academiei 6.

:: Mercuri 10 Octombrie au trecut examenul de fine de de an al V-lea, materie Patologie generală cu domnul profesor dr. Troin, următorii studenţi ai facultăţei de Medicină.

Cîrlan Savel, Ţicău Ioan, Argintoianu Ioan, d-şoara Tincu Medea, Spancer, Paul Ionel, Kiru Iordachi, Janet Gh.

:: Mîne au loc examenele de clinică Medicală a studenţilor din anul al V-lea al Facultăţei de medicină cu d. profesor dr. Bacaloglu.

:: De cîte-va zile circulă prin oraş un zvon alarmat că în comunele rurale s'ar fi comunicat ordinele de mobilizare în sunetul darabanei.

Din înformaţiunile ce le avem rezultă ca autorităţile poliţieneşti din comuna Podul-Iloaie, care ţine de cercul de recrutare din Roman, fiind însărcinate să întocmească un tablou exact de toţi tinerii valizi pînă la vrîsta de 38 de ani, au procedat greşit servindu-se de darabană, pe cînd aveau alte mijloace pentru a îndeplini însărcinarea ce le fusese date.

:: Noul program de astă seară Vineri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Viligiatura la Ischl a împăratului Austriei, scene şi vederi după natură.

Crudă fatalitate, mare roman contimporan în două părţi de cinema. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici din străinătate.

Smintilă militar, scene foarte humoristice.

Lolotte sau infamul tutore, grandioasă dramă modernă din viaţa de toate zilele, toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinşi artişti dramatici ai teatrului regal din Roma. (Două acte mari).

Ai să mi-o plăteşti, scene comice.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Duminică 14 Octomb. cu: Zîna Zînelor sau Pantoful fermecat (Cendrillon), 2 acte.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

De vînzare şi de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafaţă de 2600 m. p. anume:

Corpul principal cu 7 camere spaţioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, şură, zemnic, pivniţă, grădină spaţioasă de flori şi fructe.

Instalaţiune electrică şi apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar **Ilie I. Cocea** *str Bucşenescu 15 Iaşi.*

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 12 Octombrie

Armata bulgară spre Adrianopol

Ocuparea oraşului Kirkilisie

Entuziasmul la Sofia

Luarea Novibazarului se confirmă

Paris.—Agenţia Havas află din Constantinopole că armata de Vest concentrată în jurul localităţei Kamanova au atacat armata sîrbă compusă din 4 divizi. Otomanii au risipit armata fiind în urmărire.

*

Sofia.—In districtul Răzlog turcii au opus o puternică rezistenţă lîngă satul Elchnitza, dar au fost siliţi să cedeze în faţa unui contra atac şi sau retras spre Bensko printr'un lung defileu în direcţia Neorocop. Perderile Bulgarilor sunt neînsemnate.

*

Burgas.—Eri la orele 8 dimineaţă un Krucişător turc de tipul Hamidje a apărut la orizont în faţa Varnei dar fără să întreprindă nici o acţiune,

*

Sofia.—Kirkilisie a căzut în mînele Bulgarilor care au luat numeroase trofee. Tunuri Krupp, şi muniţiuni în cantităţi considerabile. La cucerirea localităţei Mahomia, bulgarii au luat 2 tunuri. Ştirea cucerirei Kirk-Kilisie a provocat o mare bucurie şi un entuziasm crescînd în toate straturile populaţiei şi în special în masele populare sârbeşti.

Trupele turceşti s'au retras în dezordine în spre Bunarhisar spre sud-vest de linia Constantinopole, lăsînd în urmă o baterie cu tragere reprde 16 cheseoane şi mari cantităţi de muniţiuni.

*

Salonic. — In urma intervenţiunei armatei Turceşti, bulgarii şi sîrbii au fost goniţi din Koceana, Boianovec şi Osmanye cu mari perderi. Turcii au luat 10 tunuri, iar Sîrbii se retrag spre Zitbeftche.

*

Belgrad.—Regele Petru a plecat spre Vranska—Banja. Ministrul Rusiei la Belgrad a plecat în străinătate.

Ştirile sosite până acum spun că trupele Sîrbeşti au luat Novibazar.

Situaţia politică

Bucureşti.—M. S. Regele, soseşte în Capitală mâne, la orele 7 seara.

M. S. va sta în Capitală până la rezolvirea crizei politice.

*

Astă-zi la orele 5, are loc un important consiliu de miniştri, la ministerul de interne, sub preşedenţia d-lui Maiorescu.

Regele Carol şi Pacea Italo-turcă

Paris.—Ziarul „Le Matin" afirmă că regele Carol, are un merit deosebit în încheiarea păcei Italo-turcă.

Suveranul Romîniei a intervenit în această privinţă pe lîngă Sultan.

Se mai afirmă, că Sultanul ar fi exprimat toate mulţumirele sale regelui Romîniei.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

20000 lei—43756,

1000 lei—1468. 3266, 18365, 26735 35534.

2000 lei—14938.

3000 lei—16095, 5015.

Percheziţionarea vaporului Dacia

Bucureşti.—Vaporul Dacia, va primi la Pireu pe d. Pilrescu, ministrul ţerei la Athena, care va face o anchetă cu privire la perchiziţionarea vaporului.

In aşteptare, guvernul a suprimat escala vapoarelor romîne la Pireu, pentru ca ele să nu mai fie expuse.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Retragerea armatei turci

Confirmarea victoriei de la Kirchilesi

Bucureşti.—Legaţiunea turcă din Bucureşti a trimis presei un comunicat prin care dezminte ştirea, rum că flota turcă ar fi atacat portul Varna.

*

Bucureşti.—Legaţiunea bulgară, a confirmat azi ştirea, despre victoria armatei bulgare şi ocuparea oraşului Kirkilesi.

*

Constantinopol.—Un comunicat oficial, anunţă că armata de vest se retrage.

Se consideră aceasta, ca o înfringere al armatei turceşti.

*

Constantinopol.— Ziarul „Ikdam", anunţă că România nu-şi va declara neutralitatea, înainte ca Rusia să fi declarat pe a sa.

*

Bucureşti.—In urma ştirelor despre bombardarea portului Cavarna, ziarul „Adevărul" a expediat acolo, pe un trimis special.

Acesta, ziaristul Sandu, a plecat acolo, însoţit de d. Silvian, corespondentul „Adevărului" din Constanţa, şi de avocatul Roşculeţ.

Toţi trei au fost însă arestaţi de autorităţile bulgare, bănuiţi de spionagiu.

Abia după trei zile au fost eliberaţi.

*

Paris.—Ziarul „Le Matin" publică următoarea ştire datată din Bucureşti:

Vesti de la nordul Rusiei arată, că puternice contigente de cavalerie rusă îşi împing recunoaşterea până la ţărmul drept al Prutului, frontiera naturală, între Romînia şi Rusia.

*

Triest.—Ziarul „Picolo" publică o telegramă din Constanţa prin care se spune, că autorităţile româneşti ar fi arestat pe un ofiţer bulgar, bănuit de spionagiu.

Intrunirea comitetului executiv liberal

Bucureşti.—Comitetul executiv liberal s'a întrunit azi, însă n'a luat nici o hotărîre, de oare ce încă nu s'a limpezit situaţia în partidul conservator.

Mobilizarea corpului 4 de armată

Bucureşti.—In cercurile liberale se afirmă, că d. Ionel Brătianu, ar fi declarat, că în cazul cînd partidul liberal va fi chemat la cîrma ţărei, va mobiliza imediat corpul al IV-lea de armată.

Familiile Vîrlănescu şi G. Lascar

vestesc, profund îndurerate, incetarea din viaţă a prea iubitului lor

†

Justin Vîrlănescu

fost inginer electrician al comunei Iaşi

săvîrşit din viaţă, după o scurtă suferinţă, în vrîstă de 32 ani, Joi, 11 Octombrie c, ora zece seara.

Inmormîntarea va avea loc Sâmbătă, 13 Octombre, ora 2 p. m.

Cortegiul funebru va pleca de la domiciliul funerar, strada Lascar Catargi 11.

Drept inştiinţări speciale.

REBECA LÖBEL
EPHRAIM WEINSTOCK
LOGODIŢI
Iaşi
In locul ori-cărei alte inştiinţări

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIŢIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze pr intr'o cart postală
D. Lernovici, str. Zugravilor 41

Dr. H. SOLOMOVICI
Specialist în boale de
— NAS, GÎT ŞI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

De Inchiriet
dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza".
In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.

De închiriet *3 odăi şi o bucătărie în strada Păcurari 49 bis (colţ cu str. Cişmeaua Păcurari), Apă, canal, lumină electrică, grădină; cea mai pitorească poziţie a oraşului.*

De Inchiriet
Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal.
A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI —
este vacant un loc de elev pentru un tânăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.

Dr. A. SPIRT
specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Domnişoara Erna Eckstein
reîntorcîndu-se din Viena anunţă onorata sa clientelă şi onor public, că şi-a redeschis **atelierul de rochii şi confecţiuni de dame** *Str. Ştefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele şi modele cele mai noi.*
Angajează perfecte lucrătoare.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR
Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul
„LA VULTUR"
Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.
Poftiţi dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

De inchiriat *un apartament de 3 camere, între care una foarte spaţioasă. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*
Strada Cuza Vodă 13

Biliard *aproape nou de vînzare, str. I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, cioceane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

MAȘINI DE OCAZIE

Instalații de gaz sărac

1 Buc. Fabricație Benz & Co. 50 Hl P.
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Werdau 50 H. P
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg A. G. 3 HP.
1 Buc. Fabricație Motorenfabrik Oberursel 16 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.

Motoare de Benzină

1 Buc. Fabricat Motorenfabrik Darmstadt 4 H. P. culcat

Motoare de Benzină Brută

1 Buc. Fabricat „Moenus" 10 H.P. în picioare.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Lanz normal 10 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 16 H. P.
1 Buc. Fabricat Lanz normal 25 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 40 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 60 H. P.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Fries Sohn Frankfurt a. M. 20—26 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Idem, Idem, 38 - 50 H. P.
1 Buc. fabricat Maschinenfabrik-Vogel, Offenbach 60—80 H.P. culcat.
1 Buc. Fabriccat Pokorny & Witterkiad 120—140 H.P. cu condensație culcat
1 Buc. Fabricat Gebr. Sulzer ventil Compound 250—300 H.P.

Cazane cu Aburi

de toate mărimile oferă din depozit. Corespondența preferabil în limba germană.

JOSEF ROSENAU, junior
Maschinenhandlung Frankfurt a/M

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Mousselte

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] a vindecă [illegible] Nevralgiile [illegible], Migrenele, Reumatismul, Gutatica, [illegible] și durerile [illegible] a [illegible] [illegible].

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la [illegible], la [illegible] ca s'[illegible] să se ia 3 hapuri [illegible] dimineața, [illegible] la prînz, și [illegible] la ceasul [illegible] seara. Dacă bolnavul [illegible] [illegible] 7 [illegible] [illegible], [illegible] 4 hapuri [illegible] [illegible] și: [illegible] dimineața, [illegible] la prînz, și [illegible] la cina, seara. [illegible] [illegible] la [illegible] mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, care se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 436 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casa de depuneri din București,
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scăderea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1713. Duminică 14 Octombrie 1912

Dictatura morală

Telegramele de azi dimineață ne-au anunțat victorii bulgărești și victorii sîrbești.

Aceste două țărișoare, a căror populație la un loc este mai mică de cît a noastră, au îndrăznit să pornească același răsboi pe care l'a pornit colosul de la nord în 1877 și au început-o chiar cu izbînde mai mari.

Ori care ar fi soarta finală a acestui războiu, aceste două popoare vor ieși mai mari din el. Este la dînsele un curent de entuziasm care arată o mare forță morală.

Cele nouă partide politice din Bulgaria cele patru din Serbia—și putem să adăugăm și pe cele patru din Grecia,—nici nu mai există, nimeni nu mai știe dacă trăesc.

N'a trecut prin mintea nici unui bulgar sau sîrb, că ar putea exista un răsboiu conservator sau radical, s'au mulțumit să aibă un răsboiu bulgăresc și sîrbesc.

Ne este rușine să mărturisim că la noi am auzit vorbindu-se că ar fi mai bine să avem un răsboi conservator mai bine de cît unul liberal, ca și cum răsboiul ar fi numai un pretext de decorații și nu cea mai mare, cea mai supremă victorie a idealului colectiv, asupra intereselor individului.

*

Și pentru ce am ajuns oare așa de jos astăzi față de vecinii noștri, în cît nu putem ajunge măcar să avem un guvern?

Am fi oare dintr'un aluat mai inferior?

Cine ne-ar putea oare disputa superioritatea noastră intelectuală? oare trerutul nostru este gol de înțelegerea obșcească, în vederea binelui general?

Dar toată istoria noastră de la 1848 pînă la 1866, nu este de cît marșul triumfal al unui palriotism arzător, curajos și dezinteresat!

Ne găsim în această stare, dar pricină că un grup de oameni lacomi de putere, s'au revoltat în potriva, verdictului suveranității naționale și au escaladat o guvernare pe care conștiinta publică le-a refuzat-o.

Pentru a continua această guvernare, au iventat răsboiul civil.

Din conversațiile de cafenea și-au însușit o acuzație de spoliație împotriva unui partid întreg, adică impotriva a jumatate din lumea politică de la noi și au aruncat ceea ce ei nmeau ferul roșu și care, în fond, nu era de cît torța incediară azvîrlită în conștiința națională.

*

Un om, mai ales, pe care natura îl înzestrase cu cele mai strălucite calități a le spiritului, pe care trecutul ni'l arăta ca pe un om cumpătat, liniștit și stăpîn pe sine, s'a făcut apostolul acestei cruciade, care dacă izbîndea—dacă se poate vorbi de izaîndă—ar fi fost sfășiarea complectă și definitivă, între acei cari conduc destinele acestei națiuni.

Acest om a fost învins, La înfrîngerea lui am luat și noi parte o parte mică și care ni se cuvenea pentru forțele noastre puse în serviciul patriei.

In definitiv acest om s'a retras și datoria noastră de inimă ne-ar fi dictat să nu ne amintim de cît de calitățile sale și de serviciile aduse țărei și să uităm greșala sa cea mare, pe care a ispășit'o într'un chip așa de tragic.

Și iată că „Epoca" ne poftește să acceptăm dictatura morală a d-lui Carp! Ea ne afirmă că d. Carp va fi „dictatorul" țărei și că noi, cari l'am combătut, l'am „rîdicat la direcțiunea tuturor partidelor". „Epoca" ne încredințează că nimeni în țara noastră, ebsolut nimeni, n'are astăzi situația d-lui Petre Carp". Tot „Epoca" ne arată că d. Carp a căzut „printr'o intrigă, o cabală sau **o dizgrație**" și aceasta pentru că „i s'a interzis dreptul de a guverna, tocmai cînd rîdicase cu mai multă energie stîndardul cinstei politice".

*

Momentul este prea grav, pentru ca să mai cercetăm contra cui este scris articolul din „Epoca".

Cuvîntul „disgrație" venit la întîmplare în vîrful peniței, ne-ar putea face să credem, că articolul se adresează altora de cît noi, de oare ce, cu toate că noi am putut să învingem pe d. Carp, totuși nu stă în puterea noastră să acordăm grații sau dizgrații.

Momentul este prea grav, pentru ca si, mai imităm exemplul acelor incorigibili care nu'și dau seamă că toată munca de civilazație pentru națiuni, ca și ori-ce muncă de educație pentru indivizi, este de a supune pasiunile sub jugul rațiunei.

Dar nu este nici un moment asa de grozav, în cît să ne facă să primim ca ideal moral ura și războiul civil.

Idealul pe care „Epoca" ni'l azvîrle, nu va fi nici odată al nostru și suntem siguri că nu va fi nici odată al națiunei romîne. Dictatura despre care ne vorbește „Epoca" nu se va exercita nici odată asupra noastră și dacă această dictatură s'ar încerca să se exerciteze asupra națiunei romîne, suntem siguri că aceasta și l'ar scutura de pe umeri cu o singură mișcare.

Articolul „Epocei" ca și întrunirea publică anunțată pentru Duminică, nici nu pot să servească pe domnul Carp. Actul șefului de eri al conservatorilor, avea în el oare care grandoare, avea ceva stakespearian. Comentariile n'ar face de cît să micșureze acest act și să'l claseze în seria de combinații politice. Ori, combinațiile sunt tot atît de lipsite de grandoare, cum sunt lipsite de putința unui succes final.

(La Roumanie)

L'argent émancipe

Adajiul, care ne slujește drept titlu la rîndurile ce urmează, își are obîrșia în veacul de mijloc al Europei:

O dată cu năvălirea numerarului din America descoperită de Columb și din Indiile cucerite de Clive, orașele medievale, îmbogățite peste măsură, au început să-și răscumpere dela regi și dela nobili libertatea, au început să se emancipeze prin mijlocirea banului,—de aici adagiul, *l'argent émancipe.*

D. Nollică Antonescu, carachiosul profesor de drept civil de la București, se află azi în situația burgurilor de la începutul veacului XVII.

Pentru d. Em. Antonescu descoperirea Americei și cucerirea Indiilor, datează de la 30 Decembrie 1911—data numirei d-lui Carp ca prim-miuistru.

Numerariul a năvălit din Argeș și din alte județe, în buzunările d-lui Antonescu, ca și cum măruntaiele minelor ar fi absorbit o uriașă doză de vomitive. Buzuarele d-lui Antonescu au luat funcția unor imense vase de . . . după apusul soarelui, și azi omul nostru, din avocat nevoit să debiteze anecdote caraghioase, în loc de știință juridică, e om cu vii și cu moșioară, de la un d. Popescu, numit de d. Antonescu în magistratură.

L'argent émancipe, **și de aceia ville și moșioara i-au dat d-lui Antonescu rangul de mare fruntaș în partidul de la putere. Emancipat cum le, d. Nollică Antonescu a protestat impotriva demisiei d-lui Carp, și va protesta și mîine, la o întrunire ce a convocat în sala „Dacia". Ca un amănunt mai mult, și ca o ilustrație mai mult că** *l'argent émancipe,***—d. Antonescu va plăti cu din banii viilor și a moșioarei, chiria sălei de întrunire.**

Hotărîrea Casației

Sermanele oficioase! prin cîte au trecut. Cînd Curtea de Casație a început judecata recursului în afacerea tramvaielor, foile guvernamentale aflaseră în chip sigur, că sentința e gata, pentru că ea fusese dinainte dictată Inaltei instanțe, de către cluburile celor două partide de opoziție.

Și Casația a judecat și a osîndit dedefinitiv regimul. Cum hotărîrea ei nu mai era atacabilă pe nici o cale, Inalta instanță n'a pus nici o grabă ca să-și motiveze și să redacteze sentința.

Ziarele oficioase au făcut Casației și din această împrejurare, un grav cap de acuzare. De unde pînă atunci, sentința era arătată ca ticluită cu anticipație, acum presa oficioasă, schimbîndu-și cu totul atitudinea, insinuia că membrii Casației n'au redactat hotărîrea pentru că nu sunt în stare s'o motiveze juridicește.

Iată însă acum, că hotărîrea atît de mult dorită de foile guvernamentale, a apărut. Ea nu conține mai mult de 65 pagini, și cunoscătorii cari au cetit-o, au rămas uimiți și încântați de limpezimea motivării și de erudițiunea juridică cheltuită cu așa de multă dărnicie de consilierii cari au redactat-o.

După calda dorință de a-o vedea redactată, s'ar fi crezut că ziarele guvernamentale așteaptă numai aparația hotărîrei, pentru a-o sfîșia, pentru a-o discuta și refuta juridicește.

Dar și aici deziluzie! Hotărîrea Casației a apărut, și ziarele guvernamentale nu numai că n'au discutat-o, dar nici măcar nu i-au anunțat redactarea.

Și acum, cînd presa guvernamentală a avut atîtea atitudini cînd e vorba numai de redactarea unei hotăriri, de ce ne am mira de campania ei furibundă, cînd a fost vorba de însuși fondul procesului.

Sistemul grecinist

Pe tustrelele pagine ale numărului său de eri ne înjură ziarul grecinist și după fie-care sudalmă ne întreba: „se poate face pace cu aseminea adversari?"

De ce profuziunea aceasta de injurii? Poate pentru a da dreptate statisticei judiciare, că la Moldova se înjură foarte mult doate din sistemul grecinist, ce consistă în manipularea unui vocabular special *Evenimentului.*

Nu. suntem înjurați, reînjurați și re-reînjurați fiind-că am anunțat chemarea la putere a partidului liberal. Dacă am fi anunțat venirea partidului nostru la putere, am fi înțeles desperarea grecinismului. Dar n'am făcut lucrul acesta—Atunci de ce desperarea?

Evenimentul vrea să rămîie la putere. Foarte bine și foarte comod și foarte natural pentru acea biată grupare care consideră puterea ca o țintă. Dar nu-și dau seama, nenorociții că un partid care n'are șef nu poate, nu trebue să stee la putere? Și dacă este așa, de ce supărarea că vin liberalii la putere? Partidul conservator a ajuns la culmea imposibilității de a putea guverna. In loc trebue să vie alt partid, noi am spus că partidul liberal—și dacă știrea noastră a putut provoca înjurii din partea ziarului grecinist, dovada este făcută că sistemul grecinist constă numai din a înjura.

Ziarul ar fi putut desminți, pur și simplu, informația noastru dar n'a avut pentru ce ne sudui. Cînd d. Grecianu s'a făcut, odată mai mult, eroul unei gafe absolut nepermise chiar și unui barbat de stat de greutatea d-sale, noi nu l'am înjurat.

Am rîs cu hohote — da! Ar fi putut rîde și de noi *Evenimentul*, dar, dezolat că nu va mai putea colaborarea gratuită a ipistaților, ziarul grecinist a rîs rîsul roș al învinsului.

Injurîndu-ne pe tustrele pagine, n'a neglijat să adauge veselul comentar: „Oare se poate încheia pace cinstită cu aseminea oameni?

In adevăr că nu,

Neutralitatea României

Ziarul turcesc *Ikoham* s'a văzut silit, să aducă o liniștire în spiritele populațiunei turcești, cu privire la atitudinea Romîniei.

Nici mai încape îndeială, că zvonurile despre pregătirile militare a Romîniei, au ajuns pînă în capitala turcă și au provocat o nelinişte legitimă. Zvonurile acestea se colportează mereu, și n'au căpătat o dezmințire formală.

In acelaș timp se vorbește fără întrerupere de mobilizare în Rusia. Aceste zvonuri merg departe. Se afirmă chiar, că Rusia ar îngrămădi forțe considerabile pe malul Prutului, frontaria naturală dintre Romînia și Rusia.

Se 'nțelege că populațiunea turcă se întreabă, care va fi atitudinea Romîniei. Și va păstra ea sau nu neutralitatea, va da ea concurs pentru a înfrînge populația din Balcani, sau poate va formula și dînsa oare-cari cereri de la Turcia.

Ziarul turcesc, a dat unica explicație, pe care a găsit-o în aceste momente: aceia că Romînia nu-și poate afirma neutralitatea, înainte ca Rusia să fi declarat pe a sa.

Se 'nțelege că toate aceste știri ce se colportează prin presa străină, au darul de a alarma și populația din regat.

Cu iuțeala fulgerului aceste știri se răspîndesc în toate straturile și provoacă nu numai o nedumerire generală. Ele produc o stagnațiune în viața noastră publică și economică.

Criza economică, care atinge în aceste momente o gravitate excepțională, a crescut încă. Aproape întreaga vieața economică este suspendată și fie-care parcă așteaptă vorba de salvare, ce nu mai vine.

Această situație nu se poate rezolvi, de cît prin sfîrșitul crizei politicei interne.

Acei cari se ocupă serios de criza economică, afirmă cu siguranță, că de îndată ce în fruntea țărei va veni un guvern de răspundere, o ameliorare în starea economică va urma imediat. Panica ce există azi va dispărea,—populația va recăpăta încredere în instituțiile țărei și liniștea se va restabili.

Aceiași încredere va veni și în chestia mare, ce preocupă azi toată lumea: atitudinea Romîniei în războiul balcano-turc.

Nu ne putem îndoi de patriotismul nimăruia.—Dar în fruntea țărei, în împrejurările actuale, se cere un guvern de oameni, care să-și asume întreaga răspundere, avînd și întreaga și necondiționata încredere a opiniei publice.

Și într'un caz și în celălalt, rezolvirea crizei interne, se impune cu o oră mai curînd.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Cosmopolis

Cine cetește „studiile" și statisticile" fantastice ale economistului plagiator — acesta e un nume propriu la noi căci nu se confundă cu nimeni altul — ar crede că, vre-o dată, capitala Moldovei a fost într'adevăr orașul uniform, ocupat exclusiv de o populațiune autoctonă, fără vr'un alt amestec, fără vre-o altă influență și afluență.

Acelor care ar înclina să creadă cuvîntul „maestrului" le recomandăm să cetească paginele lui Alecu Russo „tălmăcite" în „Viața Romînească" — ultimul număr — de excelentul prozator M. Sadoveanu. Vor ceti între altele în acel studiu,—intitulat: „Iași in 1840":

„Iașii este un monstruos amestec, de clădiri masive ori elegante, de palate și de magherniță împrejmuite de ogrăzi nemăsurate; pe uliiele lui furnică lucruri de la țară, lux îmbelșugat, echipagii repezi, livrele, toalete pariziane ori vieneze, zdrențe franco-moldave, fizionomii vesele, aspre, originale, felurit îmbrăcate, ca pentru un bal mascat. Populația lui de 60, 000 de suflete e tot așa de felurite ca și costumele și un observator de moravuri, stînd la o fereastră o jumătate de ceas, ar avea de observat destul, ca să „poată face cunoștință cu zece popoare" și să călătorească totodată în Franța, în Germania și Orient".

„Ici deosebești pe Ovreii cu antereul negru dintr'o stofă căre'a îi zice poporul „pielea-dracului" lipit pe trup, cu cușma blănită de osebite formr.

....Colo stă Armeanul, adevărat copil al leneșului Orient, grav și tăcut ca un Turc, cu picioarele încrucișate pe tarabă.

....Ici vezi pe lipoveni, vechi sectari pribegiți din Rusia. Sunt oameni înalți, salbatici la înfățișare; și-au pastrat îmbrăcămintea, adică o bluză în cadriluri coborînd peste niște pantaloni largi.

„.... Uite dincolo Neamțul, liniștit și meșter lucrînd conștiincios la perechea de ghete.... Pentru dînsul toți meșterii sunt *maria ta, înălțimea voastră,* ori *d. conte* și *domnul baron....*

Pe ici pe colo sunt sămănați mii de indivizi, Greci, Sîrbi, neamuri corcite, care sunt bacani, pitari, hangii ori mai curînd crîșmari—bucatari, mijlocitori, în luptă de moarte cu Ovreii care se amestecă în ori ce meșteșug, în haine bizare împrumutînd de la un popor comanacul, de la altul surtucul, de ici antereul pe pantaloni cu chingi.

In sfîrșitvin copiii *Faraonilor,* enigmaticii Egipteni, ori Bohemieni cum le zic Franțujii, *Țigani* pe moldovenește.

„... Cu căciula pe ureche, înalt și voinic, cu vorba deschisă, pitorească și energică, vine Daco-Romînul care a pastrat de la părinții lui daci îmbrăcămintea și de la Romani graiul.

Odihna orașului, belșugul prăvăliei el le desprețuește; lui îi trebue aer...

„....Neamurile acestea amestecate vorbesc fiecare în limba lor: rusește, nemțește, grecește, leșește ori alte idiome stîlcite și barbare ale tuturor limbilor și ale tuturor timpurilor. Boerii cei mai de sus au dat limbii franțuzești stăpînire în saloane și în corespondențele intime; de graiul moldovenesc se slujesc la tribunale și cu oamenii lor.

„.. Inchipuiți-vă acum amestecul tuturor acestor rase, popoare, caste, coloarea lor locală, cu costumele pestrițe, cu moravurile lor particulare, cu înfățișările foarte deosebite, într'o atingere zilnică, întîlnindu-se, salutîndu-se, pe uliți grămădindu-se într'o anti-cameră, strîngîndu-și mîna într'un salon, fără uimire și curiozitate..."

Mare scriitor și patriot ales, Alecu Russo admiră pitorescul priveliștei fără a se alarma.

Dar recetind paginele acele, ne dăm seama că în zilele noastre orașul este înfinit mai romînesc de cît atunci. Limbile sunt departe și a fi atît de variate, — chiar dacă se întimpină fenomenul pe atunci imposibil: un profesor strîmbîndu-se într'un jargon oriental, pe catedră, sub cuvînt că predă lecțiuni de... economie politică."

Rodion

Impresii și note din Basarabia

XIV.

Chișinăul.—Nu voiu căuta să descriu tîrgul Chișinăului, întru cît el e așa de aproape de Iași și ar trebui să fie văzut de cît mai mulți dintre noi. E un oraș modern, care merită să fie văzut și studiat de aproape.

Dacă Basarabia dela 1812 a rămas în sine așa cum a fost atunci la alipire, singurul oraș, care vorbește de creșterile venite după alipire, e Chișinăul. El datorește ființa și creșterea sa autorităților rusești și vieții rusești aduse în Basarabia. De aceia se și pare că Chișinăul e un oraș curat rusesc, unde elementul romînesc e în mare minoritate, umbrit, sfios și ascuns. Totul ce se arată în Chișinău e străin ori înstrăinat.

Aici rusismul a mers cel mai repede, căci cu o sută de ani, pe cînd Chișinăul era un tîrg mic din ținutul Lăpușnei, cu 7000 locuitori, azi el este un oraș cu 150,000 locuitori și prezintă ochiului călătorului de azi tot ce a putut naște și crește autoritățile rusești.

Chișinăul e un centru puternic de rusificare prin școlile, bisericile și presa sa; de aceia de acii din Chișinău se radiază acel aer de rusism pînă în cele mai îndepărtate sate ale noastre.

Chișinăul nou îți vorbește de rusificare și ca ori-ce tîrg nou totul e în prejurare, în formare. El stă în atîrnare de Odesa și întregul plan al noului Chișinău e planul Odesei: străzi drepte și bulevarduri, așa că în Chișinău nu te poți rătăci.

Il cunoșteam de acum 17 ani, cînd din trăsură, am văzut mai toată partea frumoasă a orașului. De această parte nu eram dornic nici acum, întru cît orașe mari, bulevarde, străzi drepte, magazii mari, e partea la fel a tuturor orașelor mari mai mult sau mai puțin.

In această parte Chișinăul bate Iașii, bate ori-ce oraș din țară; se apropie de București, aduce cu Cernăuții în centru. E oraș, e mișcare. e viață.

Pe mine mă interesa să cunosc Chișinăul vechiu ce vine pe coasta ce dă în apa Bâcului.

M'am sculat desdedimineața și la 6 eram în stradă, ca pe jos să văz tîrgul de-amănuntul. Am luat strada mare în lungul ei, am vizitat hala, care spune de mișcarea unui tîrg, de curățenia lui, de rostul gospodăriilor.

La d. Stambulov m'am ras și am stat de vorbă în timpul rasului de multe de toate cu un bărbier bulgar, ce grăește bine moldovenește și care trăește în tîrg rusesc.

Văzui *cladbiștea Malina*—cimitirul— și cum plouase din ajun, nu putui vedea decît mormintele din față. Notez mormîntul lui *Stefan Ghica* titularnoi soveatnic 1793—1853 April 13.

Aerul răcoros al dimineței, bogatele plantații pe străzi mă opriră în mai multe locuri să admir rînduiala uliților. Lumea începuse să mișune de dimineață și foarte multă lume de școlarițe. Eram la 18 August și se deschideau școlile, se dădeau corigerile. La ua colț de stradă văd o grupă: 2 domni și o fetiță. Ii întreb. Intîmplarea mă face să dau de un institutorde clasa I la o școală moldovenească confesională și cu ruda lui. Fetița era corijentă la limba rusască în cl. I-a secun-

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

dară și se pregătea să se ducă la corijeră. Moldovencei de ale noastre învăţarea limbei rusești îi era anevoioasă și pentru o viitoare preuteasă era prea multă trudă. Tînărul institutor cunoștea Iașii, unde are o soră studentă în medicină și din vorbă în vorbă ne-am trezit hăt la Sobor, bine înţeles obligîndu-mă ca la venirea sa la Iași să-i arăt școala noastră normală și să-i înlesnesc procurarea de cărţi românești de care are așa de mare nevoie.

Am intrat în *Sobor*, biserică monumentală. Un paraclisier arăta la o păreche tineri biserica; grăiau Moldovenește. Imi spusese că sînt de peste Nistru, cale de 2 ceasuri de la Dubăsar și că nu știu de loc rusește, că pe acolo sînt numai Moldoveni și că n'au nevoe de loc de rusește, că pot trăi în satul lor și fără rusască. Nu puţin m'a măgulit această mîndrie a neamului la doi ţărani tineri și gospodari cuprinși și apoi și nici sfioși, căci am stat de vorbă cu ei și nu le torsese pe limbă, mai ales muerii.

In sobor stau scrise pe lespede de marmoră și cu slove aurite numele cătorva Archiepiscopi.

— *Grigorie* mitropolitul Erinopolis și Vatopediului, născut la Efeș în 1769 Ianuar 23 și mort la 1840 Ianuar 3 la Chîșinău (Kionovis)—grecește și rusește) - peretele din stînga

— *Dimitrie* arhiepiscopul Chișinăului și al Hotinului, născut la 1772, uns ca Episcop la 1811, rădicat arhiepiscop la 1821, mort la 1844 August 4 (rusește), peretele din dreapta

— *Antonie* arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului din nirenie Alexie Șocotov; născut la 1800, Ianuarie 10, la Sveatogororod în Harcov; uns ca Episcop la 1858, Mart 17, la Iulie același an (1858) rîdicat la Mitropolit, mort la 1873, Mart 13 în Chișinău.

Soborul fu zidit în 1836, 2 ani după ce se croi planul noului tîrg.

Un parc colosal din jnr împrejur fac ca Soborul să apară în mod maestos, demn de a fi o catedrală pentru orice alt oraș și mai mare.

Pe portiţa din vale se intră în tîrgul vechiu și cea întăiu biserică de care dau e sf. Ilie. Biserica e zidită cătră 1806, și preutul fu așa de drăguţ că se oferi să-mi arate toate cărţile, odoarele, veștmintele, arhiva. Biserica n'are inscripţie, dar pare a fi fost o bisericuţă mai veche, după cum ne vorbesc unele note și pietre mormîntale.

In dosul bisericei spre altar e un stîlp de piatră, ce are scris această inscripţie: *„Acestu stîlpu lau | rădicatu robu | lui Dumnezeu Şte | fanu Nuoru pen | tru pomenirea | lui şi a părinţi | lor lui, diaconul | Nuoru, Mariă | Vasilie Maricămă | şi Acseniia. Ga | hiţa ce sau robit de | Tătari, vet. 1781 | msţa (luna) Mai 11 | “.*

Diaconul Nuor, Stefan Nuor, sunt străbunici de ai d-lui *Nour*, cunoscutul publicist și redactor la ziarul *Drug* din Chișinău.

— Alte pietre mormîntale în peretele din dreapta bisericei.

„Aici odihneș'e | răposată lui Dumnezău Solta | na soţăe dumi | sale Hagi Petcu | mumgiu, împre |ună cu fii săi | Constandin, I | leana, Nicolae | Maria, ci sau săvărşit la | anul 1817 | April 1.“

— Pe mormîntul lui Toma Stamate: „aici odihnești | ţărna boerului | moldovenesc | paharnicul Toma Stamati | ci sau săvărșit | la anul de la Hs. | 1817 Mai 7 | =ca un semn | de mulţumire | și vecinică | pomenire scumpului nostru | părinte. |

— Pe alt mormînt.

„Alăturea cu temelia acestui stălp spre răsărit odihnește fericita întru pomenire roaba lui Dumnezău Zmaranda soția căminarului Zamfirachi Ralli, care s'a săvîrșit Mercuri Maiu 19 la anul 1815“.

(în dos): „spre amiazăzi alături lîngă maica sa sau așezat și nevrăsnicul fiu Dumitrachi Ralli care sau săvărșit la 14 Octombre în anul 1815“.

Biserica are o bogată arhivă de cărţi. Notez cîteva din ele.

— *Leturghia*. Iași 1794 sub Iacob Stamati cuprinde notiţa aceasta: „această sfîntă carte anume leturghiarul | se închină sfîntei mănăstiri ce se cinstește | și să prăznuește hramul sf. prooroc | Ilie Tezviteanul, în tîrgu în Chișinău de noi | nevrednicii robii și mult păcătoșii | Erei Antonie, papaghii Ana | pentru sufletele noastre și | a părinţilor noștri, celor răposaţi | și ori care dintre preoţi | ar sluji sfintele taine să nu o ia să fie a sa | ci este dreaptă a sfintei bisărici a sfîntului Ilie,“ fără an.

— *Triod*, Neamţ 1846, dăruit de la mănăstirea Neamţului de dvorianinul C. Baltag 1854 Aug. 8.

— *Penticostar*, București 1800 cu nota: „această sfîntă carte ce să numește Penticostar lau cumpărat Toader Drăgan den sat *Apaciuc* și sau dat sfîntului Ilie, pentru ertarea păcatelor, săi fie veșnic pomenire, 1806, Iunie 12.“

— *Leturghiar* 1794 cu nota: „această sfîntă carte anume Leturghio este a preotului Gavril din satul Gura Galbenii și au cumpărat'o ca să fie de pomenire ficiorilor închinaţi de veci, și am însemnat ca să să știe că este dată feciorului celui mai mic, anume Stefan răposat. Aceasta am scris eu Ştefan dascal la anul de la Hristos 1795, Noembre 6.“

— Pe un disc „Constantin Ion Keșcu + Tarsiţa.“

— Pe o icoană a sf. arhanghel Mihail „major Vasilievici, Dehterev de la postul de Husari, 1810 Mart 2“.

— Aer vechiu grecesc.

— aer românesc 1811 Mai 20.

Biserica are o foarte bogată mitrică, care începe cu anii 1818, cînd dă 49 nume pe tot anul, iar în 1829 dă 75 de nume, semn de creștere a populaţiei Chișinăului.

Am căpătat și eu de la preut un teanc de peciuri de pe la 1810 încoace, care sunt ca și peciurile aflate de mine la Sf. Gheorghe Lozonski din Iași tot de pe la 1810.

De această biserică Sf. Ilie mă atrage ceva misterios. Pe cît îmi aduc aminte din gura mamei—nineia, coana Daliţa—fiind în popas spre Kiev în 1843 i s'a îmbolnăvit cel dintăiu copil—Irimia,—și l'a îngropat la Chișinău, dînd tribut pămîntului primul rod al dragostei, care îi mîna acum pe tată și pe mamă în tovărășie a 7 alţi gospodari tineri din Huși să se ducă să se închine la Pecersca Kievului, el care ca băet de 12—13 ani fusese dus la Ierusalim și făcut hagiu în apele Iordanului în ziua de 6 Ianuarie 1833.

Dar cu note și cu paranote eu nu mai eșiam de la Sf. Ilie. Părintele drăguţ și îndatoritor mă făcuse să uit că ceasul trece răpede, cînd ești ocupat și în grabă o luai spre Săborul vechiu, luînd călăuză pe clesiarhul bisericei, un băetan drăguţ și deștept.

Deci spre săborul Sf Arhanghel Mihail.

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

Colectă publică pentru „semi-luna otomană roșă“.—Mari minsori. —Firme insolvente.

Cernăuţi 12 Octombrie.—Consulul otoman din localitate, a lansat următorul apel în Bucovina și galiţia apelînd la generozitateă publică pentru „semi-luna roșă otomană“.

„In Balcani a izbucnit un război sîngeros. Ori cît ar fi conștiinţa omenească contra unui astfel de flagel al omenirei, actualmente se petrece în Balcani o îngrozitoare dramă a unui război crîncen, cu toate peripeţiile sfîșiitoare inerente lui.

Pămîntul, pe care se varsă șiroaie de sînge, e acoperit de mii de rîniţi, care nu pot muri și de mii de morţi părăsiţi care nu pot fi îngrijiţi cu cele eftine.

„Boli molipsitoare și desnădejdi cumplite sunt urmări triste ale luptelor războinice ce le îndură poporul otoman pentru cauza și existenţa sa dreaptă.

*

„Nu partea politică este aceea care interesează opinia publică locală, ci partea umanitară este aceea care ne silește să apelăm la inimile generoase care trăesc pe pămîntul austriac și care de sigur se cutremură de groază la strigătul disperat al celor căzuţi pe cîmpul de luptă striviţi de gloanţele și ghiulele.

„In actualul măcel Balcanic se află pionerii „semi-lunei roșii,“ care îndeplinesc aceiași misiune nobilă ca și „crucea roșie“ și ajută acolo unde nevoia și datoria omenească cere, cu cea mai mare scrupulozitate.

A se încuraja scopul umanitar al unei astfel pe societăţi este cea mai sfîntă datorie omenească.

„In condiţiuni financiare extrem de uriașe „semi-luna roșie“ își îndeplinește cu sfinţenie sacra-i datorie. dar cu toate sacrifiiciile ei enorme, îi este aproape imposibil să facă faţă nobilului scop din cauza restrînselor ei resurse.

„De aceea ne adresăm poporului bucovinean și galiţian cu cea mai umilă rugăminte, că în aceste momente de grea cumpănă pentru mii și mii de suflete, să se gîndească și la acei martiri care se sacrifică pentru patrie și drept cetăţenesc, ajutîndu i cu cîte o mică ofrandă materială și cît se poate de urgent, pentru a răsplăti astfel sacrificiul de sine.

Ori ce sumă, fie ea cît de mică, este de mare însemnătate. Deci, face-ţi-vă datoria umanitară!

„Ofrandele se vor adresa la biroul otoman din localitate.“

Apelul de mai sus este semnat de numeroase persoane distinse din localitate între cari figurează și cîţi-va romîni. Dintre aceștia notez pe deputaţii Constantin baron Hurmuzachi, dr. Euseb. Popovici, șeful partidului național-romîn, judele dr. Balmoș, notarul Blîndu etc. etc.

*

De eri noapte, cade asupra orașului nostru o ninsoare ca în toiul ernei. Astă seară s'a deslănţuit un viscol cumplit care a îngrozit populaţia nevoiașă.

Rapoartele judeţelor, sosite autorităţilor locale, anunţă că zapada este generală și că din causa viscolului de azi, numeroase drumuri au fost întroenite întrerupînd circulaţia vehiculelor.

Această iarnă prea timpurie va avea ca urmare o cumplită criză economică căci din cauza ultimelor ploi numeroase articole de hrană ca cartofe, sfecle, varză etc. n'au putut fi încă culese.

Viscolul s'a mai liniștit, dar zăpada continuă să cadă abundent.

*

Din causa actualului răsboi al statelor balcanice numeroase firme comerciale din Galiţia și-au anunţat insolvenţa care se ridică la zeci de milioane.

Numai azi s'au daclarat în stare de faliment o fabrică de scînduri și două de ferării a căror pasiv se ridică la 4 milioane.

După cum se vede, efectele economice ale actualului răsboi balcanic, vor fi resimţite de întreaga Europă.

Și încă tot nu se știe ce va aduce ziua de mîine.

Gama

Litere-Ştiinţe-Arte

Unde suntem pomeniţi.—Intr'un articol istorico-militar apărut în „Le Temps“ cu data de 21 Octombrie, autorul descrie pe larg împrejurările în care a avut loc dezastrul lui Napoleon în Rusia. Vorbind despre situaţia în Europa, scrie:

„..Din culmea șovăitoare a gloriei sale el caută un punct de reazăm. Merge pînă acolo, în cît se adresează lui Alexandru al Rusiei și-l roagă umilit: „Să împărţim!“ Impărţeala se impune, pentru că Europa o începuse dinainte. Primul act al lui Bernadotte, devenit rege al Suediei n'a fost de a se ralia cu Alexandru. Turcia l'a urmat îndată. *Trupele ruseşti din Valahia, devenite disponibile prin pacea de la Bucureşti*, s'au urcat de-a lungul Prutului, ele ameninţau acum linia de comunicaţie. Așa că, nordul și sudul apasă asupra Marei Armate, atît de straniu aventurată înspre Orient...«

*

A apărut „Noua Revistă Romînă“ de sub direcţiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd:

Noutăţi—Romînism, panslavism, bulgărism, naţionalism—Discuţiuni teoretice asupra cauzelor războiului balcanic,

Actuale — N. Durnowo, Rusia și războiul din Balcani.

Culturale—N. Em. Teohari, O nouă sinteză a vieţii.

Sociale—I. Costescu, Starea socială a Romînilor basarabeni.

Literatură—N. Davidescu, Bătrînul vagabond, poesie, A. Bertrand, Calul mort, (cu un desen de A. Maniu). Knut Hamsun, Strigoiul, (trad. din rusește de lt. Cezar Sfat).

Cronica teatrală, L. Cosma, „Marșul nupţial“ și Copil din flori“ de Henry Hataille.

Insemnări—Antimilitarismul—Tilcul unei șezători—Cercetări noui asupra bătrîneţii—Estetica nouă.

Revista revistelor—Aviaţiunea—Revista Generală a învăţămîntului—Convorbiri politice.

*

In locul vechilor programe teatrale odată cu deschiderea stagiunii dramatice se va vinde revista „Teatrul“ cu preţ foarte redus.

Va fi o adevărată publicaţiune artistico literară în 16 pagini.

*

Societatea pariziană Frédéric Chopin, a făcut un pelerinagiu la cimitirul Père-Lachaise, unde e înmormîntat autorul „Nocturnelor“.

Pelerinagiul a avut loc la 20 Octombrie st. n., zi de aniversare a morţii compozitorului.

*

Am pomenit într'o notiţă anterioară despre proectul întemeierii, la Paris, a unui „Colegiu al atleţilor.“

După detaliile ulterioare vedem că e vorba de un institut de educaţiune pentru toate chestiunile ce privesc educaţia fizică, fiziologia exerciţiilor și altele.

Se va construi în împrejurimile Parisului un Colegiu central care va avea anexe în provincie,—sucursale înfiinţate în acele provincii unde se găsesc alte condiţii de rasă: în Brelagne, în Lorena, în Ţeara basică etc.

*

Se anunţă că subscripţia naţională pentru aviaţia militară a atius suma de 5 milioane mărci.

Se speră că vinderea unei medalii de aviaţiune să mai aducă încă un milion mărci.

*

In cea din urmă a sa cronică teatrală Adolphe Brisson vorbind în „Le Temps“ de noul text al „Inconjurului“ scrie drept încheiere:

„In rezumat există doi Bernstein, Bernstein din „Marché“, „Rafale“, „Voleur“, Après-moi!—Scriitor impasibil și amoral al corupţiunilor și al josniciilor omenești, —Bernstein din „Détour“, Joujou, Bercail, l'Assaut, observator mai puţin aspru, mai puţin glacial, estet care are grija eleganţelor nuanţate... Un Bernstein al dramelor-pumni, al dramelor-expreos, un Bernstein al pieselor semi-realiste, semi-romantice, cari mișcă auditorul fără a-l violenta, fără a-i stoarce nervii..,.

„Vom ști într'o zi dacă acest Bernstein trebue să continue a lucra alăturea, în bună înţelegere, ori dacă unul e menit să piară. Și atunci, care este acel care va ucide pe eelalalt“.

*

Un raport extrem de curios a fost adresat ministerului de agricultură din Franţa de un inspector forestier cu ocazia deschiderei vînătoarei.

De cîţiva ani, în oare cari regiuni, vînătorii se plîngeau de raritatea vînatului. Cerespondentul ministerului căută cauzele acestui fapt și dintre ele găsi una ce îi atrase atenţia în mod deosebit.

El constată, în adevăr că prepeliţele și potîrnichile au părăsit regiunile în cari se găsesc aerodroamele, dar că acest vînat s'a reîntors încetul cu încetul după primele zboruri în aeroplan, convingîndu-se că aceste enorme păsări artificiale nu sunt păsări cari le-ar putea aduce vre-un rău.

Astfel la Buc ca și la Reims vînatul e azi tot atît de abundent ca și mai înainte.

*

Ne apropiem de anotimpul zăpezilor albe.

Un articol din „La Nature“ cetcetează fenomenul *zăpezii colorate*. Astfel s'a găsit zăpadă roșie, galbenă verzuie, neagră, albastră și brună violetă. Coloratura ei e datorită unor specii de alge sau altor organisme microscopice.—Toată această mică lume trăeste de minune în zăpadă, din pulberea pe care o aduce vîntul și în care se găsesc grăunţe de polen și alte vegetale.

*

Tulburării pe care o simt cei ce nu-s obișnuiţi să vorbească în fa.a unui public numeros— i s'a zis *agorafobie*. Ea e o infirmitate; și se datorește bulbului rachidian. Se manifestă prin palpitaţii, congestii cerebrale sau decongestii, transpiraţie, spasmuri ale membrelor și pierderea subită a memoriei.—D-rul *Pierre Bonnier*, a comunicat Societăţii franceze de biologie că a reușit să vindece complect agorafobia, înfluenţînd belbul cu pricina prin una sau mai multe cauterizări nazale.

*

In Anglia s'a format o societate „Montessori Society“ în scop de a răspîndi școlile întemeiate după sistemul zis „Montessori“ și răspîndit astăzi în Franţa, Elveţia, etc.

In ce consistă școala aceasta vor vedea cetitorii noștri pe larg într'un articol ce va apărea în ziar în cursul săptămînii,

*

— Am primit la redacţie No. 9 (an. V-lea) al *Ilustraţiunei romînă*, conţinînd între alte ilustraţiuni, splendide instantanee de la manevrele regale. Remarcăm deasemenea: M. S. Regele Carol, în uniformă de Feldmareșal al armatei rusești. Redacţia și Administraţia: str. Academiei 6.

*

Pentru cele 3 reprezentaţii de gală ce se vor da la Stuttgard cu „Ariadna la Naxos“, orchestra va cînta cu vechi instrumente, de origină italiană în valoare totală de 350.000 lei.

*

STRUNA ZILEI

NUME SIMBOLIC

Parchetul anchetează cazul lui Ion Surcică, autorul incendiului proprietăţii din...

Ştire.

Nou nu s'a 'ntîmplat nimica,
Adevăr e că'n tot locul
Unde 'ntîmpinăm surcica,
Ştim că e aproape... focul.

INFORMAŢII

Citim în *la Roumanie*:

Astăzi se fac sforţări pentru a se ajunge la constituirea unui guvern de colaborare între partidele conservator-democrat și conservator.

„Dacă d'intr'un eventual guvern de colaborare, va eşi sau nu o concentrare, este o chestiune pe care numai viitorul o va putea rezolva.

Eri a fost în Iași directorul fabricei de mobile Maple din Londra, predînd comenzile de mobile pentru noul palat de justiţie și pentru Jockey-Club.

De astăzi dimineaţă cade ninsoare abundentă în Iași. Dealurile din jurul orașului sunt acoperite de zăpadă ca în iarnă.

Din N. Revistă Romînă:

Răsboiul ce se desfășură astăzi în Balcani, este primul mare războiu care se sprijină pe ideea naţionalismului.

Răsboaiele, de pînă acum, au servit unificărei naţionalităţilor, dar ele n'au fost pornite și susţinute pe ideea naţionalismului. Astăzi, în Balcani, nervul sufletesc al războiului este naţionalismul. Bulgarii, Serbii, Grecii, Muntenegrenii se bat, nu pentru a-și dobîndi nn stat naţional unitar căci pe această îl au, ci pentru a servi ideii bulgărismul, elenismul, slavismului... In faţa acestor popoare stă îndîrjit islamismul; la spetele lor, gata să le ajute, stă panslavismul; într'o coastă, încă nedumerit ce atitudine să ia, stă romînismul... Peste tot, avîntul naţionalist domină și face să tacă toate celelalte interese politice.

Dinaintea naţionalizmului au dispărut interesele dinastiilor, interesele economice și chiar cele ale politicianismului. Naţiunile cer sînge, cum cereau altă dată zeii, fără să se îngrijească dacă prin aceasta păgubesc pe regi, pe negustorii de marfă sau pe negustorii de vorbe. Naţiunile vor să vadă mari; fie care mai mare de cît toate celelalte. Este timpul gigantismului în aspiraţiuni. O Bulgarie mare; o Serbie mare; o Grecie mare; un Muntenegru mare. Popoarele pe care, pînă mai ieri, europeanul cult trebuia să le caute cu lupa pe hărţile geografice, pentru ca să le găsească unde se adăpostesc, astă-zi și-au încălţat cizmele din basmu pentru a păși peste nouă ţări și peste nouă mări....

Pămîntul începe a fi prea mic și pentru pitici. Bulgărismul, ca să se realizeze trebue să treacă peste islamism. Elenismul, de asemenea trebue să treacă și peste islamism și peste bulgărism. Slavismul trebue să treacă peste romînism; iar romînismul peste bulgărism. In goana lor după ideal naţiunile trec unele peste altele, fie care dîndu-și dreptate sie-și și numai sie-și.

Poate, în definitiv, singura dreptate reală pe lume este aceea pe care și-e dă fiecare naţiune în parte.

Bulgărismul își are dreapta lui și numai a lui. Dreptatea unui naţionalizm în genere nu există.

Atunci dece Romînismul așteaptă dreptatea altora?

D. Dobreanu maestru de gimnastică la liceul din Bîrlad, a fost transferat pe ziua de 1 Octombrie 1912 la liceul Naţional și gimnaziile din Iași.

Cercul uniunei meseriașilor din localitate au anunţat două mari întruniri publice de protestare pentru zilele de 14 și 21 Octombrie.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE *Face și condiţiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

M. S. Regele se va sfătui astăzi şi mîine, la Bucureşti, cu fruntaşii politici asupra situaţiei.

După cum ni se comunică din Bucureşti, Coroana va cere şi părerea şefului partidului liberal, care va declara, că un guvern de colaborare al partidelor conservator şi conservator-democrat ar fi cel indicat să readucă lucrurile la starea normală.

In principiu un asemenea guvern a fost admis şi dacă chestiile de detaliu vor decurge fără dificultate, vom avea, Luni sau Marţi, format guvernul de colaborare şi corpurile legiuitoare vor fi dizolvate

La manifestaţia conservatoare ce va avea loc mîine în Capitală în onoarea d-lui P. P. Carp, au fost invitaţi să participe şi şefii organizaţiilor din provincie cu cît mai numeroase delegaţiuni, în care scop au fost lansate bilete de liber parcurs pe C. F.

Delegaţiunile se vor întruni mîine dimineaţă în localul clubului conservator de unde vor porni la domiciliul d-lui Carp, care va fi solicitat să iee parte la întrunirea ce urmează a avea loc dimineaţă—în afară de cea publică—la clubul conservator.

Din cauza reperaţiunilor ce se fac la Mitropolie, Moaştele Sf. Paraschiva, au fost scoase la biserica Sf. Neculai, de lîngă Palatul administrativ.

S'a oficiat cu acest prilej, obişnuitul serviciu religios, la cari au participat un foarte mare număr de preoţi.

La Comandamental corpului IV de armată, s'au terminat toate lucrările preliminare, în vederea unei eventuale mobilizări.

In acest caz, vor fi concentrate contigentele din urmă, începînd cu contigentul 1906.

Aflăm în ultimul moment că în urma unei întrevederi ce a avut loc ieri seara între domnii N. Filipescu şi Take Ionescu, iar astă-zi dimineaţă între domnii Titu Maiorescu şi Take Ionescu, s'a admis formarea unui guvern de colaborare conservator — conservator-democrat.

Domnul Maiorescu se va prezinta mîine Regelui şi i va propune această soluţie pentru lichidarea crizei. Coroana va accepta soluţia.

Noul minister va fi prezidat de d. Maiorescu, care va lua şi externele; restul ministerului se va compune din domnii: Take Ionescu, A. A. Badareu, C. G. Dissescu, N. Xenopol; N. Filipescu, Al. Marghiloman, Mişu Cantacuzino şi un general la război.

Corpurile legiuitoare vor fi disolvate şi alegerile generale vor începe din ziua de 4 Noembre.

Viitorul înregistrează demisia generalului Argentoianu, ministrul de război.

Domnul căpitan Leon Negruzzi, din regimentul 7 Cuza Vodă, a fost înaintat la gradul de maior în acelaş regiment.

Domnii căpitani I. Racoviţă, din regimentul 2 calaraşi şi C. Nuţescu, din regimentul 7, au fost mutaţi unul în locul celuilalt.

D-ra Elisabeta Andreescu a fost numită ajutoare de maestră de rufărie la şcoala profesională de fete din Iaşi.

Aseară, Vineri 12 Octombre, s'a ţinut în localul societăţei de medici şi naturalişti şedinţa ştiinţifică a societăţei, prezidată de d. dr. Bacaloglu, au luat parte d-nii d-ri Tănăsescu, Anghel, Vrînceanu, Imerwol, Ţaicu, Hortolomei, Mironescu şi Erbiceanu.

La ordinea de zi a fost:

Prezintarea de piesă şi discuţiuni asupra unui caz de explozie a inimei prin împuşcătură, prezintată de d. dr. Anghel.

In toată şoseaua Arcu nu există de cît o singură cişmea în piaţa Bădărău; de o săptămînă s'a luat manivela de la cişmea, aşa că locuitorii sunt nevoiţi a cumpara apa, de şi au cişmeaua lîngă ei.

Pe cînd se va pune manivela?

Turneul Renée Parny.—Tot ce ie elită tot ce ie doritor de a vedea arta pariziană aleasă în adevăratul înţăles al cuvîntului s'a dat întîlnire la reprezentaţiile marei artiste franceze **Renée Parny** care vine, cu o trupă de artişti de samă de la marele teatre parisiene şi va da la Teatrul Naţional din Iaşi numai două reprezentaţii.

Luni 22 Octombrie se va juca *L'Enfant de l'Amour* piesă în 4 acte d'Henry Bataille şi *Marţi 23 Octombrie, L'Aiglon* 6 acte de Edmond Rostand.

Biletele la agenţia „Thalia" Th. P. Maximovici care are meritul să ne procure cele mai superbe reprezentaţii în fie-care sezon.

Şcolare.—Pe ziua de 1 Octombre s'au creiat în oraşul Iaşi, 2 posturi noi de institutori, cari vor fi ca divizionare ai clasei I-a, pe lîngă şcoala de băeţi Nicolina şi şcoala de fete No. 2 „Regina Elisabeta".

Aceasta din cauză că mulţi copii înscrişi în clasa I-a, din lipsă de loc, erau ameninţaţi a rămînea fără învăţătură. In aceste posturi au fost transferate d-nele Emilia Mărgăritescu şi Paula Petrea.

— A fost transferată după cerere, pe 1 Oct. 1912, învăţătorul V. Mancaş de la Bătrînişti-Spiridoneşti, la Avereşti-Golani-Roman.

— Invăţătorul V. Rugină, de la şcoala Horgeşti (Bacău) a fost transferat la Spiridoneşti-Bătrînuşti (Roman).

— Invăţătorul I. Coteanu a fost transferat de la Roşiori—Roman, la Horgeşti—Bacău.

— D-ra Florica Chiriac institutoare la şcoala de fete Hărlău, se transferă pe ziua de 15 Oct. la şcoala de fete No. 4 Botoşani, în locul d-nei Elena Puiu, transferată la Iaşi. Pe aceiaşi zi d-ra Hagiescu trece ca suplinitoare la şcoala de fete No. 4 Botoşani, în locul ocupat de d-ra Chiriac.

— Pe 1 Octombre 1912 se transferă după cerere pe învăţătorul Gh. Beloiu de la şcoala Avereşti Golani, la şcoalaRuşi—Roşiori—Roman.

— D-ra Agripina Neiu a fost numită suplinitoare pe 15 Octombre 1912 la şcoala Hîrşoveni—Poeneşti jud. Vaslui.

De azi dimineaţă zăpada cade fără întrerupere în oraş şi în întreg judeţ.

In unele localităţi, zăpada e foarte abundentă.

Cu începere de mîine, administraţia comunală va aduce cîte 5 vagoane lemne de foc pe zi, care urmează să fie distribuite pe la şcoli.

Judiciare.— Desbaterile procesului pentru anularea testamentului defunctei Alexandrina colonel Rosnovanu au început ieri la secţia II a Curţii.

Continuarea a fost amînată la 29 Octombre.

— Domnul Sebastian Moruzzi a acţionat în judecată eforia spitalului „Caritatea" pentru a fi constrînsă să facă act de vînzare şi să cedeze terenul de sub pădurea Ruginoasa pe care şi l'a rezervat prin o transacţie încheiată, de acord cu actul de donaţie al principesei Moruzzi.

Procesul se judecă asta-zi la s. I-a a tribunalului.

— Recursul pentru anularea ordonanţei de adjudecare eliberat de s. III-a a trib. Iaşi adjudecătorului Grigorescu, în ce priveşte moara foastă Haier, se va judeca în ziua de 17 c. la s. II a Casaţiei.

Noul program de astă seară Sîmbătă al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Viligiatura la Ischl a împăratului Austriei, scene şi vederi după natură.

Crudă fatalitate, mare roman contimporan în două părţi de cinema. Desfăşurarea are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a artiştilor dramatici din străinătate.

Smintilă militar, scene foarte humoristice.

Lolotte sau infamul tutore, grandioasă dramă modernă din viaţa de toate zilele, toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinşi artişti dramatici ai teatrului regal din Roma. (Două acte mari).

Ai să mi-o plăteşti, scene comice.

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită. Program nou duminical:

Zîna Zînelor sau Pantoful fermecat (Cendrillon), 2 acte.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

Construirea unui pod de către armata franceză.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Luni 15 Octomb. cu:

Fiica artistului, mare romau contimporan (film parizian).

O idee a servitorului.—Pathé-Journal.

Sfidînd moartea! (film danez de artă). Rolul principal e interpretat de celebrul artist scandinav Psylander.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 13 Octombrie

Situaţia neschimbată în Balcani

Se aşteaptă lupta decisivă

Incunjurarea Adrianopolului

Mişcarea flotelor turcă şi greacă

Lupta de la Gribovo

Atena.—Generalul Iapunzakis, comunică din Arta, că armata turcă a încercat să surprindă armata greacă, însă a fost respinsă.

*

Atena.—In lupta de la Gribovo, turcii au fost respinşi cu mari perderi.

Grecii au avut un căpitan şi 13 soldaţi ucişi şi 40 soldaţi răniţi.

Turcii au avut 70 morţi.

Numeroşi turci au fost făcuţi prisionieri.

*

Sofia.—Aici au fost aduşi azi 300 prizioneri turci.

*

Sofia.—Un comunicat oficial spune că situaţia la Adrianopol, e neschimbată. Se aşteaptă lupta decisivă.

*

Sofia.—Cu privire la ultimile lupte, se comunică următoarele:

La Lorvci turcii au avut 300 morţi, 500 turci au fost făcuţi prizionieri.

La Tirkjali, bulgarii au cuocrit un depozit, cuprinzînd un milion de cartuşe.

*

Sofia—Aci se anunţă că un număr de vase turcesti, evalulază în faţa porturilor Varna, Burgos şi Sopopoli.

*

Constantinopol.—Ziarele turceşti ocupîndu-se de situaţia din Adrianopol, spun că bulgarii în dorinţa lor de a împresura armata turcă, înaintează pe două părţi.

Primul corp a trecut frontiera prin Buiuc Derbeln şi a intrat în contact cu armata turcească în zona Kirkilesei,

Al doilea corp de armată bulgară, s'a coborît prin zona Tundza, vrînd să impresoare partea de vest al Adrianopului.

Scopul armatei bulgăreşti, e că în unire cu armata sîrbească, să se scoboare spre a se întîlni cu armata muntenegreană şi grecească, care vine de la Elasora.

*

Sofia.—Ţarul Ferdinand a lansat un manifest, prin care laudă curajul soldaţilor, în lupta de la Kirkilesi.

*

Cetinge.—Prizonierii turci au mulţumit guvernului Muntenegran, pentru bunul tratament ce li se acordă.

*

Constantinopol.—Lîngă Adrianopol au fost arestaţi 25 bulgari, la care s'au găsit la ei bombe cu dinamită.

Bulgarii au fost arestaţi.

Constituirea noului guvern

Bucureşti.—In urma unei noi consfătuiri, între d-nii Maiorescu şi Take Ionescu, s'a stabilit un perfect acord, pentru colaborarea ambelor partide.

Faptul e considerat ca definitiv.

*

In noul guvern vor intra d-nii Titu Maiorescu, Take Ionescu, Al. A. Badareu, Nicu Filipescu, Alex. Marghiloman, C. Disescu, Mişu Cantacuzino şi N. Xenopol.

S'a căzut de acord, ca ministerul de rezboiu să fie încredinţat unui general.

*

In înţelegerea între ambele partide, se menţin condiţiunile stabilite în Mai.

*

Fie-care din partide, va dispune de un număr egal de prefecţi şi de locuri în ambele corpuri legiuitoare.

*

E probabil că d. G. Gr. Cantacuzino va fi ales preşedinte al Senatului, iar d. Cantacuzino-Paşcanu, preşedinte al Camerei.

*

Demnitatea de Primar al Capitalei, va fi încredinţată d-lui dr. Istrati, pînă la complecta lichidare a chestiunei tramvaiului.

In urmă Primăria Capitalei va fi probabil încredinţată d-lui Grigore Cantacuzino.

*

Se dă ca sigură numirea d-lui Moruzzi ca Prefect al capitalei.

*

Parlamentul va fi convocat şi dizolvat, îndată după depunerea jurămîntului noilor miniştri.

Noile alegeri se vor face până în trei septămîni.

*

D. Titus Maiorescu, se va prezinta azi M. S. Regelui, pentru a-i comunica rezultatul tratativelor şi a-i prezinta lista noului cabinet.

*

In urma stabilirei acordului între partide conservator şi partidul conservator democrat, întrunirea ce era să aibă loc mîne, ca manifestaţie de simpatie pentru domnul Carp a fost contramandată.

*

M. S. Regele va sta în Capitală pînă Marcuri sara, cînd se va întoarce la Sinaia.

Audienţă

Viena.—Imparatul Franţ Iosef, a primit azi în audienţă pe contele Berthold, care i-a raportat asupra călătorlei sale întaţia.

D. Ioan Lahovari în Capitală

Bucureşti.—D. Ioan Lahovari, Ministrul ţărei la Paris, a sosit în Capitală.

D-sa a lucrat azi cu domnul Maiorescu.

Vizita Marelui Duce Nicolae Nicolaevici

Bucureşti.—D. Şebecoff. Ministrul Rusiei la Bucureşti, a foăt primit azi în audienţă de M. S. Regele.

D. Şebecoff a înştiinţat pe Suveran, despre apropiata vizită a Marelui Duce Neculai Neculaevici.

Turcii recuceresc Kirkilesi

Carnagiul de la Comarova

Bucureşti.—In cercurile bine informate, se desminte ştirea despre concentrări ruseşti pe malul Prutului.

*

D. Sagoff, ministrul Bulgariei, a trecut azi prin Bucureşti, întorcîndu-se în Bulgaria.

*

Berlin.—Ziarul „Francfurter Zeitung" anunţă că turcii au recucerit Kirkilesi.

Stirea a fost confirmată de însuşi ministrul de răsboiu al Turciei.

Vestea a produs la Constantinopol un mare entuziasm-

*

Belgrad. — Amănunte asupra luptei de la Comarova, arată că a fost un carnagiu înspăimîntător.

Au căzut 2000 sîrbi şi 8000 turci.

Accidentul Principelui Ferdinand

Bucureşti.— Azi s'a răspîndit în Capitală ştirea despre un accident de automobil, ce s'ar fi întîmplat prinţului Ferdinand—şi a provocat o vie emoţie. Din fericire nu s'a întîmplat nimic grav.

Pe cînd Prinţul Ferdinand venea cu automobilul, de la Sinaia spre Bucureşti, în dreptul cantonului 28, automobilul s'a lovit de un stîlp telegrafic, ce căzuse.

Prinţul s'a ferit la timp şi a continuat drumul spre Bucureşti.

ROZA ABRAMOVICI

BERMAN BROCINER

LOGODIŢI

Iaşi

In locul ori-cărei alte înştiinţări

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iaşi:

EDIŢIA II-a din

Dicţionar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.

Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

10 lei lunar învaţă ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.

V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

De închiriat *4—5 odăi, în str. Buzdugan No. 10. A se aderesa la d. inginer* **Iene.**

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar d. **Marcu Iuster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

Cele mai frumoase varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.

Preţuri moderate

De Inchiriet

dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza".

In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.

De închiriet *3 odăi şi o bucătărie în strada Păcurari 49 bis (colţ cu str. Cişmeaua Păcurari), Apă, canal, lumină electrică, grădină; cea mai pitorească poziţie a oraşului.*

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curţei Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*

DORMITOARE

SUFRAGERII

SALOANE

BIROURI

Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Strada Anastasie Panu 43 —

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (CHI... FRANTA
L. VIOLET Successor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI
Telefon 3|63.—**Str. Smirdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA
Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

MAȘINI DE OCAZIE

Instalații de gaz sărac

1 Buc. Fabricație Benz & Co. 50 Hl P.
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Werdau 50 H. P
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg A. G. 30 HP.
1 Buc. Fabricație Motorenfabrik Oberursel 16 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.

Motoare de Benzină

1 Buc. Fabricat Motorenfabrik Darmstadt 4 H. P. culcat

Motoare de Benzină Brută

1 Buc. Fabricat „Moenus" 10 H.P. în picioare.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Lanz normal 10 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 16 H. P.
1 Buc. Fabricat Lanz normal 25 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 40 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 60 H. P.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Fries Sohn Frankfurt a. M. 20—26 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Idem, Idem, 38 - 50 H. P.
1 Buc. fabricat Maschinenfabrik-Vogel, Offenbach 60—80 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Pokorny & Witterkind 120—140 H.P. cu condensație culcat
1 Buc. Fabricat Gebr. Sulzer ventil Compound 250—300 H.P.

Cazane cu Aburi

de toate mărimile oferă din depozit. Corespondența preferabil în limba germană.

JOSEF ROSENAU, junior
Maschinenhandlung Frankfurt a/M

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiile cele mai grele de tămăcuit, Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și cronice* cari *resistă* tuturor celorlalte remedii

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate în masă. In ziua cea d'antîiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere : Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 554.389.154 64 | 100
lei 1,935,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 168
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1850

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1714. Marți 16 Octombrie 1912

Noul guvern

Avem un guvern conservator de colaborare. Il salutăm cu tot entusiazmul, fiind-că el pune capăt unor frămîntări, cari au turburat țara pînă în adînc.

Guvernul de colaborare readuce lucrurile la normal și dă speranță că el va fi însemnat odată începutul fericit al unei definitive închegări a partidului conservator.

Guvernul de astăzi reprezintă în totul ideia preconizată de ilustrul nostru șef local, d. Badareu, în discursul memorabil rostit de el, în lulie 1910, la Huși.

Spunea atunci d. Badareu: „cred că este de netolerat situațiunea, ca, în momentul cînd elementele conservatoare au ajuns la maximul de influență în opinia publică, să stee la minimul de influență guvernamentală".

Și mai departe:

De ce colaborare și nu fuzionare?

Suntem contra fuzionărei, nu numai pentru că acest cuvînt provoacă surîsul publicului, dar și pentru că a fost încercată de atîtea ori fără succes

Pentru fuziune trebue pregătite sufletele, dar aceasta cere timp îndelungat și anumite împrejurări favorabile. Imi aduc aminte cu groază de ultima fuziune. Acum trei ani cînd întîlneai pe stradă doi oameni politici care nu se salutau, puteai să-i clasezi cu cea mai mare siguranță sub eticheta: fuzionați.

Fuziunea este o tovărășie și de sentimente, pe cînd colaborarea este o tovărășie de rațiune, pe baza unei convențiuni cu anumite stipulațiuni.

Dar colaborarea este ea posibilă? Aceasta atîrnă de trezirea simțului politic în tabăra carpistă. Recunosc că lucrul este foarte greu.

Lucrul era foarte greu. Prin lupte sfîșietoare s'a ajuns însă la trezirea simțului politic și astăzi avem un guvern de colaborare, unul din cele mai tari pe care țara le-a avut vre-o dată.

Venit la cîrmă în situațiuni externe foarte grave, noul guvern are o chemare foarte dificilă, iar țara are toată încrederea, că astfel cum este format noul guvern, din elementele cele mai alese din ambele partide, greutățile vor fi înlăturate și noul guvern va fi de lungă durată și de fericită activitate.

Noul guvern este un triumf: el înseamnă începutul păcii generale, el arată, în zori, partidul conservator mare, tare, unit, stăpînul opiniei publice.

Inceputul de pace, prologul la desăvîrșirea idealului comun, s'a făcut fără să fie învingători, nici învinși.

Să trăiască noul guvern!

SEMILUNA ȘI CRUCEA

Nu se poate spune dacă numai nesiguranța situației noastre interne, din pricina frămîntărilor politice, sau dacă vre-un alt factor, propriu firei puțin războinice a Romînului, au făcut ca pînă acum conștiința publică să iee, relativ puțin, parte la conflictul violent ce a izbucnit în Balcani.

Dacă, însă, pînă acum nici lumea oficială n'a crezut că Romînia trebue să intervină în acest conflict, nici conștiința populară n'a găsit mobilul care s'o împingă să forțeze înțelepciunea oficială, însemnează că cumintele popor romînesc își menține judecata sănătoasă cu care a înțeles că o singură lună de rezboi poate strica 25 ani de pace rodnică.

Este, de sigur, ceva din firea poporului, care hotărește pornirea războinică și dacă o vorbă veche zice că doi Romîni cînd se întîlnesc la o berărie vorbesc despre... femei, pe cînd doi Bulgari la un pahar de bragă nu vorbesc de cît despre cucerirea Constantinopolului, apoi de sigur numai această pornire a făcut ca mozaicul balcanic să'și grămădească atît de mult unul într'altul elementele sale, în cît a trebuit să'și iasă din matcă.

Pentru aceea pretextul oprimărei populațiilor creștine din Turcia europeană și jalea postumă pentru virginitatea de mult istorică a tratatului din Berlin, nu sunt de cît fațada pompoasă de civilizație, în dărătul căreia popoarele setoase de cuceriri teritoriale, ascund instincte contrare ori-cărei civilizații.

Pentru ce popoarele balcanice n'au fost lovite de aceiași jale pentru Italienii cari se găsesc sub stăpînirea Austriei — ca să nu vorbim de cît de cei cari le sînt mai aproape—? Pentru ce civilizația și tratatele în numele cărora se vorbește astăzi, n'au reușit să îndulcească starea Polonilor desnaționalizați de Germani și Ruși sau a Romînilor oprimați de Unguri?

Răspunsul este aproape banal și nimeni nu ascunde că popoarele balcanice au pornit un război antipatic tuturor popoarelor europene și l'au pornit nu din dragostea civilizației, ci din credința slăbiciunei actuale a imperiului turcesc.

Dacă în originea sa, acest război nu merge în tovărășie cu civilizația, apoi în modul de a-l purta, cel puțin Bulgarii, au dat dovezi că civilizația comptează cea din urmă cînd e vorba de mijloacele de luptă. A vorbi în proclamația lor regală despre lupta crucei în potriva semilunei, este a întrebuința religia ca mobil de distrugere, ceea ce este negația ori-cărei civilizații. Este un război care pornit pe acest temei, seamănă ca lupta „de idei" a lui A. C. Cuza.

Dar și în cursul războiului conduita poporului turcesc, ori-care ar fi soarta armelor, inspiră nemăsurat mai multă simpatie, de cît aceia a gălăgioșilor săi adversari. Citiți telegramele din cele două cîmpuri opuse și veți vedea cîtă sobrietate în aprecierea luptelor, din partea Turcilor; cîtă cinste în anunțarea înfrîngerilor. Toate telegramele turcești arată starea adevărată a faptelor și nu ascund înfrîngerile, precum nu dau proporții de izbîndă, unui marș făcut fără luptă și fără primejdii.

Alături cu acestea, telegramele din lagărele aliaților, ne arată victorii din care unele sunt marșuri fără împotrivire, iar altele se desmint a doua zi. Zeci de mii de prizonieri se reduc la 2 ofițeri și 360 soldați.

Și cu toate acestea, ar fi mai natural să ne sosească mai exacte știrile vecinilor noștri, de cît acele din necunoscuta Turcie, despre care nu știm nici ce armată are pe cîmpul de luptă, nici nu ni se anunță telegrafic fiecare suire pe cal a fiecărui prinț moștenitor.

Corespondența gălăgioasă a popoarelor balcanice, ne face să ne gîndim fără voe, că tot războiul acesta, pornit de mărunțișul balcanic în contra bătrînului lor stăpîn, seamănă cu alaiul gălăgios, cu care un bătrîn infirm este condus pe ulițe, de către copiii de stradă, cari cred că bățul nu poate fi întrebuințat de infirm, de cît ca să se sprijine în el. Bătrînul nu ridică bățul de cît la poarta casei lui și atunci dispare tot rîsul și se împrăștie în toată fuga gălăgia.

Care va fi soarta acestui război și ce atitudine va lua Romînia față de conflictul balcanic?

Problema are două fețe, în raport cu cele două eventualități ale izbînzei de o parte, sau de cealaltă. Prin urmare numai după ce se va desemna posibilitatea încheierei războiului, se poate pune în discuție rolul nostru față cu rezultatul probabil. Neapărat că oamenii luminați cari sunt chemați să conducă destinele acestei țări, vor ști să privească din vreme aceste eventualități și suntem în drept să așteptăm de la patriotismul lor, ca Romînia să'și mențină rolul preponderent în cea ce va trebui să redevină comerțul balcanic.

Pînă atunci nu se poate prevede dacă actualul marș victorios al oștirilor aliate, este o înfrîngere a Turcilor, sau dacă bătrînul infirm va ridica bățul la pragul casei sale.

Ori cum, nu știu pentru ce noi Romînii ne îndreptăm mai curînd sufletele către stejarul bătrîn, care cade, după ce ne-a avut pe noi vreme îndelungată în ramurile sale, ca pe fructul cel mai de preț. Dacă din amintirea trecutului ștergem robia în care ne-a ținut și care era datorită slăbiciunei noastre; dacă privim astăzi sforțările uriașe ce le face spre lumina Occidentului, poporul care este ținut pe loc de religia și prejudecățile Orientului; dacă ne uităm la toate dovezile de civilizație, pe care în cursul acestui război ni le-a dat semiluna, față cu ambiția cotropitoare a crucei, în numele căreia se jertfesc astăzi zeci de mii de vieți, vom înțelege pentru ce noi Romînii înclinăm hotărît simpatia noastră către poporul turcesc.

Pentru acei cari au văzut Constantinopolul și au cunoscut poporul turcesc; pentru acei cari au simțit oglindindu-se, parcă, în sufletul acestui popor tot Soarele și toată liniștea Bosforului, rămîne în minte impresia că această liniște n'ar mai putea nici odată să iasă din sufletul turcesc și n'ar putea nici o dată primejdui dulcea armonie, în care trăesc, la umbra crucei, toate popoarele creștine care se înarmează mereu unele în contra altora.

Bosforul, în sufletul ori cui l'a văzut, nu se poate concepe de cît în cadrul de liniște îmbălsamată al grădinilor sale. Dacă într'o zi am vedea pe malurile sale, agitîndu-se cu larmă, în mirosul prafului de pușcă, toate spadele cotropitoare, pline de sîngele vărsat în numele crucei, ni s'ar părea că un barbar salbatec a profanat cu o mînă sacrilege, cel mai frumos tablou în muzeul nostru de liniște și de lumină.

De aceia nu putem vedea de cît cu inima strînsă nenorocirile care par a amenința în acest început de război, poporul turcesc, către care se îndreaptă toată simpatia noastră.

Doctor Ștefănescu-Galați

NOUL MINISTER

Eri au fost în audiență la Palat d-nii Titu Maiorescu, Take Ionescu și George Gr. Cantacuzino.

In urma acestor audiențe noul guvern s'a format precum urmează:

D. *Titu Maiorescu*, președinte al consiliului și ministru de externe.
D. *Take Ionescu*, ministru de interne.
D. *Al. Marghiloman*, ministru de finanțe.
D. *N. Filipescu*, ministru de domenii.
D. *C. G. Dissescu*, ministru al instrucțiunei publice și cultelor.
D. *Al. A. Badareu*, ministru al lucrărilor publice.
D. *Mihail G. Cantacuzino*, ministru al justiției.
D. *Nic. Xenopol*, ministru al industriei și comerțului.
D. general *C. Hârjeu*, ministru de rezboiu.

*

Numai d-nii Xenopol și general Hârjeu intră pentru prima dată în guvern.

D. Xenopol e unul dintre distinșii oameni politici ai țărei.

Cariera politică și-a început-o ca ziarist, continuîndu-și-o ca deputat și senator.

In tinerețe s'a distins și ca literat publicînd romanul „Brazi și putregai" care i-a atras multe laude.

In timpul din urmă d. Xenopol s'a ocupat mult cu chestiunile economice și de vre-o cinci ani publică revista „Mouvement economique", iar de 2 ani conduce cu d. Al. D. Xenopol, fratele d-sale, revista literară și critică „Țara Nouă".

D. N. Xenopol a ținut mai multe conferințe cu subiect economic la Viena.

D. general Hârjeu e cunoscut ca unul dintre cei mai distinși ofițeri generali pe cari îi posedă armata noastră.

E militar în toată puterea cuvîntului. Are studii cu privire la educația militară care au dat naștere la întinse discuții și au creat un curent puternic printre tinerii ofițeri.

S'a distins în deosebi la manevrele din anul trecut ca un bun tactician, fapt care i-a atras înaintarea la gradul de general de divizie și numirea la comanda corpului I de armată.

*

Noii miniștri au depus jurămînt ieri seara, ora 6, iar, astăzi, Luni, s'au prezintat la departamentele lor.

Spre Stambul!

Cauzele nimicirei trupelor turcești, nu se pot încă bine preciza.

Se vede însă că trupele turcești o duc lipsă de organizare, și că generalii nu sunt în stare a da într'o oră, ceia ce s'a neglijat ani de zile.

Se credea un moment, că retragerile trupelor ar avea de gînd cîștigarea de timp, pentru a aduna în interval trupe numeroase și a ține astfel piept adversarului. Dar s'a dovedit că lucrurile au cu totul o altă pricină, că retragerea trupelor turcești, e cauzată de decimarea lor de tunurile bulgare.

Militarii streini, cari urmăresc de aproape mersul răsboiului, spun că armata turcă sufere de multe lipsuri, de unitate în mișcări, dar mai ales un lucru se constată cu durere: *soldații turci sufăr de foame.*

Aceasta e plîngerea ce în general o formulează prizonierii turci. Și ori cît de mare ar fi entuziasmul lor, oricît de îndărjiți ar fi în luptă, însă cu stomahul gol nu poți birui.

Aceasta e constatarea ce o face presa străină și adaugă că peste tot locul faptul e primit cu mare emoțiune.

Tot mai sunt speranțe, că generalii turci, să-și incordeze puterile și să dea un asalt, care să li salveze vechea reputație și să scape Turcia de grozavul zăgaș, în care se găsește.

Dar părerile sunt pesimiste în această privință.

Credința generală e în învingerea armatei turcești. Nu va trece mult și Adrianopolul va fi în mîinile armatelor aliate.

Puterile vor interveni de astădată în mod energic, pentru a pune capăt acestui măcel.

Incă nu pare a fi venit momentul, pentru a se împărți Turcia și răsboiul se crede că va fi oprit la timp.

Teama însă e mare. Dacă statele balcanice nu vor asculta de sfatul diplomației,—sau nu vor fi încurajați pe sub mînă, atunci răsboiul balcanic va continua, și se va preface într'o conflagrațiune, cu consecinți incalculabile.

Diplomația caută a impedica aceasta.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

CELE DOUĂ APE

Este oare rîul Prutului într'adevăr apa cea mai îmbelșugată în amintiri, cea mai dătătoare de emoțiuni pentru locuitorii din dreapta lui,—din bogatele județe ale Romîniei basarabene?

Făcînd, în una din cronicele recente, psihologia momentului, spuneam că de acolo, de pe malurile Prutului, vin grijile, preocupările, temerile, în legătură cu evenimentele actuale; de acolo vin îndoelile chinuitoare ce se rezumă în veșnica întrebare: „*ce* s'a pus la cale oare în tăinuitele arhive diplomatice ale autocrației cotropitoare"?

Dar există o apă cu mult mai scumpă sufletelor romînești prin comoara de amintiri și de regrete ce evocă numele ei.

Este Nistrul,—hotarul „firesc" al Moldovei dinspre răsărit; hotarul la care se gîndea marele poet cînd scria:

De la Nistru pîn' la Tisa
Tot Romînul plînsu-mi s'a . . .

Cu ce acente mișcătoare amintea sfătosul nostru Ghibănescu rostul istoric și social al fluviului rusificat astăzi cu desăvîrșire, după cum rusificat în bună parte este și norodul „moldovenesc" de pe malurile lui:

„...Pe tot întinsul tău, mărețule Nistru, tu ai fost, ești și vei rămînea apă moldovenească. Ce e Nistrul pentru marea împărăție a Țarului tuturor Rușilor de cît o apă mai mult pe lîngă marile ape ale Rusiei?

Rusia are pe Volga, care a adus cu sine robia Țarismului timp de 200 de ani Tatarilor de la Cazani, Rusul are Donul, apă căzăceacă, are Niprul cu Chierul cel sfînt, mama gprodurilor rusești; are Neva cu lacurile sale mari și întinse ca niște mări; are Vistula crescută cu un mare și mîndru popor înghițit în pîntecele Țarismului; are Uralii, granițe de continente și izvor de aur și de argint.

Ce e Nistrul față de atîtea ape mari, cari spun așa de mult de trecutul Rușilor, de creșterea puterii lor, de răpunerile și învingerile lor! Cel mult poate vorbi Rușilor de o tradare de țară, de un secret de stat violat, de o șmicherie diplomatică; în fine de ceva care pune în proastă lumină toată vaza politicei moscovite față de noi și demască lumei că politica creștină dusă de Ruși contra Turcilor n'a urmărit alta de cît o răsluire de țară, acolo unde era un interes de aparat un popor creștin de către păgini.

Pagini nenumărate de istorie, torente de fapte și întîmplări vede și revede scriitorul în valurile, cînd limpezi, cînd tulburi, ale Nistrului:

„...Cîți voinici pe cai năzdrăvani n'au trecut în puterea nopții, ca și în faptul zilei, apele tale spumate pentru a duce și aduce stafete împărătești, hochiumuri sultănești, pașale, viziri și ulemale; seraschieri turcești, hani și mărzaci tătărești, hatmani căzăcești, rohmiștri și polcovnici leșești, vornici moldovenești, lume și iar lume. Rostogolitu-s'au în apele tale carete cu domni și voevozi tineri și undele tale scaldă și azi trupuri de domni, de boeri, de pani și jupani, de domnițe chiar.

Pe malul tău sting au curs șiroae de lacrimi din ochii întristați. Boeri pribegi își plîngeau pe malul tău sting răstrîștea caselor sale, viața robită a jupînesselor, cu coconii și jupănițele lor; de pe acelaș mal domni și boeri fugari își făceau cruce uitîndu-se îndărăpt că au scăpat de ascuțișul ferbinte al sabiei dușmanului lor! Cîte capete n'ar fi zburat, dacă tu, Nistrule, nu ai fi slujit de hotar între țări și noroade..."

Duioase și poetice accente, cari vor contribui—în vremile aceste de înviorare, să recheme în unele suflete sceptice—elanul și amorul propriu național.

Rodion

RĂZBOIUL

Nu-i chestie mai arzătoare în timpurile de față, de cît războiul. Războiul — cuvînt care evocă cel mai înspăimîntător dezastru — rămășiță a timpurilor vechi, barbare. Cîtă oroare! Cîte nenorociri sămănate prin familii! Cîte forțe viguroase sfărîmate! Ce mai de lacrimi! Ce mai durere!

Civilizația dată îndărăt cu un pas; progresul economic de asemenea; iar munca depusă de secoli spulberată în vînt! Or cît de folosită ar fi o națiune pe urma unui asemenea flagel, consțiințele imediate sunt groaznice.

Iar pornirea firei omenești spre rău și cruzime te-ar face pentru moment să desesperezi, și să pui la îndoială sosirea erei de bine și de pace, ce cu atîta sete se așteaptă.

Fie care din noi, a citit de sigur mai zilele trecute cruzimele ce s'au petrecut în Bulgaria, cînd niște Turci ar fi smuls inamicilor barba și mustățile cu carne cu tot.

Cu toate acestea citind manifestul generalismului armatei turcești, vedem la adversari nu numai pornire salbatecă ci și o notă mai umană, un accent sufletesc demn de timpurile nouă.

„Nu vărsați sîngele în mod sălbatec; cruțați viața locuitorilor fără arme! Nu fiți cruzi cu cei nevinovați și slabi, cu femeile, cu copii, cu prizonierii. Să cruțați bunurile și viața locuitorilor fără arme și să mai respectați monumentele religioase.

Iată vorbe care dovedesc conștiință umană și supunere unei fatalități ce nu se poate înlătura încă.

Se înțelege că diferendele dintre națiuni s'ar putea regula și în alt chip de cît prin masacre, groaznice vărsări de sînge.... acum în epoca noastră în care știința a mers așa de departe. Totuși lucrurile se petrec din potrivă de cît ar trebui.

Evenimentele ce se petrec acum în peninsula balcanică — evenimente ce s'ar putea să ieie o complicație și mai mare — ar putea să arăte unora — mai ales acelora care din fire sunt mai.... pesimiști — că omenire nu va deveni mai bună nici odată și că războiul va dăinui atîta vreme cît oamenii vor locui pămîntul; și că toate strădăuințele ce-și dau unii idealiști de a provoca o mișcare foarte pacifistă generală sunt zadarnice.

*

Nu mai vorbim de acei, care cred că războiul e nu numai neapărat și veșnic, dar că-i o binefacere, dacă nu cel puțin un rău necesar.

Cu toate acestea oamenii mai optimiști și cei mai în curent cu mersul o-

KALODONT.
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Représentant: Sam. Löbl, Bucureşti.

menirei nu pierd nădejdea în viitorul bun ce-l va avea umanitatea. Ei cred în binefacerile nediscutate ale științei și în fericita evoluare a naturei umane. Ei mai știu că civilizația își face drum, de și cîte-odată în zigzaguri — e prea adevărat — dar totuși ea înaintează. Istoria — cel mai bun învățător — ne arată destul de limpede cum au dispărut luptele civile — crîncene măceluri — odată cu formarea statelor mari.

Și deci neaparat că și luptele internaționale vor dispărea.

Iar cele ce se petrec acum, sunt numai niște triste reminiscențe atavice, inconștiente din timpurile primitive, cînd omul amenințat de adversari trebuia să se lupte ca să și asigure viața. Sentimentele lui fiind absolut egoistice, el găsea o adevărată plăcere în toate acele lupte.

Astă-zi însă, cînd sentimentele, viața afectivă a oamenilor a evoluat așa de mult, războiul apare ca ceva contra naturei, contra sentimentelor umane pe care o civilizație bătrînă a trebuit să le împlînte în inimă. Iar ceea ce vedem petrecîndu-se nu sunt de cît ultimele svîrcoliri ale barbariei învinsă în lupta cu civilizațiunea.

*

Ce ar putea însă ajuta omenirei ca să se înădușe cît mai mult sentimenrele de ură către celelalte națiuni și să se exalte, să se sădească ideile umanitare, ideile de dreptate și de bunătate?

Nimic altă decît educația și instrucția ce se dau în școală.

Căci la dreptul vorbind, pe ce se bazează oare sistemul nostru de educație patriotică, dacă nu pe răsboaele care le-a avut țara noastră? Bucățile de istorie, unele poezii, ce sunt decît apologii ale luptelor și peripețiilor crîncene ce au avut loc între popoare? Tablourile date pela școli ca material didactic, ce reprezintă? Sînge varsat, oameni morți, capete, mîni, picioare răslețe, cai sdrobind cadavre omenești etc... Iar în clasa a II-a primară, cînd se vorbește despre faimoasa legendă a lui Ștefan cel Mare și Dumcrava Roșie, ce lecție, ce exemplu crud de barbaria și asprimea inimei omenești. De bună seamă că bieții copilași n'ar pierde nimic, dacă n'ar cunoaște această bravură a poporului romîn. Din potrivă ar cîștiga. Căci prin cunoașterea numitei legende; inima lor se înăspreste auzind de atîtea ori aceste fapte oribile: oameni puși la jug și rămași morți pe brazdă de osteneală, foame și bătae!

Dacă cei însărcinați cu supravegherea mersului instrucției, ar cugeta mai adînc asupra hranei snfletești ce se dă viitorilor cetățeni, atunci programele noastre cît și tonul prelegerilor sentențioase, grave, ale dascalilor noștri, s'ar schimba mult. După cît știm fiecare din cele ce am învățat și noi în școală, cît și din discuțiile cu colegii noștri, dacă putem vedea lucrurile și în alt chip,—și mai ales dacă vrem să mărturisim fără ipocrizie—desvoltarea sentimentelor umane e lăsată la o parte.

Ezaltăm bravurile răsboaielor înflăcărînd mintea crudă a copiilor, dar nu căutam a sădi în inima lor și puțin spirit critic. Nu punem înainte de ori ce principiile de dreptate și umanitate.

Autoritățile superioare rămîn încîntate cînd un copil istorisește cît mai bine cruzimile și barbariile invingătorilor și rămîn surprinși și deziluzionați de încapacitatea și nedestoinicia unui dascăl, ai cărui copii n'ar cunoaște în destul mersul și grozăviile unui răsboiu.

Maria C. Buțureanu.

Remediarea situațiunii actuale

Acei care negaseră existența unei crize economice în primele zile ale conflictului Statelor balcanice cu Turcia, au trebuit să se convingă repede că fuseseră prea optimiști. Cum am mai spus: elemente de criză nu existau; totuși împrejurările au dat pieței noastre o înfățișare critică, Cînd băncile refuză de a mai acorda credite pînă și clienților celor mai solvabili, ce poate însemna aceasta dacă nu criză în toată puterea cuvîntului? Că instituțiunile noastre financiare au mers prea departe cu această bruscă întrerupere a creditului, se reeunoaște astăzi pînă și de către conducătorii acestor bănci. Căci rărirea numărului pe piață din pricina imposibilității vremelnice de a exporta cerealele noastre era un fenomen trecător. Numai dacă nu am fi avut ce vinde, se putea naște teama că lipsa banilor circulatori va fi de mai lungă durată.

Nu putem aprecia dacă băncile noastre au recurs la tăierea creditelor sub presiunea unor alți factori decizivi în materie, sau dacă au procedat așa numai dintr' un exces de prudență. Fapt este că neîncrederea lor în solvabilitatea pieței a produs o sumă de neajunsuri de tot felul. Ni s'a povestit, între multe altele, un caz demn de a fi înregistrat.—Un mare agricultor, cu avere respectabilă și de solvabilitate neîndoioasă, trata cumpărarea unei moșii vecină de a sa și fiind-că mai avea nevee de o sumă spre a plăti prețul de cumpărare, convine cu o bancă mare din București ca să i avanseze 300,000 lei contra obicinuitelor garanții. Bazat pe această convenție, agricultorul în chestiune cumpără moșia și dă arvună, rămînînd ca restul prețului să fie vărsat la facerea actelor. Tocmai atunci însă intervine criza și banca angajată a vărsa suma de 300,000 lei refuză să se mai ție de cuvînt. Vă închipuiți situația cumpărătorului: el riscă să piarză arvuna.

Situații din acestea, unele și mai grave, s'au produs în ultimul timp cu miile. Dar ele au avut și un ecou urît; cererea de moratoriu general formulată de cîți-va mici negustori de băuturi spirtoase. Pretențiunea aceasta, venită de la clasa cea mai puțin interesantă și cea mai puțin demnă de compătimit a comerțului nostru, a fost repede stigmatizată: nu numai fruntașii finanței și ai comerțului au combătut-o ca inopinată și inopturnă, dar și Camera de comerț și industrie din București, întrunită în ședință plenară, a înfierat-o ca „necugetată și neîntemeiată"

In acelaș timp camera de comerț nu a putut ascunde că în țară domnește o jenă datorită în parte războiului, în altă parte împedicării exportului de cereale. In rezoluțiunea ei, organul reprezentativ al industriei și comerțului a mai hotărît să intervină pe lîngă guvern pentru a găsi mijloacele cele mai nimerite și mai repezi pentru a face să se reînceapă cît mai curînd posibil exportul cerealelor noastre, cari astă-zi stau în magazii, docuri, gări și porturi și a face ca acest export să nu mai întîmpine nici o piedică.

Avem aci mărturisirea Camerei de comerț din București, că situația economică a țării depinde numai de agricultură și ne mărgenim a constata aceasta, Camera de comerț din Iași, care s'a întrunit spre a discuta asupra situației economice, a mers și mai departe în constatările ei și, de comun acord cu banchetii, comercianții și industriașii convocați ad-hoc, a formulat dezideratele următoare:

1) A se interveni la ministerul de comerț pentru ca să se facă demersurile necesare pe lîngă Banca Națională ca aceasta să acorde avansuri asupra grînelor depozitate.

2) Să se intervie pe lîngă guvern ca să se dea un comunicat prin „Monitorul Oficial", arătîndu-se în mod oficial situația financiară a Romîniei în momentul de față.

Prin acest comunicat va dispare cu siguranță panica neîntemeiată ce domnește.

3) Camera de comerț să intervină arătînd tuturor Camerelor de comerț din străinătate, caselor financiare și fabricelor străine că în Romînia nu există de fapt nici o criză și că nu poate fi vorba de nici o teamă.

Se va arăta că este vorba de o mică jenă trecătoare care își are cauza în primul rînd în întîrzierea exportului de grîne.

Dar nici agricultorii nu au rămas impasibili față de situațiunea creiată prin restrîngerea excesivă a creditelor. In ziua de 6 cor. președinții Sindicatelor agricole din țară au răspuns unei convocări a Uniunei centrale a Sindicatelor agricole, și, după o amănunțită discuțiune au luat rezoluțiunea următoare:

1. Se însărcinează d-nii D. Seceleanu, președintele Uniunei centrale a Sindicatelor agricole, Berceanu și Enacovici să intervie pe lîngă guvern și Banca Națională ca să ajute Băncile Sindicatelor agricole pentru a face față jenei financiare a agricultorilor.

2. Se admite principiul că Sindicatele agricole să-și facă furniturile prin mijlocirea Sindicatului agricol al județului Brăila. Se numește o comisiune compusă din d-nii Dimitriu, M. Ionescu și I. P. Medigreceanu, care să studieze chestia.

3. Se admite ținerea unui Congres al Sindicatelor agricole în luna Februarie 1903.

Punctul întâi din această rezoluțiune e referitor la însemnata chestiune ce am tratat în articolul acesta și a cărei deslegare se impune cu atît mai urgent, cu cît toată lumea e unanimă a recunoește că trebue să se facă ceva spre a se pune capăt crizei — sau jenei — ce stînjenește acum pe toată lumea: pe agricultori, comercianți și industriași. Și toate remediile propuse atît de către Camerele de comerț, cît și de către președinții Sindicatelor agricole sunt demne de ținut în seamă și ar da rezultate bune. Dar cu o condiție: ca să se grăbească punerea lor în practică. Căci întîrzierile ar fi fatale.

Rom. Agr.

Litere-Științe-Arte

Decorurile noue. — In fața unui mic număr de invitați—artiști și publiciști—s'a făcut aseară recepțiunea noilor decoruri ale teatrului național.

Se știe că direcția teatrului, în dorința de a renova vechile decoruri ori de a le înlocui, a afectat o însemnată sumă a excedentului trecutei stagiuni pentru complectarea decorurilor,—și a făcut lucrul acesta cu aprobarea societarilor cari au renunțat la avantagiile materiale ce ar fi putut trage din însemnatul excedent.

Excelentul scenograf Alexandrescu a primit artistica însărcinare de care s'a achitat cu o competință și cu un zel cari fac cinste specialistului. Restrînsul public a putut vedea, aseară, desfășurîndu-se o serie numeroasă de decoruri cari vor înlesni montarea unor spectacole cu mult mai atrăgătoare, sau chiar mai pretențioase.

Unele panouri, purtînd desemuri artistice, peisagii minunate, au fost cu deosebire aplaudate. De asemenea au plăcut foarte mult copacii, florile, pajistele—toate executate în culori de un realism încîntător.

Dar publicul mare va putea să prețuiască lucrările aceste în serile de spectacole, văzîndu-le ajutate de o lumină mai intensă și imbinîndu-se cu acțiunea de pe scenă: iluzia va fi deplină.

Intențiunea direcțiunei, munca regisoratului, abilitatea artistului decorator sunt de-o potrivă lăudabile. Rămîne numai să le răsplătească... spectatorii după merit.

R.

*

Dumineca în matineu se va juca pentru a doua oară „Scrisoarea pierdută".

Joia viitoare—25 Octombrie—se va juca „De-ale Carnavalului" încheindu-se astfel săptămîna Caragiale.

*

Criticul René Doumic de la „Revue des Deux Mondes" a întreprins organizarea unor conferințe-confesiuni, anume. A cerut unora dintre scriitorii celebri să povestească înaintea unui auditoriu de invitați, cum au debutat în literatură.

Au promis primele conferințe Jules Lemaître, Maurice Donnay, Alfred Capus și alții.

*

Nimic mai de actualitate, în momentele de față, cu budgetele militare.

Noi, Romînii, cheltuim 15 la sută din buget pentru oștire, Italia, Spania cheltuesc 16 la sută, Rusia 16 și un sfert la sută, Franța 21 la s., Bulgaria 22 la s. Serbia 22 jum. la s., și se pregătesc mereu în toate țările sacrificii extraordinare pentru armată, pentru marină, pentru aviațiunea militară.

*

Vineri seara a avut loc mult așteptatul spectacol—pentru deschiderea micului teatru al Curții—cu „Ariana la Naxos" de Strauss și Hoffmannsthal.

Cerșurile literare și artistice franceze nu se arată de loc încîntate de ideea compozitorului și libretistului francez de a preface piesa lui Moliere „Le Bourgeois gentilhomme" în operă, chiar dacă autorii declară că n'au jertfit nimic din opera lui Molière și cu „toate costisitoarele preparative făcute pentru montarea lucrării.

Vom vedea părerile criticei *după* reprezentație.

*

Academia de medicină din Paris și-a dat avizul în contra declarațiunit obligatorii a tuberculozei, din cauza dificultăților ce ar crea medicilor practici și familiilor.

Dezinfectarea obligatorie, în cazuri de deces, sau chiar în cazuri de schimbări de domiciliu a bolnavilor, s'a cerut ca fiind posibilă și necesară.

*

A murit în Florența sculptorul Frederic Beer, de origine austriac, autor al multor statui publice, ridicate în Viena, Budapesta și aiurea.

Era naturalizat francez.

*

Comedia franceză a reprezentat Sîmbăta seara noua piesă a lui Paul Hervieu „Bagatelle".

Celebrul scriitor dramatic lucrează mai de mult timp și la o altă dramă „Le Masculin".

*

STRUNA ZILEI

EFECT ȘI CAUZĂ

Soarta Impărăției Otomane pare foarte îndoielnică și întunecoasă...

Ziarele

Pe alți soarele-i desfată
Par'că n'ar mai fi s'apună,
Turcia e luminată
De o biată... Semilună.

INFORMAȚII

:: **Conferințele preoțești.**—Preoții din județul și orașul Iași, săptămîna aceasta, ca și în săptămînele corresponzetoare în cei 3 ani trecuți, sunt strînși, împărțiți în 2 serii, pentru conferințele generale. Anul acesta sunt de tratat 2 subiecte. 1). Preotul cu familia și gospodăria lui ca pildă pentru păstoriți. 2). Catehizarea ca mijloc pastoral pentru educația și luminarea poporului.

Discuția subiectului întâi este de folos mai ales, pentru îndrumarea tineretului din cler. Asupra populației muncitoare din orașe, dar mai ales asupra țărănimei felul de purtare a preotului și familiei sale are mare influență.

Importanța discuției subiectului al doilea este foarte mare. Este un adevăr constatat că nu e instrucție religioasă nici la orașe, nici la sate. In păturile culte indiferentism religios, la muncitorime fel de fel de idei și chiar de secte periculoase pentru societate și neam. Țărănimea e religioasă, dar nu cunoaștepricipiile religioase. Crede și își face practicile religioase, că așa a apucat din părinți. Ține practice, vătămătoare lui, ca serbătorile păgânești și altele. Catehizarea (învățarea) poporului de sate și orașe a principiilor sublime a învățăturii creștine este necesară.

Biserica în vechime la Romîni a fost păstrătoarea naționalității și educatoarea poporului. La prefacerea țării pentru viața modernă, biserica a stagnat și nu și-a continuat rolul din lipsa unei instrucții solide a clerului. De aici în cîteva părți elita a înclinat către catolicism, de aici starea religioasă din sate și orașe.

Influența educatoare a bisericii trebuia iarăși revenită și de aici o minte genială a romînilor a dat legea din 1894, care a dat cel mai mare ajutor bisericii. Legea din 1894, dacă a remas să fie modificată în ce privește partea materială a susținerii clerului, a rădicat însă starea culturală.

Tineri cu 8 clase secundare și cu cultură academică au luat educația religioasă în multe sate îndepărtate.

De aici năzuința clerului pentru conferințe, unde să discuta cum trebuie să se poarte ei în mijlocul poporului, pentru a se ajunge la rîdicarea materială și mai ales culturală și morală.

Sămînța conferințelor pastorale a fost aruncată cu legea din 1894 și abea acum 4 ani cu venirea I. P. S. S. dr. Pimen ca Mitropolit, și preoțimea Moldovei, după ce rîdicase glasuri și din sinul ei pentru necesitatea conferințelor pastorale, au ajuns să aibă ea conferințe generală anuale și de cercuri, pe județe

*

Anul acesta ca delegați cu Chiriarhii pentru prezidarea conferințelor sunt preoții: Dr. Sandovici și Const. Constantinescu.

*

La ora 9 dimineață se face în sala corului mitropolitan, unde au loc ședințele, Te-Deum și apoi Păr. Protoereu de Iași, în cîte-va cuvinte, prin sfaturi și îndemnuri date preoților, deschide ședința. Se face apelul și să constată lipsa multor preoți, mai ales rurali.

Sunt aleși în birou preoții Dinescu și Andrieș.

Au eșit la sorți pentru a vorbi:

Diaconul Olteanu, Pr. M. Mihailescu, Pr. Bombea și Bogdan—Romănești, e desemnat apoi a vorbi și Pr. Zimnescu—Copou. La teza a II-a au eșit la sorți, Pr. Simionescu, Parfenie, Leonte și Dinescu.

Preot I. A. Parfenie
Brăești—Iași

:: Consiliul județian s'a întrunit azi, sub președinția d-lui Leon Gatoski.

Biroul s'a instituit, întocmai ca cel din anul trecut.

S'au aprobat diferite credite și s'a numit o comisiune de verificare al compturilor din anul 1911—1912.

:: Direcțiunea generală a serviciului sanitar, a cerut serviciului sanitar local, un tablou de toate fabricele și stabilimentele comerciale, din localitate.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI:
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

:: In cursul ultimei septămîni nu s'a mai constatat în oraș nici un cas nou de febră tifoidă.

:: De la 8—15 a lunei, s'a constatat în oraș 1 cas nou de scarlatină și 5 de anghină difterică.

:: **Școalele Medii de băeți.**—Se aduce la cunoștința tuturor părinților, că onor. Minister al Instrucțiunei Publice a înființat Școala *Medie de Băeți* in localul școalei primare „V. Adamachi" din Iași.

Absolvenții acestei școale vor intra în diversele școale speciale.

Condițiunile de admitere: a) să fie romîni, a) să aibă certificat de absolvire cursului primar. c) Actul de naștere, d) actul de vaccină.

Inscriierile se fac în orice zi de la 9—12 și de la 2—4 la Școala „V. Adamache".

:: Pe ziua de 4 Noembrie d. Armășescu noul șef al gărei Iași își va lua serviciul în primire.

:: D. Mihai Comoniță a fost mutat de la administrația financiară din R.-Vîlcei la ad-ția locală ca sub-șef de secție în locul d-lui Duduica mutat la Constanța.

:: D-nii C. Sighinescu și Erladescu impegați augziliari pe lîngă adm-ția financiară din localitate au fost înaintați de la cl. II la cl. I.

:: Printre elevele scoalei Reuniunea Femeelor romîne, s'a constatat un caz de scarlatină.

Serviciul sanitar a luat cuvenitele măsuri, pentru a împedeca lățirea boalei.

:: Accident mortal.

D-na Susana Vechsler fiind calcată în str. Păcurari, de un camion, s'a ales cu contuziuni grave și a sucombat.

S'a ordonat autopsirea cadavrului.

:: Mîne seară, Marți, ora 8, are loc ședința plenară la clubul conservator din Iași.

:: D. Const. Cumbari imp. cl. I avansat taxator cl. III, mutat vama Burdujeni.

D. Al. Babic, agent cl. I, avansat imp. cl. I, pe loc.

:: La prefectura de județ a avut loc astăzi licitația pentru darea în exploatare a următoarelor păduri: Trușești-Cărbunești și Bucecea din Jud. Botoșani; Coarnele Caprei, Cestuleni și Măcărești din Jud. Iași, Ostrovul și Luca Armașu din Jud. Dorohoi.

Interesant este că de unde se prezintau de obicei la aseminea licitații cîte 10—20 de concurenți astăzi nu s'a prezintat nici unul.

:: Aseară s'a declarat în str. Negri un început de incendiu, pompierii l'au localizat în scurt timp.

:: D. General Rașcu comandantul diviziei a 8-ta a sosit în localitate pentru a asista tirul de răsboi al infanteriei, Din cauza timpului rău s'a mărginit a inspecta numai ofițerii regimentului 13.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale
Doctor A. Ratianu
Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva
— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —
Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

:: *Opinia* a adresat d-lui A. A. Badareu telegrama ce urmează:

In momentul cînd activitatea d-voastră politică este încununată de un succes strălucit, vă trimetem salutul nostru entuziast si vă asigurăm de dragostea şi de votomentul nostru.

:: **Noul guvern.**—*La ora 6 jum. p. m. ieri seara, a avut loc jurămîntul miniştrilor din noul guvern înaintea M. Sale. A lipsit ministrul de răsboiu, generalul de divisie Hirjeu, care n'a avut timpul să sosească de la Craiova. D-sa a depus jurămîntul astăzi la orele 11.*

După efectuarea jurămîntului, M, Sa **cu voce emoţionată, a salutat noul guvern, spunînd că-i pare bine că a văzut constituindu-se un guvern tare, în aceste momente atît de grave pentru ţară; Nu se îndoeşte că opinia publică, conştientă de împrejurările grele prin care trece ţara, va da tot sprijinul acestui guvern. Roagă guvernul să aducă în interior pacea în suflete pentru ca atenţiunea tuturora să fie îndreptată numai către evenimentele exterioare.**

M, Sa a felicitat apoi în special, pe d. Maiorescu, că a reuşit să facă aşa operă pentru care îi aduce înaltele-i mulţumiri

M. S şi-a exprimat dorinţa că astăzi la orele 11 jum. să se adune la palat, un consiliu de miniştri, pentru o consfătuire asupra situaţiei.

*

Primul ministru a rugat pe colegii săi să se întrunească în consiliu, tot mîine, la ora 5, pentru a lua măsurile pe baza orientării din consiliul de la Palat.

*

De la Palat, miniştrii conservatori-democraţi, s'au dus la clubul conservator-democrat, din piaţa Teatrului.

Apariţia miniştrilor pe stradă a fost salutată cu urale, de mulţimea care staţiona pe piaţa Palatului.

La clubul conservator-democrat, d. Take Ionescu precum şi ceilalţi miniştri conservatori-democraţi, au fost primiţi cu salutări entuziaste.

D. Take Ionescu luînd cuvîntul, a spus între altele, că a venit în mijlocul partidului, din dragoste pentru partid şi din spirit constituţional, pentru că de la comunitatea de sentimente dintre guvern şi partidul care i dă sprijinul, atîrnă tăria guvernului.

Faptul, a spus d. Take Ionescu, că am fost chemaţi să împărţim pe din două răspunderea în împrejurări atît de mari pentru ţară, dovedeşte că nu am perdut timpul în aceşti 5 ani de muncă, căci tăria noastră a fost recunoscută.

Tăria partidului nostru, stă între altele, în unirea sufletească dintre noi. De aceia fac apel la toţi membrii ca să facă toate jertfele pentru ca această armonie să continue, de şi în împrejurările prin care trecem, noi reprezentanţii partidului în guvern, nu vom putea da fie căruia partea de răspundere ce i se cuvine în treburile publice.

După aceasta, sala aclamă pe d. Badareu şi ceilalţi miniştri, cari au răspuns mulţumind prietenilor pentru trecut şi cerîndu-le sprijinul pentru viitor.

:: **Turcia cedează?**

Unul din miniştri a adus la cunoştinţa Regelui o informaţiune adusă de un corespondent special al unui mare ziar european, venit anume de la Constantinopol, pentru a putea telegrafia necenzurat ziarului său, că guvernul turcesc a adus la cunoştinţa puterilor că Turcia este dispusă să acorde imediat toate reformele cerute de statele balcanice, cu darea ori-căror garanţii ar fi cerute de Europa.

:: *Domnul A. A. Badareu, ministru de lucrări publice, soseşte mîine dimineaţă în Iaşi.*

:: *Domnul G. Lascar, fost primar al Iaşului, a fost numit secretar general al ministerului de instrucţie.*

Domnul Lascar pleacă astă seară şi mîine va depune jurămînt.

:: D. C. C. Arion, fostul ministru de interne, a trimis prefecţilor telegrama următoare:

—„Părăsind ministerul de interne, mă simt dator de a vă exprima mulţumirile mele cele mai vii, pentru concursul ce mi l'aţi dat.

Devotamentul nostru pentru principiile conservetoare şi serviciile pe care le-aţi adus binelui public, în tot timpul cît au servit împreună, vă dau drnptul la recunoştinţa mea, a cărei expresiune vă rog să o primiţi.

:: *Demisia d-lui Boroianu din postul de administrator al casei bisericilor, a fost primită.*

:: Regele a chemat astăzi în audienţe diferite pe d-nii P. P. Carp şi I. I. Brătianu.

:: **Parlamentul va fi convocat să se întrunească Joi, pentru a asculta citirea decretului de disolvare.**

Datele viitoarelor alegeri vor fi stabilite în consiliul de miniştri de azi, ora 5.

:: *Domnul N. Cosăcescu a fost numit director general al poştelor şi telegrafului, în locul d-lui Verzea, demisionat.*

Domnul Al. Davila a fost numit director general al teatrelor, în locul d-lui I. Bacalbaşa, demisionat.

:: Ministrul de interne a primit demisia d-lui Mitilineu, prefectul poliţiei Capitalei. D-l D. Moruzzi va fi numit, probabil, prefect.

:: *Domnul Victor Filotti, fost deputat, a fost numit secretar general la Ministerul de Industrie şi Comerţ.*

:: Domnul profesor dr. V. Babeş sau d. dr. Minovici va fi numit director general al serviciului sanitar superior şi d. profesor Mezincescu, din Iaşi, sub director.

:: **Universitare.**—D. Traian Bratu a fost confirmat ca suplinitor la catedra de limba şi literatura germană, de pe lîngă facultatea de litere.

— Domnul Constantin Chirica a fost numit asistent cu titlu definitiv, la laboratorul de morfologie de pe lîngă facultatea de ştiinţi.

— Mercuri 17 Octombrie vor fi convocaţi a se întruni la universitate d-nii Aurel Mănescu, decanul facultăţei de ştiinţi şi Petru Rişcanu, decanul facultăţei de litere şi filosofie, pentru a se pronunţa, conform art. 71 din legea instrucţiunei, asupra echivalărilor mai multor diplome.

— Cererile de burse, din Fondaţia Carol I, se vor adresa rectoratului pînă în ziua de 1 Noembrie.

— Senatul universitar a kotărît ca venitul de 14,250 lei, venitul fondului Carol I să se distribue celor patru facultăţi ca ajutoare pentru imprimare de teze, iar restul sub formă de burse, a cîte 50 lei una.

La facultatea de medicină 10 burse, la facultatea de medicină 10 burse, cea de ştiinţi 8, la litere 8 şi la drept 6.

— Membrii senatului universitar au aprobat mărinimoasa donaţiune a soţilor Eftuşescu, învăţători pensionari, făcută universităţii din Iaşi.

— In ultima şedinţă a senatului universitar s'a decis a se cumpăra 3.000 m. p. din locul ce se află la Copou, în faţa căzărmilor, pentru căminul studenţesc. Acest loc aparţine d-lui Antoni, preşedintele tribunalului Vaslui şi a fost cumparat cu 5 lei m. p.

— Biblioteca centrală din Iaşi, ce se află situată în palatul universităţii în urma hotărîrei senatului universitar, va fi complect reorganizată şi pusă direct sub controlul ei.

Colegiul universităţii va elabora un memoriu, către ministerul de instrucţie, în care să arăte îmbunătăţirile, ce trebuesc aduse acestei biblioteci.

— Profesorii universităţii din Iaşi, au decis a înainta d-lui ministru al instrucţiei publice, un memoriu cu privire la modificarea sistemului de pensii şi gradaţii actual, ce pare a avea multe locune.

:: La secţia I-a a Curţii se va judeca mîine apelul procurorului de Fălciu în chestia călcării legei trustului, privitor la moşia Bărboşi.

— Creditorii firmei Rotenberg se întrunesc astăzi pentru a se pronunţa asupra cererei de moratoriu formulate de numitul.

— Desbaterile în procesul dintre d. Sebastian Moruzzi şi epitropia spitalului „Caritatea" s'au terminat. Pronunţarea Vineri.

:: Una din cele mai reuşite desfăşurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară Luni în sala teatrului-circ Sidoli. „Sfidînd moartea" este titlul acestui roman contimporan, interpretat de somităţile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebrul artist scandinav Psylander, corifeul ansamblului dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfăşurarea cuprinde două părţi de cinematograf şi cuprinde cea mai ingenioasă punere în scenă.

Noul program cuprinde apoi:

Fiica artistului, mare roman contimporan (film parizian).

O idee a servitorului, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinzînd între altele:

Experienţe cu aeroplane pe aerodromul de la Băneasa în prezenţa căpitanului francez Malherbe—Manevrele navale franceze—Un dirigiabil deasupra fabricelor Pathé-Freres—7000 grevişti la căile ferate din Barcelona—10 mii concurenţi biciclişti la New-York—Serbările de copii la Stockolm—Berlin: un nou inventator al unei umbrele-salvatoare pentru aviatori, face experienţă de pe înălţimea coloanei Victoria şi nereuşind cade mort ca şi predecesorul său parizianul Reichelt, etc.

Se readuce după îndemnul mai multora: Zîna zînelor sau pantoful fermecat (Cendrillon), 2 acte.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Mercuri 17 Octomb.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 15 Octombrie

ATACUL DE LA SCUTARI

Crucea roşie rusească şi răniţii din Balcani

Panica în armata turcească

Constantinopol. — Ministrul de războiu comunică oficial:

Pentru a se atrage pe inamic în interior şi a-l nimici, administraţia militară a lăsat inadins Cumandzane fără trupe.

Turcii au atacat în seara de 23, Kumandzate, şi înălţimele de la Pribovo, care au fost reluate pe de a întregul.

Inamicul cu numerease perderi, e urmărit cu activitate.

*

Constantinopol.—Din izvor sigur, se asigură că confuzia armatei de la Est de Kirkilesi, a fost provocată de panica unui batalion de retifi, care s'a retras şi a pus cu forţa, mîna pe un tren al căilor ferate, spre a se întoarce la Babeski.

*

Athena.—Agenţia atheniană spune, că armata greacă din Macedonia, a fost primită de populaţia creştină helenică pretutindeni cu entuziasm.

*

Athena.—Azi dimineaţă, trupele grece, au ocupat împrejurimile de la Kozana.

Generalizmul Dtadve telegrafiază că a sosit eri după amează la Cozana, unde a transferat statul major.

*

Nantes.—La un banchet dat în onoarea d-lui Poincarré, acesta vorbind de furtuna, care a izbucnit în Balcani, a declarat, că guvernul îşi respectă angajamentul luat, de a rezerva rezervele financiare pentru întreprinderi, care să servească politica franceză.

*

Berlin. — Ziarul „Allgemeine Zeitung", vorbind de întrevederea între contele Berchold şi San Giulano, zice că întrevederea nu a avut de scop numai politica particulară, dar şi chestiunea serioasă,, cu care este ocupată diplomaţia.

Aceste întrevederi servesc tendinţele comune, urmărite în mod necurmat de marele puteri, în favoarea limitărei războiului balcanic.

*

Petersburg.—Adunarea generală a Crucei roşie a votat un milion de ruble pentru răniţii din Balcani.

*

Ryrka.—Principele Danielo, a dirijat azi 11 batalioane şi mai multe baterii, spre a înconjura înălţimile dintre Bazdanoit şi oraşul Scutari.

In acelaşi timp coloana dreaptă condusă de generalul Martinovici, a trecut Hojanz, lîngă Savritsch, pentru a ataca Scutari, de la amează zi.

Puternicul foc al artileriei, u susţinut infanteria.

Lupta continuă încă.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

10.000 lei—41513.

5000 lei—9103,

2000 „ 50392, 46011, 561, 1445 5198 28961.

1000 lei 44102, 59384, 41371, 59738 32387 50557, 23002, 838, 4395, 10619 24875, 47500, 22279 15681, 16082 29852 46344.

In faţa portului Varna

Sofia.—Eri dimineaţă 2 vase de războiu turceşti, a apărut în faţa Portului Varna, la o distanţă de 17 kilm.

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

De Inchiriet

dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza".

In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.

Constituirea noului guvern

Solemnitatea depunerei jurămîntului

Intrunirea de la clubul conservator-democrat

Cuvîntările d-lor: Take Ionescu, A. A. Badareu, Dissescu şi Nicu Xenopol

— Noile numiri —

Bucureşti.—La orele 6 seara noii miniştri s'au adunat la Palat, unde erau aşteptaţi de prelatul Petre Sachelarie Niculescu, de la biserica Stejarul, în faţa căruia urma să depuie jurămîntul.

Miniştrii au sosit în ordinea următoare: Intăi au sosit d-nii Nicu Xenopol şi Disescu, apoi d. Al. Marghiloman.

La 6 jum. a sosit d. Mişu Cantacuzino, însoţit de d. Mitilineu. După cîte-va minute au sosit d-nii Take Ionescu şi Al. A. Bădăreu.

Au sosit imediat d-nii Maiorescu şi N. Filipescu.

La orele 6 şi 28, d. Adjutant Maior Costescu, a înştiinţat pe Suveran, de prezenţa noilor miniştri.

Publicul adunat în faţa Palatului, a făcut mari ovaţiuni d-lui Take Ionescu şi celorlalţi miniştri.

Solemnitatea depunerei jurămîntului, s'a petrecut în chipul cel mai mişcător.

Cetitorii găsesc în fruntea ultimelor informaţiuni, cuvintele rostite de M. S. Regele, în urma depunerei jurămîntului de de către noii miniştri.

*

De la Palat, miniştrii conservatori democraţi, s'au dus la clubul conservator-democrat.

In parcursul de la Palat, toţi miniştrii au fost aclamaţi.

Saloanele clubului conservator democrat erau arhipline.

D. Tache Ionescu a sosit însoţit de d. Al. A. Badareu.

Ambii miniştri au fost obiectul unor mari ovaţiuni. Aseminea şi d-nii Disescu şi N. Xenopol, cari au sosit la club, ceva mai tărziu.

*

D. Tache Ionescu, adresîndu-se membrilor clubului, zise:

„In împrejurările în care s'a făcut această unire, trebue să fim mulţumiţi" că s'a făcut apel la forţele partidului, care participă în mod egal la greutăţile, ce noul guvern are de resolvit."

D. Disescu, luînd cuvîntul, zise că întocmai ca ramurile unui copac, care are nevoe de seva trunchiului şi a rădăcinelor lui, tot aşa şi căpiteniile partidului, au nevoe de concursul masselor partidului."

*

Respunzînd aclamărei generale, d. Al. A. Badareu, zise:

„Sunt unul dintre aceia, cari au contribuit la înfăptuirea acestui act. Regret că el s'a făcut mai mult sub presiunea împrejurărilor. Avem însă tot timpul, ca înţălegerea să se stabilească, în linişte, şi ziua de mîine, să ne aducă unirea"

*

Cel de pe urmă a vorbit 'd Nicu Xenopol, care a declarat că va munci peste puterile sale, spre a răspunde greuei misiuni, ce şi a luat.

Intrunirea a luat sfîrşit, în cel mai mare untuziasm.

*

D. Take Ionescu a fost aseară la ministerul de interne şi a semnat decretul pentru numirea d-lui Căpităneanu, ca secretar general şi a d-lui Cioroneanu, ca şef de cabinet.

*

Azi noul guvern a ţinut un consiliu de miniştri la Palat, sub preşidenţia M. S. Regelui.

Consiliul a ţinut mai mult de două ore. Consiliul s'a ocupat de evenimentele din Balcani şi după cît se afirmă, s'ar fi stabilit în acest consiliu. că nu este caz de mobilizare la noi.

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iaşi:

EDIŢIA II-a din

Dicţionar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.

Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

10 lei lunar învaţă ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.

V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI — *este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.*

Dr. A. SPIRT

specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-a-vis de Mitropolie.*

De inchiriat *4—5 odăi, în str. Buzdugan No. 10. A se aderesa la d. inginer* **Ions.**

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar d. **Marcu Iuster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR" *cel mai bine asortat magazin*

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătături

Servesc la domiciliu. Rog a se adresa printr'o carte postală.

Strada Sălcilor No. 12

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Profesoară de piano

predă lecţiuni la domiciliu şi în familii. Condiţiuni avantajoase.

A se adresa str. *Gindu 8.*

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

De Inchiriet

în strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 şi 2 odăi şi cîte-va prăvălii.

Este instalaţie de apă, canal şi electricitate.

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi: şase încăperi, bucătării, odăi de servitori dependinţe, grădină mare cu pomi roditori curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE : Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI FABRICI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule „Garwens", balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

MAȘINI DE OCAZIE

Instalații de gaz sărac

1 Buc. Fabricație Benz & Co. 50 Hl P.
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Werdau 50 H. P
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg A. G. 3c HP.
1 Buc. Fabricație Motorenfabrik Oberursel 16 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.

Motoare de Benzină

1 Buc. Fabricat Motorenfabrik Darmstadt 4 H. P. culcat

Motoare de Benzină Brută

1 Buc. Fabricat „Moenus" 10 H.P. în picioare.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Lanz normal 10 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 16 H. P.
1 Buc. Fabricat Lanz normal 25 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 40 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 60 H. P.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Fries Sohn Frankfurt a. M. 20—26 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Idem, Idem, 38 - 50 H. P.
1 Buc. fabricat Maschinenfabrik-Vogel, Offenbach 60—80 H.P. culcat.
1 Buc. Fabriccat Pokorny & Witterkind 120—140 H.P. cu condensație culcat
1 Buc. Fabricat Gebr. Sulzer ventil Compound 250—300 H.P.

Cazane cu Aburi

de toate mărimile oferă din depozit. Corespondența preferabil în limba germană.

JOSEF ROSENAU, junior
Maschinenhandlung Frankfurt o/M

NEVRALGIILE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameștecă și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămâșoit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* care se resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. În cina cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere : Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *care se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1.925.501 72 | 100 rentă
Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.506 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,936,252 63 | 100

Societatea „Ancora" inchee;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliță universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1855

Casă de incredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și u'ori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPIN

ZIAR CONSERVATOR-DEMOC

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25

Sub direcțiunea unui Com

Salutul nostru

Țara a întrat în liniște; nu e numai liniștea de din afară a unei grabe de o zi; nu e numai liniștea aparentă a unei furtuni ce urmează a veni; e liniștea sinceră și dorită de toată suflarea conservatoare; e liniștea neaparat necesară țării și neamului în aceste momente de mare și adînc cumpăt.

Cînd în jos, dincolo de hotară, se pune la cale soartă de popoare prin bubuit de tunuri, prin descărcări de puști, era timpul ca la noi în lăuntru să înceteze vrajbile prin cumpăneală de gîndire. Urile și vrajbile, rănirile și răvnirile, ambițiile și întrecerile le-au pus jos, le am aruncat de pe suflete ca o urătă și hidoasă haină, care ne închircia natura. Ideia couservatoare e a neamului, e a norodului; ea e înviorarea a tot ce e romînesc din Pind și Carpați; în jurul roadelor ei seculare noi ne frămîntăm de veacuri pentru o mai mare și mai rodnică închegare. Pentru acest sfîrșit s'a conservat de norod cu îndărătnicie crudă cele mai sfinte lucruri: graiul și credința. In slujba acestei mari și salutare idei cei mai vrednici fii ai țării s'au pus din capătul vieții noastre politice și astăzi ceia ce are țara mai de samă tot în slujba ei se găsesc.

Noi din chiar momentul ruperii noastre ne-am pus în slujba ideii conservatoare și prin virtutea șefului și prin vlaga statului major am izbutit a ne căpăta credit la țară întăi, la Coroană apoi și azi iarăși la suflarea întreagă conservatoare. Reîntrăm în guvernarea conservatoare cu conștiința că lupta ne-a deprins în a ne oțeli în slujba ideii conservatoare. Cu această credință în steag și în șef am mers la bătălie și ca soldați încercați punem azi la muncă pozitivă gradul nostru.

Noi cei grupați în jurul acestui ziar, nu arare-ori am atins chestia conlucrării tuturor forțelor conservatoare. Incă din vara lui 1910 am provocat în presă o discuție pe această temă, a conlucrării sub forma de *concentrare*. Mai apoi în vară lui 1911 șeful nostru în marea întrunire de la Huși a pus problema neted și leal; și de atunci nu arare-ori s'au desvoltat părțile bune ale acestei întovărășiri la muncă. Eri eram singuratici, azi sîntem o masă, o suflare.

Să mergem la treabă cu suflet curat și plin de gîndul bun. Și avem credință că ideia conservatoare pe toți îi va încălzi în acest gînd bun.

Prin acțiunea noastră noi am implîntat mai adînc ideia conservatoare în masa poporului, căci cele 2 partide conservatoare, *tocmai prin faptul că sînt două*, au pompat mai multe elemente nouă la viața politică, pentru a le pune în slujba țării.

Azi a venit momentul a se face o cernere, tocmai pentru a se sluji mai bine ideia prin oameni și sacrificii de oameni. S'au putut rădica la suprafață în prima formație mulți grăbiți, mulți interesati, mulți *utilitariști*. Ei n'au știut ce e focul luptelor, ce e paharul sacriciilor. Părăsind lupta s'au ademenit de beneficii și și-au slăbit moralul prin actele de deserțiune. Azi vor ceda locul celor încercați, tocmai pentru a înlesni celor mai buni munca și sporul în slujba ideii conservatoare.

Unii începînd cu sfărșitul și alții sfărșind cu începutul, vor înlesni celor 8 ce alcătuesc guvernul opera lor de legiferare cuminte și de consolidare politică, căci dacă toată treaba unui partid se strică prin nerostul celor 8 miniștri, tot așa și munca lor se va stînjeni prin hărțuelile maselor.

Noi aducem șefului și fruntașilor noștri sufletul oțelit în lupte, trupul plin de răni capatate în lupte adevărate. Dacă se vor mai cere și alte sacrificii, se vor face, pentru a da pildă de ordine și disciplină. Nu ne îndoim cîtuși de puțin, că același gînd curat și bun e și la frații noștri rivali până eri. Ii cunoaștem, am mai lucrat împreună, ne-am întîlnit și la bine și la rău și relele de azi, răvnirile de o clipă nesocotită, azi vin să se ispășească în o comună și frățească lucrare. A suflat un duh rău peste ideia conservaroare; nourii acum s'au împrăștiat, seninul ceriului se vede și *soarele* strălucește în plină lumină.

In mîna ta stă cumpăna unei mai înalte dreptăți, unui mai larg adevăr, unei mai întinse inimi. Tot ce e conservator din țară, dar sincer, vede în tine mântuirea. Iar neamul românesc de departe, din Pind și din Carpați, a auzit că pentru o clipă fericită destinele unui neam întreg se leagănă de visul că vor fi duse de o minte și inimă caldă de Romîn ca a șefului nostru.

Salutăm noul guvern; salutăm cu încredere că cei 8 fruntași adunați într'un gînd sincer și leal vor da țării icoana celui mai tare și rodnic guvern ce a slujit vre o dată ideia conservatoare, pentru ca acțiunea lui să fie de pace înlăuntru, de întindere de neam în afară.

Gh. Ghibănescu

NOUL CABINET

Situația politică s'a limpezit.

Noul guvern a fost format de partidele conservator și conservator-democrat, sub prezedența d-lui Maiorescu.

Erau două partide în opoziție; acum vor fi două la guvern.

Atîta ajunge ca să considerăm guvernul ca un guvern tare și care răspunde nevoilor prezente.

Prea de multă vreme dura criza politică.

S'a sperat o concentrare și s'a lucrat în vederea unei concentrări a celor două partide, cari sunt azi reprezentate în cabinet printr'un număr egal de miniștri.

Această operă n'a putut fi îndeplinită.

Aceasta, însă, nu însemnează că ea nu va fi unanim dorită și că atunci cînd vor trece greutățile momentului, nu se va face o lăudabilă sforțare pentru a-o realiza.

Azi ar fi să se complice în chip cinstit situația politică, dacă ne-am gîndi să relevăm o încercare care n'a reușit.

Noul guvern trebue să se ocupe numai de afacerile țărei. Chestiile de partide, de organizația lor și de viitorul lor pot aștepta, ca toate lucrurile secundare.

*

Opera ce se impune noului guvern n'are nimic periculos; dar e serioasă.

Situația internațională n'a fost atît de turbure de multe decenii.

Războiul din Orient nu e numai un epizod sîngeros, care măhnește pe toți amicii păcei; ci e și un grav obiect de neliniște pentru toate țările.

Totdeauna s'a considerat chestiunea balcanică de natură să pue în foc toată Europa. Ea se precipită azi cu caracterul cu totul nou al Ligei statelor creștine contra imperiului otoman.

Firește, chestiunea aceasta oferă din acest moment mai multă neliniște și încă mai multe surprize.

Cu toate astea, dragostea pentru pace e așa de sinceră la toate cele șase puteri, în cît șansele—cele mai mari șanse—sunt ca războiul să rămînă localizat și ca pacea Europei să fie păstrată.

România prin atitudinea ei, a contribuit și va contribui la menținerea unei păci care-i e cu atît mai ușor s'o recunoască ca scopul său suprem, cu cît găsește în puterea ei militară o garanție suficientă ca să nu se înșele nimeni asupra rațiunilor și sensului atitudinei ei.

Dar, asta nu însemnează că Romînia nu trebue să observe, să vadă și să prevadă.

Aceasta e sarcina principală a noului guvern.

Intru îndeplinirea acestei sarcini noul guvern e sigur că va avea concursul binevoitor și patriotic al opoziției naționalliberale, concurs la care face apel cu sentimentul chibzuit al inapreciabilii puteri ce o dă politicei unei țări acordul unanim al tuturor partidelor.

Suntem sigur că noul guvern își va da seama de atitudinea care se impune în lupta partidelor, cînd țara se găsește preocupată în primul rînd de chestiuni de politică străină.

In ceea ce privește ziarul nostru, îi va fi cu atît mai ușor să urmeze această politică, cu cît n'am încetat nici-odată de a-o propovădui.

*

O altă sarcină incumbă noului guvern.

Prin atitudinea lui, el trebue să împrăștie temerile cari au cuprins piața și să amelioreze astfel o piață financiară care n'are nici un temei serios ca să se alarmeze.

Zgomotele unei mobilizări, reînoite fără nici un temei la fiecare patruzeci și opt de ore, trebue să înceteze cu desăvîrșire.

Guvernului îi incumbă să vadă și să prevadă.

Ne pare de prisos a adăoga că noul guvern n'ar avea nici o șansă de reușită în datoria sa, dacă ar perde din vedere că cea mai perfectă lealitate și cea mai mare cordialitate, trebue să domnească în sînul său.

Nici odată țările n'au fost lipsite de oameni, în clipele îusemnate ale istoriei lor.

Dacă atunci cînd două partide politice s'au decis să colaboreze, n'ar fi în stare să dea țărei unitatea direcțiunei guvernamentale, nu numai că ar lipsi dela îndatoririle ce au către națiune, dar ar scădea pe drept cuvînt în aprecierea opiniei publice.

*

In ce privește partidul conservator democrat, el e prea conștient și de puterea și de responsabilitatea lui, pentru a jubila de venirea lui la putere în imprejurările de față.

Lipsa oricărei demonstrațiuni din parte-i, este o dovadă că cei cîți-va ani ai existenței lui i-au copt concepția și i-au împuternicit încrederea.

Facem apel la membrii partidului conservator-democrat — la cei mici ca și la cei mari — cari au dat atîtea probe de devotament către drapel și de dragoste către șef, ca să mărească eforturile lor pentru a da reprezentanților partidului în noul guvern acea încredere liniștită, fără de care orice muncă e sterilă.

INVĂȚĂMINTE

In ultimul timp, țara a trecut, sub raportul economic, prin momente grele.

Incă de cînd cu ploile continue de acum cîte-va săptămîni, a început să se coboare îngrijorarea în suflete. Domnea teama ca aceste ploi să nu distrugă recolta porumbului.

Din fericire teama s'a dovedit neîntemeiată, căci pierderile cauzate de ploi sunt evaluate azi la 10—15 la sută din recolta totală, pierdere pe care o putem suporta.

Cu toate acestea teama unei pierderi mai mari a provocat o neliniște și încă de pe atunci începuse a se simți o criză monetară.

Veniră evenimentele din Balcani cu repercusiunea lor la bursă și cu restrîngerea creditului. Azi ori ce s'ar zice, mecul comerț luptă din greu, nemai bucurîndu-se de înlesniri de credit.

Toate acestea dovedesc un lucru; dovedesc că nu suntem tocmai bine utilați economicește. Avem o agricultură prospere și comerț înfloritor—dar numai atîta timp cît Cerul e clement cu agricultorii și cît timp negustorii găsesc creditul de care au trebuință.

Dar îndată ce vine o secetă sau ploi nu la timpul lor, nu mai avem nici o elasticitate economică, iar cînd bănci străine cari trimit banii în țară, dau o din, pentru un motiv sau altul, să se restrîngă creditul, atunci e un adevărat dezastru.

Agricultura noastră nu e încă ceea ce trebue să fie. In mare parte e rudimentară. La acest fapt mai adăogîndu-se cauze trecătoare, cum urcarea navlului sau închiderea Dardanelelor, sau calamități naturale, atunci principala noastră ramură de producțiune nu ne mai ajunge pentru întreținere.

Acelaș lucru și cu creditul. Avem, sigur, rezerve în țară, dar, aceste rezerve nu sunt îndestulătoare pentru întreprinderile pe cari le avem. Ajunge ca să se mai vie banii din afară, ca totul să fie paralizat la noi.

Din toate acestea, trebue să scoatem un învățămînt: învățămîntul că trebue remaniem, pe cît posibil, însă-și bazele activității noastre economice.

Agricultura noastră trebuie să fie agricultură, în înalta accepție a cuvîntului. Apoi trebue să favorizăm desvoltarea industrială a țării, ca să nu mai depindem de capriciile naturei.

Iar cît despre numerarul necesar circulatului național, trebue să ne punem pe un economic și să nu mai risipim atîtea bani în străinătate, sau pentru articole venite din străinătate.

Mai sunt și alte învățăminte de trase din crizele economice prin care trecem periodic. Le vom expune, spre a arăta cît e de deranjat mecanismul nostru economic și ce trebue de făcut spre a nu expune la și mai mari stricăciuni.

Partidul conservator n'a încetat un moment de a dori sincer o împăcare cu partidul conservator democrat, și va privi cu atît mai mult posibilă pe viitor această împăcare a conservatorilor, cu cît s'a putut pune la cale o colaborare a lor la guvern.

Sprijinul reciproc, ce-și dau ambele partide, prin colaborare, apărînd în momente critice interesele vitale ale neamului, nu poate să nu apropie și mai mult pe uniii de alții, făcînd să se uite chiar toate certurile și dezbinările din trecut.

Partidele noastre politice nu se deosebesc prea mult unele din altele prin convingeri de programe. Adesea partidul conservator s'a manifestat prin actele sale de gavernămînt ceva mai înaintat la democratism de cît chiar acele, care și-au mai pus drept titlu și firmă democrația.

Din cauza aceasta s'a produs la noi în țară fenomenul, că, de unde în naționalismul și patriotismul, aceste noțiuni au încetat astă-zi de-a mai fi atractive pentru acei, care au tras foloase politice dintr'însele, iar partidul conservator, arătat ca reacționar, din potrivă s'a dovedit cel mai popular, atrăgînd spre sine la început inteligențele și pe urmă întregul popor.

In deosebire de liberali, care sunt astă-zî-zi c mai saraci în barbați politici de seamă, partidul conservator, în colaborare la cîrmă cu conservatorii democrați, numără în rîndurile lor floarea națiunei romîne, pe care cei mai talentați și pe cei mai de valoare bărbați ai țărei.

Astfel fiind putem avea încredere deplină în actualii conducătorii ai țărei, cari vor ști să păzească interesele neamului nostru, care va trebui poate să-și apere în actualele împrejurări critice nu numai granițele sale, dar va fi chemat probabil să-și spună cuvîntul hotărîtor și în ce privește soarta și viitorul popoarelor învecinate.

Sunt momente în viața popoarelor, cari hotărăsc în bine sau în rău. Și s'a dovedit, că națiunile, care au lăsat să treacă nefolosite momentele favorabile, pe urmă nu s'au mai întîlnit ușor cu ele încît le-au trebuit secoli dearîndul de muncă și trudă, pînă să ajungă însfîrșit acolo, unde națiuni mai fericite au păruns de mult.

Neamul nostru romînesc n'ajungea nici el de sigur să îndure mizeriile trecutului dacă avea totdeauna conducători înțelepți în fruntea sa, dacă nu se ambiționau și nu se certau pe temeiul unor pricini personale, în cît să se amenințe cu ajutorul străinilor, împărțindu-se în tabere vrăjmașe neamului.

Experiențele triste ale trecutului au influențat fără îndoială mințile bărbaților noștri de stat, cari au reușit în patriotismul lor să ne facă țara respectată de toate neamurile pămîntului, sub glorioasa și înțeleapta domnie a M. S. Regelui Carol I.

Nu știm, ce poate sta ascuns în cutele viitorului, dar toată lumea este pe deplin edificată asupra rolului important al țărei noastre aci la porțile Orientului, unde s'au deslănțuit, ca în vremurile de demult, urgiile semințiilor, pustiind și arzînd totul în drumul lor năvalnic și unde poporul romîn face de strajă, ca focul să nu se intindă și să nimicească însăși civilizația europeană, presimțim că un mare și frumos viitor, cu privelişti încîntătoare ni se deschide în fața noastră.

Patimile mărunte politice au încetat la timp spre a face loc datoriei patriotice ca țara să fie condusă cu demnitate, cu înțelepciune și pricepere de către bărbații săi cei mai luminați printre valurile primejdioase ale actualei frămîntări răsboinice din afară.

In astfel de momente istorice a fost nevoe de colaborarea tuturor bărbaților noștri de valoare, ca țara să se prezinte unită, ca între popor și conducătorii săi să fie armonie deplină ca guvernul să poată zice că reprezintă inima și sufletul întregului popor romînesc, al cărui cuvînt va trebui să fie ascultat în sfatul marilor puteri.

Vină orice furtună năpraznică asupra țărei noastre, ne va găsi bine adăpostiți, bine pregătiți a înfrunta cu bărbăție toate primejdiile. Nici nu bănuim care va fi rolul nostru însemnat în mijlocul focului aprins la poalele Balcanilor, nici nu ne putem da încă seamv, ce ne poate aștepta dintr'un momentul într'altul; un singur gînd ne stăpînește pe toți, ca să avem în fruntea tării barbați de încredere, vrednici de marile vremuri, prin cari trecem. Și acei bărbați vrednici, suntem mîndri a o spune, stau astăzi la cîrma țărei.

De Inchiriet

In strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 și 2 odăi și cîte-va prăvălii.

Este instalație de apă, canal și electricitate.

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.

Str. Lăpușneanu 11 bis.

Litere-Științe-Arte

Eminisolanism. — Noul număr al „Floarei albastre" ține să nu-și dezmintă programul literar: eminescianismul. Fascicola se deschido prin o „inedită"— obligatorie ?—a genialului poet. Bucata e, firește, dintre acele pe care d. Maiorescu nu le-ar fi publicat în volumul definitiv.

Tînărul scriitor Spiru Luca—abundent și promițător—dedică dispărutului poet o bucată sentimentală, scrisă în metrul vădit eminescian, cu răsunete din „Veneră și Madonă":

Creator al nemuririi, împărat al poeziei
Cîntăreț fără de moarte, al gîndirii Prometheu,
Te-ai sfîrșit pe marea vieții în vultoarea nebuniei
Ș'ai remas pentru vecie al simțirii Dumnezeu.

O, aruncă o privire la figura mea firavă
Și la ochii mei în lacrimi de a visului îngheț,
A mea inimă se stînge și viața mi-i bolnavă
Căci s'a stîns imperatorul stăpînitei frumuseți.

O, te văd tu ce trecut-ai ca o umbră peste-a noastre
Călătoarele (?) talazuri în oceanele pustii,
Ca o roză rătăcită printre palidele astre,
Ca o palidă nălucă în viața celor vii.

Prea multe strofe și prea neîndemănatec începutul: „Creator al nemuririi".

Revista iașană cuprinde, între altele, viguroase pagini de proză semnate de Ormuz.

Asupra unor bucăți din sumarul revistei vom mai reveni.

*

Colaboratorul nostru d. Enric Furtună —scrie „Floarea Albastră",—a terminat o piesă teatrală într'un act: „Alexis Tudor", care tratînd un conflict între sentimentul iubirei de patrie și sentimentul dragostei, în ajunul răsboiului de la 1877 ar fi acum de actualitate.

Piesa conține dialoguri desăvîrșit susținute și momente gingașe și puternice.

*

Liga franco-italiană cu sediul în Paris a întemeiat un institut „Leonard da Vinci pentru a ușura schimbul artistic, între cele două natjuni latine.

*

Din Yasnaja Poliana se comunică că contesa *Alexadra Tolstoi*, și moștenitoarea lui, a părăsit pentru totdeauna Teliatinki (proprietatea lui Certkov) și s'a mutat la mama ei Sofie Adréevna Tolstoi. Se vorbește că între amîndouă s'a stabilit acum cea mai desăvîrșită armonie și toate chestiile relative la moștenirea literară a lui tolstoi au fost tranșate. Pe de altă parte, Certkov vinde Teliatinchi și pleacă în străinătate unde se va stabili definitiv.

*

Rivalitatea în Franța și Germania apare din nou cu prilejul complicațiilor diplomatice posibile. De aci interesul următoarelor cifre:

„Geographische Zeitschrift" comunică rezultatele numărătoarei făcută anul trecut în Frania.

Sunt 39.601.000 locuitori în 1911, față de 39,252 în 1906. Tot sporul abia atinge 350 mii! adică nici 1 la sută.

Pe cînd în acelaș spațiu de 5 ani, Germania a sporit cu 4,274.000 locuitori adică 7.07 la sută!

Contrastul acesta—ori care ar fi cauzele lui și ori cît de complicate ar fi—ni se înfățișează ca unul din fenomenele cele mai însemnate în istoria Europei din sec. XX.

In scurt timp populația imperiului german va fi de două ori mai mare de cît a Franței, apăsînd cu puterea muncei, a armatei și a tuturor manifestărilor sociale asupra Franței.

*

Numărul pieselor originale trimese în acest an direcțiunii teatrului iașan e mai restrîns ca de obiceiu.

*

A apărut „La Revue Roumanie" No. 3 anul II, cu un bogat număr franco-romîn.

*

Primim „Freamătul" revistă literară lunară" ce apare la Bîrlad sub direcțiunea d-lui G. Tutoveanu.

*

Orașul Paris a pus o placă comemorativă pe casa No. 13 din strada Savoia cu inscripția:

„Sofia Germain, filozofă și matematiciană, născută la Paris în anul 1776, a murit în casa aceasta la 27 Iunie 1831".

*

In Londra se ridică anul acesta o statue filantroapei celebre Florence Nightingale, pe piața Waterloo, aproape de monumentul „Crimée". Se știe că Florence Nightingale a fost cea dintăi infirmieră care a îngrijit soldații rîniți cu un devotament nemai văzut în razboaiele lui Napoleon.

*

Bătrînul Mistral a reunit într'un nou volum 40 din poemele sale în limba proveneală sub numele de „les Olivades". A tipărit numai 400 exemplare din această prețioasă carte.

*

STRUNA ZILEI

NUME ECHIVOC

In comuna D. din Iași
s'a înnecat într'o fîntînă
bătrînul Vasile Gologan.
Știre.

...S'a 'nnecat de supărare,
Pentrucă n'avea—sărmanu—
Tocmai ce părea că are:
Gologanu...

INFORMAȚII

Din cauză că consiliul de miniștri de eri a durat mai multe ore, d. Bădăreu n'a putut pleca ieri seara.

Ministrul de lucrări publice soseste în Iași, mîine, mercuri dimineață.

Ziarele liberale fac o primire simpatică noului guvern conservator de colaborare.

Domnul Vintilă Brătianu a demisionat din din funcția de director al Băncii Naționale și va candida în viitoarele alegeri.

Demisia consiliului comunal al Capitalei.—Membrii consiliului comunal al Capitalei ș-au dat eri dimineață demisiile, în mînele d-lui C, Dobrescu primarul Capitalei.

La orele 10 dimin. d. Dobrescu primarul Capitalei s'a prezentat d-lui Take Ionescu ministru de interne și i-a prezentat demisia din funcția de primar.

D. Take Ionescu a primit dimisia d-lui Dobrescu.

La orele 12 d-nii dr. Mendonide prim ajutor de primar și M. Poenaru Bordea al doilea ajutor de primar s'au dus la ministerul de interne, unde au fost primiți de d. Căpităneanu, noul secretar general al ministerului de interne.

D-nii dr. Mendonide și M. Poenaru Bordea au înmînat d-lui Căpităneanu demisiile din funcțiile de ajutori de primar, care le-au fost de asemeni primite.

La orele 11 lum. d. Dobrescu primarul Capitalei, s'a dus la primărie unde a primit dimisiile consilierilor comunali și a d-lui B. Voinescu șeful său de cabinet.

D. primar a lucrat în urmă cu șefii de servicii, iar la ora 1 d. a., a părăsit primăria.

De la Arhiva. — Asară Luni s'a ținut obișnuita adunare septămînală a membrilor societății Arhiva, în localu Cercului didactic.

Dl. Gh. Ghibănescu a făcut o sumară dare de samă asupra unei condici de visterie a Moldovei, care cuprinde catagrafia caselor din Iași cătră 1745. Condica cuprinde 46 file și lipsesc din ea 18 file, din care 3 cuprindeau lista de proprietari.

Erau atunci în Iași numai 66 evrei proprietari de case, pe cele 11 uliițe mai mari ale tîrgului și anume: uliița mare, Feredeile (în dosul Mitropoliei spre Bahlui), Broștenii (Sf. Lazăr sub Palat), Rusască (uliița tîrgului de jos, azi C. A. Rosetti), Trepezănească (azi Anaste Panu), Frecăul (azi Smărdan), Strîmbă str. Golia, azi Cuza Vodă), (Sărbească, azi Lăpușneanu), Hagioaea (Tîrgul de sus, azi I. C. Brăteanu), Bărboiul (azi Elena Doamna și parte din strada Veche și Podul vechiu.

Totalul caselor în Iași era 1244.

Pentru istoricul Iașilor această catagrafie de casă prezintă cel mai mare interes și se va publica în întregime.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantasiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

Convocarea Corpurilor legiuitoare.—La Prefectura de judeţ, s'a primit telegrama următoare:

„Prin înaltul decret regal No. 4394, din 15 curent, adunările legiuitoare sunt convocate în seziune extraordinară, pentru ziua de 17 crt.

Rog comunicaţi aceasta d-lor senatori şi deputaţi din judeţ".

Telegrama e semnată de către d. Căpităneanu, secretar general al ministerului de interne.

D. Take Ionescu despre noul guvern. — Ziarul „Universul" publică următoarele importante declaraţiuni ale d-lui Take Ionescu, ministru de interne, asupra noului guvern:

— „Noul guvern a eşit din atâtea luni de frământări în cît geneza lui a intrat în domeniul cronicei.

Ceia ce a hotărît forma colaborărei a două partide separate, a fost imposibilitatea, pentru moment, a partidului conservator de a-şi reglementa într'un chip definitiv direcţia.

Este sigur că fără împrejurările deosebite externe, guvernul nu s'ar fi compus. Este iarăşi sigur, că toţi îşi vor da silinţa ca, cu vremea, din colaborare să poată eşi o unificare. Aceasta nu împedică ca astăzi să rămînem ceea ce am fost: două partide deosebite şi ca să nu ne gîndim la nici o chestie politică internă până ce nu vor trece greutăţile externe.

— Dar ce credeţi că va urma cu şefia d-lui Petre Carp?

— Nefăcînd parte din partidul conservator nu-mi recunosc dreptul de a avea vre-o părere asupra acestei chestiuni.

— Credeţi că guvernul va putea să-şi îndeplinească misiunea?

— *Evident că da. Cînd două partide politice oferă Ţărei şi Coroanei un guvern comun în asemenea împrejurări, ele au datoria de onoare să facă un lucru serios şi puternic.*

— Cum credeţi că vor privi liberalii guvernul de colaborare?

— Partidul liberal a împins pe cît i-a fost posibil şi cu toată sinceritatea la alcătuirea unui guvern al celorlalte partide. Sunt convins că constituirea guvernului nostru, nici n'a surprins pe liberali, nici nu poate să le displacă".

D-ra Aspasia Macarovici, a fost numită definitivă asistentă la clinica infantilă de pe lîngă facultatea de medicină din Iaşi.

M. S. Regele a acordat „Bene Merenti" cl. I d-lui G. Popovici, directorul şcoalei de arte frumoase din Iaşi.

Nenorocitul A. C. Cuza se află în plină manie scribentă. În ultimul număr al pamfletului său, maniacul are umplute „coloane"— de conţinutul cărora un psihiatru s'ar putea ocupa cu folos pentru studii asupra bolilor mintale.

Un studiu a d-lui profesor dr. Thiron asupra lui A. C. Cuza, va fi publicat în numărul nostru de mîine.

Eri a început concursul pentru ocuparea a şapte locuri de medici secundari, vacante în spitalele Spiridoniei.

In locul d-lui Prof. dr. Manicatide, demisionat, a fost delegat în juriu, din partea facultăţii de medicină, d. profesor Bacaloglu, iar din partea colegiului medical, în locul d-lui dr. Gheorghiu, d. docent dr. Stefănescu-Galaţi.

In cursul lunei Octombrie, se vor ţine conferinţe la cercurile culturale din comunele Costuleni, Buciumi, Prisacani, Golăeşti, Mogoşeşti, Andrieşeni, Plugari, Roşcani, Movileni, Cucuteni, Băiceni, Scobinţi, Aroneauu, Erbiceni, Uricani, Sculeni, Popeşti, Lungani, Coarnele Caprei, Hiliţa, Bîrnova, Hadîmbu, Glăvăneşti, Oneşti, Larga, Horleşti, Bădeni, Dorobanţu, Cîrpiţi şi Tăuteşti.

La secţia I-a a Curţii urma să se judece astăzi apelul procurorului de Fălciu în chestia călcării legii trustului. S'a produs dovada că contractul referitor la moşia Barboşi a fost declarat reziliat, cerîndu-se închiderea dosarului.

Procurorul a cerut să se aducă actul autentic al reziliării şi judecarea procesului a fost amînată în acest scop.

— Tribunalul a respins cererea de eliberare pe cauţiune făcută de faliţii Kaiserman şi Goldstein (la Luvru).

Domnul G. Spacu a fost numit, cu titlul provizor, asistent la laboratorul de mineralogie de la facultatea de ştiinţi din Iaşi; d-ra dr. Lucia Leon a fost numită, provizor, asistentă la laboratorul de istorie naturală şi d, dr. Al. Grossi la laboratorul de medicină de la facultatra de medicină de Iaşi.

„Bene Merenti", cl. I, a fost acordată d-lui Vespasian Erbiceanu, primul-preşedinte tribunalului Iaşi.

D. Victor Hacăr a fost confirmat în postul de conductor cl. III în serviciul de poduri şi şosele din jud. Iaşi.

Domnul P. Antonescu a fost numit director al şcoalei de silvicultură din Bucureşti, în locul d-lui Popovici, desărcinat.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 27 Octombrie a. c. oara 11 a. m. se va ţine în localul Primăriei licitaţie prin oferte închise pentru repararea mobilierului de la Baia Comunală.

Valoarea lucrărilor după Deviz 608 lei. Garanţia 30 lei.

Devizul se poate vedea în fie-care zi de lucru le serviciul Arhivei.

Dispoziţiunile art. 72 — 83 din legea comptabilităţii publice se vor aplica acestei licitaţiuni.

No. 28,776—16 | 29 Octombrie 1912.

In ultima şedinţă a consistorului bisericesc au fost aleşi membri ai comisiunei pentru intreţinerea bisericilor şi monastirelor, cuvioşia sa arhimandritul Teoctist Stupcanu, starețul mînăstirei Cetăţuia, arhimandritul Dionisie al Sinaei, şi P. S. S. Evghenie Humulescu, vicarul episcopiei de Argeş.

Părintele Nazarie, directorul internatului teologic, a propus aceste numiri, la care a protestat părintele Nifon al Dunărei de jos, cerînd a se numi în aceste locuri arhierei.

I. P. S. S. Mitropolitul Pimen, ripostă însă, susţinînd pe cei dintăi propuşi, ca avînd meritul de a cunoaşte mai de aproape mînăstirile, clerul şi interesele lor.

Aseară s'a dat prima probă scrisă, la concursul pentru posturile de medici secundari.

Domnul D. Boroianu a fost numit directorul Mitropoliei din Bucureşti.

Pentru a se putea da inmediată ocupaţie absolventelor şcoalelor profesionale, ministerul instrucţiunii publice a înfiinţat în Iaşi un atelier de lengerie pus sub conducerea doamnei Elena Corciovescu.

Pentru mîne 17 Octombrie a fost convocată societatea preoţească „Ocrotirea". La ordinea zilei: darea de seamă a activităţei consiliului de ad-ţie şi alegerea unui nou comitet.

Lucrările de construirea chiliilor la vechea mînăstire Cetăţuia au fost definitiv isprăvite, cu suma de 150 mii lei, acordată de minister pentru restaurarea acelui important monument istoric, care fusese părăsit timp de aproape un veac Lucrările au fost conduse de domnul arhitect Ghica Budeşti, şi chiliile sunt construite în vechiul stil romînesc, alcătuit de comisiunea pentru păstrarea mormintelor istorice. De asemenea vechiul palat domnesc, al lui Duca Vodă, împreună cu sala gotică, a fost în totul restaurat. Imprejurul mînăstirei avem astă-zi o şoşe model, care a costat 25,000 lei.

La anul viitor se va reîncepe şi restaurarea bisericei, care se ştie că cuprinde picturi valoroase — *a fresco.*

Pe lîngă această mînăstire, începînd de la primavară se va deschide o şcoală de sculptură şi pictură bisericească, la care vor învăţa călugării şi fraţii, aducîndu-li-se profesori absolvenţi ai şcolilor de bele arte.

D. Mihail Borcea, avocat a fost numit expert-contabil în falimentele Lupu Braunştein şi L. Kaufman.

D. dr. Puşcariu, a cerut transferarea la catedra de istologie, de la facultatea de medicină din Bucureşti.

Pe ziua de azi s'au constatat în oraş un caz nou de febră tifoidă în str. Pantelimon şi un caz de difterie în str. sf. Constantin.

In ziua de 27 a lunei, se va ţine licitaţie la primărie, pentru furnizarea mobilierului necesar la baia comunală.

Turneul Renée Parny.—Tot ce ie elită tot ce ie doritor de a vedea arta pariziană aleasă în adevăratul înţăles al cuvîntului s'a dat întîlnire la reprezentaţiile marei artiste franceze **Renée Parny** care vine, cu o trupă de artişti de samă de la marele teatre parisiene şi va da la Teatrul Naţional din Iaşi numai două reprezentaţii.

Luni 22 Octombrie se va juca *L'Enfant de l'Amour* piesă în 4 acte d'Henry Bataille şi *Marţi 23 Octombrie, L'Aiglon* 6 acte de Edmond Rostand.

Biletele la agenţia „Thalia" Th. P. Maximovici care are meritul să ne procure cele mai superbe reprezentaţii în fie-care stagiune.

Astăzi 15 Octombrie 1912 s'a pus bazele societăţei Muzicale din Iaşi cu sediu la şcoala primară de băeţi „Vasile Alexandri" sub iniţiativele d-lor: Tăplăgeanu, G. Manoliu, Titus Alexandrescu, B. Stancov, Ştefanovici I, Motăş Gr., N. Sălceanu. C. Ionescu şi Titi Păun.

S'a făcut cunoscut revizoratului şcolar că învăţătorii normalişti care au primit posturile de 65 lei iar nu cu 80 lei.

Cu 80 lei vor fi trecuţi de la 1 Octombrie 1912 numai ajutorii de învăţători cari în prezent sunt titulari şi numiţi în urma examenului de capacitate.

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi: şase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedinţe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

Conferinţele preoţeşti. — Şedinţa de după amiază, la care ia parte şi P. S. Arhiereul Antim Petrescu vicarul Sf-tei Mitropolii, se deschide la ora 2.

Diaconul *Olteanu*, vorbeşte despre catchizare ca mijloc pentru luminarea neamului, face istoricul catechizărei, fără a atinge ceva din starea actuală a cunoştinţelor religioase ale poporului, nu atinge nici cum trebue să se facă acum catechizarea.

Părintele Mthailescu-Tg.-Frumos, ca mijloc de catehizare, e de idee a se răspîndi cărţi religioase în popor. Vorbeşte despre catechizarea a diferitelor serii de prozeliţi, Nu vorbeşte însă cum trebue să se facă catehizarea, adică învăţarea poporului a adevărurilor religiunii creştine.

Păr. Bombea, arată că timpul pentru catehizare e de la etate de 7 ani, înainte de 7 ani să se intereseze preotul dacă părinţii îi deprind cu facerea crucii, a cunoaşterilor micilor rugăciuni de seară şi dimineaţă.

E de părere că preotul nu trebue, din lipsă de timp, să predea religia în şcoala primară.

Predarea să se facă de învăţător, dar trebuesc cărţi speciale de religie.

Păr. Bogdan, arată că catehizarea e învăţarea poporului, lucrul făcut de Mîntuitorul şi Apostoli şi aceeaşi misiune au şi preoţii.

In biserică predica e singurul punct de catehizare şi pe ea trebue să ne rezămăm. La serviciile religioase făcute în popor preotul le explică creştinilor însemnătatea serviciilor divine făcute. E de idee ca catehizarea să se facă de preot din şcoala primară, în şcoala de adulţi în societăţi culturale. Mai poate catehiza prin o bună bibliotecă parohială.

Păr. Irimescu, arată că în Bucovina o parohie are 2 sau 3 preoţi şi pe cînd unul slujeşte, altul ia copii din şcoală şi le explică pericopa evangheliei.

In unele duminici se string meseriaşii şi tinerii pentru catehizare. E de părere ca şi la noi catchizarea să se facă de preot cu poporul cel puţin o dată pe lună.

Locul de strîns pentru catehizarea sau o casă de gospodar, sau unde e, casa de cetire. Se suspendă şedinţa pentru 10 minute. La critică iau cuvîntul.

Preotul *I. A. Parfenie*, care se rădică contra părerei exprimată de preotul Bombea, că educaţia religioasă a şcolarilor să fie făcută de învăţători. E de părere că religia din şcoala primară trebue numai de cît predată de preot, căci el are educaţia, menirea şi autoritatea necesară. Preotul ar trebui să fie obligat a preda religia cu aceiaşi scrupulozitate ca şi serviciul divin. Face tabloul stărei religioase la sate şi oraşe şi arată că indiferentismul sus şi superstiţia jos e cauza necunoaşterii şi neînvăţării principiilor religiunii creştine. E pentru predarea de preot a religiei şi în cazarmă, şi pentru cărţi mici moralizatoare.

Pr. *Gotcu*, spune că în vechime erau catehumeni, cei ce erau pentru a primi creştinismul şi asupra lor se făcea învăţarea de preot (Catihet). La noi, noul intrat în creştinism, copilul mic, are ca garanţie că va avea de catihet pe nănaş. Nănaşii din timpul de faţă nu au de unde învăţa pe fiu religia, pe care nici n'o ştiu. In timpul mai din urmă preoţit bătrîni făceau catehizarea a copiilor şi a poporului şi se ştia de nanâşi a catehiza. Aceasta din pricină că mai de mult era dragoste de preoţie. Nu multă cultură se cere pentru a cetehiza. ci pentru a reuşi ori-ce preot, trebuie să aibă un suflet mare de preot.

*

După propunere Pr. I. A. Parfenie se trimite I. P. S. S. Mitropolit Dr. Pimen, următoarea telegramă:

Preoţii oraşului şi judeţului Iaşi adunaţi în conferinţele generale roagă pe Inaltul lor Ierah a primi asigurarea profundului lor devotament şi urarea de sănătate şi ani mulţi pentru binele bisericii romîne.

Protoereu Eo. I. P. Ţincoca

*

In ziua de 16, a doua zi, şedinţa să deschide la ora 9 a. m. Tot în subiectul Catehizării; ia cuvîntul *Pr. Mihailescu* Mînzăteşti, care spune că e timpul ca preoţii ca şi în trecut să propage ideile religioase.

Pr. Dinescu face istoricul manualilor de catehisme la Romîni, din vechime. Părintele Protoiereu face închierea discuţiilor.

Să intră în tratarea subiectului „Preotul cu familia şi gospodăria ca model". Ia cuvîntul Preotul I. A. Parfenie, care înainte de a intra în tratare, arată că preoţimea stă rău material, e ruşinos a mărturisi, dar e lucru constatat că preotul cel de oraş şi mai ales cel de sat, sunt slab susţinuţi de stat în privinţa materială. Să cere ca preotul să se ocupe numai de preoţie, cel de sat să se ocupe de educaţia săteanului şi nu de agricultură întinsă. Trebue însă a i se da şi preotului îngrijirea materială. In această chestiune mai vorbeşte şi Pr. Leonte.

Preot I. A. Parfenie
Brăeşti—Iaşi

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* sau *ELEVĂ*.

Una din cele mai reuşite desfăşurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară Marţi în sala teatrului-circ Sidoli. „Sfidînd moartea" este titlul acestui roman contimporan, interpretat de somităţile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebrul artist scandinav Psylander, corifeul ansamblului dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfăşurarea cuprinde două părţi de cinematograf şi cuprinde cea mai ingenioasă punere în scenă.

Noul program cuprinde apoi:

Fiica artistului, mare roman contimporan (film parizian).

O idee a servitorului, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinzînd între altele:

Experienţe cu aeroplane pe aerodromul de la Băneasa în prezenţa căpitanului francez Malherbe—Manevrele navale franceze—Un dirigiabil deasupra fabricelor Pathé-Freres—7000 greviştі la căile ferate din Barcelona—10 mii concurenţi biciclişti la New-York—Serbările de copii la Stockolm—Berlin: un nou inventator al unei umbrele-salvatoare pentru aviatori, face experienţă de pe înălţimea coloanei Victoria şi nereuşind cade mort ca şi predecesorul său parizianul Reichelt, etc.

Se readuce după îndemnul mai multora: Zîna zînelor sau pantoful fermecat (Cendrillon), 2 acte.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Mercuri 17 Octomb.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 16 Octombrie

Presa străină şi constituirea noului guvern romîn

Discursul Regelui Carol şi diplomaţia străină

Schimb de telegrame între d-nii Poincaré şi Take Ionescu

Bucureşti. — D. Poincaré, preşedintele consiliului de miniştri francez, a trimis d-lui Take Ionescu, telegrama următoare:

„Rog pe Excelenţa Voastră să primească felicitările mele şi cele mai bune amintiri.

La aceasta d. Take Ionescu a răspuns prin telegrama următoare:

„Toate mulţumirile mele pentru delicata Dv. atenţiune şi amintirile mele cele mai cordiale".

*

Viena.—Discursul rostit de M. S. Regele, cu prilejul depunerei jurămîntul noilor miniştri e aci obiectul celor mai vii discuţiuni, e considerat ca neobişnuit de important şi ca o prevestire nefavorabilă, în ceia ce priveşte desfăşurarea evenimentelor externe.

La legăţiunile ţărilor balcanice, discursul a produs o foarte adîncă impresiune.

Miniştrii ţărilor respective au declarat, că nu pot prevedea, pînă unde va merge amestecul României, în conflictul balcanic.

*

In aceiaşi chestie, ziarul „Allgemeine Zeitung", scrie:

„Discursul Regelui Romîniei trebue privit ca o manifestaţie foarte semnificativă.

Din vorbele regelui Carol se poate deduce că Romînia e hotărâtă a-şi apăra toate drepturile şi interesele, cu toată puterea şi hotărîrea.

In cercurile de aci, se ştie de la început, că toată siguranţa că României i se reservă un rol de mare importanţă în deslegarea chestiei balcanice.

Discursul Regelui confirmă întru toate această părere şi se poate spune că prin aceasta, Regele a arătat la toată lumea interesele ce le are România în Balcani.

*

„Neues Wiener Tageblatt" ocupîndu-se de noul guvern romîn, zice că acesta s'a înfăptuit cu atîta iuţeală, din cauza actualului războiu.

Constituirea noului guvern romîn mai are şi importanţă din cauza că s'a stabilit şi o ameliorare a relaţiunelor dintre liberali şi conservatori.

Se pare că pacea internă a Romîniei va fi durabilă, pacea externă însă atîrnă de un fir de păr.

O ANCHETA

Bucureşti.—In urma intervenţiei energice, guvernul grecesc a dat deplina satisfacţiune Romîniei, cu privire la percheziţionarea vaporului Dacia.

Funcţionarul abusiv a fost suspendat.

In urma acesteia vapoarele romîneşti vor relua cursa la Pireu.

*

Bucureşti.—M. S. Regele se întoarce Joi la Sinaia.

*

Bucureşti.—Azi la ora 5 se ţine un consiliu de miniştri, la ministerul de interne.

*

Bucureşti.—D. Cîeneral Văleanu a fost numit secretar general la ministerul d răsboiu.

*

Bucureşti. — Procesul dintre ziarul *Adevărul* şi d. Procupiu, s'a amînat pentru seziunea viitoare.

Curtea a admis citarea de martori.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

5000 lei —5631, 18655.

2000 lei—1364. 40339.

1000 lei—53604, 9926, 38388, 38544, 53312, 52472, 5497, 13694, 27023, 34920, 54850, 55771, 58615.

Grecia şi intervenţia puterilor

Berlin.—Legaţiunea bulgară desminte categoric, ştirea răspîndită la Constantinopol, cum că soldaţii bulgari s'ar purta în chip selbatic cu răniţii turci.

*

Athena. — Aci entuziasmul continuă a fi mare. In toate straturile societăţei, există adînca convingere despre necesitea alianţei ţerilor balcanice, şi ideea de a se respinge cu hotărîre ori ce intervenţie streină.

Eri au sosit aci un nou grup de 800 voluntari cretani, primiţi cu ovaţiuni.

*

Constantinopol. — După o ştire sosită aci, în lupta de la strîmtoarea Soranda, au căzut din trupele greceşti, 13 ofiţeri şi 169 soldaţi. Au fost răniţi 40 ofiţeri şi 1037 soldaţi.

*

Berlin.—D-na Theotoki, soţia ministrului grec, a deschis o colectă, în favoarea rîniţilor greci.

Toată lumea contribue la această colectă.

*

Belgrad.—Societatea germană de aci a lansat un apel, peutru a se veni în ajutorul răniţilor serbi.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Succes Sîrb

Belgrad.—După ştiri oficiale, armata Sîrbă, a ocupat şi Pleviţa, ultima localitate din Novi-Bazar, care rămasese încă neocupată.

Avocat S. P. GEORGESCU
s'a mutat
în Str. Lozonschi No 16
(Casele Brill)

De Inchiriet

Dela 26 a lunei curente o casă compusă din 4 camere, bucătărie, şi atenanse în stradela Armeană No 8. a se adresa proprietarului Andrei Bădăreu, str. Armeană No 3.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane SUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger'it, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

MAȘINI DE OCAZIE

Instalații de gaz sărac

1 Buc. Fabricație Benz & Co. 50 Hl P.
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Werdau 50 H. P
1 Buc. Fabricație Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg A. G. 3 HP.
1 Buc. Fabricație Motorenfabrik Oberusel 16 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.

Motoare de Benzină

1 Buc. Fabricat Motorenfabrik Darmstadt 4 H. P. culcat

Motoare de Benzină Brută

1 Buc. Fabricat „Moenus" 10 H.P. în picioare.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Lanz normal 10 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 16 H. P.
1 Buc. Fabricat Lanz normal 25 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 40 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 60 H. P.

Mașini cu Abur

1 Buc. Fabricat Fries Sohn Frankfurt a. M. 20—26 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Idem, Idem, 38—50 H. P.
1 Buc. fabricat Maschinenfabrik-Vogel, Offenbach 60—80 H.P. culcat.
1 Buc. Fabriccat Pokorny & Witterkind 120—140 H.P. cu condensație culcat
1 Buc. Fabricat Gebr. Sulzer ventil Compound 250—300 H.P.

Cazane cu Aburi

de toate mărimile oferă din depozit. Corespondența preferabil în limba germană.

JOSEF ROSENAU, junior
Maschinenhandlung Frankfurt a/M

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameștecă și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* cari se mai rezistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 6 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: LES VERITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Marzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX - No. 1716. Joi 18 Octombrie 1912

Atitudinea României

Ziarele străine comentează, în diferite moduri, linia de conduită absolut neutrală care ne-am impus-o în conflictul sîngeros dintre statele balcanice. Tot felul de conjecturi, unele mai stranii de cît altele, ies zilnic la iveală asupra unor așa zise clauze, mai mult sau mai puțin secrete, care la momentul oportun, se pretinde că, ne-ar face să eșim din rezerva actuală.

Comentariile atît de diverse și știrile uneori atît de fantastice care transpiră prin presa mondială asupra unor pretinse intențiuni ale Romîniei, dovedesc prețul extrem pe care lumea întreagă îl pune pe neutralitatea noastră.

Se recunoaște astfel pretutindeni, că Romînia ar fi putut, poate și ar mai putea încă, să dea chestiei balcanice o întorsătură cu totul diferită de cea actulă, în momentul cînd s'ar fi decis sau s'ar hotărî de a intra în acțiune.

Lucrul acesta este chiar foarte adevărat.

Romînia a ținut și ține în mînele sale în ceasul de față, cheia unor mari evenimente.

Dar tocmai fiind-că suntem atît de conștienți de rolul și de răspunderile noastre, de aceea, în atitudinea noastră de o camdată franc neutrală în faza actuală a războiului balcanic, ținem să se știe de toți că nu există nici surprize de așteptat de la noi și nici posibilitatea unor rezoluțiuni subite, care să iasă din cadrul ce de mai înainte ne-am fixat mai bine.

Se pare, mai ales, că presa străină n'a fost în destul de lămurită asupra considerațiunilor primordiale care ne-au hotărît la neutralitate.

Ori, dacă cine-va era în drept de a se mira sau de a suspecta neutralitatea noastră, apoi acela nu-i presa din capitalele marilor state europene, ci opinia publică din coaliațiunea aceasta greco-bulgară.

Se știe într'adevăr, că cei aproape un milion de conaționali de ai noștri, care constituesc fruntea populațiunei creștine din Peninsulă, sunt de mai multe veacuri, ținta tuturor atacurilor din partea propagatorilor naționalizmului grec și bulgar.

Loviți în chestiile de conștiință și, ceea ce e mai grav, prea adesea terorizați și maltratați de bandele care de zeci de ani cutrieră Macedonia, Turcia, Tesalia și Epirul — Aromînii sunt siliți să ducă o luptă de tot minutul în potriva atacurilor banditești ce li se dă.

Și, în această mafie care nu se mai isprăvește, conaționalii noștri nu pot găsi sprijin și protecție legală de cît în puterea cîrmuitoare otomană, care pentru ei, a făcut în totdeauna, atît cît i-a stat în slabele ei mijloace.

Aceasta explică pentru ce Cuțo-Vlahii, foarte atașați Imperiului, sunt socotiți ca elementul cel mai ordonat și mai devotat al Sublimei Porți.

Cînd astăzi, Coaliațiunea, în numele umanității, pretinde că se războește pentru a asigura o soartă mai bună celora de același sînge cu ea din Imperiul Turcesc, este vădit lucru că România, față de Coaliațiune are aceleași plîngeri de formulat, ca și aliații creștini față de Turci. Căci, dacă mobilul războiului este soarta conaționalilor, atunci conaționali avem și noi de ocrotit, nu însă împotriva Turcilor protectori.

Există dar cuvinte, și încă temeinice, ca confederația slavo-greacă să nu privească neutralitatea noastră fără o legitimă mirare.

Presa străină îusă, acea presă care reprezintă interesele marilor pnteri, nu este în dreptul ei să pue la îndoială statornicia atitudinei noastre.

In cercurile diplomatice străine să știe cu preciziune că, dacă am fi voit să depărtim punctul nostru de vedere de acel al marilor puteri, toate considerațiunile de ordin personal, ca Romîni, ne împingeau din primul ceas, să ne împotrivim acțiunei slavo-elene din Peninsulă.

Ori, dacă n'am făcut'o, să știe iarăși de ce: n'am voit să ne îndepărtăm, nici o secundă de la acțiunea comună pe care Europa înțelege s'o întrepindă în Balcani, cînd ceasul va suna. Aceasta, pretindem noi, constitue pentru România dreptul de a'și spune cuvîntul, cu eficacitate, în cele ce se vor hotărî asupra Peninsulei.

E cu totul o altă chestiune de a se ști ce va face România în cazul cînd acordul dintre puteri ar înceta, ori în ipoteza că, prin înțelegere între ele, ni s'ar încredința un anumit mandat. In așteptare însă, ca asemenea eventualități să survie, nu'i permisă nici un fel de ipoteză alarmantă asupra neutralității noastre actuale.

Piața și noul Guvern

Incă înainte de constituirea noului cabinet, d. Take Ionescu, într'un interview acordat ziarului *Bukarester Tagblatt*, a zis că datoria noului guvern e să asaneze piața.

Chiar a doua zi de la constituirea lui, cabinetul a început să se ocupe de situația noastă financiară. Comunicatul publicat eri, și prin care se arată că nu e loc să mobilizăm, a avut darul să mai liniștească spiritele. In adevăr, pe ziua de eri Bursa noastră a fost cu mult mai fermă, ba unele valori, cari erau în continuă scădere, au înregistrat ușoare scăderi.

Azi se află în fruntea ministerului de comerț, un om cu înalte cunoștințe economice și financiare, și nu ne îndoim că d. N. Xenopol, va ști să pună mîna pe rana de care sufere Bursa Capitalei. O modificare a legei burselor cu prevederea de penalități împotriva acelora cari se fac vinovați de manevre doloase, se impunea de mult. Criza din ultimul timp, cu panica nelegitimată, provocată de cîți va speculanți fără conștiință, a avut darul să atragă luarea aminte generală asupra lacunelor legei burselor. Să sperăm însă că zilele triste din Septembrie și Octombrie 1912, ne-au servit la ceva, și că pe viitor ele nu se vor mai repeta.

Misiunea noului guvern

Cum am spus eri, modalitatea colaborărei a permis partidelor conservator și conservator-democrat, ca să-și reunească forțele lor, pentru a da țărei un guvern tare și în fața evenimentelor grave, cari se desfășură, la granițele noastre, aceasta este singura considerație care a prevalat, în tratativele urmate.

Aceasta este și caracteristica noului cabinet, pe care bărbatul eminent, chemat să-l formeze, îl prezidează. El va fi—după o fericită expresie—un „minister pentru apărarea patriei“ și țara îl va primi, cu toată încrederea, pe care o inspiră vasta experiență și trecutul de abnegație al președintelui său, talentele și patriotismul cald și luminat al membrilor ce l compun.

Din el fac parte elementele cele mai de valoare ale celor două partide, decise să lupte alăturea, într'acelaș scop înalt de prevedere națională și această constatare este încă o garanție, că noul guvern va ști să-și îndeplinească misiunea grea pe care Suveranul, călăuzit de aceleași sentimente patriotice, i-a încredințat-o.

Cum au spus-o doi din nouii miniștri, n'au fost la mijloc nici tîrgueli, nici precupețire. Asemenea preocupări au fost străine de tratativele urmate și din primul moment chiar, acelaș gînd senin și înălțător și a făcut loc, în convorbirile cari s'au deschis. A fost dragostea de neam și de țară, care i-a mișcat pe toți și cine cunoaște tradiția și trecutul partidului conservator, devotamentul său nețărmurit pentru interesele patriei, nu se poate îndoi un singur minut de lucrul acesta.

Iar alăturea cu aceste sentimente, de care ambele partide sunt însuflețite, trebue să recunoaștem d-lui Take Ionescu meritul de a fi înțeles că a vorbi de „învinși“ și „învingători“, în momentul cînd cu toții urmează să fim cu ochii ațintiți, spre ceea ce se petrece în afară, ar fi o mare greșeală, o lipsă de la datoriile către patrie și este evident, că un bărbat ca d-sa nu se putea face culpabil de o asemenea vină.

Preocupările de partid, micile interese de prăvălie au fost astfel înlăturate, în fața interesului superior al țărei și iată de ce avem ferma credință că vom avea roade folositoare, că țara nu poate de cît să cîștige, din colaborarea realizată.

Colaborarea va fi durabilă,—e intima noastră convingere, pentru că la baza ei, domnesc cugetul curat și hotărîrea de a lucra pentru apărarea patriei. Cu acest gînd, au pornit la luptă ambele partide și el va fi ca o deviză sfîntă, pentru membrii actualului guvern.

Ca odinioară semnul crucei, pentru împărații creștini ai Orientului, această dorință și această hotărîre trebue să călăuzească noul guvern, în misiunea sa înaltă și uitînd animozitățile, cari ne-au separat pînă eri, e o datorie de a pune capăt luptelor lăuntrice, pentru a da sprijinul nostru guvernului chemat să prezideze destinele patriei în aceste împrejurări îngrijitoare.

Țara, care ne privește, o vrea.

Serbarea de mîine

Stagiunea teatrului național din localitate, se deschide mîine Joi, cu „Scrisoarea perdută“, opera neperitoare a maestrului Carageali:

Este un omagiu pios ce se aduce marelui nostru prietin, răpit așa de neașteptat din mijlocul nostru.

Sunt ani de cînd „scrisoarea perdută“ nu s'a mai jucat în Iași, din împrejurări, pe care nu vrem să le mai relevăm, așa că representația de mîne, va fi o adevarată „premieră“ pentru foarte mulți.

Piesa însăși nu s'a învechit. Ea e și azi de actualitate, și tipurile și caracterele zugrăvite vor remînea vecinic în vieață, căci sunt copiate din însăși viața.

S'au stins și cei mai mulți dintre artiștii cari au creat rolurile din această piesă, și care au făcut deliciul lui Carageale, care spunea că piesele sale se joacă mai bine la Iași, de cît aiurea.

Distribuția de mîne e îngrijită și va fi interesant, să vedem dacă artiștii de azi, au înțeles interpretarea rolurilor din repertoriul lui Carageale.

Representația de mîine, va fi cu drept o serbare pioasă, la care tot Iașul cult și distins va asista.

D.

PERDEREA KIRKILESEI

Perderea Kirkilesei a provocat la Constantinopol o consternare, și în același timp o indignare generală. Consiliul de miniștri a trebuit să se ocupe în special de mișcarea ce se întrezărea în populație și să ieie o serie de noi măsuri extraordinare, pentru a asigura liniștea în capitala imperiului. Presa turcească e deaseminea tăcută.

Explicația dezastrului nu se găsește de cît în vina generalului Mahmud-Pașa, care n'ar fi răspuns la înalta sa chemare, și căruia s'ar datori retragerea trupelor de vest.

Această retragere s'a prefăcut într'un adevărat dezastru. Și aceasta se poate deduce din telegramele din Constantinopol pe care le publică ziarele străine, și care au fost transmise, de și cenzura în această privință, e de o severitate excepțională.

Aceste telegrame arată, că retragerea trupei de vest, a fost o goană nebună, și cîmpul s'a acoperit cu sute de cadavre.

Ori, după cum am zis, opinia publică acuză de nepricepere pe Mahmud-Pașa, generalul comandant. Se afirmă chiar, că va fi revocat și înaintat unui consiliu de războiu.

Tot din cauza aceasta, se dă ca sigură înlocuirea actualului mare vizir.

Despre toate aceste s'a ocupat consiliul de miniștri turc, în ultima sa ședință.

Rezultatul a fost un comunicat pentru liniștirea masselor. In acest comunicat, se afirmă că armatele turcești se reculeg, și vor începe o ofensivă îndîrjită, pentru a expulza pe dușmanii din locurile cucerite.

Comunicatul a avut în adevăr darul, de a face populația să recapete curajul așteptărei și încrederea în vitejia strămoșească.

Vom vedea.

In așteptare, statul major bulgar, continuă operațiile cu o precizie matematică.

Printre ofițerii bulgari, domnește credința, că pînă în cîteva zile Andrianopolul va fi cucerit și că turcii vor capitula, de oare-ce va fi întreruptă legătura dintre Andrianopole și capitala imperiului.

Printre ofițerii bulgari, nimeni nu se îndoește de acest succes al armatei bulgare.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

VAE VICTIS!

Intr'un interval atîta de scurt cine ar fi crezut? O schimbare de... front s'a Produs preste tot în ceea ce se cheamă, în mod convențional, „opinia publică“ europeană. Schimbarea în defavoarea Turciei se arată de-opotrivă și în mari ziare pariziane, vieneze, londoneze, adecă în acele organe de publicitate și țări unde nu de mult—în potriva opiniei publice ruse—se afirma că, ori-care va fi soarta armelor, nu se va îngădui o deplasare de teritorii,—o abatere de la... „status quo ante“.

De ce s'a operat schimbarea? In virtutea străvechiului dicton: „la raison du plus fort...“. Cei tari au totdeauna dreptate. Și, se pare, aliații balcanici sunt de astă-dată mai tari de cît Impărăția Semilunei, slăbită prin războiul cu Italia, slăbită prin luptele lăuntrice în jurul schimbării de regim. Slăbită, în afară de aceasta și prin ceea ce constatam eri că alcătuește abisul de netrecut între poporul otoman și toate celelalte.

Bună-oară, iată ce arată un corespondent, al importantului ziar „Le Temps“, scriind din Salonic:

„Mobilizarea turcă s'a făcut în condițiuni deplorabile. Elementul creștin și elementnl evreesc s'au folosit în mare parte de autorizarea răscumpărării bănești pentru scutire militară și au vărsat o sumă de vr'o 100,000 lire turcești—adică 22,900,000 franci, pentru toată circumscripția vilaetului Constantinopolului. Socotind cîte 900 franci de om, însamnă că s'au scutit 25,440 de soldați...

In ori-ce altă țară procedeul s'ar părea ciudat, extraordinar, în ajunul unui războiu...“.

Straniu, într'adevăr,—dar firesc în Turcia unde numai legătura de credință pînă la fanatism face puterea și temeritatea oștirilor în luptă.

Face,—nu mai e cuvîntul. Făcea cîndva. Dar sub noul regim forța credinței a mai slăbit și n'a fost încă vreme ca să se ivească celelalte elemente sociale, convingeri și idealuri echivalente cu elanurile vechi, de esență religioasă.

De aci o Turcie nouă, infinit mai întreprinzătoare de cît acea veche, în care—după splendidele strofe eminesciane—un Baiazid oare-care se încumeta să făurească visuri napoleoniane:

Simte-un copac cum că răsare
Care crește într'o clipă ca în veacuri, mereu crește
Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lățește
Umbra lui cea uriașă orizontul îl cuprinde
Și sub dînsul universul într'o umbră se întinde.
Iar în patru părți a lumii vede șiruri munții mari
Atlasul, Caucasul, Taurul și Balcanii seculari
Vede Eufratul și Tigris, Nilul, Dunărea latină,
Umbra arborelui falnic peste toate e stăpînă.
. . . . . .
Visul său se 'nfiripează și se 'ntinde vultureşte,
An cu an împărăția tot mai largă se sporește,
Iară flamura cea verde se înalță an cu an,
Neam cu neam urmîndu-i zborul și Sultan după Sultan
Astfel țară după țară drum de glorie-i deschid.
Pînă 'n Dunăre ajunge furtunosul Baiazid...

Tempi passati!...

Acum sunt zdrențuroși soldații Padișahului și se plîng de foame... Iar prietenii de pretutindeni, diplomați vicleni, caută formula cea mai potrivită ca să se dea de partea biruitorilor. Pînă eri Putere Mare încă, avea prieteni, aliați, supuși: „multos numerabis amicos, donec felix eris“. Cine nu numără prieteni în timpuri de noroc?

E povestea de azi a Semilunei; e povestea de mîne a altora; povestea de totdeauna a tuturora, cari străcat drumul istoric de la mărire la declin.

Rodion

Metoda Montessori

Se numește astfel metoda învățată de către d-ra dr. Maria Montessori, docentă la Universitatea din Roma și întrebuințată la educația copiilor între 3—7 ani din „Case-le dei Bambini“.

Aceste sunt niște școli infantine înființată în 1907 în Roma și mai pe urmă și în alte centre mari din Italia, în care copiii lucrătorilor, care pleacă la lucru toată ziua, se adună sub supravegherea unei institutoare și aci primesc nu numai educația și instrucția necesară, dar chiar și îngrijit materiale de care are nevoe desvoltarea lor fizică și de care ar fi lipsiți acasă la ei din pricina plecărei la lucru a ambilor lor părinți.

„Case-le dei Bambini“ sunt instalate de obiceiu chiar în aceiași mare clădire cu foarte multe apartamente, în care locuesc sute de familii sarace.

Asemenea mari clădiri făcute anume pentru lucrători saraci, care se găsesc mai cu seamă în Roma, la periferie.

De multe ori „casa dei Bambini“ se populează în deajuns numai cu copiii care se mai găsesc numai într'o singură clădire.

Istoria înființărei acestor „Case dei Bambini“ este lungă.

Noi avem să spunem numai cum autoarea a ajuns să înventeze această metodă.

Ca medic asistent la clinica de psihiatrie de pe lîngă Universitatea din Roma, d-ra Montessori avea ocazia să frecventeze azilul de alienați spre a alege subiecte pentru învățămîntul clinic.

In acest chip ea începu să se intereseze de micii idioți, care erau tratați în această instituție.

Cum mai înainte făcuse serviciu medical regulat la o policlinică de boli de copiii, D-ra Montessori prinse interes deosebit pentru medicina infantilă.

Cu această ocazie a trebuit să cunoască lucrările despre tratamentul fizic, intelectual și moral al idioților ale lui Itard și Ségum, autori care au scris înainte de 1850.

Atunci se gîndi ea că metodele întrebuințate de acești medici și pedagogi în acelaș timp, pentru tratarea și educarea idioților să le întindă și la copii normali în vrîsta care precede pe cea școlară.

Metodele descoperite de d-ra Montessori, prin studii și experienți îndelungate, au fost aplicate de ea înseși într'o școală primară în care a lucrat, se înțelege mai mult de cît o institutoare. Mai mult încă, pentru ca să fie și mai bine pregătită, ea se înscrie în acelaș timp ca studentă la filosofie pentru ca să poat. urma cursul de psihologie experimentală

Prin urmare, în ceia ce privește pregătirea pedagogică foarte puțini o au, chiar din cei cari scriu tratate de educație în străinătate.

*

In școala primară d-ra Montessori avea ocazia să verifice cercetările de antropologie pedagogie și să studieze, în mod practic; metodele întrebuințate pentru educarea copiilor normali. Aceste studii și cercetări conduseră apoi să ție la Uuiversitetea de Roma un curs liber de Antropologie pedagogică, curs audiat mai cu seamă de institutori.

Cercetările relativ la creșterea și educația copiilor normali în vrîstă de 3 și 7 ani, d-ra Montessori le-a reunit într'un volum, care a apărut în 1909 sub titlu: *Il metodo della Pedagogia scientifica applicato all' educazione infantile nelle case dei Bambini.* Această operă poată fi considerată în acelaș timp ca o expunere a metodelor cari trebuesc introduse în educația normalilor și ca un tratat de pedagogie specială.

In acest volum autorul tratează pe rînd: considerațiuni critice asupra metodelor întrebuințate astăzi în educație; generalități asupra antropologiei, disciplinei, a mediului încunjurător, a caracterului lecțiunilor; educația musculară (gimnastica cu ajutorul aparatelor și gimnastica educativă în plin aer și în clasă, gimnastica respiratoare); natura în educație; lucru manual; educația simțurilor; educația intelectuală; scrierea, citirea; limbagiul; numerațiunea și aritmetica; istorie, concluzii.

Persoanele cari se interesază de chestiunile de educație, mulțumită acestui conștiincios studiu, pot să-și facă o idee foarte bună despre progresele la care a ajuns pedagogia modernă.

Despre această operă, care a ajuns să fie tradusă în mai multe limbi, traducătorul ei în limba englezească, d. Holmes, profesor la universitatea din Harvard, spune că de ani de zile nici o carte despre educație n'a exercitat într'un cerc așa de larg o curiozitate așa de vie.

Cartea d-rei Montessori a fost până acum obiectul mai multor articole însemnate în revistele belgiane și franceze. In Italia entuziasmul pentru această lucrare este foarte mare și un număr de școli oficiale și private, urbane și rurale, laice și religioase, au adoptat metoda. In Italia această operă este „actualitatea pedagogică“ prin excelență.

Actualmiute d-ra Montessori se ocupă cu problema reformei metodelor în școa-

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Représentant: Sam. Löhl, Bucureşti.

lele primare. Chiar în presenta lucrare ea pune fără să rezolve, foarte multe chestiuni, ceea ce procură teoreticianilor educației date noui și tocmai aice stă marele merit al acestei opere.

C. V. Buțureanu

TRIBUNA LIBERĂ

Parastasul laic al decedatului moral, A. C. Cuza

(sau „scosul afară din sală, pe din dos", de trei ori și cele multe înainte!)

Domnule Director,

Vă cer scuze pentru publicarea acestui articol, în ziarul d-voastră, precum și publicului cetitor, însă sunt indivizi cărora trebue să te adresezi „ad hominem et ad hoc",—și pe cît ați constatat din articolul meu: scrisoare deschisă d-lui președinte al congresului Galați, publicat în „Opinia" de la 13 c., în care deși cazul era foarte grav, am păstrat stilistică dialectică, obiectivă și fără personalități.

De astă dată stilistica trebue, deși cu displăcere, să o schimb, conformîndu-mă individului de care sunt silit să mă ocup.

Cu aceasta ocazie (a se ceti articolul meu din „Dimineața" 5 Oct. c.) mă voi ocupa în genere și de congresul de la Galați.

*

Pseudo-șeful partidului *clerical-naționalist-ebreofag* ieșan, A. C. Cuza; în ziarul său „Unirea" din 15 Oct. c, scrie în limbajul său cunoscut, un articol intituiat *„Doctorul C. Thiron"* etc.;—crede că, —*Libera-cugetare* care în tot decursul secolilor a fost apanajul celor mai mari și independenți savanți ai lumei,—i se pare acestui plagiator nerușinat un „caraghioslîc".

Camelionul tuturor ideilor și tuturor partidelor, transfugul mișel cel ce n'a studiat nici odată o idee în fond, ci numai a frunzărit-o, desigur că orice e rezultat al progresului *evolutiv* al mentalității omenești,—el nu poate înțelege—dînsul nu caută de cît succesul frivol și unde este curentul momentului bun sau rău, hop și dînsul, și acest individ versatil, deodată și din senin, devine cel mai aprig susținător al unor idei, absolut contrarii părerilor sale de ieri. Ce este acest individ de cît un arivist nerușinat, o cîrpă de șters ori ce colbării etc. de orice fel.

Astfel A. C. Cuza **falșul-habotnic** vorbește de dogmă și doctrina creștină ortodoxă și dînsul în sufletul său e mai ateu de cît mine! Dînsul cu epitaful ateist! etc, deci e un șnapan.

Acest **fariseu** nu poate concepe că în o țară unde este *Religie de stat*, nu există libertate de conștiință și toleranță religioasă, **integrală,** de oare ce Religia creștină ortodoxă în Romînia, e obligatorie și impusă și absoarbe două-zeci milioane lei pe an—în detrimentul instrucției poporului și a altor nevoi moderne și urgente ale țărei,—îndepărtează zeci de mii de ființe și de energii: preoți, dascali, călugări (inferiori și ierarhii superiori) și călugărițe, seminariștii din cele 4 Seminarii, studenții în teologie,—ce formează clerul romîn,—dela industrie, comerț, agricultură, arte, meserii etc.—și care ar putea forma **clasa de mijloc** a acestei țări, — iar nu a constitui parazitismul ei, iar clerul fugind de la muncă, vin străinii și îi iau locul.

Dar lozinca acestui **stupid**—că suntem „jidoviți"! — cași cum noi liberii-cugetători sau evreii din Romînia, ar profita ceva de la Liberă-cugetare romînească—de oarece noi suntem contra tuturor religiilor confesionale existente, deci și contra mozaismului din toate țările și din Romînia.

Iar evreii romîni, care sunt l. c, abjură mozaismul, pe care-l găsesc în totul și în întregime ticălos, în timpurile noastre. Și atunci întreb pe acest progresist, a la Torquemada, A. C. Cuza,—oare este libertate în țara noastră, cînd 10 ani li se impune copiilor și adolescenților, în școli —o religie confesională,—absolut iraționalistă și ridiculă în raport cu științele actuale,—jurămîntul la intrare în funcție, juridic,—și pînă mai ieri îi aparținea *oficiul stărei civile* și care grație marelui voevod A. Ioan Cuza, a devenit formalități **laice**.

Dar „tradițiile strămoșești"! din care nu trebue să admitem astăzi, de cît pe cele în curent cu anul 1912, în toate direcțiile minței omenești, de oarece numai un popor a cărui cultură să mărește continuu în **toate direcțiile** poate să mențină concurența vitală a popoarelor în mijlocul cărora trăește.

Oare nu cumva ar dori apostolul progresului și al ebreofagismului, să călătorim de la Iași la București, cu vechia, poetică și sublima căruță de poștă a strămoșilor noștri,—să purtăm faimosulișlic și antereu; iar în răsboiu să mergem cu furca și securea lui Ștefan cel Mare!

Alte timpuri, alte moravuri, *imbecilule!* iar nu „vechiturile" strămoșești; din strămoși, ceeace trebue să conservăm sunt: patria, familia și școala (laică integrală), **țara și neamul**—cît se atinge de obiceuri strămoșești: ungerea cu usturoi a ferestrelor în seara sfîntului Andreiu, —ț'o lăsăm ție, unge-ți ferestrele în libertatea ce o pronezi! Sau idem: darea cinilor la tărbacă!

Dar relativ la Ferrer, **ticălosul** A. C. Cuza nu are cruțare—pentru acest om care a murit pentru dreptate, progres și adevăr,—care a voit ca școala să fie bazată pe demnitatea omenească, pe onoare și solidaritate,—pe *rațiune și știință* și că numai învățătorul, institutorul sunt singura și unica călăuză a tineretului și poporului.

Ferrer care e admirat de toți oamenii cinstiți și culți și care pînă și în capitala Belgiei (în mijlocul clericalilor, care însă nu sunt canibali ca A. C. Cuza) la Bruxel, are monumentul său.

Ei bine! Ferrer ca și marele Haeckel sunt înjurați de pușcăriașul plagiator A. C. Cuza.

Relativ la cele scrise în ziarul „Adevărul" de la 8 c.,—de reporterul acestui ziar, aceasta probează că, Libera-Cugetare romînă nu e sclavă și nici înfeodată nici unui ziar și nici unui partid;—ea merge înainte prin persuazie, cinste, convingere sinceră, necăutînd înrolări silite și tendențioase. Fiecare e liber să scrie ce socotește dînsul, chiar cînd ar face parte din asociația Liberei-Cugetări.—Astfel eu ca fondator și promotor al acestei mișcări de emancipare a mentalității romînești, —tot ce s'a făcut de la 1 Iulie 1909 și pînă azi 15 Oct. 1912, este opera mea personală, pentru care nu am cruțat nici timp, nici bani;—desigur că au venit în ajutor și cîți va colegi de idei, dar fără mine care am fost, sunt și voiu fi totdeauna în capul mișcărei, nu s'ar fi făcut absolut nimic; de oarece spre aceasta trebuesc sacrificii de timp, de bani, energie, entuziasm și mai ales *absolută tenacitate*, calități colosal de rare. Printre acești, prin analogie, se enumeră și avocatul Em. Socor,—care a riscat totul, spre a pune în absolută evidență pe huliganul plagiator A. C. Cuza.

Relativ la *„scos afară din sală, pe din dos"* e un lapsus calami al reporterului; —de oare ce poliția n'avea ce căuta pe scenă, ci în sală. Tocmai prin aceasta să deosebește L. C. de **Huliganismul naționalist Cuzist** că,—ea (l. c.) are de scop: instrucția și educația, conferințe contradictorii, iar nu scandaluri cum s'au provocat de către huliganii inconștienți după procesul Socor-Cuza.—Iar dacă aș fi voit să provoc scandal,—desigur că sutelor de persoane, ce au venit la rampă entuziaste și toți mă felicitau întinzîndumi mînele — li ar fi fost foarte ușor a scoate din sală, pe scandalagii.

In adevăr, am fost și eu surprins văzînd atît entuziasm, în acest auditoriu, ceea ce probează că, poporul e pregătit pentru astă **reformă** care e latentă azi, —dar care **trebue începută;**—căci cu tergiversări și cu așteptări de al 2-lea Mesia și de alți 12 apostoli și martiri; vor mai trece secole.—Era deci momentul bine venit cînd eu am început aceasta emancipare, în 1909.

Imbecilul A. C. Cuza.—nu înțălege de aseminea că,—învățămîntul religios confesional creștin ortodox, fiind obligator 10 ani;—nu e laic, nici liber; căci în acest caz ar trebui să fie înlocuit prin cursurile de Morală pozitivă, pură, laică, filozofică, științifică, ca în Franța și Portugalia în 1912 (A se ceti articolul meu din „Opinia" 13 c.: Congresul de la Galați).—De unde va urma: Separarea bisericei de stat și suprimarea bugetului cultelor.

*

Fiindcă se zice că, numai l. c., sunt cei ce critică clerul romîn; pe lîngă numeroase articole și fapte diverse din alte ziare, a se ceti și ziarul „Unirea" Iași rubrica „Bisericești" No. 39 din 24 Sept. a. c. și No. 41 din 8 Oct. c., a pseudonimului *Isidor*,—care are multe cunoștințe, e cam independent și un feliu de spin pentru unii, dar dînsul se impune și aceștia sunt astfel siliți să înghită hapuri de chinină (amară).—A luat parte la Congresul de la Galați, împreună cu Protoreul Țincoca, — unul din preoții culți din Iași.

Ei bine! *aceștia cari au fost față, la Galați,*—ar putea să spună, dacă atitudinea mea nu a fost demnă și de convingere absolută și dacă în adevăr am fugit din sală sau am fost „scos afară pe din dos";—iar nu A. C. Cuza care scrie la biroul său, a cărui adresă o dau la finea acestui articol.

A se vedea ziarul guvernamental „Galații" No. de la 9 și 11 Oct. c.; și ziarul „Vremea" din Galați No. din 4 Oct. c.

*

Dar imaculatul — concepționist A. C. Cuza, în articolul său, se ocupă de: *onoare, prestigiu, demnitate, fapte vrednice*, focar de *lumină*, cercetare obiectivă, casă de *armonie, formarea caracterilor, autor de cărți originale în specialitate* etc.

Cine le scrie și le dorește aceste, **A. C. Cuza** care este:

1) **amoralul familial** (vezi broșura mea E. Haeckel și A. Cuza pag. 6 al. 6, 7, 8, 9 și 10); 2) **cel ce a fugit de armata**, rămănînd simplu sergent; pe cînd evrei au trecut examene, și au ajuns ofițeri. (Idem. pag. 7 al. 1, 2, 3 și 4) și au funcționat pînă la 50 ani în rezervă, —pe cînd Cuza a trecut imediat în rezervă și miliții. *Halal de patriotul buccengiu—cuculist A. C. Cuza*; 3) A. C. Cuza, cel ce e *ebreofag* (în teorie,—dar ebreofil în practică, cînd are nevoie), și care se servește de lucrători evrei și le dă certificate de cinste, cunoștințe și corectitudine ca de ex. antreprenorilor de reparații de case: *Osias Goldman*, str. Vîntu 37 Iași (broșura mea No. 2 „Libera-Cugetare și echivocul A. C. Cuza", 1910 pag, 29) și *Bercu Ornstein*, strada Socola No. 93, Iași (citește „Facla"; Un șarlatan—A. C. Cuza",—No. 5 din 27 Ianuarie și No. 13 din 26 Martie, pag. 196 (ambele articole din 1911) „Ovreismele d-lui Cuza", cu facsimilul scrisoarei sale de recomendare al lui Osias Goldman. —Pe aceste probe și altele, revista „Facla" a fost achitată de Curtea cu juri din București;—dovedindu-se că *A. C. Cuza* este un **pehlivan**.—A se ceti din „Facla" no. 22; 7 Aug. 1910: „A. C. Cuza (calomniatorul) calomniat?! 4) Cel ce a **plagiat**, pe diverși autori, din care și pe evrei, volumul „Poporația" cu care a furat o catedră universitară și un premiu academic. Condemnat **„scos afară pe din dos"** de către tribunatul civic al orașului Iași „Curtea cu jurați" ca *escroc plagiator,*—**„scos afară pe din dos"** de justiția cetățenească a orașului București „Curtea cu jurați" în procesul său de pseudo-calomnie. Adică **„scos afară pe din dos"** de două ori.

„Scos afară pe din dos, din sale" a treia oară,—întreg partidul naționalist-cuzist-huliganic, refuzîndu-ise toate sălile publice, din orașul *Rîmnicul-Sărat*, spre a-și ținea întrunirile: a se vedea ieremiada ziarului „Cuvîntul" de la 30 Ianuarie 1911 a d-lui Dicescu (naționalist, însă *anticlerical*, publicînd diverse articole contra clerului romîn, în ziarul său;—ca și avocatul lui A. C. Cuza, în procesul cu „Facla", D. Dr. Jean N. Sachelarie).

*

Astfel mă întreb, dacă mai pot sta la vorbă cu A. C. Cuza, acest cadavru ambulant acefal, care are ca adresă la: *Penitenciarul Iași, strada Păcurari, — Poarta verde;* făcînd parte dintre deținuți amorali ai acestui lăcaș.

Să răspundă dar delicventul A. C. Cuza la aceste patru puncte concrete, precize și personale; iar nu să se disimuleze prin tufișul altor chestiuni.

Iași, 15 Octombrie 1912.

Dr. C. Thiron

Litere-Științe-Arte

Nebuloase. — Sub acest titlu numărul nou al revistei „Orion" publică următoarele strofe:

Bizar în trei sfărmată Trifida Nebuloasă
E în Săgetătorul. Vr'un soare majestos
Și rătăcit pe-acolo, în goana-i furioasă,
Și-a sfîșiat o cale prin spațiul lăptos.

In Orion frămîntă, pe întinderile-enorme
— De mii de ori ori distanța din Soare la Neptun
Un uragan în care fantastice, informe
Tenebrele fluide 'n vîrtejuri se adun.

E fie-care-un haos obscur și fie-care
Din sori trimet acolo o rază, veghetoare
Asupra-acestui leagăn al semenilor lor.

Și-această 'ngrămădire de lumi din viitor
In nopți fermecătoare pe neagra boltă trece
Perlată licărire discretă, albă, rece.

Poetul Al. Macedonski, amator—cînd-va de asemenea nebuloase strofe, trebue să fi tresăltînd de mulțumire. Regretatul Beldiceanu, cîntărețul uitat al „Pămîntului" găsia frumuseți poetice cu adevărat în asemenea subiecte.

*

Intre noile decoruri ale teatrului s'a confecționat unul foarte interesant pentru „Cafeneaua mică", actualmente în repetiție.

*

A apărut „Din crimele magistraturii—Cazul Stoianovici-Temelie", o broșură de Petre Uhrinowski.

*

Abonamentele teatrale au fost suspendate și pentru această stagiune a teatrului iașan, păstrîndu-se prețurile reduse.

Regele Alphonse al Spaniei a cumpărat din caseta sa particulară clădirea în care a locuit altă-dată Cervantes, la Valladolid și cele două case lipite de dînsa, pentru a se instala, în tustrele, un muzeu al lui Cervantes.

*

Sarah Bernhardt a fost obiectul unei extra-ordinar de călduroase manifestații de simpatie la Londra, cu ocazia aniversării nașterei sale: a 59 credem. Ambasadorul Paul Cambon a rostitit o cuvîntare, studenții francejii și englejii au condus pe geniala artistă într'un cortegiu sub aclamații entuziaste.

....Bietul domn Cuza. Ce se mai face cu „teoriile" sale asupra naționalității în artă.

*

Universitatea din Constantinopole și-a suspendat cursurile, transformată în spital pentru rîniți.

*

Bursa librăriei germane din Leipzig a hotărît crearea unei întreprinderi cu titlul *Deutsche Bücherei* care va centraliza toate imprimatele publicate în Germania și în străinătate cu începere de la 1 Ianuarie 1913. Va fi cum vedem, o Bibliotecă Națională, cum e cea vestită din Paris. Atîta doar că cărțile va trebui să le cumpere, căci Germania n'are o lege generală asupra obligațiunii depunerii cărților în Bibliotecile de Stat. Astfel, în primul an se vor cumpăra cărți de 85,000 mărci.

Cărți vechi nu va aduna, ci numai pe cele ce se vor tipări începînd de la data întemeerii Bibliotecii.

*

STRUNA ZILEI

LA VIITORUL CONGRES

Se prevede în cercurile diplomaților că Turciei nu-i vor rămînea, după războiu, decît Tracia cu Constantinopolul și cu unele strîmtori
Ziarele

Ca să fie diplomații
„Drepți" și „nepărtinitori",—
Or să-i iee teritoriul
Și-or să-i lase 'n schimb strîmtori

INFORMAȚII

Congediile medicale.—Ministerul de războiu, avînd în vedere articolele 45—47 și 417 din regulamentul serviciului sanitar în timp de pace, privitoare la modalitatea cum se acordă concediile medicale soldaților și gradelor inferioare în termen de serviciu; cum și referatul inspectorului general al serviciului sanitar al armatei, pentru aplicarea acestor articole la complectașii și rezerviștii cari nu se prezintă la concentrări și manevre și trimet certificate de boală pentru a motiva absența, a hotărît următoarele:

Corpurile nu vor admite asemenea certificate de cît pentru completașii și rezerviștii, cari se găsesc bolnavi în spitale civile sau la vetrele lor, în comune unde nu se află un medic militar spre a vizita.

Vor fi valabile certificatele liberate acestor oameni numai de către acei medici civili cari se găsesc în servicii publice și cari au primit pentru aceasta de la direcția generală a serviciului sanitar ordinul circular din 20 Septembrie 1912, cum trebue să formeze actele, și li se atrage atențiunea asupra răspunderei direcției în caz cînd actele ar fi inexacte.

După înțelegerea luată cu direcția generală a serviciului sanitar și conform ordinului circular sus menționat, aceste certificate, vor fi deslușite cu diagnosticul cît mai amănunțit și cu menționarea stărei generale a pacientului, indicînd totodată categoric dacă el este sau nu transportabil cel puțin la cea mai apropiată reședință de județ, dacă nu chiar la corpul de trupă unde este chemat pentru completare, ori manevre. El va purta numărul de ordine și pecetea serviciului. Certificatele primite vor fi înregistrate de medicul corpului, care le va viza și se vor trimite pentru contravizare și înregistrare pentru statistică medicilor șefi ai diviziilor respective.

Corpurile vor respinge orice certificate care nu sînt în condițiunile mai sus arătate, iar cele pe cari le vor constata inexacte le vor înainta confidențial ministerului (direcția sanitară).

Duminică 21 Oct. la orele 2 d. a. se va ținea în cancelaria epitropiei bisericei Toma-Cozma, licitație publică pentru vînzarea mai multor grilaje de fer si pietre mormîntale proprietatea bisericei.

Doritorii se pot prezinta în ori ce zi spre a le vedea, în curtea acelei biserici din Păcurari.

Aseară a avut loc alegerea comitetului „Societăței muzicale din Iași" compus din d-nii G. Manoliu președinte și casier, Mesteș Gr. secretar și Titus Alexandrescu, Gh. Carp, Basile Stancov, N. Sălceanu și Botez D, în comitet. Ca președinte de onoare a fost ales d. C. Tăslăuanul directorul școalei „Vasile Alexandri".

In institutul electrotechnic de pe lîngă universitatea din Iași sunt admiși în anul preparator următorii d-ni:

Vulcănescu Horia, Goldenberg I, Bunduc L, Lăzărescu T, Crețescu L, Focșa St., Condrache Gh., Constantinescu Stelian, Armașu T, Melinte Alex., Caban I, Zlătescu St, Gabrielescu D, Petrovici I., Peterea R., Tebeica P.

Cursurile se deschid la 1 Noembrie curent.

La institutul electrotechnic de pe lîngă universitatea din Iași, ministerul de instrucție a înființat cu începerea anului școlar 912 | 13 patru posturi de conferențiari și anume: 1 pentru matematici generale, 2) mașini termice și desemn industrial, 3) construcția mașinelor electrice și stațiuni centrale, 4) măsuri și instalații electrice.

Turneul Renée Parny.—Tot ce ie elită tot ce ie doritor de a vedea arta pariziană aleasă în adevăratul înțăles al cuvîntului s'a dat întîlnire la reprezentațiile marei artiste franceze **Renée Parny** care vine, cu o trupă de artiști de samă de la marele teatre parisiene și va da la Teatrul Național din Iași numai două reprezentații.

Luni 22 Octombrie se va juca *L'Enfant de l'Amour* piesă în 4 acte d'Henry Bataille și *Marți 23 Octombrie, L'Aiglon* 6 acte de Edmond Rostand.

Biletele la agenția „Thalia" Th. P. Maximovici care are meritul să ne procure cele mai superbe reprezentații în fie-care stagiune.

Mișcarea populației în Iași pe luna Septembrie 1912.—*Născuți*: băeți ortodoxși 54, alte religiuni 4; mozaici 43 total, 100 fete: ortodoxe 42, alte religiuni 2, mozaică 31 total 75.

Căsătoriți: ortodocși 56, alte religiuni 3, mozaică 10 total 69.

Morți: barbați ortodocși 47, alte religiuni 2, mozaică 21 total 70.

Femei ortodoxe 38, alte religiuni 1, mozaică 22 total 61.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale
Doctor A. Ratianu
Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva
— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —
Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

Comitetul executiv al clubului nostru din Iaşi va ţine şedinţă astă-zi, marţi, ora cinci, sub preşedinţia d-lui A. A. Badareu.

Adunarea plenară a membrilor clubului nostru din Iaşi va avea loc Duminecă, 21 Octombre, ora cinci seara.

Sfîrşitul crizei monetare.

Aflăm că guvernul a hotărît să pună la dispoziţia marilor bănci din Bucureşti o sumă de trei sute milioane lei, pentru a uşura criza financiară.

Cu acest mod criza va fi cu mult înlăturată.

Noul ministru de lucrări publice, d. A. A. Badareu, a sosit astăzi în Iaşi, fiind salutat, la gară, de un număr imens de prietini politici.

Cu trenul de seară, d. Badareu se va întoarce la Bucureşti. Va sosi din nou, Duminecă pentru a sta două zile în Iaşi.

Domnul maior Ernest Balif, din cavalerie, a fost numit şef de cabinet al d-lui ministru de rezboi.

După cum suntem informaţi, membrii consiliului comunal din localitate, îşi vor înainta demisiunile din această demnitate.

De la 6—26 Noembrie Curtea de Apel din Iaşi nu va judeca procese, magistraţii urmînd a prezida birourile electorale.

Cărţile de alegător se eliberează de pe acum de către grefierul electoral, d. Nicolau, la s. I-a a tribunalului.

Pentru a se obţine cu uşurinţă carta nouă, este bine să se aducă pe cea vechie.

Astăzi dimineaţă a avut loc o conferinţă între cei doi şefi ai partidelor conservatoare din localitate, în cursul căreí conferinţi au fost stabilite, de comun acord, modalităţile cu privire la demnităţile din Iaşi şi la funcţiuni.

Domnul D. P. Moruzzi a fost numit prefect al poliţiei Capitalei.

Telegrame sosite la ministerul nostru de externe, arată că de cinci zile, din cauza marilor ploi şi din cauză că drumurile au ajuns impracticabile, nici o luptă n'a fost dată între oştile beligerante.

Partidele au convenit, în bună parte, pentru numirile prefecţilor şi preşedinţilor comisiilor interimare, respectiv pentru menţinerea unora din actualii primari: Dorohoi, d. Coco Rossetti, prefect, d. avocat Andrei, preşedintele comisiei interimare; Botoşani, d. T. Silion prefect, primarul actual; Suceava, d. Artur Gorovei, primarul actual; Neamţ, neschimbat; Bacău, d. Ed. Racoviţă, prefect, d. G. Poltzer, preşedintele comisiei interimare; Vaslui, d. dr. Peride, prefect, d. François Botez, preşedinte; Roman, d. Teohar, prefect; Tutova, d. Drăgănescu, prefect; d. E. Juvara, preşedinte; Putna, d. Enibace, prefect. d. Basarabescu, preşedinte; Tecuci, d. Balaban, prefect, primar neschimbat; Covurlui, d. Bastake, prefect, d. N. Filipide, preşedinte; Brăila, cei doi actuali; Buzeu, Pic Ferekide, prefect; Ialomiţa aceeaşi; Prahova: d. Elefteresсu, prefect, d. Orascu, preşedinte; Ilfov, d. Cristorian, prefect, d. dr. Istrate, preşedinte; Constanţa, d. Metaxa, prefect, d. T. Cananău, primar; Muscel, d. Crassan, prefect; Argeş, d. Comăneanu, prefect; Dolj, d. Oromolu, prefect, d. Guran, preşedinte; Olt, actualii; Mehedinţi, d. Costescu, prefect, d. Gruiescu, preşedinte; R.-Vîlcei, d. Oromolu. prefect.

Firma manufacturieră Iacob Bergher a cerut moratoriu. O firmă comisionară şi o fabrică din localitate, vor cere şi ele moratorii.

Direcţiunea Şcoalei Medii de fete din Iaşi, aduce la cunoştinţa părinţilor, că înscrierea elevelor la această şcoală se face în fie-care zi, între oarele 9—12 a. m., la cancelaria şcoalei primare de fete „Carmen Sylva" din str. Ghica-Vodă.

Actele cerute pentru înscriere sunt:

1) Certificatul de absolvire a 4 clase primare;

2) Extractul de naştere;

3) Actul de vaccină.

Se primesc şi elevele cari repetă de bună voie clasa 4 primară.

Cursurile şcoalei vor începe la 1 Noembrie în una din sălile şcoalei „Carmen-Sylva".

In cursul acestei luni urmează a se alege starețul mînăstirei Neamţului.

I. P. S. S. Mitropolitul Pimen a propus această demnitate, cuviosiei sale arhimandritului Teoclist Stupcanu, care însă a refuzat a candida, preferind a rămînea superior al mînăstirei Cetăţuia, la care a depus ani de muncă.

Va fi ales stareţ al Neamţului părintele Evghenie Ungureanu, — actualul stareţ de la Rîşca, cunoscut ca energic şi priceput în conducerile mînăstireşti.

M. S. Regele a lucrat azi dimineaţă cu d. Alex. Marghiloman, Ministru de Finanţe.

La întrunirea Camerilor de Comerţ care a avut loc în zilele de 11, 12 şi 13 luna curentă la Bucureşti ne putîndu-se rezolvi toate chestiunile, preşidinţii şi secretarii au fost convocaţi din nou pentru zilele de 19 şi 20 Octombrie.

Eri a scapat din spitalul de la Socola alientul Ioan Onofrei care a rătăcit pe străzi în hainele de spital. Poliţia l'a internat din nou la spital.

In ziua de 14 Oct. a. c. a avut loc la Bucureşti, în casele d-lui Colonel Berlescu, inspectorul general al jandarmeriei rurale, logodna d-rei Alice Dulugea, fiica d-nei Berlescu, cu domnul Mircea C. Manoilescu, inginer silvic.

Verigile au fost schimbate de domnul Al. A. Badareu, Ministerul Lucrărilor Publice.

Avocat S. P. GEORGESCU

s'a mutat

în Str. Lozonschi No 16

(Casele Brill)

Una din cele mai reuşite desfăşurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară Mercuri în sala teatrului-circ Sidoli. „Prieten criminal" este titlul acestui roman contimporan, interpretat de somităţile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebra artistă scandinavă Psylander, din ansamblul dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfăşurarea cuprinde două părţi de cinematograf şi cuprinde cea mai ingenioasă punere în scenă.

Noul program cuprinde apoi:

Britanicus, după tragedia lui Racine, piesă clasică interpretată de somităţi teatrale.

Inundaţia, scene foarte humoristice.

Situaţia în Balcani, scene şi vederi de actualitate.

O răpire în aeroplan, comedie originală a lui Max Linder, jucată de autorul însuşi.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Vineri 19 Octomb. cu: In mijlocul flăcărilor, mare roman contimporan (film danez). — Sacrificiul lui Ismael, film biblic etc.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 17 Octombrie

Dizolvarea Corpurilor legiuitoare

Data alegerilor generale—

Convocarea noului Parlament

Bucureşti.—Corpurile legiuitoare au fost convocate, pentru azi — spre a fi dizolvate.

CAMERA

Şedinţa se deschide la orele 1. Prezidează domnul Olănescu.

Pe banca ministerială, se găsea d-nii Miniştrii: Titus Maiorescu, Disescu, Mişu Cantacuzino şi N. Xenopol.

Domnul Olănescu, dă cetire mesagiului regal, care are cuprinderea următoare:

„In faţa împrejurărilor actuale, un apel la Ţară fiind necesar, v'am chemat în seziune extraordinară pentru a lua cunoştinţă, că adunările legiuitoare urmează a fi dizolvate."

D. prim ministru Maiorescu, după ce citeşte decretul de dizolvare a corpurilor legiuitoare, citeşte decretul pentru convocarea colegiilor electorale, fixate astfel:

PENTRU CAMERA:

Colegiul I la 8 Noembrie (Balotagiu 15 Noembrie); colegiul II la 10 Noembrie, (Balotagiu 17 Noembrie; colegiul III-lea la 12 Noembre (Balotagiu la 13 Noembrie).

PENTRU SENAT:

Colegiul I, la 14 Noembrie (Balotagiu la 21 Noembrie).

Colegiul 2, la 16 Noembrie (Balotagiu la 23 Noembrie.

Alegerea pentru senatul universitar va avea loc la 18 Noembrie (Balotagiu la 25 Noembrie).

La 28 Octombre va avea loc alegerea de delegaţi pentru colegiul al 3-lea de Cameră.

Şedinţa Camerei se rădică la orele 1 jumătate.

*

SENATUL

Şedinţa se va deschide la orele 1 jum. Sunt prezenţi vr'o 40 de senatori.

Prezidează d. Gh. Gr. Cantacuzino.

Pe banca ministerială d-nii Maiorescu, Disescu, Xenopol şi Mişu Cantacuzino.

D. Maiorescu citeşte decretul de dizolvare.

Şedinţa se ridică la orele 2.

In caz de mobilizare

Bucureşti.—Un distins militar a declarat azi „Adevărului" că în caz de mobilizare Romînia poate dispune de un milion jumătate oameni.

*

Sofia.—Trupele bulgare se găsesc la Dorian, 50 klm. depărtare de Salonic, unde se va da o bătălie decisivă.

*

Constantinopol.—Escadra franceză se navighează în faţa insulei Sevros, iar a doua escadră, în faţa insulei Terodos.

Convocarea noului Parlament

Bucureşti. — Noul Parlament a fost convocat pentru ziua de 26 Noembrie.

*

Bucureşti. — Alegerile generale din Constanţa şi Tulcea, vor avea loc, în aceiaşi dată, cu restul ţărei.

*

Bucureşti.—Kedivul Egiptului a sosit în Bucureşti, unde va remănea două zile.

*

Bucureşti.—D. Take Ionescu, ministru de interne, a primit demisia d-lui Mitilineu, Prefectul Poliţiei Capitalei.

*

Bucureşti.—M. S. Regele a semnat decretul, prin care d. Victor Filoti e numit secretar general la ministerul de industrie şi d. Gh. Lascar, secretar general la ministerul de instrucţiune.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

5000 lei No. 21,309, 36,385.

3000 lei No. 3745, 23935, 39595.

2000 lei No. 21659, 38624, 19234, 35837, 44551, 56918, 20271, 38193.

1000 lei No. 1754, 30705, 48620, 38597. 18001, 52892, 54917.

Crâncena luptă de la Coceana

Ofensiva armatei turceşti

Rănirea fiului sultanului

Ziarul *Mir*, arată că luptele dela Coceana au fost crîncene şi au durat trei zile şi două nopţi.

Turcii după o împotrivire disperată au fost respinşi.

*

Colonia germană din Belgrad a organizat un spital cu 100 paturi pentru răniţi.

*

Cartierul general militar din Stara-Zagora a decis să nu mai primească corespondenţi noi de războiu.

*

Atena. — Generalul Danglis arată din Kozan că după o luptă în defileul de la Tripotamos lîngă Vera, inamicul a fost bătut luîndu-i-se cinci chesoane.

*

Constantinopoli.—Se confirmă ştirea că fiul ex-sultanului Abdul-Hamid a fost rănit la picior în lupta de la Kir-Kilise.

DIN CAMERA AUSTROUNGARA

Viena. — La începutul şedinţei, ministrul preşedinte Stuergkh răspunzînd unor interpelări cu privire la evenimentele din Balcani şi la repercusiunea lor asupra situaţiunei interuaţională, a amintit declaraţiunea făcută în ultimele delegaţiuni, de către ministrul de externe prin care se constată caracterul politicei noastre externe conform tradiţiilor noastre nestrămutate de zecimi de ani, caracter care este şi azi tot atît de pacific (apauze). Rezultatele schimburilor de vederi urmate până în prezent dau dreptul de a spera, că aceste silinţe să fie încoronate de isbîndă, şi că se va reuşi a se salva pentru monarhie binefacerile păcii şi în viitor făţişă de dorinţele exprimate prin interpretarea socialdemocraţilor ca să se exercite în ori ce caz. Ministrul preşedinte relevează din nou că ministerul nostru trebue şi nu urmăreşte de sigur un scop agresiv.

In ce priveşte zvonurile despre o pretinsă mobilizare în interior ministrul, preşedintele declară în modul cel mai categoric de acord cu cercurile competinte militare, că pînă în prezent nu s'a ordonat întărirea efectivului de pace şi că şi mai puţin s'ar fi luat măsuri mai mari care să aibă caracterul unei mobilizări.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Constantinopol.—Ziarul „Sabat" primeşte din Alexandria confirmarea ştirei, că guvernul egiptean a rupt relaţiile diplomatice cu ţerile balcanice.

*

Constantinopol.—Din Alexandria se telegrafiază că Kedivul a subscris 10,000 livre pentru rîniţii turci, iar prinţul Tossum 6000 livre.

*

Constantinopol.—O corespondenţă locală, anunţă că oştirea otomană a reluat otensiva la nordul de Kirkilesi şi că Bulgarii se retrag.

*

Constantinopol.—O telegramă din Salonic, anunţă că trupele turceşti a reocupat Serfidgie. Grecii au fost prinşi între 3 focuri.

Mulţi prizonieri greci au fost aduşi la Salonic.

*

Belgrad.—Comandantul corpului 3 de armată, a făcut cunoscut instalarea autorităţilor serbe, în localităţile cucerite de la turci.

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iaşi:

EDIŢIA II-a din

Dicţionar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.

Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

10 lei lunar învaţă ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.

V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI —

este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.

Dr. A. SPIRT

specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

De închiriat *4—5 odăi, în str. Buzdugan No. 10. A se aderesa la d. inginer* **Iene.**

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de bale.** A se adresa la proprietar d. **Marcu luster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucraşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin

Magasinul de Muzică „MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

SE TAE LEMNE DE FOC

Cu MASINA

CONDIŢIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o cart postală

D. Lernovici, str. Zugravilor 41

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătături

Servesc la domiciliu. Rog a se adresa printr'o carte postală.

Strada Sălcilor No. 12

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

Cele mai frumoase varietăţi de PERE ŞI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.

Preţuri moderate

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curţei Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*

DORMITOARE — SUFRAGERII — SALOANE — BIROURI

Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Strada Anastasie Panu 43 —

De Inchiriet

Dela 26 a lunei curente o casă compusă din 4 camere, bucătărie, şi atenanse în stradela Armeană No 8. a se adresa proprietarului Andrei Bădăreu, str. Armeană No 3.

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi: şase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedinţe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

De Inchiriet

în strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 şi 2 odăi şi cîte-va prăvălii.

Este instalaţie de apă, canal şi electricitate.

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger.t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

MAŞINI DE OCAZIE

Instalaţii de gaz sărac

1 Buc. Fabricaţie Benz & Co. 50 Hl P.
1 Buc. Fabricaţie Maschinenfabrik Werdau 50 H. P
1 Buc. Fabricaţie Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg A. G. 3 HP.
1 Buc. Fabricaţie Motorenfabrik Oberursel 16 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.
1 Buc. Idem idem 10 H.P.

Motoare de Benzină

1 Buc. Fabricat Motorenfabrik Darmstadt 4 H. P. culcat

Motoare de Benzină Brută

1 Buc. Fabricat „Moenus" 10 H.P. în picioare.

Maşini cu Abur

1 Buc. Fabricat Lanz normal 10 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 16 H. P.
1 Buc. Fabricat Lanz normal 25 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 40 H. P.
1 Buc. Fabricat Wolf normal 60 H. P.

Maşini cu Abur

1 Buc. Fabricat Fries Sohn Frankfurt a. M. 20—26 H.P. culcat.
1 Buc. Fabricat Idem, Idem, 38-50 H. P.
1 Buc. fabricat Maschinenfabrik-Vogel, Offenbach 60—80 H.P. culcat.
1 Buc. Fabriccat Pokorny & Witterkind 120—140 H,P. cu condensaţie culcat
1 Buc. Fabricat Gebr. Sulzer ventil Compound 250—300 H.P.

Cazane cu Aburi

de toate mărimile oferă din depozit. Corespondenţa preferabil în limba germană.

JOSEF ROSENAU, junior
Maschinenhandlung Frankfurt a/M

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 poliţe de lei 654.389.154 64 | 100 lei 1,995,501 72 | 100 rentă**

Canţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viaţă şi deces în combinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. şi constr. de maşini agricole, electrot. arch'tect şi de construcţii.
Laboratorii mari

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăcuri, *Migrenele, Cefalegiile, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari se resistă la toţi celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre'o ugurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1717. Vineri 13 Octombrie 1912

Două procedări şi un tact

Odată Camerile disolvate și data alegerilor fixată, sîntem intrați în plină perioadă electorală. Peste 21 de zile cel mai scurt termen ce-l dă constituția pentru alegerile generale, colegiile electorale vor fi chemate a-și da cuvîntul lor.

De data aceasta alegerile se prezintă în condițiuni excepționale. Partidul liberal își asigură fără luptă 30 de scaune în parlament, nu ca o milă ce ar da-o guvernul, ci ca un drept izvorît din luptele de la 1911. Atunci liberalii în unire cu noi și-au cucerit 27 scaune și au avut lipsă de cîte un vot alte două scaune. De acest drept cîștigat cu sînge liberalii s'au lepădat, cînd au văzut că parlamentul trece margina prin legile votate și mai ales prin ofensa adusă diriguirei partidului liberal.

Retragerea din parlament constitue un drept ca de bunul cîștigat prin lupte, azi să i se recunoască valoarea. Fiind astfel partidul, liberal n'are interes să agite țara adînc prin lupte crîncene, ca să se tulbure armonia din lăuntru și să se dea prilej la deslănțuiri de patemi. E o înaltă ocazie politică ca alegerile din acest timp să fie cele mai liniștite, și cele mai libere, pentru ca să se crează că alt duh stăpînește direcția guvernului de astăzi. Și întru cît la interne e însuși șeful nostru, care a făcut același pas ca și liberalii, e o necesitate vădită ca pentru *normativul* vieței politice de la partid la partid să se potolească patemile și să se readucă calmul.

Rămîne acum pentru noi cele 2 partide conservatoare să ne limpezim drumul, ca să știm cum mergem și încotro mergem. Dacă conlucrarea de astăzi prin colaborarea de la partid la partid ar avea rostul unei lucrări de o zi, de o lună, de un an, s'ar sluji și rău și prost ideia conservatoare. Prin conlucrarea de azi s'a făcut primul pas în apropierea și contopirea celor 2 partide, căci ar trebui ca gîndul cel bun ce a călăuzit pe șefii noștri la actul colaborării să fie întins mai departe la toți factorii militanți ai celor 2 partide. Ori cine pleacă cu alt gînd, cu alt scop greșește și nu e în spiritul conducătorilor noștri.

Prin împrejurări deosebite în unele localități tot ce a fost suflare conservatoare s'a alipit de șeful nostru, așa că vechii conservatori au rămas descoperiți; cum a fost cazul la Argeș. Și prefectul și cei doi primari au rămas cu noi. In alte localități din alte împrejurări din marea majoritate a partidului a rămas cu vechia organizare și ne-a dat nouă de furcă întru înjghebarea unei organizații factice.

Dacă la actul conlucrării celor 2 partide s'ar lua ca normă majorizarea și a se da situația pe județe în unele nouă, în altele lor, s'ar naște dese și îndreptățite certuri între membrii celor 2 partide. Întăi unii din ei s'ar crede nedreptățiți și lipsiți de atenție de la șefi, căci ar fi lăsați la cherimul celor loçali, unde dușmăniile sînt mai adînci, căci și oamenii sînt mai mici; iar alții s'ar crede învingători, și și-ar face un rău calcul din actul colaborării.

Nici învingători, nici învinși, nici majoritate, nici minoritate, ci egală îndreptățire. Pentru acest sfîrșit nu ar fi bună de loc distribuirea autorității politice pe zone, pentru ca zonele rămînînd în culoritul lor local, ar veni vremea că ele să se repercuteze la centru, și cum se știe că e așa de greu de guvernat în țara romînească, unde nemulțumirile cresc și colcăe, dar mi-te să le mai provoci prin o greșită socoteală de distribuire a demnităților!

Din inspectarea listei de schimbări făcute la primării și prefecturi vedem că s'au urmat 2 procedări, din cari cea care a predominat este acea a împărțirei demnităților la cele 2 partide și a inmiscțiunei persoanelor. Dacă ici pe colea s'au menținut administrațiile actuale ca la Brăila, Olt, Ialomița, Neamț și Fălciu, nu s'a făcut în scopul de predomnire, ci pentru a preîntîmpina unele cerinți și lipsuri.

Din amîndouă aceste procedări se desprinde *o tactică:* tendința de inmixțiune a celor 2 purtide prin punerea la un loc a fruntașilor la aceiași treabă pentru a-și căpăta unii altora încrederea, de care avem fie-care nevoe. E timpul ca răceala și dușmănia ce se încuibase în acești 4 ani de lupte fratricide să se împuțineze, șanțul dintre noi să se astupe, și așa să asigurăm zilei de mîne izbînda pentru opere mai bune și mai trainice în numele ideii conservatoare.

Iar acolo unde din împrejurări unele și altele, a rămas administrația neschimbată prin înrîurirea centrului să se restabilească echilibrul forțelor pentru trăinicia operii.

Iașii au dat tonul procedării celei de a doua. Avem destulă încredere în noi și credem același lucru și despre frații noștri, că tot ce a fost și este demnitate în stat cu caracter politic să fie așa repartizată ca frații să-și dea coate și să se unească. Și cînd Iașii au dat tonul va sluji ca normă, ca tact, că e rîndul partidului a ușura opera guvernului în legiferarea sa.

Gh. Ghibănescu

DECLARAȚIILE

D-lui Ministru A. A. Badareu

Pentru întăia oară de la constituirea noului guvern, d. A. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice, a venit în Iași ieri dimineață, fiind întîmpinat la gară de un mare număr de prieteni.

Comitetul executiv al partidului nostru a fost convocat la club, pentru a lua cunoștință de împrejurările de politică generală care au dat naștere actualului guvern și pentru a hotărî unele chestiuni de politică locală.

D. Ministru Badareu a înștiințat comitetul că va face în ședința plenară a clubului, ce va fi Duminecă, o cercetare mai amănunțită a împrejurărilor politice în care s'a născut și al acelora în care va trebui să trăiască noul guvern, iar de o cam dată face numai o expunere sumară a credințelor sale, în ce privește politica locală.

Domnia-Sa spune:

Lupta pe care de aproape 40 ani a dus'o o parte din partidul conservator, în potriva celeilalte părți, n'a fost rezultatul unui capriciu, sau al unei întîmplări, ci în tot decursul anilor a luat un caracter mai mult sau mai puțin pronunțat, de luptă de clasă.

La început a fost o luptă a boerimei vechi, moștenitoarea tradițiilor vechilor familii boerești, în potriva plutocrației, boerimea nouă, care se rîdica prin mijlocirea averilor cîștigate și amenința să invadeze influența politică a vechei boerimi.

In urmă a apărut o clasă democrată, la care s'au adresat Lascar Catargi și Alexandru Lahovary, pentru a duce lupta contra boerimei. Cu vremea această democrație conservatoare a devenit așa de puternică, în cît în lupta nouă ce s'a pornit în potriva ei, n'a mai putut fi răpusă.

Ce interes este pentru țară și pentru partid a persista în această luptă?

Noi nici odată nu ne-am gîndit și nici nu ne putem gîndi la exterminarea clasei boerești; aceasta nu poate fi distrusă nici odată, fiind-că are în mînă puteri sociale pe care noi nu le avem; are prejudecățile trecutului de a tot puternicie a acestei clase, are nume care se găsesc în tot trecutul nostru politic, are, în sfîrșit, averile care'i permit să țină în mînă toată viața noastră politică. Din pricina acestor prejudecați nu sunt rari în țară chiar democrați care să fie încîntați mai mult de o clipeală favorabilă din ochii unui boer, de cît de îmbrățișarea a cinci democrați.

In ultimul timp, însă, clasa boerească a crezut că democrații prea încep să se ridice și că—după expresia fericită a d-lui Take Ionescu—ar fi ca și cum—dacă am fi în America—negrii ar cere egalitatea cu albii.

Se cunosc amănuntele acestei lupte și se știe că rezultatul ei a fost că s'a recunoscut d lui Take Ionescu dreptul la șefia partidului conservator. Neapărat, de la recunoaștere, pînă la îndeplinirea faptului, este o mare distanță; dar cred că angajamentul luat este o forță mare, căci calcarea lui pune în mare inferioritate pe cei cari ar săvîrși-o. Este, deci, un cîștig pentru noi.

O dată făcută această recunoaștere, eram pe punctul de a fuziona. Fuziunea, însă, nu s'a făcut, din pricina unui grav accident în cellalt partid, anume retragerea d-lui Carp.

Odată cu plecarea sa de la șefie, partidul conservator a intrat într'o gravă stare de anarhie, în care era foarte greu a se face fuziunea, căci trebuia să se facă o alegere de șefie și o îngropare forțată a d-lui Carp. Aceasta, însă, ar fi adus o mare tulburare în partidul conservator, din cauză că mulți nu aprobau această soluție și era primejdie a se da loc la retragerea multor elemente în asemenea condiții.—In această stare era mai bună formula momentană de colaborare.

Care trebue să fie orientarea celor două partide, față cu aceste evenimente?

In ce mă privește, sunt și astăzi pentru concentrare și sper că și fruntașii de la centru vor rămîne în aceiași speranță.

Poate să ajung să am decepțiuni și ziua în care le-ași avea a-și socoti-o ca foarte nenorocită; pentru aceia voi face totul, pentru a da un partid conservator mare, fără nici o forță răzlețită, sub direcția lui Tache Ionescu.

Pentru a mă îndruma mai bine spre îndeplinirea dorinței mele, mi-am permis să ieau oare care angajamente locale fără a vă consulta. Am făcut-o fiind-că eu vreau penetrarea complectă a celor două partide, vreau o angrenare desăvîrșită, ca să dispară orice asperități ce ne-ar mai despărți.

In această dorință, am preferat pentru Iași un sistem diferit de acel preconizat la centru. Se admisese, adică, la centru, împărțirea țărei în zone de influență, adică în regiuni în care se recunoștea preponderanța politică a unui fruntaș și i se acorda lui și partidului lui monopolul politic al regiunei. Sistemul, însă, a dat naștere la greutăți extra-ordinare, din cauză că în acest mod, în fie care regiune se îndepărta complect partidul care era mai puțin influent, ceea ce nu era în interesul penetrațiunei reciproce, care este necesară pentru realizarea unei unități de acțiune.

A trebuit să se recunoască superioritatea ideei mele, de a se ajunge la înțelegere între cele 2 partide și de a se împărți prin bună înțelegere răspunderile conducerei politice, ceea ce s'a și aplicat la București și cred că în restul țărei se va aplica, chiar fără dezlegare de la București.

Ori cum, vă rog să consfințiți pentru Iași acest punct de vedere, că trebue să trăim menajîndu-ne reciproc, pentru ca să ne putem înfrăți.

Călăuzit de acest punct de vedere am dat celuilalt partid să aleagă în împărțirea răspunderilor, partea ce crede că o poate îndeplini cu mai mare folos pentru guvern și partid. Cred că pentru frăția pe care o doresc, trebuia să le dăm să aleagă. Au ales pe primar și prefectul de poliție, lăsîndu-ne pe prefectul de județ și majoritatea Epitropilor la Sft. Spiridon. Vom mai avea încă, sau pe primul ajutor de primar, sau al doilea ajutor și ofițerul stărei civile. Vom împărți apoi în administrațiile care au trecut în loturile respective, locurile de funcționari care au intrat cu titlu politic.

Am regretul în această împărțire că am făcut poate, o jertfă pe socoteala orașului, dînd Primăria. Noi nici în trecuta noastră guvernare nu ne-am odihnit la Primărie și cred că și astă-zi vom face totul pentru interesul orașului; a trebuit, însă, să privăm orașul de administrația lui Gh. Lascăr, fiind-că de la noi a pornit ideia concentrărei și tot de la noi trebuia să pornească și ertfa.

Ne apărat cînd se trăește din transacțiuni, se ajunge și la jertfe.

Am, însă, mîngîerea de a ști că ceea ce s'a răpit Iașului de la Primărie, se va reda acestui oraș de școli pe tărîmul școalei, unde de sigur Lascar va ști să facă tot ce ar fi putut face la Primărie.

Cu aceste informații sumare, vă rog să mă autorizați a ne porni la lucru, rămînînd ca Duminică în ședința plenară, să hotărîm toate amănuntele de politică locală.

UN PĂCAT MARE

Ne vine la cunoștință că unii proprietari, din fericire numai cîțiva din covîrșitorul număr al membrilor acestei interesante familii, au rămas în urmă, din pricina împrejurărilor neprielniee ale anului acestuia, cu răfuiala Sîrbilor de ale căror brațe s'au servit în vremea muncilor agricole.

Nu li se cade să li se facă, firește, nici o vină din acest fapt cu totul în afară de voința lor, dar un îndemn li se poate adresa cu încredere că va fi urmat cu grabă.

Ori cît de grele sunt împrejurările că recolta e încă parte pe cîmp și parte neorînduită definitiv la păstru, situația muncitorilor acestora este, anul acesta, cu totul excepțională: Sîrbii cari au lucrat pe vară la munca cîmpului în țara romînească, sunt chemați pentru concentrare în țară la ei. Supuși legilor severe militărești, oamenii aceștia, cari la noi 'și au îndeplinit angajamentele, sunt, din pricina întîrzierei cu care sunt socotiți, în dilema, de o potrivă tristă: de a se lipsi de rodul muncei de o vară întreagă pentru a răspunde ordinului de chemare din partea autorității lor militare — sau de a întîrzia aci pentru răfuială, prin urmare de a fi considerați la ei ca dezertori din armată în timp de războiu.

In cazul dintăiu, e păcat să ne bucurăm la munca unor oameni săraci, iar în cazul celălalt am avea să ne imputăm cruzimea de a fi expus, din fapta noastră, la pedepse excesiv de grave, pe niște patrioți fără vină.

Este, dar, în afară de îndoială că compatrioții noștri se vor grăbi, chiar cu oare cari sacrificii, să dea acestor soldați putința de a respunde la chemarea imperioasă ce le adresează patria în vreme de primejdie.

Și suntem cu atît mai mult autorizați să credem că nici nu e nevoie de sfatul nostru pentru ca actul de omenie să se săvîrșească, cu cît muncitorii aceștia sunt necesari în toate campaniile de lucru—și este de interes superior pentru proprietari să nu se poarte către ei așa în cît guvernul sîrbesc să ezite pe viitor cînd va fi să îngăduie vara, trecerea lor în Romînia.

OAMENI ȘI LUCRURI

Evlavie postumă

Stagiunea teatrului iașan se deschide, astă-seară, cu „Scrisoarea pierdută" — și va continua, timp de opt zile, cu repertoriul escluziv caragialean.

A lăsat teatrelor naționale cu ce să-și alimenteze publicul o săptămînă de zile, —el care atît de puțin a fost ospătat de instituțiile oficiale ale teatrelor în perioada de apogeu a creațiunii sale!

Va ocupa timp de opt zile teatrul iașan unde, în anii din urmă, n'a fost jucat pentru prozaice rațiuni bănești.

Dar nu e momentul de făcut încriminări, în mijlocul evlaviei postume care va primi, cu un sentiment de binecuvîntare, reînvierea de o clipă a marelui dispărut. Din potrivă. Omagiul direcțiunii teatrului trebuie aprobat și aplaudat.

Că e vorba de un omagiu, dovedește prospectul direcțiunii în care se spune:

„Stagiunea se va deschide în seara de Joi 18 Octombrie, cu piesa *Scrisoarea pierdută* de Caragiale și cu o conferință asupra operei marelui nostru scriitor dispărut. Vor urma toate celelalte opere dramatice ale lui. Am voi ca aceste reprezentații ale operei dramatice a lui Caragiale să fie o sărbătoare literară pentru tot Iașul intelectual, pentru care marele dispărut a avut atîta simpatie și în care pentru prima oară piesele lui au văzut lumina rampei. Actorii ieșeni au creat pentru întăia oară tipurile lui Caragiale; dintre cei dn atunci vor apărra și acum unii pe scenă. Am voi ca aceste spectacole să fie un adevărat omagiu, acum, în apropierea ceasului cînd trupul scriitorului nostru va fi adus din străinătate și înmormîntat cu cinstea ce i se cuvine în pămîntulul patriei".

E într'adevăr atît de aproape ceasul reîntoarcerei lui în patrie?

S'ar părea că nu încă.

Lumea politică și profană e preocupată de lucruri grave. Criza e în toiu; războiul amenință; alegerile bat la ușă... Cine, în atari momente serioase, cugetă la mortul — neîngropat, — mortul fără lumînare la căpătîiu, adormit de-apururea sub cer străin?

Obsedantă imagine,—așa cum am văzut-o și ne-a rămas întipărită de-acum trei luni! Imaginea sicriului de lemn, scoborît în subsolul muced al capelei luterane din Max-strasse în capitala Germaniei.

E drama cea mare, fără cuviute, care se desfășoară colò în tăcerea sepulcrală a unei biserici cu care n'a avut nimic de împărțit, — a unei comunități căreia nu i-a aparținut și care i-a dat adăpost. Acolo e un simbol de o ironie supremă: icoana unei țări depărtate, obscure, pe jumătate scufundată în incultură și care se pregătește de-abia să-și priceapă și să-și prețuiască oamenii mari, cugetătorii mari.

...Să ne gîndim la toate aceste în clipa cînd cortina se ridică pentru o nemuritoare comedie și o ireparabilă tragedie în același timp.

Rodion

Pe cîmpul de luptă

Trenurile militare ce circulă între statele Balcanice și teatrul răsboiului, ca și cele ce duc spre Constantinopol, sunt astăzi pline cu răniți.

Victimile răsboiului sunt instalate în localuri întîmplătoare, prefăcute în spitale. Judecînd după felul rănilor, se vede că ele nu sunt provocate, în cea mai mare parte, din armele perfecționate de azi.

In inverșunarea, cu care se dă lupta azi,—războiul se urmează ca și în trecut —corp la corp, cu o îndărjire îngrozitoare. Spitalele lasă mult de dorit, atît din punctul de vedere al instalațiunei, dar mai ales din lipsa de medici.

Pentru a subveni la acest mare reu, mai mulți germani din Sofia, au adresat un călduros apel la facultățile de medicină din Germania, cerînd să se trimită de urgență un număr de medici, cari să dea concursul lor în aceste triste împrejurări.

Pe de altă parte, mai toate țerile au luat inițiativa și pregătesc caravane de „Cruce roșie", în același mare scop uman.

Soldatul merge în foc cu o abnegare și un incomparabil cald patriotism,— se luptă ca un leu, dar odată căzut și copleșit de dureri, i se cuvine acea îngrijire bună, care să-l redea vieței, la ai sei, pe cari i a părăsit, voinic și dornic de traiu și luptă.

In țerile balcanice răiții au cel puțin mîngăierea de a nu duce lipsă de îngrijirea momentată, în așteptarea ajutorului puternic medical. Și aceasta se datorește femeelor și fetelor, care toate au părăsit ocupațiile lor zilnice, pentru a da ajutorul lor pe cîmpul de luptă.

Nu există în această privință deosebire de strat social. Doamnele din elita socială, fetele din popor, și în special studentele dau dovadă că nu înțeleg a rămînea nepăsătoare, cînd bărbații, frații și părinții lor, luptă pentru gloria patriei.

In chinurile grozave ce frămîntă pe rănitul, copleșit de durerile ce-i cauzează rana sîngerîndă, turmentat de gîndul ce-l duce departe, spre satul lui spre toți acei pe cari îi iubește și-l iubesc,—ajutorul abil și gingaș al mînei de femee, i arată cel puțin că nu e singur și nitat în această, atît de tristă vieață.

D.

IN SĂPTĂMÎNA LUI CARAGIALE

Mormîntul lui Caragiale

Un ziarist și-a adus aminte — singuri ziariștii mai au ceva memorie în vremurile noastre — și-a adus aminte, pe cînd bruma ofilește frunzele copacilor și vîntul toamnei le risipește pe drumuri, că pentru o vreme ca aceasta se amînase, din vară, aducerea în țară a rămășițelor pămîntești ale aceluia ce fu Caragiale...

— „Trei luni, zice ziaristul — au trecut de cînd cel care a fost vioiul Caragiale a închis ochii, în depărtata capitală a Prusiei.

Intreaga țară a primit adînc mîhnită vestea cea tristă, și cîte-va zile personalitatea celui care ne părăsia înainte de timp a fost mult regretată.

„O datorie sfîntă cerea ca trupul unuia din strălucitii fii ai sufletului romînesc să fie adus și înmormîntat în pămîntul țării care-l creiase.

„Motive pînă astă-zi neexplicate, poate căldura moleșitoare a verii, poate concediul celor ce voiau să-și plaseze un panegeric, și cine mai știe ce, a făcut ca îndeplinirea datoriei să fie amînată pe „la toamnă".

„Și iată, primele frunze îngălbenite de mult au căzut, de mult vîndut suflă rece sub cerul ca de plumb de mult a venit toamna, și cu toate acestea rămășițele pămîntești ale marelui dramaturg zac tot în pămînt și sub cruce străină, în cimitirul străin al Berlinului.

„Pare că toamna s'a grăbit să ne vie anul acesta ca să învedereze încă odată recunoștința și lipsa de pietate a unui popor față de marii lui fruntași.

Și cu toate acestea, cînd Caragiale murise, din toate părțile răsăriră prietenii și cunoscuții și-și publicau amintirile iscălite prin toate ziarele.

„Oare dintre acești prieteni — unii foarte sus puși și cu multă putere în această ingrată țară — nu e nici unul

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

care să-și amintească de datoria lor creștinească ?

Nici unul nu se mai gîndește la cel ce te topește în pămîntul rece și umed al Prusiei ?....

„Pămîntul țării își chiamă trupul său, — e o datorie foarte pioasă de a i-l reda“.....

Și toate aceste bine simțite cuvinte, sub titlurile energice și juste :

„Datorii neîndeplinite.—Caragiale uitat — Trupul lui doarme în pămîntul cel străin“....

Așa este : Pămîntul țării 'și chiamă trupul fiului său... „Pămîntul“ doar — căci acelora pe care el îi mai rabdă aicea — celor mulți, — puțin le pasă de Caragiale mort, după cum puțin le-a pasat de Caragiale viu.

Și „celor mai mulți“ cînd zicem, nu înțelegem gloata celor de jos, puzderia celor ținuți în mizerie și întuneric, — ci pe cei mai mulți din ceea ce Eminescu numia odinioară „păturile suprapuse“, — oameni cu multă înlesnire de viață materială și cu multe pretențiuni de superioritate intelectuală.

Oameni cu carte, cu diplome de tot felul, oameni de condeiu — de copist sau contopist, — academiciani chiar sau miniștri....—Adică de cine credeți dumneavoastră că a fugit Caragiale tocmai în depărtata capitală a Prusiei, rece și umedă (ori poate că n'o fi tocmai așa) — adăpostindu-și acolo scîrba și amărăciunea de cîte a văzut și a avut să îndure în țară ?

A fugit el de pămîntul țării sale sau de mulțimea celor neștiutori, turmă blînș și naivă, în care dorm energiile ce nu e voe să fie deșteptate ca nu cumva să turbure echilibrul social ?—De cine a fugit și de ce s'a refugiat ?

A fugit tocmai de aceia—„sus puși și cu multă putere în această ingrată țară“, la cari face apel ziaristul, desigur bine și inimos intenționat, ca să dea cel puțin lui Caragiale mort cinstea pe care n'au știut sau n'au vrut să i-o dea în viață... —S'a refugiat dinaintea deșertăciunei de minte și a pustiului de simțire cari tronează și dictează în societatea romînească de astăzi,—a ferit din calea turmei de triumfători cari cu suficiența și mărgininirea lor sufletească au pus stăpînire pe toate izvoarele de viață obștească, și dictează acolo, stupizi și răi, lacomi și haini...

Ce-ar avea să caute Caragiale mort, printe aceștia, care viu îl alungară scîrbindul peste măsură ? Cum ar primi trupul său ospitalitatea, de acum înainte nu atîtea, de acum înainte nu atîta de incomodă acelora cari sufletului său i-au refuzat-o, de teama biciuirei și de ura mocnită născută din această teamă ?...

Să-l aducă pe Caragiale mort în țară, ca să-i aibă mormîntul aci sub ochi, să se încredințeze zilnic că e bine mort și înmormîntat, că nu se va mai ridica nici odată de acolo. potrivindu-și ochelarii deasupra acelei priviri tăietoare, ce nu pe puțini băga odinioară în răcori... Să-l aducă, generoși și iertători, acuma cînd n'au să se mai teamă nici că o să-i usture,nici că o să-i întunece..

Ba să-l lase acolo unde este! Nu i-ar ședea bine lui Caragiale să-și facă *astăzi* intrarea printre aceia de cari au fugit teri,—n'ar cadra bine nici trupul lui neînsuflețit, împresurat de spuma societății actuale, mari demnitari cu suflete mici, cocoțați întîmplărei sau ai intrigei—stîrpiciunea sau strîmbătatea ajunse atotstăpînitoare.

Pesimiști nu suntem și n'a fost nici Caragiale. Nu desperăm că poate să vină o vreme cînd va fi cine să-i primească trupul aicea, cînd nu se va simți străin și deșărat sufletul lui plutind iarăși printre noi. Astăzi, dacă ar putea fi întrebat, noi credem că odihna și-ar cere-o cel mult printre frații sei din Ardeal, cărora le-a închinat pînă în ceasurile-i din urmă dragostea lui de „profund sentimental“...

Dar aicea ?... Nu, nu,—lăsați-l acolo ! —Și urmașii noștri să aștepte vremea cînd *se va cere* el, trupul lui Caragiale, acasă, și cînd cei de aci vor fi vrednici să-l primească, cinstindu-i cu suflet curat și cu inima înălțată memoria, așa cum i se cuvine...

București, Octombrie 1812.

Ion Gorun

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iași :

EDIȚIA II-a din

Dicționar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediție e revizuită și mult adăogită.

Prețul unui volum rămîne acelaș. Va apare în cursul anului 1913.

RĂZBOIUL și situația Aromînilor

Războiul balcanic a luat o turnură cu totul neașteptată. De unde, înainte de începerea ostilităților, toate marile puteri interesate la menținerea statului quo în Balcani. aveau certitudinea că puterea otomană va izbuti să înfrîngă coalițiunea, acum, în urma primei faze a războiului, se constată, cu regret, că toată lumea s'a înșelat asupra forțelor militare ale Turciei.

De sigur, războiul este departe de a se fi terminat și o ofensivă victorioasă mai este încă posibilă din partea turcilor. Până ce așa ceva însă să se petreacă, oștirile otomane au făcut dovada unei complecte dezorganizațiuni. Fără unitate de comandament, și lipsită de ori ce plan mai dinainte chibzuit, armata turcă face impresia unor trupe complect dezorientate, fără avînt și fără energie, care nu doresc alta de cît să se retragă mereu. Dacă este să credem ultimele știri sosite de pe cîmpul de luptă, atunci s'ar părea că cea mai mare parte din artileria turcă este pierdută. Bulgarii victorioși amenință Andrianopolul, iar Sîrbii, stăpîni pe Ueskub, au luat în posesie Serbia veche. Muntenegrenii înaintează și ei spre Scutari. In curînd chiar, dacă lucrurile vor merge tot așa, armatele sîrbești, grecești și muntenegrene vor avea posibilitatea să se întrunească împreună, înaintînd în coloane compacte și biruitoare către Salonic.

Până astăzi,Imperiul otoman este foarte serios amenințat în cele două centre principale ale sale.

Această stare de lucruri, inspiră puterilor o mare neliniște. Austro-Ungaria în deosebi, atît de interesată în respectarea integrității Turciei, se vede complect zdruncinată în planurile și socotelile sale. De aci alarma extraordinară a ziarelor din Monarchia vecină și opinia dominantă a cercurilor diplomatice de acolo, că posibilitatea *statului-quo* devine cu atît mai puțin probabilă, cu cît victoriile aliaților sporesc mai mult. Austria nu știe și cu drept cuvînt, ce poate aduce ziua de mîine și, de aceea, este gata pentru ori ce eventualitate, chiar la o grabnică intervențiune cu armele.

Or, pentru noi romînii, desfășurarea evenimentelor din Balcani pe lîngă chestiunea generală care o atrage după ele și care va decide asupra liniei noastre de conduită, ce atinge în mod foarte dureros, prin situația excepțional de precară pe care o victorie a statelor, creștine coalizate ar crea-o populațiunei romînești din Peninsulă.

Cuțo-Vlachii, în număr de aproape un milion de suflete, constituesc populațiunea creștină cea mai pe seamă a Turciei europene. Foarte conștienți de neamul lor, Aromînii sînt cei mai devotați supuși ai Imperiului. Ei, prin situația excepțională pe care o au în Turcia, sub raportul material și intelectual au interesul suprem ca Statul turc să iasă biruitor din încercarea grea prin care trece. Se știe cu cîtă neliniște, mai acum cîteva zile, d. Batzaria, un romîn macedonean, membru în Parlamentul Turc, a arătat, printr' un interwiev, că eventualitatea dezmembrărei provinciilor Turciei europene ar constitui cea mai mare nenorocire pentru Cuțo-Vlrchi.

Temerile d-lui Batzaria sunt cît se poate de întemeiate și nu e romîn care să nu le împărtășească.

In adevăr, chiar în timpurile normale Aromînii erau punctul de mică al aspirațiunilor slavo-elenice. Nu este acum momentul de a vorbi despre luptele eroice pe care Cuto-Vlahii le-au dus și le mai duc încă pentru a-și apăra patrimoniul național, de apetiturile grecești și bulgărești. Atît număi vom spune că în teroarea continuă pe care panbulgarii și panelenii o exercită de 50 ani asupra lor, nu s'a cruțat nici viața și nici averea conaționalilor noștri.

Și închipue ori cine la ce trebue să se aștepte Aromînii în ipoteza izbîndei statelor balcanice. Pînă la una, ei vor pierde școalele și bisericile lor, iar dacă cum e sigur, se vor împotrivi jafului și confiscațiunelor, atunci riscă să fie masacrați.

Este evident că Turcia zdrobită fiind, nu va mai putea ca în trecut să le dea asistența cuvenită.

In caz de victorie a Coaliției, întreaga problemă etnică a Romînilor din Peninsulă va fi pusă la ordinea zilei. Procesul de desnaționalizare se va desfășura cu o sălbătici ne mai pomenită.

Față de această tristă perspectivă care amenință pe frații noștri Cuțo-Vlachi, noi cei de dincoace de Dunăre, ne găsim stăpîniți de sentimente foarte dureroase. Atențiunea noastra se îndoește, fiindcă la o cestiune politică care privește poziția Romîniei la Dunăre, se mai adaugă o chestie națională, de rasă, care se resfrînge asupra întregului romînizm..

Toată lumea pricepe seriozitatea problemelor care se ridică pentru Romînia în ciasul de față.

De acea, pentru toți, se impun mari și urgente îndatoriri patriotice.

Toată energia și toată inteligența noastră, datori suntem, în aceste clipe istorice, să le consacrăm numai și numai marilor evenimente cari se desfășoară în jurul nostru și marilor probleme care s'au deschis în inimile noastre.

Litere-Științe-Arte

Caragiale în Rusia.—In ziarul „Minerva“ scriitorul D. Teleor a povestit următoarea întîmplare care poate să fie adevărată,—tot atîta pre cît ar putea să nu fie,

Pe cînd Caragiale era posesorul a șase sute de mii de lei, primiți din averea Momuloaiei a făcut și un voiaj de plăcere în Rusia, nu d'altceva dar ca să-și vază compatrioții din Basarabia.

Iată cum mi-a povestit el un incident de călătoria în chestie :

— De la Odesa am luat trenul pentru Chișinău.

— Dar ce căutai la Odesa ?

— Mă, da prost ești! Păi nu știi că eu am fost la Petersburg, la Moscova și în alte părți ale Rusiei.!

— De unde o să știu eu toate călătoriile dumitale ?

— Mă, da prost ești.! Păi știe toată lumea...

— Iartă-mă c'am neglijat...

— Ei ascultă. De la Odesa m'am suit în tren, într'un vagon de clasa a doua.

Pă la mijlocul drumului ce să vezi ? O parte din călători, jumătate pot zice din vagon erau nihiliști !

— Bre !

— Ce te miri ca un prost ? Erau Nihiliști !

— Dar după ce i-ai cunoscut ? Au ei vr'o uniformă a lor ?

— Mă da prost ești! Dă-mi voe să-ți spun dragă. N'au uniforme mă, dar erau Nihiliști, căci tot drumul m'au tachinat : „Nu ți-a fost rușine d-le Caragiale să scrii piesa *Scrisoarea Perdută!*

— Nene Iancule te-ai trecut ! Mai întîi de unde știau Nihiliștii ăia romînește ?

— Erau Romîni din Basarabia.

— Bine. Dar ce asistaseră ei la reprezentațiile *Scrisoarei Pierdute ?*

— Nu, nu știi că această piesă a fost tradusă în rusește de Gherea ?

— Nu știam ?

— S'au tipărit în Rusia cinci ediții mă.

— Ciudat !

— Cum ciudat !

— Ei și de ce nu plăcea lor *Scrisoarea Pierdută ?*

— Nu nu știi că idealul Nihiliștilor este ca Rusia să aibă și ea o Constituție ca a noastră ? Eu precum știi am persiflat în „Scrisoarea Pierdută“ viițiile și ridiculele constituționalismului. Și de aci ura lor grozavă.

— Înțeleg.

— Bine că înțelegi. Ei, am suferit eu toate înjurăturile, maltratările acelor oameni ; dar nu suferam numai eu. Suferea și restul de călători cari erau pe lîngă mine.

— De ce ?

— Ei, de ce? Unii voiau să doarmă alții să cînte, alții să-și scoată ghetele.

— Da.

— Dar ce crezi că s'a întîmplat ? La o stație se oprește trenul : un polițist deschide ușa vagonului și zice adresîndu-se la Nihiliști : „Sichinsin ! Paidi suda. Pașol na Sibir !“ Și de unde o fi eșit nu știu—un regiment de cazaci cu săbiile scoase au năvălit înăuntru și punînd mîna pe tovarășii mei de drum i-a pornit spre Siberia. Mulțumită faptului acesta am putut în fine să ne mai odihnim și noi puțin.

*

A apărut „Sănătatea“ cu data de 15 Octomb. Excelenta revistă de popularizare, cuprinde un sumar bogat și instructiv. Numeroase ilustrații.

*

D-na Negroponte, născută Jeanne Hugo, o nepoată a genialului Victor Hugo a adresat lui Henri Rochefort un apel pentru deschiderea unei subscripțiuni publice în favoarea... Grecilor, scumpi altă-dată ilustrului poet.

Rochefort publică scrisoarea în „La Patrie“.

*

La teatrul Marghenta din Genua s'a reprezentat pentru prima oară, *Asaltul* lui Bernstein cu un mare succes pentru d-na Tina di Lorenzo.

*

Teatrul Eslava din Madrid și-a deschis stagiunea tot cu *Petit Café.*

*

Un nou teatru se va deschide peste puțin timp : „Teatrul Sacha Guitry, după numele tînărului și norocosului autor dramatic, care e, în același timp, fiul unui mare artist dramatic, Lucien Guitry.

STRUNA ZILEI

ELEMENTUL SALVATOR

Din cauza revărsării multor ape, ca Maritza, Struma etc, nici turcii, nici bulgarii nu înaintează ușor.

Ziarele.

Apa doară-i mai departe...
O, reverse-se departe —
Și pătrundă în tot locul,—
Să mai potolească... focul !

Avocat S. P. GEORGESCU

s'a mutat

în Str. Lozonschi No 16

(Casele Brill)

INFORMAȚII

▪ România și războiul : declarațiile șefului partidului liberal :

Ziarul vienez „Neue Freie Presse“ a adresat d-lui Ion I. C. Brătianu următoarea telegramă :

Excelenței sale Brătianu

fost președinte al consiliului București

Vă rog să bine vroiți a ne telegrafia opinia Excelenței voastre asupra situației din Balcani și atitudinei României în fața evenimentelor. Implinindu-ne rugămintea ne veți face o deosebită cinste și ne veți obliga foarte mult. Cu tot devotamentul nostru

„Neue Freie Presse“

D. Brătianu a adresat ziarului vienez următorul răspuns telegrafic :

Telegrama D-v. a fost probabil motivată de un pretins interview al meu apărut în (Mittags Zeitung). N'am acordat nici un interview și întru cît darea de seamă telegrafică îmi îngăduie să judec, limbagiul ce mi se atribuie nu corespunde vederilor mele.

In mijlocul evenimentelor foarte grave ce se desfășoară, Romînia trebuie să păstreze cu ori-ce preț ascendentul ce a dobîndit prin forțele și prin munca sa.

Precum ea a știut să nu dea un caracter de aventură acțiunei sale, tot astfel nu poate să lase a se atribui atitudinei sale aparențe de pasivitate, care nu corespund nici cu interesele sale, nici cu conștiința ce dînsa are de rolul său, nici cu puterea sa militară.

Problema balcanică o interesează dintr'un îndoit punct de vedere: din acela al echilibrului politic și din acela al populațiunei romîne din Macedonia. Soarta acestei populațiuni a făcut în totdeauna obiectul preocupațiunilor guvernelor romîne și astăzi ea impune statului nostru obligațiuni ce nu pot fi neglijate. Nădăjduim că sforțările unanime ale marilor Puteri vor fi de așa natură, în cît aceste interese romînești vor putea să continue a se împăca cu dorința noastră de a contribui, întru cît depinde de noi, la reducerea proporțiilor conflictului actual și de a rezolvi pe cale pacifică problemele ce acest conflict va fi creat.

BRATIANU

▪ Camera de comerț din București va ține ședință Vineri de dimineață, sub președinția d-lui ministru N. Xenopol.

In cuvîntarea pe care d. Xenopol o va rosti, d-sa va arăta că jena financiară la noi nu are nici o rațiune de-a fi.

D. ministru, care să știe ca este un economist de seamă va examina situația noastră comercială în raport cu cea financiară, ținînd seamă de toate scăderile provocate de actualele evenimente din Balcani și arătînd în același timp cît de înfloritoare este azi situația noastră materială. Cuvîntarea d lui ministru va avea de sigur un efect salutar în cercurile noastre financiare, restabilind întru cît va fi posibil mersul normal pe piață.

▪ D. N. Xenopol, ministrul industriei și comerțului, a luat inițiativa creerei unei Academii comerciale, care să funcționeze și la noi după sistemul celor din străinătate.

D. ministru va întocmi o comisiune însărcinată cu studiarea acestei chestiuni.

CABINETUL MEDICAL AL DOCTORULUI IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.

EDUARD FABINI

IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I

Vis-à-vis de Jockey-Club

(DEASUPRA FARMACIEI)

INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ

INSTALAȚIUNE MODERNĂ

CONSULTAȚIUNI

DELA 8–10 a. m. și DELA 3–6 p. m.

PENTRU

Boale interne

de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.

și

Boale de Femei

TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

▪ **Contopirea pedepselor condemnaților militari.** — Ministerul de răsboiu, fiind sezizat în numeroase rînduri de către corpurile de armată în privința regulilor ce trebuesc observate de către consiliile de răsboiu cu privire la contopirea pedepselor în diferite cazuri izolate ce se ivesc precum și la indicarea penitenciarului unde urmează a se executa pedeapsa contopită, s'a hotărît ca pe viitor și numai în mod provizoriu să se stabilească următoarele norme :

Orice condamnat militar care solicită contopirea pedepselor i se va trimite cererea comandamentului corpului de armată respectiv, care va face oficiul cămată respectivă, în vederea de punere sub acuzare și de unde se va trimite după regulile stabilite de dreptul comun, în judecata consiliului de răsboiu, ca instanță de judecată pentru a se pronunța prin ședință asupra cazului de contopire.

Cererile de acest fel nu vor mai fi regulate pe cale administrativă, de oarece asupra lor trebue să se pronunțe o instanță judecătorească.

Hotărîrii consiliului de răsboi, vor fi supuse numai cazurile în cari cea din urmă condamnațiune a fost pronunțată de către aceste instanțe contopirea nu va avea loc, dacă cel de al doilea fapt a fost săvîrșit înainte de a se pronunța condamnarea pentru întâiul, căci numai în acest caz se poate zice că vina este a reprezentanților justiției, cari n'au descoperit faptele anterioare, comise pînă în momentul judecării faptului celui mai recent.

Dacă faptul pentru care este condamnat solicitatorul contopirii, a avut loc ulterior primei condamnațiuni, atunci el va executa ambele pedepse.

Aceiași regulă se va observa și în cazurile cînd în sarcina condamnatului există mai mult de două sentințe și pentru fapte de aceiași natură, sau pentru fapte variate.

Dacă contopirea pedepselor va avea loc, atnnci condamnatul va executa pedeăpsa în penitenciarul indicat de instanța de judecată care s'a pronunțat asupra contopirii.

▪ **Turneul Renée Parny.**—Tot ce ie elită tot ce ie doritor de a vedea arta pariziană aleasă în adevăratul înțăles al cuvîntului s'a dat întîlnire la reprezentațiile marei artiste franceze **Renée Parny** care vine, cu o trupă de artiști de samă de la marele teatre parisiene și va da la Teatrul Național din Iași numai două reprezentații.

Luni 22 Octombrie se va juca *L'Enfant de l'Amour* piesă în 4 acte d'Henry Bataille și *Marți 23 Octombrie, L'Aiglon* 6 acte de Edmond Rostand.

Biletele la agenția „Thalia“ Th. P. Maximovici care are meritul să ne procure cele mai superbe reprezentații în fie-care stagiune.

▪ Licitația pentru furnitura hîrtiei de țigarete a fost adjudecată asupra a trei fabrici din Austria.

Furnitura atinge cifra de un milion de lei.

▪ Pe ziua de azi s'au constatat în oraș 2 cazuri noi de anghină difterică.

▪ Membrii societății pensionarrilor căilor ferate, de sub președinția d-lui Ionescu, se întrunesc în adunare generală Duminică, 21 a lunei.

Se va discuta asupra congresului ce urmează să aibă loc în București.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri

Mobile în piele ultimele noutăți.—

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.

Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.

Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*

Vase Galeé și Daum (*reduse*

Mobile mici fantasiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.

PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

:: Candidaţii conservatori ieşeni în alegerile generale vor fi domnii: D. Grecianu, dr. Stroici, Matei Cantacuzino, C. Meissner, P. Sion, G. A. Scorţescu, I. V. Praja şi C. Negruzzi.

:: Comitetul executiv al clubului nostru din Iaşi, întrunit ieri seara, a dat adesiune la următoarele: domnii N. Cananău, C. Chirilă şi Anibal Ciurea să fie numiţi în comisia interimară comunală; domnii N. Pogonat şi Cristea T. Cristea, efori ai Spiridoniei.

Candidaţi în alegerile generale au fost desemnaţi domnii: A. Badareu N. Cananău, Lascar Antoniu, Vespasian Pella, Eugen Herovanu, C. Chirilă şi N. Nanu. Al optulea candidat urmează să fie desemnat în şedinţa plenară de Duminică.

:: Domnul Victor Munteanu, institutor din Iaşi, va fi numit sub director al învăţămîntul primar, în locul d-lui G. Antonescu.

:: Domnul C. L. Negruzzi, prefectul judeţului Iaşi, a demisionat ieri din această demnitate.

:: Domnul P. Alexandrescu, fost sub prefect, va fi numit director al prefecturei judeţului Iaşi.

:: **Convocarea colegiilor electorale.**—La Primărie, s'a primit aseară o telegramă din partea d-lui Capităneanu, secretar general al ministerului de interne, prin care se anunţă dizolvarea camerelor, şi zilele fixate pentru noile alegeri.

*

În urma acestei telegrame, administraţia comunală, a dispus facerea cuvenitelor publicaţiuni, în vederea convocărei colegiilor electorale, care au şi fos afişate azi, în conformitate cu legea.

*

Colegiul I de cameră, va vota într'o singură secţie şi la Primărie.

Colegiul al doilea de cameră va vota în şase secţiuni: la Primărie şi la şcoalele Vasile Alexandri, Asachi, Trei Erarhi, Adamache şi Carol I.

Colegiul al 3-lea, va vota în două secţiuni, la Primărie şi la şcoala V. Adamachi.

:: Astă-zi s'a terminat la Epitropia S-t Spiridon, concursul de medici secundari în specialitatea de medicină internă.

Din şapte candidaţi prezintaţi la acest concurs, au reuşit următorii cinci, în ordinea clasificaţiei: d. dr. I. Moţoc, dr. N. Iancu, d-na dr. Tereza Savin, d. dr. Brumă, şi d-şoara dr. Botez Virginia.

De oare ce erau scoase la concurs şapte locuri, două locuri vor rămîne încă vacante.

:: Comitetul constituit la Bucureşti, pentru a se trimete pe cîmpul de luptă din Bulgaria două ambulanţe, a le Crucei Roşii s'a adresat medicilor din Iaşi, pentru a întreba care ar dori să meargă cu aceste ambulanţe.

Se crede că din Iaşi vor pleca d-nii doctori Hortolomei şi Vrînceanu.

❑ **Demisia consiliului judeţian.**—Consiliul judeţian, s'a întrunit azi la orele 12.

Prezidează d. Leonida Gatoschi. Asistă şi d. C. Negruzzi, prefectul judeţului.

După ce se aprobă procesul verbal al şedinţei precedente, d. C. Negruzzi comunică faptul că în urma schimbărei de guvern, făcută în împrejurările ştiute, şi-a înaintat demisia din demnitatea de prefect al judeţului.

D. L. Gatoschi relevă activitatea d-lui Negruzzi şi propune demisia consiliului judeţean, propunere ce se admite.

D. C. Negruzzi, mai ia o dată cuvîntul relevînd activitatea desfăşurată de consiliul judeţean şi exprimîndu-şi speranţa, că viitorul prefect va ţine în seamă această activitate, care a fost spre binele judeţului.

:: Notiţa de ieri privitoare la moratoriile ce se vor cere, este referitoare la un comisionar de fererii şi la o fabrică de fererii.

:: Scontistul Schnegersohn din Vaslui a cerut moratoriu, care i-a fost acordat de tribunal.

:: **Judiciare.**—Asupra cererei de moratoriu făcută de firma manufacturieră Iacob Bergher, tribunalul se va pronunţa la 1 Noembrie.

— Tribunalul a condemnat pe Froim Fischer să plătească fiului său, David, o pensie alimentară de 1000 lei lunar.

:: Elevul Ionescu Th. Alexandru de la şcoala normală de învăţători a dispărut de cîtva timp.

Direcţiunea şcoalei îl urmăreşte fără să poată da de urma lui.

:: Eri dimineaţă în lipsa d-lui Olşanschi din prăvălie, ucenicul Petrache Pătrunjel a furat din magazie patru perechi de ghete.

Făcîndu-se o percheziţie de poliţie, fură găsite la familia lui atît ghetele cît şi alte obiecte furate de pe aiurea, unde Pătrunjel obişnuia să intre ucenic pentru cîte o scurtă vreme.

:: Una din cele mai reuşite desfăşurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară J o i în sala teatrului-circ Sidoli. „Prieten criminal" este titlul acestui roman contimporan, interpretat de somităţile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebra artistă scandinavă Psylander, din ansamblul dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfăşurarea cuprinde două părţi de cinematograf şi cuprinde cea mai ingenioasă punere în scenă.

Noul program cuprinde apoi:

Britanicus, după tragedia lui Racine, piesă clasică interpretată de somităţi teatrale.

Inundaţia, scene foarte humoristice.

Situaţia în Balcani, scene şi vederi de actualitate.

O răpire în aeroplan, comedie originală a lui Max Linder, jucată de autorul însuşi.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Vineri 19 Octomb. cu: In mijlocul flăcărilor, mare roman contimporan (film danez). — Sacrificiul lui Ismael, film biblic etc.

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curţei Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*

DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI

Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 18 Octombrie

Lupta din jurul oraşului Scutari

Respingerea bulgarilor de la Maraş

Indrăzneţul plan al Bulgarilor

Paris.—Agenţia Havas află din Cetinga că turcii ridicînd drapelul alb la est de oraşul Scutari, au permis muntenegrenilor să se apropie de poziţiile lor apoi au deschis un foc viu. Muntenegrenii au atacat pe adversarii lor, cu baioneta, exterminînd în urmă pe turci. 300 de muntenegreni au fost ucişi şi alţi mulţi scoşi din luptă.

*

Cozani.—Agenţia telegrafică grecească află că colonelul Nider a trimis o ştire din Veria, prin care spune că această localitate a fost ocupată de greci fără nici o rezistenţă. Familiile otomane şi notabilii au făcut act de supunere.

Comunicaţia între Veria şi Bitolia e întreruptă.

*

Constantinopol.—(Oficial) Generalizmul a trimis marelui vizir o telegramă înştiinţîndu-l că comandantul Andrianopolului a făcut eri o eşire spre vest în contra bulgarilor care ocupă Macaş. Bulgarii au fost respinşi cu perderi mari. Turcii au avut 800 morţi.

*

Constantinopol.—Corespondentul ziarului Tanin spune că bulgarii au întreprins un plan îndrăzneţ, ocupînd regiunea de şes din Lule Burgos pe o întindere de 70 km. Terenul acesta e mai favorabil turcilor, cari au aripa lor stîngă acoperită de fluviul Mariţa şi rîul Freghene, iar aripa dreaptă de munţi şi păduri. Armata bulgară care ia parte la luptă numără 150 mii oameni.

*

Constantinopol. — Un ziar de aci află că comitagii bulgari cari au aruncat în aer forul din Indiada. au ucis 20 mahomedani.

Corespondenţa locală a aflat prin barcagii din Cerchezcheu, că în luptele de eri, bulgarii au suferit perderi simţitoare.

*

„Gazeta de Frankfurt", află din Constantinopol că aripa dreaptă a armatei turce sub Mahmud Paşa, a respins pe bulgari făcîndu-le mari perderi. Lupta a durat 12 ore.

*

Berlin.—După cererea făcută de ambasada otomană de aci, Imparatul Wilhelm a dat ordin ca staţionarul german din Constantinopol „Soreil" să meargă la Salonic spre a aduce pe fostul Sultan Abdul Hamid, care nu se mai găseşte în siguranţă în acel oraş,

*

Belgrad.—După lupta de la Kumanovo, neînţelegeri grave au isbucnit între comandanţii turci. Generalul Djavid fiind de părere să se mai continue lupta a fost ucis cu un foc de revolver de către un ofiţer.

*

De eri după amiază o luptă desperată se dă în împrejurimile oraşului Scutari de unde se vede eşind un fum gros. O luptă decisivă mai are loc în contra poziţiunilor din Tarabos şi contra citadelei.

*

Atena.—Agenţia greacă declară că trupele turceşti în unire cu bandele albaneze comit măceluri în Epir, unde au fost pustiite 20 de sate.

La Ianina copii şi femeile au fost măcelăriţi.

*

Londra.—Puterile continuă să aibă un schimb de vederi în privinţa unei intervenţii în Balcani. O hotărîre e cu neputinţă înaintea unei lupte decisive.

Întrunirea din Piteşti

Piteşti.—Aseară a avut loc o întrunire plenară a membrilor clubului conservator-democrat.

Au rostit cuvîntări d-nii Ion Comăneanu, şeful partidului, E, Paximade şi Alex. Dumitrescu.

D. Comăueanu a adus elogii d-lui T. Ionescu.

D. Alex. Dumitrescu a relevat activitatea desfăşurată de d. Al. A. Badareu şi a terminat cuvîntarea sa, zicînd:

„Sa nu uităm pe neobositul organizator şi muncitor, mîna dreaptă a şefului pe d. Alex. A. Bădăreu".

Cuvîntările s'au rostit în cel mai mare entuziasm.

S'a expediat apoi telegrama următoare:

Take Ionescu

Bucureşti

„Membrii conservatori-democraţi din Argeş, întruniţi astă seară în localul clubului, vă transmit prin mine, devotamentul şi iubirea lor nemărginită, asigurîndu-vă că vă vor urma, fără şovăire, fiind convinşi că lucraţi pentru binele şi propăşirea ţărei. Să trăiţi!

(s) *Ion Comăneanu*
şeful partid. conserv.-democrat
din Argeş.

Ceaţa din Capitală

Bucureşti.—Azi dimineaţă o cumplită ceaţă, a domnit în Capitală.

Din cauza aceatta, o mare nenorocire s'a întîmplat, în apropiere de podul Elefterie, unde două tramvaie electrice s'au ciocnit.

Din cauza ceţei, vagonul No. 13, condus de Gheosa Neculai' s'a ciocnit cu vagonul No. 6 condus de Dumitru Sandu.

Ciocnirea a fost puternică, Dumitru Sandu a fost grav rînit şi în stare gravă a fost transportat la spitalul Colţea. Sergentul Dumitru Lăcătuş, care se afla lîngă conductor, a fost de aseminea grav rînit.

Conductorul Costachi Neculai a fost grav rînit la cap.

Pasagerii din vagon s'a ales numai cu spaima.

PRESA STRĂINA ŞI NOUL GUVERN ROMÂN

Paris.—Ziarul „Le Temps", ocupîndu-se de schimbarea din Romînia, zice că noul cabinet reprezintă o putere şi autoritate, recunoscută de toată lumea".

Arestarea din Focşani

Focşani.— Bulgarul Neculai Raicu, a fost arestat aci, sub bănuiala de spionagiu.

S'a găsit la dînsul o vastă corespondenţă, care a fost înaintată Siguranţei generale.

Mitropoliţi străini în Capitală

Bucuresti.—Mitropoliţii Macedoniei şi Amasiei, membrii în sinodul patriarhal din Constantinopol, au sosit azi în Capitală.

Ei sunt găzduiţi la domnul Dragomir Demetrescu, profesor universitar.

Insoţiţi de d-sa înalţii oaspeţi au vizitat pe Mitropolitul Primat şi pe mai mulţi miniştri.

Accidentul prinţului moştenitor german

Danting.—Prinţul moştenitor, căzînd de pe cal, şi-a cauzat răni la cap şi la mîna dreaptă.

Starea prinţului este satisfăcătoare.

Regele Alfons bolnav

Madrid.—Regele Alfons se află bolnav în urma unei răceli.

Scandalul poliţienesc din New-York

Condemnarea la moarte a Inspectorului Beker

New-York. — Ieri seara Curţei cu juri, a luat azi sfîrşit procesul inspectorului poliţienesc Beker, inculpat de a fi organizat asasinarea bancherului Rosenthal.

In urma verdictului juraţilor, Beker a fost condemnat la moarte.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

10000 lei No. 6275.

2000 lei No. 12708, 25971, 2080 28734, 19575.

1000 lei No. 7962, 19965, 19238 21313, 28986, 43571, 50735, 3235, 59590 11683, 30777, 39965, 50499, 54294.

*

La tragerea de astăzi a căzut în colectura „Providenţa" din str. Stefan cel Mare 25.

2000 lei pe No. 19575
1000 „ „ „ 19238

INCERCAREA DE SINUCIDERE A d-lui PETRE MILLO

Bucureşti. — D. Petre Millo, preşedintele consiliului judeţean de Ilfov şi casierul Jocheу-Clubului, a încercat azi dimineaţă să-şi puie capăt vieţei, trăgîndu-şi un foc de revolver, în regiunea inimei. Starea sa e gravă şi inspiră serioase îngrijiri.

Cauza e încă necunoscută.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Telegrama Sultanului

Noul minister turcesc

Constantinopol. — Noul minister s'a constituit.

Foştii miniştri de externe, resboiu, finanţe, comerciu şi agricultură, îşi menţin portofoliile şi în noul cabinet.

*

Constantinopol.— O ştire sosită aci, arată că armata turcă a isbutit să silească trupele greceşti, să se retragă din Caraferia şi Saraykoy, lăsînd numeroşi morţi în urma lor.

*

Sofia. — După o serie de lupte, ce au ţinut două zile, armata bulgară a obţinut un deplin succes, derutînd armata turcească.

Bulgarii au ocupat localitatea Lule-Burgas.

*

Constantinopol. — Ca respuns la telegramele primite, Sultanul a telegrafiat lui Nizam-Paşa, felicitînd trupele pentru eroizmul lor.

Se cedează contractul de închiriere a 4 camere cu bucătărie şi odae de lemne în casele Motăş, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăş.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

De închiriat *un apartament de 3 camere, între care una foarte spaţioasă. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*
Strada Cuza Vodă 13

De vînzare şi de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafaţă de 2600 m. p. anume:

Corpul principal cu 7 camere spaţioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, şură, zemnic, pivniţă, grădină spaţioasă de flori şi fructe.

Instalaţiune electrică şi apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar **Ilie I. Cocea** *str Bucşenescu 15 Iaşi.*

De închiriat *4—5 odăi, în str. Buzdugan No. 10. A se aderesa la d. inginer* **Iene.**

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de bale.** A se adresa la proprietar d. **Marcu luster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi: şase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedinţe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

De Inchiriet

în strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 şi 2 odăi şi cîte-va prăvălii.

Este instalaţie de apă, canal şi electricitate.

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şie-reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune.
se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42. (foastă Golia-

Cele mai frumoase varietăţi de PERE ŞI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.
Preţuri moderate

SE TAE LEMNE DE FOC CU MASINA

CONDIŢIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o cart postală
D. Lernovici, str. Zugravilor 41

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătături

Servesc la domicilia. Rog a se adresa printr'o carte postală.

Strada Sălcilor No. 12

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Strada Anastasie Panu 43 —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA" (ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Canțiunile depuse la Casă de depuneri din București.

Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;

Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.

Prelungirea automatică.

(Neanulabilitatea asigurării).

Polița universală.

Plata imediată și integrală a sumei asigurate.

Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 165
(fosta strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)

Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.

Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

contra **NEVRALGIELOR**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameștecă și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Cefalegia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase*, cari le resistă celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vre o ușurare, va lua 6 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potă găsi la toți Droghiștii și Farmacistii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1718. Sîmbătă 20 Octombrie 1912

Increderea în Puterea Noastră

Că situația în Balcani e foarte gravă n'o mai tăgădnește nimeni. De unde la începutul conflictului, convingerea generală era că Turcia va fi în stare. cu armata sa bine reputată. să-și apere integritatea teritorială. astăzi, în urma celor petrecute pe cîmpul de luptă, Europa întreagă pare a se îndoi de vrednicia presupusă a Ocomanilor.

Deși bătălii decisive nu s'au produs încă. deși perspectiva unei revanșe favorabilă nu-i încă definitiv perdută pentru musulmani, cu toate acestea, în armata turcă și în modul cum s'a comportat ea, mai ales de la bătălia de la Kirkilisse, se văd simptomele unei stări anarchice și destrăbălate care cadrează foarte puțin cu gravitatea pericolelor ce amenință monarchia. Știrea despre executarea lui Azim bey, comandantul cetății și a celor 200 de ostași găsiți vinovați, ni se pare excesiv de alarmantă. Schimbarea marelui vizir și remanierea ministerială făcută în toiul unor evenimente atît de supreme, ca și plecarea întregei curți imperiale pe cîmpul de luptă, dovedesc iarăși că Turcia are o oștire mai prejos de așteptările generale. Se pare chiar stabilit că dezastrele de pînă acum, s'ar datora neînțelegerilor și rivalităților politice cari rod comandamentul superior și că în ceasul de față, Turcia plătește imprudența ce a făcut lăsînd ca brava ei armată de odinioară, să fie atinsă de cancerul politicianismului. Pe cîmpul de luptă, Turcii spre nenorocirea patriei lor, continuă procesul istoric dintre liberali și tinerii-turci. în loc de a-și însuma sforțările în potriva dușmanului comun.

Mai mult încă de cît succesele de arme ale Coaliațiunei, starea aceasta nefericită în care zace armata turcă. a alarmat presa și diplomația marilor puteri. Căci, dacă Turcia nu este în stare de a se apăra și popoarele balcanice sfîrșesc prin a fi biruitoare, atunci problema balcanică intră, forțat, într'un stadiu din cele mai periculoase pentru pacea europeană.

Nu e nevoe și nici nu trebue să anticipăm asupra unor evenimente, astăzi nu numai posibile, dar chiar și probabile —oricît de puțin ca Romîni, le-am dori.

Ceea ce ne interesează însă, în grad suprem, în faza actuală a chestiunei, este ca toți cîți își iubesc neamul să fie neadormiți față de drama balcanică.

Am văzut cum cum, M. S. Regele, luînd cuvîntul cu prilejul constituirei guvernului de apărare națională a dat cel dintîiu pildă, arătînd prin cuvinte pline de înțelepciune, cît de serioase sînt împrejurările de față și cum ele cer tuturor Romînilor o patriotică și unanimă conglăsuire. Se știe pe de altă parte, cît de departe a răsunat ecoul cuvîntărei Suveranului nostru, cuvîntare îndelung comentată pe presa Europei întregi.

Dar, ceea ce mai ales trebue să se stimuleze ambiția și conștința noastră de Romîni, este rolul important pe care marile puteri ni-l recunosc că-l avem de îndeplinit aci la gurile Dunărei, față de statele balcanice.

E sigur că, întru cît nu avem a ne despărți de politica serioasă a marilor puteri, preocuparea noastră, de o camdată, trebue să fie consacrată exclusiv măsurilor de luat, măsuri pe cari ni le impun interesele noastre superioare.

Trebue să dovedim lumei întregi, că suntem gata a ne îndeplini datoria, potrivit aspirațiunilor noastre și încrederei pe care marile puteri o au în noi.

Ori, în această ordine de idei, România, chiar de pe acum, este în măsură de a satisface toate așteptările.

Hărțuiți înlăuntru de 'o luptă politică violentă, am știut să uităm cu toțiii motivele dezbinărilor intestine. Astăzi, grație colaborărei dintre partidele conservatoare, țara se prezintă cu un guvern capabil și patriot, care inspiră desăvîrșită încredere în țară și peste hotare. Actualul guvern, stabilind raporturi normale și chiar cordiale între toate partidele, dă putință tuturor romînilor, dacă evenimentele o vor cere, să-și pue puterile în serviciul Națiunei.

Acest guvern, tare prin conștiința chemărei sale, sprijinit de întreaga opinie publică, și-a luat răspunderea situației avînd toată forța morală necesară în așa mari momente.

Pe de altă parte, spre mulțumirea generală, România se poate mîndri cu starea excepțional de înfloritoare a celor două pîrghii materiale, cari pot da ființă reală aspirațiilor sufletești ale unui popor: armata și buna stare economică.

Cu înțelepciune și tact, cu siguranță și încrederea pe care ți-o inspiră propriile tale puteri, putem urmări, cu toată bărbăția necesară evenimentele de peste Dunarea, siguri fiind că ne vom face datoria în mod strălucit.

ROMANIA ȘI RÂZBOIUL

Declarațiile D-lui Take Ionescu

„Bukarester Tageblat" publică următoarele în numărul său de eri: Unele cercuri politice străine și mai ales bursele, cari sunt atît de senzibile în aceste timpuri războinice, au dat discursului ținut de M. S. Regele în seara de Duminică în fața noilor miniștri o interpretare în sensul că și cînd Romînia ar avea intențiuni războinice. Voind a se informa asupra adevăratului înțeles al cuvintelor M. S. Regelui, editorul ziarului „Bukarester Tageblatt" d. Iulius Pop s'a adresat d-lui ministru de interne Take Ionescu, care a făcut următoarele declarațiuni:

Interpretarea ce s'a dat de o parte a presei străine și de burse cuvintelor M. S. Regelui e greșită. In consiliul de miniștrii ce s'a ținut a doua zi sub președinția Maiestății Sale, s'a hotărît că nu e nici un motiv de mobilizare. Cuvintele Regelui nu conțin nici un fel de amenințare și nici nu pot fi considerate ca simptome că Romînia s'ar pregăti să ia parte la război. Atitudinea de pînă acum a Romîni ei rezultă din apărarea bine cugetată a intereselor sale și Romînia e hotărîtă de a continua în acest sens.

Cuvintele Regelui înseamnă numai că Romînia își dă seamă de extrema gravitate a situației și că încrederea și liniștea țărei nu rezultă dintr'o necesitate ce i se impune, ci din deplina conștiință a puterei ce reprezintă, putere pe care Romînia o va pune ca și mai înainte în serviciul menținerei păcei și în acela al localizărei conflictului.

Nu e o noutate, dacă Romînia declară și acum că are interese în Orient și că le va apăra în momentul oportun, Aceste interese însă nu împedică pe Romînia de a coopera cu marile puteri pentru localizarea conflictului, Romînia va păstra aceiași atitudine și pe viitor.

Dovada intențiunilor pașnice ale Romîniei rezidă în faptul că ea n'a mobilizat și nici nu se gîndește să mobilizeze.

In această privință vă dau asigurările cele mai formale. In acest moment nu avem nici de cum intențiunea de a mobiliza și bursele ar face mai bine dacă ar da mai mult crezămînt asigurărilor guvernului de cît știrilor de senzație.

Situația Romîniei

Confratele nostru „La Roumanie" publică următorul articol în fruntea coloanelor sale:

Telegrame venite din toate părțile ne vestesc că întreaga presă din toate țările se ocupă de Romînia.

Mai știm că din mai multe capitale, s'a telegrafiat aci corespondenților marilor ziare, pentru a-i întreba dacă e adevărat sau nu, că Romînia a început mobilizarea armatei sale.

Ne pare rău că nu s'a deprins încă lumea cu ideia că Romînia e o țară serioasă, al cărei cuvînt e limpede și în acelaș timp totdeauna sincer.

E de prisos să repetăm aici, la București că toate zvonurile mobilizărei sunt false.

Noul guvern a debutat printr'o declarație de acest fel, și nu în 48 ore, un guvern își schimbă atitudinea.

Dar această preocupare despre rolul Romîniei dovedește pretutindeni, lumea își dă seamă că e absurd să se ceară ca țara noastră să n'aibă interes în conflictul care însîngerează în aceste clipe, peninsula Balcanică.

Romînia, doritoare, înainte de toate de pace, a acelei păci care a făcut-o tare și prosperă, a susținut totdeauna *statu-quo* și-ar fi fericită dacă ar pntea fi menținut.

Dar nici soarta bătăliilor și nici hotărîrile marilor puteri nu sunt în mîinele noastre.

Războiul se desfășoară într'un chip care miră sau desconcertează multă lume, dar care nu e o surpriză pentru redacția acestui ziar.

Dacă se cetește între liniile articolelor noastre din ultimele cinci săptămîni. se va vedea că credința noastră în succesul armatelor turcești era departe de-a fi tare. — ba dimpotrivă.

Copiii confundă prezicerea cu dorința. Oamenii cu rațiune, ca si popoarele coapte, privesc lucrurile în față și se acomodează lumei aevea, în loc să se lamenteze pe ruinile iluziilor.

Pînă în prezent, victoriile statelor creștine asupra Turcilor au luat înfățișarea unui marș triumfal.

Se poate, de altfel, că soarta armelor să se schimbe, cel puțin în amănuntele războiului, dacă nu în rezultatul final.

Dar față de acest act brutal, ne vine pretutindeni știrea că nu se mai primește cu certitudine restabilirea statului quo.

E firesc lucru, ca față de această problemă, presa europeană să se întrebe, care va fi atitudinea României.

Totuși, dacă ea ar fi urmărit mai de aproape manifestațiile politicei romînești, presa ar fi înțeles că manifestațiile acestea s'au redus la trei idei principale.

Eforturi conștiente de puterea lor și dragostea aceasta pentru pace e la noi nu o necesitate, ci o alegere.

A doua idee e că, cu toate că nu suntem un stat balcanic în sensul geografic și istoric al cuvîntului. avem o clientelă printre popoarele din Balcani. Avem pe Romînii din Macedonia, cari îndreaptă, de atîția ani, privirile lor spre noi, într'un sens de confraternitate cu atît mai lăudabil cu cît depărtarea geografică exclude ori ce idee de iredentism.

Soarta lor în noile stări de drept cari ar fi putut să fie create în urma acestui răsboiu interesează România.

A treia idee e că ori ce schimbare în configurația statelor creștine ale peninsulei balcanice, neputîndu-se face decît cu cuvîntul Europei, pretindem ca și noi, vecinii, să ne spunem cuvîntul nostru.

Nu e vorba pentru România de o sete oarecare. E vorba numai și numai de conștiința siguranței sale și de interesele sale primordiale.

Atitudinea pe care România a urmat-o fără hezitare și fără gînduri ascunse de la începutul conflictului balcanic constitue cel mai mare sprijin pentru cele patru regate creștine.

Această atitudine a fost dictată în mod cert nu de o negustorie. ci de grija intereselor noastre și a datoriilor noastre față de umanitate.

E sigur că, fără ea, evenimentele acestui răsboiu n'ar fi putut lua întorsătura pe care au luat-o.

O armată de 300,000 de oameni — nu vorbim de cît de armata de campanie— înzestrată în chip cu totul superior, comandată de un Rege care și-a arătat însușirile sale militare, susținută de un popor omogen de mai bine de 7 milioane locuitori, ajutată de o bogăție care a permis Tezaurului să încaseze, anul trecut, mai mult de 600 milioane, este una din acele forțe cari decid de cursul lucrurilor.

E deci evident pentru ori-ce om de bună credință, că dacă Romînia ar fi avut o altă atitudine, totul s'ar fi petrecut altfel.

Ceea ce presa europeană trebue să înțeleagă, e că Romînia n'a mers orbește, ci că ea a avut o linie de conduită.

Această linie de conduită a fost grija intereselor romînești.

Nu e nici o rațiune ca această linie de conduită să sufere cea mai mică schimbare.

Nedumerirea generală

Corespondenții de ziare, care urmăresc armata bulgară, sunt cu desăvîrșire izolați.

Au fost porniți o distanță, după Zagora, și aci încartierați. Dar nu li se permite nici a urmări trupele, nici nu li se procură știri și nici nu se pot plînge, de oare ce, pe lîngă cenzură, transmiterea de telegrame a devenit aproape imposibilă.

Marele ziare mondiale s'au alarmat de această stare de lucruri. Acest mister al autorităților bulgare, le face să creadă că totul nu se petrece în mod atît de strălucit, cum vor comunicatele bulgare, să facă lumea să creadă.

Se 'ncepe a se bănui, că desastrul turcesc nu e așa de mare, că armata turcă începe a se reculege și că în curînd, va avea loc acea bătălie mare, care urmează a fi și cea decisivă.

In așteptare, presa streină continuă a se ocupa de atitudinea României. In numărul seu de azi *Berliner Tageblatt* reproduce un articol din *Epoca* asupra situațiunei externe, și relevă importanța deosebită ce-i se atribue.

Același ziar arată că noul guvern pregătește un comunicat, ce va fi transmis și ziarelor streine.

Cu privire la zvonurile de mobilizare presa străină afirmă că zvonul acesta nu este întemeiat, însă nu e mai puțin adevărat că Romînia, va sta cu mîinele în șolduri.

Peste tot locul se zărește o îngrijire, asupra acelora ce mai pot surveni mîne.

Din faptul, că țările balcanice n'au ținut seamă de avizul diplomației, cînd a fost vorba să declare războiul, se deduce că nu vor ținea în seamă nici de sfatul pacinic, de a pune capăt măcelului.

Și cu toate acestea, să impune ca războiul să înceteze, și ca o conferință europeană să decidă ce se poate da învingătorilor și ce nu.

Mare însă e nedumerirea generală asupra celor ce se pot întîmpla, dacă statele aliate, refuzînd sfatul marilor puteri — va continua înainte războiul.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Bătrîni și tineri

Puternice rațiuni de sănătate ne-au lipsit de plăcerea sufletească de a asista la deschiderea stagiunii actuale a teatrului național. Se impune o lămurire — sau chiar o scuză—oricărui iașan cu pretențiuni de intelectualitate, dacă n'a luat parte la această solemnitate care avea să însemneze, în același timp, un act de gratitudine și de amintire pentru personalitatea marelui dispărut, I. L. Caragiale.

Ne-ar fi procurat—seara de eri — nu numai mulțumirea de a revedea excelenta operă a maestrului regretat, dar și prilejul de a auzi pe tînărul director al teatrului național, d. Mihai Sadoveanu, vorbind despre opera ilustrului defunct.

Obișnuiți a spune lucrurilor pe nume— exprimam aci credința că în tributul de admirație, plătit de foarte talentatul nuvelist genialului dramaturg și prozator, e și oare-care dorință de reparație pentru răceala ce s'a arătat... repertoriului caragialian în ultimii doi ani de zile.

Am făcut, în treacăt, aluziune în notele de eri la faptul acesta, recunoscînd că într'adevăr publicul iașan n'a fost nici el destul de călduros — de entuziasm nu mai vorbim—față de opera defunctului. Dar rostul unei direcțiuni de teatru cu adevărat intelectuală—și de o asemenea direcțiune are parte teatrul iașan în momentul de față—este de a face publicului educațiunea artistică de care e lipsit. Tînărul director însă n'a ținut din cale afară să fie agreabil bătrînului autor. Se atribue acest ușor resentiment unui incident literar petrecut între autorul „Scrisoarei pierdute" și redacția „Vieței Romînești". Era pe vremea cînd administratorul revistei — în acelaș timp un scriitor de valoare, d. Ioan Botez—făcea sforțări de a obținea colaborarea lui Caragiale pentru revista iașană. Se afirmă că în una din scrisori, defunctul a făcut o reflecție malițioasă cu privire la prozatorii „Vieței", în general. Bine înțeles că n'a pomenit nici un nume. Mai puțin ca la ori-care s'a putut gîndi—credem—la autorul „Șoimilor", care de pe atunci încă era definitiv consacrat ca o mare forță a literaturii romîne de astăzi.

Suntem, poate, în domeniul legendei, cînd atribuim d-lui Sadoveanu refuzul de a fi agreabil regretatului Caragiale, așa cum doria acesta din urmă. Au fost, poate, numai obstacole administrative. Fapt e că tînărul director n'a stăruit din cale afară mult ca bătrînul autor să revină la sentimente mai bune și să autorize reprezentarea pieselor sale la Iași.

Admirația pe care o nutria și o nutrește d. Sadoveanu pentru maestrul de geniu al tuturor cari țin astăzi cu demnitate stindardul prozei romînești, a fost și este sinceră și desăvîrșită.

In numărul iubilar al „Opiniei" — din primavara trecută; în „Viața Romînească" și în „Universul"—după moartea ilustrului scriitor, directorul teatrului iașan a scris admirabile și mișcătoare rînduri de omagiu și de pioasă aducere aminte pentru cel dispărut.

De aceea ne-a părut rău că am pierdut odată cu spectacolul de deschidere— prilejul de a asculta pe d. Sadoveanu cel mai vrednic a vorbi în numele tineritului ce se ridică, pentru a continua tradiția consfințită de marii bătrîni ai literaturii romînești. Ce preț ar avea trecutul, dacă din el n'ar răsări speranțele pentru viitor?

Rodion

Iașul și Caragiale

Am cetit din nou frumosul articol al d-lui T. Arghezi, publicat în „Viața Romînească, cu privire la Caragiale. Nu, hotărît, nu mă împac cu acea mizantropică observație asupra nepăsării filistine a cetățenilor capitalei la primirea vestei morții celui mai mare scriitor după Eminescu.

Nu cred că scena petrecută în tramvaiu, în dimineața somnoroasă a unei zile de afaceri și văzută prin prisma întunecată a minții unui scriitor dezgustat de semenii săi, să fie imaginea fidelă a stării sufletești a locuitorilor capitalei intelectuale a romînimii.

Pe *nenea Iancu* nu cred să-l fi uitat așa ușor măcar clienții berăriei din strada Gabroveni, dacă nu spectatorii entuziasmați pînă la delir ai unei galerii ticsite, în sara reprezentațiunei „Scrisorii pierdute".

Dar dacă constatările d-lui Arghezi se desenează pe un fond prea întunecat, nu e mai puțin adevărat că există o deosebire remarcabilă între capitala regatului romîn și între capitala Moldovei lui Russo și Eminescu.

Și cred că această deosebire a simțit-o însuși Caragiale.

Era în după ameaza unei zile călduroase de sfîrșit de Maiu. Plictisit și hărțuit de preocupări mărunte, care se a bătuseră asupra mea cu un roiu supărător de albine și care, împreună cu atmosfera înnăbușitoare de afară, mă predispuneau spre o eftină mizantropie și un juvenil taedium vitae, — intrai, aproape involuntar, în sala încăpătoare a unuia din vechile teatre ale Iașului, unde avea loc o reprezentație, în matineu, de cinematograf.

Nădăjduim că, dacă nu voi putea urmări cu atenție desfășurarea continuă de pe pînză, voi găsi cel puțin din cînd în cînd în perindarea diferitelor figuri și peisaje o distragere de la gîndurile supărătoare ce mi se încrucișau chiar în minte.

Și iată, după un număr oare care de tablouri, pe pînza cinematografică, trei rînduri negre, cu caractere mărite, și un murmur vag în sală, îmi dădură impresia că ceva neobișnuit se petrece. Cele trei rînduri negre continuau să rămînă fixe înaintea ochilor mei și contrastau ciudat cu pînza cinematografului. Și de odată toată plictiseala din suflet și toată slăbiciunea fizică ce o simțeam mă părăsiră brusc, și făcură loc unei puternice emoții.

Acele cîte-va rînduri laconice anunțau moartea marelui Caragiale....

Murmurele din jurul meu se accentuau din ce în ce mai puternic. Mi-aruncai privirile în jurul meu, și sus în loje și balcoane. Era lume de tot felul, dintre care prea puțini erau scutiți de grija zilei de mîne, lume care nu-și putea permite luxul unei reprezintații de seară cînd a doua zi lupta vieței trebuia începută cît mai de diminiață. Capete se agitau, întrebări și vorbe de mirare se ridicau într'un murmur domol, fără acea veselie și mișcare neastîmpărată a pauzelor obișnuite de la mijlocul reprezintației, care ar fi contrastat necuviincios cu doliul ce aruncase în suflete acele cîteva rînduri negre anunțate pe pînza albă a cinematografului, în după amiaza unei zile călduroase.

Pauza se prelungea indefinit, murmurul continua să se audă în juru-mi, cu glasuri răzlețe, răsărind ici colo și apoi cu scăderi potolite. Cînd mai tîrziu din întunericul sălii eșii la lumina de afară, grupuri staționau înnaintea vitrinelor cu telegramele ziarelor. Pînă noaptea tîrziu subiectul tuturor discuțiilor fu numai moartea marelui scriitor.

Locuitorii bătrînei capitale a Moldove simțeau cu atît mai mare doliul în sufletele lor, cu cît cu o lună înainte de Caragiale fusese pentru cîte-va zile oaspele lor în care timp fusese *urmărit* prin berării, pe stradă ori și unde, de către nenumărații lui admiratori. Presa locală, în multe articole consacrate scriitorului cu acest prilej, nu era decît ecoul acestei simpatii calde a publicului eșan.

E drept, cum spune d. Arghezi, Caragiale nu mai era cel dinainte. Dar în figura aceia obosită înnainte de vreme, în

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

care numai ochii mai păstraseră strălucirea marei sale inteligenţe, în omul care se așeza oare cum cu greutate pe scaunul banal al unei berării oare-care, toţi vedeau pe cel mai mare scriitor contemporan al lor.

Și iată, sînt acum cinci luni, oboseala strălucitoarei sale inteligenţe și-a găsit în sfîrșit repaosul acela care singur îi convenea. Dacă muncii noastre de pigmei îi ajunge repaosul a cîtorva clipe, lui Caragiale îi trebuia pentru a potoli oboseala nepotolitei sale inteligenţe creatoare un repaos mult mai lung, repaosul cel mare, etern ca și opera sa.

Dar în anul acesta se împlinesc și douăzeci și trei de ani de la moartea altui mare scriitor al nostru, a cărui operă trece graniţele micii sale ţări, spre a căpăta o valoare universală. Dacă atunci moartea lui Eminescu n'a răscolit adînc sufletele, dacă poporul romînesc nu s'a arătat pe deplin conștient de imensa pierdere ce o suferea, greșala poate fi pînă la un punct ertată. Pentru o ţară mică, care abia deschidea ochii la lumina culturii apusene, Eminescu era prea mare, covîrșitor de mare.

A trecut aproape un șfert de veac de atunci. Inceputurile sfioase de cultură au pornit să se închege mai temeinic. Avem o literatură care tinde din ce în ce mai mult să-și dea nota sa originală în mijlocul literaturii universale. Avem *deja* un Eminescu. Acum și Caragiale, care a evocat în rînduri așa de adînc emoţionante pe poetul nostru și nefericitul său prietin, a închis ochii. Datorii înalte culturale ni se deschid înainte. Adevăratul progres al ţării, în acești douăzeci și trei de ani de la moartea lui Eminescu se va vedea nu atît din înmulţirea numărului automobilelor și a etajelor hotelurilor, cît din chipul cum Romînii vor ști să se pătrundă de însemnătatea perderii pe care o sufăr prin moartea celui mai de seamă scriitor contimporan lor.

Noi, eșenii, puţini vom putea arăta durerea noastră înaintea sicriului marelui scriitor, puţini ne vom putea apropia de rămășiţa pămîntească a celui care a fost odată Caragiale. Dar partea cea mai bună a sufletului său, căruia i-a consacrat toate puterile sale, stă închisă în opera sa. De ea ne putem apropia și noi, și se cuvine să ne apropiem cu toată sfiala și cucernicia cuvenită. O vom putea face și acasă la noi, singuri, înaintea mesei noastre împodobite cu nemuritoarele sale opere. Dar atît nu e de ajuns. Se cuvine o manifestare mai măreaţă, unde să putem lua parte cît mai mulţi. Și ocazia aceasta ni se prezintă acum.

Teatrul, pe care el l-a ilustrat ca nime altul, teatrul nostru naţional își deschide porţile cu reprezentarea operelor lui dramatice. Felul cum eșenii vor ști să ia parte la această comemorare, va da măsura valorii culturale a acestui oraș al marilor mișcări culturale. Și aceasta va fi și suprema mulţumire a celui mort de curînd undeva, într'o ţară străină.

C. Alexandrescu.

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru special —

O problemă grea de resolvat

Regularea financiară a băncilor cooperative ca punct de discordie între politicieni. — Intruniri publice sgomotoase disolvate de poliţie. — Populaţia cere descoperirea vinovaţilor.

Cernăuţi, 18 Octombrie. — Se știe că chestia regulării financiare a băncilor cooperative din Bucovina a fost prima cauză care a produs atîta zarvă în rîndurile politicianilor romîni, și ameninţă ca la un moment dat ea să dea ocazie la una din cele mai urîte fenomene în lagărul romîn.

Chestia venind în discuţia dietei, a fost amînată pînă în Decembrie, cînd se crede că elementele romînești vor cădea de acord. De astă-dată însă, ea a dat loc la controverse serioase între deputaţii celorlalte partide, cari au fost pentru și contra acestui proiect, mai cu seamă între deputaţii evrei, cari pînă în acest moment părea că toată afacerea asanării băncilor nu-i interesează de loc.

Pe timpul discuţiei acestui proiect în Dietă, cei mai mulţi din deputaţii evrei au votat „pentru", părăsind pe șeful lor d. Straucher, care a vorbit „contra".

Cauza acestei neînţelegeri între deputaţii evrei a fost, că pe cînd Straucher se află pe picior de războiu cu celebrul Vasilco, care terorizează fără remușcare tot aparatul politic al Bucovinei, ceilalţi deputaţi evrei sunt cu el în cele mai bune relaţiuni politice, fapt care produce o explicabilă îndignare asupra alegătorilor evrei.

In urma închiderei dietei dsputatul Strancher, care este și șeful partidului naţional evreu a convocat o întrunire publică prin care pe lîngă că a aratat numeroasei asistenţe pericolul regulării băncilor cooperative așa precum a fost propusă în tăcuta seziune a dietei, și-a precizat punctul său de vedere în numele alegătorilor evrei, atacînd în mod vehement atitudinea conaţionalilor săi care au tradat interesele evreilor și s'au hrănit la carul politic al rutenilor sub comanda celui mai periculos politician bucovinean.

Deputaţii aflători la acea întrunire au cercat să se desvinovăţească de învinuirele aduse; publicul însă, i-a împedicat să vorbească producînd un tumult îngrozitor și manifestînd pentru domnul Straucher, care se bucură de o încredere umanimă în sînul populaţiunei evreiești.

In huidueli generale deputaţii au părăsit acea adunare.

Imediat ei au ţinut o consfătuire și au hotărît o adunare și dînșii să convoace acea adunare publică în care să arăte cît au fost de nedreptăţiţi de către fostul lor șef.

Această adunare a și avut loc eri, la care au participat mii de alegători, între care însă cea mai mare parte dintre adepţii d-lui Straucher.

Nici nu s'a deschis însă bine adunarea cînd în sală s'a produs un tumult îngrozitor. Cu mare greutate cîţiva deputaţi au putut vorbi arătînd că dacă au votat pentru proiect, aceasta au făcut'o din spirit de loialitate faţă de guvern care dorea să evite o catastrofă uriașă asupra întregei ţări. Nu e adevărat a zis unul din ei, că d. Straucher este contra proiectului ca atare, ci el este contra, fiindcă e în ceartă cu Vasilco, care are cel mai mare interes ca asanarea să se facă, din cauză că băncile rutene sunt cele mai periclitate.

Atît a fost de ajuns ca adepţii lui Straucher să iasă din ţîţîni și să facă un scandal atît de enorm, că a fost nevoie să intervie poliţia și să dizolve adunarea, împrăștiind mulţimea, pentru a evita astfel o încăierare, care părea inevitabilă.

Impresia în oraș e penibilă, și fie-care vede în chestia regulării financiare o pacoste pe capul politicianilor bucovineni. De pretutindeni se aude voci cari strigă: „afară cu vinovaţii!"

După cum se vede, afacerea va lua o întorsătură gravă. De unde pînă acuma, s'a cam ocolit pe acei cari au produs enormele deficite, acum guvernul local pare decis să nu-i mai cruţe ci să înceapă o severă anchetă și ori cari vor fi vinovaţii să-i dea pe mîna parchetului. Tabloul va fi frumos de tot, căci vinovaţii sunt, după cît se pare, personalităţi, cari pînă acuma au jucat un rol însemnat în politica ţării.

Unul s'a și anunţat la cuvînt. Acesta este fostul locţiitor al mareșalului ţării d. Smolstocki, președintele băncilor rutene. El și-a înaintat demisia din această demnitate, depunînd și mandatul de deputat, pe motiv că... nevoind să influenţeze asupra cercetărilor, preferă să se retragă din politică...

Ori de va ieși cu obraz curat din această afacere, vom vedea mai tărziu, de o camdată opinia publică începe să ceară nu numai asanarea financiară ci și asanarea moravurilor politice bucovinene.

Rutenii, acești corifei galiţieni au cercat să-i dea certificate lustruite, prin aceea că i-au votat încrederea nemărginită a poporului rutean, dar aceasta, nu însemnează că parchetul nu-și va spune cuvîntul adevărat în toată goliciunea lui.

In sesiunea de Decembrie a dietei, care va fi convocată anume pentru votarea proiectului de ranare, vom avea deci o icoană fidelă a întregii afaceri. Pînă atunci însă constatăm numai că chestia regulării financiare a băncilor cooperative din Bucovina a produs mari încurcături și că este o problemă grea de resolvat.

Gamma

Litere-Ştiinţe-Arte

Progrese teatrale.—Odată cu deschiderea stagiunii s'au înlocuit vechile programe teatrale prin o revistă, apărută în condiţiuni literare și tecnice excelente avînd și evantajul unei eftinătăţi extraordinare.

Se vinde cu 10 bani, pe cînd cele două foi de programe se vindeau cu 20 de bani. Ceea ce ne bucură, însă, în primul rînd, e că a dispărut „literatura" execrabilă a unor rezumate imposibile cari se improvizau—probabil—la tipografie, pentru a se umplea cele două foiţe de text.

Iată cum își motivează apariţia noua revistă:

„...Avîntul ce l'a luat și la noi arta dramatică ne-a însufleţit depline convingere că teatrul este un principal factor de educaţie publică.

Pe urma acestei convingeri se naște în noi dorinţa vie de a cultiva cît mai mult raporturile dintre viaţa de pe scenă și viaţa reală.

Tradusă în fapt această dorinţă a dat viaţă acestei publicaţiuni pe care o presentăm tuturor celora cari s'au pătruns de marea menire a artei dramatice căreia revista se consacră".

*

In afară de piesele lui Caragiale se pregătesc în momentul de faţă două noutăţi teatrale: „Sappho" și „Cafeneaua mică".

Pentru ambele d. Alexandrescu a pregătit decoruri inedite.

*

Un profesor american a descoperit în Mexic, sub cenușa unui vulcan, un nou Pompei, foarte bine păstrat.

E curios că nici unul din obiectele găsite aci nu seamănă cu cele găsite în alte săpături din America.

Sunt specimene de artă antică asemănătoare cu cea a civilizaţiilor asiatice (India, China, Japonia, Arabia, sau din Egipt).

Am avea astfel o dovadă a unor relaţiuni îndepărtate dintre America și Asia).

*

A murit la Paris, de 85 de ani, d-na Judith—foasta „la grande Judith" rivala tragedianei Rachel la „Théâtre-Français".

In 1864 a părăsit Comedia Franceză pentru a întreprinde turnee și traduceri din Shakespeare.

In 1867 a jucat pe Hamlet în „travesti".

*

Numărul curent al publicaţiunii pariziane „La Revue" va publica un studiu despre „Suveranii poeţi".

Se 'nţelege că prinţul Nichita al Muntenegrului, cel mai de actualitate va ocupa locul de frunte.

*

Am amintit aci despre faptul cu care, Vinerea trecută, s'a jucat la teatrul regal din Stuttgard opera „Ariadna la Naxos" de Strauss și Von Hoffmansthal.

S'a cheltuit pentru montarea acestei piese:

Celor doui artiști cari deţin rolurile principale, li se plătesc cîte 3125 de lei pe seară;

Decorurile au costat peste 50.000 de lei;

O vioară Stradivarius s'a cumpărat pentru orchestră cu 50 mii lei, o alta Cuarnerius cu 37 mii lei și un violoecel s'a cumpărat cu 25 mii de lei.

In total, s'au făcut pentru montarea acestei unice piese, cheltueli extraordinare de peste 450 mii de lei.

*

Erată; Versul întăiu în „Struna" de eri trebuia cetit: „Apa doară-i mai desparte", nu: „departe".

*

Doctorul Carrel, savantul american lauriat în premiul Nobel în ultima distribuţie, a obţinut un nou succes important în cercetările sale relative la prelungirea vieţei.

A detașat din corpul unui cîne — pe cînd cadavrul era cald încă—inima, ficatul, stomahul, rărunchii, beșica și intestinele.

Timp de zece oare organele au continuat funcţiunile lor normale, cordul avînd 120 pulsaţiuni pe minută.

D-rul Carrel speră că grefo-altoirea ţesuturilor și organelor—va deveni o operaţie foarte curantă.

*

„Marselieza" a fost esecutată în sala teatrului municipal din Metz și mult aplaudată. E drept însă că s'a cîntat în limba lui Goetthe,—imnul în chestiune figurînd într'o operă „Der Kuhreigen" de Kienzl.

Corul—compus din norod și din femei —a executat imnul, purtînd... boneta frigiană a epocei.

*

„Revue Critique" din luna trecută, publică o foarte interesantă și elogioasă recenzie a broșurei „Ortografia românească" datorită savantului Bourciez profesor de limbele romanice de la universitatea din Bordeaux.

*

STRUNA ZILEI

VITEJII HELENI

Corespondentul lui „Daily Telegraph" arată ca Grecii nu pot înainta din cauza a două puternice devizii turcești.

Dacă Grecilor le pare
Rău, de vre-un lucru — apoi —
Nu i de-o grea înnaintare,
Ci că nu pot... da'nnapoi.

INFORMAŢII

Drepturile la pensie.—Ministerul cultelor și instrucţiunei publice, a adresat revizorilor școlari următoarea circulară:

Domnule Revizor,

Am onoare a vă invita să ne înaintaţi cel mai tîrziu pînă la 1 Noembrie a. c., un tablou de toţi învăţătorii și institutorii, cari urmează să-și reguleze drepturile la pensie pe 1 Aprilie 1913, în vedere că au atins vîrsta sau anii de serviciu ceruţi de lege.

Tabloul va cuprinde: pe învăţătorii și institutorii cari au împlinit 35 ani de serviciu buni de pensie; pe cei cari au peste 30 ani de serviciu, (fără a avea 35 ani serviţi) și vîrsta de cel puţin 57 ani.

Ne veţi arăta în dreptul fie-căruia din acești membrii ai corpului didactic, dacă mai poate funcţiona sau trebuie puși în retragere din oficiu conform art. 59 al. III din lege.

Veţi arăta și pentru ce anume motive urmează să fie puși în retragere din oficiu.

Nu veţi trece în acest tablou pe nici un învăţător sau institutor care nu are vîrsta de 57 ani și cel puţin 30 ani de serviciu.

Invăţătorilrr și institutorilor de la punctul 1 le veţi pune în vedere să-și reguleze drepturile la pensie pe 1 Aprilie 1913.

Ei vor cere înscrierea la pensie cel mai tîrziu pînă la 28 Februarie viitor la ministerul de finanţe, rămînînd ca în cursul lunei Martie să complecteze și să înainteze acelui departament actele prevăzute de regulamentul legii pensiilor.

In ce privește actele pe care le liberează acest minister și anume:

Certificatul de anii serviţi și cel de concediile avute și le vor avea din timp. Alte acte trebuitoare mai sunt: a) certificatul înaltei curţi de compturi pentru anii serviţi cu reţineri pentru pensie, pe care îi vor scoate de la acea autoritate după ce mai întîiu vor fi obţinut pe cel de la ministerul de culte.

b) Certificatul constatator că au demisionat din învăţămînt pe ziua de 1 Aprilie 1913 (liberat de la culte).

c) Certificatul de identitate liberat de primăria unde domiciliază; constatator că e în viaţă.

d) Extractul după actul de naștere legalizat conform art. 32 din codul civil de tribunalul în jurisdicţia căruia se află primăria care l'a liberat, sau în lipsa acestuia sentinţa judecătorească dată conform art. 48 din legea pensiilor, adică contradictorie cu ministerul finanţelor serviciul pensiilor. Tot odată îi veţi încunoștiinţa că sub nici un motiv nu li se vor acorda rămînerea în învăţămînt, astfel că posturile lor se vor declara vacante pe ziua de 1 Aprilie 1913.

Domnul A. A. Badareu, a fost chemat ieri în audienţă de M. S. Regele.

Secretarul general al ministerului de instrucţie acordă audienţă în fie-care dimineaţă de la 11—12.

Crima de la Blada.

Inaintea juriului din Vaslui s'a judecat ieri procesul lui Neculai Irimia, autorul asasinării lui Ion Handoca, la Blaga.

Juriul s'a pronunţat astă-noapte, ora 2, recunoscînd vina acuzatului, care a fost condemnat la munca silnică pe viaţă.

Comitetul executiv central al partidului liberal, întrunit ieri, a hotărît ca, indiferent de cele 30 candidaturi cari nu vor fi combătute de guvern, partidul liberal să lupte în alegeri.

Insă în veddrea situaţiei din afară, partidul liberal nu va da luptei o estindere prea mare.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAŢIUNE MODERNĂ
CONSULTAŢIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
ȘI
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Școlare.—S'a înfiinţat pe ziua de 15 Octombrie, un post de institutor la școala mixtă din Fălticeni, prin separarea clasei II de a III-a, post plătit din fondul general al învăţămîntului urban.

— Se transferă pentru ziua de 15 Octombrie pe învăţătorul Gheorghe Ardeleanu dela școala din Lupeni post. III, comuna Hudești, (Dorohoi) la școala din Prăjești, post, II, Bacău, iar pe G. Hadîrcă, dela Tătărășeni Mihalcea, la Darabani—Pajura—același judeţ, Dorohoi.

— Tot pentru ziua de 15 Octombrie a fost numit cu titlu provizor normalistul cu diplomă Alexandru Kernbach la școala din Lupeni post III, comuna Hudești Dorohoi, și d-ra Natalia Băjenaru, institutoare la școala de fete No. 2 din Alexandria, se detașează pe ziua de 15 Octombre 1912 la școala de băeţi No. 2 Roman, la catedra d-lui Gh. A. Popovici trecut la școala medie.

— Pe ziua de 25 Octombrie, ora 1 d. sunt invitaţi la minister următorii învăţători, cari au obţinut gradul de institutor să-și aleagă comunele libere din învăţămîntul urban.

Constantinescu Ilie, Ionescu I. Candid, Rădulescu Gh., Preda Marin, Mușat Nicolai, Anghelescu Ioan, Procopiescu P. preot, Panait Stan, Moisescu N. preot, Pîslariu Nec., Costin I., Popescu Paul; Salviu Gh., Voicu, T., Pănoiu Petru și Diaconu Ioan.

Cei ce nu pot veni personal, vor trimite procură legalizată.

Direcţiunea generală a serviciului sanitar, cu ordinul No. 52848 a. c. cere ca toţi dentiștii din orașul Iași să prezinte actele doveditoare a drepturilor în puterea cărora practică dentistica serviciului sanitar al orașului în timpul cel mai scurt. Aceste acte vor fi supuse discuţiunei consiliului de higienă, care le va valida.

La 26 Octombre va avea loc la Burzeu al șeptelea Congres al funcţionarilo comerciali

Direcţiunea C. F. a acordat o reducere de 50 la sută pentru trenurile ordinare de călători și accelerate.

Ultima zi de plecare e 26 Octombrie iar cea de întoarcere 28 Octombrie.

Eri cu trenul de Ungheni au sosit din Rusia un telegrafist și opt muncitori bulgari.

Poliţia a arestat pe un anume Dumitru I. Văcăriuc zis Sîrbu de loc din comuna Vlăsunești jud. Dorohoi bănuit că ar fi avut legături cu criminalul Belici.

Duminică 21 Octombre va avea loc căsătoria d-rei Lucia Comarnescu cu d-nul sublocotenent Constans Raiovici.

Turneul Renée Parny.—Tot ce ie elită tot ce ie doritor de a vedea arta pariziană aleasă în adevăratul înţăles al cuvîntului s'a dat întîlnire la reprezentaţiile marei artiste franceze **Renée Parny** care vine, cu o trupă de artiști de samă de la marele teatre parisiene și va da la Teatrul Naţional din Iași numai două reprezentaţii.

Luni 22 Octombrie se va juca *L'Enfant de l'Amour* piesă în 4 acte d'Henry Bataille și *Marţi 23 Octombrie, L'Aiglon* 6 acte de Edmond Rostand.

Biletele la agenţia „Thalia" Th. P. Maximovici care are meritul să ne procure cele mai superbe reprezentaţii în fie-care stagiune.

Mobile LOBEL
IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32
MARE ALEGERE ÎN
Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei in suș.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE *Face și condiţiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

O mare panică a domnit ieri seara în oraş din cauza svonului că s'ar fi dispus mobilizarea corpului II şi V de armată.

Dăm, autorizaţi fiind, cea mai formală desminţire svonului şi sfătuim publicul să fie liniştit.

Suntem informaţi că graţie intervenţiei marilor puteri, pacea va fi făcută cel mult în zece zile.

:: **Banca Naţională a rădicat astă-zi scontul de la cinci la şase la sută, atît asupra portofoliului cît şi asupra avanselor.**

:: *Domnul Stefan A. Negruzzi a fost numit prefect al judeţului Iaşi.*

:: Pentru acei care ar dori să viziteze expoziţia sindicatului agricol din Brăila care va fi deschisă între 26 şi 29 Octombre direcţiunea C. F. a acordat o reducere de 50 la sută pentru trenurile de persoane şi cele accelerate.

Mărfurile care vor fi trimise pentru expunere sunt scutite de transport numai la întoarcere.

:: Membrii clubului conservator sunt convocaţi, în adunare generală, pentru mîne, la orele 5 jum. p. m.

:: Iată cum au fost fixate candidaturile în partidul conservator local : Senat col. I, domnul V. Sculy ; colegiul II (fără candidat) ; col. I. Cameră, domnii D. Grecianu, dr. Ilie Stroici ; col II, dr. Bogdan, G. A. Scorţescu, I. V. Praja ; col. III, d. C. L. Negruzzi.

Colegiul universitar : d. M. B. Cantacuzino.

:: Domnul Ioan Misihănescu licenţiat al facultăţei juridice din Iaşi, s'a înscris în baroul local.

:: Domnul Victor Filotti secretarul general al ministerului de industrie şi Comerţ, va prezida congresul funcţionarilor comerciali care va avea loc la Buzeu.

:: **Cuvîntarea d-lui Sadoveanu.** —Reprezentaţia de deschidere a stagiunei teatrului naţional, ce a avut loc aseară cu piesa *Scrisoarea Perdută* de Caragiale, a fost precedată de o cuvîntare a d-lui Sadoveanu, directorul teatrului

„Sînt aproape sigur că din toţi cei cari s'au strîns astăzi la teatrul uaţional ca să sărbătorească memoria marelui Caragiale, nu-i unul care să fi venit numai din curiozitate, care să nu cunoască opera lui magistrală. Făcînd constatarea aceasta, simt o mîndrie întâiu pentru oraşul nostru, în care ideile... generoase şi literatura au găsit totdeauna răsunet,—al doilea chiar pentru tînăra noastră civilizaţie, căci nu mai departe de cît acum 50 de ani, ca să aduni la un loc cîteva sute de cetitori ai unui scriitor, cum era Alexandri bunăoară, ar fi trebuit să-i cauţi în tot pămîntul locuit de romîni.

Simt o mîndrie că mai ales în vechea Capitală a Moldovei numele unui mare artist—mai mult de cît în alte părţi—adună un public select, care, lăsînd la o parte o clipă preocupări grave şi dureroase poate, aşteaptă să vadă încă odată la lumina rampei una din operile lui consacrată şi aplaudată tot în Iaşi altă dată.

„Totuşi (urmează vorbitorul) e dureros că constatările acestea se fac însoţite de un gînd de amărăciune pentru moartea unui mare scriitor.

Vorbitorul arată impresiile sale la moartea lui Caragiale, şi vorbeşte apoi despre opera dramatică a marelui scriitor dispărut, arătînd importanţa ei artistică şi socială.

Arată că acest scriitor a fost o personalitate profund sentimentală şi tristă în fond,—toate micile mizerii şi scăderi ale vieţii noastre i-au deşteptat un gînd trist şi un zîmbet amar...

Incheind, spune că seara de deschidere trebue privită ca un eveniment cultural al Iaşilor".

:: Aflăm cu părere de rău că d. dr. Antoniu, tatăl distinsului nostru prietin d. Lascăr Antoniu, se află greu bolnav.

:: A apărut coala 31 bis din cunoscutul şi răspînditul dicţionar biografic ilustrat. Figuri contimporane din Romînia ce apare sub direcţiunea d-lui Nerva Hodoş, avînd următorul sumar :

Gr. M. Buicliu, fost consilier la Curtea de Casaţie, biografie (continuare şi sfîrşit) încadrînd următoarele portrete :

Gr. M. Buicliu ca avocat în anul 1877, ca senator în anul 1895 şi în calitate de consilier la Curtea de Casaţie,

Coala aceasta, împreună cu cea precedentă, formează o broşură de 20 de pagini, în care se găsesc 25 de clişee, cuprinzînd istoricul familiei Buicliu.

Preţul unei coale e de 50 bani şi se află de vînzare la principalele librării din capitală şi ţară.

Pentru orice informaţiuni, comunicări şi adesiuni, a se adresa d-lui René C. Polyon, administrator — editor, strada Italiană 19, Bucureşti.

:: In ziua de 27 Octombrie, va avea loc în sala Circului Sidoli, o reprezentaţie cinematografică, dată de „Societatea Semilunei Roşie", cu un program foarte bogat şi variat şi din a cărui venit se va veni în ajutorul răniţilor din Turcia.

Avînd în vedere scopul patriotic, rugăm pe Onor. public să asiste în număr cît mai mare.

:: Domnul Misihănescu s'a înscris astăzi în baroul local.

:: **Universitare.**—Consiliul facultăţei de drept a fost convocat pentru Luni 22 Octumbre la ordinea zilei fiind : 1). cererea d lui docent P. Dragomirescu. 2) acordarea a 6 burse din fondul Carol I şi cererile pentru audienţele la cursuri.

— Comisiunea pentru echivalarea diplomelor din străinatate conf. art. 71 din Lege a fost convocată pentru Luni 22 Octombre la ora 10 jum. d. a.

— Ministerul instrucţiunei cu adresa No. 71170 din 1902 a aprobat numirea pe ziua de 1 Oct. a d-lut G. Savul, în postul de secretar al facultăţei de litere în locul d-lui Răutu, demisionat.

— Senatul universitar unit cu consiliul facultăţei de medicină se va întruni în cursul săptămînei viitoare pentru a recomanda un candidat la catedra de Farmacologie de la facultatea de medicină din Bucureşti, ramasă vacantă.

— La aceeaşi catedră va fi recomandat d-nul dr. Dimitrie Ionescu, actual profesor la facultatea de medicină din Iaşi,

— In urma stăruinţei d-lor profesori ai facultăţei de litere, d. Dimitrie Gusty profesor de estetică şi sociologie a renunţat a cere transferarea la catedra similară de la facultatea de litere din Bucureşti.

:: **Judiciare.**—Apelul procurorului şi al lui Iani Haralambos, condemnat de tribunal la 18 luni de închisoare pentru escrocherie în prejudiţiul Băncii de credit romîn, se va judeca la 27 Octombrie la s. II-a a tribunalului.

—Apelul poliţaiului Florea Tutunariu, condemnat de tribunal la 50 lei amendă pentru abuz de putere, a fost repartizat la s. II-a a Curţei.

—Contestaţia lui I. Fischer contra scoaterei în vînzare a moşiei Mitoc, a fost repartizată la s. II-a a Curţii.

:: Una din cele mai reuşite desfăşurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară Vineri în sala teatrului-Sidoli. In mijlocul flăcărilor este titlul acestui roman contimporan, interpretat de somităţile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebrul artist scandinav Psylander, din ansamblul dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfăşurarea cuprinde două părţi de cinematograf şi cuprinde cea mai ingenioasă punere în scenă.

Noul program cuprinde apoi:

Sacrificiul lui Ismael, film biblic interpretat de artişti dramatici pariziani.

Tîndală şi viaţa lui, scene foarte humoristice.

Manevrele armatei franceze din Septembrie a. c.

La sudul Egiptului (Africa), scene şi vederi interesante.

In Robe-de-Chambre, scene comice.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Noul program viitor se reprezintă : poimîne seară Duminică 21 Octomb. cu :

Lovitura fatală, mare roman contimporan (2 părţi).—Jacobitul film d'art Paris cu Paul Mounet de la Comedia franceză), etc.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Casa-Vodă 42, (foastă Golia-

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 19 Octombrie

Situaţia armatei la Adrianopol

Distrugerea unui detaşament bulgar

Ajutoare ruseşti pentru statele balcanice

Viena.—In cursul discuţiunilor din Cameră deputatul ceh Masarie, a criticat politica Austriei în Balcani, zicînd că Austro-Ungaria n'ar fi trebuit nici-odată să rennnţe la directivele d-lui Andrasi şi ar fi trebuit să încheie o uniune vamală cu Serbii.

Oratorul constată că Rusia sau panslavismul ar fi principalii vinovaţi ai resboiului. Anglia este tot atît de vinovată de isbucnirea rosboiului.

Austro-Ungaria trebue să urmeze poliitca : Balcanii pentru popoarele balcanice. Europa nu are dreptul să se amestece în Balcani şi aceasta cu atît mai puţin acum după dovada sdrobitoare a incapacităţei sale diplomatice.

*

Triest.—O colonie a societăţei cehe pentru ajutor medical, compusă din 24 medici, 6 doamne de caritate, un farmacist, un inginer, 8 servitori şi 12 infirmieri, a plecat azi dimineaţă în Muntenegru, cu o mare cantitate de material sanitar.

*

Paris.—A doua divizie de escadră uşoară compusă din vasele Leon, Gambeta, Victor Hugo şi Jules Fery, a primit ordin să plece la Sira.

Crucişătorul Broix care se află acum la Samos, va merge la Salonic.

*

Londra. — Daily Cronicle constată că conferinţa ţinută eri la Guidhall avînd de scop stabilirea unui acord Anglo-German, constitue un frumos succes.

Ziarul salută un articol al organului asociaţiei flotei germane care pledează pentru o apropriere anglo-germană, spunînd că aceasta e scopul diplomaţiei ce trebue atins.

*

Sofia. — Agenţia bulgară spune oă le Lule Burgas bulgarii au luat alte două trenuri de merinde şi muniţii.

*

Misiunile sanitare ruseşti a adus cu dînsele un spital de 200 paturi şi 3 lazarete cu 50 paturi.

Crucea roşie bulgară a hotărît să facă un împrumut de 20 milioane cu lozuri.

Imprumutul a fost aprobat de consilul de miniştri.

*

Prizonierii turci aduşi la Sofia, vor fi trimişi în provincie unde vor sta pînă la finele războiului.

*

Constantinopol.—Ziarul Tanin află că în lupta de la Bonarhisar, un puternic detaşament bulgar afost distrus cu totul.

Constantinopol.—Ziarele turceşti descriu situaţia armatei la Adrianopol ca satisfăcătoare.

Moralul trupelor este excelent.

Jeni gazeta spune că trupele turceşti înaintează spre Mustafa Paşa. Bulgarii au mari perderi şi se retrag continu. Depeşi particulare din Adrianopol spune că un corp de armată a eşit din oraş luînd direcţia spre Maraş, iar un alt corp spre Kadiken. Bulgarii din Ecmecdijen au fost goniţi. Turcii au luat 10 tunuri. Forturile din Adrianopol au deschis canonada contra lucrărilor de întărire ridicate de bulgari.

Focurile turceşti erau îndreptate în contra a două aeroplane bulgăreşti, din care unul a căzut:

Perderile bulgarilor sunt mari foarte mari.

In lupta de la Dule Burgas, turcii au luat 6 tunuri.

*

Atena.—Trupele greceşti înaintează spre Salonic.

*

Petersburg.—Se confirmă alocarea sumei de 100,000 ruble a municipalităţei din Petersburg pentru ajutoare sanitare statelor balcanice.

CĂLATORIA REGELUI CAROL

Paris.—Ziarele de aci anunţă, că Regele Romîniei, va vizita în luna viitoare Viena şi Petersburgul.

Scomptul

Paris.—Banca Franţei a rădicat scontul la 4 la sută.

Sinuciderea unui defraudator

New-York.—Bancherul Olandez Vilmark, care fugise după ce defraudase o sumă mare, s'a sinucis pe bordul vaporului Niagara.

Discursul d-lui N. Xenopol

La întrunirea Camerelor de comerţ, d. ministru N. Xenopol vorbeşte despre situaţia externă şi despre oriza financiară din ţară.

Bucureşti.—Azi la orele 9 dimin., preşedinţii camerelor de comerţ, s'au întrunit în saloanele Camerei de comerţ dtn Capitală, pentru a continua discuţia asupra chestiunilor, rămase neresolvite la ultimul congres.

La orele 9 jum., soseşte d. N. Xenopol, ministru de industrie, însoţit de d-nii V. Filoti, secretar general şi P. Durma, şef de cabinet.

In atenţiune generală d, N. Xenopol rosteşte cuvîntarea următoare :

„D. preşedinte al Camerei de comerţ din Capitală, pentru care am o deosebită deferenţă, mi-a spus că biroul camerei se va prezenta la minister, pentru a lua contact cu ministrul.

Eu am anticipat asupra vizitei dv, la minister şi am considerat ca o deferenţă pentru comerţul şi industria noastră, să vin cel dintâiu în mijlocul dv.

Ţin să vă spun : veţi găsi în mine cel mai mare sprijinitor al negoţului şi industriei ţărei.

Toate chestiile ce preocupă comerţul, eu le-am studiat în amănuntul lor, fiind însă la început, cer negutitorilor a-mi acorda un oare care credit.

Intrevăd un mare progres pentru ţara noastră pe tărîmul economic.

Sunt ţări care nu se pot desvolta, de cît prin cuceriri teritoriale, dar sunt şi ţări ce se pot desvolta şi mai mult economiceşte, prin muncă ei energie.

Cred că nu ni se poate contesta, că aci. în Orientul Europei, nimeni nu ne întrece în comerţ şi industrie".

*

Continuînd d. N. Xenopol, zise :

„Ştiri că aşteptaţi de la mine o declaraţie în chestia neliniştei de pe piaţă.

Vă declar că nu există nici o criză financiară.

Avem un stoc considerabil de cereale, care nu aşteaptă, de cît să fie exportat şi care va fi cît de curînd.

Aşa avem la Brăila 31,474 vagoane, cereale, la Galaţi 8000, la Constanţa 7900 şi în restul ţărei încă 8900 vagoane. Valoarea totală trece de 100 milioane lei.

In afară de aceasta, mai avem în ţară, grîu, orz şi ovăs, pentru 400 milioane şi porumb la fel.

Aceasta nu este de cît produsul anului curent, rămas neexportat. Cauza jenei este oare cum lipsa de export.

Ştiţi că în ultimul consiliu de miniştri, prezidat de Rege, s'a dat un comunicat oficial, prin care s'a comunicat că nu mobilizăm.

Acest lucru vă spune suficient, cum stăm aci, la porţile Orientului.

Vă repet, prin urmare şi eu, nu avem nici un motiv ca să mobilizăm.

Ţara noastră e tare prin puterea ei militară, prin puterea ei financiară, prin puterea ei morală şi nu avem a ne teme de nimeni".

Cuvîntarea ministrului a produs o excelentă impresiune.

*

In consfătuirea ce a urmat s'a numit o comisiune, care să intervie la Banca Naţională, de a mări creditele ce acordă comerciului.

Atitudinea Rusiei faţă de România

Ultimele ştiri de pe cîmpul de răsbolu

Roma.—Ziarul „Corriere del Serra", publică părerea unui distins diplomat, care spune, că este de aşteptat o manifestaţie din partea Rusiei, contra atitudinei României, faţă de statele balcanice.

*

Paris.—Se afirmă că, Marele Duce Nicolae Nicolaevici, care va sosi curînd în Bucureşti, va avea ca misiune a se întreţine cu Regele Carol, în chestia acordului, dintre Austro-Ungaria şi Rusia, relativ la situaţia din Balcaani.

*

Londra.—Ziarul „Daily Telegraph" afirmă că bulgarii au perdut la Kirkilise 8000 oameni şi 1500 la Arda şi Maraş.

*

Constantinopol.—„Yeni Gazette" spune că trupele turceşti înaintează spre Mustafa-Paşa şi silesc pe bulgari să se ratragă.

*

Sofia.—Ştiri oficiale arată că trupele turceşti, au părăsit valea Vardarului, în complectă disoluţie.

Călătoria Reginei

Braşov.—M. S. Regina Elisabeta însoţită de două doamne de onoare şi un pictor francez, a vizitat cetatea tentonică din Riscov.

Intorcîndu-se în Braşov M. S. a stat cît-va timp în oraş, apoi cu automobilut s'a întors la Sinaia.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat :

5000 lei No. 3826, 34893.
3000 lei No. 1791.
2000 „ No. 10260, 36076, 56429.
1000 lei No. 18210, 34797, 52017, 7191, 57436, 9564, 26934, 54958.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţa publicului că din cauza unei stricăciuni mari pe linia de aducţiune, apa se va debita numai de două ori pe zi : dela 7—9 dimineaţa şi şi de la 6—8 p. m. Aceasta în timpul de Sîmbătă 20 Octombrie pînă Mercuri 24 Octombrie.

No. 29006 19 Oct. 1912

S'a perdut aseară 18 curent între str. **Gărei, Unirea şi Muzeior, una geantă roşie de avocat cu planuri şi alte acte.**

Aducătorul primeşte o bună recompensă.

Dr. Danielopol
AVOCAT
Str. Muzelor 8—Iaşi

10 lei lunar învaţă ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.
V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI —
este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.

Dr. A. SPIRT
specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

De închiriat *4—5 odăi, în str. Bazdagan No. 10. A se aderesa la d. inginer* **Iene.**

De vînzare
Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar d. **Marcu Iuster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

De Inchiriat
Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi : şase încăperi, bucătării, odăi de servitori dependinţe, grădină mare cu pomi roditori curte, apă, tot confortul.
A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

De Inchiriet
în strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 şi 2 odăi şi cîte-va pravalii.
Este instalaţie de apa, canal şi electricitate.

Cele mai frumoase varietăţi de PERE ŞI MERE DE IARNA
sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.
Preţuri moderate

Avocat S. P. GEORGESCU
s'a mutat
în Str. Lozonschi No 16
(Casele Brill)

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iaşi :
EDIŢIA II-a din
Dicţionar latin-romîn
de
IOAN NĂDEJDE
Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.
Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

Dr. Suzana WEXLER-GROSI
BOLI DE FEMEI—FACERI
— *Strada Anastasie Panu 43* —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

Telefon 900. **SOFIA** Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE : Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI FABRICI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger-it, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită ; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie ;
Asigurări pe caz de viață și deces în conbinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi : Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ascundă și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgie, Sciatice, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari se resistă tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri : unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 6 hapuri a doua di : 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere : Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se potu găsi la toți Droghiștii și Farmacistii.*

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca : Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și u'ori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Marzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1719. Duminică 21 Octombrie 1912

Războiul

— Interview cu d. A. D. Xenopol —

Venind la d. Xenopol pentru a afla părerea d-sale în chestia războiului din Balcani, l'am găsit lucrînd la ediția II-a a Istoriei Romînilor, pe care o pregătește de mai mult timp. Cerîndu-i iertare pentru stingherirea ce i-o pricinuiam, l'am rugat să ne spună cum privește d-sa conflictul iscat între cele patru mici state de peste Dunăre și marele dar destrăbălatul stat turcesc?

D-sa mi-a răspuns: că asupra modului cum este dus războiul și asupra înaintării mutuale a dușmanilor, știe ceiace știu toți, adică nimic precis, întru cît veștile venite de pe cîmpul de război sunt colorate după interesul țărilor din care ele ne vin, așa că este aproape peste putință de a afla adevărul; dar ca, în deobște, ca impresie generală și, judecînd, mai ales, după știrea împușcărei celor două sute de soldați turci și a ofițerilor lor din Kirkilisse se pare că Turcii dau înapoi înaintea celor patru atacuri cărora sunt expuși.

Și nu e decît prea feresc lucru ca să fie așa. Popoarele s'au deșteptat și sunt hotărîte să rîdice jugul ce apasă pe conaționalii lor ce rabdă însă jugul turcesc și același lucru se va întîmpla într'un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat și cu Austria.

Sunt evoluțiuni, ce se petrec de mult timp și care lasă să se întrevadă prin linia ce au urmat pînă acum direcția ce vor apuca în viitor. Să nu uităm că Turcia punea cîndva la cale împreună cu alte puteri împărțirea Poloniei, acuma Austria se gîndește a trage folos din împărțirea Turciei. Va veni timpul cînd și Austria va fi pusă pe masa de operație și va suferi disecția ei națională.

Atîta numai cît se poate prevedea în linii absolut obștești și numai cît asupra direcției ce va urma-o desvoltarea faptelor în viitor, cât să se spue ce se va întîmpla cu războiul încins în Peninsula Balcanică, care va fi capătul lui, ce va ieși din iel și așa mai departe, este absolut cu neputință de oarece faptele istorice nu sunt previzibile. Ca unele ce nu sunt supuse imperiului legilor, de care ascultă acele de repetiție ca eclipsele solare, lunare, trecerea planetelor pe dricul soarelui și așa mai departe.

Istoria nu e în stare să prevadă și să prezică nimic, alta de cît îndreptățirile obștești ale desvoltărei viitoare. De aceia dacă ați venit la mine ca să aflați o părere mai temeinică asupra soartei războiului balcanic, v'ați înșelat, căci numai cît intuiția politică și un fel de instinct genial poate pătrunde și pentru o săritură năprastică în măruntaele viitorului,

— Dar bine, Domnule Profesor nu-mi puteți spune absolut nimic, bună oară asupra ținutului Romîniei, care trebue să se hotărască într'un fel și deci trebue ca oamenii cari o conduc să aibă o concepție în mintea lor după care să-și îndrepte purtarea?

— D-l Xenopol a stat puțin la gînduri și apoi a răspuns:

— Sunt atîtea posibilități încît mintea 'ți stă pe loc cînd te gîndești pe care cale să apuci pentru a eși mai bine și este vorba numai cît dacă instinctul sănătos al guvernanților noștri va nimeri calea cea dreaptă.

Atît pot spune, că noi avem de luat ori încotro ne întoarcem ochii, și de luat nu țări și pămînt străin, ci țară și pămînt românesc. La nord de Carpați Transilvania, la nordul Moldovei Bucovina; peste Prut Basarabia. Dacă s'ar putea ca să conducem astfel trebile noastre politice încît să ne alegem cu o restituire mai mare sau mai mică a pămîntului nostru ar fi cea mai fericită soluție a greutăților prin care trecem, dar pentru aceasta ar trebui ca conflictul Balcanic să se prefacă într'un cutremur local, din cari am putea eși mărițí și întăriți, dar în care ne-am putea periclita și existența așa cum o avem. Pentru a cîștiga mult ar trebui să riscăm mult, să ne punem în cumpăna vieței. Momentul critic ar veni cînd un război ar isbucni între Rusia și Austria.

Dar asupra acestei chestiuni aș avea prea multe de zis, cari azi n'ar fi la locul lor, deoarece după știrile mai nouă se pare că un conflct între cele două împărății nu se va întîmpla.

Rămîne atunci să vedem ce este de făcut față cu războiul Balcanic, cercuit în regiunea de la sudul Dunărei?

Este invederat că și în acest caz avem un interes foarte mare.

Acela de a nu lăsa să se sdruncine prea tare cumpănirea ce există în această regiune și mai ales de a privighea ca statele slave, Bulgaria, Serbia și Muntenegru să nu-și sporească prea tare puterile.

Sunt cunoscute năzuințele poporului Bulgar care tinde la reluarea Dobrogiei, uitînd sîngele ce l'am varsat pentru emanciparea lor de sub jugul turcesc, pe lîngă că această țară nu a fost întotdeauna a lor. ci în timpuri vechi a fost o stăpînire Munteană.

Dar facerile de bine se uită și interesul singur este stătător. Nu putem cu nici un preț admite prea marea întindere a Bulgariei pe seama Turciei fără a lua și noi o compensare care să ne asigure cel puțin o puternică linie de fruntarie cu vecina voastră. Este deci indicat că la o viitoare prefacere a posesiunilor de peste Dunăre să ceri se dee quadrilaterul celor patru cetăți sau cel puțin Silistra cu îndreptarea granițelor către Marea Neagră.

Această rectificare este prețul păzirei neutralității de până acuma din partea noastră; căci dacă noi am fi făcut cea mai mică mișcare, Bulgarii nu puteau să atace pe Turci. Ori ce serviciu cere să fie plătit și în politică și în viața internațională se plătesc și serviciile pasive. Deaceia sunt foarte înțelepte cuvintele M. Sale, că dacă am păstrat neutralitatea până acum, vom cere ca să nu se facă nici o transformare în starea actuală a statelor de peste Dunăre până a spune și noi cuvîntul nostru și a fi apărat și noi interesele noastre. Atît pot să vă spun și nimic mai mult.

*

Am mulțumit, plecînd, d-lui Xenopol, pentru amabilitatea ce a avut'o de a da cetitorilor *Opiniei* părerile sale prețioase asupra războiului.

COLABORAREA

Inpreuna lucrare a tuturor forțelor conservatoare, mai cu samă în actualele împrejurări, prezintă un mare avantagiu pentru țară.

Ne aflăm într'o situație excepțională atît în politica externă cît și în cea internă manifestată prin lipsa numerarului atît de necesar insuflețirei transacțiilor comerciale ale țărei.

Guvernul de astăzi are îndoita chemare a servi țara și în interesele ei de peste hotare, ațintind privirea asupra viitorului și în desvoltarea sa economică internă, punînd pedică crizei acute ce ne bîntue, ale căreia consecințe ar putea deveni foarte vătămătoare.

Capitalurile străine introduse în țară sub diferite forme, unite cu capitalurile romînești, care în ultimul timp au intrat în dansul activității, au făcut ca întreaga noastră avuție publică și privată să sporească atît de mult, că belșugul pătrunsese pînă și în coliba muncitorului nu numai în casa proprietarului mare, rural sau urban.

Acest belșug se manifestă prin creșterea transacțiilor, sporirea prețului muncei a chiriilor, arenzilor, a valorei pămîntului și a proprietății în genere, în cît astăzi cînd numerarul lipsește și cînd străinătatea nici nu cumpără mărfurile noastre, nici nu ne acordă creditele de altă dată, e neîndoios că trecem prin o situație care depășește limitele unei jene momentane.

Comerțul sufere mult din această causă și nu se pot aduce invinuiri că plățile se vor face cu oare care greutate sau incetineală, pentru că nu respirăm decît aerul limitat la trebuințele consumațiunei zilnice, redus și acesta la ultima espresie, capitalurile fiind retrase și în retragere din causa panicei de apropierea unui răsboiu.

Cînd marele comerciant nu-și poate apropia banul pe baza efectelor de portofoliu nici cu o reducere de 10 sau 20 la sută, ori cine își poate închipui de suferința plăților, cînd brusc ne găsim dintr'o stare de lucruri bune la una mai anevoioasă și neașteptată.

Marea noastră avuție, grînele, stau prin gări nevîndute și netransformată în bani, e firesc lucru ca plata arenzilor să sufere, ca și celelalte plăți și în așa caz creditul restrîns, lovește comerțul celalt cu tot rostul și importanța lui economică și financiară.

Situația a depășit limitele normale și deci noul guvern are de învins multe piedici dificile, chiar și de diferite naturi.

Cum capitalul strein se retrage, negreșit nu ne rămîne în circulațiune de cît capitalul intern.

Cum însă din nenorocire și acest capital timid. fuge de pe piață, dovadă în retragerea lui de pe bănci, ne aparat trebue găsit mijlocul a acoperi aceste două goluri, pentru a îndepărta și preveni un dezastru care dacă nu azi dar de sigur mîne va atinge, și casa statului căci întîrzierea plăților se va întinde și asupra plății impozitelor.

Ni se pare că de și cu oare care precauțiune și dificultate, dar s'ar putea veni în ajutorul pieței noastre comerciale prin mijlocul a se avansa bani pe garante și gajuri comerciale, fie asupra grînelor, ori fie numai asupra mărfurilor.

Banca Națională și creditul moral ca banca agricolă, ar trebui sub intervenția statului să înlesnească pieței capitalurile necesare.

Cu acest mijloc nu numai că vom da dovadă puterei noastre de bogăție, nu numai că vom înlătura un dezastru care s'ar putea provoca, dar ne vom deprinde a trăi și economicește noi prin noi și fără capitalurile străine.

Banca națională va acorda credite băncei agricole, care prin gaj va deschide credite agricultorilor și tuturor comercianților țărei, fără urcare de procente, creditele avînd ca baza antrepozitele reale și efective ca și în timpuri normale.

La nevoie chiar creșterea emisiunei biletelor de bancă, n'ar prezinta atîtia pericole, față cu serviciul ce s'ar aduce economiei țărei.

Importul capitalului străin pe baze de imprimat de stat sau pe baze de gaj a avuției publice, e mai puțin surizător de cît creșterea emisiunei băncei naționale, sau acordarea a ori ce soiu de privilegiu acestei bănci și băncei agricole. Iată ce cred, că ar trebui să mai facă guvernul.

G. D. Șerban

Deschiderea stagiunei teatrale

„SCRISOAREA PIERDUTA"

Anunțau afișele cu slove mari una din piesele, ce nu se jucase de mult pe scena teatrului nostru—„Scrisoarea Pierdută" a marelui Caragiale. Cu una din operele nemuritorului maestru s'a deschis stagiunea noastră teatrală.

Acest lucru însemnă pentru noi un moment măreț ce a făcut prin însemnătatea lui să dea reprezentației de aseară, aspectul unei solemnități pioase.

E micul prinos de admirație de veșnică neuitare ce noi îl putem aduce acelui, care prin genialitatea spiritului său, plutește într'o lume nemuritoare.

Au fost mulți, cari au înțeles, cari au simțit acest lucru și de aceia s'au grăbit să vie să vadă, aceia ce Caragiale, cu spiritul său de adevărat psiholog, observase în lumea în care trăim.

Stagiunea s'a deschis cu cuvîntarea d-lui Sadoveanu. Autorul frumoaselor nuvele a vorbit despre marele dispărut, despre opera, despre tipurile ce cu atîta măestrie au fost puse în scenă, ca să ne redee, într'o claritate fără de seamăn, aspectul vieței noastre sociale.

D. Sadoveanu a făcut ca sufletul auditorului său, să guste cu nesaț din forma clară, din valurile de armonie dulce, cu care a știut atît de bine să îmbrace discursul său.

Ne-a adus pe nesimțite pe dinaintea noastră, una după alta, toate tipurile marelui prozator; toată lumea pe care Caragiale o face să trăiască în scrierile sale.

Au fost clipe duioase, în care d. Sadoveanu a strecurat în sufletul nostru o undă de tristeță, ce a redeșteptat în suflete regretul dureros pentru acela ce s'a stins departe de noi, în mijlocul străinilor. In mijlocul aplauzelor iubitul și gustatul nostru scriitor, d. Sadoveanu, și-a terminat cuvîntul său.

A urmat apoi desfășurarea piesei.

Artiștii însăși au căutat să arăte publicului că, în arta lor, au pus simțirea aceea ce predomină sufletele cînd e vorba de Caragiale. Fie-care au căutat să se achite în mod conștiincios și bine simțit de rolul său.

Și astfel am văzut înaintea noastră alături de Tipătescu pe cucoana Zoițica și Trahanache, pe Farfuride, Cațavencu Dandanache Brînzovenescu, Cetățeanul Turmentat, așa după cum i-a pus Caragiale în scenă, fie care cu expresiile sale, cu nota sa caracteristică.

Modul cum fie-care s'a silit să se achite de rolul său în reprezentația de deschidere a stagiunei teatrale a adus artiștilor noștri un cuvînt de laudă. S'a dovedit prin aceasta că și noi posedăm elemente; pe cari publicul în stare de a le aprecia, publicul iubitor de cultură, de lucruri ce sunt deasupra comunului, e dator să-i încurajeze.

De aceia ar fi de dorit ca fiecare ce dispune și vrea să petreacă o seară în mod plăcut să dea banul fără multă gîndire și să asiste la reprezentațiile teatrale.

Prin aceasta și-ar procura fie-care cîteva ore de distracție mai deosebită și în acelaș timp ar ajuta la rîdicarea și propășirea teatrului nostru și apoi ar răsplăti pe acei ce desigur văzîndu-se apreciați după cum merită ar căută să rămîie la locul de cinste la care îi rîdică arta.

Prima reprezentație de deschidere a stagiunei teatrale a fost, pentru publicul ce a asistat, o seară ce rămîne neuitată. Au fost momente în care Caragiale a retrăit în mijlocul nostru. Iar publicul care a asistat, acei ce într'adevăr simt în sufletul lor durerea vie a pierderei marelui maestru; au adus prin prezența lor la spectacolul de aseară cea mai sinceră lacrimă pe mormîntul ce s'a deschis nemilos, ca să primească în el, pe cel ce a fost Caragiale.

C.

OAMENI ȘI LUCRURI

Autori, directori, actori

In săptămîna de deschidere a stagiunii la diversele teatre din țară se ivesc numeroase probleme și prilejuri de discuțiune.

Intre altele a devenit, în țară la noi, de actualitate chestiunea care motivează titlul notelor de față—și iată cum.

In primul rînd — fostul director de trupă, d. Al. Davila, a revenit în fruntea teatrului național din Capitală. Opera săvîrșită de d-sa în afară de înalta instituțiune de artă l'a consacrat, odată mai mult, ca o energie artistică superioară.

N'a fost prețuit numai ca spirit organizator, dar și ca un artist de valoare. Publicul tuturor centrelor importante ale țării își va aduce aminte de „actorul" plin de sobrietate și de temperament care, avînd aerul de a se improviza, interpreta cu un talent fără pereche în țară la noi anumite roluri întipărindu-le toată personalitatea sa proprie.

Negreșit, însă, ca director al teatrului național nici-odată și în nici o împrejurare d. Al. Davila nu s'ar mai încumeta să apară la... rampă.

In locul foastei companii „Davila", — Capitala posedă astăzi trupa d-nei Voiculescu, avînd ca director de scenă pe d. H. G. Lecca, vechiu director al teatrului din Iași.

D-sa reînnoește—în măsură mai mare, se pare, greșala de a se substitui adeseori unor actori de profesiune. E o greșală — nu numai pentru că d. Lecca e lipsit de oare-cari însușiri, dar și pentru că dedublarea—încercarea de a fi director și actor—nu corespunde temperamentului d-sale.

A jucat, acum în curînd, în „Viltoarea" de Romain Coolus și presa bucureșteană e unanimă în a-l mustra. Pînă și „Rampa" —cea mai indulgentă gazetă în materie de artă, fiind-că *toată lumea* e lăudată în coloanele ei, făcea constatări de dezastru:

„...Partea comică a spectacolului a purtat-o d. *Haralamb Lecca (Cîmpinaru)*, extrem de slab în amănuntul cinic și hotărît. Un act și jumătate ni se vorbește de farmecele d-lui Landelle și cînd colo ne pomenim cu figura rece, cu glasul aspru și nemlădios, cu gesticulația tranșantă și colțurată a d-lui Lecca Haralamb, care cu toată frazarea inteligentă a rolului n'a izbutit decît să provoace rîsul întregii săli în momentele cele mai serioase, cînd biata Luciana, în fața lui își frînge mîinile, desnădăjduită că i-a pierdut iubirea. Nu, nu, d. Lecca nu trebue să mai joace roluri cari nu-i convin de loc, mai ales cînd în trupa d-nei Voiculescu s'ar fi găsit un bun element de înlocuire."

Capabil de a judeca după merit pe alți actori, d. Lecca nu are discernămîntul și auto-critica destul de desvoltate și expune noua trupă a d-nei Voiculescu unor serioase neajunsuri. Spunem lucrul acesta în chip obiectiv,—căci d. Lecca ne este foarte drag... la distanță, siguri cum suntem că *nu* mai revine director la Iași.

Ziare cotidiane mari ca „Viitorul" — unde d. Lecca numără prieteni, au fost tot așa de severe ca și „Rampa".

Nu e prea tîrziu ca d. Lecca să revină și să se mărginească la rolul de director-regisor, unde are multă pricepere. Dar e mai puțin indicat a juca decît actorii pe care e chemat a-i instrui, ori decît amatorii de temperament care apar cîteodată în piesele *lor*. Bună oară se anunță că, la Iași, poetul Codreanu va juca pe Zytophanes, în „Martira" lui Richepin, excelent tradusă în versuri chiar de d-sa. E un caz de artă și de psihologie în acelaș timp; e dragostea poetului de temperament pentru versul său propriu, sonor și armonios.

Dar... în ciuda cui se îndărătnicește poetul Lecca să joace proza celui dintâiu scriitor străin cu care nu are, sufletește, nimic de împărțit.

Rodion

Vești liniștitoare

Cuvîntarea rostită de ministrul de industrie, cu prilejul consfătuirei de la Camera de Comerț din Capitală, a produs o excelentă impresie și a risipit multe griji.

In special în orașul nostru svonurile cele mai alarmante, găseau urechi ascultătoare și măreau panica ce domnește.

Jena financlară, de care a vorbit d. N. Xenopol, se simte poate mai mult în Iași, de cît aiurea. Bine înțeles, că știrile cu privire la mobilizare n'au făcut de cît să mărească nedumerirea și îngrijorarea generală.

D. Ministru al Comerțului, s'a folosit tocmai de prilejul, că se găsea în mijlocul neguțitorilor, pentru a declara categoric, că nu e vorba de mobilizare.

Reproducerea imediată a cuvîntărei ministrului, a făcut ca în Iași să se producă, ca prin farmec, un calm, binefăcător.

Analizînd apoi situația noastră economică, d. Xenopol a arătat că producția anului acesta, e abundentă, de și vremea n'a fost favorabilă.

La Galați, Brăila și Constanța se găsesc depozitate mii de vagoane cu cereale. In restul țărei de aseminea. Toată această bogăție, așteaptă momentul de a fi valorificată, pentru ca banul să circule din nou și să dispară jena financiară de azi.

Vești de pe cîmpul de rezboiu, ne arată, că luptele merg spre terminare.

In așteptarea luptei decisive, ce nu poate întîrzia, diplomația face mari sforțări, pentru a curma rezboiul. Se afirmă chiar, că nu va trece mult și pacea se va restabili, pentru ca toate țările, să-și poate relua viața economică, întreruptă un timp.

In ceea ce privește însă Romînia, grija a dispărut.

Toată lumea e azi convinsă, că nu trecem printr'o criză economică, care are a lăsa urme adînci, ci în fața unei stagnațiuni, trecătoare. Vestile neliniștitoare o dată și ele dispărute, e speranță că panica nejustificată va dispărea.

D.

Sărbătorirea unui profesor

Cu ocazia retragerei de la Universitate a bătrînului profesor Hector Denis o mare manifestare de simpatie a avut loc la Bruxelles, în grădinile Palatului Academiilor.

Studenți și studente, femei și barbați din pătura cea mai cultă au luat parte cuprinși de o adîncă emoție pentru marele sărbătorit.

In momentul cînd el apare' orchestra întonează un marș de Schubert. Hector Denis era însoțit de domnii Paul Huymans, de rectorul De Moor, de actualul burgmestru Max și de vechiul burgmestru Buls.

Vorbesc mai mulți. Rectorul printre altele îi spune:

„Totdeauna ai știut să vorbești de odată și inimei și spiritului. Ai fost un mare profesor, un educator de necomparat. Ți-ai făcut bine datoria și ai făcut cinste Universității și științei".

D. Bommer în numele Facultății de științe, arată concepția pozitivă a cursurilor de psichologie, de filosofie, morală și de științe sociale profesate de acest învățat care s'a inspirat de la metodele științelor naturale, și care a notat ca oricare istoric economist de seamă ideilor către progres.

Vorbitorul amintește și de tovarășa lui Hector Denis, dispărută de mult. Dease-

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Représentant: Sam. Löbl, Bucuresti.

menea d. Bommer vorbește și despre cariera parlamentară a învățatului profesor care și-a pus tot sufletul pentru popor fără a despărți vreodată cauzele dreptății și ale adevărului.

Sunt și femei care iau cuvîntul. Intre ele d-ra Marciat în numele elevelor de la Școala Normală, arată recunoștința ce-i datoresc amintind de simpatia ce are Hector Denis pentru tot ceea ce contribue la ridicarea și desrobirea femeei, precum și despre idealismul și altruismul ce a pus profesorul în cursul ce a predat cursuri care pentru el erau un sacerdoțiu patern.

La urma discursului d-ra Marciat îi oferă o ghirlandă de flori.

Micătoare sunt cuvintele d-lui Leonard, care vorbește în numele studenților: „Veți rămînea profesorul nostru, căci nu numai în sălile universitare se dau cele mai bune lecții... Vom urmări proselitismul nostru cu acea generozitate pe care a-ți pus-o în inimile noastre".... La urmă oferă profesorului o medalie lucrată de De Rudder cu efigia maistrului.

Frumos caracterizează figura ilustrului profesor poetul Emile Verhaeren in scrisoarea ce-i trimete „cu o bunătate lucidă și onestitate mîndră în ochi — de o astfel de sinceritate și de o ardoare așa de curată în cît simțiai o mare părere de rău de a-i răspunde cînd te simțiai în desacord cu el, astfel că nu puteai combătîndu-l, de cît să-i aduci numai omagiu.

Foarte mișcat Hector Denis răspunde:

„Inimile d-voastră revarsă asupra inimei mele raze de afecție și de bunătate...

„Prin ce vorbe îmi exprimați recunoștința!

„Imi răscoliți atîtea amintiri precise și sentimente în fundul sufletului meu, și-mi pare că retrăesc viața mea de la Universitate care, în domeniul împrăștierei cugetărei, a menținut cu tărie principiile Declărării Drepturilor Omului.

„Ați ținut sus ramura verde, simbolul emancipării umane.

„Am revăzut, evocați aci, toți oamenii mari dispăruți pe buzele cărora am cetit semnul datoriei imperioase.

„Fiecare generațiune își plătește datoria către trecut și-i datoare către viitor...

Profesorul emoționat amintește de cei dispăruți și mai ales de ace care *au fost sufletul sufletului lui*. Apoi arată cum viața universitară trebue să se confunde cu cea socială.

Mulțumind de medalie, Hector Denis mai zice: vederea ei îmi va însufleți energia pentru a o servi cu voi, alături de voi, adevărului și dreptății, căci nu i „un stimulent mai mare decît acela de a te simți iubit".

Sfîrșitul discursului său a fost o lecție critică asupra pozitivismului și a doctrinei lui Auguste Comte. a acestui mare om care face apel la morală în domeniurile în care progresele sociologice vor permite din ce în ce de a face apel la *drept*, pentru a proecta un ideal nou în transformarea proprietății, a candidaților muncii și a solidarității umane. „Știința proectează înaintea noastră—spune el—acest ideal fără limite... Mergem către constituirea definitivă a unei morale umane fundată pe autonomia conștiinței umane...

In mijlocul ovațiilor nesfîrșite Hector Denis se desparte de cei cari-l serbătorură. Studenții deshamînd caii îl duseră cu trăsura pe stradă.

Sara a avut loc un banchet în onoarea ilustrului profesor și a familiei lui.

*

Aseminea manifestări spontanee și sincere îți umplu inima de mulțumire și de speranțe în acelaș timp...

Maria C. Buțureanu.

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru special —

Presa bucovineană și noul guvern de colaborare

Cernăuți 10 Octombrie.—Noul guvern de colaborare din România este obiectul de discuție a presei germane locale, Ea se întrece prin a aduce note elogioase la adresa noilor miniștri, punînd, se înțelege' în frunte pe neobositul și energicul șef al partidului conservator-democrat d. Take Ionescu.

Nici odată, poate, un guvern romîn nu s'a bucurat de atîtea simpatii unanime, manifestate de presa străină, ca actualul cabinet de colaborare conservatoare. Și poate cu drept cuvînt. Cînd a mai avut statul romîn un guvern atît de puternic ca cel actual în care fotoliile ministeriale sunt ocupate de un Maiorescu, Take Ionescu, Bădăreu, Dissescu, Marghiloman etc. etc.?

Dar să dau cuvîntul ziarului local "Czernowitzer Tagblatt"

Sub apărarea situației nesigure din afară, în România se contopesc două partide pentru a conduce împreună destinele acestei țări. Bătrîna gardă a partidului partidului conservator încheie o colaborare guvernamentală cu partidul conservator cel tînăr, de sub șefia cunoscutului politician romîn Take Ionescu sub președenția d-lui Titu Maiorescu, care în ministerul Carp a ocupat externele.

La începutul anului curent d. Carp șeful partidului conservator retrăgîndu-se din guvern i s'a încredințat d-lui Maiorescu greaua misiune de a conduce mai departe destinele guvernului conservator. Din această cauză bazele acelui guvern s'au micșorat în mod considerabil. Un guvern conservator fără șeful partidului, nu s'a bucurat nici de respectul propriu al partisanilor, nici încă și de o guvernare normală.

A fost nevoie de o concentrare de forțe noi. Aceste forțe n'au putut fi căutate sub nici un motiv, la partidul liberal și toate privirile au fost îndreptate deci către partidul d-lui Take Ionescu, care a primit cu plăcere invitația avînd în vedere împrejurări politice pe atunci.

D. Take Ionescu se bucură de un renume extra-ordinar nu numai în țară ci și și departe peste hotarele României.

El posedă o voință și o energie de fer și e cunoscut ca cel mai rutenat politician, grație inteligenței lui deesebite care i-a aaigurat un puternic stat-major, care îl urmează cu încredere, convins fiind-că desvoltarea economică și politică a țării se bazează pe umerii săi vînjoși.

Odată ce fostul guvern conservator a apelat la sprijinul său el a pus condițiuni. Una din condițiunile sale principale a fost să-i se încredințeze ministerul de interne. Acest sacrificiu a părut prea mare, guvernului conservator, care bănuia că din moment ce giganticul Take Ionescu va ajunge la interne tot aparatul administrativ va fi pe mîna partizanilor săi, ceea ce nu era egal pentru cei de la putere. Dar d. Take Ionescu mai cere și alegeri noi, un al doilea punct care cădea greu pe cumpăna guvernamentală. Din această cauză tratativele de a se face o contopire a acestor două partide conservatoare, a rămas atunci fără succes și toate intervențiile personale ale Regelui Carol n'au fost în stare să decidă pe d. Take Ionescu de a renunța la vre-una din pretențiunile sale.

Aceasta a fost situația guvernului romîn în momentul cînd s'a declarat actualul rezboiu balcanic.

Odată însă cu schimbarea bruscă a evenimentelor din afară și guvernul conservator s'a văzut silit să înceapă din nou tratativele cu d. Take Ionescu, căci d. Maiorescu, a declarat categoric că nu-și poată lua singur răspunderea actualei situații.

Urmarea a fost că cererile d-lui T. Ionescu au fost îndeplinite fără rezerve, și astfel s'a pus capăt crizei politice din Romînia, prin întrarea în guvern a încă 3 conservatori-democrați, dintre cei mai distinși bărbați de stat.

D. Ionescu și-a căpătat internele, unde va întreprinde o regenerare nouă în elementele administrative ale țării, asigurîndu-și astfel un puternic corp administrativ, cu care Romînia să poată face față ori-căror eventualități. Actuala formațiune guvernamentală se numește de colaborare și ne face impresia că Statul vecin are un guvern din cele mai puternice ce l-a avut vre-o dată.

Noi bucovinenii nu putem de cît să felicităm pe d. Maiorescu de achisiția făcută în persoana d-lor Take Ionescu, Bădăreu, Dissescu și Xenopol, pe cari îi cunoaștem de oameni capabili sub toate rapoartele.

In ce privește de d-nii Marghiloman, Filipescu și Cantacuzino, s'au validat destul de semnificativ în cabinetul de sub d. Carp.

Că a provenit nenorocita afacere a tramvaielor silindu-i să se retragă din guvern, nu însemnează că Romînia n'ar fi fericită dacă ar poseda cît mai mulți politiciani de talia acestora.

*

După cum se vede presa bucovineană e în curent cu toată mișcarea politică din Romînia și cunoaște perfect de bine toate personagiile de acolo, lucru ce de sigur îi face toată cinstea cuvenită.

Mai pot adăoga, că formarea actualulut cabinet de colaborare a produs o impresie excelentă și asupra romînilor bucovineni, cari urmăresc de aproape politica Romîniei.

In ce privește de discursul regelui cu ocazia instalării noilor miniștri, de asemenea pot spune că el a produs o impresie bună în cercurile politice din localitate și a fost interpretat într'un sens cît se poate de favorabil Romîniei, de oare ce politica ei externă este în totul aprobată de cercurile oficiale ale Austriei.

Gama

Litere-Științe-Arte

Sonet teatral.—Sub acest titlu humoristul mult apreciat d. G. Topîrceanu dedică „unei doamne" următoarele strofe spirituale:

Te urmăresc cu ochii toți bărbații...
O ploaie de priviri sentimentale
S'abat asupra frumuseții tale,—
Și toate-i fac erotice ovații.

Ce fericit e soțul dumitale!
El în antracte stă de conversații,..
De-aș fi ca el stăpîn pe-atîtea grații
Eu aș pleca, la cele trei semnale!

Mă 'ntorc, frumoasa mea necunoscută,
Și ochii mei din umbră te sărută,
De cîte ori se 'ntunecă lumina.

Dar tu te faci că n'ai băgat de samă,
Și 'n pieptul meu începe-o nouă dramă,
Cînd a căzut definitiv cortina.

*

Astă seară la teatrul național „O seacră" și „Noaptea furtunoasă", mîni în matineu „Scrisoarea pierdută" care și-a regăsit Joi seara, succesul din vremile cele bune ale teatrului iașan.

*

Paul Flat, un scriitor care stă departe de orice coterie și care judecă lucrurile în afară de modă ci doar din puuctul de vedere al artei și oare cum din al moralei. a adunat într'un volum sub titlul „Figures du Théâtre Contemporain", articole de critică împărțite în trei categorii:

„Teatrul Idealist" al lui d'Annunzio, Maeterlinck, Edourd Schuré și Josêphin Péladan;

„Teatrul în versuri" al lui Rostand, J. Richepin și Catulle Mendès;

„Teatrul de dragoste" al lui Porto-Riche, Lemaître, Lavedan, Donnay și Bataille.

*

Succesul „Ariadnei la Naxos" la Opera din Stuttgard a fost considerabil, afirmă criticul ziarului vienez „Neue Freie Presse". Strauss a dirigiat el singur orchestra.

*

Natalitatea e în descreștere și în Germania, ca și în Franța.

Astfel natalitatea din 1911, e în minus cu 35 mii față de cea din 1910, cu 65 mii față de cea din 1900 și cu 84 mii față de 1908, la o populație de 40 milioane.

In 10 ani coeficentul nașterilor a scăzut cu 7.2‰—deci mai mult ca în Franța, unde acest coeficient în 40 ani a scăzut cu 6‰,

*

In contra generalului Léautey candidează la Academia Franceză scriitorul și oratorul popular Paul Vibert.

*

La Comedia Franceză din Paris s'a reprezentat o nouă piesă de Paul Hervieu, membru al Academiei franceze: *Bagatelle*, comedie în trei acte. A avut un mare succes.

La eșirea scriitorului din teatru în tovărășia lui Jules Claretie, publicul a aclamat pe Hervieu, ceea ce se întîmplă cam rar la premierele grave ale Comediei Franceze.

*

D-rul Raphael Dubois, profesor la facultatea de științe din Lyon, publică un studiu în care arată că a observat *rîsul la animale*. Studiul îl întovărășește cu fotografii.

*

Critica franceză se ocupă de un nou volum al lui Léon Bloy „L'âme de Napoléon".

*

„Revue Critique" din luna trecută, publică o foarte interesantă și elogioasă recenzie a broșurei „Ortografia românească" datorită savantului Bourciez profesor de limbele romanice de la universitatea din Bordeaux.

*

STRUNA ZILEI

DEDUBLARE

Ion Dragomir—jucat de d. State Dragomir. Afiptul „Năpastei"

Nu am intenții de cîrtire,
Dar e cam mult, o Dragomire,
S'apari—unic între actori —
Pe *un* afipt de *două* ori.

INFORMAȚII

Situația economică: un articol al ministrului de Industrie.

Un foarte interesant și important articol asupra situației economice a publicat în numărul-i cel mai recent revista „Mișcarea economică" de sub direcția d-lui N. Xenopol, noul ministru al comerțului, și industrie. Interesant și important mai ales prin faptul că, în afară de cauzele cunoscute ale jenei financiare, din zilele din urmă: greutățile exportului, situația turbure din Balcani, etc. numitul articol insistă ceva mai mult și asupra unei alte cauze ce a influențat în această împrejurare, și anume; reaua organizare a creditului nostru.

Incă de mai mult, revista de sub direcția d-lui N. Xenopol a semnalat răul și a arătat calea cea bună de îndreptare:

„Numai băncile care în gestiunea lor se călăuzesc de principii economice solide, pot să reziste în timpuri de crize. Cari sunt aceste principii, pe care băncile trebue să le aibă în vedere chiar în periode de cea mai mare prosperare. Orice bancă nu trebue să ușureze prin creditul ei, de cît operații cari reprezintă o activitate producătoare și să refuze orice concurs și ajutor cererilor care au în vedere toată speculația sau consumația.

Ajutînd unui proprietar să cumpere mașini agricole, o bancă ușurează o activitate productivă, și prin aceasta chiar dezvoltarea economică a țării. O bancă însă, care avansează cu va 1/3 din prețul de cumpărătoare a unei moșii, cînd acest cineva nu dispune de alt capital de cît de acel pe care și l-a procurat pe credit, o astfel de bancă provoacă o urcare artificială a prețului pămîntului, ajută speculația și pregătește o agravare a unei eventuale crize economice.

Ceea ce a prevăzut revista pe care o cităm, s'a întîmplat, — și acuma azistăm la scăderea ce atinge cursul efectelor, și care va atinge de sigur și prețul arenzilor și chiriilor, prin urmare și pe acela al pămînturilor.

Rezultatul acesta nu trebuie să ne neliniștească, — urmează „Mișcarea economică", — pentru că urcarea enormă a chiriilor și a arenzilor avea o *cauză artificială*: abuzul de credit. Cînd echilibrul se va restabili, prețul tuturor obiectelor se va fixa în chip normal și nu va fi influențat de cît de situația economică reală a țării; ceea ce e artificial va dispărea și organismul economic al țării, după o perioadă de indispoziție, va deveni mai sănătos și mai rezistent.

Țara noastră a făcut, din fericire, de vre-o zece ani, progrese imense pe terenul economic.

Agricultura noastră se face mai bine; culturile, tot mai întinse, sunt mai îngrijite, metode raționale s'au adoptat, nu numai de mari proprietari și arendași, dar și de către țărani. Recolte imbelșugate venind în acelaș timp cu urcarea prețului cerealelor au contribuit la rîdicarea țării la o stare foarte înfloritoare.

Dar România nu s'a mulțumit numai cu progresele ei agricole; încetul cu încetul s'a transformat într'o țară industrială. Producția industrială a regatului se ridică anual la mai bine de 300 de milioane. In acelaș timp cu desvoltarea agriculturii și industriei sale, România a văzut născîndu-se un lucru ce era aci până acum aproape necunoscut: spiritul de cruțare, de economie a coprins toate clasele sociale. Rezerve mari s'au strîns în țară, mulțămită acestui spirit de prevedere; casa de economii a statului, băncile populare, băncile particulare, au văzut sume considerabile curgînd în cassele lor.

Mulțumită acestor rezerve, țara va putea să învingă fără greutate perioada de jenă actuală. Se vor desprinde însă, din acest eveniment, cîteva învățăminte sănătoase, de cari se va profita, de sigur, în viitor.

D. Șt. Negruzzi, noul prefect al județului Iasi, sosește în localitate mîine, Duminică.

D-nu N. Vasiliu-Bărlad a susținut eri cu succes ultimul examen la facultatea de medicină, fiind proclamat doctor.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI:
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Ministrul de interne a respins demisia prefectului județului Bacău, d. C. P. Cantili.

D. G. Lascar secretarul general al ministerului de instrucție publică, a sosit astăzi în Iași.

Cu trenul de Ungheni, a sosit eri seara, un ofițer și trei muncitor bulgari, care au luat drumul spre Giurgiu.

Pe ziua de eri s'a constatat un caz de anghină difterică.

In oraș se observă de cît-va timp, niște indivizi, care răspîndesc zvonuri false despre mobilizare.

Un asemenea individ a produs o adevărată panică în iarmarocul cel de la Abator.

Tot acestei cauze se datorește și faptcă la administrația financiară crește necontenit numărul cererilor de retragerea economiilor.

Poliția a luat măsurile cuvenite.

Turneul Renée Parny.—Tot ce ie elită tot ce ie doritor de a vedea arta pariziană aleasă în adevăratul înțăles al cuvîntului s'a dat întîlnire la reprezentațiile marei artiste franceze **Renée Parny** care vine, cu o trupă de artiști de samă de la marele teatre parisiene și va da la Teatrul Național din Iași numai două reprezentații.

Luni 22 Octombrie se va juca *L'Enfant de l'Amour* piesă în 4 acte d'Henry Bataille și *Marți 23 Octombrie, L'Aiglon* 6 acte de Edmond Rostand.

Biletele la agenția „Thalia" Th. P. Maximovici care are meritul să ne procure cele mai superbe reprezentații în fie-care stagiune.

A apărut „Noua Revistă Romînă" de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd:

Noutăți: Schimbarea de guvern.—Congresul științific din Galați și liberii cugetători.

Actuale: N. Em. Teohari: Un erou național: Maiorul Giurescu.—Dr. I. Duscian: Inmormîntarea lui Caragiale.

Culturale: Vladimir Ghidionescu: Sărbătorirea lui Rousseau la Geneva (cu două ilustrații).—Const. Sudețeanu: Invățămîntul filosofic în școala secundară.

Literatură: Adrian Maniu: Cîntec vechiu.—Em Brandza & Raul Teodorescu: Cidul (versugi după Jules Barbey d'Aurevilly).—D. Iacobescu: Din Heine (versuri).

Cronica literară: Ion Trivale: „Flor. sacre" poezii de Alexandru Macedonski „Bordeenii și alte povestiri" de M. Sadoveanu.

Insemnări: Cultura științifică. — Mihia Sorbul.—„Vâltoare".

Revista Revistelor: Bursa.—Gazeta Invățătorilor.—Orion.—Mercure de France.

D. dr. N. Antonescu și-a susținut eri cu un desăvîrșit succes teza sa de doctorat în medicină și în chirurpie tratînd despre: „Tulburările mintale în Coreea". Juriul l'a felicitat călduros pe d. Doctor promovîndu-l cu nota maximă.

Pe ziua de azi s'au constatat un caz nou de scarlatină, la locuința d-lui locot. Agapi, din str. Gogălniceanu 15.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale
Doctor A. Ratianu
Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva
— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —
Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

In şedinţa de azi a membrilor clubului conservator, se va propune alegerea d-lui d. Greceanu, ca şef al partidului conservator din localitate.

:: *M. S. Regele a semnat azi decretele prin care d-nii Nicu Pogonatu şi Christea T. Christea, sunt numiţi efori la Casa Sf. Spiridon din Iaşi, în locul d-lor Cristofor şi Ivaşcu, demisionaţi.*

:: Firma Idel Iosipovici, din Iaşi, a cerut să-i se acorde un moratoriu.

:: Bilanţul depus de firma Iosef Bergher, care a făcut cere de moratoriu, prezintă la activ 2,100,000 şi 1,900,000 lei la pasiv.

:: Comitetul societăţii farmaciştilor a adresat administraţiei corporaţiilor din localitate cererea ca pe viitor, să împărţească furnituri de medicamente în mod egal între toţi farmaciştii.

De îndată ce la o farmacie se va fi împlinit suma de 50 lei, reţetele vor fi refuzate de farmacia respectivă şi trimise spre executare altei farmacii.

:: Ministrul de Justiţie, a delegat pe d. judecător Kessin. din localitate, ca asesor la curtea cu juri din Vaslui.

:: La Curtea de Apel secţia I-a, se judică azi, procesul de anularea testamentului Blanche Costin, din Bîrlad.

:: S'a oprit la noi exportul cărbunilor în străinătate, cu excepţie, bine înţeles, a cantităţii ce încarcă fiecare vas pentru trebuinţile sale normale, pînă la prima escală de aprovizionare.

:: Administraţia Financiară din locli-a constatat, la berăria Bragadiru o contravenţie la legea licenţelor.

:: D-nii George C. Marcopol şi I. Zaharică impegaţi auxiliari cl. II la vama locală, au fost avansaţi impegaţi cl. I.

:: Ieri s'a dat în clasa 5-a a liceului rezultatul cererilor de dispeusă cu acte de paupertate. S'a admis numai 12 scutiri, preferindu-se numai fiii membrilor corpului didactic. Între cei respinşi sunt şi trei fii de romîni.

:: D. dr. Grosi a făcut eri la Vaslui autopsia cadavrului lui Ştefan Dronic.

Se bănueşte că Ştefan Dronic, ar fi încetat din viaţă în urma unei bătăi.

:: Din cauza unor reparaţiuni, ce urmează a se face la Brăeşti, oraşul va fi lipsit cîteva zile de apa de la Timişeşti.

:: D. C. Irimescu, fost avocat în Iaşi, a fost numit Prefect al Judeţului Constanţa.

:: Au fost numiţi în jud. Botoşani pe 1 Oct. 1912 următorii : Vasile Panteru la Stroeşti, Ion Ungureanu la Hulub, Sopronie Grofeanu la Păun, Eufrosina Garofeanu la Cişmăneşti, Adela Petrescu la Lunca Cerneşti, Emilia Sinescu la No. 2 Burdujeni, Ioan Dodon la Roşiori.

D. A. Răpeanu a fost reîntegrat ca diriginte al şcoalei din Bivolari-Iaşi,

:: Alegerea de delegaţi în Iaşi la col. III, va fi prezidată de domnul judecător Alfred Winkler, secretar domnul grefier G. Gavrilescu ; la Trg.-Frumos, preşedinte d. Gr. N. Suţu, secretar domnul I. Popovici, ajutor de grefier.

Alegerile se vor efectua la 28 c.

:: Se anunţă sosirea în Iaşi a unei trupe germane de teatru, despre care critica din Bucureşti, unde trupa a dat o serie de spectacole, vorbeşte în termeni foarte elogioşi.

In serile de 29 şi 30 şi 31 Octombrie în sala teatrului naţional, se vor da piesele : *Die fünf Frankfurter, der Leibgardist şi Lottchens Geburtstag şi Manasse.*

Biletele la agenţia Iliescu.

:: Una din cele mai reuşite desfăşurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară Sîmbătă în sala teatrului-Sidoli. In mijlocul flăcărilor este titlul acestui roman contimporan, interpretat de somităţile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebrul artist scandinav Psylander, din ansamblul dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfăşurarea cuprinde două părţi de cinematograf şi cuprinde cea mai ingenioasă punere în scenă.

Noul program cuprinde apoi:

Sacrificiul lui Ismael, film biblic interpretat de artişti dramatici pariziani.

Tîndală şi viaţa lui, scene foarte humoristice.

Manevrele armatei franceze din Septembrie a. c.

La sudul Egiptului (Africa), scene şi vederi interesante.

In Robe-de-Chambre, scene comice.

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită. Program nou duminical :

Lovitura fatală, mare roman contimporan (2 părţi).—Jacobitul film d'art Paris cu Paul Mounet de la Comedia franceză), etc.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară L u n i 22 Octomb. cu :

„O catastrofă în mijlocul oceanului“ ! film danez.—Tarantella, film din viaţa artiştilor—Trupa Schiovani, scene artistice.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţa publicului că din cauza unei stricăciuni mari pe linia de aducţiune, apa din conductele de la Timişeşti au încetat cu totul pentru cîteva zile.

Toate măsurile de reparare s'au luat şi lucările se continuă ziua şi noaptea fără întrerupere.

In acest timp va funcţiona cişmelele conductei vechi.

No. 29116 20 Oct. 1912

:: Negutitorul D. S. Helfmann, din Huşi, condemnat de tribunalul Fălciu la un an închisoare pentru bancrută simplă şi frauduloasă, şi-a văzut astă-zi, la s. II a Curţii, pedeapsa redusă la trei luni închisoare, prin calificarea falimentului de simplu.

Cele mai frumoase varietăţi
de
PERE ŞI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.
Preţuri moderate

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 19 Octombrie

Ştiri grave de pe câmpul de războiu

Torpilor grec la Salonic

Trupele bulgare victorioase

Rusia şi răsboiul din Balcani

Acţiunea flotei greceşti

Un torpilor grecesc în portul Salonic

Atena.—Torpilorul grec No. 12, a pătruns în portul Salonic şi a torpilat cu succes cuirasatul turc Fotibulend.

Vasul s'a înclinat spre dreapta. Torpilorul şi echipajul grec sunt nevătămaţi. Torpilorul s'a întors la Caterina.

*

Sofia.—Bulgarii au ocupat Demotica. Comunicaţia între Adrianopol şi Constantinopol a fost tăiată.

*

Constantinopol.—32 de batalioane Siriene, au plecat din Alep şi sunt pe drum spre teatrul răsboiului.

Principele moştenitor a vizitat pe răniţi în spitalul Gulsan şi a dăruit ofiţerilor tabacheri, iar soldaţilor bani.

*

Corespondentul ziarului „Tanin“ la Adrianopol, socoteşte că trupele sîrbo bulgare, care operează la Adrianopole şi Kirkilisse ar fi în număr de 200 mii. Serbii au suferit perderi mai mari.

Presa turcă continuă a se arăta refractară la ideia unei revoluţiuni. Ziarul Tanin zice :

„A primi intervenţiunea puterilor într'un moment în care trupele otomane nu au intrat pe teritorul duşmanilor, o intervenţie care ar tăia Rumelia de restul Turciei, ar fi o sinucidere pentru Turcia.

„Forţele turceşti nu sunt încă sleite de oarece trupele din Siria, Mesopotamia şi Kurdistan nu au plecat încă din Anatolia şi nu iau încă parte la răsboiu.

„Trebue ori să învingem ori să fim învinşi definitiv. Datoria guvernului este de a preveni intervenţia Europei, iar dacă nu reuşeşte va trebui să caute să iasă din încurcătură fără angajamente noui.

„In caz contrar să respingă intervenţia. Nu credem că Europa va însărcina ca în 1877 pe Rusia să ne forţeze“.

*

Un raport al Kedivului spune că principele Hilucia plecat ca voluntar pe teatrul răsboiului.

*

Constantinopol.—Numărul familiilor otomane din satele de pe teatrul răsboiului refugiate aci, creşte mereu şi se crede că trece de 10 mii familii.

Toţi aceştia sunt într'o complectă stare de mizerie şi sunt găzduiţi în casele disponibile şi chiar în moschee.

Guvernul şi caritatea privată organizează ajutoare. Soţia ambasadorului Austro-Ungar, marchiza Palavicini a distribuit refugiaţilor merinde şi haine.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că ştiri grave sosesc de pe cîmpul de răsboi. La Poartă s'a ţinut un consiliu de miniştri. Se pare că este iminentă chestiunea păcei.

Trupele bulgare victorioase

Ţarul Ferdinand felicită pe comandanţii armatei.—O telegramă a principelui Boris.

Sofia.—Regele felicitînd pe comandantul şef al armatei de pe linia Bonarhisar—Lule-burgas, a zis: „Vă felicit, precum şi pe soldaţii voştri şi pe ofiţeri pentru glorioasa victorie căştigată asupra inamicului. Exprim tuturor mulţumirea mea, care vine din adîncul inimei, pentru vitejia şi abnegaţia lor fără margini. Fie ca cel înalt să vă acorde noi şi glorioase izbînzi. Gîndul meu este nedespărţit de voi vitejii mei luptători“.

*

Prinţul Boris a telegrafiat comandantului primei companii din Reg. 6 de Tirnova, din care face parte principele : Felicit pe eroii din compania mea, pentru bravura lor. Isbînda lor eroica va rămînea în istorie ca o pildă demnă de a fi urmată şi care va fi înscrisă cu litere de aur în istoria noastră militară.

Negocierile dintre Serbia şi Austro-Ungaria

Paris.—Cu privire la pretinsele negocieri dintre Austro-Ungaria şi Serbia, ministrul sîrb Vesnici, a declarat mai multor ziarişti că guvernul sîrb nu va lua nici o deciziune fără o învoiala premergătoare cu statele balcanice aliate şi ele triplei alianţe.

Acordul Anglo-German

Londra.—Conferinţa înţelegerei anglo-germane a fost închisă azi, prin votarea unei rezoluţii care declară că este de trebuinţă a se cere mai bune raporturi între două ţări.

Rusia şi războiul din Balcani

— Declaraţiile ministrului Sasonof —

Petersburg.—Ministrul de externe Sasonof, a declarat unui redactor de la Ruskoe Slovo, că victoriile statelor balcanice au creat o nouă situaţie de care trebue să se dee socoteală. Aceste izbînzi pătrund adînc conştiinţa societăţei Europene ceia ce probează atitudinea unanimă a presei ruse şi străină. Presa austriacă nu face nici o excepţie în această privinţă în acceptarea fermei deciziunei a tuturor puterilor de a lucra în deplină armonie cu privire la conflictul balcanic.

O acţiune independentă a vreunei puteri care ar pretexta ca formulă a menţinerei păcei integritatea teritorială a Turcei din Enropa, este o formulă învechită şi lipsită de semnificare anterioară şi nefolositoare în practică. Ar fi o acţiune deplasată. Opinia Europei şi Rusiei arată simpatii statelor aliate dar guvernele nu pot să se lese a fi călăuzite de simpatii economice şi politice. Alte chestiuni de viitor preocupă cabinetele europene fără deosebire dacă ţin de cutare ori cutare grupare politică.

*

Este neîndoios că acţiunea solidară a cabinetelor garantează cît mai mult pacea Europei şi previne actualmente divergenţele de vederi între diferitele puteri. Este cu neputinţă a se vorbi de o politică particulară a triplei înţelegeri care să fie contrară politicei comune a Europei.

Este de asemenea important a se observa iubirea de pace a înţeleptului rege al României. Caracterul european al politicei româneşti se impune ca un factor important, pe care marile puteri trebue să-l preţuiască, precum şi vecinii noştri din România.

Sunt încredinţat că România întrade văr nu poate de cît să cîştige prin faptul că în viitor raporturile ruso-romîne tradiţionale au fost din nou consolidate şi că au fost create amintiri glorioase comune, care nu pot fi nici odată întunecate prin deosebirile de vederi trecătoare. Nu mă îndoesc că Bulgaria înţelege deplina valoare a raporturilor ei cu România şi că nu va crea o situaţie care să facă ca România să-şi păstreze cu greu atitudinea ei leală până la sfîrşit.

In orice caz naţiunile balcanice trebue să ţie seamă de România ca de un factor politic important. Contrariul ar fi o uşurinţă pe care nu o pot bănui la ele.

Părerea că ocuparea Sandjacului de către Austria ar fi iminentă în fiece minut, este neîntemeiată. Atari opiniuni sunt în parte exprimate şi de către presa rusă, ceia ce trebue să regretăm. Amestecul marilor puteri în răsboi, este cu putinţă numai în urma unei înţelegeri comune, însă lichidarea resboiului nu va avea loc fără amestec. Totuşi ori care ar fi sfîrşitul resboiului, rezultatul cel mai mic vor fi reformele asupra cărora puterile s'au concertat cu garanţi îndestulătoare.

Acum însă nu se poate vorbi de reîntoarcerea la vechea stare de lucruri.

*

Constantinopele.—De eri de la prînz pînă la orele 7 seara ministrul de răsboiu nu a publicat nici o ştire oficială despre bătălia care continuă a se da pe linia Viza.

*

Lule-Burgas.—Lipsa de ştiri ţine populaţia în nelinişte; toţi aşteaptă cu nerăbdare ştiri despre rezultatul acestei importante bătălii. Intrarea fortului prezintă o mare mişcare şi pînă la orele 6 p. m. a aşteptat în piaţă vestirea despre bombardarea forturilor Burgas şi Varna de către flota turcă. Insă ştirea nu este încă oficial confirmată ziarele turce de seară sunt optimiste; d-nii Bompard şi Giers au visitat după prînz pe d. Weradunghian.

*

Sofia.—Crucişătorul Turc Homidje a aruncat azi nouă obuze asupra farului de la capul Emir situat între Burgas şi Varna. Farul a fost stricat. Guvernul va protesta în contra acestei bombărdări.

Noi numiri

Bucureşti.—Azi s'au semnat decretele, de numirea d-lui D. Moruzi, ca Prefect al Capitalei, şi dr. Mina Minovici, ca director general al serviciului sanitar.

D. C. Solomonescu, a fost numit director al Prefecturei Capitalei.

Regele la Sinaia

Bucureşti.—M. S. Regele, s'a înapoiat azi la Sinaia.

URCAREA SCONTULUI

Roma.—Banca Italiană a urcat scontul la 6 ia sută.

Incendiul din Bîrlad

Bîrlad.—La ora 10 dimineaţă, un puternic incendiu a isbucnit, în podul librăriei fraţilor Frumuzache.

Focul care s'a întins, continuă încă.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Constantinopol.—*La miezul nopţei, s'a comunicat ziarelor următoarele:*

„Lupta începută acum 4 zile continuă încă.

„Trupele otomane aflătoare la sud de Lule-Burgas se opun cu înverşunare duşmanului.

„Fortificaţiile de la Adrianopol se opun cu tărie.

„Trupele de la Viza înaintează“.

*

Constantinopol.—Ministrul de externe, a trimis reprezentanţilor Turciei, o confirmare a telegramei de mai sus, cu adăugirea :

„Au respins victorioşi pe inamic, în regiunea Viza“.

*

Constantinopol.— Ziarul „Sabah“ zice că bulgarii au fost respinşi la Lule-Burgas. Perderile în ambele părţi au fost foarte mari.

In cursul nopţei s'au rădicat 1800 răniţi.

*

Paris.—Agenţia Havas află din Constantinopol, că Niazim Paşa, a trimis telegrama următoare:

„Ora 2 p. m. Aripa dreaptă a trupelor înaintează de eri spre Nord-vest.

Armata lui Mahmud Muktar a bătut pe bulgari.

S'a ordonat armatei să ieie ofensiva înaintînd.

Moartea lui Petre Millo

Bucureşti.—D. Petre Millo, preşedintele Consiliului judeţian de Iltov, a încetat azi din veaţă.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN“
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Se cedează contractul de închiriere a 4 camere cu bucătărie şi odae de lemne în casele Motăş, B-dul Ferdinand 11, chiria anuală 1300 lei. A se adresa direct d-lui avocat G. Skarlet sau proprietarului I. Motăş.

Se caută două camere bine mobilate, în centru. Adresa la Tipografia H. Goldner.

De închiriat *un apartament de 3 camere, între care una foarte spaţioasă. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*
Strada Cuza Vodă 13

De Inchiriet

Dela 26 a lunei curente o casă compusă din 4 camere, bucătărie, şi atenanse în stradela Armeană No 8. a se adresa proprietarului Andrei Bădăreu, str. Armeană No 3.

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR“

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur“ (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR“
cel mai bine asortat magazin

De închiriat *4—5 odăi, în str. Buzdugan No. 10. A se aderesa la d. inginer* **Ionescu.**

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar d. **Marcu Iuster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi : şase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedinţe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

S'a perdut **aseară 18 curent între str. Gărei, Unirea şi Muzeloor, una geantă roşie de avocat cu planuri şi alte acte.**

Aducătorul primeşte o bună recompensă.

Dr. Danielopol
AVOCAT
Str. Muzelor 8—Iaşi

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PRE MIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100 lei 1,995,501 72 | 100 rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,252 63 | 100**

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* cari se resistă la tatuarea celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 6 hapuri e doua ți: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 6 pe ți.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1720. Marți 23 Octombrie 1912

Activitatea exportului
— O PROPUNERE —

Noul guvern s'a ocupat din chiar ziua constituirei lui, de starea pieței noastre. Primul consiliu de miniștri, ținut sub președinția Suveranului a discutat în chip serios chestia mobilizărei, și chiar a doua zi s'a dat un comunicat, în care se afirma că nu e loc de mobilizare.

Pe de altă parte, d, N. Xenopol ministrul industriei, s'a dus la adunarea Camerilor de comerț și a făcut cele mai liniștitoare declarațiuni.

D. Xenopol a arătat că la noi nu poate fi vorba în acest moment de belșug agricol, de bună stare financiară—de-o criză economică. Strîmtoarea ce se resimte azi se datorează unei trecătoare jene financiare, pricinuită de-o stagnare a exportului nostru de cereale.

Neapărat, alta nu poate fi cauza lipsei de numerar, Pe cînd în alți ani la perioada de azi, exportul cerealelor e aproape isprăvit, anul acesta nu s'a exportat pînă în prezent de cît pentru vre o sută de milioane lei, iar restul cerealelor, în valoare de cel puțin 500 milioane, zace în hambarele particularilor, în magaziile gărilor si în docurile, silozurile și șlepurile porturilor noastre și nu pot fi prefăcute în numerar.

Exportul este împiedecat de evenimentele externe. Pînă mai eri, războiul italo-turc făcea Dardanelele nesigure, azi crîncenul răsboiu din Balcani, face strîmtorile și mai nesigure.

Asigurările transporturilor maritime au azi niște prime uriașe, de 2—3 la sută, iar navlul a atins din această pricină, un curs absolut imposibil.

Aceasta e adevărata cauză a lipsei de export. Cum sesonul e înaintat și cum timpul e friguros un îngheț prematur al Dunării ar însamna pentru noi un adevărat dezastru. La Brăila stau îngrămădite aproape 32 mii de vagoane de grîu și vre-o opt mii la Galați.

O soluție urgentă a chestiei transportului se impune deci în chip imperios, timpul fiind scurt.

*

Guvernul dornic să vină în ajutorul pieței și al agriculturei, e pe cale de-a găsi o soluție. Ministrul de finanțe proectează să acorde prin Banca Națională, și cu garanția statului, avansuri asupra recoltelor depozitate. Neapărat, un asemenea ajutor ar fi apreciabil. Dar el nu rezolvă problema. In primul loc pentru că avansurile asupra varantului sunt mici, și în al doilea loc, pentru că toți acei cari au depozitat marfa, au primit avansuri asupra ei. Apoi, o prelungire a situației de azi expune pe proprietari la o scădere considerabilă a prețurilor, la deteriorare și pierderi din stoc, apoi vin dobînzile avansurilor cari curg peste un termen neusitat și chiriile docurilor și a șlepurilor, cari prelungindu-se, vor absorbi o bună parte din valoarea mărfurilor.

*

Față de aseminea situație, noi credem că pe lîngă soluția Ministerului de finanțe, se impune și altele două.

In primul loc, administrațiile căilor ferate, ale docurilor și ale silozurilor, ar trebui fie să micșoreze, fie să renunțe în total la taxele de deposit. Veniturile statului n'ar suferi cu nimic, căci dacă exportul n'ar fi stagnat anul acesta, de mult acele grîne nu mai produceau nici o chirie acestor servicii publice.

Apoi în al doilea loc, și aceasta credem noi ar remedia într'o mare măsură jena, ar trebui constituită, sub garanția statului, o societate mutuală și trecătoare, pentru asigurări și transporturi maritime.

In Anglia, de pildă, nu există companii de asigurare, ca la noi. Acolo sunt constituite în Societate cîte-va zeci de persoane bogate, care-și iau fie care pe seama sa un anumit risc, și pentru care primește prima corespunzătoare. Odată termenul asigurării acestui risc trecut, persoana asigurătoare nu mai are nici o obligație, nici către asigurat și nici către Societate.

Același lucru s'ar putea face și la noi acum.

Toți exportatorii noștri, fie bănci fie particulari, să fie constituiți în societate de asigurare, figurînd fiecare și ca asigurat și ca asigurator, proporțional cu cantitatea exportată. Asigurarea să se mărginească numai în Marea Neagră și strîmtori, examinînd că după ieșirea din ele, armatorii să între în asigurările marilor companii străine.

Riscul s'ar împărți astfel între toți exportatorii, prima de asigurare ar fi cît se poate de redusă, întâi pentru că mutualitatea pe care o propunem noi n'a, urmări nici un beneficiu, și al doilea pentru că asigurarea s'ar mărgini numai la clauza trecerei strîmtorilor.

Acesta ar fi singurul mijloc să atragem în Marea Neagră, vasele străine și să reîncepem exportul, pînă ce înghețul pe Dunărea nu-l va fi făcut încă imposibil.

St. A.

O desmințire bulgărească

Guvernul bulgar a găsit de cuviință să ne dea o desmințire, care ar privi întreaga presă românească.

Prin mijlocirea „Agenției bulgare", guvernul din Sofia declară ca neadevărate svonurile, după cari comandantul armatei bulgare ar fi trimis mai întîi în foc regimentele de pe țărmurile Dunărei, formate în mare parte din Romîni, locuitori în dreapta fluviului.

Desmințirea aceasta, jignitoare pentru noi, era de prisos, întru cît nici un ziar din țară n'a afirmat că trimiterea aceasta s'a făcut în chip intenționat; s'a făcut o simplă constatare a faptului, fără alt comentariu.

Neapărat, la mijloc nu poate fi decît o simplă coincidență, sau... poate, trimiterea aceasta în foc, cu prioritate, a regimentelor unde se află soldați romîni, se datorează părerei bune unanime, pe care o au Bulgarii despre calitățile noastre ostășești. In cazul acesta, faptul de a fi trimes în bătălie în primul loc pe soldații romîni, nu ne-ar putea decît măguli.

Dar și într'un caz și în altul, desmințirea de care ne ocupăm era de prisos. Nimeni n'a interpretat în rău un fapt, pe care toată presa s'a mărginit... numai să-l înregistreze.

Scrisori din țara rusască

Rusia e preocupată de resboiul din Balcani. — Toți pentru rezboiu și dreapta și stînga rusască.—Idealismul rus.

Pentru moment Rusia a uitat totul, a uitat chiar alegerile din Dumă *„elle a d'autres chats a fouetter"* cum zice francezul. Cea ce o preocupă în prezent e războiul din Balcani.

Mai întâiu e legătura de sînge — se luptă în Balcani, într'o luptă pe viață și moarte, trei popoare slave, trei popoare surori a marei lor surori Rusia. Apoi e legătura de religie: Toate patru popoarele creștine practică ortodoxismul ca și marele Imperiu. Și aci lumea e religioasă, nu ca la noi.

Mai vin apoi alte considerente.

Rusia nu uită că ea are de spus cuvîntul său în Balcani și d. Sazonov, care voește să fie de acord cu restul Europei, a cetit puține cuvinte măgulitoare din partea întregei prese rusești. Semioficiosul *Novoie Vremea* a fost foarte aspru cu ministrul de externe și a repetat nu odată, că politica externă pe care o face Rusia e politica personală a d-lui Sazonov și nu a poporului rusesc.

Radicalii ruși găsesc prilej a critica guvernul și orînduirea socială.

„Dacă în loc de războiul cu Japonia, scrie stînga rusească s'ar fi dat constituția și dacă această constituție ar fi fost făurită într'un chip liberal, Rusia astăzi n'ar fi așa de slabă, ci ar trebui să tacă și azi cum a tăcut în 1908 cînd s'a anexat Bosnia și Herțegovina. Dacă în loc de măsuri de represie, s'ar fi înființat școli, am fi avut soldați mai pregătiți, mai apți pentru luptă. Dacă furturile din administrația militară ar fi fost mai puține și ele de sigur n'ar fi fost sub un regim liberal și sub un regim de control parlamentar, armata ar fi fost mai bine echipată și mai serios înzestrată".

Dreapta, bine înțeles, nu vrea să știe de aceste lamentări pesimiste, ea e convinsă că Rusia 'și poate face datoria cu demnitate în cazul unui conflict european.

După cum susține ziaristul Stolipin de la *Novoia Vremea*, ministrul de război în ultimul consiliu de miniștri ar fi spus colegilor săi că Rusia e pregătită militărește cum nu se poate mai bine și că ea poate fi pusă la încercare.

Spiritul e în ori ce caz belicuos și aceasta fără deosebire de partid. Se poate ca unii să vrea războiul convinși că Rusia va învinge și 'și va întări prin aceasta politica de azi, politica conservatoare și naționalistă; se poate că alții să vree războiul știind Rusia slabă și că odată zdrobită în afară va fi zdrobită și în interior politica ei de azi, lăsînd loc politicei stînge.

Ori cum ar fi războiul e dorit, războiul e în gura tuturor.

Sunt și neutrii sunt chiar protivnici ai războiului și al amestecului chiar al Rusiei în afacerile din Orient. Așa actul consiliului comunal al Petersburgului prin care capitala Rusiei a votat 200,000 ruble pentru ajutorarea popoarelor creștine în lupta contra Semilunei, e socotit de prințul Meșkerski, un ziarist de valoare și o persoană foarte influentă, ca un act nebun. Intr'o scrisoare pe care o adresează unui ziar din Petersburg el se miră că guvernul n'a luat măsuri contra acestui act al Primăriei și nu pune la loc această „casă de nebuni".

Și nu numai Petersburgul dar și Moscova a votat 100,000 ruble pentru slavii din Balcani. *Crucea roșie* organizează aproape în fie-care gubernie grupuri de medici, felceri, surori de caritate pe cari le trimit pe socoteala ei în Balcani. La Moscova s'a organizat serbarea *floarei bulgărești*, vînzîndu-se pe stradă *flori roșii*.

In fie-care oraș mai mare sunt comitete pentru organizare de voluntari. Din Caucaz a plecat zilele acestea primul detașament de 60 de voluntari.

La Moscova prin inițiativa unui alt cor mitet s'au expediat în Bulgaria și Serbia cîte-va aeroplane cari vor fi diriguite de cei mai buni aeronauți ruși ca Vasiliev și alții.

Și apoi trebuie cunoscută și latura specială a sufletului rusesc. Ori ce s'ar zice poporul acesta e în momentul de față singurul reprezentant al idealizmului. Aci se mai găsesc încă oameni cari cred într'o viață mai bună și mai omenească. Aci a înflorit filozofia lui Tolstoi pentru că numai în mediul acesta ea ar fi putut să se dezvolte. Aci crește și înflorește toată literatura de azi, și ea încă încărcată de acea sevă caldă de umanitarism, de iubire a tot ce este slab și plăpînd, a tot ce este mic.

Alte popoare au văzut născîndu-se credințe noi, credința omului puternic, a omului de voință, a omului stăpîn peste toate. La alte popoare a apărut acea convingere că nu e nimic mai presus de ele. Rușii au rămas mereu reprezentanții „învinșilor și umiliților". Ei privesc jiind la celelalte popoare, cari s'au rîdicat și se mîndresc cu puterea lor; dar Rușii în momente de sinceritate recunosc că e bună și mai frumoasă „învingerea și umilința lor" de cît trufia și aroganța vecinilor lor.

Iată de ce au simpatizat cu Burii în războiul cu Anglia, de ce au simpatizat cu Turcii în războiul cu Italia și iată, poate, de ce, afară de celelalte pricini de cari vorbirăm, sunt cu sufletul și cu inima alături de popoarele balcanice, în lupta pentru emanciparea populației macedonene de sub jugul semilunei.

Dar, ce e mai frumos, e că sunt și cu punga alături de ele.

Și punga nu a statului dar a negustorului rus nu e de lepădat cînd ești la nevoie.

Popoarelor slave în lupta lor cu Turcii le este în momentul de față poate mai trebuincios ajutorul din urmă de cît simpatia platonică a altora.

Dr. I. Duscian

Ofensiva armatelor turcești

Armatele turcești au luat ofensiva,—iată ultima știre, sosită de pe cîmpul de războiu. In mod oficial se anunță, că bulgarii au suferit la Viza o înfrîngere îngrozitoare. Mai bine de 6000 de bulgari au căzut pe cîmpul de luptă. După părerea militarilor, a fost cea mai crîncenă luptă.

Din Constantinopol se mai anunță, că în cercurile militare, se afirmă, că pînă mîine, Kirkilisie va fi din nou în mînele turcilor.

Pe de altă parte se afirmă, că flota greacă a început bombardarea Dardanelelor.

Toate aceste știri cer confirmare, sau dezmințire, ceia ce nu va întîrzia.

Ori cum situația externă continuă să fie gravă.

Noul ministru al Turciei la Viena a declarat, că războiul abia începe, că Turcia se reculege și nu va ceda nici o palmă de loc din teritoriul său, și își va apăra demnitatea pînă la ultima picătură de sînge.

In același timp, un ministru bulgar a declarat, că statele balcanice nu vor da înapoi, și consideră împărțirea Turciei, ca un fapt îndeplinit.

Acest ministru a adăugat:

„Nu vom ținea în seamă nimic, iar diplomația nu va putea face altă ceva, de cît să ratifice această împărțire.

Judecînd după cele petrecute pînă acuma, avem să ne așteptăm la o atitudine energică a statelor balcanice.

Ori-cum ar fi, ultimele știri însă ne arată, dorința marilor puteri, de a nu permite, ca acest războiu să se prefacă într'o conflagrațiune generală.

Proectul de împăciuire a guvernului francez, a fost înaintat tuturor cabinetelor, cari azi îl discută. Faptul că Sazonoff a rămas în fruntea guvernului rusesc, ne dovedește că și Rusia e animată de dorința, de a vedea pacea cît mai repede realizată.

Pînă atunci continuă în întreaga Europă o stagnațiune economică și financiară, cu consecinți dezastruoase. Toate Băncile străine au urcat scomptul și au îngreuiat astfel mișcarea economică.

Se 'nțelege că aceasta se resfrînge și asupra țărei noastre, care suferă mult pe urmele acestui războiu.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Creatorul lui Rică...

In articolul colegului nostru Dr. I. Duscian se află următoarea frază:

Mi-aduc aminte că după publicarea lui „1907" Caragiale îmi spunea:

— Ce-o zice Rică Venturiano cetind cum apăr „votul universal"!

Tipul lui „Rică Venturiano" din „Noaptea Furtunoasă" e dintre cele mai populare din creațiunile regretatului maestru.

„Arhivar la o judecătorie, student în drept și publicist"—Rică, în vrîstă abia de „26 de ani la Sf. Andrei"—are în piesă o aventură semi-galantă; dar, înainte de toate, el „epatează" cu frazeologia lui comică,—caracteristică a vremei, sau cel puțin posibilă. Vă aduceți aminte cum îl „cucerește"—în actul al doilea—pe Jupîn Dumitrachi:

„...Domnule, Dumnezeul nostru este poporul: *box populi, box dei!* Noi n'avem altă credință de cît poporul, altă speranță de cît poporul... Noi n'avem altă politică de cît suveranitatea poporului..."

A lui, a lui Rică fuse—în primul act—articolul din „Vocea Patriotului Național" despre „Republica și Reacțiunea" în care, între altele, se zicea:

„...nu vom putea întra pe calea veritabelului progres, pînă ce nu vom avea un sufragiu universal...".

Ne 'ntrebăm însă ce s'ar fi făcut Agamiță Dandanache, candidatul... „Scrisoarei pierdute" de către ibovnica prefectului Tipătescu — sub regimul votului universal.

Dar cu totul altă-ceva vream să spunem în notițele noastre de astăzi.

In acel timp, de care amintește colegul Duscian, nu mult după apariția senzaționalei broșuri „1907", defunctul Caragiale stăruise să-i trimit la Berlin, între alte imprimate ocazionale, cît s'ar putea mai multe ziare mici, acele caracteristice foițe de provincie în care putea să culeagă atîtea „Momente" și atîtea „Schițe" nemuritoare.

Regăsesc într'o scrisoare din 6 Decembrie 1907—stil nou, următorul pasagiu:

„Iți mulțumesc pentru gazete, în deosebi pentru micul „Vot Universal" din Galați: e *charmant!*

M'au ajuns blestemele lui Rică Venturiano—să predic la bătrînețe sufragiul universal„.

Se știe că în emoționanta scriere ocazională „1907" regretatul cugetător vedea, la urma urmei, remediul definitiv, radical, într'o schimbare a regimului electoral și politic de astăzi.

Că această „contrazicere" între vechiul și „reacționarul" Caragiale și autorul broșurei semi-revoluționare 1907 îl cam obseda, probează, fraza citată de Dr. Duscian și regăsită aproape identică, în scrisoarea menționată.

Incă o contribuție documentară la studiul intelectualității în evoluțiune a celui mai însemnat scriitor și gînditor al Romîniei de după Eminescu.

Rodion

P. S. Ne facem—cu multă neplăcere — ecoul numeroaselor nemulțumiri din rîndurile publicului cult al Iașului, pentru puțina scrupulozitate pusă în interpretarea unora din rolurile importante în piesele lui Caragiale.

Nu s'a găsit încă vremea și mijloacele, pentru a se readuce în țară rămășițele scriitorului, la teatru însă... înmormîntarea îi se face repede.

Direcțiunea — ca și spectatorii culți — știu de cine e vorba și de ce e vorba. E vreme încă a se îndrepta răul în parte și a se îndrepta, poate, alte rele în viitor. E în joc însăși soarta stagiunii...

R.

Înmormîntarea lui Caragiale

In cavoul, în liniștea cimitirului de Schöneberg, sub coroanele aduse și trimese de admiratorii lui, cadavrul lui Caragiale a așteptat redeschiderea „sezonului" pentru ca să fie adus în țară.

Omul acesta, care a glumit toată viața lui, nu putea să nu-și aibă o „farsă și la înmormîntarea sa.

Căci ce este de cît o farsă această amînare a aducerei rămășițelor sale în țară? In ce altă parte din lume s'ar fi petrecut un astfel de lucru.

Moare cel mai mare prozator al țării, unul din rarii oameni al căror nume va rămîne în istoria țării, și cu toate acestea pentru că toată lumea noastră oficială era în concediu în luna Iunie, nu s'a putut aduce osemintele celui mai desăvîrșit scriitor și aducerea lor a fost amînată pînă cînd diriguitorii vieții romînești își vor fi mîntuit de băut apele purgative sau diuretice din vr'una din băile străinătății.

Ce frumoasă caracteristică pentru țara în care a trăit I. L. Caragiale! Ea arată cît preț are arta și cultura în țara romînească.

Mai întâi se pune preț pe liniștea și sănătatea unui trecător întîmplător în viața noastră publică, și apoi se valorifică o individualiiate care și-a însemnat de mult numele în istoria țării se amînă aducerea în țară a trupului celui ce a fost mîndria unei țări, onoarea oricărei culturi, pentru ca să poată lua parte la înmormîntare și cîți-va oficiali îndrăgiți de decorul personalității lor.

Aiurea miniștri își părăsesc concediul, își lasă afacerile și vin în grabă să iee parte la doliul care a lovit țara lor. In Romînia, domnul ministru telegrafiază soției:

„Amînați transportarea rămășițele defunctului vostru soț, fiind nevoit să plec în concediu".

Dar oare era nevoie de miniștrii țărei la înmormîntarea lui Caragiale? Trăit-a acest anarhist, acest veșnic răsvrătit și nemulțumit, în așa strînsă legătură cu oficialitatea țărei sale încît să nu i se poată face înmormîntarea fără prezența ministrului de instrucție publică a tuturor reprezentanților Academiei și ai Universităților?

Vrăjmaș al formelor goale, înamic al ridiculului învestmîntat în haine de paradă, nici profesor la universitate, nici membru al Academiei, nici deputat în Camera țării, Caragiale putea fi înmormîntat și fără concursul formelor ridiculului.

Se pare însă, că toți cei cari au cerut amînarea înmormîntării lui Caragiale, au vrut odată să-și răzbune și ei împorriva celui care în toată viața sa n'a făcut altceva, în scris ca și în grai, decît să-și bată joc de aceștia.

Sub condeiul lui n'a rămas nezugrăvi nici ministrul-gogoașă, pustiu și gol, go și umflat; nici deputatul găgăuță, nici a cademicianul-pedant; nici pedagogul „absolut", nici militarul-tîrîe sabie, nici politistul slugarnic, nici prefectul farso și stricat: toți, dela Dandanache și pînă la Pristanda au fost pecetluiți pe vecie.

Așa dar n'aveau aceștia dreptate să ceară acum amînarea înmormîntării lui, spre a lua parte și ei, clienții lui, clienți ai aparatului său genial de înregistrare pentru posteritate?

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Mulți poate vor fi dorit—și eu aș fi fost printre aceia—o înmormîntare demnă de un scriitor de valoarea lui Caragiale. Acea înmormîntare eu aș fi vrut-o asemenea celei a lui Bogdan Petriceicu Hasdeu. Doi trei prieteni, familia, cîți-va necunoscuți. Nici un discurs, nici o coroană, nici un gardist. Așa se înmormîntează cu adevărat marii scriitori și cugetători în Țara Romînească, și așa să fie înmormîntat și Caragiale.

Soarta a vrut altfel. Nu odată eroii lui i-au jucat farsa. Mi-aduc aminte că după publicarea lui *„1907“* Caragiale îmi spunea :

— *Ce o zice Rică Venturiano cetind cum apăr „votul universal“*

Ceilalți eroi au ținut, se vede, să-și răzbune înmormîntîndu-l ca pe unul de „ai lor“.

Și într'adevăr, așa îl vor înmormînta ! Pentru noi, pentru cei cari l-am iubit pentru simplicitatea, superioritatea și înălțimea lui mai presus de micimile vieței,—o singură înmormîntare a avut loc : aceea. de-acolo, departe, lîngă Berlin, cînd soția, copiii și cîțiva prieteni l-au coborît în cavoul, în care apoi marele mort avea să aștepte sfirșitul vilegiaturii și rezolvirea crizei guvernamentale !...

Minsch **Dr. I. Duscian**

ROMANIA

Tribunalul județului Vaslui

No. 28 a Sentinței comerciale
Audiența publică din 16 Octombrie 1912
Președinția d-lui *C. P. Antoni*, Președinte
d-l *C. Scripcă*, Membru de ședință.

Astăzi fiind la ordine judecarea cererei făcută de Aba Schneersohn, comerciant din orașul Vaslui, de a i se acorda un moratoriu pe timp de șase luni în lăuntru căruia se obligă a aduce dovada achitărei tuturor datoriilor sale comerciale ;

S'a prezeutat în ședință publică petiționarul azistat de d-nii Avocați Teodor S. Mandrea și V. Sassu ; S'a dat citire petițiunei introductive;

D-nii avocați Mandrea și Sassu avînd cuvîntul pe rînd au susținut că clientul lor pentru moment se găsește într'o jenă financiară neputînd face față obligațiunilor sale din cauza stagnațiunei generale a comerțului, iar după registrele sale comerciale se constată că activul e cu mult mai mare de cît pasivul, cerînd a i se admite un moratoriu pe timp de șase luni de zile în lăuntrul căruia să-și reguleze toate datoriile sale.

TRIBUNALUL

Avînd în vedere că Aba Schneersohn comerciant din orașul Vaslui, prin petiția înregistrată sub No. 22614 din 15 Octombrie 1912, cere a i se acorda un moratoriu pe timp de șase luni de zile, înlăuntru căruia se obligă de a aduce dovada achitărei tuturor datoriilor sale comerciale.

Avînd în vedere că petiționarul în dovedirea cererei sale prezintă un număr de cinci scrisori, un cont depou, o listă de efectele scomptate, bilanțul de activul și pasivul său, precum și zece registre, ținute în regulă din care se constată următoarele :

Registrul jurnal pe anul 1911, vizat de Tribunal conform art. 26 cod. com. și a cărui operațiuni la finele anului reprezintă suma de 1,084,867 lei 15 bani, în care intră și capitalul propriu de 174,056 lei 20 bani, registrul care este vizat la finele anului, conform art. 27 c. com. în care s'a continuat operațiunile comerciale pe anul 1912, cuprinzînd al doilea registru jurnal și începînduse și al treilea și din care se constată că aceste operațiuni reprezintă un total de 1,429,421 lei 85 bani, în care total se cuprinde și valoarea efectelor reescomptate ale clienților săi în sumă de 790,821 lei 45 bani.

Registrul inventar vizat de Tribunal conform art. 26 c. com. pe anul 1910, cuprinzînd inventarul pe anii 1910 și 1911 și vizate la fiinele anilor conform art. 27 c. com. din care se constată exactitatea operațiunilor din registrul jurnal ;

Două registre diverse de operațiuni ale clienților, care reprezintă în bilanț datorii totale în sumă de 84,279 lei 55 bani

Avînd în vedere că din registrele jurnal prezintate de petiționar în număr de trei, ținute conform legei comerciale, se constată că la finele anului 1911, operațiunile numitului comerciant reprezentînd suma de 1,084,867 lei 15 bani, în care sumă intră și capitalul propriu în sumă de 174,056 lei și 20 bani ; că aceste operațiuni continuînd în anul 1912 pînă la data de 1 Octombrie 1912, au atins suma de 1,429,421 lei și 85 bani, sumă ce cuprinde și valoarea efectelor reescomptate de diverse persoane de lei 790,821 bani 45.

Avînd în vedere că din alte trei registre scadențar prezintate și verificate de Tribunal, se constată numele tuturor persoanelor cu care numitul comerciant a făcut aceste operațiuni conform arătărelor din registrul jurnal, indicațiuni care sunt conforme și cu registrul inventar, prezintat și încheiat la finele anilor 1910 1911 vizate de Tribunal.

Aseminea s'a prezentat o listă norminativă de toate persoanele la care s'a reescomptat efectele diverșilor clienți pe suma de 790,821 lei și 45 bani, cît și lista persoanelor ce au depus suma de 99102 lei 65 bani spre fructificare, prevăzute în bilanțul sub titlu de compt depou.

Avînd în vedere că din bilanțul prezintat se constată că în afară de capitalul de 174056 lei 20 bani, ce reprezintă la începutul anului 1912 capitalul propriu, trecut aseminea la pasiv, numitul comerciant în urma operațiunilor făcute pînă în prezent, are asupra sa diferite beneficii care reprezintă suma de 90318 lei 70 bani, deci în total un capital de 264374 lei 90 bani, pe lîngă care urmîndu-se a se ține seamă și de suma de 790,824 lei, valoarea efectelor reescomparate, operațiunile comerciale mai reprezintă un pasiv real numai de 374225 lei 50 bani, față de un activ de 638600 lei 40 bani indicat în bilanț și verificat conform registrelor prezintate.

Avînd în vedere că după dispozițiunile art. 842 din cod. comercial—chiar înainte de declararea în stare de faliment—comerciantul poate cere un moratoriu, numai să fie în stare a justifica concursul condițiunilor prescrise de art. 834 c. com. adică să dovedească cu probe valabile că încetarea plăților a fost consecința unor evenimente extraordinare și neprevăzute, sau un alt mod scuzabil, și să stabilească cu documente și dare de garanție îndestulătoare că activul patrimoniului său covîrșește pasivul.

Avînd în vedere că cererea de moratoriu se întemeiază pe de o parte pe faptul stagnațiunei generale a comerciului, datorită evenimentelor externe, din care cauză creditul în general a început a se restrînge, iar pe de altă parte, întru cît cea mai mare parte dintre debitorii petiționarului sînt agricultori, cari din cauza stagnațiunei transportului produselor agricole în general, se găsesc în imposibilitate de a'și face față datoriilor lor.

Considerînd că aceste împrejurări nu au putut să fie prevăzute și nu-i pot fi imputabile petiționarului.

Avînd în vedere că din verificarea tuturor registrelor, rezultă că starea materială a petiționarului este superioară obligațiunilor ce are de îndeplinit, prezentînd un activ de lei 1,429,421 bani 85, care covîrșește pasivul de lei 1,165,046 bani 95 , cît este dator, diferența de la activ la pasiv în sumă de 264,374 lei 90 bani reprezentînd capitalul propriu și diferite beneficii în cursul anului, iar suma de lei 790,821 bani 45 fiind cuprinsă în efectele reescomptate și cari intră în activul și pasivul petiționarului.

Că astfel fiind Tribunalul găsește că cererea comerciantului Aba Schneersohn este justificată și ca atare urmează a se admite fără a se mai lua avizul creditorilor.

Pentru aceste motive redactate de Dl. Membru de Ședință Ciprian Scripcă ;

In numele legei :

HOTARĂȘTE

Admite cererea făcută de Aba Schneersohn prin petiția înregisttrată la No. 22614 din 15 Octombrie 1912, și ;

Acordă numitului comerciant un moratator pe termen de șase luni începător de astă-zi ;

Ordonă debitorului ca în lăuntru aceluiași termen să producă dovada că a plătit toate datoriile sale ajunse la scadență, sau că le-a amînat conform dispozițiunilor art. 837 c. comercial ;

Numește comisiunea de supraveghere a administrației averei numitului debitor pe : Banca Moldova Iași, Casa de Credit din Vaslui și Banca Moldova din Bărlad reprezentată prin Administratorii lor ;

Obligă pe numitul din 15 în 15 zile, să prezinte Tribunalului situația de încasările, plățile efectuate și situația generală.

Copie de pe prezenta hotărîre se va comunica Parchetului local.

Il mai obligă să depună la grefa Tribunalului suma de cinci sute lei, cheltuelile necesare și alte eventuale.

Sentința se va publica conform art. 943 cod. com.

Cu apel.

Pronunțată în ședință publică azi 16 Octombrie 1912.

ss) *C. P. Antoni. C. Scripcă.*
Grefier, ss) C. Gheorghiu
Pentru conformitate,
Grefier, Constantin G. Gheorghiu.

Litere-Științe-Arte

Ce e „pernicios“.—In sinul universității iașane se agită de un scurt timp ideea unei reorganizări culturale. La una din consfătuirile profesorilor universitari—spune organul naționalist iașan „Unirea“ s'au petrecut următoarele :

D, prof. A. C. Cuza s'a ridicat cu toată energia în contra ideei de a se ținea la Universitatea din Iași, *prelegeri cu caracter abstract, cultural*, așa numite de *popularizare a științei*, care tratează în dezordine, subiecte luate din toate domeniile—mai puțin sau mai mult „popular“ mai mult sau mai puțin „științific“.

Pentru astfel de prelegeri, mai întîiu —a zis d. prof. A. C, Cuza—noi nu aem un public în de-ajuns de numeros la Iași, mai ales, față au strîmtoarea în care trăieste poporația romînească a orașului.

E însă și ceva mai mult : asemenea prelegeri, abstracte, culturaliste, *distrag atenția publică de la problemele practice mari*—care trebue necontenit să fie cercetate de toți, pentru a se putea rezolvi—și astfel sînt de-a dreptul pernicioase.

Șiretenia e cu.., ață albă. De o abilitate perfidă, pe care o dă drept ingeniozitate uriciosul plagiator... denunță elementele universitare cu adevărat intelectuale drept... pernicioase, pentru că... distrag atenția publică la „problemele practice mari“.

Pernicioasă este comercializarea cursurilor notelor și examenelor, așa cum se practică de către faimosul plagiator care își cultivă astfel „simpatiile“ studenților săraci ori... saraci cu duhul.

Pernicioasă este însă prezența unui profesor discalificat în incinta universității.

*

Pentru Duminică 28 Oct. teatrul național pregătește spectacolul senzațional cu noutatea cea mare a stagiunii „Cafeneaua mică“ a lui Tristan Bernard.

In Capitală această amuzantă și vioaie piesă s'a jucat la „Comoedia“ de 25-30 ori în șir,

*

A apărut în broșură „Cuvîntarea d-lui dr. Em. Riegler, epitrop al casei sf. Spiridon“ rostită cu ocazia inaugurărei „Pavilionului Langa“.

O broșură care merită a fi cetită și meditată prin bogăția și umanitarismul ideilor desvoltate.

*

Savantul Mecinikov de la institutul Pasteur din Paris, acum trei ani a vizitat pe Tolstoi.

Impresiile din această întrevedere le publică cunoscutul bacteriolog în ziarul „Ruscoe Slovo“.

Pentru Mecinikov, Tolstoi a fost un mare beletrist, dar un foarte slab sociolog și filosof.

Toate credințile sale el nu le controlase și de cîte ori un străin îndrăznea să-i prezinte obiecțiuni, el devenea nervos și foarte puțin tolerant.

Așa, pentru faptul că Mecinicov i-a făcut cîteva observații relativ la ideile sale religioase, Tolstoi a încetat ori ce corespondentă și s'a exprimat chiar dușmănos față de el.

*

In Franța se discută problema reformei pronunțărei limbei latine. Se știe că francezii pronunță această limbă atribuind literelor valoarea fonetică, pe care o au în ortografia lor națională. Chestiunea a fost ridicată de Marcel Prévost.

...Cine a zis că frivolul academician se ocupă numai de lucruri... ușoare ?

*

A apărut și s'a pus în vînzare ultima compoziție a d-lui Ilie I. Sibianu, directorul conservatorului din Iași sub titlul : *Polonaise de concert.*

E o lucrare de bună inspirație și de un gust distins, atăcînd cu eleganță o temă cît se poate de armonioasă.

D. Sibianu, care e bine cunoscut atît prin meritele sale de pianist și profesor, se distruge ca un compozitor de valoare. Lucrarea sa de pe urmă îl consacră, în această privință ca un talent foarte remarcabil.

Recomandăm cu căldură Poloneza d-lui Sibianu.

*

Partitura muzicală pentru „Cafeneaua mică“ s'a cerut din București, unde piesa a fost jucată și.... cîntată cu foarte mare succes.

*

La teatrul național s'a pus în reprezentație *Banii* de Octave Morbeau, cu excelentul artist Vlad Cuzinski în rolul lui Isidor Lechat. Piesa va fi jucată la 1 Noembrie.

*

Societatea farmaciștilor a decis să nu acorde reducerea de 25 la sută de cît acelor organizațiuni de ajutor reciproc care numără mai puțin de 200 de membri.

*

Comitetul comunal a cedat un local din strada Bucșinescu — fostul local al jandarmeriei — pentru școala de sergenți din localitate.

*

Fabricele Krupp din Essen au turnat de curînd un tun uriaș, de 20 metri lungime și greu de 103 mii de kgr.

Gura lui e largă de 38 cm. Ghiuleaua grea de 750 kg, cuprinde 313 kg. pulbere și ese cu o iuțeală de 942 m. pe secundă, putînd găuri o tablă de oțel de 134 ctm.

Asupra... oamenilor încă nu a fost încercat.

*

Un grup de scriitori francezi în frunte cu Paul Bourget semnează un apel în favoara Bulgarilor.

Să fie tot sub influența rusă ?

*

Un nou fenomen vocal a apărut pe orizontul operei. E vorba de tenorul José Pallet, ale cărui debuturi îl desemnează ca pe un rival de temut al lui Caruso.

Pallet e originar din Barcelona, unde exercita profesiunea de brutar. Acum doi ani, un profesor de muzică descoperind fenomenala lui voce, stărui ca el să fie trimis la Milano, unde să-și facă studiile.

*

STRUNA ZILEI

SEMI-LUNA ROȘIE

Comandamentul turc osîndi și execută un mare număr de ofițeri și soldați turci cari nu și-au făcut datoria.

Sarmanii turci uitați de zei !
Cînd sunt siliți ca să se bată
In patru unghiuri de odată—
Se mai omoară și 'ntre ei...

INFORMAȚII

:: Războiul și mărfurile. — Prin iradeaua Imperială de la 10/23 Octombrie curent, toate mărfurile provenind din Bulgaria, Serbia, Muntenegru și Grecia, de la data declarării răsboiului, sunt supuse la un drept de import de 100 la 100 asupra valorii mărfii. Toate mărfurile expediate în Turcia de țările neutre ale Europei sau din posesiunile și coloniile lor din Mediterana, Maroc și Egipt vor trebui să fie însoțite de certificate de origină.

— Guvernul grecesc va considera drept contrabandă de războiu obiectele arătate mai jos, în cazul cînd vor trece pe un teritoriu inamic în spre care vor fi trimise :

Armele de ori-ce natură cuprinzînd și pe acelea de vănătoare, gata de a funcționa sau în bucăți separate, cît și blindajele;

Munițiunile de arme de foc, ca : proiectile, rachete de obuz, gloanțe, capse, cartușe, tuburi de cartușe, pulbere, salpetru, sulfure ;

Materialul și substanțele pentru a produce exploziuni, ca : torpilele, dinamita, piroxila, diferitele substanțe fulminante, fire conducătoare și tot ce servește la explozia minelor și a torpilelor ;

Materialul artileriei, a geniului și a trenurilor, ca : afeturi, chesoane, avant-trenuri, bucătăriile și forjele de campanie, pontoanele, piloți de poduri, sîrmă de fier dințată ;

Obiecte de echipare și îmbrăcăminte militară, materialul de lagăr ;

Materiale și mașinile de tot felul montate sau în bucăți separate, pentru construcția și armarea vapoarelor de rezboiu ;

Instrumentele și aparatele ce servesc la fabricarea munițiilor de rezboiu, pentru fabricarea și reparațiunea armelor și a materialului militar terestru sau naval;

Combustibilile de tot felul, ca : cărbunii, țițeiul, alcoolul și alte materiale asemănătoare ;

Baloanele și aeroplanele montate sau în bucăți separate, precum și accesoriile și materialele servind aerostației sau aviațiunii ;

Animalele de încălecat, de înhamat sau de purtat sarcini, întrebuințate la rezboiu;

Bastimentele navigînd spre un port inamic, chiar sub pavilion de comerț neutru, dacă după felul construcției, a aranjamentului interior și alte indicii, reese cu evidență că sunt construite în scop de răsboiu și să dirijează spre un port inamic, pentru a fi vîndute sau predate inamicului.

— Vor fi de asemenea considerate ca contrabandă de răsboiu, numai în cazurile cînd vor fi destinate armatei inamice de uscat sau de mare sau administrațiilor Turciei :

Proviziunile de hrană, furajele și grăunțele de nutreț ;

Îmbrăcămintea și stofele de îmbrăcăminte, încălțămintele speciale îmbrăcăminte militare;

Aurul și argintul în monedă sau în bare și hîrtiile reprezintînd bani ;

Aparatele și materialele servind la instalarea telegrafului, telefonnlui, radiotelegrafului și căilor ferate ;

Potcoavele și materialele de potcovărie ; ocheanele, telescoapele, cronometrele și diferitele instrumente nautice ; corăbiile, vapoarele și îmbarcațiunile de tot felul cît și bucățile seperate.

:: Turcia ridică prohibițiunea impusă mărfurilor din Italia. — In urma încheerii păcei între Turcia și Italia, direcțiunea generală a contribuțiilor indirecte aduce la cunoștința celor interesați, că guvernul imperial otoman a anulat toate măsurile ce luase contra mărfurilor italiene.

Cu începere de la 11 | 24 c., mărfurile italiene ce vor sosi în porturile otomane nu vor mai fi supuse la taxa de sută la sută, ci vor fi tratate pe aceeaș bază ca și mărfurile provenite din țările neutre.

Orice articol destinat pentru Italia va putea fi îmbarcat transportat sau transbordat în Constantinopol sau în oricare din porturile otomane sau din apele teritoriilor otomane.

Mărfurile provenind din Italia vor fi supuse, ca toate celelalte din oricare țară neutră, la obligațiunea de a fi însoțite de un certificat de origină, pentru a dovedi că mărfurile nu sunt din produse sau fabricate din : Grecia, Bulgaria, Serbia sau Muntenegru.

:: Oprirea exportului din Erzerum.— Guvernul otoman, pentru a face față nevoilor interne, a oprit exportul cerealelor de tot felul, paelor și fînului din Erzerum și împrejurimi.

— Legațiunea noastră din Atena a fost înștiințată că guvernul grecesc consideră drept contrabandă de resboiu materiile lubrifiante pentru uzul mașinilor.

:: In strada Sălciilor, s'au constatat azi 2 cazuri noi de scarlatină.

:: Curtea s, I, a respins Sîmbătă apelul d-nei Natalia Dinnopol, pentru anularea testamentului defunctei Blanche Costin.

:: La București a avut loc ieri căsătoria d-rei Serghiescu din Ploești, cu d, Barbu Demetrescu, agregat la facultatea juridică din Iași.

:: Comitetul electoral al partidului liberal local se întrunește astăzi la ora 5 iar comitetul executiv seara la orele 9.

:: *Agenția Teatrală „Thalia“* înștiințează că reprezentațiile turneului *Renée Parny* anunțate pentru Luni 22 și Marți 23 Octombrie din cauza evenimentelor din Balcani s'au contramandat.

:: Ieri Cercul Uniunii meseriașilor din Iași, în urma unei numeroase adunări, a expediat o telegramă d-lui ministru de comerț și industrie. O delegațiune a meseriașilor iașani va pleca zilele aceste să solicite o audiență d-lui ministru.

PRIMĂRIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 24 Noembrie a. c. oara 11 a. m. se va ține în localul Primăriei licitație prin oferte închise pentru furnitura materialelor necesare serviciului Technic, stradelor și Abatorului.

Garanție provizorie 300 lei în numerar sau efecte publice garantate de Stat.

Caetul de sarcine și seria de prețuri se pot vedea în fie-care zi de lucru la serviciul Administrativ.

Dispozițiunile art. 72—83 din Legea Comptabilității publice se vor aplica acestei licitațiuni.

No. 29153 22 | 4 Oct. 1912

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americana.— Canapele-Pat.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

:: Astă-zi, Luni, ora 5 seara, are loc adunarea generală a membrilor clubului conservator-democrat din Iaşi.
Şedinţa va fi prezidată de d. A. A. Badareu.

:: *Un ordin sosit la corpul IV de armată, anunţă că contigentul 1911, care urma să fie eliberat la 1 Noembrie, să mai fie reţinut sub arme, pînă la un nou ordin.*

:: La Vaslui s'a făcut ieri alegerea decanului şi consiliului de disciplină. Decan a fost ales d. François Botez, iar în consiliu s'au ales domnii: V. Sasu şi Ion Mihailescu.

A fost şi o altă listă în frunte cu d. Călinescu, care n'a putut întruni de cît 7 voturi, pe cînd lista Fr, Botez a întrunit 21 voturi.

:: Consiliul comunal din Vaslui a demisionat astă-zi. Se va institui o comisie interimară compusă astfel: d. Fr. Botez, preşedinte; d. Daniel Donciu, vice-preşedinte; D. Stavri, Leon Onicescu şi Al. Motăş, membri.

:: **La Prefectura de judeţ.** — D. Stefan Negruţi, noul Prefect de judeţ, şi-a luat azi postul în primire.

La ora 2 jum., d. Stefan Negruţi, a sosit la Prefectura de judeţ, întîmpinat de d. Fara, secretarul consiliului judeţian şi d. Petrea, directorul Prefecturei.

Sunt de faţă şi representanţii presei, cari cei dintăi felicită pe noul Prefect.

Sosesc curînd toţi funcţionarii, cari sunt recomandaţi de către d. Fara.

D. Stefan Negruţi, adresîndu-se funcţionarilor, zise:

„Este cert şi recunoscut de toată lumea, că predecesorul meu a dat dovadă de muncă şi de o administraţie cinstită, şi a făcut multe şi însemnate îmbunătăţiri în judeţ.

Sunt fericit a constata aceasta şi sunt mîndru cu atît mai mult, cu cît fostul prefect îmi este rudă şi fac parte din aceioşi familie.

Dar dacă a izbutit să facă atîta, aceasta se datoreşte şi concursului muncei şi devotamentului d-voastre.

Eu care nu rîvnesc de cît să continuu această operă de bine, am nevoe de acelaşi concurs,—şi de aceia vă rog să-mi acordaţi acelaş devotament şi bună-credinţă, de care de altfel nu mă îndoesc.

*

D. Stefan Negruţi, a procedat apoi la resolvirea diferitelor chestiuni, privitoare la administraţia judeţului.

:: D. Petrea, fost director al prefecturei de judeţ, a obţinut un concediu de două luni.

:: D. I. D. Dimitriu, inspector al meseriilor, a sosit din nou în Iaşi pentru a se ocupa de datoriile vechilor corporaţiilor către farmaciile iaşane.

:: Din partea conservatorilor-democraţi au fost desemnaţi candidaţi în alegerile generale—la Huşi, domnii: Em. Buznea, Gh. Ghibănescu şi Ştefan Gheorghiu.

:: Ei în de ei.

O oare care *Foaie a Poporului* din Cernăuţi, care s'a înecat până acum în cuzism, a rupt'o până şi dînsa, cu bolnavul de la Iaşi—căruia i spune:

„De cînd d. A. C. Cuza a devenit şef redactor la „Unirea", privirea d-sale politică ajunge abia pînă la vîrful nasului său şi logica ageră care netăgăduit o posedă, o îneacă în lupte personale urîte, în denunţări şi sudalme. Dl. A. C. Cuza să ni deie voie ca să-l compătimim..."

:: Comitetul executiv al partidului Conservator din judeţul Dorohoi în întrunirea de eri a fixat următoarele candidaturi: Gh. Stroici, Ioan Franc, Nicu Rosetti, Ernest Cananău şi Constantin Stoianovici.

Consiliul comunal va fi disolvat, iar preşedinte a Comisiunei interimare va fi numit d. Constantin Andrei, avocat, conservator-democrat.

:: Acum cîte-va zile a încetat din viaţă în Podul-Iloae, un bătrîn, căruia, în ajun, birtaşul gării de acolo, Simon Herman, i trase două palme.

Primul-procuror a deschis astăzi rechizitor pentru crimă contra lui Herman. Afacerea ie la instrucţie.

:: Cu tren special a sosit eri seara la Bucureşti, venind din Constanţa, Hilmi Kiamil Paşa, fost mare vizir otoman, numit ministru al Porţei la Viena.

Hilmi Kiamil Paşa şi suita au descins la otelul Bulevard.

Hilmi Paşa se află astă-zi la Sinaia, în audienţă la Rege.

:: Domnul A. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice, se înapoiază astă-zi seara la Bucureşti.

:: La orele 3 p. m., domnul Ştefan Negruzzi, prefect de judeţ, a primit pe d. Petrov, sub revizor şcolar, care i-a prezintat un raport despre situaţia şcoalelor din judeţ.

:: Domnul Gh. Botez, administrator de plasă, a fost numit director al Prefecturei de judeţ, în locul d-lui Petrea, demisionat.

:: Una din cele mai reuşite desfăşurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară Luni în sala teatrului Sidoli.

„O catastrofă în mijlocul oceanului!" este titlul acestui roman contimporan, interpretat de somităţile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebrul artist scandinav Psylander, din ansamblul dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfăşurarea cuprinde două părţi de cinematograf şi cuprinde cea mai ingenioasă punere în scenă.

Noul program cuprinde apoi:

Trupa Schiovani, scene artistice de varieteu.

Tîndală şi fiica vecinului, scene foarte humoristice.

Tarantella, film din viaţa artiştilor. Film teatral cu o artistică interpretare datorită somităţilor scenelor străine. (2 părţi).

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Mercuri 24 Octomb. cu: „Diavolul casei" (Le démon du foyer) cu artiştii Comediei franceze, d-ra Lara, Philippe Garnier, etc.

:: Sublocotenentul Popescu Laurenţiu din Regimentul 13, fiind adoptat de dl. Nicolau Constantin pensionar, va purta pe viitor numele de „Nicolau".

:: A apărut „Noua Revistă Romînă" de sub direcţiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd:

Noutăţi: Schimbarea de guvern.—Congresul ştiinţific din Galaţi şi liberii cugetători.

Actuale: N. Em. Teohari: Un erou naţional: Maiorul Giurescu.—Dr. I. Duscian: Înmormîntarea lui Caragiale.

Culturale: Vladimir Ghidionescu: Sărbătorirea lui Rousseau la Geneva (cu două ilustraţii).—Const. Sudeţeanu: Învăţămîntul filosofic în şcoala secundară.

Literatură: Adrian Maniu: Cîntec vechiu.—Em Brandza & Raul Teodorescu: Cidul (versugi după Jules Barbey d'Aurevilly).—D. Iacobescu: Din Heine (versuri).

Cronica literară: Ion Trivale: „Flori sacre" poezii de Alexandru Macedonski, „Bordeenii şi alte povestiri" de M. Sadoveanu.

Insemnări: Cultura ştiinţifică. — Mihai Sorbul.—„Vâltoare".

Revista Revistelor: Bursa.—Gazeta Învăţătorilor.—Orion.—Mercure de France.

De închiriat *un apartament de 3 camere, între care una foarte spaţioasă. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*
Strada Cuza Vodă 13

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 22 Octombrie

PLECAREA FLOTEI ENGLEZE

Portsmouth.—Evening-News a publicat că o mare activitate domneşte în şantierile de construcţie navală.

A şeasa flotilă de contra torpiloare e gata de plecare. Se asigură că ofiţerii şi marinarii ar fi fost chemaţi pe bordul flotilei care ar pleca la noapte cu ordine sigilate.

*

Londra.—La Chatham au fost rechemaţi toţi ofiţerii şi marinarii vapoarelor de răsboiu staţionate la Devopart şi Plymout,

*

Rjeca.-Muntenegru; — După o luptă lungă brigada generalului Vasojevici a cucerit monastirea Decane.

Turcii au avut 60 morţi 80 răniţi. Bombardarea oraşului a început azi.

*

Sofia.—Ziarul Mir e informat că luptele au început la Adrianopole şi continuă cu succes pentru bulgari.

*

Athena.—Generalul Sapundzakis telegrafiază că armata greacă a ocupat poziţiunea Nicopolis care stăpîneşte oraşul Preveza şi a făcut să sară în aer o baterie turcă din Nicopolis.

*

Paris.—Agenţia Havas află din Constantinopole că ambasadorii marilor puteri au cerut Porţii libera trecere prin Bosfor pentru un cuirasat al fie-cărei naţiuni.

*

Belgrad.—Printr'un ukaz Regal a fost numit fostul ministru Javanevici ca ministru plenipotenţiar al Serbiei la Viena.

*

Petersburg.—Rezultatele alegerilor în Dumă cunoscute pînă la miezul nopţei sunt; au fost aleşi 88 candidaţi din dreapta, 28 naţionalişti, 44 octombrişti, 8 progresişti, 5 socialişti, 24 cadeţi şi 8 din stînga independentă.

*

Rjeca-Muntenegru.—Cu tot focul artileriei turce, o brigadă muntenegrană compusă din 3000 oameni a reuşit să treacă Bojana pe un pod construit cu pontoane.

*

Athena.—Agenţia telegrafică ateniană află că oraşul Preveza a capitulat.

*

Regele.—Regele Petru însoţit de primul ministru sîrb Pasici a intrat în mod solemn la Ueskub ieri după amiază. Ocuparea oraşului e oficial confirmată.

*

Constantinopol.—Oficialul a publicat un supliment după o comunicare a ministrului de război pe baza unei depeşi de la cartierul general primită la orele 9 p. m. în ziua de 1 Noembrie şi care anunţă că corpul de armată, care se găseşte la centrul aripei stînge turceşti a primit ordinul de a lua parte la mişcarea ofensivă.

Telegrama comandantului turc al armatei de vest, anunţă că în urma unui ataca operat spre partea de nord vest al oraşului Scutari în contra forţelor muntenegrene compuse din 4300 oameni duşmanul a fost alungat şi risipit cu perderi de aproape 1000 morţi. Un căpitan şi 8 soldaţi muntenegreni sunt prizonieri. S'a luat un mare număr de muniţiuni şi de corturi.

Un ofiţer şi 43 soldaţi turci răniţi în luptele de la Sub-Burgas sunt îngrijiţi în spitalul Austro Ungar.

Marchiza Pallavicini soţia ambasadorului Austro-Ungar va face să se instaleze 100 de paturi într'o cazarmă din Pera spre a îngriji pe răniţi.

Scrisorile primite din Andrianopole confirmă că oraşul e înconjurat dinspre nord la Deyrmen-Akbuner şi la Kenau spre vest de către Bulgari. Oraşul e relativ calm.

Singurul incident a fost încercarea deţinuţilor bulgari de a fugi. Trupele au tras în contra Bulgarilor. Consulul Austro-ungar a luat măsuri de ocrotire pentru coloniile Austro-Ungare.

*

Viena.—Ziarul Fremdenblatt constată că punctul de vedere general al marilor puteri e că interesele importante din Europa asupra peninsulei Balcanice să nu fie periclitate. Tot în acest senz s'a pronunţat şi d. Sasanow, fără nici un echivoc. Voinţa tuturor puterilor e unanimă şi acţiunea comună e bazată tocmai pe acest punct de vederi.

*

Petersburg.—Agenţia Westnic află din Constantinopole că comunicaţiile prin caleaferată cu Andrianopolul au fost restabilite.

Lule Burgas, Corlu, Baba Eski şi Bunar Hissar ar fi recucerite. Cartierul general turc a înaintat pînă la Saraj silind pe bulgari a se retrage. Trei divizii bulgare din Kustendjl vin într'ajutor. Lupta continuă încă. Se zice că turcii ar fi avut 10,000 răniţi. Numărul morţilor nu e încă constatat dar se asigură că ar fi mai mare de cît cel al răniţilor.

*

Ahena.—Agenţia telegrafică greacă află că Diadocul a depeşat din Cozani, că o puternică forţă duşmană, compusă din trupe sosite de curînd întărite în oraşul sfînt al mahometanilor Jenidje în partea de nord a oraşului Salonic, a opus o resistenţă îndărjită înaintării trupelor greceşti. După nişte lupte înverşunate inamicul s'a retras urmăriţi fiind de trupele greceşti cari au ocupat oraşul Jenidje.

*

Constantinopol.—Trupele turceşti au evacuat Rodeşti.

Răniţi bulgari

Sofia. — 10,000 răniţi bulgari au fost aduşi aci. O mare parte se compune din intelectuali, profesori, învăţători şi funcţionari.

*

Constantinopol. — Un comunicat oficial, spune că rezultatul resboiului este variabil, căci nu este posibil, ca într'un resboiu, să obţii numai victorii.

Un popor, care a acceptat resboiul, nu trebue să se mîndrească cu succesele şi să primească cu resemnare nesuccesele.

Comunicatul mai spune că trupele apără cu succes Scutari, dar a trebuit să se retragă la Lule-Burgas.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—Mîne, va avea loc un consiliu de miniştri, sub preşedenţia d lui Maiorescu.

O declaraţie a d-lui Take Ionescu

Paris. - Ziarul „Le Temps" publică în numărul său de azi, o declaraţie a d-lui Take Ionescu, cu privire la atitudinea Romîniei.

D. Take Ionescu, a declarat, că Rusia nu mobilizează, ea fiind conştientă de interesele sale, şi colaborînd pentru pace, împreună cu Romînia.

D. Take Ionescu mai relevă discursul rostit de d. N. Xenopol, cu privire la bogăţia ţerei.

Instalarea Comisiei interimare

Bucureşti.—Azi a avut loc instalarea Comisiei interimare, în prezenţa d-lui Take Ionescu, Ministru de interne.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

2000 lei 38009, 23345, 46713

1000 lei 8950, 11815, 24954, 31436, 45605, 6687, 33993, 35691, 9738, 21355.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Athena.—Agenţia ateniană anunţă, că oraşul Preveza a capitulat.

*

Bucureşti.—Ismail Kemal Bey, luptătorul albanez, a sosit azi în Capitală.

Intr'un interviev acordat, Ismail a zis că albanejii au nădejde că Romînia nu va lasa ca mica Albanie să fie distrusă,

*

Bucureşti. — Corespondentul din Constantinopol al ziarului Adevărul, spune că micele hărţueli vor înceta, şi că lupta decisivă, pentru care se fac toate pregătrile, va avea loc chiar zilele aceste.

Romînia şi Bulgaria

Praga.—Corespondentul ziarului „Venkov", a avut o convorbire cu ministrul plenipotenţiar al Bulgariei, cu privire la discursul regelui Carol.

Ministrul a zis, că între Romînia şi Bulgaria, a domnit în totdeauna relaţii bune, şi bulgarii nu vor uita, că romînii au contribuit pentru liberarea poporului bulgar.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

De Inchiriet
în strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 şi 2 odăi şi cîte-va prăvălii.
Este instalaţie de apă, canal şi electricitate.

Dr. H. SOLOMOVICI
Specialist în boale de
— NAS, GÎT ŞI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate şi-reluat ocupaţiile.
Str. Lăpuşneanu 11 bis.

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIŢIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o carte postală
D. Lernovici, str. Zugravilor 41

10 lei lunar învaţă ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.
V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. A. SPIRT
specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Dr. Suzana WEXLER-GROSI
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Strada Anastasie Panu 43 —

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iaşi:
EDIŢIA II-a din
Dicţionar latin-romîn
de
IOAN NĂDEJDE
Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.
Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

Avocat S. P. GEORGESCU
s'a mutat
în Str. Lozonschi No 16
(Casele Brill)

Mobile HIRSCH
—Furnisorul Curţei Regale—
Cunoscută casă de încredere.
Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*
DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI
Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei.
Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.
Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile fabricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

De Inchiriet
Dela 26 a lunei curente o casă compusă din 4 camere, bucătărie, şi atenanse în stradela Armeană No 8. a se adresa proprietarului Andrei Bădăreu, str. Armeană No 3.

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* sau *ELEVĂ.*

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR
Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul
„LA VULTUR"
Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.
Poftiţi dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin

De vînzare
Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar d. **Marou Iustar,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

De Inchiriat
Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi: şase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedinţe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.
A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

Cele mai frumoase varietăţi
de
PERE ŞI MERE DE IARNA
sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.
Preţuri moderate

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH Vinzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vinzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliță universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(lângă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăcult, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari ar resista tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1721. Mercuri 24 Octombrie 1912

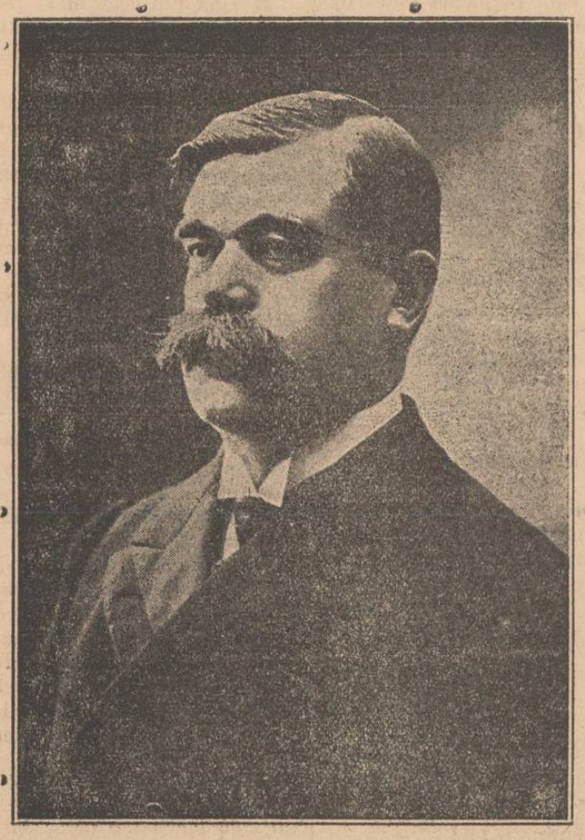

Discursul d-lui ministru A. A. Badareu

rostit la întrunirea clubului conservator-democrat Luni 22 Octombrie

Iubiți prieteni,

Credincios unui vechi obicei, ca la ocazia fie-cărui eveniment politic, să comentez cu D-voastră acest eveniment, la lumina intereselor generale ale țărei și a situației partidului nostru, viu astăzi să comentez instituirea unui nou guvern, format prin colaborarea partidului conservator cu cel conservator-democrat.

Noul guvern

Din punctul de vedere al intereselor generale, caracteristica acestui guvern a fost dată, nu se poate mai bine, de către autorul acestui guvern, M. S. Regele. Cu ocazia depunerei jurămîntului de către noul guvern, Majestatea Sa a caracterizat acest guvern cu calificativul: un guvern tare, menit a aduce pacea în suflete în interior.

Cuvîntul *pace* în gura Suveranului a venit la sfîrșitul gîndirei sale, dar era un corolar al ideei de guvern tare.

Acest guvern este tare prin constituirea lui, dar este tare și prin aceea că a asigurat pacea internă, fiind-că este încredințat de asentimentul partidului liberal. Știu că patriotismul partidelor politice, poate, în împrejurări grele, să facă din orice guvern, un guvern tare și în cît astfel de împrejurări ori-care partid politic ar da asentimentul său.

Acest patriotism se manifestă, în adevăr, în ziua cînd îngrijorarea e pe toate fețele; dar cînd această îngrijorare este numai în văzduh, și cînd omul crede că ea va trece pe alături, este mai greu de admis patriotismul și tăria unui guvern numai prin asentimentul celorlalte partide. Ei bine, acest guvern și-a asigurat acest asentiment, în momentul cînd cu toții credem că ceasul cel rău va trece alături de țara noastră.

Cheia de boltă care face tăria acestui guvern, este șeful nostru.

Pe lîngă valoarea lui cea mare, pe lîngă personalitatea lui extraordinară, împrejurările de politică internă îl puseseră în așa situație, în cît numai el putea aduce asentimentul partidului liberal.

Programul guvernului

Programul acestui guvern este scurt, dar mare: purtarea cu demnitate a steagului țărei și veghiarea ca împrejurările grele să nu ne găsească cu nimic nepregătiți. Cînd va veni ziua de poimîne și cînd toate grijile de astăzi vor fi trecute, ne vom relua libertatea guvernărei de partid și atunci, poate, va fi vorba și de un program de guvernare de partid.

Situația partidului conservator-democrat

Care este situația partidului nostru și care este spiritul nostru în acest guvern?

Faptele din ajunul formărei guvernului, precizează acest spirit. Cînd Capul Statului era preocupat de ideia formărei unui nou guvern, Take Ionescu bazat pe puterea pe care i-o dă marea sa valoare, pe puterea pe care i-o dădea partidul său, în care a domnit cea mai complectă armonie și cea mai exemplară disciplină, a declarat cu tărie M. S. Regelui, că e gata a lua răspunderea guvernărei și că e conștient de toată puterea lui și a partidului pe care se bizue.

Cînd s'a pus la vorbă cu d. Maiorescu, Take Ionescu l'a însărcinat să comunice Regelui, că dacă Regele crede că pentru împrejurările actuale este destul să păstrăm guvernul Maiorescu, el, Take Ionescu, este gata să nu facă nici o opoziție, iar dacă ar veni împrejurările ca un ast-fel de guvern să simtă nevoia de ajutorul lui Take Ionescu, el ar întra în acest guvern singur, fără partid, numai cu singura dorință de a servi din toate puterile interesul țărei.

Cam aceiași declarație a făcut Take Ionescu și d-lui Brătianu, autorizîndu'l să declare Regelui, că dacă Capul Statului ar crede că pentru împrejurările actuale e bine a se chema la guvern partidul liberal, Take Ionescu ar da asentimentul său și unui guvern Brătianu, fără nici o dorință de colaborare la această guvernare liberală.

Acestea erau preocupările șefului nostru. Inaintea lui dispăruss totul, față de interesele superioare ale țărei.

Cu acest spirit am întrat în actualul guvern și cu acest spirit vom guverna, cîtă vreme va ține acest guvern.

Perioada electorală

Acest guvern a deschis o nouă perioadă electorală. Nu'i zicem campanie, de oare ce nu este vorba de o luptă electorală. Este vorba să se formeze un parlament național, în care toate partidele să fie reprezentate prin fruntașii cei mai acreditați și pe care țara să se poată sprijini în ziua de mîine, care poate să fie grea pentru țară și neam.

Asentimentul liberalilor

Asentimentul partidului liberal față de noul guvern, a atras din partea noastră o obligație morală: noi am hotărît că este în interesul tuturor, ca în parlament să figureze toți fruntașii liberali. Dorim ca în ziua cînd vom trebui să discutăm cu partidul liberal evenimentele importante, să nu fim siliți, a căuta pe membrii comitetului executiv a acestui partid pe la domiciliile lor, sau ca aceștia să afle evenimentele la ordinea zilei din discuțiile gazetelor de partid. Dorim ca cu toții să fie în parlament, pentru ca să se sporească tăria hotărîrilor politice, prin discuția între partide la lumina tribunei și în auzul țărei.

Chiar din Mai s'a vorbit despre intrarea lor în Parlament, ca de un angajament al lui Take Ionescu către tovarăși de luptă de eri. Ceea ce, însă, era o condiție specială a partidului conservator-democrat în Mai, a devenit o împrejurare de ordin moral general, în ajunul constituirei noului guvern. Pentru aceea dorința de a vedea pe toții fruntașii liberali în parlament s'a lărgit și s'a întins asupra tuturor personalităților care joacă un rol în acest partid, d-nii Al. Constantinescu, Vintilă Brătianu, și C. Stere.

Vă închipuiți lesne că față cu o astfel de preocupare și cînd suntem conduși numai de necesitatea sporirei forței morale a guvernărei noastre, n'am putut transforma un punct de vedere înalt național, în o chestie electorală.

Partidul liberal are libertatea să lupte cum va crede de cuviință în actualele alegeri, iar noi vom face totul ca dorința noastră să fie realizată. Amîndouă partidele din guvern vom ruga pe prietenii noștrii, ca în localitățile unde partidul liberal va fixa candidații cei dezignați de noi, să nu li se opună contra candidați.

Partidul liberal are libertatea să lupte, dar nu se poate ca forța morală să nu'și producă tot efectul și ca la preocuparea noastră așa de înaltă, să nu vină și la dînșii o preocupare analoagă. Am convingerea că chiar dacă liberalii vor boteza perioada electorală o campanie, aceasta se va reduce la manevre cu cartușe oarbe, care nu ucid pe nimeni.

Politica generală

Dacă acesta este programul și dacă aceasta este situația guvernului și a partidului nostru în acest guvern; dacă acesta este spiritul în care am pornit guvernarea, a-și putea încheia cu ceia ce se poate spune pentru ziua de azi. Nu mă pot, însă opri, ca față de vechii prieteni de la Iași să nu'mi deschid și personal sufletul cu credințele mele personale față de actualul guvern și față de partidul nostru.

Am speranța — și eu cînd am o speranță îndreptez și acțiunile mele pe drumul acestei speranțe — că din colaborare va eși o concentrare și vom avea un partid conservator mare sub direcția efectivă a lui Take Ionescu la început, iar mai pe urmă sub conducerea lui efectivă și nominală.

La mine concentrarea este o convingere veche și așa de puternică, în cît a rezistat nu numai timpului și greutăților de tot soiul, dar a rezistat chiar bănuielilor prietenilor, în fața cărora de obicei se topesc convingerile cele mai energice.

Nu mă ascund, că în această rezistență a fost pentru ceva și faptul că — cel puțin de la serbările jubilare — ideea concentrărei la mine putea fi considerată ca un ecou a dorinței Celei mai mari autorități în această țară.

Ideea concentrărei a fost primită și de Take Ionescu și progresul ei s'a vădit și mai mult prin aceie că pe baza ei s'au făcut tratativele din Mai cu d. Maiorescu.

Tratativele din Mai s'au făcut pe o bază simplă, dar precisă: partidul conservator recunoștea dreptul la egalitate a negrilor cu albii — ca să întrebuințăm expresia pe care a făcut'o clasică, șeful nostru—Take Ionescu, consimțea să facă credit fără nici o nerăbdare, pînă în ziua cînd această recunoaștere de drept trebuia să devină și o recunoaștere de fapt.

De ce n'am avut, prin urmare guvern de concentrare?

Fac această întrebare, deși în mintea mea am crezut totdeauna că concentrarea trebuia să fie precedată de colaborare, precum cred azi că colaborarea va fi urmată de concentrare.

Retragerea d-lui Carp

N'avem guvern de concentrare din cauză că în momentul cînd acesta era pe punctul de a se realiza, s'a întîmplat în partidul conservator un grav eveniment: retragerea șefului.—In tulburarea de spirite produsă de un astfel de eveniment, nu era momentul a doua zi a se vorbi de concentrare. Am recurs atunci la formula colaborărei, pentru a avea destul timp ca să pregătim și atmosfera și concentrarea.

Pe noi chiar, retragerea d-lui Carp nu ne-a lăsat netulburați.

Această retragere este perderea unui capital al lumei conservatoare, de oare ce d. Carp prin viața și vîrsta sa, era între toți oamenii noștri politici, acel cu o autoritate morală mai mare, ceea ce dă o pîrghie imensă de credit pentru un om politic.

Vă pot încredința că istoria va stabili că retragerea d-lui Carp n'a fost provenită nici din un capriciu, nici de o rancună, nici de vre-un interes, nici din partea vre-unui prieten, nici din partea vre-unui adversar al d-lui Carp. Spun aceasta, pentru că lumea noastră politică este cu nedreptul ponegrită cînd se spune că ea a provocat retragerea d-lui Carp.

De ce s'a retras d. Carp?

Fiind-că a fost un om intreg și fiind-că a avut idei pe care de sigur istoria le va ridica la adevărata lor valoare, dar care făceau ca direcția lui să fie improprie pentru evenimentele de azi.

Trebuia sau ca d. Carp să renunțe la ideile lui, ceea ce nu putea face un om ca d-sa, sau să aștepte ca evenimentele actuale să treacă, ceea ce iarăși nu un om ca d. Carp ar fi făcut, în speranță că evenimentele să'l facă din nou propriu pentru direcția partidului și pentru viața politică.

Ceea ce a făcut d. Carp este un gest eroic, pe care istoria îl va aprecia cu atît mai mult, cu cît predecesori de-ai săi n'au putut să'l facă.

Consacrarea partidului conservator-democrat

Credința aceasta a mea, că concentrarea a fost făcută imposibilă prin retragerea d-lui Carp și că colaborarea va ușura concentrarea, se bazează pe o împrejurare nouă, care a mai ușurat din greutățile vechi. Această împrejurare este de natură a face, ca față cu rezistența mare a oamenilor politici la o apropiare a forțelor conservatoare chiar cei mai rezistenți să depună armele.

In adevăr, existența partidului nostru, s'a părut tuturor un act eroic. Inchegarea unei viețe politice noui, ni se spunea că e menită să dispară, de oare ce chiar Marele interpretator al Constituției, crede că nu trebue să existe de cît două partide politice.

Ori cîtă admirație am avea pentru această Augustă părere, tot nu ne venea să credem că poate să dispară, chiar în fața acestei Auguste presiuni, creațiunea sufletelor noastre, cu cari ne mîndrim și care știm că nu e izvorîtă dintr'un capriciu, ci dintr'o nevoe reală a țărei. Această creațiune, care ne-a costat atîtea dureri și lupte, atîtea abstinențe și suferințe, nu putea de sigur să dispară, ori cîte presiuni 'i-ar fi stat împotrivă.

Astăzi însă, cînd chiar acest Mare interpretator al constituției, s'a adresat lui Take Ionescu și cînd lupta este definitiv cîștigată, trebue să privim chestiunea viitorului partidului și să ne întrebăm dacă nu cumva va trebui să ne topim în aspirațiile partidului căruia îi dăm puterile noastre.

Sufletul partidului nostru nu va dispare nici odată, chiar în această topire și de aceasta s'au convins și adversarii, cari au văzut că creațiunea partidului era bazată pe trebuința legitimă de înnoire a vieței politice în țara noastră. Ne întrebăm, însă, dacă trebue să dispară titulatura partidului nostru.

Cred că n'avem nimic de temut și că putem face chiar jertfa titulaturei, dar cu o condiție: încredințînd pe colaboratorii noștri de azi, frații noștri de luptă de mîne, că este în interesul superior al normalizărei vieței noastre politice, ca să existe numai două partide.

Aceasta cu atît mai mult, cu cît vor trebui să recunoască cu toții că erau oare care semne de disolvare a întregei noastre vieți politice.

Putem face jertfa titulaturei, dar cu o rezervă care trebue să fie busola întregului partid conservator: interesele generale ne vor dicta să facem această jertfă dar o dată contopirea făcută, va trebui ca toate valorile reale din cele două partide, să fie utilizate.

Se va face concentrarea?

Ideea este însă, una, iar faptul e altceva. Ideia a avut-o ori cine; meritul va fi, însă, al acelora cari vor pune la bază petrele fundamentale, pentru ca ideia să devină un organism viu, cu putere, cu viață.

Pentru aceasta se cer încă multe.

Nu vă ascund că în fața credinței în concentrare, actualul guvern nu este unanim; sunt în guvern două personalități importante, care sunt foarte sceptice la ideia concentrărei și fac multe rezerve. Cînd veți afla că aceștia doi sunt Take Ionescu și Filipescu, vă veți închipui că nu e puțin, cînd rezerva vine de la ei. Ceilalți membri ai guvernului sunt mai mici, dar sunt mai mulți și în chestiunile de ordin social și politic, este o mare forță credința celor mulți. Eu cred că cei mulți vor ajuta cu tăria credinței lor credința în concentrare.

Rolul Iașului în concentrare

La o operă așa de grea, d-voastră, prietenii, aveți un mare rol, acela de a pregăti atmosfera trebuitoare pentru această concentrare. Iașul de altă dată producea idei mari; astăzi trebue să se mulțumească cu idei bune. Trebue, deci, să mă ajutați cu perseverență în realizarea acestei idei bune și s'o faceți cu aceiași disciplină, armonie și prietenie, cu care m'ați ajutat și în lupta trecută și care a fost principalul motor în perseverența mea în ideia concentrărei și colaborărei.

Neaparat sunt greutăți și în ideia concentrării. Iașul este un oraș mare, dar tot are ceva din orașele de provincie. Lupta cu colaboratorii noștrii de astăzi a fost grea, adesea ori violentă, de o parte și de cealaltă și va trebui ca timpul să șteargă amintirea rănilor ce ne-am făcut reciproc.

Pe lîngă aceasta, colaboratorii noștri de azi sunt siliți să facă uneori și sacrificii materiale, ca să renunțe la locurile căpătate și care dau oarecare avantaje materiale. De sigur și dintre noi vor fi alții care se vor gîndi la împărțirea acestor foloase materiale, cea ce, pentru moment, va deștepta oare care regrete și amărăciuni.

Eu cred însă, că tot noi trebue să facem dovadă de mai multă măsură și n'am ezitat să sper că aceasta va fi și credința d-voastră. Pentru aceia am dat colaboratorilor noștri alegerea părței de răspundere pe care în conștiința lor, cred că trebue s'o păstreze cu mai mult folos pentru oraș și partid. In conștiința lor au crezut că pot să dea un administrator mai bun de cît am putea da noi la Primărie și au ales Primăria. In ce mă privește, acceptînd această alegere, sunt convins că ori ce sarcină de acest soi este o răspundere față de oraș, în cît cred că colaboratorii noștri acceptînd'o 'și-au dat seama de toată întinderea ei.

Fiind convins că împărtășiți părerea mea, că noi trebue să creăm o atmosferă favorabilă concentrărei, vă rog să păstrăm cele ce am hotărît, ca o necesitate de ordin sufletesc și ca în toate împrejurările, din tabăra noastră să vie pornirea la frăția de arme cu foștii noștri adversari din partidul conservator.

Să aveți încredere și pe viitor în idee și în acei cari vă o reprezintă. Eu, alături cu recunoștința mea, pentru sprijinul prietenesc ce 'mi dați, vă rog să credeți că toată munca mea va fi dată și pe viitor pentru satisfacerea intereselor generale ale țărei și ale acestui oraș, dînd tuturor prietenilor în viața politică partea de colaborare ce i se cuvine fiecăruia, nu după ordinea înscrierei, ci după valoarea reală și după munca efectivă depusă pentru partid.

Ingrijirea și conservarea monumentelor istorice

Precum în viața individuală instinctul de conservare și propășire se desvoltă încă de timpuriu, năzuințe spre bine și un traiu lipsit de grije e aproape un ideal spre care rîvnește tot ce viețuește, tot asemenea și un popor, o națiune pentru ca să trăiască să progreseze și să joace un rol precumpănitor în această lume, să fie respectat de vecinii săi și să-i servească ca exemplu, trebue să cultive și să întreție fără preget cultul trecutului seu, să vegheze cu cea mai mare grijă asupra monumentelor sale, acei martori muți ai gloriei și strălucirei străbunești care vorbesc inimei noastre mai mult de cît cuvîntarea cea mai înflăcărată.

Oare cărui fapt datorește astăzi Germania poziția sa strălucită și invidiată? Ce forță misterioasă rezidă în acțiunile sale și cine o alimentează? Respunsul ți-l dă și cel mai mic copil: iubirea de patrie, cultul strămoșesc și păstrarea cu sfințenie a tot ce-i amintește despre vitejia și gloria străbunilor. De mic copil, în școală, urechia lui aude faptele străbune iar ochiul vede operile lor în piatră și lemn și aceasta e școala cea mai înălțătoare care formează pe cetățianul de mîine, pe omul viitorului.

Oare ceia ce se petrece la alte neamuri nu se poate petrece și la noi și e nevoe să trecem hotarele țărei pentruca inima noastră să tresalte la vederea unor asemenea mărturii? Oare e nevoe ca strămoșii noștri

BIBLIOTECA ROMINIEI

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Reprezentant: Sam. Löbl, București.

inii să vie ca ne arăte bogățiile și însemnătatea monumentelor ce ne-au lăsat strămoșii precum și nepăsarea noastră față de ele, desinteresarea neexplicabilă care contribue la peirea lor? Oare mania de a imita străinătatea, cînd se va resfrînge și asupra acestor mărturii a trecutului nostru glorios?

Cînd se vor înființa și la noi societăți pentru redeșteptarea acestui sentiment desgropînd tot ce constitue o relicvă sfîntă și neprețuită pentru orice romîn?

Oare romînul n'are simț, nu poartă vre-un interes, nu e gelos de trecutul seu strămoșesc?

Instituirea comisiunei monumentelor istorice va respunde cu prisosință și deși deabia la începutul ei totuși ne îndreptățesce să credem și să sperăm că va scapa din ghiarele distrugerei tot ceeace interesează istoria și cunoașterea trecutului neamului romînesc, căci seriozitatea persoanelor care sunt în fruntea acestei instituțiuni e mai mult de cît o chezășie că lucrarea va fi dusă la bun sfîrșit și că nu e numai o inflăcărare momentană care să se evaporeze odată cu dispariția entuziasmului.

Era și timpul de a se pune frîu risipirei și nimicirei tesaurului strămoșesc ridicat și intocmit cu atîta măestrie și trudă. Un fior sfînt și patriotic a cuprins inimile cătorva bărbați inimoși, cari și-au dat seamă de grozava pierdere ce ar fi încercat neamul romînesc prin totala distrugere și risipire a acestor mărturii, căci ceea ce a scăpat neatins de furia vandalismului păgîn și de puterea distractivă a timpului ar fi căzut jertfă ignoranței și nepăsărei acelora, cari nu vedeau în ele de cît un isvor nesecat de material pentru satisfacerea trebuințelor lor personale.

Deși deplîngem pierderea a multor monumente străbune, totuși trebue să ne fericim că posedăm încă o moștenire prețioasă și bogată, cu care s'ar mîndri și făli multe popoare mai bogate și cu o cultură mai vechie.

Acest elan sfînt și înălțător care a cuprins inimele noastre nu trebuie să slăbească ci să căutăm să intreținem și să veghem ca focul dragostei străbune să nu se stingă în piepturile noastre, să-l transmitem ca o moștenire sacră urmașilor noștri făcîndu-ne astfel și noi datoria către posteritate, precum strămoșii noștri și-au făcut pe a lor.

Intre monumentele de seamă al Iașilor, un loc de frunte îl ocupă cetatea bisericăi Golia, acest giuvaer pe artă datorit milostivului domn al Moldovei Vasile Lupu. Sunt cîți-va ani de cînd lucrările de restaurare au încetat, schelele putrezesc, iar vremea nemiloasă își caută jertfă printre pietrele dantelate cu o măestrie fără pereche.

Jalea sfîșie inima, iar ochiul lăcrămează la această priveliște, cum acest giuvaer e lăsat în părăsire și amenințat să se risipească! Nu cunoaștem motivul, dar sperăm că onor comisiune a monumentelor istorice își va întinde din nou aripile sale ocrotitoare asupra-i și-l va reda măreț și falnic cultului religios.

Cu aceasta ocasie atrag atențiunea asupra zidului inconjurător precum și a celor 4 bastioane care-l flanchează.

Cu acest zid de apărare este unic în felul seu în Iași cred că ar cîștiga foarte mult în aspect și însemnătate, dacă casele care-l inconjură pe din afară s'ar expropria și atunci această biserică cetate ni s'ar înfățișa înaintea ochilor noștri, ca o adevărată citadelă din evul mediu și ar constitui astfel una din curiositățile cele de frunte a vechiului Iași, făcînd pe vizitatorul străin să încerce o iluzie că s'ar găsi într'un oraș feudal din apusul Europei.

Această idee mi-a sugerat vederea remășiților reconstruite a unei părți din zidul inconjurător a orașului Krakovia, visitat în 1908. Cum orașul în vechime era împrejmuit de un șanț adînc, plin cu apă și zid puternic cu metereze și turnulețe pentru apărarre contra dușmanului, accesul înlăuntrul cetății îl permiteau niște turnuri cu porți uriașe dintre care se păstrează unul numit *Florianitor* (prin mijlocul lui trece azi tramvaiul electric) precum și o parte din zid numit *Rondel;* toate aceste remășițe sunt liberere, casele din apropierea lor expropiate așa că ochiul vizitatorului se desfată în cea mai mare libertate nemai putîndu-se sătura de priveliștea care îi oferă aceste remășiți medievale.

Același lucru cred că s'ar putea face și la Iași, pe lîngă că ar contribui la lărgirea străzei, dar ar oferi și o priveliște grandioasă care ar mulțumi și pe cel mai pretențios muritor.

Ioan Smolinski

Dezastrul de la Lule-Burgas

Infrîngerea turcilor e azi confirmată. Lupta de la Lule-Burgas a fost cea mai îngrozitoare de pînă acuma. Turcii au luptat un timp eroic, dar au trebuit să cedeze tunurilor bulgare.

Numai în această luptă, turcii au perdut 50 mii de oameni.

In urma acestor perderi, restul armatei a luat-o la goană. Martorii oculari spun că a fost o goană nebună. Soldații au aruncat armele și au fugit care în cotro.

In urma acestor știri, cabinetul francez a crezut de datoria sa, să comunice diplomației, că a sosit momentul, pentru o intervenție, hotărîtă spre pace.

Ințelegerea între cabinete însă, nu s'a făcut și nu se poate face încă.

Țările balcanice nu vor încă să audă de tratative, ci se silesc a obține, ca să dicteze condițiunile păcei la Constantinopol.

Turcia—judecînd după părerile ce emite ziarul „Tanin"—nu e dispusă a accepta acum o intervenție de pace.

După acest ziar, Turcia dispune de forțe suficiente, pentru a opri înaintarea armatelor aliate și a porni apoi într'o ofensivă, care să-i asigure succesul.

După dezastrul însă de la Lule-Burgas se pare că Poarta a revenit la alte sentimente.

Astfel unele telegrame afirmă, că Poarta a intervenit în Anglia și Franța, pentru încetarea ostilităților.

Judecînd, după părerea unanimă a presei europene, situația de azi a ajuns de o gravitate excepțională, nu atît din cauza războiului propriu zis, ci mai mult pentru că nu se găsește chipul lesnicios, de a-i pune capăt și a evita o conflagrație generală.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Ruini intelectuale

După constatările făcute de un colaborator literar al „Ordinei", săptămînalul de la „Vălenii de Munte" a ajuns într'un hal fără de hal.

„Priviți ultimul număr al „Neamului" și admirați mina unui om, a unei situații, a unei „glorii" și a unei reputații: din 32 pagine — numărul, din necesități discrete de pură administrație, e „dublu"— 25 forfecate din diferite publicații mai mult sau mai puțin vechi",

Și, apoi, conchide confratele:

„...Vasăzică, s'au cuminţit și copiii. D. Cuza, rătăcit la masa schiloadă din redacția „Unirii", plînge exilul din lumea cinstită, d. Iorga a rămas cu un singur tovarăș: cu foarfecele și răsbufnește înjurături patriarhale jelindu-se pe o ruină, pe care lumea o ocolește".

Că foștii colaboratori și cetitorii ai „Neamului" se dau înlături e, poate, un efect —pentru ce privește Iașul cel puțin—al „răcelei" ce le arată și apostolul, la rîndul său, în calitate de decepționat.

Așa de exemplu: d. N. Iorga pare a nu mai da cuvenita, ori vechia atențiune unor instituțiuni iașane, pentru care ar fi natural să păstreze o dragoste... părintească,

Bună-oară „Casa Romînească" înființată de d-sa în Iași, acum cîți-va ani, într'un moment de entuziasm, la care se asociase și tineretul universitar iașan și o parte mică din intelectualitatea Iașilor.

Așezată dintru întîiu în inima Tătărașilor mutată în diverse regiuni izolate, dar absolut romînești, ale aceloraşi vechi Tatarași, „Casa romînească" a servit pentru un număr de prelegeri publice, puțin frequentate—ce-i dreptul—dar, ori-cum, putînd servi drept demonstrațiune și drept dovezi de existență a unui partid: acel naționalist.

Acum, instituția, grație simpatiei de care se bucura în sînul trecutei administrațiuni, se află instalată în curtea unei populare biserici, în plin centru al orașului. Dar ce lipsă de entuziasm, ce puțină activitate în jurul—și înlăuntrul— „Casei" d-lui Iorga!

...Datorii profesionale ne-au dat, în una din zilele aceste, ocaziunea de a vizita „Casa" în chestiune.

Soneria electrică la ușa de intrare, prevăzută cu comutator—răspunde vizitatorului ca un ecou de vid complect. Cele cîte-va camere, puse la dispoziția publicului, rămîn toată ziua deșarte. Se adăpostesc cîteva tablouri uzate, un număr de portrete istorice—voevozi cari amintesc, ca niște străjeri neadormiți — trecutele vremuri de glorie și de energie națională, cînd încă nu avea trecere reclama nici patima vană. Mobilier extrem de puțin și foarte sărăcăcios. Cîteva scaune pe ici, pe colo, în jurul meselor simple de brad, sunt în așteptarea... cetitorilor.

Căci menirea esențială a „Casei" acesteia a fost posibilitatea de a se pune în contact publicul mare și studențimea —o, mai cu seamă studențimea—cu mijloace mai largi de cultură. In acest scop s'a alcătuit o bibliotecă destul de bogată, într'o cameră pe care n'am putut-o vizita, căci era foarte bine închisă și păzită de indiscrețiuni. Dar vastul registru alfabetic e coló, pe masa cea mai accesibilă. O, un catalog foarte bogat, cu un conținut uriaș. E o bibliotecă, aleasă cu adevărată obiectivitate, în scop de a se cultiva cu generozitate vizitatorii, dornici de carte. Se găsesc de toate: de la „Poporația" d-lui Cuza pînă la „Mnemotechnica" lui... Șapira. Pe una și aceiași pagină de registru: „Acidul salcilic" de C. Șumuleanu și alăturea „Ele" de... Steuerman. Intențiunea întemeetorilor acestei „Case" a fost, evident, pur culturală, indiferent de direcțiunea pe care, pe cale critică, ar fi ținut s'o imprime clienților obișnuiți ai Casei și ai Bibliotecei. Dar au devenit din ce în ce mai rari oaspeții pentru care s'au făcut toate aceste. Comuna a pus la dispoziția lor casa gratuită, luminat, încălzit, — poate chiar și serviciu. Dar focul sacru... nu l'a putut da.

— „Și nu vin nici odată studenții?" întrebai, nedumerit, în fața aerului de... gol?

— Ba vin, seara, de se ceartă.

— Se ceartă, aici?

— Se ceartă, răcnesc,—ca tinerii, dè..."

Nu mai încape îndoială. „Casa" din curtea bisericei Bărboi nu mai preocupă pe d. N. Iorga;—nu-l mai pasionează nimic din ce a visat odinioară pentru „îndrumarea" culturală a Iașului, — după ce orașul a refuzat de a-l ridica politicește.

Rodion

Litere-Științe-Arte

Curiozitate medicală.—In ultimul „curier medical" publicat în ziarul „Le Temps" din 2 Noembre se vorbește de acea pigmentație anormală — pete negre pe gingini, pe buze, ori în interiorul obrajilor—și cari caracterizează boala lui Addison „maladia bronzată".

Autorul articolului spune însă că noile cercetări au dovedit că zisele pete se întîlnesc nu numai la multe alte afecțiuni, dar și la oameni perfect sănătoși.

„Curios este că petele aceste, excepționale în țările noastre occidentale, sunt din potrivă, extrem de frequente la alte popoare și *mai cu seamă la Romîni* și mai adesea la țigani. E același lucru, pare, care se întîmplă și cu faimoasa pată sacrală mongolică, așezată în regiunea indicată de numele petei și care, foarte rară la noii născuți de rasă albă, e constantă la rasa galbănă..."

E întrebarea dacă observațiile medicale romînești justifică constatările de mai sus ale organului parizian.

*

Cele trei spectacole ale trupei germane, anunțate pentru serile de 29, 30 Oct. și 1 Nov. se anunță ca foarte atrăgătoare. Se pare că vor fi unicele reprezentații străine ale actualei stagiuni,— din cauza războiului din Balcani.

*

Prin o eroare de paginație două informațiuni—una relativă la farmacii, alta la școala de serjenți,—au figurat în rubrica acasta eri și nu în coloanele informațiilor.

*

Se fac la teatrul național mari pregătiri pentru reprezentația de Duminică seara „Cafeneaua mică".

In seara de 1 Noembrie st. n. s'a dat la „Palais Royal" din Paris a 400 reprezentație a acestei minunate comedii.

Teatrul regal din Madrid a deschis stagiunea tot cu piesa lui Tristan Bernnard.

*

O deciziune a curții de apel din Roma oprește înscrierea în baroul avocaților a femeelor licențiate în drept.

Deciziunea a fost dată cu ocaziunea cererei d-nei Thérese Labriola de a fi admisă a pleda.

*

La teatrul „Renaissance" din Paris se joacă pentru întâia dată piesa lui Anatole France: „La comédie de celui qui épouse une femme muette".

*

Cartea lui Octave Uzanne: „Le Célibat et l'amour", a fost cum nu se poate mai bine primită pentru originalitatea și pătrunderea de care autorul face dovadă într'o chestiune care se pretează totdeauna în lungi dizertații.

Insemnăm și noi aci un capitol din cele mai palpitante:

Despre avantajul pe care l'ar avea femeea, pentru cultivarea fericirei, dacă i s'ar da liberă inițiativă în alegerea amorului, despre mediocritatea adulterului, despre cuvintele d-nei de Stael:

Ca să ajungeți să vă iubiți vă trebuesc sau zece ani, sau zece minute, despre naivitatea femeilor, căreia i se zice cu răutate prostie, despre lucrul acesta, că femeile cele mai cu greu de cucerit, sunt cele mai ușor de păstrat, despre confidențe, despre avantajul ce-l are o femee de-a fi urîtă sau cel puțin, să nu fie de-o frumusețe prea strălucitoare.

Cartea are o prefață de Remy de Gourmont.

*

Obiceiul—atît de mult la modă astă-zi —de a umbla cu capul gol nu e o invenţiune a zilei. Așa, filosoful Alfred Fouillée, mort de curînd, a refuzat timp de 30 ani să poarte ori-ce fel de învăliș ori de îmbrăcăminte a capului. Pălăria o ținea totdeauna în mînă.

*

Maeștrii Cîntăreți, cunoscuta operă a lui Wagner s'a reprezentat la Opera mare din Paris, sub conducerea lui Messager, directorul Operei.

*

Opereta lui Lehar: „Dragostea de țigan" se joacă la Paris cu mare antren.

Se știe că libretul e scos din viața Romînilor din Ungaria. Tenorul francez care cîntă rolul lui Ionel, poartă însă o splendidă uniformă... sîrbească.

*

A apărut în broșură „Cuvîntarea d-lui dr. Em. Riegler, epitrop al casei sf. Spiridon" rostită cu ocazia inaugurărei „Pavilionului Langa".

*

STRUNA ZILEI

MUTARE SILITĂ

Deînchiriat locuința d-lui Dr. Tiron strada Mitropoliei, în fața Seminarului...

Anunciu

Că dintre atîția sfinți se mută
Pricina nici nu se discută:
Fervent liber-cugetător,
Cum să mai stea în strada... lor?

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iași:

EDIȚIA II-a din

Dicționar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediție e revizuită și mult adăogită.

Prețul unui volum rămîne acelaș. Va apare în cursul anului 1913.

INFORMAȚII

Intinderea febrei tifoide.—Direcțiunea generală a serviciului sanitar a adresat următoarea circulară către medicii din țară:

Vă atragem serioasa atențiune asupra faptului că în toată țara epidemia de febră tifoidă a început să mai ia proporții mai mari.

Acest flagel amenință să decimeze populațiunea și dumnea-voastră știți cît e de greu de făcut o campanie profilactică cînd acea boală a luat proporții.

Vă invităm dar să luați cele mai stricte măsuri de combatere și de sterilizare a apelor și a latrinelor.

De asemenea se vor izola toți bolnavii. Obligați pe agenții sanitari ai cercurilor să facă o riguroasă patrulare sanitară, făcîndu-i răspunzători de nedescoperirea cazurilor la timp; dar în acelaș timp arătați medicilor că direcțiunea va lua stricte măsuri în contra acelora, care se sprijină numai pe activitatea agenților sanitari și cred că pot arunca exclusiv răspunderea asupra lor.

Atrăgîndu-vă atențiunea asupra celor ce purced, direcțiunea vă face cunoscut că a dat ordin d-lor inspectori generali sanitari să inspecteze în fie care județ activitatea medicilor în combaterea acestei epidemii și că în acelaș timp, a luat dispoziţiunea de a nu acorda nici un concediu medicilor primari de județe și medicilor de orașe unde există epidemii de febră tifoidă sau scarlatină; iar d-v d-nii medici primari etc. vă rugăm să nu mai interveniți pentru concediile subalternilor d-voastră care au asemenea epidemii în cireomscripțiile d-v sau dacă mai interveniți să menționați acest fapt.

Ziarul „UNIREA" de la 22 Octombrie c. scrie:

UN RÎNDAȘ

— De preferință hărțăgos și bețiv —
Posedînd un vocabular pe cît mai bogat de înjurii triviale de cîrciumă

Indată ce a apărut anunciul în mult răspînditul ziar, amatorul s'a găsit și răspunde tuturor condițiilor puse.

— Este plagiatorul **A. C. Cuza.**

Una din cele mai reușite desfășurări din seria filmelor artistice daneze se reprezintă astă seară Marți în sala teatrului Sidoli.

„O catastrofă în mijlocul oceanului„¡ Scene sfîșietoare, o mare nenorocire pe un vapor,—ajutoare prin telegrafie fără fir, pasagerii și bărcile de salvare. O desfășurare îngrozitoare care reamintește cea mai mare catastrofă maritimă din lume: „Scufundarea Titanicului".

Rolurile principale sunt interpretate de somitățile artistice ale scenelor scandinave, în frunte cu celebrul artist danez Psylander, din ansamblul dramatic al teatrului regal din Kopenhaga. Desfășurarea cuprinde două părțide cinematograf.

Noul program cuprinde apoi:

Trupa Schiovani, scene artistice de varieteu.

Tîndală și fiica vecinului, scene foarte humoristice.

Tarantella, film din viața artiștilor. cu o artistică interpretare datorită somităților scenelor străine. (2părți).

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Mercuri 24 Octomb. măreața desfășurare „Diavolul casei" (Le démon du foyer) cu artiștii Comediei franceze, d-ra Lara, Philippe Garnier, etc.

D-na Anastasia Popovici, institutoare la școala de fete No. 1, a obținut un concediu de o lună, fiind suplinită de d-ra Amel a Popovici.

In congresul „inscris" ținut Duminecă la Vălenii de Munte, s'a fixat, între altele, candidatura d-lui A. C. Cuza la col. II Cameră Iași.

Societatea farmaciștilor a decis să nu acorde reducerea de 25 la sută de cît acelor organizațiuni de ajutor reciproc care numără mai puțin de 200 de membri.

Comitetul comunal a cedat un local din strada Bucșinescu — fostul local la jandarmeriei — pentru școala de sergenți din localitate.

Astăzi la orele 6 seara are loc la primărie o consfătuire a consilierilor comunali, provocată de domnii Greciano și Botez.

La școala din Buhăești-Vaslui s'a înființat pe 1 Noembrie un curs de adulți.

Membrii administrației comunale și-au înaintat azi demisiunile. D-nii Gh. Botez, Stamatiu și Conia, și-au trimis demisiunile, în mod individual.

Membrii consiliului comunal și-au înaintat demisiunile, în mod colectiv.

Se crede că mîine va avea loc instalarea comisiei interimare.

Membrii clubului liberal se 'ntrunesc azi, la orele 8 jum. seara, pentru a ratifica lista candidaților, pentru alegerile generale.

In strada Zugravilor, s'au constatat azi 3 cazuri noi de febră tifoidă.

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iași: șase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedințe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghițescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iași.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

:: *Candidații partidelor conservator și conservator-democrat din Iași, în alegerile generale:*

Col. I Cameră, domnii: Grecianu Dimitrie, Stroici Ilie dr., Badareu A., Cananău N.

Col. II Cameră: Praja I., Meissner C., Scorțescu G., Pella Vespasian și Herovanu Eugen.

Colegiul III: Chirilă Constantin.

Senat I: Sculy Logothetide Vasile, Antoniu I. Lascar.

Senat II: Găvănescul I., Șerban G., Nanu Nicu.

Universitate: d. Matei Cantacuzino.

:: *In numărul de mîine, vom publica un interesant interviev, pe care colaboratorul nostru. Antim, la obținut de la d. ministru Xenopol, cu privire la întemeiarea unei Academie comerciale în țară.*

:: **Judiciare.** — Camera de punere sub acuzare a menținut arestați pe Goldștein și Kaisermann, proprietarii firmei falite „la Luvru".

Aceeași instanță a respins eliberarea pe cauțiune a lui Eugen Dron, autorul furtului cu spargere de la debitul din s. III-a a tribunalului.

— Judele instructor cabinetul II a emis ieri seara mandat de arestare contra lui Simon Herman, birtașul gării Podul-Iloaie, acuzat de omor.

Tribunalul se va pronunța mîine asupra mandatului.

— Proprietarii firmei manufactiere „la Drapel", strada Alexandri, făcînd faliment, au dispărut din oraș.

Parchetul a ordonat sigilarea prăvăliei.

— Domnul Fr. Fischer a declarat astă-zi apel contra sentinței prin care este condemnat a plăti fiului seu, d. D. Fischer, o pensie alimentară de 1000 lei pe lună.

Apelul a fost repartizat la s. II-a a Curții.

— In procesul dintre domnul Sebastian Moruzzi cu epitropia spitalului „Caritatea", tribunalul a dispus chemarea în instanță a expertului Damian, inginer silvic.

— Curtea s. II-a a dispus eliberarea provizorie, pe o cauție de o mie lei, a comerciantului falit Froim Fisch.

— Curtea s. II a condemnat astă-zi la cîte 100 lei amendă pe polițaiul tîrgului Mihaileni, Dobjanski, și pe subcomisarul Ivanciu, dați judecății pentru abuz de putere.

— Berman Sufăr, fost agent la serviciul barometric din Iași, a fost condemnat astăzi de Curte la o lună închisoare, pentru falșuri operate ca agent.

Avocat S. P. GEORGESCU
s'a mutat
în Str. Lozonschi No 16
(Casele Brill)

ULTIMA ORA

Telegrafice și Telefonice

Bucureşti 23 Octombrie

Poarta cere armistițiu

Distrugerea liniei ferate Ueskub-Metrovița

Trupele grecești la Banica

Succesul trupelor bulgare

Paris.—O notă a Agenției Havas, spune că guvernul Otoman a făcut demersuri pe lîngă guvernul Francez, pentru a obține ca puterile să intervină și să oprească ostilitățile, impunînd un armistițiu statelor balcanice. Guvernul Francez a răspuns că nu poate primi o atare cerere fără a aduce o atingere dreptului gînților și fără a avea cerul că ia o atitudine contra statelor balcanice.

*

Kiel.—Crucișătorul cuirasat Goeben și micul crucișător Breslau au primit ordin să plece fără întîrziere la Constantinopol și Smirna.

*

Ueskub.—Linia ferată Ueskub-Mitrovitza distrusă în parte de Turci a fost restabilită.

Saban Pașa și Ali Draga Hassan bey au fost aduși la Belgrad ca prizonieri de război.

*

Athena.—Diadocul a telegrafiat prețedintelui consiliului; armata dușmană întîlnită la Nenedze se compunea din întreaga divizie de la Serres și de alte numeroase forțe,—în total 25,000 oameni aproximativ cu 30 tunuri și ocupa poziții foarte tari.

Bătută și urmărită pe centru și de flancul drept al armatei noastre și împinsă spre Gida a fost desfăcută la Jenidje după perderi enorme.

S'au luat 14 tunuri, 4 mitralieze și s'au făcut numeroși prizonieri, o întreagă companie a depus armele. Imprejurimile orașului Jenidje sunt preserate de cadavre. Drumul Jenidje Salonic e presurat de materialul dușmanului fugărit. Nu se cunoaște încă rezultatul urmăririei dușmanului.

*

Belgrad.—In alocația ținută de fostul primar mahometan din Ueskub acesta a urat o cordială bună venire regelui asigurîndu-l de supunerea mahometanilor.

*

Berlin.—D. di San Giuliano a făcut o vizită azi dimineață d-lor Betham, Holweg și Kiderlen-Waecther.

Seara ministrul de externe a dat un prînz în cinstea colegului său italian.

*

Athena. — Știri sosite de la ariergarda greacă spun că trupele grecești înaintînd de la Banica la Thorina au întîlnit dincolo de Banica forțe dușmane superioare și le-au silit să-și întrerupă marșul de înaintare și să ocupe poziții puternice.

*

Sofia.—Armata bulgară după o luptă înverșunată a luat Garbuk tăind astfel definitiv comunicatele armatelor turcești din Macedonia și Adrianopole.

A doua zi turcii au încercat să atace flancul stîng bulgar în spre Bunarhinav dar bulgarii au respins cu bravură atacul silind pe turci să fugă.

*

Sofia.—Bulgarii au capturat o baterie cu tragere repede, au făcut 5 ofițeri prizonieri și 1300 soldați.

La Lule-Burgas bulgarii au luat depozite întregi de îmbrăcăminte, arme, provizii 15 cămile un mare projector aparat telefonic etc.

*

Constantinopole.—Se afirmă că Poarta după consiliul de miniștri de eri, ar fi fost dispusă să ceară meditațiunea puterilor și armistițiu.

Semi-luna roșie a adresat un apel populațiunei din Constantinopole pentru ca fiecare familie să primească unul sau doi răniți.

Pregătirile rusești în Basarabia

Constantinopol.—Ziarul „Sabah" anunță, că Rusia face mari pregătiri militare. Garnizoanele rusești din Basarabia vor fi sporite și avantgardele întărite. Rezerviștii vor fi aduși sub arme.

Generalii Nicolini și Romanikoff, au sosit în Basarabia.

Banca națională și comercianții

Bucureşti.—Le afirmă, că consiliul de administrație al Băncei Naționale, a hotărît să afecteze 20 milioane, pentru a înlesni operațiile comerciale.

Consiliul de miniștri de azi

Bucureşti.—Azi s'a ținut un Consiliu de miniștri, la ministerul de interne, sub prețedenția d-lui Maiorescu.

Consiliul s'a ocupat cu fixarea candidaturilor, în vederea alegerilor generale.

Iată numărul candidaților conservatori și conservatori-democrați, fixat în unele localități:

Iași—8 conservatori-democrați, 8 conservatori, 1 liberal.

Ilfov — 12 conservatori-democrați, 12 conservatori.

Vaslui — 3 conservatori-democrați, 4 conservatori.

Hași—3 conservatori-democrați, 5 conservatori.

Bîrlad — 5 conservatori-democrați, 5 conservatori, 1 liberal.

Botoșani—6 conservatori-demorați, 5 conservatori.

In total 138 conservatori-democrați, 138 conservatori, 32 liberali și 1 independent.

In chestia Tramvaiului

Bucureşti. — D. Stroescu, vicepreședintele Comisiei interimare; într'o convorbire acordată *Adevărului*, **a declarat, că membrii comisiei interimare, în cîte-va ședințe consecutive, vor studia dosarelor și vor cauta soluția, pentru a pune capăt conflictului, în chestia tramvaiului.**

Comisia interimară, va consulta și un număr de distinși jurisconsulți din Capitală.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîștigat:

10,000 lei 10607.
3000 lei 11837, 11128.
2000 lei 20250, 25350, 20458, 34816
1000 lei 7711, 13600, 24446, 35643 46515, 47791, 6734, 24071, 34969, 43506 15803, 29796, 30302, 40757, 5283.

ALTERCAȚIE

Focșani.—O vie altercație, a avut loc, eri, la Palatul de Justiție, între d-nii Dimancea, avocat, și Movilă, proprietar din Iași.

O nouă petiție a fostului episcop de Roman

Bucureşti. — P. S. S. Gherasim fostul episcop de Roman, a înaintat o nouă petiție sinodului prin care cere revizuirea demiterei sale din scaunul episcopal.

Imparatul Frantz Iosef la Buda-Pesta

Viena.—Imparatul Francisc Iosef a plecat azi la amiază la Buda-Pesta, pentru a deschide mîne sesiunea delegațiunilor.

Intrunirea de la clubul Conservator-democrat

Discursul d-lui Take Ionescu

Bucureşti.—Aseară, la orele 9, a avut loc o întrunire plenară a membrilor partidului conservator-democrat din Capitală.

La orele 10, sosește d. Take Ionescu, primit prin aclamări entuziaste și nesfîrșite.

*

D. Take Ionescu, răspunde prin cuvîntarea următoare:

„Constat, Domnilor' cu bucurie, că fisionomia partidului nostru, nu s'a schimbat de fel, prin faptul trecerei noastre de la opoziție la guvern.

Suntem același număr, gata, mai mult ca ori-cînd, de luptă.

Am avut convingerea, că triumful va fi legitim și l'am așteptat, cu speranța celor încrezători în el,

Un sentiment de mare răspundere apasă asupra noastră. Imprejurările au făcut ca tocmai noi, cari eram considerați ca un partid de tulburare, în țară, să fim chemați a lucra în colaborare cu un vechiu partid istoric, tocmai în momentele cele mai grele, colaborare care ne dă liniștea în lăuntru și respectul în afară.

Nu regret de loc, că nu am fost chemați în Decembrie trecut.

Aducerea noastră, în momentul de față, însemnează că suntem o armată, care am luptat la multe bătălii.

Am fost aduși de conștiința națională, care a văzut că suntem o forță națională.

Partidului nostru i se impunea o jertfă și mai mare. In loc să ni se dea întreaga putere, ni s'a dat jumătate și ne mulțumim.

Avem însă legitimă aspirațiune să ținem seamă de ele.

Sunt convins că partidul nostru, va fi la înălțimea situațiunei de astăzi. Ori care vor fi micile greșeli și neajunsuri însă sunt sigur că partidul nostru va da dovezi de neclintita lui omogenitate.

Am ajuns să fim un suflet și o inimă. Am ajuns acolo, unde altor partide le-a trebuit un timp de 50 de ani.

La hotarele noastre se rîdică o putere extraordinară, o epopee uimitoare. Faptul se datorește unei națiuni armate, care în loc de victorii, face azi o minune.

Același suflu entuziast respiră și în partidul nostru. Am învins totul, pentru că totul era curat, pornit din sinceritate.

Nu se știe ce jertfe ni se vor mai cere.

Ori cît de mare va fi jertfa ce ni se va cere însă, o vom pune imediat în serviciul statului.

Sunt mulțumit, că am putut să aduc țărei mele, o asemenea slujbă, în aceste grele momente.

Condițiunile ce se impune Turciei în schimbul armistițiului

Berlin.—Guvernul german sezizat de cererea Turciei, de a interveni pentru stabilirea unui armistițiu, a și început tratativele, în ce chip ar fi posibil aceasta.

*

Paris.—La cererea de armistițiu a Turciei, domnul Poincarè a răspuns că o mediațiune este imposibilă. Cîtă vreme Turcia nu va preciza condițiunile.

D. Poincarè mai spune, că Statele Balcanice, nu vor putea consimți la un armistițiu, fără a obține garanții suficiente, că Turcia nu va căuta a profita de răgaz, pentru a mobiliza noi trupe.

Este de datoria Turciei, ca să facă propuneri pozitive, și că numai în cazul cînd le va găsi acceptabile, Franța va interveni.

*

Viena.—Guvernul Austro-Ungar, German și Italian, au acceptat felul de a vedea al guvernului Francez.

*

Viena.—Tratativele de pace pe baza dezinteresărei, găsesc o vie împotrivire din partea Austro-Ungariei.

Obiecțiunile ce le face angajează și Romînia. Atît Austro-Ungaria cît și România, își vor apăra punctul lor de vedere comun.

*

Sofia.—Trupele bulgare au cucerit Nevrocop. In aceiași zi, adecă la 1 Noembrie, au luat gara Buk, tăind comunicația între trupele turcești.

O importantă consfătuire diplomatică în Bucureşti

Revendicările României

Bucureşti.—Azi dimineață a avut loc la ministerul de interne, o consfătuire, la care au participat d-nii Maiorescu, prim ministru, Sebecoff, ministrul Rusiei, și Contele Furstenberg, ministrul Austro-Ungariei.

S'au discutat asupra revendicărilor României, de îndată ce se va realiza pacea în Balcani ca compensații pentru atitudinea pacinică a României.

Consfătuirea a durat 2 ore.

Dr. M. HALPERN
vechiu medic francez
s'a stabilit în Iași, strada Elena Doamna (fost albă) No. 17, casele noui Gelzer.
Specialist în boale de femei faceri mamoș de la facultatea din Paris, fiind atașat mulți ani la spitalul de faceri „Clinica Tarnier" fost elev a psofesorului Budin.

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ*.

Orfană de 22 ani
400,000 Mărci zestre în numerar dorește **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iași
Iași—28 str. Cuza-Vodă 28—Iași
(zisă și str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* **înghetului—Băi hygienice—etc.**
Instalație de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultațiuni gratuite.
Condițiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparațiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcții. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează și în provincie *cu preț modest.*
Referențele cele mai bune la dispoziție.

Nicolae Popovici
Masseur și Operator de bătături
Servesc la domiciliu. Rog a se adresa într'o carte postală.
Strada Sălcilor No. 21

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

De Inchiriet
în strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 și 2 odăi și cîte-va prăvălii.
Este instalație de apă, canal și electricitate.

Dr. H. SOLOMOVICI
Specialist în boale de
— NAS, GÎT ȘI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. și 3—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

De Inchiriet
Dela 26 a lunei curente o casă compusă din 4 camere, bucătărie, și atenanse în stradela Armeană No 8. a se adresa proprietarului Andrei Bădăreu, str. Armeană No 3.

Cele mai frumoase varietăți de PERE ȘI MERE DE IARNA
sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budești moșia Climești prin Roman.
Prețuri moderate

Magasinul de Muzică „MICHELSOHN"
Iași—Fondat 1878—Iași
Piane și Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÁNZ
și orice altă fabricațiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poștală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ȘI MODERNE

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIȚIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o carte postală
D. Lernovici, str. Zugravilor 41

10 lei lunar învață ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marți, Joi, Sîmbătă. Dau lecțiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.
V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. A. SPIRT
specializat la Paris și Berlin în boale de gură, gît, nas, și urechi se stabilește de la 26 Octombrie 1912 în Iași, **strada Ștefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Dr. Suzana WEXLER-GROSI
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Strada Anastasie Panu 43 —

60,000 lei de plasat, cu ipotecă în primul rang sau în al II-lea după Creditul Rural, într'o moșie.
A se adresa la d. Alex. Werner Iași str. Săulescu 8.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smirdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE" KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — H. ȘIEBENEICHER — BUCUREȘTI — Str. Smirdan 24

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depunori din București.
Lei 7.453.506 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,936,252 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Nesnulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(Iosată strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. și architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

LA ȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE scurtează și vindecă *Nevralgiile cele mai grele de tâmplă, Migrenele, Gastralgiile, Selatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase cari se resfrâng în toate celelalte temeiuri.*

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiu să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul are simțit vro ușurare, va lua o hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue ca la zi mult de câte 4 pe zi.

A se cere: Le VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se găsesc la toți Droghiștii și Farmacenții.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mărzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1722. Joi 25 Octombrie 1912

Cumințenie politică

Marele Kogălniceanu, într'un discurs rostit în Iași, cu prilejul unei întruniri a opoziției-unite, a afirmat un adevăr istoric, menit să cristalizeze odată pentru totdeauna cumințenia noastră politică. Kogălniceanu a afirmat că în tot timpul cît a fost vorba de crearea și de consolidarea Statului romîn, n'au existat deosebiri de partide.

In adevăr, înainte de 1866 toate patimele au tăcut. In divanurile *adhoc* nu s'au adus în discuție chestiile mari, cari ar fi putut aduce vre-o sciziune între membrii lor. Astfel se explică de ce Mihail Kogălniceanu a evitat să aducă în dezbaterea divanurilor chestia țărănească, care-l preocupă încă de la 1848, după cum aceasta rezultă din apelul adresat Moldovei în acel an, adresat țării din exilul de la Cernăuți.

Inainte de votarea Constituției și aducerea Principelui din casă străină, deosebiri mari nu existau între partide. Primele noastre ministere au fost constituite din personalități cari mai tîrziu aveau să aparțină la partide deosebite și adverse.

*

Azi, cînd evenimentele grave sunt la ordinea zilei, aceiași cumințenie politică, însuflețește pe bărbații politici ai țării.

In adevăr, alegerile generale bat la ușă. Peste cîte-va zile încep alegerile de delegați pentru colegiul III de Cameră. In alte împrejurări, cu asemenea prilej, toate forțele electorale ale partidelor politice sunt mobilizate și lupta e începută. Dedata aceasta însă, un calm neobișnuit, un calm dictat din simțimîntul patriotic, domnește în întreaga țară.

Partidul liberal, nevoind să renunțe la viața lui de partid, va face campanie electorală. Dar cît suntem de departe de obicinuitele și vehementele nostre campanii electorale. Azi totul se petrece în liniște, ca și cum patimile ar fi tăcut. Azi interesul situației externe a absorbit toate atențiile, deosebirile de partide au dispărut, țara se prezintă unică și indivizibilă, așa cum s'a prezentat înainte de 1866.

Imprejurările de azi sunt bine venite pentru a arăta tuturor acelor cari bîrfeau partidele, și în special d-lui Iorga, că simțimîntul patriotic e la baza organizației noastre de partide, iar pretenția de monopol al naționalizmului din partea unor calomniatori de rînd, cum e plagiatorul Cuza, constitue o obrăznicie, pălmuită cu ultima vehemență de realitatea vie a lucrurilor.

*

Imprejurările de zi, pe lîngă că au avut darul să arate temeinicia și rostul organizației de partid, au avut și bunul imens de a demonstra țării, pînă la evidență, șarlatanismul fără rușine și fără frîu al naționaliștilor de sub conducerea d-lui Iorga și compania.

In adevăr, care a fost atitudinea naționaliștilor în împrejurările de azi?

D. Iorga a continuat și continuă cu injurăturile d-sale de țață nemîngîiată, d. A. C. Cuza merge înainte cu bărfelile lui de om bolnav și pătimește. D-sa continuă cu atîtările și cu intrigile de pînă acum.

Faptul că presa tuturor partidelor e azi unanimă în a blama această atitudine a d-lui Cuza se datorește tocmai faptului, că țara nu permite, în împrejurările actuale, activitatea desolvantă a naționalismului.

Organizmele bicisnice dispar la o climă aspră; tot așa și cele politice. Clima politică a țării noastre s'a înăsprit, asta e cauza descompunerei și decăderei partidului de băețoi al d-lui Iorga.

Situația politică

D. Take Ionescu, la clubul nostru din Capitală și d. Al. A. Bădăreu, la cel din Iași, au făcut cîte o expunere a situației politice.

Șeful nostru a ținut să constate admirabila disciplină și unitate, de care a dat dovadă partidul conservator-democrat, chiar după chemarea sa la putere. D. Tache Ionescu a ținut să releveze că aducerea la guvern a partidului nostru, alături de cel conservator, constitue o mare izbîndă în împrejurările de azi.

Fruntașul nostru, d. Al. A. Bădăreu, a relevat și d-sa importanța decisivă a momentului, în care partidul nostru a fost chemat să la răspunderea guvernării și a arătat că situația de azi, va aduce o mare transformare în organizarea partidelor noastre politice.

Relevînd situația externă turbure, ministrul lucrărilor publice a arătat că atît șeful nostru, d. Take Ionescu, cît și d. I. I. Brătianu, au oferit d-lui Titu Maiorescu să intre în guvern, necondiționat, pentru a da, dacă nevoia va cere, un concurs desinteresat în conducerea Statului.

Cuvîntarea aceasta a d-lui Al. A. Badareu în care ministrul lucrărilor publice, explica prezentul și făcea prognosticuri asupra viitorului, a fost răsplătită cu entuziaste aplauze, precum răsplătit cu aplauze și ovațiuni a fost și discursul d-lui Take Ionescu, și cele ale d-lor B. Păltineanu și dr. Istrati, la clubul din Capitală.

Scrisori din țara rusească

Rominia judecată de Ruși.- Noi și conflictul din Balcani.—D. Sazanof despre Regele Rominiei și politica noului cabinet.

România a început să preocupe Rusia. Pînă eri rare ori găsiai în vre-o gazetă rusească un cuvînt despre Romînia. Părea că pentru opinia publică rusească țara aceasta nici nu există în Europa. A fost de ajuns ca un corespondent al unui ziar german să capete un *interwiev* de la M. Sa și să publice acest *interwiev* prin care M. Sa spune că Romînia se află înconjurată de slavi și că Romînia trebue să-și apere interescle sale naționale și culturale, pentru ca presa rusească să se arunce cu o furie puțin stăpînită în contra micei sale vecine.

Și e curios că nu atît oficioasele rusești sunt revoltate, cît e de revoltată presa democrată și radicală rusă,

Ziarul „Ruskoe Slovo" a publicat acum cîteva zile un articol de o ireverențiositate rară față de poporul romînesc, pe care nici mai mult, nici mai puțin l'a numit „ridicul coborîtor din glorioșii romani", a zeflemisit pretențiile romîne în Balcani, unde sunt cîteva sate de *cuțovlachi*, ba a mers să nege chiar existența Moldovenilor în Basarabia. Cu o rea credință revoltătoare acest organ foarte răspîndit în Rusia, în contra însuși rescriptului imperial—prin care Regele Carol este numit feldmareșal pentru meritele bravei sale armate, ne-a negat vr'un amestec în răsboiul din 1877, ba a găsit că trebue să fim recunoscători că prin congresul de la Berlin ni s'au luat 3 județe din Basarabia și ni s'a dat Dobrogia, căci grație Dobrogiei am progresat, Dobrogia deschizîndu-ne Marea Neagră.

Ziarul moscovit ironizează pe M. Sa care, zice gazeta „a vrut cu bastonul de feldmareșal al armatei rusești să dee putină verdeață laurilor ofeliți ai armatei sale"... etc, etc.

Bine înțeles articolul se termină cu un sfat dat guvernului rus că la mobilisația armatei noastre să răspundă cu mobilisarea flotei rusești din Marea Neagră și să facă o demonstrație navală în porturile noastre maritime,

De ce această eșire violentă a radicalului rus?

Lucrul e ușor de explicat. Rușii simpatizează cu Slavii din Orient și știm că întărindu-se Bulgaria în Balcani ușor va fi Rusiei ca odată și odată să realizeze visul ei de a avea încă o fereastră deschisă în Europa, de a avea în mînile ei Constantinopolul.

Recitesc acum jurnalul lui Dostoewski publicat în 1877 în ajunul răsboiului ruso-romano-turc, In el sunt multe pagini cari se potrivesc perfect cu spiritul și cu aspirațiile poporului rusesc în prezent, Publicat acest jurnal acum, fără multe retușări, el ar putea fi socotit scris în împrejurările de azi.

In acest jurnal Dostoewski spune: „Constantinopolul trebue să fie al nostru acum (1877) or în sută de ani, el trebue însă să fie al nostru".

Această opinie o au toți rușii, fie liberali, fie conservatori. Și deci nu e de mirare dacă *Ruskoe Slovo* a devenit așa de violent contra Romîniei, care prin amestecul ei în Orient ar putea opri sau chiar zădărnici realizarea acestui vis al fie cărui rus.

*

Noroc că dacă radicalii ruși sunt așa de belicoși, guvernul rus pare cu mult mai pacinic.

Aceiași ziar rus căpătînd un interview cu d. Sazonov, e nevoit prin publicarea lui să-și dee o desmințire a tot ce scrisese contra politicei romînești, Regelui românesc, poporului romînesc.

Iată ce a vorbit d, Sasonov redactorul de la *Ruskoe Slovo* despre noi:

—Mă întrebi despre atitudinea României față de conflict. Trebuie să recunoaștem iubirea de pace a înțeleptului ei rege și trebuie valorată cu toată demnitatea. Caracterul european al politicei cabinetului bucureștean este un fapt de mare inportanță și nu poate fi nesocotit nici de marile puteri și nici de vecinii României.

Eu sunt convins că România nu va avea de cît de cîștigat menținînd această atitudine și aceasta va întări în viitor relațiile noastre cu această țară, cu care sunt legate atîtea amintiri și pe cari nu le a putut întuneca neînțelegerile trecătoare.

Bulgaria, sunt încredințat, înțelege cît valorează atitudinea pe care o are România față de ea și nu va căuta să forțeze pe vecina ei de a schimba atitudinea ei leală, pînă la sfîrșitul conflictului. In ori ce caz statele balcanice nu pot să neglijeze România care este un factor din cele mai însemnate. Făcînd aceasta ar însemna puțină seriozitate din partea lor, ceea ce nu este de crezut"

Aceste spuse ale d-lui Sazonov sunt fără îndoială izvorîte din o adîncă cunoaștere a rolului și însemnătății noastre politice și ele vor liniști spiritele prea belicoase ale ziarelor rusești.

România n'are altă dorință decît a-și apara interesele ei și cum a spus'o noul guvern ea va ști să facă asta cu demnitate și loialitate.

Și că aceasta e adevărat se poate vedea din cele ce sigur d. Sazanov, a spus ziaristului de la *Ruscoe Slovo*.

Dr. I. D.

REZBOIUL

Rolul României

Sunt rare ocaziile, în viața Statelor, de a-și vedea situația aprețuită așa cum o merită. Unul din aceste rare prilejuri pentru țara noastră, este războiul actual.

Romînia, prin lunga perioadă de pace, care i a permis o dezvoltare fericită în toate direcțiile, a cîștigat așa situație, încît, fără a mobiliza un singur soldat, e azi arbitrul situației.

Atît prin puterea ei financiară, cît și prin Suveranul înțelept care ne conduce, ca și pe puterea armatei noastre — țara Romînească e chemată să-și spună cuvîntul hotărîtor la isprăvitul războiului actual.

Cînd oameni cu o situație precumpănitoare în afacerile Europei, cum e contele Berchtold, care ne-a făcut cinstea unei vizite, cum e ministrul Sassanov al Rusiei și Poincaré, președintele consiliului francez, se exprimă în mod atît de elogios despre țara noastră, înțelege ori cine situația preponderentă a Romîniei, în concertul orient-european

Neapărat, economicește, starea de războiu ne-a costat scump de tot, pe calea economică.

Marea noastră mîngăiere în împrejurările, actuale, e că cel puțin politicește, politica noastră de cumințenie e cel puțin răsplătită, așa cum se cuvine.

OAMENI ȘI LUCRURI

Nici apă, nici vin....

De cîte zile nu avem apă — din nou?

Cîte zile încă va fi întreruptă?

Iată întrebări la care nimeni nu se mai încumetă a răspunde. La ce bun?

Un concurs fatal de împrejurări conspiră în potriva orașului, ca să-l lase mereu epus, mereu amenințat de spectrul care se chiamă lipsa de apă, — cu toate corolarele ce decurg de aci: primejdii de boală, lipsă de salubritate generală, sacrificii bănești și celelalte.

Orașul nostru a avut o toamnă tristă. Nimic din ce făcea, odinioară, veselia tradițională a anotimpului; nimic din răsunătoarele serbări ale culesului patriarhal. Toate zgomotele le a înnăbușit muzica dizgrațioasă a ploilor neîntrerupte, tăcerea posomorîtă a unei toamne mucede — peste care veni să se aștearnă doară ecoul sinistru al unei grozave încăierări de arme — departe și nu prea..

Urmarea unei atari toamne friguroase și sărăcăcioase nu putea fi decît acea care a fost: o lipsă desăvîrșită de roadă în împrejurimile orașului pe care mai de mult încă le pustiise în parte filoxera, ajutată acum în urmă, de ravagiile cochylizei...

Iată dară a doua Capitală indispusă ca nici odată: lipsită și de apa cea bună a Timișeștilor, lipsită și de vinul bun al podgoriilor sale vestite altă dată și îmbelșugate.

Dar neajunsurile nu se opresc aci. Ele coincid cu împrejurări extra-ordinare prin care trece țara, — așa că mijloacele de transport sunt mai puțin ca ori cînd la îndămîna comerțului.

Și dacă apa de Timișești ar fi cam greu de adus în.. vagoanele căilor ferate — din cauza prea marilor cheltueli, — vinul încalte și mai cu seamă acel de Odobești ar merita, fără îndoială, sacrificiul acesta, dacă — ar mai fi cu putință.

Roada e, în acele părți ale țării, mai bogată încă de cît în alți ani. Județul Putna e o regiune fericită! Dar căile de comunicație sunt anevoioase în anul acesta.

Intîmplarea ne-a făcut să cetim eri proza foarte simplă, dar mișcătoare a unuia din numeroșii comercianți plecați în acele părți ca să... aducă puțină veselie Iașului:

...„Suntem expuși cu tot avutul nostru pe această vreme de criză cum încă n'a avut țara nici odată. Stăm cu vasele de vin cîte 10, 12 ori 14 zile pe rampa Odobeștilor și nu încăpem un vagon. Suferim de frig și de ploaie; ne lasă păzitorii, ori ne pradă tot vinul"....

Fericiți „păzitori" — dar nefericiți neguțitori!

Imprejurări funeste complotează dar într'adevăr în potriva orasului nostru — și a altora negreșit — tocmai cînd are mai multă trebuință de puțină voioșie, fie chiar o voioșie cam alcoolizată cu productul Odobeștilor.

Dacă mai socotim că, față cu lipsa și cu scumpetea... apei de Timișești, vinul ar fi fost, în acest an, mai... curat ca nici-odată, — te cuprinde mîhnirea într'adevăr!

Rodion

Impresii și note din Basarabia

XV

Chișinăul.—Mulțumii preutului de la sf. Ilie, care îmi puse cu atîta bunăvoință la îndămînă arhiva și biblioteca bisericei, și în tovărășia unui drăguț băetan, moldovan de ai noștri o luarăm drept spre Soborul sf. Arhangheli Mihail și Gavril. Trecem prin tîrgul vechiu; totul era în prefacere; se zideau hălile și mișcarea muncitorilor era destul de mare. Ciainarie din colț îți dă aspectul unei mari vînzoleli de lume, ce nu se observă pe la noi.

Intrăm în ograda Soborului. O curățenie exemplară. Preutul ne eși întru întîmpinare și mă acostă în rusește, ce doresc. Eu o iau pe românește și ne-am înțeles de minune.

In pridvorul bisericei se cetește în peretele din dreapta această inscripție: „Sfîntul și Dumnezeiesc lăcaș acesta a sființilor arhangheli Mihail și Gavril și din vechiu sf. Ierarh Neculai din Chișinău ținutul Lăpușnei din nou și din temelie zidită și împodobită de noi frații Major Ioan și Isidorul Teodor, fii protoereului Costachi Măcărescul spre pomenirea și slava cinstirei acestei prăznuiri din partea noastră cu umilitele inimi rugăm pe Domnul Dumnezeu să primească al său dintre ale sale și să păzască orașul și zidirea aceasta în veci amin. 1806. Iunie 2."

Familia Măcărescul trăește în Basarabia între dvoreanini și a avut ramificări și în Iași către 1830, cînd intră în înrudire cu Cuzeștii.

Dintre cărți vechi românești notez:

— Minee, Ediția Buda 1802.
— Penticostar, Chișinău 1853.
— Ohtoih, Chișinău 1862.
— Mineiu pe scurt 1819.
— Triodion, Chișinău 1862.
— Evangelion grecesc. Hrisant Notara Ediția Veneția 1752.
— Slujebnic, cu nota: „să se știe precum că am cetit eu la anul 1827 Ioan dascal Cumzenca".
— 2 sfeșnice în argint pre pristol, unul avînd data 1820; altul 1830 „Ana".

Arhiva bisericei începe din 1836; cea mai veche nu se păstrează.

Cum se vede cărțile de la săbor sînt nouă, mai toate ediția de Chișineu, căci în 2 vadele s'au tipărit cărți moldovenești pentru biserici, și pe cît mi s'a comunicat s'a reînceput editarea unei alte serii de cărți încă de anul trecut, căci actualul exarh al Basarabiei Esc. sa Serafim Gigiacov, după multă ezitare a încuviințat tipărirea acestor cărți. Insumi am cumparat de la librăria din Chișinău carte românească de *Istoria Testamentelor*, singurile cărți moldovenești cu caracter didactic.

Eșind de la Săbor, am lăsat biserica lui Mazerachi pe deal în dreapta, iar eu o luăi drept la mănăstirea *Rășcavnoca*, peste linia ferată, și unde este al doilea cimitir „*Cladbiște*".

O linie de tramvai cu cai duce până în vale la fîntînă, marginea de jos a tramvaiului; de acolo se trece linia ferată și se rădică la deal. Biserica Rășcanovca e așezată pe o colină de unde ai o frumoasă vedere asupra orașului Chișinău, mai ales partea veche a tîrgului. Bisericile nouă rusești își înalță cu mîndrie turlele lor sferice și boite verde, coloarea obișnuită a Rușilor. Bisericile vechi moldovenești stau toate zidite în tîrgul vechiu: Mazarachi pe piscul din față, înegrită de vreme, Săborul și Sf. Ilie ceva mai în fund; zarea o închide Soborul nou și masivui clădirilor din acest loc înalt, căci zi cu zi, an cu an, tîrgul din față s'a mărit, s'a schimbat în bine, și azi dacă s'ar scula un răposat în domnul din 1810 și s'ar uita spre tîrg n'ar mai cunoaște, cum a răsărit din pădurile Malinei orașul mîndru al Chișinăului, simbolul rusismului în Basarabia.

Cînd am ajuns în poarta bisericei nu fui întîmpinat de cît de femeia dascalului, o gospodină harnică, care a sărit arsa să mă servească, înțelegînd din rostul meu, că sînt o înaltă față cu calități oficiale.

De jur împrejurul bisericei stau morminte, și zeci de pietre cu inscripții, care de care întrecîndu-se în scrisul lor cu slove aurite pe lespede de marmură să spună de rostul pe lumea aceasta a celor duși întru domnul.

Făcui o cruce mare, căci în acest cimitir zac ciolanele moldovenilor noștri, cari au apucat o Basarabie Moldovenească și azi este o Basarabie Rusască. De aceia aici se îmbină inscripțiile moldovenești cu cele rusești. de și cei îngropați sînt get-beget Moldoveni.

Am potricălit cimitirul în lung și în lat, atîta doar că bălăriile mari mă cam împedecau să pot ceti slovele, și mă temeam să dau nu de putrezecimea ciolanelor ceior morți, ci de vre-un șerpe care să mă cerce de sănătate, rătăcind printre morminte. Era un soare arzător, și era cald, și era liniște; nici tu boare de vînt!

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Catastiful celor morți e o pagină de arhondologie Basarabeană și în special la Chișinău cladbișteie sînt pentru noi izvoare oficiale de informaţiuni asupra celor ce reprezintă protipendada moldovenească și cum s'a răspîndit rusismul. Bine înțeles, că în acest scop trebue o vizită mai îndelungată și m'am mulțămit că în ceasul petrecut la Rășcanovca am copiat o serie de petre mormîntale.

Dar pînă atunci de biserică. Inscripția bisericei e desprinsă și părintele Gh. Abageriu mi-a arătat că e în clopotnița; m'am rădicat cu clisiarhul și am regretat că am găsit'o acoperită cu un strat de de var așa de gros că abia am putut ceti: Constantin Rășcanu 1832.

Cu altă ocazie voiu putea ceti șirul întreg al inscripției. Locul pe unde e așezat azi cimitirul a fost din vechiu satul Visternicemi, cum reiese din notele pe cîteva cărți din biserică.

— Psaltirea Chișinău 1857.

— Apostol Rămnic 1794, fără note.

— Leturghie Chisinău 1815.

— Evanghie Rămnic 1784, cu nota: „această sfîntă Evanghelie | au cumpărato ficiori din mahalaoa din gios | să fie la biserica răpo | satului Măzărachi pentru | pomenirea lor și a | părinților și să stea la biserică | în veci, iar de sar întîmpla ca să o fure | cineva și ar mistuio să fie | blestemat de sfinți părinți | 1786 April 6 | și în vremea adăugîndu-se și alte sfinte Evanghelii | la acea biserică mai sus numită sau cumpărat cu 12 pol lei de dumnealui Lupul Stoian *dintracest sat Visternicenii* | și au dărnito sfintei bisărici a sfintei învieri | *dintracest sat* pentru ertarea păcatelor lui și a tot neamul lui ca să stea | la sfîntulaltar nestrămutînduo nime supt stăpînirea prea înălțat domnului nostru Mihail Costandin Sutul Voevod, în Iași la Moldavia și întru ocărmuirea smereniei a prea osfințitului Mir tropolit Iacov, la anul 1794, April în 2 zile".

Pe fila albă de la tărtagi cetim note despre cetirea Evangheliilor la vreme de neploat:

a) Matei, Luni a 8-a săptămînă după Rusalii;

b) Luca Joi a 18-a săptămînă după Rusalii;

c) Ioan, Marți a 3-a săptămînă după Paști 1822. April 21. Ierei Gligorie Steriovici".

— Noul Testament, Petersburg 1829, „1830 a lui Grigore din clasa II-a".

— Aghesmatar mic, Iași 1814 „acest aghezmatar lau cumpărat Lupul Giurcanu din Gliceni".

Pomelnicul ctitoresc cuprinde aceste nume: Constantin + Atanasia, Sofia, Simeon, Dumitru, Maria;—Grigore, Gheorghe;—Mihail—Teodora—Ierei Gheorghe Poroscki;—Egor;—Ana.

Eșind din biserică, lăsai în grija băteinei, să așeze cărțile la loc, ceia ce nu făcu și nu puțină frică trase biata femee de la dascal, cînd venind văzu cărțile împrăștiete pe analog și străni, așa cum le deschisesem spre cetire și copiere.

Dar cimitirul prezentînd un interes deosebit las pe alt curier.

Gh. Ghibănescu

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru special —

— În ajunul războiului din Balcani —

Cum privesc bucovinenii evenimentele din Balcani.—Teama unui conflict între Austria și Rusia, din cauza spionilor ruși din Galiția.—Atitudinea monarhiei Austro-Ungare și Romînia.

Cernăuți 23 Noembrie.—Peripețiile actualului războiu balcanic, sunt urmărite cu un viu interes de opinia publică bucovineană, cu atît mai mult, cu cît se vorbește — (natural în cafenea!) — că în cazul unei înfrîngeri a armatei turce, Austria ar fi cel dintăi stat european, care ar interveni în favoarea ei.

Această dragoste nemărginită către Turci n'ar fi manifestată așa, numai de hatîrul fesului, ci interese superioare economico-politice ale Austriei, reclamă această, chestie cu Sandjacul e acea cauză.

Dar, cu toate știrile alarmante ce sosesc de pe cîmpul de luptă și din care rezul că turcii sunt bătuți, sau respinși pe toată linia, pînă astă-zi, monarhia Austro-Ungară n'a luat nici o atitudine care să dea de înțeles acest lucru.

Din contra. Intr'o ședință recentă a camerei deputaților din Viena, mai mulți deputați slovaci au interpelat guvernul, în senzul că Austria să intervie favorabil statelor Balcanice, susținînd că numai așa se va putea împiedica o conflagrațiune europeană, și asigură pacea dorită, — cel puțin în aparență — de cele mai multe state din Europa.

*

Acestor interpelări încă nu li s'a răspuns, dar nici nu se observă vre-o mișcare deosebită, care să denote că Austria ar avea de gînd să intervie militărește într'un sens s'au altul.

Dezbaterile parlamentului sunt așa fel purtate de parcă în Balcani nu s'ar petrece nimic extra-ordinar și că totul ar fi chiar în cea mai perfectă rînduială.

Judecînd după această stare de lucruri bucovinenii nu cred în eventualitatea unui conflict european, ci mai curînd într'o apropiată pace generală.

Un înalt funcționar administrativ din localitate, cu care am avut ocazie să vorbesc zilele acestea despre mai multe chestiuni de la ordinea zilei, m'a asigurat chiar despre acest lucru; ba ceva va mai mult, s'a declarat gata să facă și un rămășag că în cel mai tîrziu 2 luni actualul războiu va fi cu desăvîrșire localizat.

Convingerea cu care mi-a vorbit despre acest lucru, mă face să cred că, cele declarate de un „demnitar" se bazează pe o autenticitate, care nu suferă nici o îndoială. Deci suntem în așteptarea păcei!...

După cele ce transpiră însă din cercurile oficiale rezultă că atitudinea Austriei va fi numai atunci precizată, cînd Rusia va eși din rezerva ei de pînă acum.

Atita timp cît dînsa declară în mod oficial că rămîne pasivă, nici Austria n'are vr'un motiv să intervie deocamdată. Asupra versiunilor cari circulă, cum că Rusia ar influența „pe sub mînă" asupra statelor balcanice de a hărțui pe turci, se pune deci prea puțină crezare. Cu toate acestea, Austria e gata de ori-ce eventualitate, fără însă, bine înțeles, să se cunoască, cam ce atitudine va lua, de oarece cu toate că rapoartele „oficiale" ne vorbesc de o complectă înțelegere între Austria și Rusia asupra chestiei balcanice, aceste două state se dușmănesc la extrem. Se cunoaște doar faptul cum Rusia a organizat în Galiția un întins serviciu de spionagiu, trimițînd acolo numeroși agenți provocători, cari sfidează autoritățile austriace.

Nu e zi să nu se înregistreze acolo arestarea vre-unui nou spion rus. Acest lucru îngrijește mai mult populația locală de cît tot războiul din Balcani, căci, repetîndu-se mai des aceste manifestări odioase și mai cu seamă în actualele împrejurări destul de critice, nu e exclusă posibilitatea unui conflict serios între Austria și Rusia, care din moment ce ar izbucni conflagrațiunea europeană ar fi inevitabilă.

In legătură cu această chestiune, se mai comentează în Bucovina și atitudinea Romîniei, față de actualul războiu care corespunde pe deplin cu cea a Austriei. Acest lucru dovedește lămurit că legăturile între aceste două state sunt dintre cele mai cordiale, fapt care produce o legitimă impresie excelentă.

Așa dar, opinia generală de la noi, este că ne aflăm în ajunul păcii din Balcani și... a unui conflict austro-rus.

De... știu eu!

Gama.

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iași: șase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedințe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghițescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iași.

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Litere-Științe-Arte

Impresarii pașnici.—Acum de curînd am relevat o reflecție a academicianului Jules Claretie care scrisese că „Romînia rămîne speranța impresariior pentru această iarnă".

Ne-am exprimat atunci părerea că, odată ce neliniștea din Balcani impiedecă pe impresarii de trupe europene să plece în Orient,—vom suferi și noi consecințele, întru cît rar se întîmplă ca să se hazardeze un impresar, anume pentru orașele romînești. Ar fi și prea puțin rentabilă întreprinderea.

Credința noastră s'a adeverit. Chiar turneul d-nei Renée Parny n'a mai avut loc și agenția „Thalia" a înștiințat despre aceasta, la timp, publicul iasan.

E de prevăzut că vom avea o stagiune foarte puțin bogată în trupe străine. Se anunță doară trei reprezentații germane cu piese destul de atrăgătoare.

Intru cît trupa se află în țară credem că spectacolele anunțate vor avea loc în seara de 29 Octombrie și cele următoare.

Astfel nu se va putea spune că n'am avut și noi reprezentații... europene în această spectaculoasă stagiune, cînd se petrec *drame* teribile aproape de frontierele noastre.

*

Pentru spectacolul de Duminică 28 Octombrie, cu senzaționala comedie „Cafeneaua mică", excelentul pictor-decorator N. Alexandrescu a confecționat un decor pe care iașanii îl vor admira în acea seară.

*

In Bruxelles s'a reprezentat la teatrul Monnaie versiunea franceză a piesei *Enfants-Rois*, poveste lirică în trei acte, muzica de Mumperdinck.

*

Se crede că poetul german Gustav Frenssen va obținea premiul Nobel pentru literatură în anul acesta.

*

Zăcămintele de cărbuni de pămînt din Germania ajung cel puțin pentru o mie de ani de acum înainte, pe cînd acele din Anglia peste 250 de ani vor fi complect secătuite.

Cel puțin așa reiese din socotelile făcute de Frech, prefesor de geologie la Breslau, căci pe cînd în Germania se găsesc 157.4 miliarde tone, în Anglia numai 100 miliarde.

*

Un scriitor german de o neîndoioasă origină franceză, Alfons Paquet e astăzi unul din cei mai sîrguincioși emisari ai germanismului.

Pentru acéastă calitate, noul scriitor se pare că interesează mult pe germani.

Așa un critic arăta dăunăzi în „Literarische Echo", că acest scriitor nu e numai un simplu literat care amuzează pe cetitor, ci e un campion al cauzei scumpe tuturor germanilor.

Intr'adevăr într'un volum recent cu impresii de călătorie în China, Francezul scriitor german cheamă pe Germani la stăpînirea economică a Extremului-Orient.

*

La Stuttgard—unde s'a montat „Ariadna la Naxos" de Strauss și Hoffmannsthal pentru inaugurare, s'au construit acum două teatre nuoi, unul pentru dramă lirică sau tragedie, celalt pentru comedie și operetă. Ambele au costat 11 milioane.

Teatrele au o tecnică perfectă. Pentru a rivaliza cu Stuttgardul, orașul Cassel a cheltuit 10 milioane pentru un teatru nou perfect înzestrat.

*

Se taxează la 140,000 de tone producția mondială de oțel pe cale electrică în anul 1911. Franța contribue cu 14.000 de tone adecă 10 la sută, restul este furnizat mai ales de Statele-Unite, Germania și Austro-Uungaria.

*

Criticul muzical Pierre Lalo se arată prin „Le Temps" foarte sever cu autorul și compozitorul operei „Aradna la Naxos" reprezintată cu atîta sgomot la Stuttgard. Dl numește spectacolul o catastrofă și contestabilă inspirația celor doi autori. De asemenea mustră și pe celebrul Max Reinhardtcare a momntat spectacolul.

*

A murit în Bruxelles directorul Conservatorului, Edgard Tinel, cîștigătorul premiului Romei din 1869. A scris numeroase opere muzicale.

*

Mîni apare No. 2 din revista „Teatrul" cu sumarul următor: *T. Arghezi*: Cortina, *Ophelia*: Sonet, *E. Toptrceanu*: Vagabondul, *Rodion*: Caragiale în grevă, *C. Alexandrescu*: Săptămîna teatrală, *Em. Furtună*: Un om bun, *C. Săteanu*: Pentru ochi și suflet, Stal: *Cafeneaua mică* (subiectul). Spectacolele la ordinea zilei. Notițe artistice, recenzii etc.

*

Cele trei spectacole ale trupei germane, anunțate pentru serile de 29, 30 Oct. și 1 Nov. se anunță ca foarte atrăgătoare. Se pare că vor fi unicele reprezentații străine ale actualei stagiuni,— din cauza războiului din Balcani.

STRUNA ZILEI

CALVARUL PLAGIATORULUI

Gluma la adresa celebrului A. C. Cuza au așezat-o zețarii tipografi pe o lărgime de... *două coloane* în numărul din eri.

Economistule sărmane!
Vai, pînă și zețarii răi
Amar își rîd de anii tăi
Și te așează pe .. coloane

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iași:

EDIȚIA II-a din

Dicționar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediție e revizuită și mult adăogită.

Prețul unui volum rămîne acelaș. Va apare în cursul anului 1913.

INFORMAȚII

Rusia a acceptat propunerea guvernului francez relativă la convocarea urgentă a unei conferinți europene — cu condiția ca și România să participe la o asemenea conferință.

Recensămîntul general al populației în 1912.—Ministerul agriculturei și domeniilor va afișa în toată țara următorul apel relativ la facerea recensămîntului general al populației:

„Se aduce la obștească cunoștință că în cursul lunei Decembrie a anului de față se va face, în tot cuprinsul țării, o numărătoare a tuturor locuitorilor.

Cu această numărătoare vor fi însărcinați agenți recensori, cari vor purta un semn distinctiv.

Pășind la îndeplinirea îndatoririlor lor, agenții recensori vor intra în fie-ce casă și vor întreba pe capul familiei, sau în lipsă pe cel mai bătrîn, despre toate persoanele cari locuiesc în casă, precum și despre felul și împărțirea clădirii.

In casele în cari se găsesc oameni cu știință de carte, agenții recensori vor lăsa niște liste, în cari capul familiei sau altcineva de încredere, va da răspunsuri adevărate și limpezi la toate întrebările puse în aceste liste.

Acolo unde nu se află oameni cu știință de carte, cari să scrie singuri răspunsurile, listele se vor scrie de către agenții recensori.

Locuitorii sunt rugați să primească cu bună-voință de acești agenți și să le dea toate deslușirile ce vor cere, pentru ca să scrie listele recensămîntului, arătînd toate persoanele, mari și mici, cari locuesc sub același acoperămînt și fac parte din aceiași casă.

Numărătoarea locuitorilor nu urmărește nici scopul de a încasa birurile vechi.

Toate științele culese cu acest prilej vor fi întrebuințate numai în scopul statisticei,

Legea garantează secretul răspunsurilor ce privesc pe fiecare persoană.

Să nu caute deci, nimeni să se ascundă de la această numărătoare și să fie cu toții încredințați, că ea se face în interesul și spre folosul obștesc, pentru ca să știm, cîți sunt locuitorii acestei țări.

In numărul și în sănătatea locuitorilor stă puterea țării.

Legea prevede pedeapsă contra acelora cari nu vor voi să dea științele cerute la numărătoare, sau cari vor spune neadevăruri, într'adins ca să ascundă ori să falsifice adevărul.

Locuitorii să se ferească și să nu dea crezămînt acelora cari ar răspîndi zvonuri neadevarate despre scopul numărătoarei populațiunei, vrînd să împiedice această lucrare atît de folositoare țării.

Autoritățile judecătorești și polițienești sunt în drept să ia măsuri contra unor asemenea uneltiri vătămătoare binelui obștesc și să dea în judecată pe cei vinovați.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

A apărut „Arta Romînă" No. 4, 5 și 6 pe 1912 cu următorul sumar:

Expozițiile artistice dela Ateneul din București (Expozițiile: Lucie Rechenberg, Sonya Roguska—I. Țincu, N. Gropeanu, Cercul Artistic, M. Teișanu, Cecilia Gerson) de *V. Ravici*.—Liciu de *State Dragomir*. — Profilului din Lojă (versuri) de *Gordon*.—Jurnalul unui pictor de *N. N. T.* Scrisoare la primul concert symphonic de *I. Vlăduță*.—Arta și civilizația de *Dr. St. Possa*.—Inceputul muzeului de etnografie al Moldovei de *A. D. Atanasiu*.—Scurte interpretări asupra tablourilor lui Băncilă de *Adin*. — Dela Conservatorul din Iași de *Cornea*.—Afacerea „Cobzarului" — Elena Văcărescu, Ferrari și Victor Eftimiu de *Ispas*.—Expoziția retrospectivă a școalei de Belle-Arte din Iași de *Ada*.—Inaugurarea primului monument Marelui Domnitor Cuza de *A. D. Atanasiu*. — Trupa de opere și operete a d-lui Bărcănescu de *E. Caudella*. — Primul debut al lui Leoncavallo de *Al. I. Zirra*.—Pe Leman de *Viorella*.—Cronici: Estetica capitalei noastre. Pribeagul. Congresul de desemn. Coperta. — Buletinul societății p. cultura artistică în școală de *A.*

8 Ilustrațiuni.

Independentul a cărui candidatură va fi susținută la R.-Sarat de guvern, este d. N. Fleva.

Următorii învățători din județul Iași au fost numiți cu titlul definitiv: Gh. Carp, comuna Bivolari-Tabăra; Petre Apostolescu, comuna Popești; Gh. Oanea, Costuleni; Maria Flotea, Sculeni și Vasile I. Mardare, Țigănești-Probota-Ciolănești.

Din cauza lipsei de apă fabrica Textila a întrerupt lucrul de astăzi dimineață. Pînă aseară fabrica s'a servit de rezervoriul special cu care e înzestrat.

D. I. D. Dimitriu inspector al meseriilor pleacă Vineri seara la Dorohoi.

Cercetările întreprinse la Banca „Existența" din P.-Neamț în urma dispariției fostului casier Samsoni au dat la iveală abuzuri enorme săvîrșite de acest fost casier care cumula și funcțiunea de secretar, prin neglijența consiliului de administrație.

Intre altele s'a descoperit că o parte din sumele depuse nu fusese trecute în registre iar depozitarilor li s'au eliberat chitanțe false.

Din unele chitanțiere casierul rupsese multe foi à souche. Pierderile acționarilor și depozitarilor vor fi mult mai mari de cum s'a crezut la început. Banca lichidează.

In urma unei telegrame ce a primit de la serviciul sanitar—unde adresase oferta—d. dr. Hortolomei a plecat în Capitală pentru a se înrola uneia din ambulanțele medicale ce pleacă în Balcani.

Salariul oferit medicilor e de 1500 lei lunar.

Sînt multe cereri din partea învățătorilor ca examenul de înaintare pe loc, ce urmează să se țină de la 1 Noembrie, să se amâe pe altă dată de 2—3 luni, aceasta în vedere că ar fi posibil să se complecteze tabloul celor înscriși prin noi inspecții școlare.

De altfel începerea examenului coincidează cu alegerile generale în care și învățătorii vor vota în zilele de 8—16 Noembrie.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri

Mobile în piele ultimele noutăți.—

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.

Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.

Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*

Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.

PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

ACADEMIA COMERCIALĂ

Interviewul „Opiniei" cu d. N. Xenopol

Ministrul Industriei

La d. N. Xenopol.— Interviewul „Opiniei".— Academia Comercială. — Nevoia la care ea răspunde. — Cum va fi organizată.

La d. N. Xenopol

Noul ministru al industriei este un economist bine cunoscut atît la noi, cît și în străinătate. D-sa a ținut mai multe conferinți la Viena și Paris, conferinți menite a ne face cunoscuți în străinătate.

De asemenea, d. Xenopol, pe lîngă apreciata revistă *Mouvement Economique*, pe care o dirigează, a scris multe articole și studii economice în marile reviste apusene.

Competința d-lui Xenopol în materia economică l'au adus în fruntea departamentului comerțului, și în adevăr, în cele cîte-va zile de cînd e d sa ministru, d. Xenopol s'a relevat ca om de concepții și inițiativă. In urma discursului rostit de d-sa la adunarea Camerilor de Comerț, piața s'a liniștit, și bursele . atît cea romînească cît și cele străine s'au resimțit în bine de asigurările liniștitoare date de d sa.

Interviewul „Opiniei"

Pe ziua pe eri, d. N. Xenopol a dat o deciziune ministerială prin care a instituit o comisiune menită să studieze crearea unei Academii comerciale. Inițiativa aceasta răspunde unei nevoi de mult simțită la noi, și de aceia am crezut interesant să aflu unele amănunte asupra scopului și organizării Academiei proectate,

M'am prezintat d-lui Xenopol în numele „Opiniei", pentru a obține interviewul ce urmează. D. ministru s'a pus la dispoziția mea cu multă bună voință,—și întrebările au început.

Un gînd vechiu

— In mai multe rînduri—spune d. Xenopol—am arătat, în revista mea *Mouvement Economique*, necesitatea înființării unei Academii comerciale.

Menirea Academiei

— *Și care, credeți, că va fi menirea ei ?*

— Cred că e de absolută nevoie să ridicăm nivelul învățămîntului comercial la noi în țară. Ne plîngem că tinerii care termină liceul se înscriu mai mult în facultatea de drept și că îmbrățișează de preferință cariera de avocat sau magistrat. Numărul studenților în drept a ajuns în adevăr covîrșitor și se observă de pe acum o mare pletoră de tineri titrați, care numai cu mare greutate pot reuși să-și cîștige existența.

— *Credeți, așa dar, că prin crearea Academiei proectate, veți abate absolvenii liceelor de la Universități ?*

— Da, cred că a venit vremea de-a da o nouă îndrumare tinerilor, care termină liceul sau care au terminat școlile comerciale pe care le avem. E timpul să creăm un învățămînt comercial superior, unde absolvenții să poată dobîndi titluri echivalente cu cele pe care le dau facultățile de drept, de științe, etc. și care să pregătească tinerimea în așa mod, în cît să poată fi utilizată în marile întreprinderi industriale și comerciale din țară.

— *Și credeți că s'ar putea plasa ușor toți absolvenții Academiei ?*

— Cu avîntul pe care îl ia industria la noi în țară, se cer din zi în zi mai mulți tineri cu cunoștinți solide de limbi străine. Numeroșii noștri licențiați în drept, cu pregătirea lor insuficientă în asemenee materie, nu le pot fi de nici un folos. O Academie sau o Universitate comercială, care ne va da în fiecare an un număr de licențiați în științele comerciale, posedînd limbele germană sau engleză, va utiliza energii care acum sunt perdute, și va fi de mare folos tuturor societăților comerciale și industriale, care se plîng că nu pot găsi printre Romîni, tineri bine pregătiți. O asemenea școală nu numai că va ridica nivelul studiilor comerciale la noi, dar va ridica însuși prestigiul comerțului, și va contribui la desvoltarea economică a țării. Eu cred că trebue să lucrăm cu cea mai mare intensitate, de-acum înainte, pe terenul comercial și industrial, căci situația noastră geografică ne impune să ne desvoltăm repede pe toate căile, **cu cea mai mare intensitate.**

—*Dar foloasele morale ale Academiei ?*

—Trebue ca comercianții și industriașii noștri să fie oameni culți și întreprinzători, căci numai cultura și cunoștințele pot deschide orizonturi noui și îndruma energiile pe căi nebătute. Trebue să creăm o lume nouă, care prin activitatea, luminelor și spiritul ei de inițiativă să asigure României preponderența economică în Orient.

Organizarea academiei

—*Și care va fi, domnule Ministru, organizarea Academiei comerciale ?*

—In gîndul meu e să-i dau o organizație absolut autonomă. Conducerea Academiei o va avea un consiliu de administrație, compus din reprezentanții Camerei de Comerț și din reprezintanții marilor instituțiuni comerciale și industriale din țară.

—*Ce studii se vor preda în acest institut.*

— Se vor preda obiectele obicinuite în asemenea institute, dar mai cu seamă se va insista asupra limbelor străine, în deosebi germana și engleza.

Pot să-ți mai adaug că absolvenții academiei vor fi preferiți în toate instituțiile cu caracter economic și financiar, cari depind de stat.

*

Cu acestea, iatervievul a luat sfîrșit.

Ultime Informații

⁞⁞ Membrii consiliului comunal, s'au întrunit aseară la orele 6.

D. D. Grecianu, a comunicat consilierilvr datoria ce au a demisiona, pentru a face ca prin noile alegeri, să se stabilească și la comună colaborarea între partidul conservator si partidul conservator-democrat.

D. Grecianu a mulțumit apoi consilierilor pentru activitatea desfășurată pînă azi în interesul orașului.

⁞⁞ Membrii clubului liberal s'au întrunit aseară în adunare generală, și după o scurtă cuvîntare a d-lui Stera, au aclamat următoarea listă de candidați, pentru alegerile generale :

Camera : coleg. I d-nii C. Stere, At. Gheorghiu, Crupenschi și Dimitrescu ; coleg. II d-nii G. Mărzescu, Th. Vasiliu, Eraclide, I. Botez, M. Tomida și Kilimoglu; coleg. III d. M. Carp.

Senat : Coleg. I d-nii N. Gane și Gh. Săndulescu; coleg. II d-nii Climescu, dr. Possa și căpitan Costandache.

Colegiul universitar, d. dr. Manicatide.

⁞⁞ S'a aprobat ca toate examenele de capacitate pentru școlile secundare de fete să se țină de data aceasta la Iași.

⁞⁞ In urma consfătuirei ce a avut loc la Huși în comitetul diriguitor al partidului conservator s'au fixat următoarele aandidaturi :

General Gh. Teleman, Iancu Pivniceriu, Pavăl Michiu Enacachi Emandi și V. Peiu.

Din partea conservatorilor-democrați s'au fixat aceste 3 candidaturi : d-nii Em. Buznea, Stefan Gheorghiu și Gh. Ghibănescu.

⁞⁞ La s. II a Curții se judecă astăzi procesul intentat de erezii def. Bolfos comunității armene din Botoșani pentru revendicarea moșiei Bălușenii.

Moșia fusese vîndută comunității și procesul constă în revendicare—comunitatea armenească ne fiind indrituită să dobîndească imobile rurale prin cumpărătură.

⁞⁞ Se crede că pînă mîne, reparațiunile vor putea fi terminate, și apa de Timișești va fi redată în consumațiune.

⁞⁞ Aflăm că concertul celebrei Prima Donei *Nadine Van-Brandt* steaua operei Imperiale din Petersburg va avea loc în seara de *Mercuri 14 Noembrie la Teatrul Național.*

Afișe speciale va arata sublimul program ce va cînta cu vocea ei fermecătoare.

Biletele la agenția Teatrală „Thalia".

⁞⁞ **Universitare.**—Senatul universitar și consiliul facultății de medicină este convocat pentru astăzi la orele 5 jum., pentru a se pronunța asupra cererilor de transferare a d-lor profesori V. Bejan și Djuvara la catedrele similare din București.

— Comisiunea de verificare a diplomelor, a echivalet diplomele de bacalauriat ale d-nilor Andrei Faur, Ovidiu Gheorghel, D. Alexandrescu, D. Calistru Theodor, Racoviță, Gh. Sergiu Leca, preotul Gh. Basliba.

— Pînă în prezent au fost admise la cantină următorii studenți: M. Georgescu, C, Foca, P. Pavelescu, I. Gheorghiu, A. Botez, G. Papazian, Gh. Popescu, Gh. Fedeleș, P, Grigorescu, L. Docea, M. Andriescu, Margaretta Fedeleș, Mărioara Catelin, Natalia Mărgineanu.

— Consiliul facultății de drept a echivalat titlul de doctor în drept al d-lui Nelkeu Eduard, titrat din Haidelberg.

— Joi ora 5, toți profesorii universitari sunt convocați de d-nii John Peretz și P. Bujor spre a lua ultimele deciziuni cu privire la cursurile noiei universități precum și pentru a redacta manifestul ce va fi adresat publicului.

— Ministrul de instrucție a confirmat pe d. George Spacu, asistent la laboratorul de petrografie de la facultatea de știința cu titlul de asistent provizoriu.

— De asemeni au fost confirmați d. dr. Al. Grossi la laboratorul de medicină, D-ra Lucia Leon la laboratorul de științi naturale medicale.

— D-ra Aspasie Macarowitz, distinsa asistentă a clinicei infantile fost numită cu titlu definitiv,

— D. B. Demetrescu conferențiar la facultatea de drept, a obținut un concediu de două luni, cu începere de la 15 Oct. suplinit fiind d. G. Demetrescu.

— Duminică 25 Noemb. va avea loc în aula universității, o audiție muzicală, dată de violonistul M. Bîrsan.

— D. George Tabacovici, prof. de Drept civil la facultatea de drept, a cerut transferarea la catedra similară din Capitală.

⁞⁞ *Consiliul de miniștri ținut azi a decis eliberarea contingentului care urma să se elibereze pe ziua de 1 Noembrie.*

❑ **Judiciare.**—Firma Iancu Rechler, comerciant de chiristigie, a cerut azi tribunalului acordare de moratoriu.

⁞⁞ Noul program de astă seară Mercuri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele :

„Diavolul casei" (Le démon du foyer) măreață desfășurare cu artiștii Comediei franceze, d-ra Lara, Philippe Garnier, etc., (două părți de cinematograf).

Căsnicie modernă, scene foarte humoristice.

Căsătorie la telefon, comedie cu Max Linder.

Un popor care dispare, scene și vederi de etnografie însuflețită,

Congresul eucharistic din Viena (serie nouă).

Hai, dansează ! comedie.

Poimîne Vineri matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită.

Noul program viitor se reprezintă : poimîne seară Vineri 26 Octomb.

ULTIMA ORA

Telegrafice și Telefonice

București 24 Octombrie

Contele Berchtold și atitudinea României

Rusia și cererea Turciei

Lupta de la Florina

Viena.— In ședința comisiunei pentru afacerile externe a delegațiunei austriace ministrul Berchtold a luat cuvîntul și a amintit mai întăi încheierea păcei între Italia și Turcia.

Politica noastră în Balcani nu este inspirată de tendințe de expansiune și nu este determinată de cît de grija de a pune în armonie trebuința de a pastra pacea ca supremă datorie.

Atitudinea calmă și moderată a României legată cu noi prin o amiciție strînsă a fost pentru mersul evenimentelor de o însemnatate demnă și sperăm că interesele sale considerabile vor afla consideraţiunea ce merită.

*

Constantinopole. — Directorul comptabilității din ministerul de răsboiu, generalul Ahmed Tvezi pașa a fost numit ministru adinterim la răsboiu.

*

Constantinopol. — Ziarele află dintr'o depeșă din vialetul Monastir că o luptă a avut loc în împrejurimele de la Banica și Florina contra unei divizii grece care a fost silită să se retragă. Trupele au ocupat Sanica.

O bandă de o mie de inși a incendiat satul Jienbley din împrejurimele Florinei. Trupele au risipit banda.

*

Viena. — Ambasadorul Turciei la Viena d. Mavrogheni a remis eri seara ministrului de externe cererea de meditațiune a Turciei.

Ambasadorul a fost informat că guvernul Austro-Ungar trebue să se pue de comun acord cu celelalte puteri și numai după ce aceasta va avea loc se va da răspunsul sublimei Porți.

*

Petersburg.—Rusia a răspuns la cererea Turciei că este gata a mijloci împreună cu celelalte puteri cu singura condiție ca puterile să aibă deplină putere de a lucra.

*

Londra.—Ziarul „Times" zice: ar trebui să ne abținem de la ori ce manifestațiune de simpatie pentru vre-unul din beligeranți. Impresiunea succesului statelor balcanice asupra Europei se arată nu mai puțin limpede în atitudinea simpatică a Austriei în calmul Rusiei și în reserva remarcabilă a Germaniei.

Punctul de vedere al Triplicei exprimat în mod definitiv este cel mai bun semn pentru continuarea silințelor unite în vederea unei soluțiuni pacifice.

Ambulanță pentru Bulgaria

București.—Azi a plecat ambulanța, pe care guvernul romîn o trimite în Bulgaria.

Debitare de carne de cal

București.—Cu începere de săptămîna viitoare, se va pune în vînzare în Capitală carne de cal.

Incasările monopolurilor statului

București —De la 1 Aprilie pînă la 15 Oct. venitarile monopolurilor statului au fost de 45.759.954 lei.

Noul Președinte al Statelor-Unite

New-York.—Se comunică din New-York, că d. Vilson a fost ales președinte al Statelor-Unite.

D. Vilson a fost candidatul democraților.

Ședințele delegațiunei Ungare

Budapesta.—Delegațiunea Ungară a început ședințele Deschiderea a avut loc fără incident Contele Zichy a fost ales președinte.

Romînia și conferința europeană

București. — Se afirmă, că la conferința europeană, Romînia va fi reprezentată prin d-nii P. P. Carp și Tache Ionescu.

*

Intre compensațiile ce le va pretinde Romînia, sunt și următoarele :

Va fi ratificată granița Dobrogei, printr'o linie, care merge mai jos de Turtucaia, trece la sud de Bazagia și ocupă regiuuea de sud a portului Cavarna.

Reprezentanții Romîniei, vor cere și regularea definitivă a Dunărei.

Ultimele știri de pe cîmpul de resboiu

Constantinopol. — Agenția Otomană a fost autorizată să declare, că guvernul turc, a cerut marilor puteri, să intervie pentru incetarea ostilităților și începerea negocierilor de pace. In urma acestui demers, au și început tratativele intre marile puteri.

*

Petersburg.—Se afirmă, că guvernul rus a aderat la propunerea d-lui Poincaré, de a se convoca o conferință europeană.

Rusia insistă ca și Romînia să ia parte la conferință.

*

Sofia.—Din cartieral general al armatei, se declară că armata bulgară a repurtat o nouă victorie, în regiunea dintre ciorlu și Șaray.

Turcii s'au retras cu mari perderi,

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîștigat :

15000 lei 38633
5000 lei 27449
3000 lei 40002
2000 lei 44231, 3906, 8360
1000 lei 22158, 36547, 36825, 38067, 43349, 6152, 20111, 29305, 51356, 54668, 55550.

Tratativele de pace

București. — După ultimele știri de pe cîmpul de războiu, de două zile n'a mai avut loc nici o luptă, din cauza ploilor ce cad, fără întrerupere.

Inițiativa pentru armistițiu și începerea tratativelor de pace întîmpină greutăți, din cauza atitudinei statelor Balcanice.

Se crede însă că până în 6 zile se va declara armisițiul și cu dînsul tratativele preliminare de pace.

E foarte probabil că România va fi adusă la conferință.

NOI NUMIRI

București.—D-nii Eugen Nicu Catargi și Ionel Oroveanu, au fost numiți șefi de cabinet la ministerul de interne.

*

D. Cantili a fost numit Prefect la Bacău.

*

D. Isăcescu va fi numit prefect la Botoșani, în locul d-lui Sifion, care va trece la Primărie.

*

D. Mezetti a fost numit director la Conservatorul de muzică și declamațiune din Iași, în locul d-lui Sibianu.

Demisia Consiliului Comunal

București.—Ministrul de interne a primit azi demisia Consiliului Comunal din Iași, numind o comisie interimară, compusă din d-nii: Gh. Botez, președinte, Nicu Miclescu, N. Cananău, C. Chirilă și Anibal Ciurea, membri.

Alegerea pentru noul Consiliu Comunal a fost fixată pentru luna Decembrie.

Mișcarea electorală

București. — In toată țara a început mișcarea electorală.

Pentru moment liberalii pun și ei liste pe toată linia. Se crede însă că pînă în ultimul moment, cele mai multe din candidaturi vor fi retrase.

E mai mult o chestie internă la liberali și anume a se ști cine din ei are mai multe drepturi la candidatură.

Pentru ușurarea crizei

București.—La Banca Națională avut loc azi o consfătuire a tuturor directorilor celorlante Bănci, asupra mijloacelor de a ajuta rezolvirea actualei crize.

Probabil că se va afecta un fond de scontare, și a se da Băncilor posibilitatea de a face împrumuturi, pe cerealele aflătoare azi în docuri.

Dr. M. HALPERN

vechiu medic francez

s'a stabilit în Iași, strada Elena Doamna (fost albă) No. 17, casele noui Geizer.

Specialist în boale de femei, faceri, mamoș de la facultatea din Paris, fiind atașat mulți ani la spitalul de faceri „Clinica Tarnier", fost elev a profesorului Budin.

60,000 lei de plasat. cu ipotecă în primul rang sau în al II-lea după Creditul Rural, într'o moșie.

A se adresa la d. Alex. Werner Iași str. Săulescu 8.

De Inchiriet

Dela 26 a lunei curente o casă compusă din 4 camere, bucătărie, și atenanse în stradela Armeană No 8. a se adresa proprietarului Andrei Bădăreu, str. Armeană No 3.

Cele mai frumoase varietăți de PERE ȘI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Badești moșia Climești prin Roman.

Prețuri moderate

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Caza-Vodă 42, (foastă Golia-

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și micre curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliță universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. și architect și de construcții.
Laboratorii mari

NEVRALGIEI

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămîcuit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* care se resistă la toțiorcelor-l'alte remedii

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In dina cea d'dintîi să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue de la mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, care se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1723. Vineri 26 Octombrie 1912

Preocupările neamului

Să deschidem pentru moment cartea neamului și să cetim din pagini răzlețe povețe pentru ziua de mîine.

A venit vremea să ne discutăm pe larg problema neamului, nu cu revendicările de la nord, ci cu răsunetul bubuiturilor de tun de la sud. In prăpădul general din Balcani, ne-am trezit și noi că avem interese de aparat, teritorii de aparat, teritorii de alipit, năzuinți de indeplinit.

Dacă evoluția istorică ne-a lățit de la nord la est și sud, inființindu-se cele 2 principate; stăpînirea Turcului ne-a adus acea stare de rezlețire a noastră a Romînilor la sud peste Dunăre. Dunărea nefiind hotar întru împărăția Turcească, căci hotar era Buda, era Hotinul și cu Cameniță; era Benderul, popoarele așezate pe îmbele malurile Dunării și-au făcut așezările, pe unde împrejurările le-au înlesnit.

Și așa ne-am trezit cu o hirosire de Sărbi și de Bulgari pe la noi, și cu o hiroseală de Romîni dincolo de Dunăre, pe malul stîng, văi întregi la Negotin în Serbia și tot malul drept de la gura Oltului la Silistra în Bulgaria, așa că de la Orșova Dunărea devine un fluviu romînesc prin escelență, chemat a limita 2 state, dar a stînjeni un popor, pe noi Romîni. Cu Dunăre hotar noi pierdem jumătate de milion de Romîni în plină Bulgarie și în plină Serbie.

Hirosirea aceasta a neamului, urmare fatală a dominațiunei Turcului, aduce pe tapet chestia că Dunărea, ar putea să nu mai fie hotar de țări de la Orșova în jos; ci să fie decretată ca apă Romînească, luînd ca rază de delimitare o linie curbă, care ar șerpui mai adînc sau mai în afară de talvegul ei, după cum se întinde elementul Romînesc. S'ar putea da eșiri la Dunărea Serbiei și Bulgariei, cum Ungaria și Austria au eșiri la marea Adriatică, căci nu putem lipsi de bunurile unei ape mari pe popoare închise între uscat.

Ideia că Dunărea n'a fost hotar de țară stă în istorie. Turcia n'a respectat Dunărea ca hotar în raiaoa Brăilei, și în raiaoa Vlașca și Teleormanul, ci o linie șerpuitoare deosebia Muntenia de cele 3 raiele de unde vorba *bez Vlașca și Teleormanul!*

Bulgarii și Serbii nu pot pretinde Dunărea ca hotar fatal, întru cît această apă aduce călcarea principiului naționalităților, cari au văzut lumina zilei politice ideia de neam, nu talvegul Dunării.

Noi avem un drept istoric dacă nu a-i stăpîni efectiv, dar a ne îngriji de aproape libera lor dezvoltare ca popor romînesc. Intîiu în estensiune topografică curat romînească, ei se cred în regiune romînească, își dau coate unii cu alții și nu mai pot fi ignorați de noi. Apropierea lor aduce de la sine o întindere teritorială, căci Romînia s'a extins topograficește și au devenit stăpîni ai pămîntului.

Am continua să fim nedreptățiți, dacă nu i-am aciua sub aceiași cloșcă: Regatul Romîniei. Rezolvirea acestei chestii se poate face pe două căi: ori cu tunul, ori cu diplomația. Noi suntem deja socotiți prea Europei spre a nu recurge la diplomație și a nu mai trage spada și tunul.

Se va cere dar: întinderea graniților țării pînă unde ni e întins neamul, căci dominațiunea Turcului a cărui răfuială definitivă acum se va face, acum aduce pe tapet întreaga chestiune a răsplătirei neamului nostru și apropierea politică a tuturor la un loc.

Problema pusă neted și clar la sud, nu comportă de o cam dată același răspuns la nord și est. Ne trebue mai multă *mare*, mai multă eșire la mare! Ni s'a dat în 1878 Dobrogia cu ale sale 200 km. la mare. Ne mai trebuesc alte 100 km. de mare. Noi nu cerem astăzi, căci ni s'a dat în 1878 și ai noștri n'au luat'o căci o condiționau de o umilire, de o renegare a unui drept istoric, renunțarea formală la Basarabia. Acest act de lașitate nu s'a făcut și ni s'a dat o Dobroge stearpă și știrbă.

Să luăm o Dobroge mare și clară cu 300 km. de term de mare și cu 2 porturi mari: Constanța și *Varna*, căci dacă a curs sînge creștinesc la Varna, a curs și sînge romînesc și la Varna și la Cossova!

Aici trebue să bubue tunul, căci teritoriile neetnice se iau cu forțe, cînd interesele economice reclamă, și dezvoltarea noastră economică cere, reclamă mare mai multă și siguranța de debușeuri mai mari.

Franța lui Napoleon al 3-lea la 1856 ne-a înlesnit mărirea noastră ca latini la Dunărea și a știrbit Rusia. Franța îngenunchiată la 1870 ne-a lăsat pradă Rusiei la 1878. Azi Franța a revenit cucoșul diplomatic al Europei. Berlinul e mai negustor ca și Londra: Franța a rămas țara planurilor ideale de neam și țară. Ea azi poate și trebue să ne lărgească rasa și neamul țara la mai multă mare răsluind de la Turci și de la Bulgari.

Noi ne-am luptat cu Rușii și am făcut o Bulgarie mică. Azi cînd Bulgaria voește a deveni mai mare, datoria aceștia este a ne sili nu s'o oprim pre ea—chemarea ei e sfîntă, ci a ne mări și pre noi, ca tot noi să fim mai mari nu numai prin țară, ci și prin întindere teritorială.

A nu ne ști apăra interesele noastre de neam, cînd alte 4 popoare mai mici își pun la cale mărirea soartei lor, apoi atunci merităm soarta ce D-zeu ne-a creiat și stăpînirea Turcului ne-a adus.

Dar e vlagă în neamul nostru. Curcanul e tot curcan și cu noi e Dumnezeu!

Gh. Ghibănescu

Jena financiară

In discursul rostit la adunarea Camerilor de Comerț, d. N. Xenopol a arătat că pricina jenei financiare de azi, prin care trece țara, în mijlocul celui mai mare belșug, se datorează unor pricini cu totul distincte: lipsei de export și panicei care a cuprins publicul nostru la izbucnirea războiului, panică care s'a manifestat printr'o nemai pomenită năvală a depunătorilor la ghișeurile băncilor, pentru a-și ridica economiile.

Despre chestia lipsei de export ne am ocupat în nenumărate rînduri, în coloanele ziarului nostru.

Cealaltă cauză însă, relevată de ministrul comerțului, merită întreaga noastră luare aminte,

Necontestat lucru e că țara noastră posedă mari rezerve, din nenorocire însă publicul romînesc încă nu are o educație financiară îndestulătoare. Deponentul care în alte țări are menirea să secondeze —prin economiile lui—marile instituțiuni financiare, e încă nepregătit la noi pentru lupta economică. A fost destul o alarmă tipărită cu caractere ceva mai vizibile în ziare, pentru ca frica să cuprindă pe toți depunătorii băncilor, ba încă și pe aceia a Casei de economii a Statului. Mai toate marile instituțiuni financiare, ca și casa Statului, au fost asediate de public și s'au rîdicat uriașe depozite. Așa încît, publicul depunător în loc să devină un ajutor pentru bănci, constitue pentru ele un adevărat pericol.

Mica economie merită întreaga solicitudine și toată încurajarea. Din fericire, în fruntea departamentului comerțului se află azi un om încercat, un economist emerit, care, suntem siguri, va ști să dea toate garanțiile micei economii, și va contribui astfel la întărirea spiritului de economie încă atît de rudimentar la noi, și va da prin chiar aceste măsuri educația financiară, atît de necesară publicului romîn.

Pe ce ne sprijinim

De la apus ca și de la Răsărit, asupra României se revarsă, în momentele de față, aprecieri bine-voitoare menite, de sigur, să măgulească amorul nostru propriu de popor înțelept și matur.

A fost destul ca d. Sasonow să dea pilda, atrăgînd atențiunea popoarelor balcanice asupra rolului preponderent pe care România merită să-l joace la gurile Dunărei, pentru ca presa lumei întregi să-l imite. De la Berlin ca și dela Viena, din Constantinopol ca și din Sofia, ni se adresează zilnic elogii pentru tactul și prudența cu care am procedat față de explozia aceasta de revendicări naționaliste și de cuceriri teritoriale cari frămîntă popoarele creștine de la Sudul nostru

Suntem universal lădați și admirați, la întrecere, ziarele germane și ruse grăbindu-se, care mai de care, să recunoască nu numai dreptele noastre revendicări pentru ceasul cînd Europa va fi chemată a-și da hotărîrea, dar încă să vadă în intențiunile noastre o modestie cure ne onorează.

Este neîndoios că tot binele care se spune despre noi nu poate să ne lase insensibili. România, foarte recunoscătoare tuturor pentru modul cum este prețuită, va face tot ce-i va sta prin putință pentru a nu deziluziona pe nimeni.

Prețul care se pune pe noi însă, este tocmai un motiv mai mult ca conștiința noastră, mai ales acum, să rămîie mai trează ca ori-cînd.

Acum mai mult ca ori-cînd, trebuie să ne dăm socoteală că popoarele trăesc nu numai cu mintea ageră care concepe și întreține aprinsă flacăra idealurilor naționale, ci și cu brațe, cît mai viguroase și mai bine înarmate.

De aceea, pe lîngă multă înțelepciune și cumpătare, poporul romîn dorește să aibă o armată la înălțimea aspirațiunilor sale. Și, credem că astăzi, după atîtea decenii de muncă încordată și jertfe financiare continui, ne putem sprijini cu încredere desăvîrșită pe armata țării.

Ori, lucrurile acestea se știu pretutindeni peste hotare. Se cunoaște de toată lumea calitățile excelente ale ostașului nostru, după cum se știe și valoarea excepțional de mare a corpului nostru ofițeresc.

Ceea ce poate că nu se știe însă, în destul de bine este că n'avem de gînd să ne oprim numai aci cu perfecționarea armatei.

Incă de sub precedentul guvern, s'au făcut pentru oștire cheltueli de peste 100 de milioane, numărul diviziunilor ridicîndu-se dela 9 la 10, cadrele ofițerești înmulțindu-se, echipamentul și munițiunile complectîndu-se în întregime. Acum, sub noul guvern, față de vremurile turburi prin cari trecem, noui credite, atingînd cîte-va zecimi de milioane, au fost puse la dispoziţiunea armatei pentru a i se da e putere de apărare necunoscută României până acum.

Ceea ce s'a făcut și se va mai face pentru apărarea națională, găsește aprobarea tuturor romînilor și va fi unul din meritele cele mai mari ale partidului conservator de a fi înțeles, din vreme și bine, de ce preț investim ei este pentru o țară o armată în fie-ce moment gata.

Dar, în afară de puterea noastră militară cu care ne mîndrim, pe lîngă puterea de judecată care dă politicei noastre externe caracterul de seriozitate ce toți îi recunosc, Romînia mai atrage atențiunea generală și dintr'un alt punct de vedere.

Puterea noastră de muncă, a făcut posibilă o stare economică și financiară din cele mai înfloritoare.

Din țările mici, suntem astă-zi în fruntea tuturor sub raportul prosperității materiale, iar din țările mari, comparativ vorbind, sunt prea puține acelea care să ne poată arăta o gestiune financiară mai ordonată și mai proprie de cît a noastră.

Astfel fiind, pe nimeni nu trebue să surprindă prețul, care se pune pe noi și laudele care ni se aduc.

Gravele evenimente care se desfășoară în jurul nostru și care, de sigur, nu vor trece fără ca Romînia să nu fie ascultată în justele sale revendicări, vor fi de un mare folos pentru viitorime.

Din ele vom învăța că, ori prin ce timpuri vom trăi, armata va trebui să fies porită și perfecționată potrivit cu sporul anual al populațiunei și cu creșterea resurselor noastre economice.

Vom mai învăța iarăși că nici o politică nu-i mai bună de cît aceea care are la bază conștiința propriilor sale puteri.

Pe nimeni nu te poți bizui cînd nu ești în stare să te aperi singur.

Ce exploatează d. Cuza

D. A. C. Cuza a exploatat și exploatează multe păcate și multe simțiminte frumoase ale poporului nostru. In primul loc, d-sa exploatează ignoranța mulțimei.

D-sa și-a dat seama că pentru a ajunge unde a ajuns, poate încerca ori-ce. De aici a încercat acel uriaș furt intelectual, plagiatul *Poporației*.

Au trebuit zece ani de scandal neîntrerupt al d-lui Cuza și răbdarea de benedictin a unui muncitor fără preget ca Emanuel Socor, pentru ca îndrăznețul plagiator să fie dat de gît și înfierat de Justiție.

Dar d. Cuza nu exploatează numai ignoranța publică, ci și sentimentele patriotice, de care își bate joc, în halul cunoscut.

Dar mai cu seamă exploatează d. Cuza un sentiment public, care e scump tuturor Romînilor. D. Cuza exploatează cu o neînfrînată nerușinare numele Domnitorului Cuza. In alegerile generale din 1907, *Neamul Romînesc* cerea alegătorilor să voteze pe acela care poartă numele lui Alexandru Ion I Cuza, iar acum d. Cuza candidează la colegiul III de Cameră din Mehedinți, unde s'a ales fără voia sa, marele Domnitor la 1870. D. Cuza, care n'are nici o legătură cu județul Mehedinți, candidează totuși la colegiul țărănesc de acolo, în speranța că va putea produce o confuzie în capul sătenilor cari îl vor vota, crezîndu-l fiul Voevodului.

Aceasta constitue actul de cel mai mizerabil demagogism de la care nevropatul de la Universitatea noastră nu s'a dat în lături numai pentru a intra în Cameră.

SPRE PACE!

Statele balcanice întîrzie cu aderarea lor la propunerea guvernului francez, cu privire la convocarea unei conferinți europene.

Intîrzierea aceasta are de scop de a nu întrerupe încă războiul și de a da tot înainte. In primul rînd Bulgaria ar dori mult, ca trupele sale să intre în Constantinopol, pentru ca de aci ea să dicteze condițiunile de pace.

Judecînd după bravura armatei bulgare, după siguranța cu cari ofițeri superiori afirmă întrarea lor apropiată în Capitala Bisanțului, se poate crede că aceasta se va întîmpla, dacă marile puteri vor admite aceasta.

Se crede însă în lumea diplomatică, că statele balcanice nu vor refuza mult aderarea lor la numirea unei comisiuni europene.

Aceasta pentru bunul motiv că Turcia făcînd cererea de armistițiu și de tratative de pace, s'a declarat gata să facă toate concesiunile posibile.

Aceste concesiuni, se înțelege de la sine, nu mai pot fi intervenite numai în chestia reformelor, cum ar fi putut să existe inainte de războiu—ci în concesiuni teritoriale, care sunt azi inevitabile.

Se 'nțelege că Romînia va avea un rol important în sînul comisiunei europene.

Intreaga diplomație recunoaște atitudinea demnă a Romîniei, căreia se datorește că războiul a fost mărgenit și nu s'a prefăcut într'o conflagrație generală.

Se cuvine Romîniei o compensație, care e recunoscută ca dreaptă și ca deplin meritată.

Nu mai încape vorbă, că România va ști să-și apere drepturile sale.

In cuvîntarea sa de la clubul conservator-democrat, d. ministru Al. A. Badareu, vorbind de programul guvernului, a dat a înțelege că prima sa datorie azi e de a veghea, și de a fi bine pregătiți, pentru a apara ori cînd prestigiul și dreptul țărei.

Și putem avea încredere că actualul guvern, va ști să-și facă datoria, ori cari ar fi jertfele ce se vor impune.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Meditări în sală goală

In una din seri — puțin înainte de deschiderea stagiunii — ne aflam, cîțiva invitați, în sala teatrului național pentru a vedea noile decoruri executate de pictorul Alexandrescu.

Are o curioasă înfățișare eleganta sală, în sările cînd *nu* e public. Pe jumătate în lumină, pe jumătate în umbră, avînd lojile și stalurile acoperite de pînza cafenie, care apără de praf plușul cel roș,—repetînd ecoul vocilor cu o puture însutită de cît în serile cînd e plină — sala devine nespus de suggestivă și de interesantă.

„Spectacolul" s'a desfășurat discret — căci a fost un adevărat spectacol perindarea tablourilor nou—decorate, proaspăt pictate de abilul scenograf — și n'au lipsit nici aplauzele publicului restrîns, de cîte ori sub comanda regisorului, privelișteа se preschimba și smulgea celor de față cîte o sinceră esclamație.

In mijlocul scenei se afla.... cușca sufleurului, — deși spectacolul era mut.

Viață din viața teatrului, cușca tradițională nu putea lipsi, pe semne, nici în acea seară, că să fie iluzia desăvîrșită.

Dar — la dreptul vorbind — mai mult de cît excelentele decoruri noue, acea modestă cușcă singură ne predispunea la reflecții. Rămăsese pe semne, de la repetițiile făcute pe scenă și aștepta repetițiile de a doua zi: simbol etern al artei teatrale, făcută ea însă-și din iluzie înșelătoare, fiind-că *aceasta* e menirea de fapt a sufleurului: de a face posibil actorilor să dea publicului iluzia cît mai deplină că trăesc și întrupează pe niște adevărate personagii. Ce ar deveni întreagă această meșteșugire fără unicul personagiu, care nu se vede, dar care — din umbra lui — îndrumează și luminează toate?

In nici-o dare de seamă nu se verbește de el; ba, socotim cu atît mai reușit spectacolul, cu cît *el* a fost mai puțin simțit, mai puțin ghicit. E veșnica tragi-comedie trăită aevea, existența sufleurului și rolul lui în arta dramatică modernă.

....Porți regi și scutieri pe scenă,
Și'n taină șopotele tale
Duc doamne c'o superbă trenă
Și cavaleri turnați în zale.

....Priviți o spadă ce scîntee,
Artista sînul și-l desface,—
Sufleurul,—dac'ar vrea să stee
Intreaga tragedie tace.

Așa-l cîntă și-l definește un tînăr poet — domnul Sevastos — într'un unic poem satiric, analizînd paradoxul etern al sufleurului:

...Trec ochi ca cerul fără pată,
Sau verzi ca adîncimea apii;
Ingenua zimbind și-arată,
C'un gest cam indiscret, ciorapii.

Avînturile ți-s tăete.
Urmezi cu ochii pagini triste,
Cînd trec picioare de subrete
Și brațe goale de artiste.

Nimic nu vezi — doar slove repezi,
Tot cîte două 'nbrățișate.
Și cartea, jos ai vrea s'o lepezi
Și să te'nalți cu cușca'n spate.

Cînd toți privesc cum se îmbină
Și-apoi cum patimi se distramă,
Ne bănuesc că în surdină
Se joacă'n cușca ta o dramă.

Aci imaginația poetului îl face erou. Dar din punctul de vedere psihologic, necesitatea sufleurului, rolul lui în legătură cu starea sufletească și nervoasă a artistului, ar fi subiecte de discutat foarte pe larg și destul de interesante.

Cușca mică, neînsemnată în aparență — e o adevărată instituție, care nu va dispare de cît odată cu însăși arta scenei.....

Rodion

Impresii și note din Basarabia

XVI

Rășcanovca.—In cimitirul Rășcanovca mormintele se pot clasa în 2 feluri: morminte izolate, de persoane fără nici o importanță și cavouri mari familiare a celor mai ilustre familii din Basarabia.

Intre cele dintăi notăm la întîmplare și în prescurtare cîte-va pietre:

— Ioan, Maria *Cristea* cu fiicele lor Palaghia și Anastasia, 1855.

— Gheorghe *Purcel*, Elena, Dumitru, Ioan, Teodor, Maria, 1854.

— Lupu, Pavăl, Maria, Ioan, Irina, Zaharia, Evdochia, Zamfira, 1854.

— *Gh. Roșca*, 1877, Februarie 8.

— Tasia, Neculai, Petre, Anton, Irina, Teodor, 1851.

— Aici în pămînt supt această piatră odihnește robul lui Dumnezeu *Ioniță Duca* au răposat la anul 1815, Iunie 30.

— Alexandra P. Constantinovici 1832, Aug. 26——1903 Sept. 12, Guvernator Basarabiei și Sofia Antonovna Constantinovici, 1840 Sept. 13—1896 Aug. 20.

— Aice în pămînt odihnește robul lui Dumnezeu Ierei Ioan au răposat la leat 1813 Oct. 7.

— 1828 Sept. 3.

— Maria Teodor Chetriță născută Soroceanu, Oct. 1821—1870 April 25.

— Mih. Th. Semigradov 1879—1908.

— Alex. V. Șeptelici răposat 1866 Iunie 20, cu 2 fete Ana și Sofiica.

— Aici odihnește robul lui Dumnezeu dascal Ioan Juncu și...

— Ioan, Teodor, Ioan, Andrei, Ecaterina, 1865.

— 1840 Alexandru Husanu și Maria.

— Alexandru, Maria, Gheorghe Stegărescu, 1849 Febr. 9.

— Ioan, Platon Băndada, 1877 Sept. 28.

— Stefan, Dumitru Boiangi, 1870 Dec. 13.

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Représentant: Sam. Löhl, București.

— Colejschii Asesor *Iamandi*. 1827 Noemb. 20.
— Ziloti Alexandru, Ioan, 1863—1887.
— Ioan Matei Ziloti nadvornoi soveatnic 1824—1876.
— Alexandru Cudrovo, 1876.
— Ioan și Maria Vântoi, 1824, Iunie 1.
— Olga Criste, 1845.
— 1842, Dec. 20, polcovniceasa Ecaterina Mlatova. fiica lui Andrei Salonica.
— Dumitra 1832.
— *Aice odihnește robul lui Dumnezeu postelnicul Măcăreseul leat 1788.*

Această piatră adivereşte spusele preotului Gh. Abăgeriu că biserica din Visterniceni—azi Răşcanovca—a fost zidită dintru început la 1777 de spatarul Răşcanu, de unde şi-a luat şi numele de *Răşcanovca.*

Ceea ce interesează la Răşcanovca sînt cavourile, cari unele au luat proporțiuni colosale, cum e al familiei Crupenski Catargi în fața bisericei din sus.

Dăm cîteva nume:
— Mladetet Petre Catargi neț. 1834.
— Nicola Egorovna Catargi Camer-Iunker, 1843 Dec. 27—1889 Sept. 12.
— Polcovnic Semen Semenovici Mazeraki Debolțev 1823—1886, Iunie 26.
— Maria Egorovna Mazarachi Debolțev născută Catargi. 1834 Iulie 30—1900 April 3, moartă la Menton de 66 ani.
— Alexandra Egorovna Crupenski născută Catargi, 1846 Iulie 18—1907 Sept. 7.
— Nicolae Catargi născut Florența 1875, mort Chișinău 1885.
— Egor Petrovici Catargi mort 1871 Noemb. 19 în vrîstă de 74 ani.
— Sofia Alexandrov Catargi moartă la 1893 Ianuarie de 82 ani.
— Mihai Catargi 1841 Sept. 4—1867 Mart 13.
— Victor Catargi mort 1860 Dec. 20 de 77 ani.
— Ioan Egorovni Catargi tainii soveatnic Bessarabscoi gubernski predvoditel dvoreanstov 1840 Ian. 4—1896 Dec. 10.

Controlînd spița Catargească vedem că plecînd de la Petru Catargi, proprietarul Cobălelor, ginerile lui Panaite și al Mariei Costachi din Bălți, primele morminte Catargiești le găsim la Bălți și la Cobăle, ca apoi pietrele mormîntale să vorbească mai departe de copii lui Gh. Catargi (1799—1831) căsătorit cu Elisabeta Teodosia. Iordachi (Egor) Crupenski, cu care a avut 8 copii: Maria Mazarachi (Semen Semenovici Mazarachi Debolțev polcovnic), Sofia Serlovin general, Ioan Catargi, Mihail Catargi, Nicola Catargi, Alexandrina D. Crupenski, Ecaterina Dem. Stuart baron și Victor Catargi.

Din Ioan Catargi căsătorit cu d-na Olga Catargi, vara sa primară, fata lui Nicolae Catargi și a Elizei de Eichfeld au eșit: Nicolae mort la 1885 de 10 ani, Gheorghe îngropat la Cobăle, Mihai și Victor, cari trăesc.

Iar pentru a arăta înrudirea Catargieștilor din Basarabia cu ramura moldovenească a lui Lascar Catargi, fiul lui Ștefan, nepot lui Stefan, strănepot lui Stefan, vom spune că străbunicul lui Lascar Catargi, Stefan Catargi era frate cu Petre Catargi—fii lui Apostol Catargi, răstrăbunicul lui Ion Catargi, care venia deci nepot de văr al treilea; iar cu Alexandru Catargi, fericitul tată a 12 copii din tot în același grad de înrudire tot prin Petru Catargi din secl. al 17-a.

Alt cavon mai la nord este al familiei Donici, din care dau cîteva nume:
— Maria Donici 1886; moartă la Paris 1 Mai 1897,
— Emanoil Donici 1838—1892 Ian. 8.
— Ecaterina Donici, moartă la 21 Decembre 1878 de 72 ani.
— Neculai Donici mort la 29 Mart 1878 de 81 ani.
— Alexandra Russo fiica lui Neculai Donici 1845 Oct. 15—2 Oct. 1884; cu frumoasele vorsuri scrise cu litere latine:

„Fatala cruda soartă
Tot ce e drag în lume
Curînd din lume piere.
Ferice care lasă
Macar un dulce nume."

— Elisabeta Harting născută Donici 1831—1908.

Alt cavon e al familiei Cohanovski cu aceste nume.
— Pavăl Petre Cohanovski nadlvornii soveatnic 1818 Febr. 10—1894 Febr. 18.
— Alexandru P. Kohanoski 1829—1860 mort în Italia.
— Dim. P. Kohanovski 1821—1848.
— Petre Pavăl Kohanoski 1792 Iunie 7—1846 April 4.

Dvoreanin Gheorghe Costachi *Buznea* mort 1909 Fev. 27.

Cavoul familiei *Rali*; dăm cîteva nume:
— Mihai Zaharia Rali 1807 Dec. 23—1861 Ianuar 22.
— Grigore Rali m. 1835 Febr. 13.
— Ivan, Mihai și C. Rali m. 1842.
— Apostol Stano statski soveatnic m. 1830 Mart 25, de 75 ani.
— Zamfirachi Rali Colejschii asesov m. 1831 Dec. 22, de 62 ani.
— Ruxanda Semascov din botez 1813 Iunie 17—Oct. 2, 1890.
— Cost. Zaharia Rali+1856 Mai 21.
— Olga Condratiev Rali din Reva cu fii săi Vladimir, Elena, Zamfir și Jean, moartă 1860, Mart 21.

In fața bisericei din jos umbrit sub bătrînii copaci stau mormintele Răşcăneştilor, ctitori ai acestui sfînt locaș. Iată cîteva pietre:
— Stolniceasa Sofia Egorovna Răşcanu 1784—1827 Oct. 28.
— Spatareasa Polheris Ivanov Răşcanu 1813 Iunie 18—1876 Oct. 25.
— Grobnița Ecaterini Rîşcanu urojenoi Ermolinski 1820—1841.
— Zdeasi | pocoitsia prahu | nadvornoi soveatniți | Marii Rașcanova | urojennoi Sturza sconciavșeisca 1832 goda avsusta 28 usla=aice se odihnesc rămășitele Mariei Răşcanu sfetnic de Curte, născută Sturza, săvîrșită la a. 1832 Aug. 28 zile.
— Aici se odihnește trupul sfetnicului de Curte Dimitrie Răşcanu, săvărșit la anul 1831 August.
— Scris cu litere latine: „în memoria lui | Constantin Dimitrie Rîşcanu—fiul lui Dumitru și al Mariei | Răşcanu | născut la 15 Februarie 1815 | săvărșit din viață la Paris | în 7 Decembrie 1882 | regrete eterne 1900.

Biserica lui Mazerachi n'am putut'o cerceta cu deamăruntul, căci în graba statului în Chișinău n'am putut copia de cît piatra mormîntală ce stă la întrarea în biserică, scrisă în versuri frumoase:
1822 goda, mșta Martie 13 dnia.
Is. Hs. Ni ka, let 1808 Iunie 21.

Iordachi mam numit
In puțini ani ce am trăit
Soțul mă Iubea
Mîngîere nu avea
Așteptînd ca să mă vadă
Să mă bucur de-a mea roadă
Cînd anii s'au gătit
Ceasul morții au sosit
Și punîndu-mă în mormînt
Cu lut mau acoperit
Să fiu vermilor mîncare
Și soțului întristare
Mă rog soțule iubite
Să-ți aduci de mine-aminte
Din ceia ce.....
Pentru...

în dos:

Cinstiților cetitori
Mă rog să fiți rugător
Zicînd: Dumnezeu să mă erte
De ale mele păcate
Iordachi Haitul
jicnicer

Cu pietre și cu inscripții, soarele trecuse de amează și abia la 1 m'am reîntors la otel de Londra, unde d. Victor Catargi mă aștepta cu dejunul, neștiind pe ce cale am apucat, întru cît i se spusese de portar că eu eșisem dee de dimineață.

După amează o consacraiu cercetării arhivei Balș din palatul Catargi; apoi cîtorva vizite la d. Pavăl Gore, la redacția ziarului *Drug*, la protoerul orașului, părintele Lașcu. Dar cu acestea voiu încheia șederea mea în Chișinău.

Gh. Ghibănescu

Trecerea la oraș a învățătorilor înaintați

Răspuns d-lui Juarez Movilă

institutor București

In anul 1900 școala normală de institutori a fost desființată. In legislația școlară din 1902 s'a înscris dreptul învățătorilor de a trece la oraș *prin avansare.*

Acest mare succes al nostru îl credeam un punct de unificare între toți membrii învățămîntului primar.

Eram siguri chiar, că va pieri cu desăvîrșire diferențiarea de clasă, alimentată încă de unii, ce rămîneau cu trecutul, fără se întrezărească cît decît orizontul viitorului.

Primul concurs de avansare din 1903 moderă—întru cîtva—starea psihologică a acelora, ce ne priveau de departe; cele ce mai urmară îi făcură să vază cu ochii înălțarea noastră, ca rezultat al sîrguinței și iubirei de carieră.

Infățișarea lua pași gigantici; institutori, inspectori, școlari și avansați, revizori școlari plămădeau—în comun—norme referitoare mersului progresiv al școalei noastre primare; ca coroană a înfăptuirii acestui ideal (înfrățirea) se discuta botezul acestei mase de educatori, oprindu-se asupra numelui de *învățător.*

Cît de frumos ar suna: Neculaiu Ionescu, învățător școalei Carol I Iași!...

Această concepție nu putea să primeze în unele conștiințe și era natural, ca veninul să se verse.

Mai dăunăzi, un domn institutor, Popescu Băjenaru din București își vărsa tot focul—prin ziarul Minerva—contra învățătorilor avansați; răspunsurile raționale, ce i s'au dat, l'au pus pe gînduri și-a tăcut.

Cu mai multă înversunare se ridică astăzi d-l Juarez Movilă. D-sa prin articolul [1]) „Innaintarea pe loc a învățătorilor și trecerea lor la orașe" vrea să ne creeze o atmosferă penibelă, cari să întuiască autoritatea școlară superioară a ne stînjenț dreptul de trecere la orașe. Prin citatul articol, d-l Movilă crede; *„că nu e în interesul învățămîntului rural și nici a dascălilor rurali, ca înnaintarea să se confunde cu trecerea la oraș"* și se lămurește prin un apologetic foarte elogios învățătorului: *„florile satelor, cari transplantate (institutori) la orașe, va trebui să li se trimită în schimb ciuperci !?...*

Bucurați vă noilor absolvenți de școală normală!...

„Intru cît e vinovat învățămîntul rural să i se smulgă sistematic toate florile și să rămînă numai cu *mărăcini* ?" zice d-sa.

Veseliți-vă și voi neavansaților, căci mîine poi mîne veți plînge pe lîngă vre-un partizan politic pentru nota mediei (8) la inspecțiile speciale, mijlocul de avansare și nu de trecere la oraș, după d. Movilă!...

Dar spiritul de observare a d-lui Movilă vizează fățiș pe mult respectabilii noștri profesori ai școalelor normale, învinovățindu-i — de altfel foarte delicat — de prea puțină pricepere în pregătirea apostolilor neamului, întru cît au ca rod al muncii *numeroasele ciuperci și mărăciuni* din corpul cel didactic rural.

Insă țelul, către care se îndreaptă prin caracterizarea ce face în articolul d-sale e tot înnaintatul.

In el ce vede?

Un om fără maniere, lipsit de urbanitate, un alcoolic de forță, căci numai aceștia înfundă cîrciumele; o scuturătură a orașului; și în fine, din floarea satului ca moral, intelectual și material, ce era înaintatul, *ajunge codaș, pleava mahalalei unui oraș,* și nu citează nici un caz!

Deducțiunile acestea le scoate, întru cît are în conștiința sa ca primă un non sens:

[2]) „Se cercetează dacă învățătorul a făcut vre-o ispravă bună cu băncile populare, cu obștiile, cu gospodăria casnică, cu grădina, cu cîmpul de experiență, se examinează apoi despre agricultură, pomicultură, albine etc. și pentru aceste aptitudini și destoinicii, pe care nu le va exercita de loc la oraș, i se dă înaintarea... spre oraș".

Acest non-sens e foarte pătimaș, căci în toate publicațiile concursurilor de înaintare se văd ca subiecte chestiuni de: pedagogie rațională, didactică, de literatură, de ordin economic, social, național etc.; și să nu se uite, că comisiunea are toată latitudinea. ba i se impune — în proba orală — să facă apel la cultura generală a candidatului; deci înnaintarea e un drept al muncii recunoscut de oameni ai școalei, a căror bună credință nu trebuie pusă de loc la îndoială.

Agitația contra învățătorilor și avansaților nu-și are rostul; iar imputările ce se aduc sunt curate infamii, pornite chiar dintr'un spirit nu tocmai cam cumpănit.

Se poate da o părere, ori să se ceară reînființarea școalei normale de institutor (netrebuitoare însă) fără a prăfturi întregul corp învățătoresc.

N'a fost însărcinat nimeni să ceară în numele nostru învățătoresc — ajutoare cît mai mari, burse în toate internatele statului pentru copii, toate privilegiile, mai mult de cît militarilor, ori ceferiștilor etc... ca să renunțăm a trece la orașe. Noi n'am cerut și nici nu cerem milă, ci respectarea drepturilor noastre cîștigate.

Mai putem să adăugăm: *autoritatea școlară superioară să fie bine încredințată, că ne facem datoria cu prisosință; învățătorii se vor sili să avanseze, iar avansații cer trecerea lor la orașe cît mai curînd, ca să dovedească, că au devenit din ce în ce mai perfecți, mai buni și mai folositori pentru însărcinarea ce-o îndeplinesc și că pe baza aptitudinilor pedagogice și a destoiniciei lor desăvîrșite au fost avansați.*

Ca să se știe....

I. V. Balmuș
Invățător avansat

1). Vezi Școala viitorului No. 6.
2) Vezi pag. 173, Școala viitorului No. 6.

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iași:

EDIȚIA II-a din

Dicționar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediție e revizuită și mult adăogită.

Prețul unui volum rămîne acelaș. Va apare în cursul anului 1913.

Litere-Științe-Arte

Lămurire.—Cu privire la notița de alaltăeri asupra frequenței pigmentațiunii addisoniene la Romîni, un medicinist anonim ne trimite o scrisoare din care cităm pasagiul cel mai interesant:

„La Revue de Médecine" No. 8, din 10 August 1909 sub titlul—în traducere—*Melanodermie fiziologică a mucoaselor*, s'a pubiicat un articol în care se insista asupra frequenței acestei anomalii în țara noastră.

Se dădeau în acel articol chiar cifre *„la țigani pigmentația fiziologică se găsește în proporție de unul la trei și la romîni în proporție de unul la douăzeci".*

Nu mai rămîne acum pentru mine, cred, nici o îndoială că autorul cursului medical din *Le Temps* relevat de opinii s'a bazat în aserțiunile sale pe cele relatate în articolul de mai sus citat. Cît privește despre autorul acelui articol, el e regretatul doctor George Sebăreanu, mort în 1910, în vrîstă de abia de 34 de ani, fost intern al spitalelor din Paris, elev al marilor somități medicale pariziene, autor a o sumă de lucrări de valoare, bine cunoscut și apreciat și sincer regretat în cercurile științifice medicale din orașul luminei. Vedeți „Presse Medicale" 7 Decembrie 1910.

*

In „Le Temps" cu data de 4 Noembrie se publică un interesant articol sub titlul „La Roumanie et les „doines" populaires" semnat de Alberic Cahuet. Autorul face citații din Crăciunescu și din Ubicini, cunoscuți culegători ori traducători de poezii populare.

Articolul e în oare care legătură cu evenimentele din Balcani.

*

Cafeneaua mică comedia lui Tristan Bernard, anunțată pentru Duminică seara la teatrul național este una din cele mai duioase și în acelaș timp cele mai amuzante lucrări de teatru ce s'au scris în anii din urmă.

Piesa se repetă cu multă activitate și va fi jucată cu un *brio* deosebit.

*

Pentru spectacolul de Duminică seara s'a făcut distribuția cea mai îngrijită posibilă.

Rolurile principale—barbații s'au încredințat d-lor Petrone, Radu-Demetrescu, Vlad Cuzinski, C. Ionescu, V. Boldescu și Vîlcea-Vernescu.

Despre acesta din urmă se vorbește mult bine în cercurile cnnoscătoare de teatru.

*

Sonetul „unei doamne" citat într'un număr recent al ziarului a fost publicat de d. G. Topîrceanu în „Teatrul" No. 1.

Numărul apărut astăzi cuprinde subiectul spectacolului de Duminică seara „Cafeneaua mică".

*

In cursul carierei sale dramatice Sarah Bernhard s'a otrăvit—pe scenă, se înțelege—peste 10 mii de ori, și înnecat de 7 mii ori.

Și-a zburat creeri de 5 mii de ori ce glonț de revolver și s'a sinucis cu pumnalul mai bine ca 20 mii de ori. De... oftigă a murit de 3 mii ori.

Și tot mai trăește, — iar englejii o poartă încă în triumf...

*

Generalul Lyautey ales membru al academiei Franceze este un excelent militar, dar nu e scriitor de loc.

Are la activul său o singură scriere, aproape uitată, despre „Rolul social al ofițerului".

*

Apropiindu-se sfîrșitul activității prezidențiale a lui Fallières, un publicist francez Henrique-Philippe a adresat unui însemnat număr de parlamentari întrebarea: „ce trebue să fie viitorul Președinte al Republicei".

Cam aceeași chestiune o discută pe larg și marele ziar „Le Temps" dînd loc diferitelor întrebări.

*

—E interesant poate să se arăte în cifre importanța licefierei gazelor și asupra cărei descoperiri, savanții se exprimau acum cîte-va decenii spunînd că nu va duce la nici un rezultat practic.

E de ajuns să menționăm că societatea *„L'Air liquide"*, Paris făcîndu-și bilanțul la 31 Decembrie 1911, a realizas un beneficiu net de 2,709,430 frs. exploatînd procedee cunoscute a lui Georges Claude.

*

STRUNA ZILEI

SCHIMBARE LA FAȚĂ

In unele cercuri se prevede că Marea Neagră poate să ajungă teatrul complicațiilor în legătură cu răsboiul din Balcani.

Ziare.

O, inimu în piept se frînge—
Că pot împrejurări să vină
Ca Marea Neagră să devină
O Mare... Roșie, de sînge...

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

INFORMAȚII

Ziarul nostru nu apare mîine, Vineri, sf. Dimitrie.

Domnul A. A. Badareu sosește mîine dimineață în Iași.

Domnul Lazăr Docea, farmacist și student în drept, ne scrie să rectificăm că d-sa ar figura printre studenții, cari fac parte din cantina universitară.

Duminică 28 Octombrie, are loc la cerc, a doua convocare a tuturor membrilor corpului didactic, pentru alegerea comitetului.

S'a detașat pe ziua prezentărei la post, pe d-ra Virginia Sebastian învățătoare titulară de la Poeni, la școala de fete „Carmen Silva", din orașul Iași, la catedra d-nei Lucreția Constantinescu, numită la școala de medie.

S'a detașat pe ziua prezentărei la post pe d-na Ana Baroncea învățătoare titulară la școala din comuna Carol I jud. Roman, la școala de fete No. 1 din orașul Roman, la catedra d-rei Olimpia Teodoru numită la școala medie din București.

Membrii societății studenților în mediciuă Romîni din Iași sunt convocați pentru ziua de 25 Oct. a. c, ora 8 jum. seara la sediul societății. la ordinea zilei fiind următoarele:

D, I. Țicău. 1) Un caz de uremie cronică cu epistaxis grav.

2) Un caz de apendicită cu peritonită închistată, colectată și deschisă la peretele anterior al abdomenului.

3) Accese epileptice suspendate, poate chiar vindecate printr'un accident traumatic.

Cursul de clinică medicală, va începe Miercuri 31 Oct. ora 10 jum, dimineața în cancelaria clinicei Medicale din spitalul Sf, Spiridon.

D. prof. dr. Bacaloglu va trata despre „Importanța Semiologiei și viața lui Laenec.

Crucea roșie romînă.—Eri a plecat din București ambulanța crucei roșii romîne, destinată pentru Bulgaria. Astăzi trebue să plece secțiunea destinată pentru Turcia.

In secțiunea destinată pentru Turcia, Iașul contribue cu o parte însemnată, de oare ce doi din cei 3 medici sunt din Iași, anume d-nii d-ri Hortolomei și Emil Gheorghiu. Șeful acestei ambulanțe este d. dr. Gomoi, din București.

In afară de medici, fie care secțiune cuprinde 4 sanitari, 4 infirmieri și un bucătar; secțiunea cuprinde 25 paturi.

Medicii sunt retribuiți de statul romîn cu 1000 lei lunar șeful ambulanței și cîte 800 lei medicii ajutori.

A apărut „Arta Romînă" No. 4, 5 și 6 pe 1912 cu următorul sumar:

Expozițiile artistice dela Ateneul din București (Expozițiile: Lucie Rechenberg, Sonya Roguska—I. Țincu, N. Gropeanu, Cercul Artistic, M. Teișanu, Cecilia Gerson) de *V. Ravici.*—Liciu de *State Dragomir.*—Profilului din Lojă (versuri) de *Gordon.*—Jurnalul unui pictor de *N. N. T.* Scrisoare la primul concert symphonic de *I. Vlăduță.*—Arta și civilizația de *Dr. St. Possa.*—Inceputul muzeului de etnografie al Moldovei de *A. D. Atanasiu.*—Scurte interpretări asupra tablourilor lui Băncilă de *Adin.*—Dela Conservatorul din Iași de *Cornea.*—Afacerea „Cobzarului"—Elena Văcărescu, Ferrari și Victor Eftimiu de *Ispas.*—Expoziția retrospectivă a școalei de Belle-Arte din Iași de *Ada.*—Inaugurarea primului monument Marelui Domnitor Cuza de *A. D. Atanasiu.*—Trupa de opere și operete a d-lui Bărcănescu de *E. Caudella.*—Primul debut al lui Leoncavallo de *Al. I. Zirra.*—Pe Leman de *Viorella.*—Cronici: Estetica capitalei noastre. Pribeagul. Congresul de desemn. Coperta.—Buletinul societății p. cultura artistică în școală de *A.*

8 Ilustrațiuni.

Ultime Informaţii

Actuala lege a teatrelor va fi desfiinţată şi se va înfiinţa vechile impresariate. Teatrele subvenţionate vor fi conduse de impresari.

O telegramă sosită azi la Primărie, şi semnată de d. Căpităneanu, secretar general, anunţă, că ministrul de interne a primit demisia administraţiei şi consiliului comunal.

Comisia interimară a comunei Iaşi va fi compusă precum urmează: d. G. Botez, preşedinte; d. N Miclescu, fost deputat, vice preşedinte; domnii D. Grecianu, G. Scorţescu, N. Cananău, C. Chirilă şi Anibal Ciurea, membrii.

Domnul Const. Buţureanu, distinsul institutor din Iaşi, va fi numit inspector şcolar al jud. Suceava.

Examenele de capacitate pentru fete se va ţine anul acesta în Iaşi.

Examenele de capacitate pentru lucru manual şi gospodărie au fost amînate.

Domnul I. Otescu, profesor secundar în Bucureşti, va fi numit inspector general al învăţămîntului secundar, în locul d-lui D. Cădere.

Preşedinţii birourilor electorale.— Astă-zi s'a procedat la tragerea la sorţi a magistraţilor cari vor presida birourile electorale în viitoarele alegeri generale.

Iată ce au desemnat sorţii: *Birourile centrale* vor fi prezidate:

Iaşi, d. I. Th. Burada; Fălciu: d. D. Grigorovici; Neamţ d. Emanoil Cernătescu; Roman, d. Savel Zăhărescu; Suceava; d, D. Porfiriu; Tutova: d. Gh. Sturdza: Bacău: d. Al. N. Gane; Botoşani: d. Const. Buzdugan; Dorohoi: d. N. Leonescu; Vaslui: d. C. Grigoriu,

Celelalte secţii vor fi prezidate: Iaşi, colegiul II, secţia II-a, d. Climescu, preşedintele tribunalului Bacău; colegiul II secţia V-a, d. Antonie Partenie, preşedintele tribunalului Vaslui; colegiul II secţia III-a d. D. Volanschi; colegiul II secţia VI-a, d. Dobrescu, preşedintele tribunalului Suceava; colegiul II, secţia a IV-a, d. Patron, primul preşedinte al tribunalului Bacău.

Neamţ: colegiul III, secţia a II-a, d. Teodorescu, preşedintele tribunalului Tutova; Suceava, colegiul III, secţia II-a, d. Demetrescu; Bacău: secţia a II a, colegiul II şi III; d. Vespasian Erbiceanu, prim preşedintele tribunalului Iaşi.

Tutova, d. Al. Mandrea, preşedintele tribunalului Fălciu; Botoşani: d. Diaconescu, preşedintele tribunalului Iaşi şi Vaslui, d. Virgolici, preşedintele tribunalului Roman.

D-nii Cristofor şi Ivaşcu, efori la Casa sf. Spiridon, şi-au înaintat eri demisiunile.

Curtea secţia II s'a pronunţat astă-zi în procesul de revendicare a moşiei Bălăşeni, respingînd apelul erezilor Bolfos şi recunoscînd proprietar al moşiei comunitatea armenească din Botoşani.

Un număr de comercianţi din Iaşi, se vor întruni mîine, Vineri, ora patru p. m., în localul Camerei de Comerţ, spre a pune bazele unei societăţi a comercianţilor.

Curtea s. II a respins astă-zi apelul d-nei Eugenia Scorţescu, născută Melik, pentru anularea unei ipoteci făcute la d. M. Wachtel.

Domnul dr. T. Ionescu a fost numit, cu titlu definitiv, şef de lucrări de anatomie topografică la institutul de anatomie de pe lîngă facultatea de medicină din Bucureşti.

Numiri în învăţămîntul secundar. Domnul Glodeanu, din Ploeşti, inspector al circ. Galaţi; d. Mardan, directorul şcoalei comerciale Galaţi; V. Triandaf, directorul liceului Bărlad; D. Pamfil, directorul şcoalei comerciale Piteşti; N. Ursianu, ruvizor şcolar Botoşani; I. Cuten, directorul liceului Piteşti; N. Plebea, director liceului Botoşani; N. Teohari, inspector primar Argeş; Pană Popescu, director liceului Ploeşti şi I. I. Heliade Rădulescu, sub-director liceului internat sf. Sava.

Domnul Antoniu Ciolan a fost numit profesor de armonie la Conservatorul de muzică din Iaşi.

Tribunalul s. III a confirmat ieri mandatul de arestare al lui Simon Herman din Podul Iloaie acuzat de omor.

A produs senzaţie în cercurile comerciale din laşi cererea făcută de d-nii Goldsman şi Taxier, proprietarii moarei „Raiul" de a li se acorda moratoriu.

„Raiul" este o firmă foarte veche şi bine reputată în localitate.

La Dorohoi au fost fixate ieri, de comun acord, următoarele candidaturi conservatoare şi democrate: Col. I Cameră: d. Nicu Rossetti (cons.) şi d. Al. Stîrcea (democrat); col. II: N. Gherghel (democrat), col. III: d. Const. Stoianovici (conservator); Senat I: d. G. Stroici şi I. Frank (conservatori); Senat II, d. M. Brăilescu (democrat).

Noul program de astă seară Joi al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

„Diavolul casei" (Le démon du foyer) măreaţă desfăşurare cu artiştii Comediei franceze, d-ra Lara, Philippe Garnier, etc., (două părţi de cinematograf).

Căsnicie modernă, scene foarte humoristice.

Căsătorie la telefon, comedie cu Max Linder.

Un popor care dispare, scene şi vederi de etnografie însufleţită,

Congresul eucharistic din Viena (serie nouă).

Hai, dansează! comedie.

Mîine Vineri matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Noul program viitor se reprezintă: mîine seară Vineri 26 Octomb.

Luni 29 Oct: „Lanţuri sfărâmate" cu d-ra Paz Ferrer, fiica lui Francesco Ferrer împuşcat la Barcelona. D-ra Paz Ferrer, este dotată de un talent dramatic superior, ea e prima-societară a teatrului naţional „Odéon" şi figurează printre stelele scenelor pariziene.

In piesa „Lanţuri sfărâmate" d-ra Paz Ferrer, este întovărăşită de cei mai renumiţi artişti ca Albert Lambert de la Comedia Franceză, d-ra Nelly Carmen de Gymnase etc.

Tribunalul a admis astă-zi, în principiu, moratoriul cerut de firma Goldsmann şi Taxirer, dispunînd convocarea creditorilor pentru ziua de 9 Noemvre.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 25 Octombrie

Infrîngerea definitivă a armatei turceşti

Sultanul părăseşte Constantinopolul

Belgrad. — Trupele sîrbeşti au ocupat ieri oraşul Prilip după o împotrivire mare din partea trupelor turceşti.

*

Budapesta.—Cu prilejul recepţiunei solemne a delegaţiunilor, Împăratul Francisc Iosef a răspuns in modul următor la discursul de omagiu al preşedintelui:

Cu o satisfacţie sinceră am primit asigurările devotamentului vostru pentru care vă mulţumesc în mod călduros. De cînd au avut loc ultimile delegaţiuni s'au ivit complicaţiuni serioase şi războinice în peninsula balcanică, care cer de la noi cea mai mare luare aminte de oare-ce interesele monarhiei ar putea să fie atinse şi e de dorit ca condiţiunile normale ale politicei şi ale comerţului să fie cît mai curînd reluate. Pregătirile forţelor militare au primit o întărire foarte satisfăcătoare. Soluţia chestiunei sub-oficerilor e o împlinire absolut trebuincioasă pentru dezvoltarea organizaţiei armatei şi a flotei cu atît mai mult în urma noei legi militare.

*

Constantinopole.—Principile moştenitor s'a reintors azi aci din cartierul general.

Opoziţia oficioasă spune că Poarta a cerut mediaţiunea puterilor în vederea încetărei războiului şi a începerei negocierilor de pace. Guvernul turcesc pregăteşte o rezistenţă energică pe linia Cetaldgea.

Sultanul a vizitat azi pe răniţi cari sunt îngrijiţi prin spitale adresîndu-le cuvinte bine-voitoare.

*

Athena.—O escadră grecească a ocupat azi la oarele 3 p. m. insula Teneos.

*

Belgrad.—După o ştire oficială primită din Ueskub armata sîrbească a cucerit Kitcevo şi Cocea urmărind apoi mişcarea trupelor turceşti spre sud în direcţia oraşului Djakovarşi Prilep.

*

Belgrad.— Lîngă Demirkapu o luptă îndîrjită a avut loc, care s'a terminat cu înfrîngerea Turcilor, podul cel mare de peste Vardar a ramas nevătămat.

*

Sofia.—In urma luptelor care au ţinut 5 zile la Lule Burgas şi Bunar Hissar bulgarii au luat 37 tunuri cu tragere repede şi au făcut 2000 prizonieri. Perdeperile turcilor în aceste lupte au fost de 25000 soldaţi morţi şi rîniţi.

*

Londra.—Ştirea dată de ziare, că guvernul englez a făcut să parvie guvernului bulgar un avertisment de vre un fel, este absolut neexactă.

*

Sofia.—După o ştire din cartiernl general primită de cercurile oficiale, turcii ar fi fost respinşi din mai multe poziţiuni între Ciorlu şi Saratj în urma unui atac violent asupra cetăţei, suferind încă şi mai mari perderi de cît la Lule-Burgas.

*

Constantinopol.—Se zice că s'ar fi găsit nu departe de Midia rămăşiţele vasului de rezboiu turcesc Tomty, care s'ar fi scufundat lovind o mină bulgară.

*

Constantinopol.—Ziarul „Tanin" sfătueşte publicul şi în special pe cel musulman să nu creadă în svonurile alarmante şi reuvoitoare răspîndite, căci nu e numai o datorie de umanitate, dar chiar o datorie religioasă şi musulmanii cunosc acest adevăr, ca străinul să fie respectat.

*

Paris. La consiliul de miniştri ţinut la Eliseu d. Poincaré a comunicat ultimele ştiri din străinătate. Agenţia Havas află din Syra, că trei vase de rezboiu franceze au sosit ieri aci şi aşteaptă instrucţiuni.

*

Wilhelmshaven.— Crucişătorul Goeben a plecat în Mediterana.

*

Agenţia grecească află că generalul Sapundsakis, a depeşat eri că lupta a ţinut toată ziua la Anoghi şi că a reîncepu şi azi.

Pierderile grecilor sînt neînsemnate. un căpitan a fost ucis. Pierderile grecilor la Jenita au fost de 6 ofiţeri şi 154 soldaţi ucişi, 33 ofiţeri şi 737 soldaţi răniţi,

Pierderile turcilor au fost considerabile. Valiul din Smirna a declarat mitropolitului grec că nu va permite consulului general al Franţei, să ocrotească pe supuşii greci.

Se asigură că turcii au părăsit linia Vardarului.

Trupele bulgari au băutut şi au luat la goană ieri arier-garda armatei turceşti, care s'a retras în cea mai mare grabă spre Ceataldgea.

*

Constantinopole.—Se svoneşte că în cazul cînd bulgarii ar intra în Capitală, Sultanul, Curtea şi chiar guvernul au să fie transportaţi în Asia.

Zvonurile după care pregătiri ar fi chiar începute în vedera unei plecări eventuale şi că arhivele Porţei ar fi fost ambalate în nişte lăzi, nu au fost pînă acum confirmate.

*

Belgrad. — Directorul de poştă turc din Pristina, a remis autorităţilor sîrbeşti, după intrarea armatei sîrbe, poşta turcească pe care o ascunsese împreună cu 60 mii dinari, care fuseseră destinaţi pentru autorităţile turceşti şi cari au fost confiscaţi.

Presa vieneză şi discursul d-lui N. Xenopol

Viena. — Toate marile ziare din Viena, ca „Neue Freie Presse", „Politische Corespondenz" şi altele, reproduc discursul rostit de d. ministru N. Xenopol la consfătuirea preşedinţilor Camerelor de Comerciu. Ziarele adaugă, că acest discurs n'a produs numai o excelentă impresie în Romînia, dar şi în străinătate.

D. Xenopol n'a vorbit numai ca ministru, dar şi ca specialist şi mare economist.

Nelinişte la Constantinopol

România trimite vase de răsboi

Constantinopol. — Aci domneşte mare nelinişte. Sunt mari temeri de o rescoală a populaţiei musulmane înpotriva celei creştine.

*

Bucureşti.—Legaţiunea elenă a primit din Atena ştirea că Sultanul ar proecta să părăsească Constantinopolul şi să se refugieze la Scutari, în Asia.

*

Sofia.—După ultimele ştiri, în lupta de la Lule-Burgas, ar fi căzut 40,000 de turci şi 15,000 bulgari.

*

Bucureşti.—Legaţiunea romînă din Athena, telegrafiază că guvernul grecesc a dispus să rădice blocul insulei Lemnos.

*

Berlin.—Aci se afirmă, că legaţiunea romînă din Constantinopol a cerut guvernului romin, trimeterea unui vas de rezboiu, pentru apărarea supuşilor romini.

*

Bucureşti.—In cercurile bine informate se confirmă ştirea, că guvernul romin ar fi dat ordin, ca vasul Elisabeta să plece la Constantinopol, ca eventual să protegiască pe supuşii romini.

In acelaşi timp un vapor românesc de pasageri va pleca la Constantinopol, pentru a transporta pe călătorii romini.

*

Sofia.—S'a răspîndit aci ştirea, că armata bulgară a ajuns la San-Stefano, adecă la porţile Constantinopolului.

*

Constanţa.—Aci au sosit cei mai mulţi dintre corespondenţii de războiu a celor mai mari ziare din lume.

De aci ei telegrafiază ştirile de pe cîmpul de războiu.

*

Constanţa.—Vaporul „Traian" a sosit eri, aducînd un mare număr de bogataşi din Constantinopol, cari fug de acolo.

Intre aceştia se află şi prinţul Hasan Heladie Bey.

*

Constantinopol. — Staţionarul Austro-ungar, expediat pentru proteguirea supuşilor austriaci, vor sosi mîine la Constantinopol.

*

Constantinopol. — Representanţii Puterilor au avut o convorbire cu ministrul de externe şi au cerut învoirea Porţei, pentru trimitirea încă a unui încrucişitor de fie ce putere.

*

Constantinopol.—Circulă zvonul, că Niazim-Paşa, ar fi căzut prizonier, în mîinele bulgarilor.

*

Bucureşti.—Ziarul „Epoca" publică ordinul guvernului, după care încrucişătorul Elisabeta are a pleca imediat la Constantinopol, cu un echipagiu de 150 oameni, în scop de a preda pe supuşii romini.

*

Viena. — Aci circulă svonul despre o apropiată mobilizare.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

10000 lei 21202

3000 lei 57396

2000 lei 15965, 44364, 50228 12916 2891.

1000 lei 19438. 42520, 54255, 47270 56419, 1163, 2306, 4942, 22321, 46128 15872, 49809, 2349, 29159.

*

La tragerea de astăzi a căzut în colectura „Providenţa" din Iaşi, str. Ştefan-cel-Mare.

3000 lei pe No. 57396
2000 „ „ „ 8360
1000 „ „ „ 15872
1000 „ „ „ 29129

Se caută *o casă sau un apartament cu chirie.*

A se adresa A. B. la ziar.

Avocat S. P. GEORGESCU

s'a mutat

în Str. Lozonschi No 16

(Casele Brill)

SE TAE LEMNE DE FOC

Cu MASINA

CONDIŢIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o carte postală

D. Lernovici, str. Zugravilor 41

10 lei lunar învăţă ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.

V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. A. SPIRT

specializat la Paris şi Berlin în boale de gară, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Strada Anastasie Panu 43 —

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătături

Servesc la domiciliu. Rog a se adresa intr'o carte postală.

Strada Sălcilor No. 21

De Inchiriet

In strada Sărăriei No. 138, mai multe apartamente de cîte 3 şi 2 odăi şi cîte-va prăvălii.

Este instalaţie de apă, canal şi electricitate.

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamna, au început a sosi zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele clienţe sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpara cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vînde în prăvălile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca **un salonaş, un dormitor, sufrageria,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar d. **Marcu luster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în toate zilele înainte şi după masă.

De inchiriat *un apartament de 3 camere, între care una foarte spaţioasă. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*

Strada Cuza Vodă 13

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

De Inchiriet

Dela 26 a lunei curente o casă compusă din 4 camere, bucătărie, şi atenanse în stradela Armeană No 8. a se adresa proprietarului Andrei Bădăreu, str. Armeană No 3.

De Inchiriat

Casele erezilor def. Georghe Maxim, din str. Palatului 60 Iaşi: şase încăperi, bucătării, odăi de servitori depedinţe, grădină mare cu pomi roditori, curte, apă, tot confortul.

A se adresa: Petru Ghiţescu, avocat 2 strada Mitropoliei Iaşi.

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée Induleește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — H. ȘIEBENEICHER — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.184 64 | 100 lei 1,995,501 72 | 100 rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(Iași strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IA ȘI

Fondată în 1856

Casă de Incredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și ulori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ascundă și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Cistralgiile, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari le resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In ziua cea d'antîiu să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1724. Duminică 28 Octombrie 1912

Pentru Macedoneni

Intre Balcani și Pind, trăește, ca niște, „Cuiburi de Vulturi“ — o populație românească de mai bine de un milion de suflete și care, timp de atâtea secole, a izbutit să 'și păstreze, ferită de orice amestec, un neam și o origină comună cu a noastră.

Deși rîvnită de Greci, Bulgari și Sârbi, când succesiv, când ca astă-zi de toți de odată, această populație a știut să rămână pe vecie devotată imperiului Otoman. Invățase, din suferințele ei seculare, că numai sub oblăduirea glorioșilor scoborîtori ai lui Otoman, va putea duce o viață pază și de uneltirile bulgărești și de aspirațiunile nebune ale panelenismului desperat. Aromânii au socotit și mai speră și acum, că simbolul drapelului musulman, sabia lui Otman, cea cu două capete și două tăișuri, protegueşte mai bine pe Cuțo-Vlah de cît cuțitul Mafiei ciflicarilor bulgari, ori de cît speranța unei noui purpure bizantine ale cărei reflect ar mai putea auri Coroana Greciei moderne.

Pe de altă parte, Sublima poartă, credincioasă tradițiunilor sale, a înțeles să lese acestor populațiuni libertatea deplină de a se desvolta liniștit în credința strămoșească, recunoscîndu-le școalele și bisericile ca cele mai pașnice mijloace ale acestei desvoltări.

Cum vedem, între locuitorii romîni din Turcia și monarchia sub a căreia oblăduire trăesc, există cele mai strînse legături, interesele primordiale ale celor dintîiu atîrnînd de existența unei Turcii puternice și biruitoare.

Din nenorocire, mersul actualului războiu în Peninsulă este departe de a satisface speranțele fraților noștri. Din înfrîngere în înfrîngere, turcii au ajuns a proape de prăpastie și, dacă soarta armelor nu se va întoarce repede și în mod strălucit în favoarea lor, atunci sigur este că imperiul Otoman va fi periclitat în însuși fundamentul său.

Consecințele unei asemenea eventualități, a căreia probabilități sporesc pe fie care zi, vor fi din cele mai triste pentru soarta romînilor macedoneni. Lăsați la bunul plac al învingătorilor, lipsiți de sprijinul puterei otomane, ocrotitoare, Cuțo-Vlahii riscă să îndure un crud proces de desnaționalizare, care i-ar atinge nu numai în credința și naționalitatea lor, dar chiar în averea și viața lor.

Perspectiva aceasta teribilă, ei o întrezăresc și în ipoteza unui statut, care ar regula soarta populațiunilor creștine în urma încetărei ostilităților de astă-zi. Căci, susțin ei, în afară de sprijin de aiurea este cu neputință de conceput o stare de lucruri în provinciile Turciei europene care, în ipoteza victoriei Coaliției, să nu favorizeze pe învingători, în dauna învinșilor ori a prietenilor acestora.

Punctul lor de vedere, legitim, de sigur trebue să constitue pentru România obiectul unei constante preocupări.

Pe lîngă interesul politic de ordine generală țara ne leagă cu ori ce schîmbare s'ar încerca în Peninsulă, noi 'Romînii, pe temeiul populațiunei de același neam cu noi care locrește în Turcia europeană, avem datoria de a privighea ca, în cele ce se vor hotărî, să nu figureze nimic care ar pune pe conaționalii noștri în stare de inferioritate față de ceilalți conlocuitori creștini ai Turciei.

Jertfele materiale pe care le facem de o jumătate de veac pentru ca ideea românească să nu se stingă la Pind, modul cum conaționalii noștri de acolo au răspuns la glasul patriei mame, entuziasmul dus pînă la jertfa cu care Cuțo-Vlahii s'au redeșteptat la sentimente romînești. —ne impun datorii și drepturi pe care va trebui să știm să le valorificăm, la timp, cu toată energia necesară.

Conștiința simțimintelor noastre față de ei, este singura mîngîiere pe care Aromînii o pot avea în momentele acestea de grea cumpănă prin care trec.

Știindu-se susținuți de noi, socotiți de noi ca parte integrantă a sufletului nostru, vor putea găsi tot curagiul și toată energia de care este trebuință, pentru ca acolo în Peninsulă—mai ales acum cînd apetiturile și furia panelenică și panslavistă au să se deslănțuiască cu îndrăzneala pe care victoria o dă naționaliștilor brutali—să nu înceteze o singură clipă de a arde, cu aceiași căldură ca și în trecut, flacăra romînismului.

Ori ce defecțiune în aceste clipe, ar însemna o scădere a drepturilor noastre.

Avem aliați puternici și ne bizuim mai ales pe puterile noastre. Suntem în măsură de a ne apăra toate drepturile și de a face toate jertfele.

Hotărîrea noastră nestrămutată de a nu ceda nimic din ceea ce constitue patrimoniul național, trebue să fortifice speranțele Aromînilor, așa cum, aci în Regat, dă cetățenilor acestei țări siguranța că Romănia va ști să fie la înălțimea ceasului de față.

Svonurile de mobilizare

Există în Capitală o bandă de speculanți *à la baisse*, **cari pun în joc orice mijloc numai pentru a răspîndi în public știri alarmante.**

Odată cu venirea actualului guvern, s'a dat un comunicat oficial, prin care s'a arătat că nu e loc de mobilizare.

Ba ceva mai mult, d. N. Xenopol, ministrul Industriei, s'a dus la adunarea Camerilor de Comerț și a făcut declarațiuni categorice, în numele guvernului, cum că țara noastră nu va mobiliza și nu va lua parte la conflictul armat din Balcani.

In urma asigurărilor liniștitoare ale d-lui N. Xenopol, piața și-a venit în fire. Bursa s'a ameliorat se pare însă că banda „baissiștilor“ e nemulțumită tocmai de această ameliorare a pieței, și de aceea au pus din nou în circulație svonul că țara noastră va mobiliza.

Sîmbătă și Duminică svonul acesta a circulat cu toată insistența în Capitală.

De mirare însă e că se găsesc oameni cari să dea crezare unor astfel de știri tendențioase. Războiul în Balcani, dacă nu e pe isprăvitele, e în orice caz decis pe deplin.

Apropiata încheiere a păcei este iminentă, și cu toate acestea se mai dau crezare știrilor de mobilizare. Legea burselor noastre prezintă lacuna de a nu prevede pedepse contra manoperelor frauduloase, și numai bizuiți pe această lacună, oamenii fără conștiință aruncă în public știri alarmante.

Să sperăm însă că și răul acesta își va găsi remediul.

Limbagiul d-lui Iorga

Cu cît trece vremea, cu atît d. N. Iorga, neconsolatul șef de „partid“ devine mai nervos și mai hărțăgos. Neputîndu-și înjgheba un partid de majori, iar cei minori fiind statornici în principii, numai cît au nevoie de nota de trecerea examenelor, d. Iorga și-a cîntat de multă vreme isprăvitul politic. Dar cum Apostolul nu e om resemnat, încearcă să se agite și de dincolo de mormîntul său politic.

Așa, zilele trecute a avut o ieșire, care-l va costa mult. D. Iorga, într'un moment de totală eclipsă mintală, s'a adresat unui redactor al Ordinei, *pe care-l credea fost elev al d-sale, cu epitetul de măgar. Pentru un profesor universitar expresia e frumoasă, dar mai frumos a fost răspunsul presupusului său fost elev, care i-a răspuns că, profesor d. Iorga nu i-a fost nici-odată; singura calitate pe care i-o poate recunoaște este aceea de fost șef politic. Redactorul în chestie a mărturisit, cu multă rușine, că a fost partizan politic al d-lui Iorga, pe cînd era în clasa a doua de liceu...*

Iată unde a ajuns d. Iorga cu felul d sale de a fi și cu politica pe care o face: a atins ridicolul și de multe ori trivialul.

La noi în țară, d. Iorga se bucură de o toleranță prea largă. Dacă ar sta cineva să-i traducă într'o limbă străină toate elucubrațiunile și toate sadismele, și dacă s'ar găsi peste hotare o publicație destul de decăzută, care să tipărească acele monstruozități, siguri suntem că străinătatea ar privi în chip cu totul deosebit activitatea deșanțată a Apostolului de la Văleni.

Dar, se vede că, la noi, lumea are ceva mai bun de făcut de cît să traducă proza Neamului Romînesc *și de aceia d. Iorga se mai poate crede om mare.*

Campanie electorală

Nu știu dacă de data aceasta mai putem zice „campanie electorală“ perioadei în care se pregătește alegerea reprezentanților națiunei în sfatul țărei, pentru că față cu evenimentele externe, acest fapt este o cerință de acel interes înalt.

Dacă în Balcani focul, care arde de cîtă-va vreme, crește mereu, de sigur că scîntei, aduse de vînt, se abat și asupra plaiurilor țărei noastre, și „interesul înalt“ este chemat a preveni primejdia focului care ne amenință.

Gîndul tuturor trebuie să fie preocupat de o singură țintă, de un singur scop, care este cel mare și cel mai sfînt: este aspirația și viața patriei. Certele politice și turburările interne, născute din lupta pentru putere și întâietate, față cu aceste evenimente trebuiau să dispară și au dispărut de la sine.

Inaintea privirilor s'a deschis prăpastia care amenință ziua de mîne, și într'un moment de reculegere s'a hotărît calea cea dreaptă.

Cele două partide „conservator“ și „conservator democrat“ s'au făcut tovarăși de luptă și muncă stăruitoare a tuturor celor destoinici era însetată țara. Un singur scop a însuflețit această colaborare: înlăturarea primejdiilor care ar mai putea aduce vre-o stîrbire teritoriului și prestigiului țărei noastre, precum și liniștea bine făcătoare, de care se simțea atîta nevoie.

Așa s'a format actualul guvern, santinelă neadormită, spre a veghea și a lupta. Acest fapt îndeplinit, urma de la sine formarea unui parlament potrivit cu menirea lui. S'a disolvat parlamentul anterior, iar în locul lui nevoia cere un parlament format din tot ce țara are mai de seamă și mai vrednic de muncă cu spor.

Cu acest rost începe perioada electorală. Nu mai este deci o luptă ambițioasă de partide și nici o luptă de interese. Această perioadă electorală este expresia datoriei de cetățean.

De data aceasta alegerile, față cu evenimentele turburi, sînt cuvîntul țării, care așteaptă să între în sfatul ei oamenii cei mai pricepuți în deslegarea problemelor mari.

De aceia, guvernul, astăzi departe de-a favoriza pe partizanii unuia sau altui partid, își echilibrează astfel acțiunea în cît în parlament să între toate elementele de valoare. Guvernul de astăzi face toate sacrificiile pentru a arata țării că sentimentele sale sînt pornite din scopul care i-a încredințat puterea.

Este destul să cercetezi listele candidaților, pe cari cetățenii vor ști să-i aprecieze, pentru a-ți face convingerea deplină că ele sînt alcătuite cu multă judecată, cu multă apreciere și cu multă nepărtenire. Nimeni nu poate să aibă măcar un pic de îndoială că, cei arătați de guverni ca demni de ales, își vor împlini cu prisosință menirea lor.

Față cu acestea datoria cetățeanului este ca să fie condus în exercitarea dreptului său de acele sentimente, cari caracterizează mîndria unui popor, chiar dacă la mijloc ar fi sacrificii personale.

Prin urmare, toți cetățenii cari înțeleg, că în aceste vremuri avem nevoe de un parlament excepțional, toți cetățenii cari înțeleg că de ei atîrnă soarta acestei țări, toți cetățenii cari sînt conștienți și mîndri de datoria lor, să dovedească aceasta, votînd lista candidaților guvernamentali.

Justin Adace

Steagul național

Toată presa europeană admiră atitudinea României. Repeziciunea cu care ambele partide conservatoare au căzut de acord, pentru a da țărei, în aceste momente grele, un guvern tare, este considerată ca un act de mare patriotism.

Presa mondială reproduce zilnic cuvîntările rostite, în diferite ocaziuni, de ministrul țărei, asupra diferitelor chestiuni, ce privesc situația de afară, și cea din lăuntru.

Desmințirea categorică a svonurilor de mobilizare, a produs în străinătate efectul dorit, că România nu caută să turbure atmosfera,—dar că este ferm hotărîtă a-și susține cu tărie rovendicările sale legitime.

In această privință, presa mondială relevă cele spuse de ministrul lucrărilor publice, care a concretizat activitatea momentană a guvernului, prin înalțarea steagului național, în apărarea prestigiului țărei.

In aceasta se încordează toate forțele. In aceste momente grele nu poate fi altă preocupare, de cît de a veghea, și de a fi gata, în ori ce clipă, în a apăra demnitatea țărei.

Dar și în ceia ce privește deslegarea crizei financiare, presa mondială se declară perfect mulțumită de discursul rostit de d. ministru Xenopol.

După știrile contrazicătoare, se credea peste hotare, că România e sleită economicește, că recolta a fost rea, și că în adevăr țara trece printr'o grea criză economică.

D. Xenopol a restabilit faptele. A dovedit, că bogăția țărei e mai abundentă ca ori cînd, și că așteaptă numai începutul exportului pentru a fi valorificată. Pentru moment nu e decît o criză monetară și o stagnațiune, care va dispare curînd.

La aceasta trebue adăugat, că guvernul a luat o sumă de măsuri, care zilele aceste vor intra în vigoare și care vor ușura și stagnațiunea de azi.

Ingrijirea situației externe și interne, e în mîini vrednice și putem privi cu încredere viitorul. **D.**

OAMENI ȘI LUCRURI

O ZI TRISTA

Nimic nu inspiră mai multe gînduri, nimic nu învie mai multe aduceri aminte ca vederea bejăniei în ziua Sfîntului Dumitru.

Se întîmplă cele de mai multe ori, să cadă această... serbătoare într'o zi foarte ursuză, de toamnă umedă, rece și plicticoasă prin ritmul monoton al unei abundente ploi de toamnă. Și atunci trecerea convoiurilor tradiționale, ale mutatului, evocă prin nu știu ce miraculos de puternice asociații de idei tablouri vechi, uitate, ca și cum le-ar reînvia din morminte învechite.

In drum, fără să ai nimic de împărțit cu toate acele cotiugi încărcate, fără să-ți aparțină nimic din tristețea și dezordinea lucrurilor mutate din loc în loc, simți, cu toate aceste, un fel de duioasă tovărășie, o ascunsă, veche și tainică legătură cu priveliștea ce se desfășoară...

Plouă preste toate obiectele acele, — dar nu picură numai stropii uzi și grei, ci cad noi anuri de amintiri și de păreri de rău...

Din ce colț al sufletului vin? Din ce tainic instinct de solidaritate omenească răsar? Ce te face pe tine, simplu trecător și privitor, să vibrezi de o milă nemărturisită, de o simpatie vagă, ca și cum ai lua parte cu simțirea la nu știu ce miluire obștească a unei zile fără seamăn de urîtă și de tristă?

Este puterea revederilor de demult, însoțite de reminiscențe, decorate de privelişti, — colorate de luminile și umbrele depărtării în timp și în spațiu...

Revezi, în atari clipe, nenumărate imagini și întîmplări uitate. E o... strămutare îndărăt—o întoarcere într'o situație de care te-ai depărtat după mulți ani de muncă și străduinți. Retrăești vremile de asprimi și greutăți; vremile de dibuiri și încercări—cînd, trăind încă în condițiuni mult mai modeste, aveai, în schimb, deschisă dinaintea ta lumea nesfîrșită de iluzii, de speranțe și de ambițiuni.

O mutare dintr'un loc într'altul—atîta fu doară toată evoluarea de la rău la mai bine,—tot progresul și toată urcarea pe scara socială, cu prețul trudei, cu jerfa vigoarei și nerăbdării...

Nu e această mutare—însu-și simbolul întregei vieți omenești? Națiuni, continente, destinuri —'tot ce alcătuește aparenta continuitate în istorie a fost numai o mutare din loc în loc: unul a plecat, altul a venit să-i iee locul. Ce a fost puternic, a slăbit; ce era dus—s'a scoborît; ce-a fost mare — a scăzut. Și mereu avură loc mutări dintr'un punct într'altul. Iar în lumea cea mare, noi—lumi mici în felul vostru — ne mutăm într'același fel, pînă cînd vine mutarea cea deapururea, la care nu ne-am gîndit în deajuns, atunci cînd eram purtați în viață de visele și orgoliile și deșertăciunile noastre...

...Iată înțelesul dezordonatelor bejănii, pe care le vedem în trista zi de toamnă, purtate pe carele și cotiugele greoaie, par'că ar geme subt povara pe care o poartă din loc în loc,—fără speranță de statornicie și de durabilitate...

Rodion

Cauzele psihologice ale războiului

S'ar părea că războaele n'ar fi pornite de cît din motive sociale — chestii economice sau politice.

Cu toate acestea ridicîndu-ne puțin deasupra vieței materiale, găsim că războiul are rădăcini pornite din chiar însăși natura omenească, din instinctele animale, care la început — cînd nu era nici vorbă de cultura sentimentelor — aceste instincte prezidau în toate.

Și dacă războiul se menține încă pînă acum, pricina e că n'a secat și cu desăvîrșire izvorul pornirei către măcel — dispozițiile psihologiei ale barbatului lasă de dorit.

Vorbim numai de barbați, căci din fericire războiul e cu totul absolut apanajul lor.

E prea adevărat, că la început se lupta pentru rapacitate, pentru antipatie etnică; dar se lupta și pentru nevoia de a-și exercita corpul, cum erau luptele individuale care mergeau chiar pînă la moarte.

Și cine a asistat la luptele de campionat se poate convinge cît de ușor devine omul o fiară.

Cum că firea barbatului — în cazul de față, nu ne putem ocupa de cît de el și numai prin contrast de femee — o pornită spre combativitate, se poate observă baiatul în copilărie. Lui îi place lupta, trînta, poveștile cu eroii mari, soldații, tunurile etc.

Cînd crește mai mare e foarte încîntat dacă înfăptuește ceva prin care să-și poată mai mult arata virilitatea de care e capabil.

Un exemplu că barbatul e mai crud prin fire, este și faptul că unele cariere nu suut de cît monopol absolut bărbătesc, cum e căsăpia; nici odată nu s'a auzit de vre-o femee calău. Să nu ni se obiecteze însă, că în schimb s'au văzut femei capabile de a omorî; căci acesta n'a pornit din dorința de a ucide, n'a izvorît din firea ei de femee; ci din răzbunare, din rușine — cum e cazul cu copii, — din urmărirea unei idei mari, sfinte.

In cazul din urmă intră Charlota Corday care a răpus pe Marat — faimosul demagog — Vera Zasulici care a tras în generalul Trepoff.

O sigură scuză s'ar găsi doară, pentru bărbați, lupta pentru viață, nevoia de a se nutri ca să trăiască. Acestea i-au împins adevărat la cruzimele din trecut; care prin moștenire s'au prefăcut în porniri firești — porniri cărora datorim încă, alarma și groaza la care asistăm.

Dar pe lîngă motivul material de combativitate, barbații mai au și un motiv pur psichic: „curajul și mîndria“.

Cu femeia lucrurile s'au petrecut altfel.

Psichologia ei a fost determinată cu totul de alte cauze. Pe lîngă faptul că maternitatea a împedicat-o de a eși pe cîmpul de luptă, așa după cum a făcut barbatul: apoi și natura ei fizică, gusturile ei morale, cît și ereditatea constantă, i-a format un caracter cu totul opus de al bărbatului.

Femeile nu pot vedea într'un războiu de cît pericolele, la care se expun ai săi — ori cît de drepte ar fi pricinile lui. Aceasta în privința materială.

Cît privește partea sufletească, nu s'ar putea zice că mîndria și curajul ar fi oprit-o de a deveni si ea războinică. Femeea e curajoasă; dar curajul ei e de o natură deosebită de cît a barbatului. Ea sufere fără a se plînge — și aceasta e un mare curaj.

In durerile mici, într'adevăr, s'ar părea că nu are nici o tărie. In cele mari însă — dureri fizice și sufletești — ea a dat dovezi de o putere de stăpînire, de care barbatul nu este capabil.

Afară de aceasta caracteristica femeei este tocmai altruismul, care, pleacă din natura ei de mamă; căci sentimentul matern, prin extindere devine un sentiment puternic și pentru ceilalți din jurul ei — sferă ce se mărește cu cît conștiința ei este mai luminată.

Caracteristica barbatului însă, este egoismul.

Cu toate acestea aceiași calitate îmbracă cu totul alt caracter dacă se schimbă după sexe.

O femee egoistă e un monstru; un barbat egoist e tipul omului fără cultură numai.

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

Şi tocmai caracterista aceasta a barbatului a menţinut războiul.

Lucrurile se vor preface însă, cînd *„cultura culturei“* va transforma pe barbaţi — ca şi pe femei — în spirite drepte şi inimi mari, pentru ca nimeni să nu mai poată trăi fericit de cît din fericirea celorlalţi. Femeile au nevoe mare de *cultura culturei*, căci numai aceasta le va putea face să puie în practică ceia ce simt, prin educaţia şi influenţa lor asupra generaţiilor ce vor veni. Vorbele Sofiei Cocea—mărinimoasa femee romîncă, uitată astăzi de toţi—sunt sfinte: *„Femeea duce de mînă toate generaţiile, ea trebue să le însemne calea către civilizaţie şi fericire“*.

Motivul cel mai puternic pentru care se luptă naţiunile în timpurile de astăzi este ura dintre rase, dintre neamuri şi dintre credinţe—exemplu vădit avem drama sîngeroasă ce a cuprins o parte din sudul Europei. Şi cu toate acestea graţie mentalităţilor sănătoase şi evoluţiei popoarelor, o apropiere mare se poate observa între oameni.

In această privinţă Jean Finot face un tablou al stării de astăzi foarte elocvent, prin care arată cum de 60 ani Negrii au făcut un progres uimitor. Naţionalizmul îngust tinde să dispară. Rasa a devenit sinonim cu *ţară*, sau cu locuitorii unei ţări. A difeni pe Franceji ca oameni legaţi prin sîngele lor, ar fi o minciună ştiinţifică şi politică; căci ceea ce face valoarea morală sau intelectuală a unui popor nu are nimic comun cu unitatea sîngelui. Ceea ce face o rasă nu este craniometria, nici identitatea unghiului nasal, nici indicile cefalic; ci aceiaşi cultură, aceleaşi trăsături spirituale, acelaş fond de prejudecăţi şi minciuni, acelaş chip de a gusta plăcerile şi amărăciunile vieţei.

Finot numeşte prejudecăţile de rasă *nebunii antropologice*—rasele fiind numai nişte fantome. Ceee ce trebue să lege pe oameni să fie unitatea culturei şi nu a sîngelui. Deosebirile dintre ei să nu fie deosebirile dintre unghiul facial, sferoidal sau parietal; ci chipul de a privi la fel datoriile către patrie şi umanitate; sau felul identic de a simţi în faţa frumuseţei.

Deosebirile dintre oameni e tot ce poate fi mai trecător. Condiţiile exterioare influenţează însă mult asupra deosebirilor sau asemănărilor. Unitatea Americei nu se explică de cît prin aceste, de oare-ce elementele din care se compune populaţiile sunt foare disperate. De cîte-va secole nu mai sunt rase pure nici popoare cu unitate etnică.

Şi un popor e mare nu prin origina istorică, ci prin comoara intelectuală şi morală, prin virtuţiile altruiste ale sufletului lui, precum şi prin radiarea cugetării lui în lume.

Cuvîntul *rasă* şi-a pierdut ori-ce semnificare. Diferenţa adevărată între popoare nu constă, de cît în aspiraţiile politice sau în cele intelectuale.

Mulţi sunt convinşi de adevărul celor arătate de către oamenii superiori, dar cînd toată lumea va fi pătrunsă de aceste sfinte idei — numai atunci şi concepţia falşă a rasei ca şi multe alte concepţii—cari strică fericirii generale—vor dispărea. Tot din acel moment se va pune capăt şi războaelor—ori-ce ar zice cei cari mai păstrează în ei o fibră conservatoare şi care-i face să susţie că măcelul omenesc va fi veşnic.

Maria C. Buţureanu.

Cafeneaua mică

— Un succes parizian şi bucureştean —

Nu de mult, teatrul „Palais Royal“ din Paris a serbătorit un interesant jubileu. S'a împlinit un an, de cînd se juca, fără nici-o întrerupere comedia lui Tristan Pernard *Le petit Café*, în 3 acte. Dela 14 Octombrie 1911 pînă la 14 Octombrie 1923 piesa fu jucată de 378 de ori, soeotindu-se un număr de matinee.

De atunci comedia fu tradusă în diferite limbi europene şi peste tot întîmpina un formidabil succes.

Se este *Cafeneaua mică*?

Spiritualul humorist a alcătuit-o dintr' un subiect extrem de simplu.

Albert Loriflan, chelner în Cafeneaua cea mică, moşteneşte pe neaşteptate 800,000 de lei. Are însă contract pe 20 ani cu patronul, căruia îi va plăti în caz de reziliere 200,000 de lei Nu se îndură însă nici să pearză această sumă şi nici să părăsească pe fiica patronului, pe care o iubeşte în taină. Aşa că se vede silit să rămînă toată viaţa chelner, pînă intr'o bună zi cînd, desgustat de petrecerile nocturne cu cocotele Parisului, îşi ia inima în dinţi şi mărturiseşte dragostea lui fetei, care consimte fără şovăire să-l ia de brrbat.

Din miezul acesta modest, îmbinat cu o sumă de detalii picante, completat cu o acţiuue vie şi susţinută, în care se întîlnesc personagii interesante şi amuzante, Tristan Bermard a izbutit să scrie cea mai graţioasă şi în acelaşi timp cea mal duioasă comedie pariziană, accesibilă oricui şi dtstractivă pentru toată lumea.

Şiretul Bigredon — căruia i-aparţine „combinaţia “contractului — completează pe belşugul cafegiu „papa Filibert“ şi în angrenagiul amîndurora se sbate simpaticul şi sentimentalul chelner—bohem Albert, eroul piesei.

Se prezidează tipuri dintre cele mai interesante ale Parisului în mediul de cafenea, începînd cu cocotele Berangera, Isabela, Jacquelina, Agatha, Irma şi celelalte. Bătrîni cheflii, generali comici, berbanţi şi oameni de treabă—apar ca pe o pînză de cinematograf în mediul sensual al Parisului de zi şi de noapte. Iar în atmosfera cînd mai greoaie, de cafenea, cînd mai senină,—dar totdeauna plină de viaţă şi de pasiuni, se vor întîlni două iubiri,—acea brutală şi sanguină, a cîntăreţei Edviga pentru Albert şi acea—sfioasă şi răbdătoare, a lui Albert, pentru fiica patronului, pentru Ywonna cea mîndră şi cuminte.

Care va triumfa—s'a văzut din micul rezumat de mai sus.

Piesa a fost tradusă în romîneşte de doi publicişti cu autoritate, de d. Tudor Arghezi pentru „Comoedia“ şi de d. dr. A. Steuerman pentru teatrul din Iaşi. In Capitală „Cafeneaua mică“ s'a jucat de peste 25 de ori în şir.

Muzica piesei a fost trimisă din Bucureşti pentru teatrul nostru, căci trebue să notăm că *se cîntă* mult în acest spectacol amuzant.

„Teatrul.“

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru special —

Covîrşitoarea criză economică

Comerţul sufere de lipsa creditelor.—Scumpetea fabuloasă.—Sute de familii în cea mai neagră mizerie.—Intervenţia autorităţilor.

Cernăuţi 27 Oct.—De cînd cu începerea actualului răsboiu balcanic, în localitate nu se observă nici o mişcare de interes local şi toate privirile sunt aţintite evenimentelor externe.

Populaţia Bucovinei sufere de o cumplită criză financiară.

Comerţul, care pînă nu de mult, se desfăşura în mod admirabil, de cînd cu actualul conflict balcanic, a decăzut aşa de tare, în cît pentru moment nici, nu se mai poate vorbi de oare-cari tranzacţii comerciale la noi.

Comercianţii, a căror solvabilitate e mai presus de ori-ce îndoială, nu mai găsesc credite pe piaţă, de cît sub împrejurări extrem de anevoiase.

Aproape toate băncile locale şi-au suspendat operaţiile financiare, de parcă răsboiul ar fi intrat în Bucovina şi nimeni nu se gîndeşte de cît cum să-şi asigure mai bine avutul pe care îl mai posedă, în timp ce scumpetea face adevărate ravagii.

De nicăieri nu se observă nici o mişcare de ameliorare. Guvernul, comuna, camera de comerţ etc., sunt în imposibilitate de a ameliora răul, întru cît nici ele nu dispun de mijloace suficiente, faţă de actualele împrejurări.

Această situaţie deplorabilă, a dăinuit cîtva timp şi pe pieţele din Romînia. dar odată cu schimbarea regimului guvernamental de acolo, şi situaţia financiară s'a schimbat brusc.

Noul ministru al comerţului d. Xenopol un erudit economist de frunte, a ştiut să liniştească spiritele la timp, asigurînd comerţului creditele necesare, înainte ca zavistia să-şi fi făcut apariţia.

Bucovinenii, privesc la acest gest lăudabil cu speranţă, că efectele lui se vor resimţi şi aici.

Un mic început s'a şi văzut. Zilele acestea, consiliul comunal din Cernăuţi, alarmat de actuala stare comercială a oraşului, şi văzînd măsurile cari se iau în alte părţi, pentru preîntîmpinarea primejdiei economice, a votat mai multe credite în preliminar. Deasemnea şi Camera de comerciu, a intervenit telegrafic la ministerul de industrie, cerînd ajutor grabnic.

Guvernul local, sezizat s'a văzut şi el si silit să convoace pe toţi directorii băncilor din Bucovina, cu cari s'a consfătuit asupra situaţiei. In urma acestor intervenţii, se crede că în curînd băncile financiare locale, îşi vor reîncepe operaţiile, şi că piaţa îşi va recăpăta starea ei normală.

De o camdată însă, criza continuă să apere populaţia cu aceeaşi putere înspăimîntătoare.

Din cauza închiderei numeroaselor fabrici, sute de muncitori, a căror familii se află în cea mai cumplită mizerie, sunt fără lucru, şi dacă autorităţile nu vor interveni de urgenţă ca scumpetea să nu se mai întindă în mod atît de îngrozitor apoi rezultatul va fi incalificabil.

Şi ca să se vadă cam în ce constă scumpetea din Cernăuţi, e de ajuns cred, să arăt următoarele, cari vor uimi de sigur pe cetitorii noştri: 1000 kg. lemne costă *50 lei*, 1 kg. carne de vacă *2 lei 50 bani*, 80 kg. cartoafe *10 lei*. un ou *15 bani*, 1 kg. făină de popuşoi *40 bani*, o pîine de 1 kg. neagră *40 bani*, etc. etc. Şi dacă mai adăogăm şi dările individuale şi enormele chirii apoi vedem îndată de ce viaţa din Bucovina e atît de insuportabilă şi mai cu seamă cum că fără de nici o resursă sigură, au de luptat cu o criză covîrşitoare.

Aceasta e situaţia economică a Bucovinei în actualele împrejurări, cari dăinuind aşa mai departe, se poate spune cu adevărat, că ne aflăm în ajunul unei complecte catastrofe economice.

Autorităţile locale au intervenit la Viena cerînd credite, pentru a se putea veni în ajutorul populaţiei sărace. Pînă azi însă, nu se cunoşte încă, dacă acele credite au fost sau nu autorizate.

Se aşteaptă însă, sosirea în localitate a preşedintelui ţării contele de Meran, care se află la Viena tot în această chestiune, pentru, cînd se speră la începerea unei acţiuni serioase de regenerare a comerciului şi de ameliorare a populaţiei nevoiaşe, care se află într'o mizerie indiscriptibilă.

Gama

Litere-Ştiinţe-Arte

Distribuţia rolurilor în frumoasa comedie—Cafeneaua mică—anunţată pentru Duminică seara este următoarea:

Philibert, d. C. Vernescu-Vîlcea—Albert, d. P. Petrone—Veauchenu, d. I. C. Damira—Bigredon, d. N, Dem. Radu—Generalul, d. V. Cuzinski—Plouvier, d. C. Ionescu—Gastonnet. d. V. Boldescu—Xavier şi Jocert, d. C. Chibzui—Oberul şi clientul, d. St. Guţulescu—Factorul şi serjentul, d. A, Ghiţescu—Ziaristul şi chelnerul, d. G. Slavnicu—Băiatul de cafenea, d. C. Calmuschi—Agentul şi Bouzin, d. A. Critico—Primul client şi cămăraşul, d. I. Pavlov—Al doilea client d. C. Dimitriu—Pezard şi un domn, d. I. Pizone—Arthur, d. M. Popovici—Isabela, d-na V. Vernescu—Casierita, d-na M. Marcelian—Ivona, d-na N. Profir—Berangera, d-na Z, Condurate—Edviga, d-na D. Castriş—Jaquelina, d-ra M. Horga—Amelia, d-ra L. Popescu—Agatha, d-ra O. Popovici—Jerma, d-ra O. Botez—O doamnă, d-ra Al. Munte.

*

Ordinea spectacolelor pentru săptămîna curentă este următoarea: Duminică 28 Oct. Cafeneaua mică, Joi: Banii, Simbătă, Sapho.

*

Se aşteaptă cu multă curiozitate reprezentaţiile trupei germane, în special noua piesă: „Die fünf Frankfurter“ pentru seara de Luni 29 Oct.

*

La Newyork se lansează o nouă modă: a picioarelor... zugrăvite. Ideea se datoreşte dansatoarei Gertruda Hoffman, ajutată de către desenatorul baletelor ruse Leon Bakst. In loc să-şi arate picioarele... decoltate —cetiţi „goale“— d-ra Hoffman exhibează picioare zugrăvite, sau pictate în culori care rezistă spălăturilor celor mai energice. E numai un anumit produs chimic care spală imediat ori-ce urme ale picturei întrebuinţate. E secretul iniţiatorilor.

*

A apărut No. 5—6 din „Convorbiri ştiinţifice şi filosofice“ pe lunile Septembrie şi Octombrie, cu un snmar ales din autorii clasici, străini şi romîni.

Preţul 60 de bani.

*

Numărul artiştilor dramatici austriaci rămaşi în anul acesta fără angajament este foarte mare.

Intr'o adunare de actori, la Viena, s'a decis a se crea un teatru în asociaţie, în centrul Vienei pentru a se ocupa cei rămaşi fără angajamente.

*

In timp ce presa mare franceză lauda aşa de mult vitejia armatei bulgare, Parisul aplaudă strasnic noutatea muzicală „Soldatul de şocolată“ în care şl noi, nu de mult, am rîs de căpitanul bulgar Massacrof.

Simplă curiozitate!

*

Opera lui Leon Bourgeois, fostul primministru francez, Solidarité, a ajuns în trei ani la a 7-a ediţiune. Acesta dovedeşte extensiunea pe care a luat-o în Franţa teoria politică ce a servit de reazăm dogmatic guvernărilor din ultimul timpt.

Această teorie pleacă de la adevărul simplu că indivizii ca şi categoriile sociale sunt în interpendenţă şi, ca atare, îşi datoresc concesiuni reciproce, fiecare recunoscînd şi ceia ce datoreşte nu numai ce i se datoreşte.

Această teorie e fecundă pentru o activitate guvernamentală de împăcare şi armonizare a diverselor interese, singura care poate conveni tuturora, de şi la început, îi nemulţumeşte pe toţi.

*

A apărut „Noua Revistă Romînă“ de sub direcţiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd:

Noutăţi—Parlamentul apărărei naţionale—Numirea Regelui Carol ca feldmareşal al armatei ruseşti.

Actuale—I. Rădulescu-Pogoneanu, răsboiul balcanic şi interesele Romîniei,

Sociale—N. Ştefănescu-Iacint, Cauzele războaelor moderne. I, Nisipianu, Curiozitatea ca fenomen social.

Riria—In cumpănă (versuri). T. C. Solacolu—Cîntecul Lebedei (cu un desen de A. Maniu). Em. Castell — Atavism (versuri după J. Rameau).

Udria—Expoziţia N. Vermont (cu opt ilustraţii).

G. V. Haneş—Un imn baionetei!

Insemnări, revista revistelor.

*

STRUNA ZILEI

ULTIMELE ŞTIRI

Ziarele de eri vorbiau toate de mutarea reşedinţai Sultanului pe coasta Asiei Mici.

Că se muţă şi Sultanul,—
Lucrul nu e de mirare:
Preste tot, de Sfîn-Dumitru,
Se vorbeşte de... mutare.

INFORMAŢII

M. S. Regele, primind eri la Sinaia, pe şeful nostru, d. Tache Ionescu, a binevoit proprio motto a-i înmîna marele cordon al stelei României.

Marele colegiu universitar al Universităţei din Bucureşti, se va întruni mîine dimineaţă pentru a alege un nou rector în locul vacant.

Alegerile marelui colegiu universitar vor fi prezidate de d. profesor dr. Toma Ionescu care girează afacerile rectoratului.

D-sa va fi asistat de doi profesori universitari şi de d. G. Chelaru secretarul rectoratului,

Biroul alegerilor se va constitui la orele 9 dimneaţa cînd se va începe votarea şi care se va continua pînă la orele 6 d. a.

Profesorii candidaţi pentru vacanţa de rectorat sunt d-nii dr. Toma Ionescu, Emil Pangrati, dr. V. Babeş şi dr. C. Istrati.

Ministerul instrucţiunei publice, aduce la cunoştinţa revizoratului şcolar, că seminariştii admişi la examenul general de învăţători, dacă au fost numiţi în învăţămînt, nu vor putea funcţiona după hirotonisire de cît la şcoalele cu mai mulţi învăţători şi nu vor putea fi numiţi diriginţi.

Pînă la hirotonisire ei vor avea leafa întreagă, iar după aceia numai 55 lei pe lună.

Ziarul „Le Temps“ în numărul ce ne-a sosit eri la redacţie, publică părerile unui înalt personaj romîn cu privire la punctul de vedere romînesc în Balcani.

Acest articol a apărut eri în întregime în ziarul nostru.

Rapoartele medicilor veterinari din judeţele Bacău, Botoşani, Covurlui, Dolj, Gorj, Ialomiţa, Ilfov, Mehedinţi, Prahovai R.-Satat, Roman, Romanaţi, Suceava, Teleorman, Tulcea, R.-Vîlcea şi Vlaşca, ne arată că în aceste judeţe s'a declarat epizootica de pneumoenterită la 41 comune cu 224 curţi infectate cu porc bolnavi ai locuitorilor.

Numărul porcilor atinşi de această boală se ridică la 754 din care aflăm că 351 au murit, 35 au fost ucişi; 113 vindecaţi şi 255 se găsesc încă bolnavi.

După cum se vede din rapoartele primite la direcţiunea generală a serviciului sanitar, această boală tinde înspre contaminare.

Pentru ca această boală să fie într'o descreştere, ar fi de dorit ca medicii noştri veterinari, să caute pe cît e posibil să ia mai serioase măsuri, ca boala să nu mai tindă spre contaminare.

CREDITUL FONCIAR URBAN DIN IAŞI

LISTA

Scrisurilor eşite la sorţi în tragerea a 62 din 3, 4 şi 5 Noembrie 1912 pentru Lei 380.000

SCRISURI A 5000 LEI

1825	21971	29889	34156	38985	42876	46498	48060	50030	52215
5041	21987	32425	35459	39895	43487	46958	49706	51164	52657
13646	29675	33031	35497	40944	45365	47564	49838	51681	52936
21528	29874	33128	36520	40998	45914				

SCRISURI A 1000 LEI

337	6441	12914	17600	27315	33214	37689	40761	45391	48803
705	6583	12998	18071	27389	33225	37771	40890	45581	49272
1137	6656	13483	18687	27977	33307	37898	40907	45769	49422
1163	6920	13525	19002	28077	33516	38106	41710	45824	49571
1191	7487	14437	19355	28166	33569	38778	41747	45889	50243
1505	8173	15054	19358	29375	33696	38896	42217	45980	50292
1672	8508	15231	20483	29754	33855	39203	42338	45982	50315
1747	9128	15429	20525	29766	33985	39239	42561	46520	50462
2007	9507	15626	21321	30062	34447	39270	42926	46970	50522
2588	9521	16187	21425	30093	34899	39352	43317	47095	50750
2697	9579	16216	21561	30154	35067	39354	43402	47205	51007
3012	10312	16254	24422	30751	35201	39365	43439	47388	51215
3134	10583	16270	24670	32128	35507	39465	43764	47571	51485
4884	11139	16764	25338	32145	35980	39545	43917	48110	51591
5374	11828	16854	26405	32498	36393	39734	44228	48305	51628
5426	12024	17241	26596	32560	37118	39920	44269	48308	51984
5847	12234	17443	26859	32693	37456	40063	45040	48338	52487
5974	12397	17462	26881	32955	37529	40591	45336	48791	52793
6140	12411	17505							

SCRISURI A 100 LEI

668	9560	17595	24350	29539	33442	37781	43445	46453	50141
734	9664	17929	25006	29609	33845	37991	43467	46644	50325
1242	9687	18809	25471	29827	33876	38167	43612	46731	50369
2748	9922	19433	25712	29888	34133	38299	44017	46998	50397
3810	10984	19480	26077	29995	34636	38583	44119	47468	50416
5280	13728	19824	26146	30016	34809	40223	44523	47775	50559
5466	13928	20044	26233	30501	34912	40620	44592	48500	50628
5952	14018	21040	26277	30577	34939	40669	44628	48619	50813
6601	14646	21346	26677	30613	35944	40691	44738	48633	50821
6634	14850	21434	27851	30771	36090	40898	44841	48667	51056
6875	15608	22220	27929	31056	36126	41331	45232	48934	51075
7882	15658	22441	28480	31078	36197	41567	45349	49212	51324
7933	16018	22516	28565	31081	36263	41983	45509	49435	51412
8069	16295	22590	28678	31090	36355	42088	45836	49476	51602
8177	16596	23151	28836	31500	36496	42420	45898	49972	52015
8834	17033	23956	29155	32303	36735	43028	46044	49978	52163
8868	17249	24279	29236	32724	37727	43086	46438	50118	52673

Scrisurile se vor plăti de la 1 Ianuarie 1913 stil nou al pari în Iaşi la Casa Societăţei şi în Bucureşti la Banca Naţională. Ele trebue să aibă cuponul de Iulie 1913 nedetaşat.

Direcţiunea

Mobile LOBEL
IAŞI — 32 Str. LAPUŞNEANU 32
MARE ALEGERE ÎN
Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suş.
Lămpi electrice cele mai noui (Preţuri excepţionale de
Vase Galeé şi Daum (reduse
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE Face şi condiţiuni de plată avantajoase.

Ultime Informaţii

Astăzi la ora 2 are loc un consiliu de miniştri, în care se vor hotărî în mod definitiv toate candidaturile pentru alegerile parlamentare.

Apa la Iaşi.—*Chestiunea apei în oraşul nostru, a ajuns să preocupe într' un mod cu totul îngrijitor opinia publică. Ori cîtă răbdare a arătat populaţia oraşului, nu se poate ca repetarea accidentelor aşa de îndelungate a conductei de apă, să nu ne facă să ne gîndim cu grijă, la vremea cînd aceste accidente ar putea să transforme într'o adevărată calamitate, ceia ce cu toţii credem că va fi salvarea Iaşului.*

Accidentele conductei au desigur o pricină fundamentală, care trebue căutată în defectele de construcţiune o conductei

Suntem în drept să ne gîndim, că dacă conducta se strică aşa de des, defectele de construcţie au trebuit să fie la vreme observate, de către personalul technic de supravghiare a acestor lucrări.

Comuna a chelluit sume enorme cu serviciul de supraveghiare a lucrărilor; au fost ingineri cari au avut cîte 50 lei dinrnă zilnică peste lefurile enorme pentru a supra veghia fabricarea şi a controla rezistenţa ţevilor. Ni se afirmă, însă, că serviciul inginiresc n'a făcut toate probele cerute de contracte pentru furnitura tuburilor,

Chestiunea este prea gravă, în cît acolo unde administraţiile comunale şi-au asigurat cu sume considerabile ajutorul unui serviciu ingineresc foarte numeros, dacă construcţia este defectuoasă, numai acest serviciu de supraveghere este cel dintăi vinovat.

Nu putem şti dacă pricina acestui dezastru trebue căutată în negliijenţa acestui serviciu, sau dacă alţi factori au făcut ca atenţiunea acestui serviciu să slăbească.

Am fi fost în drept chiar, să sperăm, că inginerii cari au supraveghiat lucrarea, să aibă cel puţin o mişcare de îngrijorare, astăzi. cînd apa ne lipseşte de atîta timp.

Ori-cum, cei în drept să se teamă de ziua cînd îndignarea publică, împinsă la marginile răbdărei, va şti să ceară fiecărnia partea sa de răspundere.

Din Bucureşti ni se comunică, că s'a hotărît ca contigentul 1911, să fie eliberat pe ziua de 1 Noembrie.

Direcţia generală a Telegrafelor şi Poştelor a hotărît instalarea unui fir telefonic special Bucureşti-Iaşi direct. In acest mod oraşul nostru va fi în mod definitiv scapat de servitutea nenorocitului fir telefonic actual, care pune Iaşul mereu la dispoziţia oficiului din Galaţi, prin care trece firul actual.

Ministerul de Război construeşte pentru interese strategece o cale ferată în Dobrogea de la Medgidia pînă la Cubadin, distanţă de 30 de Kilometri, înspre graniţa bulgară. Lucrările vor începe imediat şi vor fi executate de către 2000 soldaţi de geniu, din Batalioanele de căi ferate. Materialul necesar de şine şi traverse va fi furnizat imediat de către Direcţia generală a Căilor ferate, din materialele care exista în depozit, în staţiunile cele mai apropiate de calea ferată.

In rîndurile profesorilor universitari mai tineri s'a început o mişcare serioasă pentru reorganizarea bibliotecei aşa fel ca să poată fi de folos profesorilor şi studenţilor în primul loc.

Corpul 3 de armată divizia 6, precum şi divizia 22 din Landver din Graz (Austria Ungaria), au făcut zilele trecute mobilizarea tuturor unităţilor şi serviciilor caror aparţin.

Actualminte mobizarea s'a terminat, iar trupele fac exerciţiu prin împrejurimi după cari va urma desconcentrarea trupelor.

Luni la 29 Octombrie ora 5 jum. p. m. d. profesor Vigil Arion va ţine lecţia de deschidere, la cursul de Sociologie de la doctorat.

D-sa va vorbi despre: „Lupta Universală".

D. profesor dr. Bejan, va începe cursul de clinică obstetricală, Luni 29 Octombrie, ora 9 dimineaţa, în localul Maternităţei şi-l va continua Mercuri şi Luni, la aceiaşi oră.

Consiliul de higienă al oraşului, se va întruni, în ziua de 1 Noembrie.

La ordinea zilei mai multe chestiuni interesante.

D. dr. Roşculeţ, medic şef al judeţului, a obţinut un congediu de şase luni, cu începere de la 1 Noembre.

D-sa va fi suplinit în acest timp de către d. dr. Floru, medic primar al oraşului.

La Prefectura de judeţ a avut loc eri prezentarea primarilor şi notarilor, din a doua serie.

D. Stefan Negruţi, prefectul judeţului, cari a primit pe toţi cu o extremă amabilitate, mulţumindu-le le-a zis că doreşte ca ei să-i dea tot concursul şi să continue a munci cu acelaşi devotament, ca şi până acuma.

D. Negruţi, amintind de apropiatele alegeri, a invitat autorităţile rurale, de a veghea ca ele să se facă în linişte şi să fie absolut libere.

Instalarea noilor efori.—Eri, la orele 2 p. m. a avut loc instalarea noilor efori ai Spiridoniei, d-nii N. Pogonat şi Cristea T. Cristea.

Au participat la solemnitate, d-nii Ştefan Negruzzi, Prefectul judeţului, o parte dintre funcţionari, şi şefii de servicii, în frunte cu d. Rudolf Suţu, directorul Spiridoniei.

Noii efori au depus cuvenitul jurămînt în prezenţa P. S. S. Arhireului Antim Petrescu şi preutului Chiriac.

După depunerea jurămîntului, arhiereul Antim, a rostit o scurtă dar mişcătoare cuvîntare, arătînd rolul de seamă ce au eforii, în a conduce spre bine aşezămintele de binefacere ale Casei S-tului Spiridon.

D. *Nicu Pogonatu*, noul efor, răspunde că fiind familiarizat cu mecanismul epitropiei, va căuta ca împreună cu noul său coleg, domnul Cristea T. Cristea, să facă totul, pentru bunul mers al instituţiunei.

D. *Ştefan Negruzzi*, Prefectul judeţului felicitînd pe noii efori, zise: „Aveţi pe lîngă domniile voastre încă un coleg, un distins profesor Universitar şi o somitate medicală, pe domnul dr. Riegler. Eu sper şi am convingerea că veţi lucra în comun acord, şi în deplină înţelegere, aşa ca să se vadă, că este o continuitate de muncă şi nu o schimbare de epitropi".

Noii efori au inspectat apoi diferitele servicii.

Azi va avea loc prezentarea funcţionarilor.

Şcoalele de adulţi.—La şcoalele de adulţi din localitate, cu fost numiţi institutorii următori:

La şcoala *V. Conta*, d-nii Ion Apostol, Gh. Stefănescu şi C. Vartic.

La şcoala *V. Alexandri*, d-nii V. Grigoraş, I. Tăzlăuanu, C. Zaharia şi I. Dimitriu.

La Fabrica de tutun, d-nele Maria Buţureanu, Maria Guţu, Elena Vartic, Natalia Zaharia şi d-nii Al. Teni şi C. Andriescu.

La fabrica Wachtel, d-nii N. Ionescu şi Buţureanu.

Şcoala de adulţi de la Hatmanul Nicoară, a fost desfiinţată.

Cursurile şcoalelor de adulţi, vor începe la 1 Noembrie.

In comuna Rediu lui Tataru s'au constatat un cas de scarlatină.

D. dr. Mezincescu, numit sub-director al serviciului sanitar, şi-a luat azi postul în primire.

La Brăila sosesc ştiri îmbucurătoare pentru situaţia exportului nostru.

Această situaţie a fost în acel port, pe ziua de 23 cor.. astfel:

Au sosit pe apă 4400 tone de cereale iar pe uscat 690 tone.

S'au exportat 511 tone de cereale.

Navlul pentru Rotterdam e în scădere.

La Bursă s'au vîndut 3180 tone de cereale.

D. Ovidiu Densuşeanu, cunoscutul filolog şi profesor universitar va candida din partea partidului conservator democrat, la colegiul III de Cameră din Rîmnicul Sărat.

Se crede că pînă Luni, lucrările de reparare la Brăeşti vor fi terminate, aşa că de la această zi se va reda în consumaţiune apa de Timişeşti.

In oraş se simte o complectă lipsă de lemne.

Din cauza vremei rele, transportul e foarte anevoios,

Reprezentaţia de Duminică 28 Octombrie „Cafeneaua mică" se anunţă ca un spectacol foarte atrăgător. E primul spectacol nou ce se dă după repertoriul Caragiale.

Ni se afirmă că în Odobeşti alimentele au ajuns de o scumpete extraordinară din cauza aglomeraţiei de comercianţi care-şi aşteaptă rîndul să poată încărca vasele de vin.

Spectacolele trupei germane vor începe Luni seara 29 Octombrie cu „Die fünf Frankfurter".

Suma delapidată de fostul casier al societăţei „Existenţa" din P. Neamţ este de 126000 lei. Operaţiile frauduloase ale casierului datau de peste 10 ani şi se executau printr'un procedeu special.

Ieri 26 Octombrie d. I. D. Dimitriu inspectorul meseriilor, a controlat datoriile vechilor corporaţii către medici şi farmacişti.

Doamna Hortense Pisovschi, născută Chirilă, soţia d. Dr. Ilie Pisovschi, a dat naştere unui copil de sex bărbătesc care a primit numele de Dimitrie Constantin. Toate urările de fericire noului venit.

Fiul lui Caragiale, domnul Matei Caragiale, a fost numit şef de cabinet al d-nului ministru de lucrări publice.

Domnul profesor dr. Mezincescu' care a fost numit sub director general al serviciului sanitar, va depune Luni jurămîntul pentru noul său post, care-l va lua în primire.

Domnul dr. Emil Gheorghiu a fost numit inspector sanitar al Casei centrale a meseriilor, creditului şi asigurărilor muncitoreşti.

D. V. Oiaga profesor la Seminarul Veniamin din localitate va fi numit defensor eclesiastic pe lînga Casa Bisericei.

In urma disolvărei consiliilor comunale, s'au instituit următoarele comisiuni interimare:

Tecuci: D-nii Nestor Cincu, preşedinte Gh. Cazan vice-precedinte, N. Berha, C, Ionescu şi N, Vasiliu Anicu membrii.

Alegerile vor avea loc în zilele de 27 şi 29 Decembrie, iar alegerea delegaţilor în ziua de 20 Decembrie.

Roman: D-nii C. C. Balaiş preşedinte, Gh. D. Petrovici vice-preşedinte, Emil Buzoianu, C. Miclescu, Mihail I, Misir, membrii.

Alegerile comunale vor avea loc în zilele de 14 şi 16 Decembrie, iar alegerea deputaţilor la 7 Decembrie.

Galaţi: D-nii N. Filipide, preşedinte, I. S. Vasiliu vice-preşedinte, N. Constantinescu, dr. D. Vizzu, Urbain Chouserie, I. Sinşilache şi Manoli Mihailescu. membrii.

Alegerile se vor face în zilele de 14 şi 16 Decembrie, iar alegerea delegaţilor în ziua de 7 Decembrie.

R.-Vîlcea: D-nii Ion Cocorăscu, preşedinte, C. Ştefănescu vice-preşedinte, I. P. Bunescu, Andronie Davidescu şi D. I. Sinescu membrii.

Domnul A. Gusti, doctor în drept, a fost numit sub-director general al Casei centrale a meseriilor, în locul d-lui Alexis Catargi, care a demisionat, pentru a candida la apropiatele alegeri legislative.

Eri la orele 2 jum. au depus jurămîntul înaintea d-lui prefect al judeţului, d-nii N. Pogonat şi Cristea T. Cristea, noii Epitrodii generali ai Casei Spitalelor Sft. Spiridon.

Judecîare.—Curtea de apel secţia a II-a, a judecat astăzi, în ultima instanţă procesul lui Iani Haralambos, acuzat de utilizarea unor acte false a băncii de Salonic, în prejudiciul băncii de credit romîn, pe care a frustrat'o cu suma de 17,000 lei.

Curtea a condemnat pe Iani Haralambos la doi ani închisoare.

— Astăzi a venit înaintea Curţii secţia a II, procesul de bancrută, al falitului dispărut Iacobi şi al complicilor săi.

Curtea a amănat procesul.

— Şulem Herman, restauratorul gărei Podul-Iloae, a cărui depunere a fost confirmată de tribunal, secţia III-a faţă de rechizitorul primului procuror. care-l inculpă pentru crimă de loviri căuzătoare de moarte a făcut opoziţie la camera de punere sub acuzare.

— Falitul S. Halpern, din Iaşi, care se află dat în judecată pentru bancrută simplă şi frauduloasă, a cerut tribunalului, înaintea căruia se află pendinte procesul, punerea în libertate pe cauţiune.

Cererea a fost fixată a se judeca în ziua de 29 Octombrie.

Răsboiul Independenţei (Filmul artistic romîn Leon Popescu), va fi reprezentat în curînd la Teatrul-Circ Sidoli din oraşul nostru şi la teatrul Cooperativa din Ploeşti.

Această grandioasă desfăşurare istorică reconstituiă cu concursul trupelor romîneşti este de o reuşită fără seamăn. 80.000 soldaţi şi figuranţi se perindează înaintea spectatorilor.

Afişe speciale vor arata ziua primei reprezentaţii şi toate detaliile.

Noul program de astă seară Sîmbătă. al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Copilul său. Mare roman contimporaa în două părţi de cinematograf. Deosebit scenariu şi interpretare sublimă. Din seria filmelor pariziane,

Scînteia electrică. Măreaţă piesă dramatică în 3 părţi.

Răsboiul în Balcani, scene şi vederi de pe cîmpul de luptă.

Tîndală are plămîi sănătoşi, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

Mîine Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Luni 29 Oct: „Lanţuri sfărâmate" cu d-ra Paz Ferrer, fuca lui Francesco Ferrer împuşcat la Barcelona. D-ra Paz Ferrer, este dotată de un talent dramatic superior, ea e prima-societară a teatrului naţional „Odéon" şi figurează printre stelele scenelor pariziane.

In piesa „Lanţuri sfărâmate" d-ra Paz Ferrer, este întovărăşită de cei mai renumiţi artişti ca Albert Lambert de la Comedia Franceză, d-ra Nelly Cormon de la Gymnase etc.

Sub presă în editura Tipografiei H Goldner din Iaşi:

EDIŢIA II-a din

Dicţionar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.

Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

A. G. DABIJA

AVOCAT

In ograda Bisericei Sf. Dimitrie (Balş) str. Stefan cel Mare

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 27 Octombrie

Turcii definitiv bătuţi

Colonia.—Gazetele din Colonia află din Sofia că Turcii în urma unor lupte care au durat două zile ar fi fost definitiv bătuţi şi respinşi din poziţiunile lor de la Ceatalgea.

*

Sofia.— Prima ambulanţă a Crucei Roşii Romîne a sosit azi pe cîmpul de războiu, fiind primită cu mari ovaţiuni.

*

Sofia—Din sursă oficială se asigură că Turcii au avut în luptele de la Lule Burgas 40,000 de Turci morţi, iar Bulgarii 16,000 morţi.

*

Sofia.—Au fost chemaţi pentru exerciţii preliminare tinerii născuţi în anul 1893.

*

Budapesta.—Ambasadorul austro-ungar din Belgrad, Ugron, se înapoiază astăzi cu instrucţiuni precise la postul său. Mîine ambasadorul va comunica primului ministru Paşici că monarhia e dispusă să restabilească relaţiunile ce au existat între cele două state în timpul ministrului de externe Andrassy. Monarhia e dispusă să continue politica lui Andrassy, dacă Serbia ar reveni la atitudinea ei de atunci şi ar oferi monarhiei garanţii în această privinţă.

Reprezintanţii Germaniei şi Italiei din Belgrad au primit instrucţiuni să comunice guvernului sîrb că puterile Triplei Alianţe sunt solidare în ce priveşte clarificarea relaţiunilor dintre Austro-Ungaria şi Serbia.

Berlin. — „Lokalanzeiger" care se inspiră di- cercurile ministrului de externe, anunţă că puterile Triplei Atianţe nu aprobă cererea Serbiei relativă la ocuparea unui port în Marea Adriatică. Ziarul e înformat că Rusia sprijinise cererea Serbiei.

Diplomeţia franceză e de părere că ar fi mai bine dacă Serbia ar cere un port în Marea Egee.

*

Londra.—„Daily Mail" află că Austro-Ungaria în nici un caz nu va accepta cererea Serbiei.

*

Belgrad.—Triburile albaneze au comunicat la Roma şi Viena că se pun sub protecţia Triplei Alianţe sau sub aceia a uneia dintre puterile acestei alianţe.

*

Sofia.—Ministerul de interne a desemnat pe noii subprefecţi din Mustafapaşa, Karadjali, Kirkkilisse, Lule Burgas, Coceana etc. şi-a însărcinat să întocmească registre matriculare în vederea alegerilor municipale provizorii ce vor avea loc în curînd.

Direcţiunea poştelor şi telegrafalor a numit personalul poştal în ţările liberate.

Banca agricolă a hotărât să dea un sprijin puternic populaţiei care a avut de suferit pe urma războiului pe teritoriile turceşti.

*

Paris.—Ministrul Turciei, Rifanti Paşa, a prezintat ministrului Poincaré, o nouă cerere a Turciei, pentru mediaţiunea păcei. Telegrama în această privinţă a d-lui Noradunghian, ministru de externe al Turciei, care cuprindea următoarea:

„Guvernul turcesc roagă marile puteri pentru o mediaţiune colectivă, spre a pune capăt imediat ostilităţilor şi a restabili condiţiunile de pace.

*

Mustafa-Paşa. — Din Kovaklu se telegrafiază, că turcii, în retragerea lor, au comis sălbătăcii nemaipomenite. Unui preot i s'au scos ochii, apoi fu luat şi ucis, aproape în braţele soţiei sale şi în privelişteа copiilor.

Soldaţii creştini din regimentul 14 au fost ucişi de camarazii lor turci.

*

Roma.—„Messagero" publică senzaţionala ştire că între Austro-Ungaria şi Italia ar exista mari contradicţii în unele chestiuni privitoare la evenimentele din Balcani. Italia se teme de Austro-Ungaria va cere compensaţiuni teritoriale. Dacă această bănuială s'ar confirma, Italia e hotărîtă să formuleze şi ea asemenea pretenţiuni.

Mulţumire

Soţul meu Lupu Grünberg fiind asigurat în beneficiul copiilor mei la Societatea de asigurare „Ancora" (Anker), numita societăte mi-a liqaidat suma asigurată de lei 5000, în modul cel mai culant de şi asigurarea n'a fost în vigoare de cît timp de un an.

Ii aduc deci viile mele mulţumiri şi o recomand călduros tuturor părinţilor de familii.

Sofia Grünberg

Iaşi 26 Oct. 1912.

G. SKARLET

AVOCAT

s'a mutat str. Sf. Teodor No. 6 (Casele Voişel).

Orfană de 22 ani

400,000 Mărci zestre în numerar doreşte **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

Inginer I. CANA

Autorizat de Primăria Iaşi

Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi

(zisă şi str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* **îngheţului—Băi hygienice—etc.**

Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.

Devize—Consultaţiuni gratuite.

Condiţiuni de plată foarte avantaoase.

Atelier special pentru reparaţiuni **—Proiecte—Supraveghori de Construcţii.** *Vile—Hoteluri, etc.*

Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*

Referenţele cele mai **bune la** *dispoziţie.*

Se caută *o casă sau un apartament cu chirie.*

A se adresa A. B. la ziar.

Dr. M. HALPERN

vechiu medic francez

s'a stabilit în Iaşi, strada Elena Doamna (fost albă) No. 17, casele noui Gelzer.

Specialist în boale de femei, faceri, mamoş de la facultatea din Paris, fiind ataşat mulţi ani la spitalul de faceri „Clinica Tarnier", fost elev a profesorului Budin.

60,000 lei de plasat. cu ipotecă în primul rang sau în al II-lea după Creditul Rural, într'o moşie.

A se adresa la d. Alex. Werner Iaşi str. Săulescu 8.

Cele mai frumoase varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin R mnic.

Preţuri moderate

Laboratorul de Analize Medicale şi Industriale

Doctor A. Ratian

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAŞI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 48 — IAŞI

Execută: Analize complecte de urină, chimice şi microscopice; Analize chimice şi microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei şi a conţinutului în lînă, bumbac sau mătasă, etc. etc.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. ȘIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIILE

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele ale [illegible], *Migrenele*, *Cefaleea*, *Sciatica*, *Afecțiunile reumatismale* [illegible] *durerile* [illegible] *de* [illegible] *și* [illegible] *celor* [illegible] *alte* [illegible]

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antîiă se ia câte 3 odată: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sera. Dacă bolnavul [illegible] o ameliorare, se ia câte 2 odată: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue să ia mai mult de câte 4 pe zi.

A se cere: Les véritables PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, care se pot găsi la toți Drogherii și Farmaciile.

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,253 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemenea toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. architect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1725. Marți 30 Octombrie 1912

Privitor la criză

Despre ce s'ar putea vorbi și scrie mai mult și mai ușor de cît despre 'chestiunile economice ? Și lucrul e absolut explicabil pentru că ele formează însuși traiul, însăși viața noastră. Incotro ne întoarcem de împrejurări economice ne lovim și natural e ca despre ele să vorbim.

Se pare însă că numărul acelor care se rostesc cu pretențiuni de a cunoaște chestiuni de natura celor spuse, e prea mare, cu alte cuvinte economiștii ca număr nu pot suferi vre o concurență.

A trebuit deci să se facă deosebiri ; de aici numirea de *mare economist* decernată cîtor-va. Nu se poate negreșit în cadrul unui articol de ziar, face aprecieri chiar asupra acestei denumiri.

Nici odată, ca în timpurile prin care trecem, nu s'a făcut mai mult apel la cunoștințile economiștilor. Nici odată învățăturile lor n'au fost mai mult puse la contribuție ca acum. Li s'a cerut un leac contra crizei, care bătea toată lumea civilizată, și care în unele părți, cum de exemplu la noi, a luat chiar un caracter acut.

Dar după cît am înțeles, după discuțiuni îndelungate, după ce am făcut etalaj de învățătură, economiștii mari și mici au opus a recunoaște un singur leac pentru criză : răbdarea. Criza, nici, nu poate ținea mult.

Iar la întrebarea cît va fi acel scurt timp pe care dînșii îl prezic, răspunsul încetează a fi hotărîtor.

Lăsînd de o parte toate aceste considerațiuni, trebue să recunoaștem că criza nu' incetează.

S'a făcut analiza destul de minuțioasă a acestei stări de lucruri, iar căutarea și mai ales găsirea remediilor rămîne încă o problemă nepătrunsă.

Și de sigur, e adevărat că lipsa de monetă e primul, dacă un cel mai important factor al acestei stări de lucruri.

Aurul este rar, iar acest fenomen economic nu se produce numai la noi, ci și în alte țări.

Un bancher francez, întrebat de un ziarist Parizian asupra acestei lipse de aur, după ce stabilește că aurul e o marfă ca ori care alta, deci supusă legei ofertei și cererei, după ce arată că atunci, cînd Francezii, bancherii lumei, au aur prea mult, îl împrumută străinilor, iar cînd el se rărește dînșii ridică taxa scontului, adaogă : „astă-zi chiar dacă aerul n'ar fi rar, noi totuși nu-l scoatem pentru că în curînd vom avea de cumparat bumbac din Egipt și acolo plățile se fac în aur".

Noi am explicat pentru țara noastră, lipsa de numerar prin împrejurarea că avem de făcut față scadențelor de la sfîrșitul lui Septembre.

Bancherul francez spunea ziaristului : „dacă îmi dai acum 1000 franci în aur, îți dau 35 bani".

La care ziaristul îi răspunde : „dar dacă ți'aș oferi eu acum 35 bani, poți să-mi dai 1000 lei aur.

Bancherul a răspuns : „aceasta e o altă afacere ; ți'aș da aur dacă aș mai avea...."

Negreșit din cele spuse aici privitoare la Franța, se vede că e vorba de circulațiunea internă a acelui stat, care suferă din cauză că lipsește aurul. Și cu drept cuvînt se plîng Francezii de aceasta, pentru că nu e o altă țară, afară poate de Anglia, unde să te găsească mai mult aur, circulînd în interior.

Criza însă de care suferim noi are un alt caracter.

Noi nu înotăm în aur în interiorul țărei. Transacțiile din piețele noastre se fac prin mijlocirea titlurilor de credit, dintre care cele mai importante sunt biletele băncei naționale.

Aur nu avem de cît cel ce intră din afară.

Dar acesta nu poate veni în țară dacă nu avem export. Și e un fapt cert, că din cauza situațiunei exterioare, n'am putut avea export.

Banca noastră privilegiată nu poate emite bilete de cît în anumită proporție față de rezerva metalică. Este datoare să aibă aur în proporție de 33 la sută din emisiunea făcută.

Ori, procedeul băncei pentru timpuri normale este de a achita în întregime ori ce bilet se prezintă la încasare și nu numai 33 la sută cum zice legea. E ușor de văzut atunci că la vreme de criză banca trebuie să fie prudentă, căci se expune a avea bilete pe piață, care rămîn neacoperite conform legei.

In adevăr, să propunem că am dat băncei 100 lei în aur. Banca poate emite, care nu totdeaunao face, dar latitudinea o are, 300 lei în bilete.

Unul din aceste bilete se întoarce la bancă și cere a fi achitat. Banca îl achită în întregime și atunci celelalte două sute au ramas să circule fără să aibă rezerva cerută de lege.

Auzeam pe unii spunînd că Statul să dea băncei cele 100 milioane, că le ar fi avînd ca excedent și banca pe baza lor să facă emisiune de bilete. Dar Statul ,dacă are acele 100 milioane, le are în aur ?

Probabil le are în rentă, în hîrtie a băncei Naționale și diferite titluri. Ce emisiune, care să înlesnească comerțul ca și industria s'ar putea face pe baza lor ?

Este evident că am trăit pînă astă-zi prea mult din credit.

Am ajuns la un punct cînd o asemenea stare de lucruri nu se mai poate susținea.

Veșnic îmi voi aduce aminte de cuvintele pe care un mare industriaș și comerciant Belgian le spunea cunoscutului nostru profesor Universitar P. Rășcanu, acum, trei zeci sau patru zeci ani în urmă : Nu sunteți bogați zicea el, dar sunteți fericiți pentru că n'aveți bănci. Ce folos de noi, care nu mai știm nici ce e, nici că nu e al nostru, care trăim oare cum din o zi pe alta și cu toate acestea ne socotim bogați ? !

Așa au avut anii din urmă, prea multe creațiuni de Bănci. Era nevoe ori nu de ele ? Destul că dînsele au provocat afaceri, care cîte odată nu erau din cele mai bune, și cu atît chiar mai puțin sigure.

Cînd bancherii se luptau între ei pentru găsirea de clienți, cînd un client era solicitat de emisarii băncilor care ofereau credite mari și cu dobînzi mici, de sigur au fost mulți care s'au lasat ademeniți, n'au știut să păstreze măsura pînă unde să se întindă și deci s'au expus. Și mulți sunt acei care plătesc astă-zi acea ademenire înaintea căreia s'au lăsat a cădea.

Și cu toate acestea în mijlocul acelei splendori de credit, în mijlocul vîltoarei care cuprinsese pe toți, n'au lipsit voci, n'au lipsit *Casandre*, care să prezică un viitor colorat nu tocmai un roz.

Dar se vede că așa e făcut omul să nu asculte de vocea prudenței, mai ales cînd îi e bine.

Criza va avea de efect a curăți de pe piață elementele slabe, elementele care trăiau numai și numai din credit, și va lasa să trăiască pe cei solizi, pe cei care au făcut mai puțin apel la Credit.

V. I. Radu

Coaliția și Europa

Statele balcanice nu par tocmai încîntate de demersurile pe cari Turcia le-a făcut pe lîngă marile Puteri pentru o imediată intervențiune a acestora, în favoarea păcei.

Aliații, ne spun telegramele din Belgrad, Sofia și Atena, ar prefera să trateze ei singuri cu Poarta condițiunile păcei și, în dorința lor de a rezolva direct conflictul, vor merge pînă în a respinge ori ce amestec al Europei.

Acest mod de a deslega chestia dovedește că succesul armelor a fost în stare nu numai să nimicească Turcia europeană, dar și să creeze o mentalitatea nouă prin tre națiunile balcanice.

Să nu uităm punctul de plecare al Coalițiunei. Era vorba, nu de expansiuni teritoriale și de principiul umanitar al naționalităților. Puterile creștine din Peninsulă spuneau, în proclamațiunile lor de războiu. că merg cu armele în mînă să dezrobească pe conaționalii lor de sub opresiunea otomană.

Astăzi, cînd Semiluna abia dacă mai respiră dindărătul fortificațiilor lor de la Ceatalgea, chestia idealistă a eliberării creștinilor din Turcia este lăsată cam pe al doilea plan, iar ideea practică a achiziționei de noui teritorii i-au luat într'atît locul, în cît ziarele și diplomația balcanică bombardează zilnic Europa cu noua hartă politică a Peninsulei.

Cruciada s'a prefăcut într'un simplu răsboiu de împărțire a Turciei.

Conversiunea aceasta subită își are explicația ei. Regatele creștine nu puteau fi sigure de biruință. Era deci prudent să pue înainte ideea de jertfă pentru consîngeni. Chiar zdrobite de Turci, și încă Puterile le-ar fi proteguit, menținînd statul-quo—cum se și anunțase—și asigurînd o soartă mai bună creștinilor din Turcia. Dar nici măcar putința unui războiu n'ar fi existat în ipoteza că, din capul locului, Coaliția ar fi pus înainte năzuințele de împărțire a Peninsulei, Europa ar fi împedicat cu siguranță orice încercare de felul acesta.

Nu punem la îndoială sinceritatea aliaților. Au plecat la războiu încredințați că Turcia le va opune o rezistență altfel îndărjită decît batjocura unei armate flămînde și demoralizate care a făcut posibil marșul trrumfal al creștinelor pînă sub zidurile Constantinopolului. Cînd însă au văzut că, în fața lor, oștirile, socotite universal ca brave,se topesc ori fug, coalizații au schimbat foaia și uitînd scopul inițial al dezrobirei, se agață acum de faimosul *beati possedentes*.

Lucrul e explicabil. Jertfele și eroizmul creiază o stare de spirit în care învingătorul nu mai poate ține socoteală de considerațiunile de drept internațional, ori de ce datorește altora.

Așa dar, principiul naționalităților era bun pentru o Turcie tare și energică, capabilă de a respinge cu succes incursiunile armatelor creștine. Pentru o Turcie dezorganizată însă, căzută în decreptitudine și în neputință de a se apăra, Regatele pretind că nu-i altă soluție decît împărțirea teritoriilor cucerite între învingători.

In această nouă fază a aspirațiilor, Coaliția contează enorm pe încrucișarea de interese dintre cele două constelațiuni de Puteri ale Europei.

Principiul desinteresărei, pus înainte de d. Poincaré și menit să înlocuiască pe acel al statului-quo imposibil de menținut astăzi, pare a fi încurajat considerabil pe biruitori. Ei declară că le convine de minune.

Ori, după cum Statele balcanice s'au înșelat asupra forțelor militare ale Turciei pe care le credeau mai puternice, tot așa, ni se pare nouă că se amăgesc și în privința neputinței în care s'ar găsi marile Puteri de a rezolvi chestia balcanică fără a se turbura pacea lumei.

Din toate lucrările pînă în prezent făcute între cabinetele europene, pare a rezulta că intențiile cele mai pacifice însuflețesc pe toți cei chemați a rezolva conflictul. Va fi de sigur, discuțiune lungă și laborioasă, soluția însă care să mulțumească pe toată lumea se va găsi pînă în cele din urmă.

Cum că Puterile nu pot să lase Regatele creștine să dispue după voe de teritoriile cucerite, se poate vedea pe de o parte din înțelegerea încheiată între Italia, Germania și Austria cu privire la noua stare de lucruri din Peninsulă, iar pe de altă parte din cordialitatea cu care chestia se tratează acum între contele Berchtold și d. Sossonow, ministrul de externe al Rusiei.

Actuala stare de lucruri din Balcani, este opera Europei. Nici o schimbare nouă nu se va putea face fără învoirea ei.

Dacă la Belgrad și Sofia se crede altfel, atunci este că acolo se hrănesc iluziuni a cărora risipire va fi dureroasă.

Situația se complică

Răsboiul balcano-turc' s'a complicat cu un diferend între Austria și Serbia.

Iată despre ce este vorba.

Se afirmă că guvernul austro-ungar, a înștiințat, prin mijlocirea unui reprezentant al unei mari puteri, pe primul ministru Pașici, că Astro-Ungaria nu va permite Serbiei să ocupe noui teritorii și trebue să se mulțămească cu regiunea pînă la Rizerend.

Austria ar fi adăugat : Dacă Serbia nu va satisface această dorință, Austro-Ungaria este gata să-și impuie voința, sprijinindu-se pe armatele sale.

Se afirmă că Pașici ar fi răspuns că Serbia are neapărată nevoie de un drum la marea Adriatică și dacă nu este posibil altfel, va începe un nou răsboiu, pentru cucerirea acestui drum.

Diferendul acesta alarmează Europa și complică și mai mult chestia balcanică.

Dar nu e totul.

Trupele bulgare înaintează triumfătoare spre Constantinopol. E drept că Turcia pregătește o resistență dusă la extrem, dar după părerea însuși a multor 'generali Turci, rezistența nu va fi de lungă durată și Țarul Ferdinand va intra în capitala imperiului otoman.

Dacă acest marș triumfător al bulgarilor, nu se poate opri, regreșit că diplomația se 'ntreabă îngrijorată ce va fi a doua zi.

Europa nu este înțeleasă în a alunga pe turci din Constantinopol, iar bulgarii vor refuza să-l părăsească.

Incepe prin urmare o complicare și mai mare a situațiunei, îngreuiată încă prin aceia, că marele puteri nu sunt înțelese în această privință. Astfel se spune, că Rusia, ar dori ca Bulgarii să fie recompensați pentru eroismul lor, și să rămîie la Constantinopol.

Aceasta însă nu satisface celelalte puteri.

Așa că, pe lîngă neînțelegerea generală cu statele balcanice, mai vine și un desacord între marile puteri.

Trebue să ne ingrijim de ziua de mîine.

D.

ARMATA

Ori-cari ar fi timpurile, știrile bune cari se aduc despre armata țărei, provoacă în toată lumea un sentiment de legitimă mîndrie.

In momentele de față însă, cînd nu se știe ce va aduce ceasul de mîine, a auzi vorbindu-se despre apărarea națională așa cum a vorbit d. general Crăiniceanu la Academie, nu poate decît să umple de bucurie sufletul întregei romînimi.

Cu competența care i se cunoaște, d. general Crăiniceanu, în o foarte documentată conferință, a arătat că Romînia este astăzi în stare de a porni la război cu 15—20 divizii, fie-care compusă din 20—25 mii de oameni. Cu alte cuvinte, fostul ministru de războiu ne spune că putem pune în serviciul patriei pînă la 500,000 oameni perfect echipați și instruiți.

Cu mijloacele materiale de cari dispune, cu entuziasmul și credința care însuflețește poporul său, Romînia este gata, de va fi nevoie, să dovedească lumei întregi că merită să trăiască.

OAMENI ȘI LUCRURI

SE ROAGĂ...

Pe ziua de eri noutățile din Constantinopol se reduceau aproape la una și aceiași :

— Turcii se roagă...

In marele moschee ale Capitalei lor lumea își petrecea vremea rugîndu-se... Ulemalele fac apel la simțimîntul de credință al populației musulmane ; capii religiunii proclamă „Războiul sfînt...". Sultanul însu-și s'a închinat de patru ori la mantaua Profetului—și așa mai departe...

Turcii se roagă...

Lumea întreagă privește cu uimire—dar și cu nepăsare—la prăbușirea uneia din cele mai mari și mai glorioase Impărății,—Impărăția lor ; privește,—uimită de un dezastru, în care nimeni n'ar fi crezut, fiind-că nu și-ar închipui nimeni cît de putredă este temelia pe care se sprijinea patria Semi-lunei.

Iar în acest timp,—Turcii se roagă...

Superbe, în înfățișarea lor, mîndre în solemnitatea lor stau, de secole, moscheele Capitalei,—moscheele musulmane ale orașului care fu cînd-va orașul celui mai creștin dintre Impărații latini : Constantin cel Mare.

In ori-ce oră de zi, pînă cînd se lasă amurgul, găsești prosternîndu-se în ungherele moscheelor credincioși fanatici, a căror evlavie o împărtășești, par'că, întru cît va, tu, sceptic călător care ai pătruns, încalțat în pantofii tradiționali, ca să calci cu smerenia obligatorie locașul sfînt.

Rugăciunea multă, credința fără de margini—iată ce a înăbușit viața cea cu adevărat, iată ce a oprit progresul în sinul acestei mari și întreprinzătoare națiuni,—despre a cărui dispariție din Europa se vorbește acum, de par'că ar fi ceva firesc, ceva de mult așteptat...

Și, întretimp, Turcii se roagă...

Oștirile merg flămînde și petecite în războiu. Soldații, lihniți de foame, pradă locuințele supușilor turci, în loc să se bată cu dușmanii.

Ii biruie Bulgarii sătui ; îi umilesc sîrbii brutali ; îi umilesc pînă și Grecii în fustanele, Grecii goniți la Domokos ; îi rușinează pînă și Muntenegrenii,—eroi de operetă conduși de bătrînul romantic.

Preste tot — lovituri mortale și catastrofe.

Iar, întretimp, Turcii se roagă...

E multă poezie, negreșit, în traiul religios al musulmanilor,

Nu numai în moscheele grandioase—ca aceea a Sfintei Sofii, ori în acea a lui Soliman ; dar în modestele moschee albe cu grațioase cupole, cu mici minarete—așezate între chiparoși dătători de umbră,—vezi priveliștea interesantă și patriarhală a turcului ce se roagă cu o evlavie unică în lume.

Cu o preciziune uimitoare, în anumite oare ale zilei și ale serei muezzinii apar pe terasele minaretelor, ca să strige în cele patru puncte cardinale formulele sacramentale ale Islamului.

Cine n'a simțit oare-care emoțiune, văzîndu-l cum apare de solemn și de fix pe parmaclîcul terasei, astupîndu-și urechile cu degetele și rîdicînd capul spre cer, rostind cu glasul trăgănat, ascuțit, tremurător, cuvintele plîngătoare cari—în aceeași minută —se pot auzi întocmai în toate minaretele din întinsa lume musulmană :

—„D-zeu e mare ! Nu-i decît un D-zeu ! Mahomet este profetul lui D-zeu. Veniți la rugăciune ! Veniți la mîntuire ! D-zeu e mare, D-zeu e unic ! Veniți de vă rugați..."

Spre răsărit, spre apus : spre miazănoapte, spre miază zi—glasul răsună, același, duios, strident, lăcrămînd, jumătate viu, jumătate mort...

Așa a trăit poporul acesta al credinței : agonizînd, rugîndu-se și crezînd... Așa pare osîndit să piară într'un amurg însîngerat și împurpurat—în care se îmbină gemătul și rugăciunea, roșul de sînge cu aurul soarelui oriental.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

XVII

In demeaza zilei de Sămbătă 18 August cercetai arhiva de documente, ce aparținuse casei Balș, înrudită de atîteaori cu casa Catargi. Palatul Catargi stă încremenit în mobila sa, așa cum a fost în 1896, data morții lui I. Catargi, soțul d-nei Olga Catargi, și fost guvernator al Basarabiei. In salon princiar, și un mare portret în oloiu al Țarului Alexandru, ca dovadă că a fost găzduit în aceste case. O bibliotecă vastă, rafturi și lăzi de dosare al întinselor afaceri ale casei Balș. In o ladă de Brașov, mare, mare, stau documentele în pachete asvîrlite cu țăpoiul. Răstorn lada pe podeaua casei și bucată cu bucată le împart după secole. Pergamentele și ispisoacele slavone ale secl. 15—17 le pun de-o parte, apoi zapisele secol. al 18-lea ; în fine marile anaforale și cărți domnești ale secl. al XVIII, de secl. al 19 nu mai vorbesc, căci sunt nenumărate.

E o întreagă lume de oameni, boeri, afaceri, locuri, sate, tîrguri, plecînd din 1400 pînă azi ce stau vrăvuite în lada Balșei. Pe cele vechi le iau spre copiare la otol de Londra, unde eram găzduit, în fața Soborului nou, iar celelalte le leg cu șfară, așteptînd a doua a mea ducere la Chișinău, ca să le iau la scris și făcut registre.

De la palatul Catargiesc mă duc în vizite la d. Paul Goric, un vechiu cunoscut al mieu, de pe cînd era încă student în drept la Moscva, cu prilejul șederei unei veri cu bătrînul Gorie la Slănic, Moldova.

Azi d. Gorie e un fruntuș al intelectualității romîne din Basarabia ; posedă o frumoasă bibliotecă românească, grăește corect moldovenește, scrie și merge sporind în capitalul romînesc. D-sa e vicemareșalul nobilimei și sufletul partidei naționaliste, ce-și are cuibul la Orheiu, unde își are și proprietăți.

Ceasul petrecut la d. Gorie a fost o plăcere pentru mine, și numai interese de neam au fost puse pe tapet. E o pleiadă întreagă de gînditori, cari se rădică din sinul neamului Basarabiei, cari, cred, rîvnesc și cer cultura moldovenească, pentra a garanta Țarismului mai buni și devotați cetățeni. Pentru moment în sufletul lumei oficiale rusești stăpînește ideia că toți acei ce cer o cultură moldovenească în Basarabie sînt separatiști, și că dar cu cît se va înăduși cultura moldovenească se va stînjeni separatismul.

Acest chip de a vedea al mișcării culturale trebue combătut și schimbat, căci sînt 2 tendinți opuse una alteia. Poți foarte bine primi o cultură curat moldovenească și să rămîi un conștient cetățan rus, folosit de avantajele unei mari puteri și din contra să rămîi un ignorant și în cele ale neamului și să nu faci nici 2 parale cu cetățenia rusă.

Excelența sa d. d. Serafim Gigiacov s'a arătat de la început un mare dușman al Moldovenilor și era cel mai strașnic în înăbușirea limbei moldovenești în biserică. Azi s'a mai domolit; cărți biseri-

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Représentant: Sam. Löbl, Bucureşti.

ceşti se tipăresc în Moldoveneşte, şi pentru a-şi impune vroinţa în mersul politic al Basarabiei a format un partid clerical reacţionar, care a dat lupta la alegerile artuale pentru *Dumă* şi a învins pretutindeni.

Iată cum apreciază un cunoscut al meu alegeriie de curînd făcute pentru Dumă, unde centrul a cucerit aşa de multe scaune: „In Rusia se formează un partid clerical, care face mare silinţă să aibă precumpănirea în parlamentul viitor. Cu bani şi cu poronci de la locul înalt în foarte multe localităţi din Rusia în alegerile care se fac acum pentru Dumă, preuţii au avut precumpănire asupra tuturor pămîntenilor, boeri, proprietari, burgheji, toţi agricultori, n'au ales dintre ai lor pentru Dumă.

„Evident e că clerul nu poate apăra interesele agricole. La Orheiu de pildă, unde partidul naţional avea multe glasuri, a învins partidul clerical, condus de Sf. Sa Serafim, Mitropolitul Chişinăului. Se aude că în multe localităţi din Rusia, s'au rîdicat proteste contra alegerilor actuale, zicînd cu drept cuvînt că preuţii nu sînt în stare a apăra interesele proprietarilor".

D. Gore îşi are o veche descendenţă familiară. Coborîtor din Gore de la Fălciu, rude cu al de Jora, Adam Luca, Nec. Cuza pitar, bunul d-lui Cuza-Vodă; Gore de la Elan se scoboară din Constantin Leoa, strănepotul lui Leoa şi Petre, urmaşii lui Husul la Fălciu, şi se sue cu spiţa — se crede — tocmai la Hodca Mamurinski şi fratele său *Leoa* (1420).

In volumul meu *Cuzeştii* (Surete vol. VII) am făcut o largă contribuţie la toţi aceşti Leoa, Gore, Adam şi Cuza stăpîni la Bărboşi şi alte moşii de pe valea Elanului; şi iată de ce ceasul petrecut la d. P. Gore mi-a fost aşa de rodnic. Avui prilejul a copia şi un pergament slavon din 1612 şi m'am despărţit cu calda dorinţă de a-l revedea cît mai curînd.

Am vizitat redacţia *Drug*, cu care am avut o mică polemică, cînd cu prilejul Centenarului Basarabiei şi a broşurei păr. Lascu, de care am vorbit prin coloanele *Opiniei*. D. Nour l'am găsit la redacţie şi din discuţia încinsă, d. Nour pare un Moldovan obosit în ceia ce priveşte vlaga neamului. Subiectivismul nostru în apreciarea lumei din afară ne face să fim idealişti ori pesimişti şi la *Drug* de mult s'a dus idealul neamului. Ca ziar converge spre Odesa şi Petersburg şi de şi Iaşii sînt la 130 km. departe de Chişinău, sufletul vieţii Chişinului graviteazǎ la Odesd la *stolniţă*.

Sînt lucruri pe care omul nu le poate cărni după vroinţa, ci îndreptătorul lor este vremea. Acum 100 ani Chişinăul era mic cu 7000 lucuitori, viaţa lui converge spre Lăpuşnea şi toate spre Iaşi; azi Chişinăul e de 140000 locuitori, Iaşii au ramas cu 80000 locuitori şi inima afacerilor merge. după Odesa. Am putea spune cu poetul: „nu învie morţii, e'n zadar copile"; dar nici San Marco n'avem la Iaşi, şi nici apele Bâcului şi ale Prutului nu sînt „marele Canal" al Veneţiei Dogilor!

Pe pr. Lascu nu l'am găsit acasă şi regret. Viţa de vie spre toamnă îl reţine la podgorie şi am pierdut prilejul de a vorbi cu autorul „O sută de ani" „Stoleati" al oficialităţii centenarului.

Noaptea de Sîmbătă am făcut'o noapte albă. Am deschis fereastra de la otel. In stradă duruit de trăsuri, pe trotuare mişcare de lume, în grădina primăriei muzici, cîntece din gură; era petrecere. Eu mi-am întins ispisoacele slavone şi hai unul, hai două, pănă în dalba zi am istovit ghiozdanul ales spre a-l lăsa d-lui Victor Catargi spre păstrare.

Toate aceste vechituri vor intra în vol. al 9-lea al colecţiei mele de Surete şi Izvoade, cuprinzînd documente basarabene, căci voesc să ţin ca să desmormîntez cît mai multe de trecutul acestui loc bine cuvîntat de D-zeu, drag ca ochii din cap şi scump ca o piatră nestimată din braţarea neamului. Cînd zorii zilei se îngînau, eu am stins lampionul electric şi am aţipit, şi am dormit dus visînd la Epopeea unui neam întreg ce se sbate în stăpîniri multe, apărînd atîtea interese eterogene şi uitîndu-şi pururi interesul său cel mai de aproape a contopirei într'un singur mănunchi politic.

A doua zi Duminică, 19 August, mă hotărîi să plec spre casă. Lăsăi Orheiul, lăsăi planul de a vedea Benderul, Cauşanii şi Renii şi să reîntru prin Galaţi, căci eram de o camdată în deajuns 10 zile de popas în Basarabia de nord, cu atîtea nopţi petrecute în scris şi în veghe, ca să mă odihnesc.

Poliţia din Chişinău îmi viză paşaportul, după avizul telegrafic de la Hotel, ca oaspe al familiei Catargi. In o oră şi jumătate cinovnicul îmi dădu paşportul plin de peceţi. Erau miraţi cei de la poliţie că ce am făcut eu 10 zile în Basarabia, căci de la pecetea Suliţei cu data de 9 August pănă azi la 19 August nu mai era nici o altă pecete.

— Am fost la ţară!

— La ţară; şi pentru a-i satisface curiositatea, căci făcuse faţa lătăreaţă de tot; i-am zis că am fost oaspele familiei Catargi la Cobălele din Soroca. Faţa poliţistului se lungi acum din lătăreaţă ce era, făcu un salut reverenţios şi plecă.

Trăsura, otel, geamantan, bacşişuri la personal şi la *vaczal* (gară). Gustai în gară ceva şi amandea în poiazd. In restaurantul gării întîlnii pe studentul Ivan Sin Efodiu de la Ghilante spre Hotin! Eram acum cunoscuţi din vechi şi vorba ne-a fost de petrecania celor 10 zile.

In tren lume de tot felul, iar şapca precumpănea portul. In vagon cunosc pe d. *M. Razu* cu d-rele. Deschid vorba şi leg cunoştinţă şi vorba se desprinde uşor, cînd dai de ai tăi. M'am obligat de a vizita familia la întors spre Chişinău.

Un alt domn, Trofin Paşmenskia, proprietar, moldovean din mamă în bunică şi din tată în bunel, cu tot numele leşesc, în o moldovenească literară, mă motiva să deschid vorba de toate. Cunoscînd ţara noastră foarte bine, ca unul ce a avut daraveri pe la noi, crede că toată ţara e numai avocaţi, gata de a rodosi dreptatea între rîndurile unui articol de cod şi a întuneca şi echitate şi dreptate şi neam! Proprietar în Ghermăneşti, are în satul său un sac de Cuzeşti cu o ladă de documente şi aştept şi azi de la d. Trofin dezlegare de ramura basarabească a cuzeştilor spre a şti de rostul lui Silion Cuza, trăitor în Basarabia către 1760, şi din care s'ar fi trăgînd ramura Cuzască de la Tecuci, a răposatului deputat Gh. Cuza.

I'am oferit d-lui Trofin un exemplar din Cuzeştii cei mici à 0.95 b. exemplarul, ca să cetească şi să spună mazililor din Ghermăneşti de ce soiu de oameni a alcătuit neamul lor Cuzesc, şi că doară sînt şi cu viţă de domn între ai lor.

Invitat la Ghermăneşti, aştept prilejul de a mă achita de obligaţie, răscolind pe Cuzeşti în însăşi inima Cuzismului.

Un popă tînăr alăturea se ducea cu preuteasa şi copii şi cu o dădăcuţă mititică în satul de unde era preuteasa, căci şi la popă se adevereşte—se vede—zicala: „sînt din sat, de unde mi-i nevasta". Moldovan din Hotin, cu preuteasă din Ungheni, şi preut la Ismail, slujind în bulgăreşte! Iată amestecul babilonului Basarabean!

Dar, „pour la bonne bouche" în compartimentul meu stă pitită o drăguţă fată, care cît am vorbit eu cu d-nul Razu, cu d. Trofin a stat înfundată cu nasul într'un roman: *muji u jenà* = bărbaţi şi femei. A stat fata, s'a uitat la toţi; vedea vorbă multă, gest larg, ton ridicat; dar nu pricepea nimic; stătea ca pe jaratec. O cutie de pălării; o tocă mică, ce se prindea de minune cu faţa ei balae şi cu părul deschis; iar faţa-i măruntă o arăta că e un drăcuşor de fată, din acele ce-şi iau inima în dinţi şi o pleacă băeţeşte la drum. Domnişoara şi cu roman: *Bărbaţi şi femei!*

De la Calaraşi rămînem singuri. O întreb în ruseşte dacă *govoreşte* pe moldoveneşte. *Nazsnaiu*. O iau atunci pe franţuzască de pension. Şi din vorbă în vorbă întru în amănunte de şcoală, de clasă, de obiecte, de chestiuni, că tînara d-ră stă mirată să afle cine sînt de o întreb prea multe şi mărunte de ale şcoalei. Era o elevă de clasa 8-a de la liceul de tinere d-re din Vilna, fiică de căpitan rus de pe malul Prutului, venia acasă la părinţi să ia pe altă soră mai mică să plece peste 4 zile înapoi la Vilna ca să isprăvească cursurile liceului de fete, ca fiind fiică de militar.

Vă închipuiţi că cu toată noaptea nedormită şi truda scoaterei paşportului, drumul de la Calaraşi la Ungheni fu o recreare plăcută şi am dat în samă d-lui Ulea la Ungheni pe d-r Margueritte, care avu buna voinţa să se iscălească pe carnetul meu de note, ca să-l închee aşa de plăcut. De altfel familia d-lui căpitan Antonof era cunoscută d-lui Ulea şi trecem Prutul cu plăcerea adîncă că apele lui oglindesc şi chipuri atît de drăguţe de fete ale voevodului, cărora dacă nu le dă inima de romîn, dar le face plăcută şederea pe aici.

La şueratul maşinei refrenul „Margareta" îmi sună în urechi şi azi cînd încheiu aceste note şi impresii; mă uit în apele Prutului rău blăstămat; de tea-i face lung şi lat, ca să nu mai despanţi un norod în două şi să duci cu tine aleanul unui neam, ce vede hirosindu-şi puterile fiilor în 4 stăpîniri, spre a se adeveri reversul zisului străbunic: *divide et impera..*, ca un popor aşa de împărţit cu greu se poate reculege spre a înscrie în cutele viitorului pagini de aur, după vorba poetului:

Viitor de aur ţara noastră are
Şi prevăd prin secoli a ei înalţare!

Gh. Ghibănescu

—(Sfîrşit)—

Litere-Ştiinţe-Arte

PETIŢIUNE.—Tînărul poet B. Nemţeanu, a înaintat d-lui Arion pe-atunci încă ministru al instrucţiei, următoarea petiţie în versuri:

La împărţirea lumii, Dumnezeu
A făptuit o groaznică eroare:
A dat întregii lumi, la mic şi mare
Poetului? Nimic! Păcatu-i greu.

In numele poeţilor, azi, eu
Ridic protest şi strig în gura mare:
Ministrul e dator ca să repare
Greşeala ce-a făcut-o Dumnezeu!

Deci, cum am pus la cale-o şezătoare,
In paisprezece versuri dr sonet,
Ingăduiţi, Ministre, o rugare;

Cedaţi-mi o fărîmă din budget,
Opriţi, vă rog, în semn de 'ncurajare,
De fiecare vers cîte-un bilet!

In vedere că poetul organizează în oraşul nostru o Şezătoare „petiţiunea" ar putea fi luată în seamă şi de autorităţile noastre,—ba chiar de particularii iubitori de literatură. Adăugăm că fostul ministru a rezolvit „petiţiunea" în mod cu totul culant.

*

Anatole France a schiţat în vacanţă un nou roman „Les Anges" pe care-l va tipări ziarul Gil-Blas.

E o capo d'operă de humor filosofic—spun intimii romancierului.

*

„Viaţa cînelui meu Dingo" este titlul şi cuprinsul unui roman inedit al lui Octave Mirbeau.

Se aştraptă, ca de obiceiu, lucruri de senzaţie, într'o asemenea operă a îndrăzneţului prozator.

*

De aproape un secol criticii germani au tot comentat fiecare rînd din „Faust" interpretîndu-l cu o minuţioasă şi riguroasă aplicaţiune.

Genul acesta de critică e acolo foare cum en vogue pentru că germanul vrea totdeauna să ştie „ce-a vrut" autorul, să înţeleagă colea şi dincolo.

Acum criticii germani l'au luat la descusut pe Flaubert, ale cărui opere complete au apărut traduse în zece volume. „Tentaţiunea Sfîntului Anton" care e un fel de Faust al francezilor, formează de la o vreme truda didactică a criticilor.

*

Trei pictori francezi, Vuillard, Roussel şi Bonnard au refuzat să primească panglica „Legiunei de onoare" sub motivul că pictorii trebue să se ţie departe de orice onoruri oficiale.

*

La New-York apare de cîtva timp, un nou ziar romînesc bilunar: „Steagul nostru", redactat de un publicist emigrat din Iaşi acum cîţiva ani.

*

„Le sang de Paris" este titlul unei cărţi a scriitorului parizian Charles-Henry Hirsch şi în care autorul studiază în primul loc rolul mizerabil al unei... moaşe, care practică avorturi pe o scară întinsă, adevărate moravuri pariziane.

*

Gabriel D'Annunzio a primit din partea ziarului „Secolo" oferte de sumi considerabile pentru un angajament de corespondent pe cîmpul de răsboiu. Ilustrul scriitor n'a acceptat oferta pînă în acest moment.

*

Academia „Goncurt", compusă din zece literaţi de frunte va fi chemată în curînd a decerne premiul anual unei lucrări literare. Sunt 400 de volume supuse cercetării.

Academicianii se vor aduna în curînd la „Dineul din Noembrie", pentru a rupe consfătuirile; pe urmă, a doua oară, la „Dineul din Decembrie" ca să se înţeleagă definitiv asupra premiilor ce au de acordat.

*

A apărut „Noua Revistă Romînă" de sub direcţiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd:

Noutăţi—Parlamentul apărărei naţionale—Numirea Regelui Carol ca feldmareşal al armatei ruseşti.

Actuale—I. Rădulescu-Pogoneanu, răsboiul balcanic şi interesele Romîniei,

Sociale—N. Ştefănescu-Iacint, Cauzele războaelor moderne. I, Nisipianu, Curiozitatea ca fenomen social.

Riria—In cumpănă (versuri). T. C. Solacolu—Cîntecul Lebedei (cu un desen de A. Maniu). Em. Castell — Atavism (versuri după J. Rameau).

Udria—Expoziţia N. Vermont (cu opt ilustraţii).

G. V. Haneş—Un imn baionetei!

Insemnări, revista revistelor.

*

Centenarul lui *Henri Conscience*, popularul romancier belgian, autor al romanului faimos *Le Conscrit*, şi foarte apreciat pe vremea lui,—a fost sărbătorit de curînd la Anvers. A avut loc o cavalcadă pitorească şi s'a organizat un *Muzeu conscience*.—Conscience a fost un scriitor foarte gustat, alături de Dumas père, George Sand, Emile Silvestre, şi Frédéric Soulié şi a fost tradus în mai toate limbile de samă europene.—Ba Alexandre Dumas, care l-a întrecut în faimă, l-a şi plagiat împrumutîndu-i două capitole.

*

A apărut No. 5—6 din „Convorbiri ştiinţifice şi filosofice" pe lunile Septembrie şi Octombrie, cu un snmar ales din autorii clasici, străini şi romîni.

Preţul 60 de bani.

*

STRUNA ZILEI

SLĂRŞITUL CRIZEI

Astă seară la teatru „Cei 5 Rotschilzi": Joi seara la teatru: „Banii".

Afişele

O de-acuma se desfată
Fără grijă toţi iaşanii:
Vin Rotschilzii şi de-odată
Cu aceştia— şi... Banii.

INFORMAŢII

CHESTIUNEA APEI

In fine să pare că Ieşenii au îneeput să se mişte serios în ce priveşte alimentarea cu apă a oraşului lor.

In urma iniţiativei făcute de d. inginer V. Hălăceanu, s'au întrunit în casele sale din str, Alexandri un număr de peste două sute persoane, ca să se înţeleagă asupra acelei chestiuni.

Inainte de începerea şedinţei d. dr. Negel face cunoscut adunărei că d. ministru de lucrări publice, A. A. Badareu i-a declarat că regretă că împrejurările îl împedecă a veni în mijlocul cetăţenilor strînşi pentru a discuta o chestiune aşa de importantă pentru Iaşi, fiind silit a pleca la Vaslui.

De alt fel s'ar fi făcut o plăcere şi o datorie a asculta tot ce se zice în chestiune dînd puternicul său sprijin pentru îndreptarea lucrurilor.

Adunaroa a fost prezidată de d. colonel V. Dimitriu.

D, ing. Hălăceanu arată scopul convocărei spunînd că a examinat caetul de sarcini, care e destul de bine întocmit, însă ştie că nu a fost executat în tocmai.

D. dr. V. Negel, arată cît sufere populaţia din punct de vedere sanitar şi că măsuri de îndreptare se impun de urgenţă.

D. dr. A. Racoviţă arată că fahricele stagnează, iar oamenii de pe la mahalale beau lături. Administraţia comunală, zice d-sa n'a luat măcar măsura de a spune oamenilor să fiarbă apa.

D, dr. Cosmovici arată cît a trebuit să indure ea prim-ajutor de primar, cînd i s'a refuzat ori ce cunoştinţă privitoare la modul cum a fost executată lucrarea de aducere a apei.

Spune atunci cînd a întrebat pe inginerul conducător al lucrărilor d. T. Constantinescu, dacă a verificat tuburile după cum se cere în caetul de sarcini, a primit răspunsul categoric: nu.

Şi aceasta pentru că inginerul în care d-sa şi d. Cantacuzino aveau încredere nemărginită era un alt inginer d. Ionescu. Acesta, zicea d. Constantinescu nu trebue să fie controlat.

D. V. I. Radu arată că aceleaşi ne-ajunsuri ale serviciului apei l'a impresionat ca pe toţi, de aceea a şi scris dînd alarma şi cerînd o întrunire ca cea de azi.

D-sa zice că înainte de a avea apa la Iaşi şi pe cînd nu se ştia de vom avea cantitatea necesare, primăria vindea apă la Roman, Tg.-Frumos etc.

Spune că ne aflăm în faţa unui fapt îndeplinit şi toată osteneala noastră, cari ne am întrunit este să vedem de se poate face vr-o îndreptare.

Citeşte o moţiune care cuprinde:

1) O protestare contra modului cum se serveşte astăzi apa.

2) O cerere către Primărie ca să se arate oficial starea de astăzi a lucrurilor, cum s'a exercitat serviciul de control pe vremea cînd se executa lucrarea, pentru ce s'a schimbat traseul Lindley, şi dacă s'a executat caetul de sarcini.

3) O cerere dată cătră Primărie ca să se caute responsabilităţile.

4) Dacă compania întreprinzătoare şi'a exercitat îndatorirele, dacă s'a făcut recepţiunea cel puţin provizorie a lucrărilor, cine a fost în comisiunea de recepţiune, dacă s'a liberat garanţia societăţei.

Mai vorbesc d-nii G. C. Anastasiu, care propune o asociaţie a proprietarilor din Iaşi; d. N. Paraschivescu, care admite aceiaşi idee, apoi d. dr. Zosin care arată că trebue să eşim din indolenţa, că trebue să ne manifestăm energic, pentru ca să se ştie că nu vom rabda la infinit să-şi bată ori cine joc de noi.

Se alege o comisiune din şapte persoane, compusă din d-nii *dr. A. Racoviţă, dr. V. Negel, dr. Zosin. V. I. Radu, G. S. Cristofor, G. A. Anastasiu şi ing. Hălăceanu*, care să se prezinte la Primărie cu moţiunea cuprinzînd punctele aratate de d. Radu şi Hălăceanu, iar în urmă să se dee samă unei adunări a locuitorilor din Iaşi în una din sălele mai mari din oraş, la circ, ori la sala Pastia. S'a decis ca o asemenea moţiune să se prezinte şi ministrului de interne.

Cu această ocaziune s'au emis cîteva păreri, cari merită a fi în deosebi considerate.

S'a zis că în ce priveşte administraţia comunală, *trebue separată politica de administraţie*. In fruntea comunei trebuesc oameni gospodari şi doritori a vedea oraşul în necontenit progres. fără însă a fi înrolaţi în partidele politice.

Dorinţa aceasta a fost de toţi aprobată. Ea conţine în sine însă ceva platonic, pentru că e greu a găsi dintre oameni cari ar fi a se alege în consiliul comunal, de cei cari să nu facă parte din vre-un partid politic. Şi apoi şi în sînul partidelor politice se găsesc oameni de treabă, harnici. cinstiţi.

S'a zis de unii că trebue să avem *primar cu actualitate*, căci aşa cum merge astăzi, tocmai acest lucru ne lipseşte.

A doua idee a fost ca să se facă *o asociaţie de proprietari*, cari să impună la comună pe cel care-l vor crede mai destoinic, iar la alegeri toţi să meargă mînă în mînă pentru reuşita acestei idei.

Negreşit că lucrul se poate face. Dar faţă cu modul cum se practică la noi politica, cei înscrişi în asociaţiune, puteavor resista?

Exemplele de pînă acum nu ne prea îndrituesc a crede mult în puterea unor asemenea asociaţii.

Comisiunea şi'a ales ziua de Marţi ora 10 a. m. pentru a se prezinta la Primărie.

V. I. R.

■ Astă-seară va avea loc în localul Societăţii Medici şi Naturalişti din str, I. C. Brătianu, şedinţa ştiinţifică a societăţii. La ordinea de zi sunt următoarele:

I. Prezintări de bolnavi.— Bolnavi din clinica dermatologică, d. dr. Niemereanu.

II. Prezintări de piese.—a) Rinichi polikistici, d. dr, Bacaloglu. — b) Tumori multiple pe un pseudo-hermafrodit, d. dr. I. Tănăsescu. —c) Chist în mezo-apendice, d. dr. Ţaicu.

III. Comunicări.—Asupra unui caz de proteză osoasă, d. dr. Anghel.

■ Astăzi, Luni 29 c., este aniversarea naşterei M. S. Regelui Victor Emanuel al Italiei, născut în anul 1869.

Tot astăzi este aniversarea naşterei A. S. R. Principelui moştenitor Gustav Adolf al Suediei, născut în anul 1882.

■ Următoarea mişcare s'a făcut în poliţii:

Iaşi.—D. N. G. Stati, sub comisar cl. II-a.

D. Ioan Paladi, subcomisar cl. III-a

Craiova.—D. Şt. Rinculescu subcomisar cl. III-a pe lîngă Camera de comerţ şi industrie.

■ Pe ziua de azi s'a constatat un caz de scarlatină în strada Stîncă.

■ Cursurile liceului particular au fost suspendate pentru două zile, din cauza morţei părintelui Niţescu fost profesor la acest liceu.

Profesorii şi elevii vor participa la înmormîntarea.

■ Alegerile comunale din Iaşi, au fost astfel fixate colegiul I la 20 Decembrie colelegiul II la 22 Decembrie.

Alegerea de delegaţi la 13 Decembrie.

■ Eri a avut loc căsătoria drăgălaşei d-re Calliope Gheorghiu, profesoară cu d. Ioan Censtantinescu din Bucureşti.

Laboratorul de Analize Medicale şi Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAŞI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAŞI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice şi microscopice; Analize chimice şi microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei şi a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

❑ In cercuri bine informate se crede că înainte de 1 Decembrie st. n. se va deschide conferenţa pentru pace la Bucureşti sau Berna ; Rominia va fi reprezentată.

:: Banca Naţională a hotărît ca începînd de la 1 Noembrie să sporească operaţiile de scont, fără a spori dobînda.,

:: *Domnul N. Catargi a fost numit prefect al judeţului Suceava, în locul d-lui Al. Filostrat demisionat.*

:: *Domnul ing. Panaite Ioan a fost numit secretar general al Ministerului lucrărilor publice, în locul d-lui A. Davidescu demisionat.*

:: *Cu începere de astăzi direcţia căilor ferate a început construirea în regie la antrepozitele din Bucureşti a unor magazii provizorii pentru o cantitate de 2000 vagoane.*

:: *Reducerea de 50 la sută acordată tuturor funcţionarilor publici pe căile ferate, va intra în vigoare din ziua de 2 | 15 Noembrie.*

:: *După o dispoziţie mai nouă numai jumătate din contingentele care urmau să fie eliberate acum la 1 Noembrie vor putea pleca la vetrele lor.*

In acelaş timp se va facazarma numai jumătate din contingentul nou, chemat acum sub arme.

Gradaţii, de asemenea, vor fi reţinuţi pînă la noi dispoziţiuni.

:: *D. dr. Floru, medic şef al oraşului, a fost înştiinţat din partea direcţiunei generale a serviciului sanitar, că holera a fost declarată în mod oficial la Constantinopol.*

Direcţiunea a dispus, ca pasagerii veniţi din Constantinopol, să fie supuşi la o vizită medicală de cinci zile.

:: *Direcţia sanitară, comunicînd medicului şef al oraşului, adresa societăţei Crucea Roşie din Romînia, îl învită a înfiinţa o filială în Iaşi, cari prin serbări, să mărească fondul, care va servi la îngrijirea răniţilor din zona luptelor şi din oraşele vecine.*

:: Astăzi la ora 10 dim. a avut loc la Ministeriul de interne un consiliu de miniştri în care s'a fixat diferite candidaturi nestabilite încă în consiliile anterioare.

:: La 16 şi 17 Noembrie, se va face al patrulea vărsămînt, al împrumutului de 30 milioane, contractat de primăria Capitalei.

Vărsămintele vor fi de 20 la sută şi se vor face în casieria centrală a primăriei şi la toate Băncile statului unde s'au primit subscrieri.

:: Membrii Comisiei interimare au intrat azi în funcţiune.

D. Miclescu. a luat în primire serviciul intern, d. C. Chirilă, serviciul extern şi d. Anibal Ciurea starea cjvilă.

:: Membrii Comisiei interimare au fost convocaţi, în şedinţa pentru Joi, la orele 5 p.m.

La ordinea zilei sunt multe chestiuni importante.

:: D. dr. Floru, medic şef al oraşului, a înnaintat azi direcţiei generale un raport detailat asupra întreruperei debitărei apei de Timişeşti.

Medicul şef cere a se lua măsuri grabnice de îndreptare.

:: D. C. V. Buţureanu, numit inspector al şcoalelor primare particulare, va pleca Mercuri 31 Octombrie în Capitală pentru a-şi lua postul în primire pe ziua de 1 Noembrie.

:: D. C. B. Penel, maestru de desemn la gimnaziul din Vaslui a obţinut un congediu pînă la 15 Martie viitor.

:: Ieri a avut loc obişnuita întrunire de Duminică la Cercul meseriaşilor în strada Arcu.

S'a discutat asupra trimeterii unei delegaţiuni de meseriaşi, pentru o audienţă la domnul Ministru al Comerţului şi Industriei. S'a propus de asemenea ca meseriaşii alegători să tipărească un manifest în vederea alegerilor.

:: Sîmbătă s'a vîndut suta kilog. de lemne cu 4 lei 70 bani.

S'a scumpit foarte simţitor, deasemenea, coksul şi antracitul.

:: Un simptom al crizei financiare în Iaşi. Societăţile şi organizaţiile filantropice au renunţat la obişnuitele reprezentaţii de bine faceri pînă la o îmbunătăţire a dispoziţiei publicului şi a finanţelor lui.

:: Societatea „Sfînta Cruce", va da în seara de Sîmbătă 3 Noembrie un bal în folosul societăţii.

:: In primele zile ale lunei Noembrie va începe a funcţiona noua cantină şcolară din strada Elena Doamna, donată de soţii I. A. Geltzer.

:: Domnul B. Nemţeanu, cunoscutul poet, a venit în Iaşi pentru a organiza o şezătoare literară, cu concursul mai multor scriitori locali.

:: Reprezentaţia anunţată pentru Sîmbătă seara, cu „Noaptea furtunoasă" n'a avut loc.

:: Pentru spectacoîul de astă-seară „Cei 5 din Frankfurter" cu trupa germană, biletele se găsesc de vînzare la agenţia „Carmen Sylva".

:: Domnul dr. Floru, a primit azi următoarea adresă din partea d-lui dr. Bărdescu, fostul director al serviciului sanitar:

„Părăsind direcţia serviciului sanitar, mă simt dator a vă exprima recunoştinţa şi viile mele mulţumiri pentru activitatea şi colegialitaten cu care m'aţi ajutat în greaua mea sarcină.

:: Astă-zi s'a instalat mobilierul pentru cele două şcoli medii.

Mobilierul nou a sosit din Bucureşti. Numărul înscrişilor va fi aproximativ de 15 de fiecare din cele două şcoli.

:: Aseară s'a jucat la Teatrul Naţional premiera „Cafeneaua cea mică". A luat parte multă lume şi piesa a fost jucată cu multă vervă, cu deosebire actul al doilea şi al treilea.

Piesa va fi jucată, probabil, Duminică, şi în cursul săptămînii viitoare.

:: Instalarea noului Comisiuni Interimare. — Eri, Duminică ora 12 p. m. a fost instalată noua comisiune interimară a comunei Iaşi, care după cum se ştie e alcătuită astfel: d-nii Gh. Botez, preşedinte, N. Miclescu, vice-preşedinte; D. Greceanu, N. Cananău, G. Scorţescu, C. Chirilă şi Anibal Ciurea, membri.

Jurămîntul a fost depus, în salonul de recepţie al Primăriei, în faţa d-lui Stefan Negruţi, prefectul judeţului, numeroşi funcţionari, etc.

*

După depunerea jurămîntului membrilor comisiei, în afară de d-nii Greceanu şi N. Miclescu, care au lipsit, fiind absenţi din oraş, cel dintăi a luat cuvîntul d l *Stefan A. Negruţi*, prefectul judeţulni, care în numele guvernului felicitează noua comisie interimară, dorindu-i o muncă rodnică şi încununată de succes. D-sa speră, că, în scurtul timp cît comisiunea interimară va conduce interesele comunei va căuta în primul loc a se ocupa de 2 chestiuni vitale care interesează întreg oraşul — şi care cer o cît mai grabnică rezolvire. *Apa şi lemnele de foc.*

Cred, d-lor spune d. prefect de judeţ, că şi D-v ca şi mine recunoaşteţi, lipsa totală în oraşul nostru a lemnelor de foc, lipsă simţită aproape de o potrivă de toate păturile sociale şi mai ales straturile de jos care e în imposibilitate de a plăti preţurile exorbitante ce se cer, bogaţii se resimt şi ei tot atît de mult prin faptul că nu se găsesc.

E datoria d-v d-lor de a lua toate măsurile, spre a împedica pe de oparte cartelurile ce se fac între negustorii de lemne, iar pe de alta, de a aduce la îndeplinire măsua luată de d. Botez, fostul primar, ca comuna să poată furniza însăşi lemnele trebuitoare

A doua chestiune şi mai arzătoare pot zice, e chestia apei. Foastele administraţii comunale s'au dat toată osteneală ca să rezolve această chestiune. Ear din cauza executărei am ajuns după cum aţi putut constata şi d-v, la un rezultat dezastros. Căci cu drept cuvînt putem zice, că Iaşul, de cînd se alimentează cu apă de Timişeşti, mai mult a fost lipsit de acest prim aliment, de cît alimentat. Conductele s'au spart foarte des, reparaţiile au cerut şi cer timp, iar Iaşul sufere de lipsă de apă.

Trebuesc luate urgente măsuri, ca această stare de lucruri să înceteze, căci, dacă pe lîngă aceste două simţite lipsuri ar mai lipsi şi iluminatul oraşului, prin cine ştie ce defect de motor; nu ar fi mare deosebire între Iaşul de astă-zi cu pr[illegible] le modernizare, şi cu Iaşul de acum [illegible] sau 50 ani.

Dv. care faceţi parte din comisiunea interimară şi care sunteţi cunoscuţi pentru binele ce doriţi acestei comuni, veţi şti desigur să satisfaceţi cît mai curînd aceste imperioase nevoi simţite de noi toţi.

*

Respunde d. *Gh. N. Botez*, preşedintele comisiunei interimare, care mulţumeşte guvernului, „pentru felicitările transmise prin d. prefect al Judeţului, şi spune, că şi d-sa a fost preocupat în tot timpul cît a fost primar, de chestiunile indicate de prefectul de judeţ, şi a căutat în chestia lemnelor, ca comuna să-şi furnizeze singură lemnele necesare, şi din care să poată satisface şi pe locuitorii oraşului, comandînd 1000 vagoane. Arată, că are în mai multe localităţi depozite de lemne, pe care nu le poate transporta la Iaşi din cauza răului timp. Mai departe spune, că Comunei, după calculele făcute i-ar trebui vre-o 70,000 lei, ca să se poată aproviziona cu lemnele necesare, pentru ca să împedice exploatarea cartelaţilor, cînd de fapt în budgetul comunei, nu e prevăzută de cît suma de 30,000 lei, în care mai întră iluminatul şi altele. Crede însă, că pe la începutul iernei, depozitele Comunei, vor putea desface lemnele de foc cu preţul de 2 lei 30 b. suta de kgr.

Trecînd la chestiunea apei, d. Botez, spune că din cercetările făcute personal de d-sa, stricarea conductelor provine din schimbarea traseului, care fiind mutat pe un teren fugitiv, conductele „sunt mutate din locul lor, şi de aci spargerea lor şi neputinţa de a alimenta oraşul. Va propune Comisiunei, de a hotărî chemarea la Iaşi a Inginerului Lindley, autorul proectului lucrărei, cînd împreună cu o comisiune să cerceteze cauzele răului, spre a se remedea.

*

Vorbeşte apoi d. *Scorţescu*, care ocupîndu-se de chestia apei, spune că aceasta cu adevărat e o chestie foarte grea, şi merită tot interesul nostru. Cere apoi ca să se cerceteze cauzele răului, şi vinovaţii să fie traşi la răspundere.

*

Cel din urmă, ia cuvîntul d. *N. Cananău.* D-sa spune, că în primul loc ar trebui să se constitue o comisiune de anchetă, care cu oameni specialişti să stabilească asupra cui cad responzabilităţile executărei lucrărei. Ancheta va mai trebui să preciseze, dacă, în executarea acestei mari lucrări, a fost: *neglijenţă, nepricepere, sau rea voinţă.*

Mai departe, d-sa spune, că odată stabilit lucrul acesta, chiar dacă, satisfacerea materială ne va lipsi, vom avea-o pe cea morală, că ne-am făcut datoria. Şi împreună cu dv. să căutăm, ca cu ori-ce sacrificiu, această importantă lucrare să fie dusă la un sfîrşit bun în aşa fel ca Iaşul să nu sufere de lipsă de apă.

La ora 1 jum. instalarea Comisiunei era efectuată.

:: Aflăm că **Serata de Gală** a Celebrei Dive **Nadine Van-Brandt** Steaua Operilor Imperiale din Petersburg şi Viena, Una din cele mai vestite cîntăreţe a timpului, va avea loc în seara de *Mercuri 14 Noembre la Teatrul Naţional* invităm pe toţi amatorii de frumos şi de muzică sublimă să-şi procure din timp bilete de la Agenţia Teatrală „Thalia" căci faţă de renumele artistei prevedem o mare afluenţă de amatori.

:: Răsboiul Independenţei (Filmul artistic romîn Leon Popescu), va fi reprezentat în curînd la Teatrul-Circ Sidoli din oraşul nostru şi la teatrul Cooperativa din Ploeşti.

Această grandioasă desfăşurare istorică reconstituiă cu concursul trupelor romîneşti este de o reuşită fără seamăn. 80.000 soldaţi şi figuranţi se perindează înaintea spectatorilor.

Afişe speciale vor arata ziua primei reprezentaţii şi toate detaliile.

:: Astă seară Luni 29 Oct, are loc în Sala Circului Sidoli prima reprezentare a filmului artistic „Lanţuri sfărămate" (Chaines rompues), mare dramă în două acte de Gaston Levar (Film d'art-Paris).

In rolul Blanşei de Grandmont apare d-ra Paz Ferrer, fiica lui Francesco Ferrer, împuşcat la Barcelona.

D-ra Paz Ferrer, este dotată de un talent dramatic superior, ea e prima-societară a teatrului naţional „Odéon" şi figurează printre stelele scenelor pariziane.

In piesa „Lanţuri sfărămate" d-ra Paz Ferrer, este întovărăşită de cei mai renumiţi artişti ca Albert Lambert de la Comedia Pranceză, d-ra Nelly Cormon de la Gymnase etc.

Restul programului cuprinde între altele:

Cei doi administratori. Desfăşurare plină de situaţii emoţionante. Scenariu şi interpretare sublimă. Din seria filmelor pariziane.

Visul unei femei, scene foarte humoristice.

Tîndală escursionist, comedie.

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iaşi:

EDIŢIA II-a din

Dicţionar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.

Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

Cele mai frumoase varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.

Preţuri moderate

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 29 Octombrie

Asaltul de la Cretcevo

Capitularea Salonicului

Luptele din jurul Adrianopolului

Sofia.—Cartierul general bulgar a părăsit Stara Zagora.

*

Belgrad.—Ultimele lupte din Cretcevo şi Prilep au fost teribile. Infanteria sîrbească neavînd sprijinul artileriei a fost silită să facă un asalt cu baioneta după care a reuşit să alunge armata duşmană spre Bitolia şi Dobra. Sîrbii au pierdut la Prilep 2500 soldaţi.

*

Sofia.—O misiune a semilunei roşii britanice a sosit aci spre a îngriji de răniţii turci adăpostiţi de bulgari într'un edificiu special.

*

Belgrad.—Ataşaţii militari ai Austriei, Italiei, Franţiei şi Engliterei au plecat eri pe teatrul războiului din Macedonia prin Ueskueb.

*

— Malta.—Două crucişătoare şi 4 vase de linie au primit ordinul de a părăsi Malta spre a se duce spre Orient. Se presupune că plecarea aceasta bruscă se datoreşte capitulărei Salonicului.

*

Paris.—Cuirasatul Henri IV care se găseşte actualmente în Creta a primit ordin spre a pleca spre Beyrouht.

*

Bucureşti.—Azi va pleca o nouă misiune a Crucei Roşie Romîne cu destinaţie pentru Constantinopole.

*

Rjeca-Mantenegru.—Artileria muntenegreană de asediu mai continuă bombardarea oraşului Scutari.

Catolicii împreună cu episcopul lor s'au adăpostit în catedrală. Preţul merindalor a devenit extraordinar de mare.

Consulul francez a primit de la guvernul său ordinul de a părăsi Scutarii împreună cu supuşii şi protejaţii francezi.

*

Constantinopol.—Două escadroane şi companii de infanterie bulgară, au atacat forţa noastră însărcinată cu paza căei ferate la Urlu, ostaţie situată la 3 ceasuri departe de Adrianopole.

30 bulgari au fost ucişi restul au fost siliţi a se retrage.

Lupta se semnalează pe frontul de vest al fortificaţiunilor din Adrianopole.

Lupta care a ţinut 36 ore s'a terminat printr'o victorie strălucită a otomanilor. Sute de puşti manilher şi o mare cantitate de muniţiuni au fost luate. Pe frontul de miază zi bulgarii au fost respinşi pînă la vest de Cartaleppe.

Măsuri contra holerei

Bucureşti.—Direcţia generală a serviciului sanitar, a luat severe dispoziţiuni pentru a împedica întrarea holerei în ţară.

Un inspector sanitar a fost trimis la Constanţa, în special cu constatarea vapoarelor ce vin din Constantinopol.

Intrunirea la clubul liberal

Bucureşti.—Aseară a avut loc adunarea generală a membrilor clubului liberal.

D. Ionel Brătianu a vorbit asupra situaţiunei,

Conflictul între Austria şi Serbia

Viena. — In cercurile bine informate se afirmă, că în mod oficial, s'a făcut cunoscut, că Tripla alianţă nu va permite ca Serbia să se întindă spre Marea Adriatică.

Acordor şi constructor de piane

CAROL GRUCHOL

s'a mutat în str. Carp 3.

Plecarea încrucişătorului Elisabeta

Bucureşti.—Se afirmă, că s'a revenit asupra ordinului de plecare dat încrucişătorului Elisabeta.

Aceasta din cauza că guvernul otoman, nu permite intrarea vapoarelor streine în Bosfor.

A. G. DABIJA

AVOCAT

In ograda Bisericei Sf. Dimitrie (Balş) str. Stefan cel Mare

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutaţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin

G. SKARLET

AVOCAT

s'a mutat str. Sf. Teodor No. 6 (Casele Voişel).

Orfană de 22 ani

400,000 Mărci zestre în numerar doreşte **căsătorie grabnică.** *Schiesinger, Berlin 18.*

Se caută *o casă sau un apartament cu chirie.*

A se adresa A. B. la ziar.

Dr. M. HALPERN

vechiu medic francez

s'a stabilit în Iaşi, strada Elena Doamna (fost albă) No. 17, casele noui Geizer.

Specialist în boale de femei, faceri, mamoş de la facultatea din Paris, fiind ataşat mulţi ani la spitalul de faceri „Clinica Tarnier", fost elev a profesorului Budin.

60,000 lei de plasat, cu ipotecă în primul rang sau în al II-lea după Creditul Rural, într'o moşie.

A se adresa la d. Alex. Werner Iaşi str. Săulescu 8.

10 lei lunar învaţă ori cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.

V. Emil. Profesor *Str Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. A. SPIRT

specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi ureche se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI FACERI

— Strada Anastasie [illegible] 43 —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume și la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti și americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

||| IGIENA ȘI FRUMUSEŢEA PIELEI |||

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte și nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 poliţe de lei 654.389.154 64 | 100 lei 1,885,501 72 | 100 rentă**

Canţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende
Lei 1,936,251 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;
Asigurări pe caz de viaţă și deces în combinaţiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de resoumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. arhitect și de construcţii.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IA ȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărţi de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

NEVRALGIILE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] și [illegible] *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele*, [illegible], *Afecţiunile reumatismale acute* și *dureroase* [illegible] de orice l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la [illegible]. În ziua cea d'antîiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, și unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simţit vro ușurare, [illegible] și 2 dimineaţa, unul la dejun, și unul la cina, sera. [illegible] mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie. de PARIS, care se pot găsi la toţi *Droghiștii* și *Farmaciștii*.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1726. Mercuri 31 Octombrie 1912

Fiori de neam

Se leagă pagini de istorie în războiul Balcanic, cari deșteaptă în noroade fiori de cald patriotism. De sute de ani semiluna și-a primblat stindardul profetului pe tot întinsul țărilor de la Hotin și pînă în insulele grecești, iar din întăriturile Beciului și ale Budei pînă în largul Nistrului. In acest vălmășag de stăpînire noroadele și-au mutat vetrele de la un loc la altul, crezînd că scapă de urgia de aici, ducîndu-se dincolo și din toate noroadele și Greci și Sîrbi și Bulgari și Romîni s'au amestecat, s'au încrucișat și azi îi vedem disputîndu-și întâetatea, pe unde mai dinainte semiluna își primbla steagul.

Cît sînge n'a curs pentru cruce și pentru semilună! Europa a înregistrat cele mai sîngeroase pagini în luptele sale seculare cu Islamul; iar literatura a împlut volume scriind atingerile Turcilor cu noi Europeii.

Rînd pe rînd statele de la Dunăre au fost înghițite de ghiaurul cuceritor și inima atîtor popoare s'a strîns în colibele celor nevoiești, plîngîndu-și fie-care norod soarta cea crudă și vitregă cu ele.

Sute de ani n'a crăcnit nimeni în fața a tot puterniciei Turcului; și mai ales pe cîmpiile pline azi de victorie ale aliaților creștini de sute de ani popoarele slave și latine n'au mai înregistrat fapte de arme, iar poeții populari au cîntat în versuri tîngîioase jalea și durerea alor săi.

Ce jale adîncă n'au adus Europei Varna, unde mîndrul și fălosul rege al Ungariei și'a văzut sfîrșitul!

Ce jale n'a adus Ungariei văile Cosovei, unde regatul lui Dușan și-a încheiat traiul, iar marele Huniad și Mircea cel Bătrîn au dat dosul!

Ce jale n-a adus Europei Nicopole, unde floarea cavaleriei franceze a fost înfrîntă de enicerime turcă!

Ori unde te întorci, ori-ce nume de oraș citești, ai să dai de o veche reședință de Vlădici ori Voevozi, sau de vechi fapte de arme.

De sigur, că rostul acestor pagini de istorie străveche n'a fost pentru puțin întru a deștepta simțul național pînă în rărunchii celui mai umil soldat, ca în ele să găsească puternice îmboldiri de vitejie și de răpunere.

Ian să ne închipuim că noi Romînii, așa îndolenți cum sîntem noi în clasa diriguitoare, și așa de lasă-mă să te las în clasa de jos; ian să ne închipuim că prin fapt de arme, sîntem duși să călcăm militărește Suceava, ori țara Făgărașului, ori țara Oltului și a Bârsei!

Ce, adică credeți că fi-va inimă de Romîn care să nu tresalte la vederea acestor locuri și să nu găsască în stîncile și pășunele acelor locuri străvechi ale neamului, atîtea glasuri ce vorbesc sufletului și te îndeamnă la vitejie? A! nu; n'are Romînul inima de piatră, ca să nu tresalte de bucurie la auzul acestor nume; ce va fi mîne, cînd soarta armelor ne va purta pe acolo?

Tocmai așa sînt frații noștri peste Dunăre. La ei locurile, stîncile, dealurile, apele, totul plînge, totul vorbește. totul înviorează, totul îndeamnă. Pe unde calcă Bulgarul, pe unde calcă Sîrbul, n'aude de cît șoapte tainice din gurile cele stînse ale celor ce au fost, cari au scos și scot minuni de vitejie, de uimiți rămaserăm și cu noi Europa întreagă de întorsătura fericită ce a luat soarta armelor pentru frații de credință creștină.

Pămîntul Balcanilor alungă stăpînirea Turcilor, iar victoriile armelor creștine e numai veriga istorică a acestor alungări. Nu mai sufere pămîntul să înghită sînge vărsat pe de geaba. Prea mult sînge, prea multe crime îndurat-au cei ce au stăpînit pe aceste locuri sub Turci. Biserica le-a fost profanată, tăind și spînzurînd patriarhi în odăjdii. Boerimea a turcit'o prin ademeniri de interese. Graiul s'a corcit ori s'a spulberat la atingerea cu Turcii, și la o parte de albanezi. Familia le-a fost sîngerată de ghiauri; Femei, fete și neveste, multe au îngroșat haremurile cele mari la Turci, pentru a întregi osînda neamului.

Sîntem departe de a putea prinde în tainicile ei șoapte, suflarea ce animă pe războinicii aliați. Noi cari privim cu sînge rece și încredere spre nord și răsărit; noi cari credem că ceia ce este va rămînea si va fi pentru sfărticare și slăvirea noastră în viitor, căci prea mari ne sînt vecinii hrapareți, Rusul și Neamțul, noi, zic, sîntem departe de a simți *fiorul sfînt* ce încălzește pe luptătorii de azi întru realizarea unui vis național.

Fericiți sînt că-și pot găsi astăzi prilejul de a-l putea înfăptui. Și noi avem un vis, un dor, o țintă: să ne strîngem puii sub cloșcă; dar dacă în împrejurările din afară vom găsi totdeauna motive de stînjenire, în însuși pămîntul nostru cel mare românesc, vom găsi la vreme destul îndemn și destulă tărie, ca să putem răzbi dușmanul.

Și noi fost-am îngenunchiați osmanului! și noi îndurat-am jugul turcesc! Și noi udat-am cu sîngele nostru pămîntul nostru strămoșesc, apărîndu-ne cu dîrzie legea, steagul și neamul.

N'a sunat ceasul răfuelilor; cînd el însă va veni, găsi-vom și în trecutul nostru, dar și în desfășurarea războiului din Balcani pilde vii de urmat, ca pentru întruparea unui vis al neamului, ori ce măsură nu poate stînjeni mersul mai departe al unui popor cu vlagă.

Să ne cunoaștem mai mult și mai bine neamul, căci găsi-vom în cutele sufletului nostru colectiv atîtea îndemnuri la vitejii, ce nu ni le dă nici cartea, nici poezia, ci pămîntul, graiul și legea.

Gh. Ghibănescu

Piața Capitalei

In loc ca ea să se îndrepte, se strică din ce în ce mai mult. Numărul protestelor e în creștere, iar în ce privește Bursa, aproape că nu se mai fac transacțiuni.

Agenții de schimb nu mai au în credere unul în altul, și nu se fac decît încheierile pe bani gata.

Știrile cele mai alarmante și cele mai deprimătoare circulă pe piață.

La Bursa bucureșteană, deprimarea e mare și se așteaptă cu absolută neîncredere lichidarea dela 31 Octombrie.

Chestia presintă însă prea mare interes și de acela vom reveni cu amănunte mai positive.

DISTINCȚIE

Cu prilejul onomasticei șefului nostru, Suveranul a ținut să acorde o distincție d-lui Take Ionescu. Ministrul de Interne a fost decorat cu insignele marelui cordon al Stelei Romîne. *Decorația aceasta a fost dată d-lui Take Ionescu* moto proprio.

In împrejurările de azi, cinstirea de care s'a bucurat d. Take Ionescu, din partea Suveranului său. capătă o însemnătate deosebită. Faptul că M. S. Regele a ținut să acorde această înaltă distincțiune d-lui Take Ionescu, tocmai de ziua d-sale, sublinează gestul Suveranului cu o atenție în plus.

Felicităm pe d. Take Ionescu pentru distincția primită, și nu mai puțin, ne felicităm și pe noi, pentru că l avem pe d. Take Ionescu.

Declarațiuni interesante

O interesantă convorbire, găsim în presa străină, cu un fruntaș conducător grec.

„Balcanul ne aparține—spuse acesta,—și Europa nu se poate amesteca. Am cîștigat victoriile prin propriile noastre forțe, suntem perfect înțeleși.

Turcii trebue să părăsească Europa, iar condițiunile de pace le vom dicta din Constantinopol, să întîlnească acolo flota puterilor mari,—fruntașul om politic grec, zise că aceasta nu se poate, căci marile puteri nu vor vroi să tulbure statele balcanice în opera lor.

Cam aceiași atmosferă, domnește și în celelalte state balcanice și aceleași răspunsuri dau diferiții oameni politici.

După dînșii, politica Europei a dat faliment. Nimeni nu va putea trece peste înțelegerea statelor balcanice.

In ceia ce privește Romînia, statele aceste n'au destule cuvinte elogioase, pentru a admira atitudinea neutră a Romîniei,—dar păstreaz[illegible] semnificativă tăcere, de îndată ce vine vorba de compensațiile legitime, ce le va formula Romînia.

Dar cu atitudinea aceasta, situația în Balcani se complică. Victoriile aceste, au avut și ca urmare, o dezvoltare a sentimentului dinastic, în unele țări.

In special în Grecia, sentimentul dinastic, care era decăzut, a căpătat o nouă afirmare. Azi dinastia a devenit populară și regele Greciei e viu aclamat de mulțime.

Mai mult.

Prințul moștenitor, care nu era tocmai simpatic populațiunei, și a cîștigat de odată iubirea generală.

Intrarea triumfală a prințului moștenitor la Salonic, a hotărît dinastia în Grecia. **D.**

Educație economică

Datorită faptului că jena financiară de azi a venit de o dată și în toiul celui mai mare belșug, ea o pus în evidență o mulțime de neajunsuri ale organizării noastre economice, cari permit să fie studiate în întregimea lor.

Una din cauzele jenei de azi este și neîncrederea publicului în instituțiile noastre financiare,

Faptul e că imediat ce războiul din Balcani a isbucnit, deponenții de la băncile mari și mici din capitală, și-au ridicat depositele.

In așa împrejurări, economia și rezerva noastră, în loc să fie un bine și un ajutor pentru piață, constitue pentru ea un adevărat pericol. Depunătorii au provocat panica în piață.

Faptele acestea dovedesc nn lucrul, care încă nu se vădise la noi, anume, că publicul nostru n'are încă o educație economică matură. De datoria acelor în drept e să ajute și să sprijine spiritul de economie, de aceia, față de vădita nepregătire a publicului nostru, legiuitorul ar trebui să intervină, dînd depunătorilor privilegii și asigurări în averea depositarilor, Cu chipul acesta ar cîștiga ambele părți. Depunătorii ar fi liniștiți, știindu-și economiile asigurate; depositarii, oferind garanții legale, n'ar mai fi siliți să plătească dobînzile exorbitante de azi pentru deposite.

In fruntea departamentului de comerț se află azi un economist de merit, și nu ne îndoim că d. N. Xenopol se va ocupa de chestia depositelor. Mai cu seamă că d-sa a fost acela, care a accentuat asupra panicei produsă de deponenți, în ajunul răsboiului din Balcani.

Specula zahărului

Fabricele noastre de zahar au scoborît prețul produsului lor cu zece bani de Kilogram. Scădere bine venită asupra acestui aliment de primă necesitate.

Dar în loc ca marele public să beneficieze de această inportanță reducere, beneficiul îl absorb negustorii detaliști.

In adevăr, nicăiri zahărul nu s'a ieftenit, ba în unele orașe, cum e de pildă Capitala, și Iașul, el s'a scumpit.

Atragem atenția autorităților în drept asupra acestui abuz, și nu ne îndoim că se vor lua măsuri pentru reducerea la justul preț a unui aliment de prima necesitate.

In chestia apei

— Convorbire cu d. inginer Tancred Constantinescu —

Ziarul nostru, făcîndu-se ecoul îngrijorărei legitime ce a cuprins populația orașului, din pricina accidentelor repetate ale conductei de apă, a lansat strigătul de chemare la răspundere, a celor cari au supraveghiat construirea conductei.

Am crezut chiar, că un sentiment foarte explicabil de solidarizare cu nevoile orașului, trebuia să facă pe acei cari au făcut lucrarea, să se intereseze de soarta ei, astăzi cînd apa nu curge.

In adevăr, la vestea accidentului serios ce a suferit conducta, d. inginer Tancred Constantinescu a scris d-lui Primar al orașului, întrebînd despre cauza accidentului și emițîndu-și părerea asupra remedierei lui. Dl. Primar l'a rugat telegrafic eri să vină la Iași, pentru a vedea la fața locului întinderea accidentului.

Dl. inginer Constantinescu s'a pus imediat și în mod gratuit la dispositia Comunei și a sosit aseară în orașul nostru, iar astăzi a plecat la Brăești, pentru a face cuvenitele cercetări.

Ne-am făcut o datorie către cititorii noștri, rugîndu'l să ne spună părerile sale, pe care ni le-a dat cu cea mai mare amabilitate.

Iată care sunt, după d-sa, pricinele acestor accidente:

Până la 18 April anul curent, zi cînd Primăria s'a dispensat de serviciile sale, debitul apei în oraș a fost normal și foarte regulat. Cu cîteva zile înainte de plecarea d-sale, s'au ivit pe coasta de la Brăești, pe unde trece conducta, cîteva năruiri de teren de mică importanță, datorite alunecărei conductei, pe pămîntul îmbibat de apă de infiltrațiune. S'au început atunci, sub indicațiunele sale, mai multe blocuri de susținere a conductei, din beton și mai multe șanțuri pentru scurgerea apelor care puteau să se infiltreze.

Cu aceiași ocazie d-sa a sfătuit Primăria—de și nu mai era în serviciul ei—să facă acolo drenaje, plantațiuni etc., pentru a preveni pe viitor accidente identice.— D-sa nu știe dacă aceste lucrări au fost făcute sau nu.

Ploile abundente din cursul verei și mai ales ale toamnei excesiv de ploioase, au muiat de sigur pămîntul și au provocat probabil năruiri ale dealului, mai importante de cît până acum. E aproape cert că după primele avertismente ce ni s'au dat în primăvară, prin alunecările parțiale și reînoirea lor în cursul verei, trebuiau să ne facă să ne temem că asemenea accidente să nu se repete și trebuia să se ia măsurile de asanare, care de sigur ar fi oprit infiltrația apelor.

D-sa nu poate ști, pînă ce nu va vedea la fața locului, întinderea accidentului și importanța lui. In ori ce caz năruiri de aceste se produc pe multe dealuri, pe unde se întreprind lucrări; așa la lucrările tranșeelor mari dinaintea tunelului de la Constanța, așa dealul Bogolia, pe linia Ploești-Predeal, tăeturile de lîngă gara Predeal, dealul de lîngă salinele Tg. Ocna și altele.

Toate aceste năruiri, de și în masă și nu superficiale cum sunt cele de la dealul Brăeștilor, au fost oprite prin lucrări de asanare.

In ce privește chestiunea dacă traseul actual al conductelei, nu expune la năruiri conducta mai mult de cît un alt traseu pe această porțiune, d-sa este de părere că nici un traseu n'ar fi fost preferabil celui actual.

In adevăr, pentru a se trece conducta de pe dealul Brăeștilor în valea Bahluețului, trebuia adusă în ori ce caz pe o coastă ca acea actuală; ori ce altă coastă s'ar fi ales pentru acest scop, expunea la acelaș accident, de oare ce toate coastele regiunei au aceeași constituție, în cît s'a preferat traseul actual, care are avantajul că este cel mai scurt.

D-sa are credința, după cît cunoaște condițiunile locale, că aceste năruiri sunt superficiale și sunt datorite numai slabei cohesiuni a pămîntului îmbibat de apă, iar nu vre unei alunecări în masă a dealului pe un plan de alunecare.

Ori cum, însă, sunt mai multe soluțiuni, care aplicate, să asigure în scurt timp serviciul apei, în cantitate minimum de 5000 metri cubi pe zi, ori care ar fi mărimea năruiturilor de la Brăești.

In ce privește viitorul chestiunei apei pentru Iași, d-sa crede că dacă comuna va întreprinde lucrările, relativ puțin costisitoare, pentru consolidarea coastei Brăeștilor, funcționarea în perfecte condiiiuni a conductei este asigurată pe această regiune pînă la Iași.

Rămîne numai de executat cîteva lucrări de aparare în valea Siretului, care urmează să fie făcute de ministerul lucrărilor publice.

*

Nu ne îndoim că conducta Iașului, va avea și de data aceasta norocul să fie ajutată de acel care a contribuit în cea mai largă măsură la asigurarea îndeplinirei ei și care, ca ministru actual al lucrărilor publice, este în măsură să facă să se asigure conducta și dinspre valea Siretului.

Viitorul apei la Iași va fi deci, în mod definitiv asigurat. Comuna însă are și ea datoria să-și asigure concursul unui serviciu de întreținere priceput, pentru ca accidente ca cel actual, să fie evitate prin măsuri luate din vreme.

Este lenea un viţiu?

La deschiderea cursurilor Școalei de Medicină din Amiens, d-rul V. Pauchet ocupîndu-se de lene, recomandă un tratament pedagogic al acestui rău tratament, care întru cît concordă cu cel propus de pedagogie științifică, este cu deosebire interesant.

Și pedagogia științifică propune acelaș tratament, dovadă că oamenii de științi ori unde s'ar găsi, se întîlnesc asupra acelorași chestii, le rezolvă adică în acelaș chip.

De altmintrelea această chestiune este de mult desbătută și n'ar fi de actualitate.

Se cunoaste de mult că în stare normală, copilul ca și omul matur, moștenește toate facultățile fizice și morale spre a fi dispus la muncă. Dacă prin urmare se găsesc copii dispuși spre lene, pricina nu trebuește căutată într'înșii, ci în împrejurările în care au fost născuți, ori într'acele în care cresc.

Copilul este leneș din pricina unui viţiu constituțional, sau din pricina felului greș't de educatte, care i se dă.

Copilul, într'adevăr se poate naște cu un defect în aparatul circulator, respirator, digestiv, etc.

Dacă nici una din cauzele constituționale nu există și nici nu este pricina vremei boli trecătoare, lenea atunci trebuie căutată numai de cît în felul de educație.

Mulți copii sunt leneși fiindcă nu sunt tratați în chip rațional. Și atunci aceasta nu mai este lene, ci este un fel de descurajare, un fel de sleire sufletească, care trebuește combătută prin mijloace pedagogice.

Intr'adevăr, copii sunt supuși de multe ori și prea de timpuriu la încordări sufletești peste puterile lor, sunt lipsiți de libertăți, sunt închiși în aer stricat mai multe ore de-a rîndul, nu sunt tratați conform cu cerințele sufletului lor, lucruri care îi deprimă.

*

Lenea nu este un viţiu al copilului. Ea se datorește unor cauze independente de voința copilului.

Aceasta este părerea, nu de astă-zi a tuturor pedagogilor, chiar și a celor mai vechi.

De unde urmează, ce greșală mare face un învățător, cînd pedepsește pe un copil pentru a învăța lecția. Copilului nu i se cuvine nici chiar epitetul de leneș. Și un învățător bun se va intreba totdeauna, care este pricina pentru care un copil cutare n'a învățat lecția. Și se va teme totdeauna ca nu cumva să fie el pricina lenei.

Pedagogia științifică a înțeles pe deplin acest adevăr cînd a suprimat în întregime pedepsele pentru neînvățarea lecțiunilor.

Ea își dă seamă că într'un mediu artificial, în care copilul se simte contrariu în care viața îi este amară, nimic nu poate să-l îndemne la mînă.

*

De aice grija cea mare a pedagogiei științifice de a schimba acest mediu al copilului, de a-l face plăcut și dorit de copil.

De aici toleranța cu care a început să fie, totuși, și căutarea pricinei lenei lor, nu în ei, ci în starea lor fizică, anormală, sau chiar bolnav.

Pedagogia științifică nu admite într'adevăr de cît cel mult pedepsele naturale prin care copii sunt pedepsiți singur, prin însăși faptele lor.

Așa încît este lesne de răspuns la întrebarea, *ce este lenea?* Lenea este boala constituțională moștenită ori capatată, sau este efectul unei educații greșite sau din partea părinților sau din partea școalei.

Odată pricina lenei găsită, s'a descoperit locul. Medicina este din fericire în stare să combată cauzele fizice ale lenei și să asigure copilului sănătatea indispensabilă pentru a munci, bine înțeles cînd lenea depinde chiar de niște cauze fizice.

Pentru cealaltă categorie de cauze este remediul pedagogic.

De unde urmează că un examen me-

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

dical regulat este necesar pe lîngă fiecare școală spre a se cunoaște starea fizică a copilului. In școalele nouă, care au început să se înmulțească în fie-care an și în *Lander-ziehungsheime le* D-rului Lietz din Germania, un medic locuește în internat pentru a observa zilnic sănătatea școlarilor și dezvoltarea lor fizică.

Revenind acum la d-rul Pauchet, acesta recomandă, pentru combaterea lenei, alegerea mîncărilor, cantitatea lor, somn îndelungat pentru anumite temperamente și dormitoare separate pentru fie-care fel, primblări și cultură fizică potrivită cu fiecare copil. Primblarea, sporturile și gimnastica nu posedă o putere binefăcătoare asupra dezvoltării copilului de cît cu condiția ca ele să fie apropiate indivizilor. Tipurile așa zise musculare și respiratoare, el le recomandă curse lungi, sporturi violente și gimnastică la aparate. Tipurilor intelectuale și digestive, jocuri calme, odihnitoare și mișcări de mlădiere.

Specia umană, slăbită prin civilizație, are nevoe de multă metodă pentru ca să nu degenereze mai mult.

Pentru a face pe copil refractar lenei, trebue să-l deprindem să lucreze. Pentru aceasta trebue excitate facultățile lui intelectuale fără a le dezgusta sau obosi. Trebui de înlăturat prin urmare din învățămînt toate metoadele care constau în a face din copil o ființă pasivă. Rolul de instructor elementar incumbă tatălui și mamei în primii ani a vieței copilului. Cea mai bună metodă este aceea care constă în a face pe copil să lucreze din propriul lui îndemn, fără să se simtă. Profitați, zice el, de curiozitatea care se deșteaptă pentru a face primele voastre lecții asupra subiectelor pe cari ni le arată însuși copilul. Astăzi este vorba de dulap, mîine de pat, în altă zi despre albituri, etc., atîtea lecții de lucruri. In sala de mîncare va avea loc o lecție despre igiena alimentară, despre cumpătare, despre curățenie. In vestibul, unde se găsește un ceasornic, îi veți da noțiunea despre timp. Acest chip de a instrui înobilează creerul și dezvoltă în acelaș timp simțul estetic. Astfel se formează imaginația și gustul, pîrghiele cele mai puternice ale muncii. *A face munca atrăgătoare, este antidotul cel mai bun al lenei.*

Intr'adevăr, aice stă tot meșteșugul artei de a educa : în a împăca trebuințele vieței cu cerințele sufletului copilului.

C. V. Buțureanu.

OAMENI ȘI LUCRURI

CINE A BIRUIT ?

In evenimentul actualului războiu, cu nenumăratele lui peripeții,—nimic nu mai miră, nimic nu mai surprinde.

Așa, bună oară, n'a mai uimit pe nimeni nici măcar noutatea că Anglia oficială — și ea și-a înstrăinat simpatiile Turciei, după ce mai înainte Impărăția otomană pierduse favoarea Triplicei și a Franței — care atît de mult ajutase la întronarea noului regim al Tinerilor-Turci.

Cine să mai țină parte unei națiuni biruite ?

...Dar biruită de cine ? Iată o întrebare care poate părea stranie dintru întăiu. Și cu toate aceste ea își are rostul ei. Intr'adevăr un ziar din Athena „Nea Emera" scria, în una din zilele aceste, că are loc în momentul de față un războiu... franco-german, în care Franța e victorioasă.

Și că o atare credință a putut prinde rădăcini nu e de mirat, dacă un ziar mondial ca „le Temps" a putut scrie sub titlul „Le grand spectacle" afirmări ca acestea :

„Putem noi oare uita că în cele trei armate învingătoare materialul de războiu este francez; că în Franța și-au făcut studii la artileriștii bulgari, sîrbi, greci; că după o luptă une-ori penibilă guvernele balcanice au reușit să fie înzestrate aceste țări cu tunuri franceze care cîștigă bătăliile de astăzi ?...".

Iată dară pe Franceji răzbunați de pierderea... Alsaciei și Lorenei, — iată-i despăgubiți de inferioritatea ce le crează o necontenită și funestă scădere a populațiunii în comparație cb acea a Germaniei.

Dar în aceste exagerări e multă imaginație și multă... bunăvoință egoistă.

Tot așa după cum se exagerează pînă la ridicul genealogiile ce tind să probeze rînd pe rînd, că, în victoriile țărilor balcanice, triumfă cînd o națiune, cînd alta; cînd o religiune,—cînd alta. După un humorist, lucrurile s'ar prezenta cam așa :

Ziarele franceze scriu :

„Să nu uităm că cel mai curat sînge francez curge în vinele regelui Bulgarilor. Ferdinand I, într'adevăr, este fiul prinsei Clementina, fiica lui Louis-Philippe."

Ziarele germane :

„La urma urmei, să nu uităm că sîngele german cel mai pur curge în vinele regelui Bulgarilor. Intr'adevăr, Ferdinand I, este fiul prințului August de Saxa-Coburg."

Iată ziarele ungurești :

„Să nu uităm că sîngele maghiar cel mai pur curgele în vinele regelui bulgar; că Ferdinand I este nepotul princesei de Kohary."

Catolicii se bucură:

„Suntem cu atît mai fericiți de victoriile bulgare, cu cît regele Ferdinand este un fervent catolic,

Ortodocșii se bucură și ei :

„Suntem cu atît mai mulțumiți de victoriile bulgare, cu cît fiul și moștenitorul regelui Ferdinand, prințul Boris, este un fidel ortodox".

Nu mai puțin se bucură și protestanții :

„Suntem cu atît mai încîntați de victoriile bulgare, cu cît Regina Bulgariei este o sinceră luterană."

Și așa mai departe.

Noroc că în sîngeroasele tragedii omenești este și o parte de humor — ca să mai descrețească frunțile !

Rodion

Litere-Științe-Arte

Un succes teatral.—Mărturisim că nu putem face o dare de seamă propriu zisă despre reprezentația teatrului național de Duminică seara „Cafeneaua mică" pentru cuvîntul simplu că n'am asistat la reprezentație.

După constatările unanime însă ale publicului—și de astă dată public *a fost* la teatru—teatrul a inaugurat primul său mare succes, lucru ce era de prevăzut, dată fiind faima de care se bucură piesa lui Tristan Bernard.

Avem în același timp un avantagiu—în perspectivă...,

E sigur că a doua reprezentație a piesei va fi *mai* reușită, pentru că se vor înlătura unele neajunsuri ale interpretării și se va pune mai mult „brio" în unele roluri—mai cu seamă femenine, atît de importante în piesă — ca să se poată intr'adevăr consacra un succes teatral cu adevărat, cît se poate mai puțin cu concursul sufleurului și cît se poate cu acțiunea susținută și strînsă, după cum cere piesa, datorită unui genial cunoscător al tecnicei teatrale, ca Tristan Bernard.

Intre altele d. Petrone, interpretul rolului lui Albert—rol interesant și fin — are datoria de a face ca publicul să fie *mișcat* în actul al 3-lea—scena mărturisirii—iar nici de cum pornit spre hilaritate.

D-sa e un artist inteligent și va reuși să îndrepte acest neajuns, ca să fie încă și mai aplaudat de cum a fost.

Iar dacă spectacolul acesta—cel dintăiu după repertoriul Caragiale—va contribui a fixa teatrului un public fidel pentru o serie de reprezentații—instituția va fi dovedit, odată mai mult, că se poate rezima pe elemente de merit și de muncă.

Restul va veni de la sine. Dovadă că, după afirmarea „Evenimentului", cassa teatrului s'a luat cu asalt.

R.

*

Se crede că excelentul artist Penel își va da beneficiul de la 23 Ianuarie cu „Bibliotecarul" de Robert Moser, marele succes al stagiunii trecute.

*

In „Ordinea" de astăzi 30 Octombrie „Scrisorile din Iași" continuă a se ocupa de actualitățile stagiunii dramatice ieșane.

*

Pentru cunoașterea Rusiei Moderne a apărut acum în „Bibliotèque de Philosophie Scientifique", o lucrare pe care o scrie Gregor Alexinscky, fost deputat în Dumă,— Francezii, și noi nu mai puțin, nu cunoaștem Rusia decît din corespondențele sau articolele ziarelor și revistelor sau din volume speciale, consacrate cutărei sau cutărei chestiuni în parte, Lucrarea de azi, complectă, e adevărată mică enciclopedie a evoluției istorice și a vieței contemporane rusești, și în felul ei e aproape unica în franțuzește.

*

Vestitul avocat parizian Edgard Demange va împlini la 8 Noembrie 50 de ani de activitate avocățească.

*

George Clémenceau dezminte știrea dată de unele ziare că ar fi terminat vre'o nouă lucrare de teatru.

—„Cum poate un ziarist să creadă așa de ușor știrile date de ziare ?"—întrebă vigurosul pamfletar, cu ironie, pe un publicist teatral adresîndu-i o dezmințire scrisă.

*

Englejii singuri mai pot persevera azi să citească *un poem de 52 pagini*, ca cel pe care-l publică *The English Reviev*, într'un ultim număr.

*

J. H. Fabre, cunoscutul naturalist francez. publică în aceiași serie cu *La Vie des insectes*, o altă lucrare *„Les Ravageurs"* plină de observații interesante referitoare la inimicii grădinelor noastre și cu multe indicații practice alături de pagini pline de poesie și considerații filosofice.

*

S'au publicat zilele acestea versuri inedije de marele poet André Ollivier, celebru nu numai ca scriitor, dar și ca victima revoluției franceze.

*

„Le sang de Paris" este titlul unei cărți a scriitorului parizian Charles-Henry Hirsch și în care autorul studiază în primul loc rolul mizerabil al unei... moașe, care practică avorturi pe o scară întinsă, adevărate moravuri pariziane.

*

STRUNA ZILEI

RISIPĂ DE... APĂ

In întrunirea cetățenilor, Duminica, au fost atacați foștii ingineri pentru neglijențe în chestia apei.

Aducîndu-li-se vina,
Nimeni nu i-a atacat...
Pe inginerii cu pricina
Oratorii i-au... spălat.

INFORMAȚII

Consiliile comunale din Fălticeni, Dorohoi, Vaslui și Drăgășani vor fi disolvate.

La Fălticeni va fi numit președinte al comisiunei interimare d. Artur Gorovei, la Dorohoi, d. C. Andrieș, la Vaslui d. Matei Botez, iar la Drăgășani d. Al. M. Alexiu.

Ministerul instrucțiunei a primit demisia d-lui G. Tutoveanu din postul de revizor școlar al județului Tutova.

In urma întrevederii dintre d. Anton Carp guvernatorul Băncei Naționale și ministrul de finanțe d, Al. Marghiloman, s'a luat măsura ca banca națională să acorde credite băncilor noastre și acestea la rîndul lor să vină în ajutorul micilor comersanți, industriași și agricultori;

Creditele acordate de Banca Națională agricultorilor vor fi garantate cu prețul cerealelor depozitate în porturile noastre și cari nu se pot exporta din cauza evenimentelor din afară.

Doi dezertori ruși, care se găseau arestați în comuna Galata, au știut să profite de un moment cînd nu erau chiar tocmai supraveghiați, pentru a putea dispare.

S'au luat cuvenitele măsuri pentru urmărirea și prinderea lor.

La circiuma din Rediu-Mitropoliei, a încetat eri subit din viață locuitorul Dumitru Sofronie.

S'a dispus autopsia cadavrului.

D. C. Vasiliu, cotar public, s'a mutat în strada Tranșu No. 3.

Astă noapte un incendiu a distrus două șire de orz, de pe moșia Larga.

Au fost arestați indivizii Ioan Dincu, și Vasile Leon, bănuiți că ar fi pus focul.

D. N. Catargi a fost numit prefect al județului Suceava, în locul d-lui Filostrat, demisionat, domnul Catargi a depus eri jurămîntul înaintea d-lui N. R. Căpităneanu, secretarul general al ministerului de interne.

D. Mihail G. Constantinescu a fost numit șef de cabinet al directorului general al Teatrelor în locul d-lui Bobescn demisionat.

Un lung și inportant consiliu de miniștrii a fost ținut eri la ministerul de interne.

D-nii miniștri au cercetat situația externă și au luat unele noui măsuri ce se impuneau.

Consiliul luînd cunoștință. că la Constantinopol bântue holera a dîspus înființarea carantinei față de provenientele din Turcia.

De asemenea a dispus să fie supuși la carantină la Giurgiu toți turcii pe cari autoritățile bulgare îi expulzează în România, în număr foarte mare.

*

D-nii miniștrii s'au ocupat apoi cu fixarea candidaturilor în alegeri.

EPITROPIA GENERALA

a

Casei spitalelor și ospiciilor Sf. Spiridon din Iași

Publică spre cunoștința generală, că în ziua de 12 Noembrie a. c. ora 2 p. m. se va ține licitație publică, prin oferte sigilate, în cancelaria Epitropiei Generale din Iași, pentru vinderea spre exploatare, a următoarelor parchete și arbori din pădurile Casei :

No. curet	NUMIREA		De pe moșia	SITUATĂ IN		Cîte parchete se vînd	Suprafața totală a parchetelor		Arbori de stejar	În cîți ani se va exploata	Garanția provizorie	Se opresc seminceri la hect.
	Pădurei	Zăvoiu		Comuna	Județul		Hect.	m. p.				
1	Băcești	—	Băcești	Băcești	Roman	3	49	5000	—	3	2500	80
2	Blăgești	—	Blăgești	Blăgești	Bacău	3	99	7000	—	3	6000	120
3	Rușii	—	Rușii	Pîrgărești	„	3	25	5000	—	3	800	—
4	Războeni	—	Războeni	Războeni	Neamț	3	40	5000	—	3	2000	120
5	—	Cozmești	Cozmești	Cozmești	Tecuci	3	68	—	—	3	1600	—
6	—	Tomuleaha	„	„	„	2	49	1000	—	2	1000	—
7	Cozmești	—	„	„	„	4	32	3950	—	4	1600	—
8	Borosești	—	Borosești	Scînteia	Vaslui	—	—	—	3300	1½	5000	—
9	Dumești	—	Dumești	Dumești	„	3	90	—	—	3	6000	100
10	Dumbrava	—	Cotnari	Cotnari	Iași	3	51	6300	—	3	1500	—
11	—	Coțofenești-Urechești	Coțofenești-Urechești	Coțofenești-Urechești	Putna	4	100	8700	—	4	1500	—
12	—	Horoiata	Unțești	Unțești	Tutova	tot	30	4380	—	3	600	—
13	Urechești	—	Urechești	Urechești	Putna	—	—	—	1630	1½	700	—

Condițiunile generale și speciale privitoare la aceste exploatări, se pot vedea în ori-ce zi de lucru între oarele 12—5 jumătate p. m. Pentru pădurile care nu se va putea ține licitație în ziua de 12 Noembrie din lipsă de timp, se va continua licitația a doua zi la 13 Noembrie și tot de la ora 2 p. m.

Licitația se va ține conform art. 72—83 din Legea Comptabilității Generale a Statului

No. 8392—25 Oct. 1912

Un manifest.—*Amicul nostru, d. Eugen Herovanu, candidat al partidului nostru pentru colegiul al doilea de Cameră, a lansat apelul următor către alegătorii acestui colegiu.*

Stimate și iubite cetățean,

Alături de vechii parlamentari, care figurează pe lista candidaților guvernului,ași putea să mă socotesc asigurat de încrederea d-voastră. Necesitatea guvernului actual, în împrejurările grele prin care trecem, e atît de resimțită, în cît sunt bine și de mai înainte încredințat că sentimentul d-voastră nu-i poate fi ostil, și că parlamentul ce va eși din sufragiile țărei va fi ceea ce trebue să fie: *parlamentul apărărei naționale.*

Cum însă, e pentru întăia oară cînd ofer munca și stăruința mea în treburile publice, mă cred dator să iau personal directă atingere cu d-voastră și să vă arăt sentimentul, cu care înțeleg a-mi lua răspunderea actului meu.

Ca membru al partidului conservator-democrat împărtășesc credința că bunul mers al vieței noastre publice stă în păstrarea instituțiilor sociale, juridice și economice pe care se întemeiază alcătuirea noastră politică, și în transformarea lor liniștită și progresivă, potrivit cu nevoile curente.

De acord cu doctrina acestui partid, cred în nevoia de a asigura cea mai bună armonie între diferitele clase sociale, pentru a face ca toate împreună să coopereze la realizarea idealurilor noastre sociale și naționale.

Cred, de asemenea, că avem datoria de a chema *la viața publică reală* toate forțele națiunei, pregătindu-le pentru reformele inevitabile, care vor schimba actualul sistem electoral.

Cred, în fine, că e de datoria tuturor oamenilor luminați să cultive ideia că libertățile publice alcătuesc bunul suprem al ori cărei societăți, și că regimul Constituției de la 1866 nu trebue să rămîe numai în domeniul juridic și politic, dar că el trebue să intre în conștința fiecăruia din noi pentru a ne mai pune în gardă în contra ori cărui abuz sau siluire, ori de unde ar veni, — *fie de jos, fie de sus,*

Această concepție și această credință am propăvăduit-o, prin grai și prin scris ori de cîte ori am avut prilejul. Cu ea voi intra în parlamentul țărei, dacă votul d-voastră va hotărî astfel.

Cu ea și cu dragostea ce am pentru idealurile țărei mele, voi exprima în ori ce moment, sentimentul și voința celor ce mă vor fi ales.

Eugen Herovanu
avocat

Aflăm că **Serata de Gală** a Celebrei Dive **Nadine Van-Brandt** Steaua Operilor Imperiale din Petersburg și Viena, Una din cele mai vestite cîntărețe a timpului, va avea loc în seara de *Mercuri 14 Noembre la Teatrul Național* invităm pe toți amatorii de frumos și de muzică sublimă să-și procure din timp bilete de la Agenția Teatrală „Thalia" căci față de renumele artistei prevedem o mare afluență de amatori.

Comisiunea interimară a orașului Fălticeni. — Membrii consiliului orașului Fălticeni, demisionînd pe ziua de 27 c. a fost recomandată o comisiune interimară din: Artur Gorovei avocat, ca președinte.

Vasile Ciurea, profesor, ca vice-Președinte.

Const. Gutter, avocat, T. Bosinceanu și V. Oescu, ca membri.

Incendiu.—Astă noapte, la orele 2 jum. un incendiu a isbucnit la No. 63, din strada Cuza Vodă, alăturea de Camera de Comerciu.

Focul a isbucnit din podul casei. Au sosit curînd representanții autorităților, care au supraveghiat opera de salvare.

Cu toate sforțările, focul a distrus cîteva căsuțe mici, aparținînd proprietarilor Lea Iițic, Carol Rosenberg, M. Iițicovici, Feiga Pasmantirer și Sura Weiss.

Asemenea a fost distrusă și o sinagogă, ce se afla la No. 55 din această stradă.

Casele erau asigurate. Pagubele trec de 100,000 lei.

Dl. Vlad Cuzinsky pregătește iașanilor pentru joi seara o mare satisfacție artistică, în noua d-sale creațiune, rolul Isidor Lechat în *Bani* de Octave Mirbeau.

Jubileu.—Eri s'au întrunit absolvenții liceului național de acum 10 ani, la o agapă colegială. Spre a serbători această amintire au vizitat în corpore liceul național, unde în fața directorului Bărsan și a profesorilor, d. Lascarov și D. Ionescu au ținut cîte o alocuțiune elevilor la care a răspuns d. director.

La această serbare au luat parte :

Lascarov, avocat Focșani ; *Drăghici* avocat, Tulcea; *Manoilescu*, silvicultor, Babadag ; *Coteanu*, medic Teleorman, *V. Ciurea*, profesor, Fălticeni, *N. Nemțanu*, avocat, Fălticeni ; *Ștefănescu* avocat, Iași ; *V. Ionescu*, avocat, Botoșani ; *Males*, arendaș, Botoșani ; *Setlacec*, profesor, Iași ; *Groholschi*, magistrat, Vaslui; *Zugrăvescu*, prof. ; *Răchițanu*, medic, Tutova.

Astă seară Marți 29 Oct, are loc în Sala Circului Sidoli ultima reprezentare a filmului artistic „Lanțuri sfărâmate" (Chaines rompues), mare dramă în două acte de Gaston Levar (Film d'art-Paris).

In rolul Blanșei de Grandmont apare d-ra Paz Ferrer, fiica lui Francesco Ferrer, împușcat la Barcelona.

D-ra Paz Ferrer, este dotată de un talent dramatic superior, ea e prima-societară a teatrului național „Odéon" și figurează printre stelele scenelor pariziane.

In piesa „Lanțuri sfărâmate" d-ra Paz Ferrer, este întovărășită de cei mai renumiți artiști ca Albert Lambert de la Comedia Franceză, d-ra Nelly Cormon de la Gymnase etc.

Restul programului cuprinde între altele :

Cei doi administratori. Desfășurare plină de situații emoționante. Scenariu și interpretare sublimă. Din seria filmelor pariziane.

Visul unei femei, scene foarte humoristice.

Tîndală escursionist, comedie.

Ultime Informaţii

D, Tancred Constantinescu, inginerul care a condus lucrările de aducţiunea apei de Timişeşti, a sosit azi în localitate, în urma invitaţiunei primite din partea comisiei interimare.

Tot azi d. Botez, preşedintele Comisiei interimare, a plecat la Timişeşti, însoţit de d. Tancred Constantinescu.

D. Take Ionescu, şeful partidului conservator-democrat, va candida la colegiul I de cameră din Roman.

Examenele de înaintare pe loc al învăţătorilor încep la 3 Noembrie.

D. dr. Slătineanu, profesor universitar, a cerut înscrierea sa în listele electorale din localitate.

O comisiune de proprietari s'a prezintat azi d-lui Gh. Botez, şi i-a înmînat moţiunea votată, la întrunirea ţinută Duminică, în chestia apei de Timişeşti,

D. Botez a răspuns, că chestia se află în studiul Comisiei interimare, care va căuta să-i dea soluţia dorită.

D-sa a decis a se aduce un inginer străin, care Impreună cu o delegaţie a noastră să facă o riguroasă anchetă şi să stabilească responsabilităţile.

Astă seară comisiunea se va întruni din nou, la d, N. Racoviţă acasă.

Astă-noapte s'a stins din viaţă Romulus Scriban, fost profesor şi avocat în Galaţi, în etate de 76 ani. După o suferinţă îndelungată a sucombat în locuinţa sa din str. Păcurari No. 79 în mijlocul familiei lui. Afară de soţie, are împrejurul patului mortuar pe copiii săi: Ştefan Scriban avocat în Dorohoiu, August Scriban profesor la liceul internat, Arhimandritul Iuliu Scriban directorul Seminarului Central din Capitală, Traian Scriban magistrat în Iaşi, Florica care studiază la Paris, Lora elevă a şcoalei de Belle-arte din localitate şi Olimpia căpitan Ionescu. Defunctul se înrudeşte de aproape cu familia Erbiceanu, Iordăchescu, Penel, Botez-Gordon, etc.

Defunctul a fost un scriitor de seamă şi au rămas pe urma lui o mulţime de manuscrise de valoare.

Inmormîntarea va avea loc Mercuri, 31 Octombrie la cimitirul Eternitatea unde s'a depus azi corpul.

Fie-i ţărna uşoară.

Un librar din localitate a cerut astăzi tribunalului acordarea unui moratoriu. Numeroase cereri identice sunt în perspectivă.

Universitere.— Consiliul facultăţei de ştiinţe a admis ca bursieri cu 50 lei lunar pe următorii studenţi: Ghimuş Alex; Patriciu Gr. Gr. Stănoiu St; Corciova St: Bălănescu V; Toporăscu Em; d-ra Duzescu Olga; d. Baliff Leon.

— Consiliul facultăţei de Drept, a admis la burse din fondul fundaţiei Carol I. la următorii studenţi: Din anul I) Carp Alex,: Antoniade Anton; Cihan Eugen; Costeanu C. Ioan: An. II Popovici C-tin; An. III. Georgescu D. Mircea,

— In cursul acestui an şcolar d. profesor D. Gusty va ţinea cursul Joia şi Sîmbăta de la 5—6 jum. seara.

Iar lucrările de Seminar Vinerea de la 11—12 jum.

Cursul va fi despre „Introducerea în Politică şi Etică,— iar la Seminar se vor trata două probleme: Problema „Legei" şi a „Socialismului de Stat" din punctul de vedere sociologic, politic, şi etic, cu aplicarea la chestiunea agrară romînească. Cursul se va deschide Joi 1 N-bre, ora 5 d. am. cînd va vorbi despre „Necesitatea unei Biblioteci universitare şi Seminarele pentru învăţămintele universitare".

Prima şedinţă de seminar va avea loc Vineri 2 N-bre a. c. ora 11 dim.

— Marele colegiu Univerăitar a fost convocat pentru Marţi 30 Oct. a. c. ora 5, d. am. în sala Seminarului (universitar) în urma unei adrese semnate de d-nii profesori P. Bujor; Drag. Hurmuzescu; Alex. Pepovici; P. Mihaileanu; L. Cosmovici; dr. Manicatide; A. Mănescu; şi M. Cantacuzino, petiţiunile prin care cere ca înainte de alegerea reprezentantului ca profesorii Universităţei în parlament să se sfătuiască în mod colegial asupra alegerei precum şi a intereselor generale ale Universităţei Iaşane.

— Astăzi la orele 5 p. m. va avea loc în aula universităţii, redeschiderea frumoaselor conferinţe do sociologie pe care d. Virgil Arion le ţine pentru Cursul de dectorat.

Publicul poate asista.

Răsboiul Independenţei (Filmul artistic romîn Leon Popescu), va fi reprezentat în curînd la Teatrul-Circ Sidoli din oraşul nostru şi la teatrul Cooperativa din Ploeşti.

Această grandioasă desfăşurare istorică reconstituită cu concursul trupelor romîneşti este de o reuşită fără seamăn. 80.000 soldaţi şi figuranţi se perindează înaintea spectatorilor.

Afişe speciale vor arata ziua primei reprezentaţii şi toate detaliile.

„Unirea Educatoarelor romîne" îşi va ţinea obişnuita şedinţă *Joi 1 Noembrie*, la şcoala „Oltea Doamna", de sub direcţiunea d-rei Tereza Strătilescu.

Se va vorbi despre *Lumea slavă care ne înconjoară.*

Şedinţa se va începe precis la 4 ore. Membrele sunt rugate să fie punctuale.

Spre a se vedea la ce peripeţii tragicomice a dat loc în oraşul nostru lipsa de apă, vom spuue că unii copii, după ce au fost vindecaţi în spitale de boli contagioase—în special difterii—n'au putut fi redaţi familiilor, pentru că nu li s'a putut face în spital baia prescris convalescenţilor.

Trupa germană care a jucat aseară cu succes piesa de actualitate „Die furf Frankfurter" continuă a juca în astă seară. Se va da o hilariantă comedie de moravuri.

„Biletele la Carmen Sylva".

Sub presă în editura Tipografiei H. Goldner din Iaşi:

EDIŢIA II-a din

Dicţionar latin-romîn

de

IOAN NĂDEJDE

Această ediţie e revizuită şi mult adăogită.

Preţul unui volum rămîne acelaş. Va apare în cursul anului 1913.

Cele mai frumoase varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNA

sunt de vînzare la d-nul E. Ghika-Budeşti moşia Climeşti prin Roman.

Preţuri moderate

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 30 Octombrie

Revendicările Austro-Ungariei

Presa şi declaraţiile lui Asquith

Distrugerea unei baterii bulgare

Sofia.—Ziarul Dneonik spune că la prînzul oferit la Stara Zagora misiunilor sanitare străine, reprezentantul misiunei romîne a rostit o alocuţiune biue simţită în care a făcut elogii Bulgariei, urînd victorii strălucite armatei bnlgare, care se bucură de mari simpatii printre romîni.

*

Belgrad.—Ministrul Austro-Ungar Ugron a făcut eri o vizită d-lui Pasici preşedintele consiliului sîrbesc care se va duce azi la Ueskub.

Toate ziarele aprobă pe deplin declaraţiile d-lui Asquith cu privire la supunerea tuturor chestiunilor periculoase unui regulament general.

Morning Post zice: La prima vedere aspiraţiunile şi revendicările Austro-Ungariei şi Serbiei par greu de împăcat, dar trebue ca de ambele părţi să se recunoască marile pericole ce le-ar atrage un refuz de a asculta sfaturi în favoarea unei transacţiuni.

Dayli Nevs spune: Austria poate să pară agresivă şi că în realitate se ţine numai de defensivă spre a obţine sprijinul Europei.

Ea trebue însă să dovedească vitale interese legate, iar opinia publică europeană îi va da satisfacţie. Dovada trebue bazată pe realităţi. Repetirea formulelor tradiţionale nu va fi suficientă.

*

Sofia. — Ziarul Mir relevă că Austro-Ungaria a observat pînă acum o atitudine absolut corectă faţă de evenimentele din Balcani şi această atitudine înlătură ori ce bănueli de aspiraţiuni teritoriale ale monarchiei.

*

Buda-Pesta.—Impăratul a primit la două fără un sfert, pe arhiducele Francisc-Ferdinand în audienţă particulară de o jumătate oră.

*

Triest.—Vasul campaniei Loyd Wurmbrabd a plecat la 8 p. m. în apele Turce. Comandantul flotei otomane vesteşte că flota turcă a distrus cu tunuri o baterie bulgară de pe coasta Rodosta; ziarele află că bulgarii ocupaseră alaltăeri Rodosta. Crucişetorul Mesdije a primit ordinul să bombardeze şi să uşureze debarcarea a 3000 oameni aduşi în două transporturi. Debarcarea s'a făcut eri iar Bulgarii au evacuat Rodosto, care a fost reocupat de Turci. Ziarele spun că Ministrul ad-interim la războiu 3 generali şi 50 Ulemele au plecat eri seara la Trataldja. Principele Abdul Hamid a cărei rană s'a vindecat a pornit din nou pe cîmpul de războiu.

*

Constantinopol.—Poliţia a arestat 4 bulgari bănuiţi de spionagiu. Ştiri particulare spun că numeroşi locuitori părăsesc Dedagaciul şi Cavalle.

*

Buda-Pesta.—Imparatul a primit la 1 p. m. în audienţă pe d. Danew preşedintele sobraniei bulgare. Arhiducele Francisc Ferdinand a primit şi dînsul pe d. Danew la 2 fără un sfert.

Budapester corespondent află din isvor sigur că svonurile despre mobilizarea Austro-Ungariei şi des-re o conferinţă militară ce s'ar fi ţinut azi la Buda-Pesta sunt absolut false Şeful statului major general a şi pleeat la Viena.

Prinţul de Saxa-Coburg la Sinaia

Bucureşti.—Se afirmă că prinţul de Saxa de Coburg Gotha, fratele regelui Bulgariei, ar fi fost la Sinaia şi primit în audienţă de M. S. Regele.

Holera la Constantinopol

Bucureşti.—Serviciul nostru sanitar, a fost înştiinţat că la Constantinopol holera bîntuie cu furie. Zilnic sunt cîte 40 de cazuri, în special în cartierele Pera şi Stambul.

De aseminea se constată numeroase cazuri de vărsat negru.

Faţă cu aceasta, s'au luat la noi severe măsuri.

D. dr. Minovici, directorul general al serviciului sanitar, va inspecta zilele acestea porturile noastre principale.

Un comunicat turcesc

Bucureşti. — Legaţiunea otomană din Bucureşti, a fost înştiinţată, telegrafic, că armata de vest repurtează mari succese şi că nimic nu e schimbat la Janina, Salonic şi Scutari.

Ultimele ştiri de pe cîmpul de resboiu

Londra.—Un grav conflict e pe cale a lua naştere între Anglia şi Rusia.

Aceasta din cauza cererei Rusiei, de a nu permite Turciei închiderea Dardanelelor.

*

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul", controlînd prin corespondentul său din Budapesta, a capatat afirmarea că zvonul despre mobilizarea Austro-Ungariei nu era întemeiat.

*

Constantinopol.—In cercurile militare de aci. se afirmă că o luptă se va da în noaptea aceasta, lupta care va fi decisivă.

*

Sofia.—Ziarul oficios „Mir", dezminte ştirea că ar fi fost tratative între Romînia şi Bulgaria, cu privire la compensaţiile ce le pretinde Romînia.

*

Sofia.—Disconto-Gesellschaft a donat 10 mii lei, pentru crucea roşie.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a VI-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

3000 lei, 33553, 57811.

2000 lei, 10379, 49636, 12630, 26304 42863, 1669, 38324.

1000 lei, 20717, 25932, 33504, 56644 59175, 16979, 20161, 29617, 38904, 44434, 49385, 52904, 54342, 1125, 15774, 25319 38200.

O ştire gravă

Cerna-Vodă:—Aci se afirmă că s'a văzut trecînd prin faţa portului, mai multe vapoare ruseşti, aducînd pe bord trupe numeroase.

De inchiriat *una cameră foarte spaţioasă pentru depozit. De asemenea* **un loc viran** *pentru depozit.*

Strada Cuza Vodă 13.

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curţei Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile*

DORMITOARE

SUFRAGERII

SALOANE

BIROURI

Expoziţie permanentă de 50 oddi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

Acordor şi constructor de piane

CAROL GRUCHOL

s'a mutat în str. Carp 3.

A. G. DABIJA

AVOCAT

In ograda Bisericei Sf. Dimitrie (Balş) str. Stefan cel Mare

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin

G. SKARLET

AVOCAT

s'a mutat str. Sf. Teodor No. 6 (Casele Voişel).

Orfană de 22 ani

400,000 Mărci zestre în numerar doreşte **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

Se caută *o casă sau un apartament cu chirie.*

A se adresa A. B. la ziar.

Dr. M. HALPERN

vechiu medic francez

s'a stabilit în Iaşi, strada Elena Doamna (fost albă) No. 17, casele noui Gelzer.

Specialist în boale de femei, faceri, mamoş de la facultatea din Paris, fiind ataşat mulţi ani la spitalul de faceri „Clinica Tarnier", fost elev a profesorului Budin.

60,000 lei de plasat, cu ipotecă în primul rang sau în al II-lea după Creditul Rural, într'o moşie.

A se adresa la d. Alex. Werner Iaşi str. Săulescu 8.

10 lei lunar învăţători cine *franceza* sau *germana* la curs seara de la 7—11 Marţi, Joi, Sîmbătă. Dau lecţiuni de curs primar, secundar la domiciliul elevilor.

V. Emil. Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. A. SPIRT

specializat la Paris şi Berlin în boale de gură, gît, nas, şi urechi se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Strada Anastasie Panu 43 —

Inginer I. CANA

Autorizat de Primăria Iaşi

Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi

(zisă şi str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* **îngheţului—Băi hygienice—etc.**

Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.

Devize—Consultaţiuni gratuite.

Condiţiuni de plată foarte avantaoase.

Atelier special pentru reparaţiuni

—Proiecte — Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*

Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*

Referenţile cele mai **bune la** *dispoziţie.*

SE TAE LEMNE DE FOC

Cu MASINA

CONDIŢIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o carte postală

D. Lernovici, str. Zugravilor 41

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia-

Avocat S. P. GEORGESCU

s'a mutat

în Str. Lozonschi No 16

(Casele Brill)

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

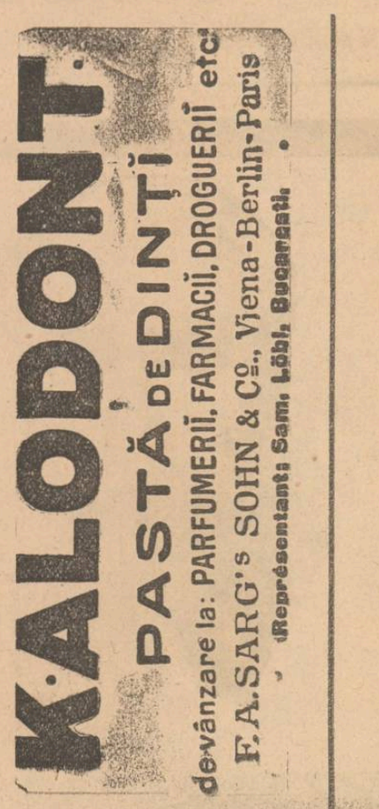

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neîntrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acento —

— Catalogue gratis —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Mobile LOBEL

IAŞI — 32 Str. LAPUŞNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri

Mobile în piele ultimele noutăţi.

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.

Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suş.

Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*

Vase Galeé şi Daum (*reduse*

Mobile miei fantesiuri. — Biurouri americane. — Canapele-Pat.

PREŢURI EFTINE *Face şi condiţiuni de plată avantajoase.*

Renumitele PLUGURI

intregi de oţel bătut

marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde

b) speciale de vie

e) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

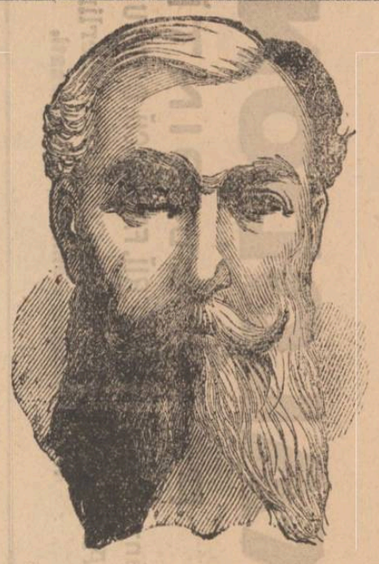

PĂRUL ALB

DENOTĂ BATRÂNEŢA

Intrebuinţaţi dar

Vopsea pentru PAR Seeger

care vopseşte imediat şi în mod natural părul albit sau cărunt, după derinţă în:

Negru, Brun, Castaniu şi Blond

Intrebuinţarea cît se poate de simplă.—Inofensivitate garantată

Preţul unui flacon

Lei 2.50

De vînzare la **Farmacii, Droguerii şi Parfumerii**

Depozit general: Bucureşti, Strada C. G. Cantacuzino 40

LABORATORUL CHIMIC „DIANA"

Bucureşti—Il. Şoseaua Vitan II—Bucureşti

a început fabricarea articolelor

Crema, Pudra şi Săpun

Aceste preparate, compuse din materii prime, alese printre cele mai bune şi a căror efecte nu se pot măcar compara cu preparatele similare vor fi puse în vînzare sub denumirea

Creme „MUGUET", Poudre „MUGUET" Săpun

preparate de

Laboratorul Chimic „DIANA"

Sumele enorme ce ar necesita reclama pentru introducerea acestor articole voiu intrebuinţa în beneficiul publicului. care va şti să aprecieze calităţile unor preparate neîntrecute şi sub forma unor premii ce se vor împărţi în modul următor;

Fiecare cutie de Cremă sau Pudră va fi insoţită de un prospect numerotat, fie care al 50 lea număr cîştigă un premiu de 5 pînă la 60 lei.

Preţurile Creme „Muguet" Lei 1.10. Pudră „Muguet" Lei 2. Săpun 100 grame Lei 1.50

Cereţi pretutindeni preparatele

LABORATORUL CHIMIC „DIANA"

10 REGULI PENTRU IGIENA

1. In fiecare dimineaţă adaugă „Diana" Franzbrantwein în apa de spălat pentru a-ţi întări şi răcori corpul.
2. Nu uita că „Diana" Franzbranntwein este cea mai bună apă de gură.
3. Fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein pentru a te păzi de răceală.
4. Spălaţi părul numai cu „Diana" Franzbranntwein căci întăreşte rădăcina şi favorizează creşterea.
5. Contra înăduşelei întrebuinţează numai „Diana Franzbranntwein şi vei obţine rezultatul cel mai bine făcător.
6. După fiecare masă clătesti gura cu apă la care vei adăoga „Diana" Franzbranntwein cel mai bun desinfectant.
7. Dacă te simţi obosit după un lung exercitiu fricţionează-te cu „Diana" Franzbranntwein şi vei recăpata imediat putere.
8. După baie fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein şi vei avea cea mai plăcută senzaţie.
9. Nu uita nici odată sticla cu „Diana" Franzbranntwein cînd pleci la drum căci îţi va folosi în toate împrejurările.
10. Să nu-ţi lipsească nici odată „Diana" Franzbranntwein din casă.

„Diana" Franzbranntwein

de găsit la toate drogueriile şi farmaciile din ţară; un flacon mic 70 bani, un flacon mijiociu 1.20 un flacon mare lei 2.40.

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit

ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziaru.ui «Opinia» strada Primăriei No 17.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăcuit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureroase* cari să resistă la toatele celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In dîua cea d'antîiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cît 4 pe zi.

A se cere: LES VERITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se potă găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

Vite americane altoite

La pate şi în verde pe rădăcini de 2 ani, Varietăţi superioare, perfect selecţionate, port altoi cei mai resistenţi.

DIMITRIE VIZANTI, *Proprietar viticultor*

Catalogul gratis la cerere

Biuroul Comuna Copou

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice